This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

+ *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.

+ *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.

+ *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.

+ *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via `http://books.google.com`

B 1,086,453

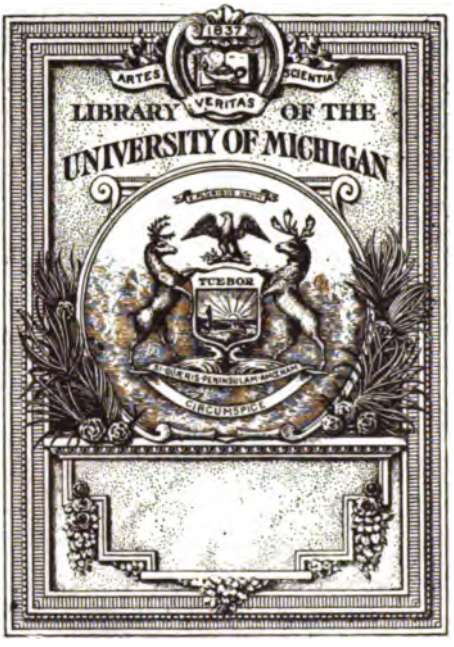
1837
ARTES
VERITAS
SCIENTIA
LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN
TUEBOR
SI QUÆRIS PENINSULAM AMŒNAM
CIRCUMSPICE

DJ
3
H67

WERKEN,

UITGEGEVEN DOOR HET

HISTORISCH GENOOTSCHAP,

GEVESTIGD

TE UTRECHT.

NIEUWE REEKS.

N°. 53.

DE

REGISTERS EN REKENINGEN

VAN

HET BISDOM UTRECHT.

1325—1336.

UITGEGEVEN

DOOR

Mr. S. MULLER Fz.

Deel I.

WERKEN VAN HET HISTORISCH GENOOTSCHAP,
GEVESTIGD TE UTRECHT.

NIEUWE SERIE N°. 53.

'S GRAVENHAGE,
MARTINUS NIJHOFF.
1889.

944.2
H67w
MAR 17 1919

DE

REGISTERS EN REKENINGEN

VAN

HET BISDOM UTRECHT.

1325—1336.

UITGEGEVEN

DOOR

Mr. S. MULLER Fz.

Deel I.

WERKEN VAN HET HISTORISCH GENOOTSCHAP,
GEVESTIGD TE UTRECHT.

NIEUWE SERIE N°. 53.

'S GRAVENHAGE,
MARTINUS NIJHOFF.
1889.

Het tweede deel, dat de bijlagen, registers en inleiding zal bevatten, zal bij de volgende verzending van het genootschap gevoegd worden.

Hier moge plaats vinden eene

VOORLOOPIGE INHOUDSOPGAVE VAN DIT DEEL.

Bldz.

Schuldregister van den klerk Hubert van Budel 1.

Huishoudregister van den klerk Hubert van Budel 343.

Diversorium van den bisschop . . . . . 405.

Rekeningen van verschillende ambtenaren van den bisschop . . . . . 445.

I. Rekening van den rentmeester aan deze zijde der Ysel. 25 April 1328—21 Mei 1329. . . . . 447.

II. Rekening van den rentmeester aan deze zijde der Ysel. 25 April 1330—(1331). . . . . 451.

III. Rekening van den rentmeester aan deze zijde der Ysel. (Fragment.) 24 Juni 1334—(1335). . . . . 461.

IV. Rekening van den rentmeester van deze zijde der Ysel van restanten. 1334. . . . . 462.

V. Rekening van den schout van Amerfoort. 25 April 1328—13 Mei 1329. . . . . 466.

VI. Rekening van den schout van Amersfoort. 7 Mei 1330—6 April 1331 . . . . . 473.

VII. Rekening van den schout van Amersfoort. 6 April 1331—30 April 1332. . . . . 479.

VIII. Rekening van den schout van Amersfoort. 30 April 1332—3 Mei 1333. . . . . 487.

IX. Rekening van den schout van Amersfoort. 3 Mei 1333—31 Maart 1334. . . . . 492.

367030

Blds.

X. Rekening van den schout van Amersfoort. 31 Maart 1334—7 October 1336. . . . . 499.

XI. Rekening van heer Jan van Yselsteyn over de kosten van het innen der bede, opgebracht door die van Twente en Salland voor den aankoop van Diepenheim en Dalem. (1331?) . . . . . 509.

XII. Rekening van den wijbisschop. 20 Augustus 1334—12 Mei 1335. . . . . 512.

XIII. Rekening van den wijbisschop. 14 Mei 1335—4 Augustus 1335. . . . . 515.

XIV. Rekening van den officiaal. (Fragment.) (Na 1333.). 522.

XV. Rekening van den officiaal. (Fragment.) 1336. . . 523.

XVI. Rekening van den provisor van Zuid-Holland. 25 April 1328—1 Juni 1329. . . . . 527.

XVII. Rekening van den provisor van Zuid-Holland. 1330(?)—2 Mei 1331 . . . . . 538.

XVIII. Rekening van den provisor van Zuid-Holland. (Fragment.) (Na 1331?) . . . . . 546.

XIX. Rekening van den provisor van Schouwen. 10 April 1328—21 Mei 1329 . . . . . 548.

XX. Rekening van den provisor van Schouwen. 13 Mei 1330—28 April 1331. . . . . 556.

XXI. Rekening van den provisor van Zuid-Beveland. 1333. 561.

XXII. Rekening van de ontvangsten wegens uitkeeringen, aan den bisschop in Friesland verschuldigd. 1325. . 565.

SCHULDREGISTER

VAN DEN KLERK

HUBERT VAN BUDEL.

SCHULDREGISTER

VAN DEN KLERK HUBERT VAN BUDEL.

1325—1330.

In papiro presenti sunt registrate littere, per dominum episcopum Trajectensem sigillate.

1. *Commissie van heer Jan Redenc als schout van Vollenhove.* (Juli 1324?)

* LITTERA SCULTETATUS ET CASTRI DE VOLLENHO. Wy Johan, bi der ghenaden Goeds bisscop tUtrecht, maken cont alle denghenen, die desen brief zien zellen jof horen lesen, dat wi here Jan Redenc hebben ghesat in ons huis te Vollenho ende siin recht erfnamen, of siins ghebrake, dat God verbieden moete, ende hebben hem bevolen ons scoltambacht van Vollenho mit alle der renten, die toten ambacht ende huse behoert, vier jaer daerin te besittene sonder enegerhande ontset, ende de jaer zelen beghinnen tot sente Martins daghe, die in den oghest comet, voer 500 pont svarter Torn., 1 koninx Torn. over 16 d. gherekent, die hi ons gheleent hevet. Ende voort so selwi hem gheven elkes jaers, om dat scoltambacht ende rentmesterye te verhoeden, voer sinen daghlixen cost 300 lib. svarter Torn. mit alle der gulden, die de torenwachter ende de poertennere ende wachtere pleghen te hebben. Ende waere, dat hem opquame onversienliken cost, also dat hi mitter daghlixer cost

dat hûis niet holden en mochte, hine moest daer meerren cost om doen, of scade name an vanghenisse of an gûde, dien cost ende den scade die zelwi hem ghelden te goeder rekenninghen. Ende voert so lovewi hem ende sinen erfnamen in desen tieghenwerdighen brieve, als die vier jaer om siin commen, niet te ontsetten van huse noch van onzen ambachte te Vollenho, wine hebben hem betaelt sinen hoeftstoel ende siin jaerghelt ende sine scade te gûder rekenenghe. In orconde etc.

2. *Reces over de rekening van den schout van Vollenhove.* (27 April 1325.)

* Nos Jo*hannes* etc., quod anno Domini 1325 Sabbato post beati Marci Evangeliste audita computacione domini Jo*hannis* Redenc de receptis et expositis per eundem nomine nostro usque ad illum diem, compertum fuit in eadem computacione, quod eidem domino Jo*hanni* mansimus obligati in 148 l. 9 s. et 4 d. nigr. Tur. E contrario autem dominus Jo*hannes* mansit obligatus nobis in 182 modiis et 1 spent siliginis, 292 modiis 2 scepelinis et 1 spent ordei, 102 modiis et 1 scepelino avene mensure Daventriensis, 21 urnis butiri 1 gifo 2 gifis [1]), 10 libris piperis, in 1500 scutellis. Preterea solvit pro nobis predictus dominus Jo*hannes* pro expensis nostris, factis Vollenho a Sabbato post Quasimodo usque ad feriam 2 post Jubilate, 89 l. 7 s. 3 d. nigr., de quibus eidem solucionem faciemus contentivam. Item deliberavit nobis de redditibus annalibus idem infra terminum predictum 12½ modios siliginis, 46 modios 1 scepelinum ordei, 81 pullos,

---

1) Ik vermoed, dat hij schuldig was 21 „urnae" en 2 „gifi" boter, en dat dus de woorden „1 gifi" eene bijl vergissing niet doorgehaalde verschrijving zijn.

2 ciphos butiri, 6 libras piperis, 8 plaustra feni, 500 scutellas. In cujus rei etc. Datum ut supra.

* Dominus Jo*hannes* Redenc habet a nobis unum recessum de 204 l. et 12 d. nigr. Tur., quas debit*oribus* nostris in Campis solvit pro nobis, videlicet Balduino Scel, Alfardo et aliis. Datum anno 1326 Dominica in octava Pasche [1]).

3. *Reces over de rekening van den schout van Vollenhove.* 30 Augustus 1325.

* Nos Johannes, Dei gracia etc., notum facimus, quod anno Domini 1325 in die Decollacionis beati Johannis Baptiste audita computacione domini Johannis Redinc de receptis et expositis per eundem nomine nostro ad eundem diem, compertum fuit, quod eidem domino Johanni, salvis sibi litteris de 500 libris nigr. Tur. [2]), in 145 l. 9 s. et 1 d. dicte monete mansimus obligati. E converso autem dictus dominus Johannes mansit obligatus nobis in 45 modiis 3 scepelinis 1 spint ordei, 87 modiis 1 scepelino avene mensure de Vollenho, 4 libris piperis, in 1050 scutellis. Preterea solvit pro expensis nostris in Vollenho a feria 2 post Bartholomei usque ad feriam 6 immediate sequentem 74 l. et 14 d. Item deliberavit nobis de redditibus nostris ibidem [3]) 2 modios siliginis, $23^1/_2$ modios ordei, $3^1/_2$ modios avene, 85 pullos, 1 ciphum butiri et 400 scutellas etc. Datum anno et die predictis, in crastino Decollacionis beati Johannis Baptiste.

4. *Lijst van gelden, door heer Jan Redenc den bisschop voorgeschoten.* 1325—1326.

* Nos Johannes etc. notum facimus, quod mutuo re-

---

1) Nogmaals vermeld N°. 4 *i. f.* Op den kant staat bij deze alinea: „Vacat".

2) Wegens op het ambt geleende gelden: zie N°. 1.

3) Het HS. herhaalt „ibidem".

cepimus a domino Johanne Redinc 100 l. in pecunia numerata. Datum anno Domini 1325 Sabbato post Decollacionem beati Johannis Baptiste.

* Nos Johannes etc. notum facimus, nos recepisse a domino Johanne Redinc 75 l. pro expensis nostris, ultra Yslam factis etc. Datum anno 25 feria 6 post Sacramenti.

* Nos Johannes etc. notum facimus, quod solvit pro nobis Tyasoni 56½ marcas Brabantinas. Datum anno 25 feria 4 post Johannis ante portam Latinam.

* Item dominus Jo*hannes* Redenc dedit domino Alferdo de Scuren 20 l. nigr. Tur. anno Domini 1325 feria 2 post Jubilate.

* Item dominus Jo*hannes* Redenc habet recessum de 64 l. nigr., de uno equo. Datum die Remigii anno Domini 1325.

* Item idem habet recessum de 38 l. 5 s. 10 d. nigr., de 20 modiis ordei, 5½ modiis avene, 79 pullis et de 2 marcis, pro expensis H*uberti* et magistri Petri, pro inquisicione in Drenth*ia* a Dominica ante Remigii usque ad feriam 3 sequentem. Datum feria 3 predicta anno 25.

* Item dominus Jo*hannes* Redenc habet unum recessum de 37 lib. 16 sol. et 1 den. nig. Item deliberavit nobis 200 scutellas, 1 ciphum butiri, 10 pullos et 2 libras piperis etc., a die Cecilie usque ad feriam 2 sequentem. Anno 1325 die Cecilie predicta.

* Item Jo*hannes* Redenc habet recessum pro expensis, factis in Vollenho a feria 6 post Omnium sanctorum usque ad feriam 3 sequentem, de 31 lib. 5 sol. 4 den. nigr., 4 modiis ordei, 16½ modiis avene, 2 pullis, 300 scutellis. Datum anno Domini 1325 feria 3 dicta.

* Item dominus Jo*hannes* predictus habet recessum superius scriptum [1]) de 204 lib. 1 sol. nigr., quas

---

1) Zie N°. 2 i. *f.*

debit*oribus* nostris in Campis solvit. Anno Domini 1326 Dominica in octava Pasche.

5. *Aanteekening over de rekening van den schout van Vollenhove.* 6 October 1326.

* Vollenho. Habita computacione domini Jo*hannis* Redenc, sculteti in Vollenho, anno Domini 1326 feria 2 post Remigii apud Ghore de receptis et expositis anni 25, presentibus domino Godefrido de Ghore milite, domino Bernardo receptore, Bernardo de Weneveld sculteto Tventhie, Sandero et Huberto; omnibus summatis et terminatis inter ipsos de redditibus supradictis compertum fuit, quod dominus noster episcopus Trajectensis predictus mansit debens dicto domino Johanni Redenc 336 lib. nigr. Tur. die predicta. Item dominus Jo*hannes* mansit debens domino nostro episcopo in $6^1/_2$ libris piperis et 200 scutellis; et sic est inter ipsos totaliter terminatum. Recepta domini Jo*hannis* Re*denc* 904 lib. 3 s. preter annonam; exposita ad 1400 lib. preter annonam.

6. *Reces over de rekening van den schout van Vollenhove.* 7 October 1326.

* Et super premissis est littera talis: Nos Jo*hannes* etc., quod anno Domini 1326 feria 3 post Remigii audita computacione domini Jo*hannis* Redenc militis, nostri sculteti Voll*enho*, de receptis et expensis per eundem nomine nostro de anno Domini 1325 usque ad Translacionem sancti Martini, omnibus summatis inter nos et dictum dominum Jo*hannem*, mansimus eidem obligati in 336 lib. nigr. Tur., litteris suis, quas a nobis habet de 500 lib. [1]), in ommibus sibi salvis. Datum feria 3 ut supra.

---

1) Wegens op het ambt gelegende gelden: zie N°. 1.

7. *Aanteekening over de rekening van den schout van Vollenhove.* 20 Augustus 1327.

* Habita computacione domini Jo*hannis* Redenc de redditibus et receptis in officio de Vollenho de anno 26, sub anno Domini 1327 feria 5 post Assumpcionem beate Marie Virginis in Daventria; summatis omnibus inter dominum nostrum et dictum dominum Jo*hannem*, mansit dominus noster obligatus dicto domino Jo*hanni* in 550 lib. Item illi de Gheetlo [1]) debent domino nostro 150 lib. Presentibus domino Hermanno, domino Jo*hanne* de Cunre, preposito Daventriensi, Arnehemensi, Alfardo de Scuren, domino Ber*nardo* receptore, Petro et Huberto. Item dominus Jo*hannes* debet domino 48 modios et 3 scepelinos avene, item in pipere $5^1/_2$ libras, item 1400 scutellas. Item mansit dominus sibi in 3 lib. nigr. et 2 lib. Lovaniensium.

8. *Reces over de rekening van den schout van Vollenhove.* 20 Augustus 1327.

* Nos Jo*hannes*, Dei gracia episcopus Trajectensis, notum facimus universis, quod anno Domini 1327 feria 5 post Assumpcionem beate Marie Virginis, audita et acceptata computacione domini Jo*hannis* Redenc militis, nostri sculteti in Vollenho, de receptis et expositis per eundem nomine nostro de anno Domini 1326 usque ad Translacionem beati Martini, omnibus summatis inter nos et dictum dominum Jo*hannem* de certis redditibus pecuniariis, in siligine, ordeo et avena et omnibus aliis, et de officio scultetatus, mansimus eidem domino Jo*hanni* obligati in 550 lib. nigr. Tur.; item in 3 lib. eiusdem monete, voerstennar. (?) solvendis, et in 2 lib. Lovaniensium denariorum, litteris

---

1) Lees: Gheethorne: zie Nos. 8 en 9.

suis, quas idem dominus Jo*hannes* a nobis habet de 500 lib. nigr. Tur., in omnibus sibi salvis [1]). E converso idem dominus Jo*hannes* respondebit nobis de 150 lib. nigr. Tur., quas illi de Gheethorne jam nobis tenentur. Item tenetur nobis in 48 modiis et 3 scepelinis avene, $5^1/_2$ modio piperis, 1400 scutellis, item in 200 pullis. In cujus rei testimonium sigillum nostrum presentibus duximus apponendum. Datum anno Domini 1327 feria 5 post Assumpcionem beate Marie Virginis.

9. *De bisschop belooft van die van Giethoorn geene onrechtmatige belasting te zullen heffen.* 20 Augustus 1327.

GHEETHORNE. Nos Jo*hannes* etc. ad universorum noticiam deducimus per presentes, quod tempore nostro ab illis de Gheethorne non requiremus aliquam injustam precariam, nostrarum presencium testimonio litterarum, quibus nostrum sigillum duximus apponendum. Datum anno Domini 1327 feria 5 post Assumpcionem beate Marie Virginis.

10. *Aanteekening over de rekening van den rentmeester van Drente* (?) [2]). 26 April 1325.

* Dominus Fredericus de Roelte computavit cum domino nostro episcopo Trajectensi anno Domini 1325 in crastino Marce Evangeliste in Vollenho, presentibus preposito Daventriensi, domino de Yselst*eyne*, domino Thoma, magistro Petro, domino Bernardo et Huberto.

Computavit in pecunia recepta [3]).. 8 marc. 18 den. Monast.

---

1) Wegens op het ambt geleende gelden: zie N°. 1.

2) Fredericus Rolte wordt hierna N°. 96 in Nov. 1325 vermeld als borg voor de Drenten. De Munstersche munt, de vermelding van Groningen en wellicht van de Stellingwerver Friezen bevestigen de waarschijnlijkheid, dat hij rentmeester *van Drente* was.

3) Er staat „recept" met afbrekingsteeken aan het slot.

Item 240 modios siliginis hyemalis, modio pro 3 gr.; summa	20 marcas Monasteriens es.
Item 184 modios siliginis estivalis, modio pro 2 gr.; valent	10 m. 2 s. Monast.
Item 40 modios ordei, modio [1]) pro 8 Brab.; valent.	2 m. 2 s. 8 d. Monast.
Item 209 modios avene, modio pro 6 Brab.; valent.	8 m. 8 s. 6 d. Brab.
Summa	49 m. 3 s. 8 d. Brab.
Item de hereditatibus	22 m. 8 s. 8 d. Brab.
Summa totalis	71 m. 8 s. 8 d. Brabantinorum.
Restant de precaria Stellingorum [2]).	2 marce.
Exposita domini Fre*derici* . . .	43 marc. 2 s. 1 1/2 d. Brab.
et pro expensis suis	3 marc. 2 s. 2 d. Brab.
Unde summatis omnibus et cassatis inter dominum episcopum et dominum Fredericum de anno 24, mansit domino episcopo obligatus in	28 marc. 6 s. 6 d. (1) ob. Monaster.

* Item pro pecunia, qua domino tenebatur, misit dominus Fre*dericus* domino nostro episcopo 30 boves macros.

Item dominus Fre*dericus* habet recessum de expensis domini, factis Groninghen, de 48 lib.

Item dominus Fredericus misit domino nostro falconem ad computacionem.

---

1) Het HS. herhaalt: „modio."

2) Er staat: st'ling', doch de lezing *marce sterlinge* schijnt door het tusschenstaande woord uitgesloten. Zie meer over deze precarie N°. 288.

11. *Commissie van heer Jan van Cunre als schout van Salland.* 16 Februari 1326.

* LITTERA DE OFFICIO SCULTETATUS ZALLANDIE DOMINO Jo*hanni* DE CUNRE [1]). Wi Johan, bi der ghenaden Gods bisscop tUtrecht, maken cont allen luden, dat wi bevolen hebben ende bevelen mit desen brieve here Jan van Cunre ridder, ons scoutambacht van Zallant te berichten ende te bewaren tot onser eren ende tot onsen orbaer, als een scolt sculdech is te doene, na date van desen brieve een jaer, ons van den vervallen ende dat daertoe behoert gůde rekeninch te doen och dien wiid bevelen. Ende gheloven heme voer sinen daghelixen cost 200 l. svarter Torn.; maer waerd tsake, dat hi anderen cost och scade lede in openbaer orbaer ons lands, als in heervaerd, reysen, vanghenisse van sinen knechten ende die bi hem weren in onsen orbaer, och in verliese van peerden, dat soudewi heme versetten te goder rekeninghe sonder erchlist. Ende want ons here Jan voerseit gheleent hevet 400 lib. svarter, die wi ghekert hebben in orbaer ons ghestichts, so ghelovewi, dat wine van desen ambacht niet doen en zelen, wine hebben heme dit vorseide ghelt mit sinen cost betaelt. In orconde etc. Datum anno Domini 1326 Dominica Reminiscere.

12. *Aanteekening over de commissie van heer Bernt van Oetmerssum, kanunnik van Oldenzaal, als rentmeester van Salland en Twente.* (November 1325.)

* DE RENTMAGISTRATIBUS ZALLANDIE ET TVENTHIE. Dominus noster episcopus Trajectensis commisit domino Bernardo canonico Aldenzelensi officium magistratus reddituum Zallandie et Tventhie a die beate

1) Daarboven staat met eene andere hand: „Bernd van Welvelde. 360 m (?)."

Katrine Virginis ad unum annum proximo accessurum, et dat ei pro suis expensis 50 marcas Braban. den. in anno; et idem Ber*nardus* concessit domino nostro 200 marcas pro dictis officiis gubernandis, quas una cum suis expensis de dictis redditibus levabit.

* Istas 200 marcas dominus episcopus solvit domino Bernardo in computacione, sibi facta in isto latere papiri [1]).

13. *Aanteekening over de rekening van den rentmeester van Salland en Twente.* 12 April 1326.

* Habita computacione inter dominum episcopum et dominum Ber*nardum*, canonicum Aldezelensem, de officiis supradictis a die Katrine usque ad Sabbatum post Misericordias Domini.

Recepta ipsius in pecunia	1208 l. 9 s. 10 d.
Exposita ipsius	1892 l. 18 s.
Summatis omnibus inter ipsos mansit dominus episcopus obligatus dicto domino Ber*nardo*, preter expensas suas	684 l. 8 s. 2 d.

Item Ber*nardus* mansit obligatus domino episcopo 155 modiis avene, in lateribus porcorum 211 $^1/_2$ porci.

Anno Domini 1326 Sabbato predicto.

* Item dominus Ber*nardus* (habet) recessum de 81 lib. 17 sol. 9 den.

Item idem habet recessum de 50 lib. 17 sol. circa Dominicam Misericordias.

14. *De bisschop verzoekt het klooster Biselinghen om Aecht Pietersdochter als non op te nemen.* (1326?)

Johannes, Dei gracia episcopus Trajectensis, religiosis dominabus priorisse et conventui in Biselinghen, caritative dileccionis et gracie quicquid poterit cum salute. Cum Aghata filia Petri, puella bone conver-

1) Zie N°. 13.

sacionis et indolis, cupiat una vobiscum in vestro monasterio sub regulari habitu Domino famulari, ejus devoto proposito concurrentes, pro ipsa apud vos primarias effundimus preces nostras, vestram devocionem amicabiliter deprecantes et ex primariarum nostrarum precum admissione nobis debita studiosius requirentes, quatenus dictam Aghatam in vestram recipiatis monialem et sororem, et sincera in Domino caritate tractetis, in premissis sic facientes, ut non solum vos a debito liberetis sed nos vobis obligetis ad vestram promocionem et beneplicita, si occurrat. Valete! Datum etc.

15. *Commissie voor heer Willem van Bucstel als schout van Twente.* 2 April 1325.

Littere de castro et officio sculteratus de Ghore et Tventhia ac alie littere obligatorie. Johannes, Dei gracia episcopus Trajectensis, universis presencia visuris vel audituris salutem cum noticia veritatis. Noveritis, quod nos castrum nostrum de Ghore et sculteciam de Tventhia domino W*illelmo* domino de Bucstel, nostro consanguineo dilecto, ab octava Pasche proximis usque ad annum integrum commisimus ad nostrum commodum et honorem et hiis presentibus committimus gubernandos, promittentes eidem 300 lib. nigr. Tur. de dicto anno pro suis expensis et salario cothidiano. Insuper si contingeret, dominum de Bûcstel predictum aliquas alias utiles expensas circa dictum castrum et nostram terram in expedicione, capcione seu equorum perdicione aut aliter, qualitercumque fuerit, exercere, dictas expensas et alia dicto domino de Bucstel vel presencium servatori solvere promittimus ad bonam computacionem et ad dictum proborum, et eundem super hiis penitus relevare. In cujus rei etc. Datum anno Domini 1325 feria 3 post Palmas.

16. *De bisschop machtigt zijne broeders en heer Willem van Bucstel, die voor hem borgen zijn bij de Lombarden van 's Hertogenbosch, om het kasteel van Goor en het schoutambt van Twente in pand te houden, wanneer deze schuld niet voldaan wordt.* 2 April 1325.

LITTERA DOMINI DE DYST, SUORUM FRATRUM ET DOMINI DE BÛCSTEL. Johannes, Dei gracia episcopus Trajectensis, universis presentes litteras visuris vel audituris salutem cum noticia veritatis. Noveritis, quod cum dominus de Dyst, dominus Thomas et dominus Arnoldus de Rume, nostri fratres dilecti, necnon dominus W*illelmus* dominus de Bûcstel, noster consanguineus, apud Lumbardos de Buscho-Ducis pro nobis fidejusserint et alios bonos fidejussores loco ipsorum statuerint et obligaverint pro 1740 l. nigr. Tur., infra annum proximum persolvendis, prout in litteris super hoc confectis plenius continetur, que quidem pecunie summa in usibus nostre ecclesie Trajectensis necessariis omnimodo est conversa, promisimus et hiis presentibus promittimus, dictum dominum de Dyst, dominum Th*omam*, dominum Arnoldum ac dominum de Bûcstel predictos de dicta pecunie summa et omnibus dampnis et custibus inde provenientibus ad eorum simplex dictum relevare et indempnes penitus conservare. Sed quia nos, de voluntate et consensu prelatorum et capitulorum ecclesiarum Trajectensium, episcopatum nostrum Trajectensem usque ad summam 8000 libr. nigr. Tur., in utilitatem dicte ecclesie nostre convertenda, poterimus obligare [1]), et sepedicti domini de Dyst, Th*omas*, Arnoldus ac dominus de Bûcstel in dicta pecunie summa et in aliis, pro nobis in dicte ecclesie nostre utilitatem conversis et sub dictis 8000 librarum

---

1) Zie deze machtiging dd. 1323 hierna N°. 60.

comprehensis, exstant, ut premittitur, fidejussores, dicto domino W*illelmo* de Bůcstel aut uni fratrum nostrorum predictorum committimus et hiis presentibus concedimus facultatem, ut si nos ante liberacionem dictorum debitorum mori contigerit aut episcopatui nostro predicto renunciare aut alias deficere quoquomodo, quatenus castrum nostrum de Ghore et sculteciam de Tventhia tamdiu ad opus dictorum fratrum nostrorum et vestrum teneat et conservet, donec nostri fratres predicti et dominus de Bucstel de predictis obligacionibus et fidejussionibus fuerint plenarie relevati ac ipsis de dicto domino de Bůcstel de predictis obligacionibus fuerit integraliter satisfactum. In cujus rei etc. Datum Daventrie feria 3 post Palmas anno Domini 1325.

17. *Heer Willem van Bucstel erkent het kasteel te Goor en het schoutambt van Twente in pand te houden totdat de schulden des bisschops, waarvoor hij met de heeren van Diest borg is, betaald zullen zijn.* 2 April 1325.

Item alia. Universis presencia visuris vel audituris W*illelmus* dominus de Bůcstel noticiam veritatis cum salute. Noveritis, quod cum nobiles viri ac honesti dominus de Dyst, dominus Tho*mas* et dominus Arnoldus de Rume, mei avonculi dilecti, una mecum apud Lumbardos de Buscho-Ducis fidejusserint ac alios fidejussores statuerint, quos indempnes servare promisimus de 1740 lib. nigr. Tur., pro quibus reverendus in Christo pater ac dominus Jo*hannes* episcopus Trajectensis mihi castrum suum de Ghore et sculteciam Tventhie obligavit, protestor presentibus, dictum castrum et sculteciam nomine ipsorum et mei et ad quitacionem ipsorum mihi fuisse obligatum et tamdiu ad opus ipsorum et mei tenere, quousque dictis dominis meis avonculis et mihi de debito memorato fuerit

plenarie satisfactum et de ipso totaliter fuerint relevati. Mearum testimonio litterarum. Datum feria 3 post Palmas anno 1325.

18. *De heeren van Diest en heer Willem van Bucstel beloven eenige burgers van 's Hertogenbosch schadeloos te houden wegens hunne borgstelling bij de Lombarden aldaar.* 2 April 1325.

ITEM ALIA SUPER EODEM. Universis presentes litteras visuris vel audituris nos Ger*ardus* dominus de Dyst, Thomas et Arnoldus fratres, necnon W*illelmus* dominus de Bucstel salutem cum noticia veritatis. Noveritis, quod cum honesti viri W. filius Gerlaci de Buscho-Ducis, Theo*dericus* filius Rom*eri* scultetus de Buscho-Ducis, Onondus Rom*eri* frater suus, Daniel de Aggere, Ludekinus frater suus, Petrus de Steenweghe, Nycholaus Ger*ardi* ac Jo*hannes* Elye, opidani de Buscho-Ducis, Ger*ardus* de Aa, W. de Nuland, Hubertus de Barsdonc, Albertus de Kessel, Theo*dericus* de Dinter, W. de Langlaer, Henr*icus* Alberti dicti Clavigeri, Ger*ardus* Thome, Jordanus Brand, Arnoldus Scoenweder necnon Jo*hannes* de Bruhuse ac alii honesti viri pro nobis apud Lumbardos de Buscho-Ducis pro 1740 lib. nigr. fidejusserint, prout in litteris Lumbardorum super hoc confectis vel conficiendis continetur, promittimus bona fide jamdictos nostros fidejussores de dictis 1740 lib., pro nobis promissis, et de omnibus dampnis et custibus inde veniendis ad eorum dictum relevare et indempnes penitus conservare. In cujus etc. Datum feria 3 post Palmas anno Domini 1325.

19. *Commissie van Bernt van Welvelde als schout van Twente.* 29 Mei 1326.

* LITTERA SCULTETATUS TVENTHIE. Wi Jo*han*, bi der ghenaden Gods bisscop tUtrecht, maken cont allen luden, dat wi bevolen hebben ende bevelen mit desen

brieve Bernd van Welvelde, ons scoltambacht van Tventland te berichten ende te verwaren tot onzer eren ende te onsen orbaer, als een scolt sculdech is te doen, na date van desen brieve een jaer, ons van allen vervallen ende dat daertoe behort gůde rekenningh te doen och dien wiid bevelen; ende gheloven heme voer sinen daghlixen cost 60 marc Brab. Maer wert tsake, dat hi anderen cost och scade lede in openbaer orbaer ons lands, als in heervard, reisen, vanghenisse sins selves, sinre knecht och die mit heme van onsentweghen weren in onsen oerbaer, och in verliese van peerden, dat soudewi heme versetten te gůder rekeninghen sonder erchlist. Ende want ons Bernd vorseit gheleent heft 300 lib. svarter Torn., die wi ghekert hebben in orber ons ghestichts, so ghelovewi, dat wine van desen ambacht niet doen en zelen, wi ne hebben heme dit vorseyde gelt mit sinen cost betaelt. In orconde des brieves mit onzen zeghel bezegelt. Ghegheven int jaer ons Heren 1326 [1]) des Donresdaghes na sente Urbaens dach.

20. *Aanteekening over de rekening van den schout van Twente.* (20 Mei 1327? [2]).)

* Habita computacione cum sculteto Tventhie feria 3 post circlum (?) Trinitatis, omnibus summatis debet eidem dominus noster 53 marc. 9 s. 8 d. Item eidem 300 libr. mutuatas [3]). Interfuerunt dominus de Ahus,

1) Het is niet geheel zeker, of er 1326 of 1327 staat.

2) Ook de rekening van den afgetreden schout Willem van Bucstel (zie N°. 15) kan bedoeld zijn: de datum zou dan in Mei 1326 vallen. Doch het stuk schijnt later in het HS. bijgeschreven te zijn, en bovendien maakt de commissie van heer Willem (N°. 15) geen gewag van de geleende 300 ponden.

3) Op het ambt voorgeschoten: zie N°. 19.

dominus Go*defridus*, receptor Ber*nardus* et Sanderus et Hubertus.

21. *Lijst van uitgaven bij de eerste mis van den bisschop.* (Mei 1327? [1]).

SIGNUM C.

* EXPENSE IN PRIMARIA MISSA DOMINI PER EXTRACTUM.

Ka*trine*	58 l.	2 s.	
Gysel*berto* pastillatori.	10 l.	5 s.	8 d.
Flamingo	7 l.	5 s.	
Lise Crey	2 l.		20 d.
H. Nagelman.	21 l.	5 s.	4 d.
Petro camerario.	311 l.	4 s.	9 d.
Eg*idio* Bald*uini*	224 l.	13 s.	8 d.
W*illelmo* Sartori.	22 l.	5 s.	4 d.
Ricardo.		5 s.	4 d. [2])
Jo*hanni* Scenkel.	353 l.	15 s.	
W*illelmo* Wit	2 l.	10 s.	8 d.
Jo*hanni* pottario.	9 l.		
Claus de Viven.	2 l.	13 s.	4 d.
W*illelmo* Hond	186 l.	9 s.	
Tile cupario	4 l.		
Vader Hein	9 l.	7 s.	1 d.

---

1) Het schijnt vreemd, om de eerste mis van den reeds in 1323 opgetreden bisschop op 1327 te dateeren. Doch de voorbeelden, dat een bisschop eerst lang na zijne keuze en na de aanvaarding van zijn ambt zich tot priester liet wijden, zijn talrijk. Dit extract werd met andere hand hier later tusschengeschreven en schijnt te behooren tot eene serie, gemerkt A—F, die men hierna onder N°. 148 *i. f.* en 154 vindt en die tot den tijd van April—Juli 1327 behoort. De letter C ontbreekt in deze serie, en de letters B D E en F (N°. 154) zijn op dezelfde haastige wijze als dit extract later in het HS. ingeschreven.

2) Tusschen dezen en den volgenden regel staat: „Lamberti."

Firmino.	56 l. 12 s. 4 d.
Bald*uino* Scelwert	12 l.
Domino Jo*hanni* Redenc. . . .	17 l.
Wauter Nac	18 l.
Hinric Wit	39 l. 11 s.
Custodi sancti Johannis. . . .	2 l. 16 s. 6 d.
Hermanno cistario.	3 l.
Jor*dano* Pau	34 l. 18 s. 8 d.
Geverdo cellario	4 l. 4 s. 8 d.
Jo*hanni* marescalco	6 l. 15 s. 10 d.
Go*dekino* de Stabulo	18 s. 4 d.
Summa totalis expensarum . .	1421 l. 14 d. [1]).

22. *Commissie van heer Aernt van Yselsteyn als schout van Amersfoort en Eemland.* 1 Maart 1325.

LITTERE DE OFFICIO SCULTETATUS AMERSFORDIE ET DE CASTRO DE STOUTENBERCH, DOMINO ARNOLDO DE YSELSTEYNE COMMISSIS. Wy Johan, bi der ghenaden Goeds bisscop tUtrecht, doen cont allen luden, dat wi heren Arnd van Yselst*eyne*, ridder, onsen neve, gheset hebben ende setten op ons huis to Stoutenberg ende in onsen scoltambacht van Amersfoerde ende van Emeland mit alle dien gherichten, die daertoe horen, te verwaren, ende op te buren alle de vervalle ende opcominghe, die binnen desen voerseiden scoltambacht ende gherichten vervallen, als langhe als wi leven sonder enech wedersecghen; van welken vervallen ende opcominghe hi ons gůde rekeninghe doen zel, als wi tot hem betruwen, wanneer dat hijs van ons vermaent woerd. Ende voerd ghelovewi, heren Arnoude voerseit jaerlix te gheven 200 lib. svarter Torn. voer sinen daghlixen cost, dat voerseide hůis ende

1) Op den kant staat: „Summa manens Trajecti 135 l. 3 d."

scoltambacht mede te verwaren. Maer waer dat zake, dat hem orloghe toequame, daer hi meerren cost om dede, dien soudewi hem ghelden te goder rekenninghen sonder ercheit. Ende went wi dese voerscreven dinghe vast ende stade houden wille ende onverbroken, so hebwi hem desen openen brief hiirop ghegheven, bezegelt mit onzen groten zegel. Ghegheven tUtrecht int jaer ons Heren 1325 des Vridaghes na sente Mathies dach.

23. *De bisschop verpandt aan heer Aernt van Yselsteyn het schoutambacht van Amersfoort en Eemland.* 1 Maart 1325.

Item alia de eodem. Wy Jo*han* etc., dat ons her Arnd van Yselsteyne ridder, ons neve, gheleent hevet 500 lib. svarter Torn., welc 500 lib. wi ghekert hebben in onser kerken orbaer ende ons huse mede gheloest hebben. Ende dit voerseide ghelt ghelovewi hem of sinen erfnamen, ghebraec siins, te betalen mit goeden trouwen mit anders sinen ghelde, dat wi hem sculdech siin ende daer hi ons open brieve af hevet, te goeder rekeninghen sonder ercheit. Ende waer dat sake, dat onser ghebrakent in enegher maniren, dat God verbieden moete, so hebwine gheset op ons huis te Stoutenberch ende in ons scoltambacht van Amersfoerde ende van Emeland ende in allen dien gherechten, die daertoe behoren, te verwaren, ende vrilic op te buren alle vervalle ende opcominghe, die binnen desen voerseiden scoltambacht ende gherichten vervallen, ende daerute jaerlix te nemen 200 lib. svarter Tornoyse voer sinen dachlixen cost tot dier tijd toe, dat onse nacomelinghe bisscop tUtrecht hem of sinen erfnamen, ghebrake siins, vol ende al betaelt hebben te goder rekeninghen sonder ercheit. Ende omdat wi willen, dat dese dinghe voerscreven

vast ende stade ghehouden werde ende onverbroken, so hebwi desen brief bezeghelt mit onzen zeghel. Ende om de meerre sekerheide ende vestenisse alle deser dinghen, so hebwi ghebeden onzen lieven ghetruwen luden den scepen raet ende ghemene stat van Amersfoerde, dat si heren Arnd voerseit of sinen erfnamen, ghebrake siins, houden in desen voerseiden huis, scoltambacht ende gherichte in allen maniren, als voerscreven is, waer dat onser ghebrake. Ende wi scepen ende ghemene raet voerseit gheloven om beden wille ons lieves heren here Jans bisscop tUtr*echt*, heren Arnd vorseit of sinen erfnamen, ghebrake sins, dit vast ende stade te houden ende vol te doene, also als ons lieve here de bisscop ons hiirvoer ghebeden hevet. In orconde des so hebwi onser stat zeghel mede an desen brief ghedaen. Ghegheven int jaer ons Heren 1325 des Vridaghes na sente Mathies dach.

24. *Aanteekening over de rekening van den schout van Amersfoort en Eemland.* 6 Mei 1326.

* Habita computacione domini Arnoldi de Yselsteyne militis, de officio scultetatus Amersfoerdie anno Domini 1326 die beati Johannis ante portam Latinam, presentibus dominis de Yselsteyne, Apecoude, domino Stephano de Zulen, domino Sy*mone* bastert [1]), magistro Pe*tro*, Ot et Herberto fratribus, et aliis quibusdam.

Primo computavit de restanciis de anno preterito	113 l. 6 s. 8 d.
Item de anno presenti computavit de receptis	208 l. 17 s. 4 d.
Summa cum restanciis . . .	322 l. 3 s. 4 d.

1) Simon, bastaard van Holland. cf. N°. 38, 80. — Van Mieris, Charterboek. II. 351, 371.

Exposicio ipsius sine recessibus . . .	31 l. 17 s. 8 d.
Item cum recessibus, quia habuit in uno recessu de anno preterito 492 lib. 4 sol. 10 den.	543 l. 11 s. 6 d.
Summa expositorum	575 l. 9 s. 2 d.

Et sic summatis omnibus inter dominum episcopum et dominum Arnoldum de Yselst*eyne* de receptis et expositis, mansit ei dominus episcopus obligatus, recepto suo salario, pro expensis de 200 libris, et computato, 446 l. 5 s. 10 d., preter 500 libras, pro quibus habet officium scultetatus ad vitam ipsius [1]).

25. *Reces over de rekening van den schout van Amersfoort en Eemland.* 6 Mei 1326.

* Wy Johan, bi der ghenaden Goeds bisscop tUtr*echt*, maken cont allen luden, dat wi sculdech bleven heren Arnd van Yselst*eyne* onzen scout van Amersforde, 446 pont 5 s. 10 d. svarter Torn. in siin lesde rekeninghe, die hi ons dede tUtrecht int jaer ons Heren 1326 des Densendaghes na Meydach. Hiirmede so is alle denc onder ons ende heme gheïffent, uteghenomen 500 lib., daer hi ons open brieve af hevet ende die wi heme oec sculdech bliven [2]). In orconde des brieves mit onzen zeghel bezeghelt. Ghegheven int jaer ons Heren 1326 des Densendaghes na Meydach, als voerscreven is.

26. *De bisschop verpandt aan heer Sweder van Abcoude het slot ter Horst, het halve gerecht en den tol te Renen.* 16 Maart 1326.

Littera de castro de Horst et de tholonio de Renen, domino de Apecoude commissis. Wi Johan,

1) Zie N°. 23.
2) Zie N°. 23.

bi der ghenaden Goeds bisscop tUtrecht, maken cont alle denghenen, die desen brief zien zellen of horen lesen, dat wi sculdech siin enen eersammen manne heren Sveder, here van Apecoude, of sinen erfnamen, weer hi doet, 4000 pont svarter Torn., enen goeden groten coninx Torn. over 16 peninch gherekent, van gheleenden ghelde, die wi ghekeert hebben in orbaer ons ghestichts, voer welc 4000 pont wi heren Sveder here van Apecoude vorseit tonderpande hebben gheset ons huis ter Horst mit alle dien gherechten, die daertoe horen, ende dat halve gherecht van Renen ende ons tolhuis te Renen ende al ons tol te Renen, in dusdaenre maniren, dat wi den here van Abcoude vorseit jaerlix selen gheven van desen voerseiden huse, gherechten ende tol te verhoeden ende te verwaren 500 pont des voerghenoemden payments; ende dese voerseide here van Abcoude sel ons goede rekeninghe doen van alle den ghelde, dat in ons tolhuis te Renen comet, ende anders engheen rekeninghe. Ende desen voerseiden 4000 lib. ghelovewi te ghelden desen voernoemden here van Abcoude och sinen erfnamen, waer hi doet, van nu Meydach naestcomende over enen jaer. Ende als wi heme dese 4000 l. voerseit al betaelt hebben, so sel ons tolhuis van Renen ende die tol, die daertoe hord, vrilic ende los an ons wedercomen. Maer dese voerseide here van Apcoude die sel bliven op ons huis ter Horst vorseit, och yemant van siinre weghen, ende in al ons gherichten voerscreven daerna een jaer, dat is te verstaen van nu Meydach naestcomende over tve jaer, om 200 lib. sjaers, dit vorseide huis ende gherechten te verwaren, daer hi ons gheen rekenninghe af doen en sel. Ende als dese voerseide tve jaer omcomen siin, dat hiit huis ende gherechten verwaren sel, so selwi hem gheven 500 l. voer sinen cost, als van den iersten jaer,

ende 200 l. voer den cost van den anderen jaer, also verre als wi die tolle loesden binnen den iersten jaer. Maer wert tsake, dat wi den voerseiden here van Abcoude dese voerseide 4000 pont binnen desen voerseiden iersten jaer niet vol ende al en betaelde, so soude hi ende sine erfnamen bliven sitten sonder enech wedersecghen in huse gherichten ende tollen, als voerscreven is, alsolanghe went hi siin ghelt voerscreven vol ende al opghebûrt hadde och dat wiid hem ghegheven hadden. Ende alsolanghe als de here van Abcoude voerseit opt huis gherechten ende tol besit ende verwaert, so sel hi hebben voer sinen daghelixen cost 500 l. sjaers. Ende wanneer wi desen voerseiden here van Abcoude dese vorseide 4000 pont mit alle den cost, die na den tyde beloept, vol ende al betaelt hebben, so es ons tol vri ende los, ende so sel hi binnen drie maenden na onser maninghen ons huis ende gherechten rumen ende doen rumen, vrilic ende los an ons weder te comen; voer welc drie maende wi hem gheven zelen alsovele alst an den tyde beloept van den cost van 200 l. sjaers. Voertane wert tsake, dat den here van Abcoude vorseit orloghe voerviele, dat den sticht anghenghe, daer hi merren cost af hadde dan sinen daghelixen cost, dien soudwi hem ghelden te goder rekeninghen ende ter wareit. Ende wi Jan bisscop voerghenoemt gheloven alle dese voerscreven vorwerden vast ende stede te houden sonder archlist, ende willen, dat dese voernoemde scout come ende si onder die gracie, die ons onse ghemene ecclesie verleent hevet, ons huse, renten ende goet te obligeren ende te versetten tot 8000 ponden toe [1]). In kennisse deser denc so hebwi

---

1) Zie hierna N°. 60.

desen brief mit onzen zeghel bezeghelt. Ghegheven int jaer ons Heren 1326 op Palmdach.

Litteram comitis invenies in eodem quaterno [1]).

27. *Reces over de rekening van heer Sweder van Abcoude over den tol te Renen.* 30 April 1327.

* Wi Jo*han*, bi der ghenaden Goeds bisscop tUtr*echt*, maken cont allen luden, dat wi in jaer ons Heren 1327 opten Meyavont ontfengen rekenninge des heren van Apcoude van al den gelde, dat in ons tol te Renen incomen was int jaer ons Heren 1326 tot desen daghe toe; alle stucken gherekent van innemen ende van utegheven, so blevewi sculdech desen vorseiden here van Apecoude 2891 lib. 4 den. svarter Torn , als van den 4000 ponden, daer siin brief af sprect, die hi van ons hevet; ende oec blevewi hem sculdech 500 l., als van den cost van den jaer vorseit dese vorseide tolle ende onse huis ter Horst te verhoden. In orconde des brieves mit onsen zegel bezegelt. Ghegheven int jaer ons Heren 1327 op Meyavont, als voerscreven is.

28. *De bisschop beleent heer Sweder van Abcoude met de „opten berch" gelegene en de door bisschop Guy ontgonnene novale tienden bij het huis ter Horst.* 25 Maart 1326.

Horst. Littera domino [2]) de Abcoude concessa. Wy Johan, bi der ghenaden Goeds bisscop tUtr*echt*, doen cont allen denghenen, die desen brief zien zellen jof horen lesen, dat wi om meneghen ghetruwen dinst, die ons ons ghetruwe man, her Sveder here van Abcoude ghedaen hevet ende noch doen zel, alle tvist

1) Zie hierna N°. 29.

2) Er staat: *domini*.

af te lecghen tusscen ons ende heme, als van der roder tienden, die opten berch gheleghen is, ende van den tiende van alle nieugheslegene [1]) lande, dat bisscop Gye slaen dede, welke tienden hi ons opghedreghen hevet, ende wi den voerseiden heren Sveder van al den vorseiden tienden verlent hebben mit anders sinen lene ende goede, dat hi van ons ende van onsen ghesticht helt, mit anders sinen lene vrilic te houden ende te bruken. Ende want wi willen, dat dit vast ende stede si ende onghebroken, so hebwi desen brief mit onzen zeghel bezeghelt. Ghegheven int jaer ons Heren 1326 des Densendaghes na Paesdaech.

29. *De graaf van Holland belooft heer Sweder van Abcoude te handhaven in zijn pandbezit van het huis ter Horst en het halve gerecht van Renen.* 25 Maart 1326.

Alia. Wi Willem grave van Henegouwen etc. doen cont allen denghenen, die desen brief zien zellen of horen lesen, dat wi om beden wille ons heren van Utrecht ghelovet hebben ende gheloven mit gûder trouwen heren Sveder den here van Apecoude ende sinen rechten erfnamen, waerd dat siins ghebrake, te houden na onser macht jeghens elken man opt huis ter Horst ende in den gherechten, die toten huse horen, ende int halve gherecht te Renen wend dier tijd, dat hem siin ghelt vol ende al betaelt were of sinen erfnamen, also als siin brieve spreken, die hi van den bisscop van Utrecht hevet, bezeghelt mit sinen zeghel. Ghegheven int jaer ons Heren 1326 des Densendaghes na Paesdach.

---

1) Er staat: *gheslenene.*

30. *De proosten van St. Pieter te Utrecht en van St. Walburg te Arnhem verklaren, dat de bisschop van heer Sweder van Abcoude geleend heeft* 4000 *pond zwarte Tournoysen.* 16 Maart 1326 [1]).

Nos Rycoldus, prepositus sancti Petri Trajectensis, et Ar*noldus* prepositus Arnemensis notum facimus etc., quod interfuimus et in nostra presencia dominus de Abcoude mutuaverat domino episcopo Trajectensi 4000 libras, quas in usus necessarios ecclesie sue convertit. In cujus etc. Datum cum littera domini de Abcoude prescripta [2]).

31. *De bisschop verpandt aan de stad Utrecht de gruit aldaar.* 1 October 1327.

* Copia litterarum de gruta. Wi Jo*han* etc. maken cont allen luden, dat wi sculdech zin van ghelenden gelde onsen lieven ende ghetruwen dien scepen ende raet der stat van Ut*recht* 800 l. svarter Torn., enen goeden groten coninx Torn. voer 16 d. gherekent, daer wi se voer gheset hebben ende setten in onser gruit tUt*recht*, ende daer si in sitten zelen van der date van desen brieve ende alle die vrucht ende orber upburen zelen, alsolanghe dat si dese voerseide penninghe vol ende al inhebben sonder alrehande ercheit. In orconde etc. Ghegheven int jaer ons Heren 1327 op sente Remeisdach.

32. *De bisschop verpandt aan Henric van Leuwenberch de gruit te Utrecht.* 2 Februari 1326.

* Gruthuis. Littera de domo fermentaria in Trajecto. Wy Johan, bi der ghenaden Gods bisscop

---

1) Boven dezen brief staat (doorgehaald) het begin van dezelfde akte in het Hollandsch: „Wi Rycolt prost tot sente Peter etc. ende Arnd prost van Arnem."

2) Nam. N°. 26.

tUtr*echt*, doen cont allen luden, dat wi sculdech siin Henric van Leuwenberghe, burgher tUtr*echt*, of denghenen, die houder is des brieves, 400 pont svarter Torn., enen groten Torn. voer 16 penninc gherekent, die hi ons gheleent hevet in ghereden ghelde ende die wi ghekeert hebben in orbaer ons ghestichts; voer welke 400 pont wine gheset hebben ende setten in ons gruithuis tUtr*echt*, dat hi dat bewaren sel van onsen weghen ende tot onser orbaer, in allen maniren als een tolnaer sculdech is te wesen, behoudelic den bisscop van Zuden 450 pont des voerseiden payments, die hi voeropburen sel van onser grute voerseit. Ende wanneer die bisscop van Zuden voerseit inhevet dese voerseide 450 pont, so sel Henric van Leuwenberch voerghenomt ofteghene, die houder is des brieves, opburen ut onser grute voerseit dese voerghenoemde 400 pont, die wi hem sculdech siin. Voert ghevewi Henric voerseit voer sinen cost ende voer sinen arbeit 50 pont jaerlix svarter Tornoyse ende een paer clederen. Ende ute desen voerseiden gruithuse so en selwi Henric voerghenoemt oftenghenen, die houder is des brieves, niet utedoen, eer hi dese voerseide 400 pont vol ende al inhevet mit sinen jaerlixen lone, als voerscreven is. Ende want wi willen, dat dit vast ende ghestade blive sonder alrehande ercheit, so hebwi desen brief bezeghelt mit onsen zeghel. Ghegheven int jaer ons Heren 1326 op onser Vrouwen dach te Lichtmisse.

* Item solvit prout credo 5 libras; Pyrot scit

Item habet recessum de 50 libris, domino Svedero de Vorne solutis.

33. *De bisschop verpandt aan heer Steven van Zulen het rentmeesterambt aan deze zijde van de Ysel.* 30 Mei 1325.

* Van den rentmeesterambacht om Utrecht, dat

HER STEVEN VAN ZULEN ONDERHEVET. Wy Johan etc. maken cont allen luden, dat ons ons lieve ende ghetruwe her Steven van Zulen, ridder, gheleent heft 1100 l. svarter, die wi ghekeert hebben in ons ghestichts orbaer, voer welc 1100 pont wi hem gheset hebben ende setten mit desen openen brieve in onse rentmesterambacht ende renten, in tollen, in grute ende in allen goede, klein ende groet, dat ons rechten renten toebehoert ende gheleghen is tvisscen Nude ende Bodegrave an dese side der Ysel, durend een jaer sonder ontsetten, behouden den bisscop van Zuden 1400 pont svarte, die hi boren (sel) uten gruite tot Ut*recht* van den iersten gelde, dat daer incomet, voer welke 1400 pont hi gheseten hevet in deselve grute van Jaersdaghe, die naestleden is, ende behouden here Jan van Brandenborch sins rechts an der tollen te Renen, dat uitghaend is tot sente Pyeters misse ad vincula naestcomende. Ende van desen voerseiden rentmesterambocht te voeren ende te bewaren selwi heren Steven voerseit gheven 200 pont svarte sjaers, die hi boren sel ute onsen renten. Ende van alle desen renten voerscreven sal hi ons gûde rekeninghe doen, wanneer dat hiis van ons vermaent woert, sonder ercheiden. Maer weer dat zake, dat we te rade woerden enen anderen rentmeester te zetten tents desen jaere, so selwi hem betalen of sinen erfnamen, ghebrake siins, of denghenen, die houder were des brieves, allet dat hi ons bewisen mach te goeder rekenninghen, eer dat wine ute onsen ambacht doen ofte enen anderen zetten. Voert ghelovewi heren Steven voerghenoemt dit voerseide goet ende renten niet te versetten, eer wi hem vol ende al betaelt hebben sonder ercheide. Oec en sel hi ons niet verwinnen noch verlecghen, eer dat hi dese 1100 pont inhevet te goeder rekeninghen. Ende wert, dat hem an ons ghebrake in enegher maniren,

dat God verbieden moete, so wisewi hem te bliven in den rentmeesterambacht ende in alle desen goede in allen maniren als voerscreven is, als opten brief van 8000 ponden, die ons onse ecclesie van Utrecht bezeghelt hevet [1]). Ende omdat wi willen, dat dit vast ende stade blive, so (hebwi) hem ghegheven desen openen brief, bezeghelt mit onsen zeghel ende mit zeghel onser prelate van onser kerken, als heren Gysebrecht van Everdinghen, Doemdeken tUtrecht, ende heren Ricouds van Hesewicx, prost tot sente Peters. Ghegheven ter Horst des Donresdaghes na Penxterdach int jaer ons Heren 1325.

34. *Aanteekening over de rekening van den rentmeester aan deze zijde van de Ysel.* 2 Mei 1326.

* Feria 6 post Ascencionem Domini computavit dominus Stephanus de Zulen sub anno Domini 1326 apud Horst, de receptis et expositis in officio rentmagistratus sibi commisso.

Summa receptorum in officio et tholonio de Renen	3083 l. 9 s. 1 d.
Summa expositorum	2699 l. 14 s. 9 d.
Item curtavit domino nostro de receptis ad reparacionem aggerum 39 l. 5 s. 4 d.	
Et sic compensatis receptis ad exposita, dominus Stephanus mansit domino nostro episcopo Trajectensi debens	383 l. 14 s. 4 d. 1 mitam.
Item restancias, de quibus dies preteriit, per dominum Stephanum	25 l. 15 s. 4 d.

1) Zie hierna N°. 60.

Item ad festum beati Jo*hannis* de restanciis	40 l.
Summa restanciarum . . .	65 l. 15 s.
Item restant de domino Jo*hanne* de Brandenborch.	27 l. 10 s. antique monete.

Unde dominus Stephanus deliberavit domino nostro episcopo 600 libras, et sic habebit litteram recessus de 222 l. 6 s. nigr. Tur., omnibus solutis et recompensatis inter dominum nostrum et dominum Stephanum, sed restancie prescripte manebunt domino nostro computande.

35. *Reces over de rekening van den rentmeester aan deze zijde van de Ysel.* (2 Mei 1326.)

* Tenor littere sequitur hic: Wy Johan, bi der ghenaden Goets bisscop tUtr*echt*, maken cont allen luden, dat her Steven van Zulen, ridder, ons rentmester, ons rekende ter Horst des Vridaghes na Meydach van onsen rentmeesterambacht, dat wi heme bevolen hadden ende van onzer tolle, sodat alle denc gheïffent was tvisscen ons ende heme tot desen daghe toe. Maer hi bleef ons sculdech. . . .

36. *De bisschop verpandt aan heer Steven van Zulen het rentmeesterambt aan deze zijde van de Ysel.* 2 Mei 1326.

* Zulen. Wy Johan, bi der ghenaden Goeds bisscop tUtr*echt*, maken cont allen luden, dat wi onzen ghetruwen heren Steven van Zulen, ridder, bevolen hebben ende bevelen mit desen brieve ons rentmeesterambacht van allen renten, kleyne ende grote, op dese zide van der Yselen, waer si gheleghen siin tvisscen Nude ende Bodegrave, uteghenomen de tol te Renen, die de here van Apecoude onderhevet, ende Henrix tijd van Leuwenberch ant gruthuis tUtr*echt*, als siin brieve spreken, te verhůden ende te verwaren

een jaer van desen daghe voerd, ende ons daer gûde rekenninghe af te doene. Ende gheven heme voer sinen cost ende arbeit van den helen jaere 200 lib. svarter Torn. Ende want hi ons gheleent heft 222 lib. ende 6 scellinghe svarter Torn., die hi opburen sel mit sinen lone ende mit anders, dat hi utegheven sel, so ghelovewi heren Steven voerseit ute desen voerseiden ambacht niet te doene, wine hebben heme dit voerseide ghelt mit anders, dat hi utegheven sel, betaelt te goder rekeninghe. In orconde des brieves mit onzen zeghel bezeghelt. Ghegheven int jaer ons Heren 1326 des Donresdaghes [1]) na Meydach.

* Item habet recessum de 240 libris, Ottoni de Cattenbroch solutis.

Item habet recessum de 88 libris vel circiter, solutis domino Svedero de Voerne.

Item habet recessum de 27 lib. 10 s. 7 d.

Item eidem domino Stephano per recessum in vigilia Penthecostes in Horst 73 lib. 4 s. 10 d.

Item eidem die Marcelli Horst 33 lib. 17 s. 10 d.

Item habet unum recessum.

37. *De proost van St. Walburg te Arnhem als aartsdiaken machtigt den abt van Mariënweerd, om een zijner kanunniken als pastoor van Beest aan te stellen.* 25 November 1326.

Arnoldus, Dei gracia prepositus et archidiaconus Arnehemensis, religioso viro abbati Insule sancte Marie, ordinis Premonstratensis, Trajectensis dyocesis, salutem in Domino. Ut in ecclesia de Beesde parochiali, que per vestros canonicos est solita gubernari, quociens eam secundum privilegia, vobis concessa a

---

1) Lees: Vridaghes; 1 Mei viel op Donderdag, en de rekening (N°. 34/35) werd op 2 Mei gedaan.

sede apostolica vacare contingat, personam ydoneam vestri ordinis instituere possitis, scilicet curam animarum et custodiam reliquiarum committere, vice et auctoritate nostra vobis tenore presencium indulgemus, volentes quod omnia privilegia, a sede apostolica vobis et vestro monasterio rite concessa, in nostro archidiaconatu, quantum in nobis est, vobis sint salva et permaneant inconcussa. Inhibentes etiam officialibus nostris, qui pro tempore fuerint, ne [1]) contra ea quicquam attemptare presumant, quod in prejudicium vestrum et vestrorum canonicorum, in ecclesia parochiali nostri archidiaconatus predicti celebrancium, cedere poterit vel gravamen. Datum die Katerine 1326.

38. *Commissie voor Symon, broeder van den graaf van Holland, als maarschalk aan deze zijde van de Ysel.* (25 December 1325?)

* Littera marescalci Trajectensis. Wy Johan etc. maken cont allen luden, dat wi mit gůder voersienecheiden bi rade eens edels prenches ende moghende des greven van Hollant etc. ende onser lude, om kenlic ghebrec, dat wi hebben in onzen ghesticht, overeen siin ghedraghen, dat wi heren Symon des greven broder van Hollant gheset hebben ende setten mit desen brieve tot enen marscalc in onzen ghestichte op dese side van der Ysel, in allen maniren als een marscalc sculdech is te wesen; ende bevelen hem, dat hi dat bewaere in allen recht als den marscalcambacht toebehoert. Ende want her Symon voerghenoemt dat niet bewaren en mach sonder cost, so siin wi mit him overeenghedraghen, dat wi hem gheven zelen ende gheven 500 pont svarter Torn. tot enen jaer voer sinen dachlixen cost; ende so wanneer

1) Het HS. voegt hier nog in: „quis".

dat hi tot onzen hove comet, so sel hi binnen onzer herberghen wesen mit tve knapen ende mit enen knecht op onsen cost ende mit vier peerden. Voert were oec dat sake, dat her Symon voerseit alsulc last ende alsulc cost opviele van desen marscalcambocht voerseit, dat him dochte, dat hi hem niet bedraghen en mochte mit desen 500 l. voerghenoemt, so selwi him dat veroersaten ende vermerren bi onsen lieven neve van Hollant, in allen maniren als him goetdochte, den cost ende de scade, die hi leden hadde, sonder erghlist. Voert so ghelovewi heren Symon voerghenoemt, dat wine ute desen vorseiden marscalcambacht niet doen en zelen binnen enen jaer. Want wi willen dat dit vast ende stade blive, so hebwi desen brief bezegelt mit onsen zeghel; ende om de merre sekerhede so hebwi ghebeden enen hoghen man ende enen edelen prenche den greve etc., dat hi desen brief mit ons bezeghelen wille. Ende wi Willem grave etc. Datum [1]).

39. *De graaf van Holland beveelt zijnen baljuwen van Amstelland en Woerden, om zijnen broeder als maarschalk aan deze zijde van de Ysel bij te staan.* (December 1325?)

* Wi Willem, grave van Hollant etc., maken cont allen luden, want ons lieve here de bisscop van Utrecht gheset hevet heren Symon onsen broder marscalc te wesen in den ghesticht van Utrecht overal an dese side der Ysel, bi rade van sinen goeden luden ende siinre vriende, so ontbiedewi al onzen baljuwen ende anders onzen goeden luden welgheboren ende meente van onzen lande, ende sonderlinghe onsen balju van Aemstelreland ende van Woerden, dat si heren Symon voerseit te helpen comen ende bistaen, so wan-

1) Daaronder staat: „Circa Nativitatem Domini."

neer dat siis van hem vermaent woerden ende hiis te doen hevet, ende des niet en laet, durende tot enen jaer. Ghegheven etc.

40. *Schuldbekentenis van den bisschop aan heer Willem van Duvenvoerde voor* 650 *pond zwarte Tournoysen.* 16 (?) October 1325.

* Littera Willelmi camerarii. Wi Jo*han* etc. maken cont etc., dat wi ghelovet hebben ende gheloven mit desen tieghenwerden brieve Willem van Duvenvoerde onsen knape, om menghen ghetruwen dinst, die hi ons ghedaen hevet ende noch doen sel, 650 pont svarter Torn., daer wi heme af te betalen zelen 150 lib. op sente Martins dach naestcomende ende 250 lib. op sente Martins misse in de winter daerna naestcomende, ende 250 lib. op sente Pieters dach daerna naestcomende; welc 650 pont Willem voerseit belecghen sel an erve, te houden van ons ende van onsen ghesticht van Utr*echt*. Ende wert, dat onser ghebrake, eer wi W*illem* dit voerseide ghelt betaelden den lesten penninch mitten iersten, so willewi, dat dit ghelt come an ons ghesticht den voerseiden *Willem* te betalne, ende onder den brief van der gracien, die ons onse ecclesi ende capitel van Utr*echt* verleent hebben, als dat wi ons goet ende renten van den sticht voerseit tot 8000 ponden toe moghen obligeren [1]), want wiid om ons stichts orbaer ghedaen hebben. Ende want wi willen, dat dit vast ende stede etc. Prepositi D*aventriensis* et Arnem*ensis* sigillaverunt presentem litteram in testimonium cum domino episcopo. Ghegheven des Jonsdaghes [2]) voer sente Lucasdach in den Haghe 1325.

---

1) Zie hierna N°. 60.

2) Lees: Wonsdaghes?

41. *Borgstelling van eenige ridders voor eene schuld van 200 mark Brabantsch van den bisschop aan den heer van Keppel, als oom van moederszijde der dochter van Herman van Laghe.* 25 Januari 1326 [1]).

SEQUUNTUR LITTERE DE CONDICIONIBUS INTER EPISCOPUM ET HERMANNUM DE LAGHE DE MATRIMONIO INTER IPSUM ET FILIAM. Alle denghenen, die desen brief zien zellen jof horen lesen, wi Hubrecht provest van Aldezeel, Arnold van Bůcstel prost van Arnem, Bernd here van den Nahuse, Evert van Bevervorde, ridders, Herman van Laghe, Rolof van Peedse, Ecbrecht van Grunberghe, Bernd van Zudenna ende Sander van Obbure, knapen, maken cont mit kennis der wareyt, dat wi ghelovet hebben samenderhand als burghen voer onzen here, here Jan bisscop van Utrecht, ende ghesekert in trouwen in hand heren Bernds here van den Nahuse ende heren Vrederix van der Ese, ridders, 200 marc Brab., te betalen den here van Keppel te behoef Hermans dochter van Laghe, die hi had bi sheren suster van Keppel, 100 marc te betalen op onser Vrowen Lichtmis over enen jaer, ende die ander 100 marc op onser Vrowen Lichtmis daerna naestcomende, den here van Keppel och heren Bernd van den Nahuse och heren Vrederic van der Ese och die houder is van desen brieve. Ende wert, dat wi des niet en deden, so soudewi incomen te Deventer in een herberghe, daerme ons inwiisde, te maninghen des heren van Keppel och heren Bernds och heren Vrederix och die houder weer des brieves, daer te leysten 12 weken; ende als die 12 weken om siin comen, so selwi betalen in ghereden ghelden, och mit panden, daerme dat ghelt an nemen mach, in sulker maniren, dat elc enen goeden knape mit

1) Vgl. N°. 43.

enen perde voer hem lecghen mach. Ende wert, dat onser enech storve, so soudmen him binnen eenre maent enen gheliken burghe weder setten; ende en dedewi des niet, so soudewi incomen te Deventer te leysten, ment wi enen gheliken burghe gheset hadden in des doden stat. In orconde. Ghegheven te Deventer int jaer ons Heren 1326 circa Conversio Pauli.

In anno 27 ad Martini 100 marce.
In anno 28 ad Martini 100 marce.

42. *Herman van Laghe geeft in lijftocht aan zijne vrouw Lisebet, 's bisschops dochter, zijn huis te Laghe en al zijne andere goederen.* 24 Januari 1326.

Duarium filie domini episcopi Trajectensis per Hermannum de Lage. Wi Johan etc. maken cont allen luden, dat voer ons comen is te Deventer ende voer ons prelate, man ende dinstman, richter, scepen ende raet van Deventer, Herman van Laghe knape, ende makede jonfrou Lisebetten sinen wive, die hi ghetruwet hadde ende beslapen, hure rechte lijftocht, ende ervede siin kinder daeran, die hi bi hure winnen sel, an siin huis ende hostade te Laghe ende an alle siin goet, dat hi hevet och namaels vercrighen mach, sonder alrehande ercheit, het si leen ocht eighen, dat hi van den sticht van Utrecht houdende is, ghelikerwijs als hi ghelovet hadde ende ghesekert te doene, eer hi jonfrou Lisebetten siin wif ghetruet hadde. Ende dit voernoemde goet droech hi op in ons hand mit hande ende mit monde tot jonfrou Lisebetten siins wiifs behoef ende hurre beider kinder, als voerseit is ende heme ghedeilt was ende ghewiset voer ons mit enen ordeel, als hiid sculdech was te doene; welc goet wi voerd verliet hebben jonfrou Lizebetten sinen wive voerseit te rechter liiftocht ende sinen kinderen,

die hi bi hure winnen sel, ter erfennis, als ons ghewiset was mit enen ordeel ende als wiid sculdech waren te doene. Ende want dit voer ons aldus ghesciet is, so hebwi desen brief mit onzen zeghel bezeghelt. Ende ic Herman van Laghe, want alle dese zaken aldus ghesciet ziin bi minen vrien wille, so heb ic desen brief bezeghelt mit minen zeghel in kennis der wareit; ende heb ghebeden eersamme lude, die hiir an ende over waren, prelaet man ende dinstman, rechter scepen ende raet van Deventer, die hiirbeneden ghescreven staen, dat si desen brief mede bezeghelen willen mit huren zeghelen. Ende wi Ger*ard* Heinc prost van Deventer, Arnd van Bucstel prost van Arnem, Gy*selbert* here van Yselst*eyne*, Ger*ard* Heinc, Evert van Welp, Cop Hol, man ende dinstman, Jan Fempel richter te Deventer, J*acop* Gysen, Herman Splitolf, Ger*ard* Spronc, Lambrecht ten Stoc, Henric Scevenc, Rolof ten Stoc, Wise Coep, scepen ende raet te Deventer, om beden wille Hermans van Laghe ende jonfrou Lis*ebetten* sins wives, so hebwi desen brief bezegelt etc. Ghegheven op sente Paulus avont Conversio Pauli 1326.

43. *Jutte, dochter van Herman van Laghe, doet afstand van haar vaderlijk erfdeel voor* 200 *mark Brabantsch.* 23 Januari 1326 [1]).

Renunciacio filie Hermanni de Laghe. Alle denghenen, die desen brief zien zellen jof horen lesen, wi Wouter here van Keppel, Bernd here van den Nahuse, ridders, Didric van Keppel ende Herman van Laghe, knapen, maken cont mit kennis der wareit, dat jonfrou Jutte, Hermans dochter van Laghe voerseit, mit Herman van Laghe huren vader ende huren

1) Vgl. N°. 41.

rechten mombaer, bi onsen wille ende bi onsen rade, die hure maghe siin beide van vader ende van moder, vertech alle des goets, dat hure besterven mochte van Herman van Laghe huren vader vorseit, ende alle des rechts, dat si deran hadde, ten weer dat se God ervede ende hur vader anders gheen echde kinder en hadde, om 200 marc Brabans, die hure hur vader Herman ghevet te rechter afzoenen. Ende want dese vertichnis ghesciet is voer onzen here, here Jan bisscop van Ut*recht*, voor man ende diinstman ende scepen van Deventer, ende mit recht ende mit ordeel ghewiset was, dat jonfrou Jutte dese vertichnis wel doen mochte mit huren monbaer ende mit huren maghen, als voerscreven is, so hebwi desen brief bezegelt mit onsen zeghelen. Ende om de meerre sekerheide, so hebwi ghebeden enen eersammen vader here Jan bisscop van Ut*recht*, ende eersamme lude den prost van Deventer, den here van Yselst*eyne*, den prost van Arnem, Ger*ard* Heinc, Sander van Obbure, de scepen van Deventer, J*acop* heren Gisen, Herman Splitolf, Wise Coep, Rolof ten Stoc, daer dese denghe voer ghesciet siin, dat si desen brief mit ons bezeghelen willen. Ende wi Johan etc. Ghegheven int jaer ons Heren 1326 des Donresdaghes na Agnetis.

44. *De bisschop belooft Jan graaf van Bentheim te helpen tegen allen, behalve de graven van Holland en Gelder.* 11 April 1325.

Conpromissio inter dominum Trajectensem et comitem de Benthem. Wy Johan, bi der ghenaden Goeds bisscop tUtrecht, maken cont allen luden mit desen brieve, dat wi ons verbonden hebben ende overeen siin ghedraghen mit enen edelen manne Jan, greve van Benthem, tot onsen live ende te sinen, dat wi hem helpen zelen mit onzen luden ende mit onzer

sloten tieghens alle denghene, daer hijs te doen hevet, uteghenomen den greve van Holl*ant* ende van Gelr*en*, in deser maniren, dat hi ons in gheen orloghe brenghen en sel, en si dat sins selves live angheet och sinen burchluden man och dinstman. Ende waer hem sulc orloghe moedde als voerseit is, och eneghe reise viele, daer hi onser lude in te doen hadde, daer soudewi ons lude senden, als wiis vermaent woerden van hem ocht van sinen ambachtsman, daer te verduren went ghedaen waer, sonder enech stedelecghen op burghe ocht op huse. Ende waer wi hem helpen ocht dienen, dat sel siin op ons selfs cost ende op onsen anxt ende op ons aventure. Ghegheven etc. feria 5 post Pascha anno 1325.

45. *Jan graaf van Bentheim belooft den bisschop te helpen tegen al zijne vijanden.* 11 April 1325.

Allen denghenen, die desen brief zien zellen jof horen lesen, doewi Jan greve van Benthem te wetene ende maken cont mit desen brieve, dat wi ons verbonden hebben ende overeen siin ghedraghen mit enen eersamme vader in Goede here Jan, bi der ghenaden Goeds bisscop tUtr*echt*, te sinen leven ende ten onsen, dat wi hem helpen zelen mit onsen luden, mit onzen burghen ende mit onzen sloten, mit alle dat wi vermoghen tieghens alle deghene, daer hiis te doen hevet, nimande utgheset. Ende weerd, dat ymant van onzen burchluden, van onsen mannen och dinstmannen mesdede op siin land och op siin lude, dies soudewi ende deghene, die mesdaen hadden, bliven an onsen here van Utr*echt* voerseit ende daeraf bi heme beteren ten rechte. Ende wie des niet doen en woude, so soudewi onsen here van Utr*echt* voerseit helpen daertieghens. Ende wert, dat yemant van sinen luden mesdade op ons och op ons burch-

lude, man ocht dinstman, des soudewi ende onse lude voerseit beteringhe nemen bi heme ten recht. Voert viel heme enech orloghe och enech reyse, daer hi onser in te doen hadde, daer soudewi comen tot heme, als hiid ons te weten liet, ende daer verduren went ghedaen were, sonder enech stedelicghen op burghe och op huis. Ende waer wi hem dienen, dat sal siin op ons selves cost op onzen anxt ende op ons aventure. Datum feria 5 post Pascha anno 25.

46. *De bisschop belooft de Drentsche dienstlieden bij te staan tegen de Drenten.* (1325?).)

Conpromissio domini episcopi cum ministerialibus de Drenthia. Wy Johan, bi der ghenaden Goeds bisscop tUtr*echt*, maken cont alle denghenen, die desen brief zien zellen jof horen lesen, dat wi ghelovet hebben ende gheloven mit goeder trowen, dat wi Henric van Orch, ridder, Arnd, Rolof ende Henric siin kinder, Henric van Elde, Herman van der Polle, Rolof van Langhel, Menscen van Echte, Gerid Clencken, Jan sinen broder, Otten van Orch, Volkier veren Ermgerden soen, Rutger sinen broder, Conraerd van den Ghore, Jan sinen broder ende Ecbrecht van Echt, knapen, hure maghe, hure vriende ende hur medehulpers, te helpen ende te raden ende bi te staen tieghens de Drenthen na onser macht, hur recht tieghen de Drenthen te vervolghen ende hure onrecht te verweren, ende in onzen lande ende ute onzen lande te riden ende te comen, alst hem ghevoghet. Ende wert tsake, dat hem ons lands ende stede ghebrake, so woudwise bi ons selves live op ons huse ende slote onthouden, ende enghen zoen buten dese lude ende buten huren rade mitten Drenthen te maken

1) Vgl. N°. 52.

noch an te ghaen. Ende woudse oec yemant veronrechten, want si voer ons comen willen, so wilwise bescermen ende houden voer alle deghene, die se veronrechten wilden. Ende want si ons ende onsen nacomelinghen desghelikes ghelovet hebben, die in den tyde bisscop tUt*recht* is, so wilwi, dat si ons nacomelinghen, die bisscop tUt*recht* siin, houden sulc voerwaerde alsi ons hebben ghelovet, also verre als ons nacomelinghe houden him dese ghelovede, die wi hem ghelovet hebben. Voert eest voerwerde: so wat dese voerseide lude winnen bi onser baniren, bi onsen scout ocht richter, dat selwi gheli(ken mit) hem deilen; ende wat si buten onsen scoud ons banire ende ons knapen winnen op die van Drenthen, dat zelen si selve deilen onder hem. In orconde des brieves mit onsen groten zeghel bezeghelt. Ende bidden eersamme lude heren Gy*selbert* here van Yselst*eyne*, heren Thomaes van Dyst ende Alfer van der Scuren, dat si desen brief mit ons in orconde bezeghelen. Ende etc.

47. *De Drentsche dienstlieden beloven den bisschop bij te staan tegen de Drenten.* (1325? [1].)

Wy Henric van Orch, ridder, et suprascripti omnes [2]) maken cont alle denghenen, die desen brief zien zelen of horen lesen, dat wi ghesekert hebben ende ghelovet mit gůder trowen ende mit ghesvoren eden, voer ons ende voer al ons maghe ende voer al ons vriende, die nu ons hulpers ziin och namaels ons hulpers wesen moghen, an ons heren hand here Jans van Dyst, bisscop tUt*recht*, dat wi here Jan bisscop tUt*recht* voernoemt ende sinen nacomelinghen, den bisscopen van Ut*recht*, helpen ende gheraden zelen mit al onser

1) Vgl. N°. 52.

2) Nam. de in het vorige stuk vermelde edelen.

macht, die wi hebben ende vercrighen moghen, te winnen ende te behouden alsulc recht, alst sticht van Utr*echt* van ouds heft ghehad in Drentland. Ende dat wi des niet laten en zelen doer gheenrehande anxt och orbaer och vrienscap, die ons hiiraf comen mochte, wi ne zelen here Jan bisscop van Utr*echt* ende den ghesticht van Utr*echt*, och die in den tyde bisscop tUtr*echt* were, dienen ende bistaen. Ende nemmermeer te zoenen tiegens de Drenthen buten den bisscop van Utr*echt*, onsen here voerseit. Ende weert, dat wi enech gůt opte Drenthen ghewonnen, wert bi vanghenis och bi pandinghe ocht in wat maniren dat were, alsoverre als ons heren des bisscops lude onder ons were ocht sine banire, daer woudwi heme recht deilinghe in doen ter helft toe; anders wat wi wonnen soudewi onder ons behouden. Ende wi etc. Datum etc.

48. *Borgstelling voor den bisschop wegens de uitkeering van het saldo der rekening van het schoutambt van Salland aan Hako van den Rutenberghe.* 15 Februari 1326.

* Littera Hakonis de Rutenberghe. Alle denghenen, die desen brief zien zellen jof horen lesen, wi Arnd van Bůcstel prosts van Arnem, W*illem* here van Bůcstel, Bernd van Zebelinghen, Jan van Cunre ende Jan Redenc, ridders, Bernd canonick van Aldezele, Herman van Laghe ende Sander van Obbure, knapen, maken cont, dat wi ghelovet hebben voer onsen lieven here, here Jan bisscop van Utr*echt*, mit samender hand Haken van den Rutenberghe, knape, och sinen rechten erfnamen och die houder were des brieves, 455 lib. 4 s. svarter, die hi heme sculdech blef in siin leste rekeninghe, die hi heme dede van den scoltambacht van Zall*ant*, 50 pont te betalne 8 daghe na Paschen naestcomende, 200 lib. tot sente Jacobs mis daerna, ende 205 lib. 4 s. tot

sente Michiels misse daernae nastcomende. Ende wert tsake, dat men hem dit voerseide ghelt niet en betalde totten voerseiden termine(n) och die houder weer des brief, so selwi incomen te Svol in een erechteghe herberghe des achen daghes na sinre maninghen och sins rechten erfnamen och die houder were des brieves, niet dan te sceiden, wi ne hadden gnoech ghedaen van den gelde, als hiir voerscreven is, uteghesegeet scependach, ridderrecht ende alrehande ercheit; ende wie van ons selven niet leysten en mochte ocht en wolde, die mach voer hem lecghen enen gûden man mit enen perde, die also costlic leget als hi selve. Maer wert tsake, dat van ons burghen enech storve, so soudme voer hem enen anderen burghe also goet in des doden stat setten bin 14 nachten; ende och des niet en sciede, so soudewi te sinre maninghen incomen och des houder des briefs, niet dan te sceiden, wi ne hadden den burgh gheset als voerscreven is. In orconde al deser denc etc. Ghegheven des Satersdaghes na Groet vastelavont 1326.

Octava die post Pascha 50 libre. Ad Jacobi 200 libre. Ad Mychaelis 205 lib. 4 sol.	Haken.

49. *Arbitrale uitspraak van den bisschop en heer Jan van Polanen over de grieven* [1]) *van den graaf van Holland tegen den Domproost.* (132. .)

* Pronunciacio episcopi Trajectensis et Johannis de Palanen, concepta inter comitem Hannonie et prepositum Trajectensem. Dit ist tsecghen miins heren van Ut*recht* ende Jans van Palanen tvisscen minen here den greve van Heneg*ouwen* ende sine lude an die een side ende den Doemprovest an die ander zide.

---

1) Zie over deze grieven: Beka, Chronica. p. 112.

In den iersten so sechwi, dat alle die scade, dat si van brande of van wat scaden, die den Domprost ghesciet is van gheheten mins heren van Holl*ant*, quite sel wesen ende hem daerof de Domprost quite sel scelden, heme ende siin lude, die daer mede waren mit rade of mit dade.

Ende voert van desen punten, die hiirna bescreven staen, daeren ons here de greve af besculdecht, als dat hi bi sins oms tide bisscop Gyen, daer God de ziele af hebben moet, soude sinen ome hebben ghehouden van den greve. Ende voert, dat hi soude in den hof van Romen hebben ghedeghedenct des greven ergheste, des de greve scade mocht hebben ende verdriet, mit voersaetden dinghen. Ende voert dat hi onsen here den greve weigerde enen bisscop tUtr*echt* te kiesen te sinen wille. Ende altoes van provenden, daer de greve voer bat, lettenisse an dede ende letde. Na bisscop Gyen dode, dat de Domprost mitten testament ni en voer, also als hi van recht soude. Van desen poenten, eest dats ons here de greve begheert, so sol him de Domprost ontsculdeghen, also als een prelaet sculdech is te doene, dat hi alle deser poenten onsculdech is, sonder allene, dat hi niet en coes enen bisscop, daer hi siin onscoud voer doen sel, dat hi dat niet en liet om enech dere och ongonst, die hi den grevewert hadde, maer aleen om sinre consciencien wille tontrumen.

Ende voerd van alle desen punten, waerd dat de Domprost enech wangonst hadde och wantruel toten bisscop van Zuden, dat sechwi quite ende versoent. Voert wert tsake, dat deghene, die den Domprost de scade deden, enech ongonst och rancoer ten Domprost droghen, dat secwi quite ende versoent an beiden ziden.

50. *Concept van de arbitrale uitspraak tusschen den graaf van Holland en den Domproost.* (132. .)

* Taliter debuisset fuisse pronunciacio predicta: Wy Johan etc. ende Jan van Palanen maken cont, want een edel prenche etc. her W*illem* de greve van Hene*gouwen* van allen tvist, die is tvisschen heme ende siin lude van der eenre siden ende heren Florens van Jutfaes van der ander ziden, het si van brande och van wat scaden, die derin ghesciet is, bleven siin an ons, darentusscen een minne ende een gans soen te secghen, so is dit ons secghen tvisscen hem beiden.

In den irsten: ut supra [1]).

Ende hiirmede secwi een ganse ende een ghestade zoen tvisschen den greve ende ziin vriende ende deghene, die de scade deden, an die ene side, ende den Domprost ende siin vriende an die ander zide. In orconde etc.

51. *De graaf van Holland verzoent zich met den Domproost na de uitspraak van den bisschop en heer Jan van Polanen.* (132. .)

* Wy W*illem* greve etc. maken cont allen luden, dat wi op secghen ons lieves heren van Utr*echt* ende Jans van Palanen, ons cnapen, dat si gheseget hebben tvisscen ons ende onse vriende op die een zide, ende den Domprost van Utr*echt* op die ander zide, van allen wangonsten ende onvrienscap, die wi te hemwert hebben ghehad tot desen daghe toe, vergheven ende quitescelden den vorseiden Domprost sonder ercheit.

---

1) Nam. zooals in de eerste alinea van N°. 49.

52. *Memorie van grieven van den bisschop tegen de Drenten.* (1325? [1].)

In istis quinque punctis injuriantur Drenthones domino episcopo Trajectensi.

Primo quod tenentur episcopo in suo primo adventu dyocesis precariam.

Secundo quod omni bissextili anno tenentur precariam.

Tercio in decimis, quod nullus ex parte episcopi potest se de decimis intromittere, et volunt occidere illos, qui se intromittunt.

Quarto quod nullus liber seu servus alicujus potest sedere in bonis episcopi, nisi sit suus servus et liber suus, nec pueros suos nubere ex illis bonis sine episcopi consensu vel recept*oris*; cujus contrarium faciunt.

Quinto quod emunt bona censualia et ministerialia episcopi Trajectensis sine suo consensu vel recept*oris* sui et manu sua; et decimas similiter. De istis omnibus faciunt contrarium.

53. *Staat van de gedane betalingen en van de schulden des bisschops.* 1326.

* Ista sunt que dominus Johannes de Dyst episcopus Trajectensis exposuit et solvit a primo suo adventu usque.

Primo invenit quasi omnes redditus et proventus mense episcopalis substractos et ablatos de primo suo *anno* et penitus obligatos.

---

1) Waarschijnlijk de grieven, waarover men de uitspraak (dd. 25 Nov. 1325) vindt onder N°. 96, terwijl ook het verbond N°. 46, 47 daarop schijnt betrekking te hebben. Vgl. N°. 4, waar sprake is van eene „inquisicio in Drenthia" in September 1325. Eene uitvoerige bespreking der grieven, naar aanleiding van een nieuwen strijd in 1328, vindt men N°. 287, 288.

Item solvit in curia Romana pro servicio, debito camere domini pape. .	5000 [1]) flor. de Florencia.
Item preposito sancti Johannis Trajectensis ex parte episcopi Frederici	800 l. nigr.
Item in primo adventu episcopi Trajectensis pro expensis solitis.	2200 l.
Item preposito sancti Salvatoris [2]) . .	5500 l.
Item pro requisicione pecunie prepositi sancti Salvatoris.	500 l.
Item de castro Vollenho et Ghore redimendo	3000 l.
Item civitati Trajectensi	500 l.
Item civibus Trajectensibus plus quam	1500 l.
Item episcopo Zudensi	2200 l.
Item in civitate Trajectensi, Stephano marescalco, Henrico Snoy et aliis plus quam	700 l.
Item domino de Apecoude	2000 l.
Item Paulo de Strenen	1500 l.
Item in Campis bene [3]) plus quam. .	600 l.
Item in Brabancia, Leodio et Cameraco circa.	1100 l.
Item preposito de Bronchorst.	150 l.
Item domino Jo*hanni* de Brandenborch	1600 l.
Summa	27650 lib. nigr.

1) Later veranderd in: 8000.

2) Jan van Bronchorst, de tegencandidaat bij de bisschopskeuze

3) Er staat: „Camp. bn." met verkortingsteekenen; ik vermoed eene letterlijke vertaling van: in Campen wel meer dan 600 ℔.

* Solutum post Pascha anni 1326.

Item solvit H*enrico* Snoy.	130 l.		
Item Symoni de Teylinghen	200 l.		
Item solvit H*enrico* Hardbol.	125 l.		
Item Gyselberto Gunter	12 l.		
Item Vlaminc.	53 l.		
Item Ger*ardo* Woudman	68 l.		
Item pro domino Ysel*steyne*.	136 l.		
Item domino Jo*hanni* de Branden-b*orch*.	600 l.		
Item episcopo Zudensi	600 l.		
Item Herman Crom.	40 l.		
Item Jacobo de Spigel	21 l.		
Item W*illelmo* Hond.	195 l.	6 s.	8 d.
Item Eg*idio*	120 l.	5 s.	3 d.
Item Katerine. . . . . , ...	60 l.		
Item cellatori	10 l.		
Jordan Pauwen.	40 l.		
Ar*noldo* marscalco			16 d.
Item vader Heinen	15 l.		
Item Godekin uten Stal	3 l.	6 s.	10 d.
Item Ar*noldo* Nac	15 l.	13 s.	4 d.
Item Gy*selbert* pasteybacker	6 l.	6 s.	10 d.
Item Sandero	6 l.	18 s.	
Item Firmino.	74 l.		
Item W*illelmo* Toyteleer	29 l.	9 s.	4 d.
Item veren Aven Slanghen	24 l.		
Item W*illelmo* de Gheno	42 l.		8 d.

Ista sunt soluta de pecunia recepta a domino de Abcoude [1]).

* In vigilia Ascencionis Domini, videlicet ultima die Aprilis, solvimus in Buscho Ducis Lumbardis ibidem 500 lib. nigr. de 1740 libris, per me, Pirot, Flamingum et Lammalghijs,

1) Zie hiervoor N°. 26, 30.

sloten tieghens alle denghene, daer hijs te doen hevet, uteghenomen den greve van Holl*ant* ende van Gelr*en*, in deser maniren, dat hi ons in gheen orloghe brenghen en sel, en si dat sins selves live angheet och sinen burchluden man och dinstman. Ende waer hem sulc orloghe moedde als voerseit is, och eneghe reise viele, daer hi onser lude in te doen hadde, daer soudewi ons lude senden, als wiis vermaent woerden van hem ocht van sinen ambachtsman, daer te verduren went ghedaen waer, sonder enech stedelecghen op burghe ocht op huse. Ende waer wi hem helpen ocht dienen, dat sel siin op ons selfs cost ende op onsen anxt ende op ons aventure. Ghegheven etc. feria 5 post Pascha anno 1325.

45. *Jan graaf van Bentheim belooft den bisschop te helpen tegen al zijne vijanden.* 11 April 1325.

Allen denghenen, die desen brief zien zellen jof horen lesen, doewi Jan greve van Benthem te wetene ende maken cont mit desen brieve, dat wi ons verbonden hebben ende overeen siin ghedraghen mit enen eersamme vader in Goede here Jan, bi der ghenaden Goeds bisscop tUtr*echt*, te sinen leven ende ten onsen, dat wi hem helpen zelen mit onsen luden, mit onzen burghen ende mit onzen sloten, mit alle dat wi vermoghen tieghens alle deghene, daer hiis te doen hevet, nimande utgheset. Ende weerd, dat ymant van onzen burchluden, van onsen mannen och dinstmannen mesdede op siin land och op siin lude, dies soudewi ende deghene, die mesdaen hadden, bliven an onsen here van Utr*echt* voerseit ende daeraf bi heme beteren ten rechte. Ende wie des niet doen en woude, so soudewi onsen here van Utr*echt* voerseit helpen daertieghens. Ende wert, dat yemant van sinen luden mesdade op ons och op ons burch-

lude, man ocht dinstman, des soudewi ende onse lude voerseit beteringhe nemen bi heme ten recht. Voert viel heme enech orloghe och enech reyse, daer hi onser in te doen hadde, daer soudewi comen tot heme, als hiid ons te weten liet, ende daer verduren went ghedaen were, sonder enech stedelicghen op burghe och op huis. Ende waer wi hem dienen, dat sal siin op ons selves cost op onzen anxt ende op ons aventure. Datum feria 5 post Pascha anno 25.

46. *De bisschop belooft de Drentsche dienstlieden bij te staan tegen de Drenten.* (1325?).)

CONPROMISSIO DOMINI EPISCOPI CUM MINISTERIALIBUS DE DRENTHIA. Wy Johan, bi der ghenaden Goeds bisscop tUtr*echt*, maken cont alle denghenen, die desen brief zien zellen jof horen lesen, dat wi ghelovet hebben ende gheloven mit goeder trowen, dat wi Henric van Orch, ridder, Arnd, Rolof ende Henric siin kinder, Henric van Elde, Herman van der Polle, Rolof van Langhel, Menscen van Echte, Gerid Clencken, Jan sinen broder, Otten van Orch, Volkier veren Ermgerden soen, Rutger sinen broder, Conraerd van den Ghore, Jan sinen broder ende Ecbrecht van Echt, knapen, hure maghe, hure vriende ende hur medehulpers, te helpen ende te raden ende bi te staen tieghens de Drenthen na onser macht, hur recht tieghen de Drenthen te vervolghen ende hure onrecht te verweren, ende in onzen lande ende ute onzen lande te riden ende te comen, alst hem ghevoghet. Ende wert tsake, dat hem ons lands ende stede ghebrake, so woudwise bi ons selves live op ons huse ende slote onthouden, ende enghen zoen buten dese lude ende buten huren rade mitten Drenthen te maken

1) Vgl. N°. 52.

noch an te ghaen. Ende woudse oec yemant veronrechten, want si voer ons comen willen, so wilwise bescermen ende houden voer alle deghene, die se veronrechten wilden. Ende want si ons ende onsen nacomelinghen desghelikes ghelovet hebben, die in den tyde bisscop tUtr*echt* is, so wilwi, dat si ons nacomelinghen, die bisscop tUtr*echt* siin, houden sulc voerwaerde alsi ons hebben ghelovet, also verre als ons nacomelinghe houden him dese ghelovede, die wi hem ghelovet hebben. Voert eest voerwerde: so wat dese voerseide lude winnen bi onser baniren, bi onsen scout ocht richter, dat selwi gheli(ken mit) hem deilen; ende wat si buten onsen scoud ons banire ende ons knapen winnen op die van Drenthen, dat zelen si selve deilen onder hem. In orconde des brieves mit onsen groten zeghel bezeghelt. Ende bidden eersamme lude heren Gy*selbert* here van Yselst*eyne*, heren Thomaes van Dyst ende Alfer van der Scuren, dat si desen brief mit ons in orconde bezeghelen. Ende etc.

47. *De Drentsche dienstlieden beloven den bisschop bij te staan tegen de Drenten.* (1325? [1]).)

Wy Henric van Orch, ridder, et suprascripti omnes [2]) maken cont alle denghenen, die desen brief zien zelen of horen lesen, dat wi ghesekert hebben ende ghelovet mit gûder trowen ende mit ghesvoren eden, voer ons ende voer al ons maghe ende voer al ons vriende, die nu ons hulpers ziin och namaels ons hulpers wesen moghen, an ons heren hand here Jans van Dyst, bisscop tUtr*echt*, dat wi here Jan bisscop tUtr*echt* voernoemt ende sinen nacomelinghen, den bisscopen van Utr*echt*, helpen ende gheraden zelen mit al onser

1) Vgl. N°. 52.

2) Nam. de in het vorige stuk vermelde edelen.

macht, die wi hebben ende verzighen moghen, te winnen ende te behouden alsulc recht, alst sticht van Utr*echt* van ouds heft ghehad in Drentland. Ende dat wi des niet laten en zelen doer gheenrehande anxt och orbaer och vrienscap, die ons hiiraf comen mochte, wi ne zelen here Jan bisscop van Utr*echt* ende den ghesticht van Utr*echt*, och die in den tyde bisscop tUtr*echt* were, dienen ende bistaen. Ende nemmermeer te zoenen tiegens de Drenthen buten den bisscop van Utr*echt*, onsen here voerseit. Ende weert, dat wi enech gůt opte Drenthen ghewonnen, wert bi vanghenis och bi pandinghe ocht in wat maniren dat were, alsoverre als ons heren des bisscops lude onder ons were ocht sine banire, daer woudwi heme recht deilinghe in doen ter helft toe; anders wat wi wonnen soudewi onder ons behouden. Ende wi etc. Datum etc.

48. *Borgstelling voor den bisschop wegens de uitkeering van het saldo der rekening van het schoutambt van Salland aan Hako van den Rutenberghe.* 15 Februari 1326.

* Littera Hakonis de Rutenberghe. Alle denghenen, die desen brief zien zellen jof horen lesen, wi Arnd van Bůcstel prosts van Arnem, W*illem* here van Bůcstel, Bernd van Zebelinghen, Jan van Cunre ende Jan Redenc, ridders, Bernd canonick van Aldezele, Herman van Laghe ende Sander van Obbure, knapen, maken cont, dat wi ghelovet hebben voer onsen lieven here, here Jan bisscop van Utr*echt*, mit samender hand Haken van den Rutenberghe, knape, och sinen rechten erfnamen och die houder were des brieves, 455 lib. 4 s. svarter, die hi heme sculdech blef in siin leste rekeninghe, die hi heme dede van den scoltambacht van Zall*ant*, 50 pont te betalne 8 daghe na Paschen naestcomende, 200 lib. tot sente Jacobs mis daerna, ende 205 lib. 4 s. tot

sente Michiels misse daernae nastcomende. Ende wert tsake, dat men hem dit voerseide ghelt niet en betalde totten voerseiden termine(n) och die houder weer des brief, so selwi incomen te Svol in een erechteghe herberghe des achen daghes na sinre maninghen och sins rechten erfnamen och die houder were des brieves, niet dan te sceiden, wi ne hadden gnoech ghedaen van den gelde, als hiir voerscreven is, uteghesegeet scependach, ridderrecht ende alrehande ercheit; ende wie van ons selven niet leysten en mochte ocht en wolde, die mach voer hem lecghen enen gůden man mit enen perde, die also costlic leget als hi selve. Maer wert tsake, dat van ons burghen enech storve, so soudme voer hem enen anderen burghe also goet in des doden stat setten bin 14 nachten; ende och des niet en sciede, so soudewi te sinre maninghen incomen och des houder des briefs, niet dan te sceiden, wi ne hadden den burgh gheset als voerscreven is. In orconde al deser denc etc. Ghegheven des Satersdaghes na Groet vastelavont 1326.

Octava die post Pascha 50 libre.
Ad Jacobi 200 libre.
Ad Mychaelis 205 lib. 4 sol.
} Haken.

49. *Arbitrale uitspraak van den bisschop en heer Jan van Polanen over de grieven* [1]) *van den graaf van Holland tegen den Domproost.* (132. .)

* Pronunciacio episcopi Trajectensis et Johannis de Palanen, concepta inter comitem Hannonie et prepositum Trajectensem. Dit ist tsecghen miins heren van Utr*echt* ende Jans van Palanen tvisscen minen here den greve van Heneg*ouwen* ende sine lude an die een side ende den Doemprovest an die ander zide.

1) Zie over deze grieven: Beka, Chronica. p. 112.

In den iersten so sechwi, dat alle die scade, dat si van brande of van wat scaden, die den Domprost ghesciet is van gheheten mins heren van Holl*ant*, quite sel wesen ende hem daerof de Domprost quite sel scelden, heme ende siin lude, die daer mede waren mit rade of mit dade.

Ende voert van desen punten, die hiirna bescreven staen, daeren ons here de greve af besculdecht, als dat hi bi sins oms tide bisscop Gyen, daer God de ziele af hebben moet, soude sinen ome hebben ghehouden van den greve. Ende voert, dat hi soude in den hof van Romen hebben ghedeghedenct des greven ergheste, des de greve scade mocht hebben ende verdriet, mit voersaetden dinghen. Ende voert dat hi onsen here den greve weigerde enen bisscop tUt*recht* te kiesen te sinen wille. Ende altoes van provenden, daer de greve voer bat, lettenisse an dede ende letde. Na bisscop Gyen dode, dat de Domprost mitten testament ni en voer, also als hi van recht soude. Van desen poenten, eest dats ons here de greve begheert, so sol him de Domprost ontsculdeghen, also als een prelaet sculdech is te doene, dat hi alle deser poenten onsculdech is, sonder allene, dat hi niet en coes enen bisscop, daer hi siin onscoud voer doen sel, dat hi dat niet en liet om enech dere och ongonst, die hi den grevewert hadde, maer aleen om sinre consciencien wille tontrumen.

Ende voerd van alle desen punten, waerd dat de Domprost enech wangonst hadde och wantruel toten bisscop van Zuden, dat sechwi quite ende versoent. Voert wert tsake, dat deghene, die den Domprost de scade deden, enech ongonst och rancoer ten Domprost droghen, dat secwi quite ende versoent an beiden ziden.

50. *Concept van de arbitrale uitspraak tusschen den graaf van Holland en den Domproost.* (132. .)

* Taliter debuisset fuisse pronunciacio predicta: Wy Johan etc. ende Jan van Palanen maken cont, want een edel prenche etc. her W*illem* de greve van Hene*gouwen* van allen tvist, die is tvisschen heme ende siin lude van der eenre siden ende heren Florens van Jutfaes van der ander ziden, het si van brande och van wat scaden, die derin ghesciet is, bleven siin an ons, darentusscen een minne ende een gans soen te secghen, so is dit ons secghen tvisscen hem beiden.

In den irsten: ut supra [1]).

Ende hiirmede secwi een ganse ende een ghestade zoen tvisschen den greve ende ziin vriende ende deghene, die de scade deden, an die ene side, ende den Domprost ende siin vriende an die ander zide. In orconde etc.

51. *De graaf van Holland verzoent zich met den Domproost na de uitspraak van den bisschop en heer Jan van Polanen.* (132. .)

* Wy W*illem* greve etc. maken cont allen luden, dat wi op secghen ons lieves heren van Utr*echt* ende Jans van Palanen, ons cnapen, dat si gheseget hebben tvisscen ons ende onse vriende op die een zide, ende den Domprost van Utr*echt* op die ander zide, van allen wangonsten ende onvrienscap, die wi te hemwert hebben ghehad tot desen daghe toe, vergheven ende quitescelden den vorseiden Domprost sonder ercheit.

---

1) Nam. zooals in de eerste alinea van N°. 49.

52. *Memorie van grieven van den bisschop tegen de Drenten.* (1325? [1]).)

In istis quinque punctis injuriantur Drenthones domino episcopo Trajectensi.

Primo quod tenentur episcopo in suo primo adventu dyocesis precariam.

Secundo quod omni bissextili anno tenentur precariam.

Tercio in decimis, quod nullus ex parte episcopi potest se de decimis intromittere, et volunt occidere illos, qui se intromittunt.

Quarto quod nullus liber seu servus alicujus potest sedere in bonis episcopi, nisi sit suus servus et liber suus, nec pueros suos nubere ex illis bonis sine episcopi consensu vel recept*oris*; cujus contrarium faciunt.

Quinto quod emunt bona censualia et ministerialia episcopi Trajectensis sine suo consensu vel recept*oris* sui et manu sua; et decimas similiter. De istis omnibus faciunt contrarium.

53. *Staat van de gedane betalingen en van de schulden des bisschops.* 1326.

* Ista sunt que dominus Johannes de Dyst episcopus Trajectensis exposuit et solvit a primo suo adventu usque.

Primo invenit quasi omnes redditus et proventus mense episcopalis substractos et ablatos de primo suo anno et penitus obligatos.

---

1) Waarschijnlijk de grieven, waarover men de uitspraak (dd. 25 Nov. 1325) vindt onder N°. 96, terwijl ook het verbond N°. 46, 47 daarop schijnt betrekking te hebben. Vgl. N°. 4, waar sprake is van eene „inquisicio in Drenthia" in September 1325. Eene uitvoerige bespreking der grieven, naar aanleiding van een nieuwen strijd in 1328, vindt men N°. 287, 288.

Item solvit in curia Romana pro servicio, debito camere domini pape. .	5000 [1]) flor. de Florencia.
Item preposito sancti Johannis Trajectensis ex parte episcopi Frederici	800 l. nigr.
Item in primo adventu episcopi Trajectensis pro expensis solitis	2200 l.
Item preposito sancti Salvatoris [2]) . .	5500 l.
Item pro requisicione pecunie prepositi sancti Salvatoris.	500 l.
Item de castro Vollenho et Ghore redimendo	3000 l.
Item civitati Trajectensi	500 l.
Item civibus Trajectensibus plus quam	1500 l.
Item episcopo Zudensi	2200 l.
Item in civitate Trajectensi, Stephano marescalco, Henrico Snoy et aliis plus quam	700 l.
Item domino de Apecoude	2000 l.
Item Paulo de Strenen	1500 l.
Item in Campis bene [3]) plus quam. .	600 l.
Item in Brabancia, Leodio et Cameraco circa.	1100 l.
Item preposito de Bronchorst.	150 l.
Item domino Jo*hanni* de Brandenborch	1600 l.
Summa	27650 lib. nigr.

1) Later veranderd in: 8000.

2) Jan van Bronchorst, de tegencandidaat bij de bisschopskeuze

3) Er staat: „Camp. bn." met verkortingsteekenen; ik vermoed eene letterlijke vertaling van: in Campen wel meer dan 600 ℔.

* Solutum post Pascha anni 1326.

Item solvit *Henrico* Snoy.	130 l.		
Item Symoni de Teylinghen	200 l.		
Item solvit *Henrico* Hardbol.	125 l.		
Item Gyselberto Gunter	12 l.		
Item Vlaminc.	53 l.		
Item Ger*ardo* Woudman	68 l.		
Item pro domino Ysel*steyne*.	136 l.		
Item domino Jo*hanni* de Branden-b*orch*.	600 l.		
Item episcopo Zudensi	600 l.		
Item Herman Crom.	40 l.		
Item Jacobo de Spigel	21 l.		
Item W*illelmo* Hond.	195 l.	6 s.	8 d.
Item Eg*idio*	120 l.	5 s.	3 d.
Item Katerine. . . . . , ...	60 l.		
Item cellatori	10 l.		
Jordan Pauwen.	40 l.		
Ar*noldo* marscalco			16 d.
Item vader Heinen	15 l.		
Item Godekin uten Stal	3 l.	6 s.	10 d.
Item Ar*noldo* Nac	15 l.	13 s.	4 d.
Item Gy*selbert* pasteybacker	6 l.	6 s.	10 d.
Item Sandero	6 l.	18 s.	
Item Firmino.	74 l.		
Item W*illelmo* Toyteleer	29 l.	9 s.	4 d.
Item veren Aven Slanghen	24 l.		
Item W*illelmo* de Gheno	42 l.		8 d.

Ista sunt soluta de pecunia recepta a domino de Abcoude [1]).

* In vigilia Ascencionis Domini, videlicet ultima die Aprilis, solvimus in Buscho Ducis Lumbardis ibidem 500 lib. nigr. de 1740 libris, per me, Pirot, Flamingum et Lammalghijs,

1) Zie hiervoor N°. 26, 30.

Passerino, Walewino et Martino ibidem Lumbardo, de pecunia domini de Abecoude.

* Passerinus solvet infra quindenam post Ascencionem Domini domino meo 6 lib. gr. Infra quindenam post Ascencionem solvi Lumbardis in Buscho 700 libras.

INSOLUTA [1]).

* Soluta pecunia memorata, dominus computavit in vigilia Pasche cum personis infrascriptis. Computatis omnibus et summatis inter dominum episcopum et personas infrascriptas in vigilia Pasche anno Domini 1326 mansit debens personis infrascriptis:

Primo Will*elmus* Hond habet recessum de . . . . . 109 l. 19 s. 6 d.
80 lib. solute.

Item Eg*idius* habet recessum de . . . 27 l. 2 s. 4 d.
Solute.

Item Jor*danus* Pau habet recessum de 41 l. 8 s. 8 d.
25 lib. solute.

Item Ka*trina* habet recessum de . . . 52 l. 2 s. 4 d.
25 lib. solute.

Item vader Hein habet recessum de 18 l. 13 s. 5 d.
8 lib.

Item magister Ar*noldus* Leide*nsis* habet recessum de. . . . . 15 l. 6 s.
7 lib.

Item Sanderus, Flamingus et Petrus habent recessum de . . . . . 54 l. 8 s.
Infra mensem post Pascha. — Solute.

Item Ave Slanghen habet recessum de 52 l.
Martini.-Alibi est.

Item Firminus (habet recessum) de

---

1) Zie de betaling dezer schulden hierna N°. 56.

52 libris vel circiter, excepto de equo domino nostro vendito . . . . . 52 l.

41 l. 11 s.

Preter recessus tenetur dominus noster:

Solute.

Custodi sancti Johannis	36 s. nigr.
Item Godefrido de Stab*ulo*.	39 s. 2 d.
Item Gheverdo	3 l. 7 s. 2 d.
Item de cell*ario*	12 s.
Item Arnoldo Nac.	9 l. 2 s.
Item Flamingo	12 s.
Item eidem	36 s.
Item Gyselberto pasteybacker . .	26 s. 8 d.
Item Claus Viven	12 d.

Item Firminus habet unam litteram de 44 libris de equo, et aliud per Pyrot.

* Debita in Zallandia episcopi Trajectensis et circumquaque.

Preposito sancti Salvatoris	150 l.
Item Godefrido den Vere	50 l. 8 s.
Preposito Aldenzelensi	200 l.
Item Ger*ardo* Vlees	15 l.
Item Geryd Wentersvijc	85 l. 4 s.
Item Haken, per dominum solute . . .	50 l.
Item grutario de Ghore	32 l. 5 s. 4 d.
Item domino Ber*nardo* Nahuis	120 l.
Item eidem 100 marce, valent	240 l.
Summa.	760 l. 17 s. 4 d.[1])

Item in Assumpcione beate Marie virginis Bertoldo Creylinc . . . . . 100 marce.

---

1) Deze telling komt niet uit. De 200 ℔ van den proost van Oldenzaal zijn later ingevoegd en daarom denkelijk niet medegeteld; het verschil blijft dan echter 18 ℔.

Item in Campis in Cathedra Petri 30 lib. gr., summa . . . . . 400 l. [1])
Item Sandero de Obbure. . . . . 135 l. 5 s. 4 d.
Item Hermanno de Laghe . . . . . 60 l.
Item Hakoni, ad Jacobi . . . . . 200 l.
Item eidem, ad Mychaelis . . . . . 205 l. 5 s.
Item filie domini de Keppel, ad Purificacionem proximo venturam . . . . 100 marce.
Item eidem, de illa die ultra annum. 100 marce.
Item W*illelmo* camerlinc, ad Martini proximo. . . . . 250 l.
Item eidem, Petri ad cathedram. . . 250 l.
Item in Trajecto Frederico Aleberti, Petri ad cathedram. . . . . 400 l.
Item ibidem Ottoni de Cattenbroch, ad festum beati Johannis proximum. 240 l.
Item testament*ariis* prepositi sancti Johannis Trajectensis, ad Purificacionem beate Marie virginis . . . . . 424 l. 5 s. 1 d.
Item in Buscho Ducis die Tyburcii proxima. . . . . 1740 l.
Solute preter 544 libras.
Item in Brabancia personis, quas Pyrot scit . . . . . 405 l. 8 s.
Item in Leodio . . . . . 348 l. 16 s.
Item domino de Abcoude, infra annum persolvende . . . . . 4000 l.

54. *Aanteekeningen over uitgaven gedurende 's bisschops verblijf te Utrecht.* 24—27 Maart 1326.

* Extractus expensarum Traiecti personis superius scriptis, a feria 2 post festum Pasche usque ad feriam 5 immediate sequentem, sine litteris.
K*aterine* . . . . . 6 l. 8 s. 2 d.

1) Lees: 480 libre.

Arnoldo Nac	37 s. 4 d.
Item Flamingo (Solutum).	17 s.
Item Willelmo Hond	22 l. 6 s.
Item Jordano.	4 l. 15 s.
Item Godefrido uten Stal.	5 s.
Item vader Heinen.	19 s. 9 d.
Item Egidio	15 l. 14 s. 4 d.
Item Firmino	9 s.
Item magistro Arnoldo.	33 s.
Item Gheverdo (Solutum)	9 s. 6 d.
Summa.	55 l. 14 s. 1 d.[1])

55. *Lijst van schulden van den bisschop aan Utrechtsche burgers wegens verschillende leveranciën.* (Mei 1326 ?)

* Petro van den Velde, ad Martini	27 l. 10 s.
Habet recessum.	
Item dominus episcopus tenetur Frederico heren Werners de panno 258 l. 5 s. 4 d., solvende Petri ad cathedram. Fidejussores marescalcus, dominus Arnoldus de Yselsteyne, dominus Stephanus de Zulen, Sanderus de Obbure	258 l. 5 s. 4 d.
(R. [2])) Item Henrico Wit, ad Martini	52 l.

1) Hierachter volgen in het HS. eenige aanteekeningen over afspraken van den bisschop om verschillende zaken te komen afdoen:

* „Dominica post diem Maii erit dies in Nude inter comitem Gelrie et episcopum Trajectensem.

Item feria 3 ante Penthecosten erit dominus episcopus Trajecti, pro negociis ecclesie Trajectensis et alia discordia componenda ad pacem.

Item feria 3 ante diem Maii erit episcopus in Horst, pro computacionibus suorum provisorum audiendis."

2) R. beteekent: Recessus, d. i. de crediteur heeft eene schriftelijke schuldbekentenis verkregen; heeft hij die niet, dan heet het: „Sine litteris."

(R.) Item Hermano de Brandenburg, ad Martini	11 l. gr. 19 d.
(R.) Scenckel de equo, ad Lamberti.	2 l. gr.
(R.) W*illelmo* de Geyno, Martini . . .	52 l.
Item de Ponc*iani*.	58 l. 14 s. 8 d.
Item W*illelmo* de Gheino, ad Johannis	104 l.

56. *Rekening van den bisschop met de leveranciers zijner huishoudelijke behoeften.* 25 Mei 1326 [1]).

* Summatis cum debitoribus infrascriptis, videlicet in die Urbani episcopi,

(R.) Dominus episcopus tenebatur Wil*lelmo* Hond 109 l. 19 s. 6 d., de quibus solvit dominus noster ei 80 libras; et sic tenetur ei adhuc. . . .	29 l. 19 s. 6 d.
(R.) Item idem habet novum recessum de expensis 21 dierum de	88 l. 22 d.
(R.) Item Eg*idius* habet recessum die Urbani de	89 l. 8 s. 8 d.
(R.) Item dominus tenebatur Katerine 52 lib. 2 s. 4 d., de quibus solutum ei 25 lib.; et sic tenetur ei adhuc est die Urbani	27 l. 2 s. 4 d.
Item eidem de expensis 21 dierum circa Urbani	38 l. 6 s. 4 d.
(R.) Item Sanderus, Pe*trus* et Flamingus habent recessum ad Lamberti, pro vino, de.	57 l. 14 s. 2 d.
Istud non deberet deleri.	
(R.) Item dominus tenebatur Firmino 44 lib., quas solvit eidem; et adhuc habet recessum de	41 l. 11 s.

1) Vgl. hiervoor No. 53.

Item idem habet de novo recessum, videlicet die Urbani, de.	6 l. 19 s. 7 d.
Item eidem de camera, de Pascha ad Urbani.	16 l. 4 s.
(R.) Item dominus tenebatur Jordano Pauwe 41 lib. 8 s. 8 d., de quibus solute sunt ei 25 lib.; et sic tenetur ei de illorum	16 l. 8 s. 8 d.
(R.) Item de novo Jordano Pau. . . . Habet recessum.	31 l. 17 s. 2 d.
(R.) Item magister Arnoldus de Leyden habet recessum de 15 lib. 6 s.; inde sunt ei solute 7 lib., et sic tenetur ei dominus	8 l. 6 s.
Item habet de novo recessum die Urbani	7 l. 7 s.
(R.) Item Ave Slanghen, ad Martini [1]). Habet recessum.	53 l.
(R.) Item die Urbani	8 l. 6 s. 3 d.
Item Ave Slangen habet recessum ad Martini de	63 l. 10 s. 2 d.
Item eidem, ad Martini	1 l. gr.
Item Gheverdo est totum solutum, nisi de novo usque Urbani.	3 l. 10 s. 8 d.
Gysekino est totum solutum, sed de novo.	53 s.
Drencalut.	16 d.
Custodi sancti Johannis est totum solutum, sed de novo.	21 s. 4 d.
Godefrido uten Stal est totum solutum, sed die Urbani.	24 s. 6 d.

1) Met andere inkt is Martini doorgeschrapt, en bijgeschreven: „14 s. 4 d. ad Pascha."

Item dominus solvit Arnoldo Nac 9 lib. 2 s., sed de novo tenetur ei . .	12 l. 4 s. 4 d.
Item dominus tenebatur vader Heinen 18 lib. 13 s. 5 d., de quibus solutum est ei 8 lib.; et sic tenetur ei dominus	10 l. 13 s. 5 d.
Item idem habet recessum de novo die Urbani	6 l. 16 s. 11 d.
Item Flamingo pro 7 septimanis comestus circa Carnisprivium	10 l.

57. *Aanteekeningen over uitgaven gedurende 's bisschops verblijf te Utrecht.* (8—17 Augustus 1327?)

* Extractus Trajectensis de expensis, Trajecti factis a vigilia beati Laurencii usque ad feriam 2 post Assumpcionem beate marie virginis.

Primo Katerine.	8 l. 11 s.
Will*elmo* Hond	30 l. 6 s. 8 d.
Item Arnoldo Nac.	2 l. 7 s.
Item Nycolao de Viven	10 s.
(R.) Item Eg*idio*	12 l. 19 s. 1 d.
(R.) Item Jordano	7 l. 13 s.
Item Gheverdo cellario	12 s. 4 d.
Item eidem	11 gr.
Item vader Heynen	39 s. 1 d.
Item Gyselberto pastillatori	22 s. 4 d.
Item Lottino.	2 s. 4 d.

58. *Lijst van schulden des bisschops aan verschillende leveranciers.* (27 September 1327.)

* Hec sunt debita Trajectensis episcopi [1]). Dominus episcopus Trajectensis computavit cum personis infrascriptis circa Remigii sub anno Domini 1327 in civitate Trajectensi, quibus solvit per Petrum camerarium 975

1) Zie de specificatie der schulden, wier betaling hier vermeld wordt: hierna N°. 88, waarheen in het handschrift verwezen wordt.

libras; quia summa fuit 3026 lib. 13 den., nunc autem manebit summa 2100 lib.

Ista restant eis adhuc solvenda [1]):

W*illelmo* Hond	145 l. 11 s. 2 d.
E*gidio* Balduini	89 l. 11 s. 9 d.
K*aterine*	156 l. 19 s. 8 d.
Jorda*no* Pau	97 l. 5 s. 7 d.
Firmino	294 l. 11 s. 1 d.
Gheverdo cell*ario*	5 l. 5 s. 5 d.
Jo*hanni* marescalco	26 l. 13 s. 7 d.
Vader Heyne	44 l. 17 s. 11 d.
Gysel*berto* pastillatori	9 l. 4 s. 2 d.
W*illelmo* Wit	31 l. 4 s. 9 d.
Henr*ico* Wit	147 l. 9 s.
Marescalco nostro	4 s.
W*illelmo* Sartori	17 l. 16 s. 6 d.
Jo*hanni* Scenckel	396 l. 4 s. 4 d.
Item Ave Slanghen	93 l. 18 s. 10 d.
Item W*illelmo* de Geyno	293 l. 8 s.
Item Frederico Werneri	24 l.
Petro camerario domini	246 l. 15 s. 4 d.

Debita ad Martini [2]):

Frederico Werneri	1089 l. 17 s. 4 d.
Item per Hubertum in Buscho mutuate	150 l.
Item in Trajecto mutuate	150 l.
Item in Buscho ad Lumbardos	220 l.
Item Hubèrto Scenc	200 l.
Item Symoni van der Borch	200 l.
Item domino Jo*hanni* Vrenc	200 l.
Summa ad Martini	2209 l. 17 s. 4 d.

1) Zie alle volgende schulden nogmaals onder N°. 151.

2) Hierboven is een gedeelte der bladzijde weggesneden: wellicht zijn dus eenige posten uitgevallen. — Zie alle volgende schulden (behalve die in Overysel) nogmaals onder N°. 88.

Debita Petri ad cathedram:

Frederico heren Werners	520 l.
Item Arnoldo Godscalci	100 l.
Summa ad Petri	620 l.

Debita ad Pascha:

Gyselberto de Brandenborg	600 l.
Summa per se	(600 l.)

Debita ad Walburgis:

Gyselberto de Catse	500 l.
Summa per se	(500 l.) [1]

Debita domini Trajectensis ultra Yselam:
Bernardo de Weleveld.
Domino de Keppel ad Martini.
Jo*hanni* de Era ad Martini 178 marce Brabantine.
Bertoldo Creylinc.

59. *Aanteekeningen over uitgaven gedurende 's bisschops verblijf te Utrecht.* 27 September — 12 October 1327 [2]).

* EXTRACTUS EXPENSARUM, FACTARUM TRAJECTI A DOMINICA ANTE FESTUM MYCHAELIS USQUE AD FERIAM 2 POST VICTORIS, QUANDO EXIVIMUS TRAJECTUM ET VENIMUS HORST.

Alibi.	Katerine	26 l. 19 s.
	Alit de Blasenborg	8 l. 11 s.
	Egidio	53 l. 3 s. 2 d.
	W*illelmo* Hond	21 l. 7 s. 8 d.
	Jor*dano* Pau	24 l. 12 d.
	Jo*hanni* fabro	3 l. 13 s. 2 d.
	Go*dekino* de Stabulo	17 s. 10 d.
	Vader Heyn	3 l. 9 s. 6 d.
	Firmino	3 l. 18 s. 8 d.

1) Hieronder is een gedeelte der bladzijde weggesneden: wellicht zijn dus weder eenige posten weggevallen.

2) Deze aanteekeningen komen nogmaals voor onder No. 152 in chronologische orde met andere; daaruit blijkt, dat het jaar 1327 bedoeld is.

Gheverdo cellario	35 s. 8 d.
Gilkino de Stabulo	38 s.
Jo*hanni* Scenkel	41 l. 19 s. 6 d.
Rodolpho	2 l. 22 d.
Custodi de sancto Johanne	5 l. 12 s.
Summa . . .	199 l. 8 s.

60. *De vijf Utrechtsche kapittelen machtigen den elect, om gedurende vijf jaren de bisschoppelijke domeinen tot een bedrag van* 8000 *pond zwarte Tournoysen te verpanden tot betaling der schulden van het sticht.* 9 Augustus 1323.

Universis presencia visuris vel audituris nos prelati et capitula Maioris, sancti Salvatoris, sancti Petri, sancti Johannis et sancte Marie ecclesiarum Trajectensium facimus manifestum, quod cum reverendus in Christo pater ac dominus, dominus Jo*hannes* de Dyst electus Trajectensis invenerit ecclesiam suam Trajectensem multis debitorum oneribus aggravatam, nos deliberacione prehabita diligenti ac ejusdem ecclesie necessitate ac utilitate pensatis, eidem domino electo in modum qui sequitur consensimus et consentimus, scilicet ut fructus et redditus, ad mensam episcopalem Trajectensem spectantes, et castra ecclesie Trajectensis usque ad summam 8000 libr. nigr. Tur., grosso Turonensi regio pro 16 denariis computato, in solucionem eorundem debitorum et in alios usus utiles et necessarios ipsius ecclesie convertendam, de prelatorum ecclesiarum nostrarum predictarum pro tempore presencium concilio et consensu, in premissis omnibus et singulis requisitis et optentis, convertere valeat ac eciam obligare, ita quod summa, pro qua ipsum electum nostrum de consilio et consensu prelatorum predictorum predictos fructus et redditus, ad mensam episcopalem Trajectensem spectantes, necnon et castra ecclesie Trajectensis contigerit obligare, infra

quinquennium proximum, a data presencium litterarum numerandum, de fructibus et redditibus predictis, ad mensam episcopalem Trajectensem spectantibus, erit suis creditoribus integraliter persoluta, sic quod ecclesia Trajectensis occasione dicte obligacionis, tam in fructibus et redditibus ad mensam episcopalem Trajectensem spectantibus, quam in castris predictis, post dictum quinquennium nullum exinde detrimentum paciatur, et quod ipsa obligacio, infra dictum quinquennium supra premissis contracta et minime in parte vel in toto iteranda, per lapsum ipsius quinquennii sit cassa et irrita ac viribus penitus vacuata, proviso eciam quod si durante dicto quinquennio aliqua necessitas expensarum ex ruptura aggerum vel alio casu quocumque, cujus sollicitudo vel provisio principaliter spectat ad officium episcopi Trajectensis, ecclesie vel terre Trajectensi immineat, ille expense ante omnia exponentur nihilominus de paracioribus fructibus et redditibus mense episcopalis predicte, absque aliqua contribucione vel subsidio, a nobis vel dictis nostris ecclesiis faciendis, salvis legibus et bannis epicopalibus, pro recuperacione dictarum expensarum in talibus debitis et consuetis. In cujus rei testimonium sigilla nostra presentibus sunt appensa. Datum anno Domini 1323 in vigilia beati Laurencii.

61. *Hubert van Budel, klerk van den bisschop, belooft aan Andries, pastoor van Bolsward, om, zoodra hij een beneficie met zielzorg verkrijgt, van het personaatschap van Bolsward afstand te zullen doen en den bisschop te verzoeken, dit met de pastoorsprebende te vereenigen.* 6 December 1327.

* Universis presencia visuris vel audituris ego Hubertus de Bûdel, clericus domini episcopi Trajectensis, notum facio (per) presentes publice profitendo,

quod quamcito beneficium ecclesiasticum curatum me contingat a dicto domino meo episcopo vel a quocumque alio adipisci, extunc personatum meum in ecclesia de Bodilswert resignabo et bona fide pro Andrea, ejusdem ecclesie rectore, apud eundem dominum meum predictum laborabo, quod unionem personatus et ecclesie predicte faciat et eidem Andree provideat de utroque. Mearum testimonio litterarum. Datum sub sigillo meo anno Domini 1327 ipso die beati Nycholai episcopi [1]).

62. *Scheidsrechterlijke uitspraak van den bisschop tusschen graaf Johan van Bentheim en jonker Ludolf van Steinfurt.* 15 Januari 1328 [2]).

Allen denghenen, die desen brief zien zolen jof horen lesen, wy Johan, bi der ghenaden Godes bisscop tot Utrecht, maken cont: want edel luden Johan greve van Benthem van der enre side ende Ludolf joncher van Stenvorde van der ander ziden ons ghelovet hebben ende an (ons) ghebleven siin een zoen to seghen tvisschen hem beyden ende al hur hulpers van allen poenten, die hiirna ghescreven staen ende dar se om gheorloghet hebben tot huden op desen dagh toe, ende ons de zoene, die wi seghen solen, vorborghet hebben an beyden ziden witelic ende truwelic to houden bi eenre pene van dusent marken Moenstersclage, also wie ons seghen van desen vorseyden pertien niet en [3]) helde, dat siin borghen incomen zolen tot Aldenzale tot unser maninghe of unses ware boden in een herberghe, die men eem wisen sal, dar to lichen, hem selven to winnen ende niet van daer to comen, se en hebben ons seghen witlic

1) Zie over deze zaak nog hierna N°. 79 en 150.

2) Dit stuk is met eene andere hand als het overige geschreven.

3) Het HS. heeft: ende.

ende wal ghehouden ende ons ghenoech ghedaen van den dusent marken voerseghet, so is dat ons seghen. Ende wi seghen in den yersten een alinc zoene tvisscen beyden pertien vorseyt, ende al hure hulpers van allen poenten, de hiirna volghet ende daer se omme gheorloghet hebben tot huden op desen dach toe, ende van allen stucken, de daraf ghecomen siin, ende brand ende roef, doden en(de) ghevanghen an beyden syden, quite ende elken man opten zinen; maer waer den thale es onbethalet, die zolent se opburen an beyden syden. Voord seghewi op dat poente van Claus van Berenc ende Claus van Sconevelde, dat Arnd van Sconevelde die wif march, der hem Ludolf van Stonvorde gheliede dat he em sculdigh es, opburen sal van der pandonghe, die he in borchtocht hevet su(n)der Ludolf evel mot. Voert seghewi van den rinderen, de Arns lude van Sconevelde ghenomen siin, dat se hem Ludolf van Stenvorde ghelden sal, also alse siin lude beholden wilt mit huren regthe; maer dochte Ludolf van Stenvorde te grote wesen dat beholt, dath mogthe he enen sine knegthe mit sinen regthe laten minderen, ende dat sel men ghelden binnen werten naghten na den behoude. Voerd seghewi van den rinderen ende van den scapen, die Ludolf seghet dat sinen luden doet bleven in der pandinghe, ende van ketel ende van potten ende van anderen plundware, die synen luden ghenomen sold wesen, dat Claus van Beveren ende Arnd van Sconevelde des moghen em ontsculdighen mit huren regthe, och se willen, of se selen ghelden Ludolfs luden also alset behouden willen mit huren regth; maer doch(te) Claus van Sconevelde ende Arnd, dat Ludolfs lude toe grot beholden wouden, so moghen ziid minderen mit huren reghte, ende dat zolent se hem ghelden binnen werteyn naghten na den beholden. Voerd seghewi van

den breven, de Claus ende Arnd hebben van Ludolf van Stenvorde ende van der borchtugth, dat hi se ghesat hevet, dat se Ludolf daerof sculdigh is te losen, daer he se niet gheloest en hevet; maer waer he bewisen mach, dat he se gheloset hevet, sonder eet, dat sal hem to staden staen ende dar sel men of quitlaten. Voerd seghewi op dat poente van her Niclaus van Sconevelde: went des een zoene hevet gheweset ende se zend goeder vrinde waren, dat Ludolf ende Arnd heren Claus zoene daeraf goeder vrinde solen bliven. Voerd seghewi op dat poente van juncheren Wicbolde ende Arnd van Samaren: went se noch in goder wrentscap hebben gheweset mit Ludolf van Stenvorde, dat [1]) se voert goeder vrinde solen bliven. Voerd seghewi op dat poente van Gotscalc van Scuttorpe: went de greve van Benthem seghe(t) mit waren worden, dat Ludolve van Stenvorde van Gotscalc van Scuttorpe nie scaden scide ute synen scloten ende em des nie scold en gaf wor den daghe, dat Ludolf ende de greve daeraf guder vrinde solen bliven. Voerd seghewi opte poente wan den howe te Brantelghet, dat de greve van Benthem den hov gelden [2]) sel Ludolve van Stenvorde, also alse sine lude beholden wilt, die in den holte ghewaret siin; maer wolden se dath beholt toe groet maken, dat mochte de greve doen minderen sinen ambathman mitten reghte, ende dat sel men Ludolve ghelden [3]) binnen werteyn nachten naet beholt. Voerd seghewi op dat poente van den kneghte, die des greven lude van Benthem henghen: wanth de knegth mit ordel ende mit regth van den live ghedaen wared, als de greve seghet mit waren worden, dat

---

1) Het HS. heeft: daer.
2) Het HS. heeft: gheldel.
3) Het HS. heeft: gheldel.

dat quit sel wesen. Voerd seghewi op dat poente wan der howe in der Brogthe: dat Ludolf van Stenvorde den greven van Benthem lechen sal en holtgherech ende darbi boden alle de ervecse, die in daet holt ghewaren siin, ende latten hem scien al dat ordel ende reght dar wiset. Voerd seghe(wi) op dat poent van Conrade Baten: went de van Stenvorde Conrade ghevanghen hadde ende die bisscop van Moenster om quitmakede, zo duncht ons, dat dath toer zoene ende toer vrentscap ghenc ende dat he quit wesen sal. Voerd seghewi op dat poent van der wrouen van Wllen: eest dat (de) kerchere van Ottorpe ende Herman Spric ghelien, dathe greve hůren man scache mit huren willen, dat de greve daer neyn scolt an hevet toeghen Ludolve van Stenvorden; maer waer dat se des neyt en liende, so sel de greve der wrouen hur ghelt wedergheven binnen verten nachten. Voerd seghet wi op dat punte van voghetmanne: mach Ludolf van Stenvorde den man beholden als regth es mit brisonte (?) ochte mit wissel, datten hem de greve sol laten volghen ofte behold mitten beteren regth. Voerd seghewi op dat poent van Everd van Bakelo: war dat Ludolp van Stenvorde bewisen mach, dath uten goede ghenomen is binnen des greven worden, dat greve Ludolve dat weder den sal gheven binnen verteyn nachten. Voerd seghewi op dat poent van der wischerien to Holtzaten: went de greve van Benthem seghet mit waren worden, dat hem de wischerie em an hevet gh(e)ërvet siin vader, siin olderwader ende sin overoldervader, ende des hebbe(n) ghesetet honder jar in ghewere worer vrieghen, ende wil dat worstaen mitten regthe, dat he dat vorstaen sal mit sinre regtherhan(t) an den heylghen, wanner he des wo(r)manet worde wan binnen verten naghten darna. Voerd seghewi op dat poent van des greven lantwere, de tesneden

wared: want Ludolf seghet mit waren worden, do he reet tot Osenbrughe, dat he Ludikene Coestoc vorbot, dat he des greven lûde van Benthem gheen scaden en dede, ende dat he dede dat was buten sinen weten ende zinen willen ende to Stenvorde niet to en dief(?), dat Ludolf daer gheen scolt an en hevet. Voerd seghewi op dat punte van Everd van Bakelo: dat de greve van Benthem ende Ludolf van Stenvorde enen dach solen lechen tvisscen Benthem ende Stenvorde, daer se er daghe pleghent to holden, ende die dat goet mit beteren reghte vordeghendighen [1]) can, dat he (dat) beholden sal. Voerd seghewi op dat poente van Vrederic van Quendorp, dat Ludolf wederd(o)en sal Vrederic van Quendorp, wat he woer hem gheghulden hevet. Voer(d) seghewi op dat poente van borchtocht: war de greve ofte siin borgman wor Ludolf ghelovet hebben, dar he nie ghequitet eyn hevet, dat he se hem quiten sal. Voerd seghewi op dat ponte van de rendderen ende van den perden, de her Matheus van Sconevelde riddere, Arnd Paschedach, Gherard Sconelo ende Claus van Beveren ghenomen siin, alse seghen: dat Ludolves ammetman theghen em riden sal, alses hem manet, ende doen hem van de rindderen ende van den perden also vele als eyn lantreght is, ofte he sals hem ghelden binnen verteyn naghten darna. Voerd seghewi op dat poente van Henric Duncker, dat he dat peert nam er he to Stenvorde quam to wonene: datten hem Ludolf zetten [2]) sal tot eyn reghte, alsover als hes magth hevet. Voerd seghewi op dat poente van den brande, de Arnd van Sconevelde ende Sveder van Bretlar ghedaen is, [3]) seghewi: dat Ludolf

1) Lees: vordedighen?
2) Het HS. heeft: zietten.
3) Het HS. voegt hier in: sech.

van Stenvorde Johan van Wllen eem toen regthe setten sal; ende en hevet he des nene magth, zo solent vorhalen daer se moghen, dar en sal Ludolf eyn neyt an hinderen. Voert seghe(wi) op dat poente van den thien marken, de Heynen van Zebelinghen ghenomen sin uten sinen gode, alse seghet: dat Ludolp van Stenvorde Johan van Wllen geven sal ten reght; ende hevet he des neyn maght, dat Heyne worhale an Johan dar he mach, ende dar en sal Ludolf Heynen neyt an hinderen. Voerdane want Arnd van Sconevelde ende Claus van Beveren mest scaden leden hebben in desen orleghe ende wi dat regth tvisscen Ludolf van (Stenvorde) ende em up dese tijt neyt so clarlic worvaren en moghen, zo hebbewi Arnd ende Claus ghelovet ende gheloven te volleysten 60 march Monstersc(l)age, to betalen op sente to Johandach to Mitsomere naestcomene, updat de greve van Bènthem ende Ludolf van Stenvorde do vrendeliker bliven ende ons ende unsen stigthe de bet deneyn [1]) moghen. Ende hiirmede seghewi eyn allinche sone tvisscen den worgheseyden partien ende allers hulpers wittelic ende trwelic, to holden bi der pene van 1000 marken ende in allen beneyren [2]), als sii hiirvor ghescrevent is. Vorgheseyden ende derutghecondighet tot Oldensale int jare onses Heren 1328 des nasten daghes Ponciaensdach. Daerover waren erachtighe lude her Thomas van Deest unse brude(r), de here van Ahus, de here van Buckestelle, her Frederic van der Esa, ridderes, de pravast van Arnhem ende de deken van Aldenzale ende ander vele guder lûde.

Fidejussores compromissi inter comitem de Benthem et domicellum de Steynvordia sub pena 1000 marcarum.

---

1) Lees: deynen.

2) scil. maneyren.

Ex parte comitis: dominus Matheus de Sconenveld, dominus Ber*nardus* de Zebelinghe, dominus Everardus de Bevervorde, dominus Go*defridus* de Ghore, milites, Adulphus de Brantelget, Svederus de Bretlaer, Jacobus Zalic, Jo*hannes* de Awic, H*enricus* Weldam et Herman de Laghe.

Ex parte domicelli de Steynvord*ia:* dominus de Ahus, domicellus personaliter, dominus Herman de Monasterio, dominus Herman de Ludichusen, dominus Herman de Bramesse, Conrardus de Rechter, Ger*ardus* de Bermentvelde, Jo*hannes* de Dichem, Ger*ardus* de Stochem, Wessel Buden [1]).

63. *Aanteekening over de rekening van heer Zweder van Abcoude over den tol van Renen.* 30 April 1328.

* Computacio domini de Apecoude. In vigilia Phylippi et Jacobi apostolorum computavit dominus de Apecoude de receptis pecunie tolonii de Renen, sub anno Domini 1327 receptis. Omnibus summatis inter ipsum dominum Trajectensem et dominum de Ape*coude*, mansit dominus obligatus dicto domino de Apecoude in 1960 lib. et 19 s. nigr. Tur., et satisfactum est domino de Apecoude de expensis tolonii et castri de Horst de duobus annis preteritis. Interfuerunt dominus Th*omas*, prepositus Arneh*emensis*, magister Pe*trus*, dominus Zanderus, dominus Bern*ardus* tol*onarius*(?), Jo*hannes* de Leyden. Hec computacio fuit in vigilia Phylippi et Jacobi apostolorum in anno 28.

64. *Reces over de rekening van den tol van Renen.* 30 April 1328.

* Inde habet recessum, cujus tenor est: Wy Jo*han*, bi der ghenaden Goeds bisscop tUtr*echt*, maken cont

1) Hierachter volgen drie bladen met stukken (N°. 93—95), die omgekeerd in het handschrift geschreven staan en die daarom volgen achter de serie, die eveneens omgekeerd geschreven staat. (N°. 69—92.)

allen luden, dat wi int jaer ons Heren 1328 opten Meyavond ontfenghen rekeninghe des heren van Apecoude van alle den ghelde, dat in ons tol te Renen incomen was int jaer ons Heren 1327 tot desen daghe toe. Alle stucken gherekent van innemen ende van utegheven ende van den cost, de tol ende thus te huden dese tve jaer, die leden siin, daer wi hem gnoech af hebben ghedaen, so blevewi sculdech desen vorseiden here van Apecoude 2960 pond ende 19 scell. svarter Torn., als van den 4000 ponden, daer siin brief af spreket, die hi van ons hevet [1]). In orconde des brieves mit onsen zeghel bezeghelt. Ghegheven int jaer ons Heren 1328 opten Meyavond, als voerscreven es.

* Item habet recessum de 6 lib. et 8 s. nigr., Henrico de Lonreslote solutis pro presbytero, in Tyle capto, quem tenuit 100 diebus in expensis. Datum die Phylippi et Jacobi.

* Item habet recessum de 3 libr. 15 s., de expensis in Horst.

65. *De bisschop verpandt aan heer Zweder van Abcoude het huis ter Horst en den tol van Renen.* 21 Mei 1328.

Wy Johan, bi der ghenaden Goeds bisscop tUtrecht, maken cont allen luden, dat wi ontfaen hebben van heren Sveder, here van Apcoude, 1000 pond svarter Torn., die hi ons gheleent hevet ende betaelt in ghereden ghelde ende die wi ghekerd hebben in ons stecht orber, voer welc 1000 pond wi gheset hebben ende zetteu heren Sveder vorseit op ons huis ter Horst ende in ons tol te Renen, in allen maniren als die open brief houd, die wi bezeghelt hebben ende ons lieve neve de grave van Hollant mit ons [2]). In orconde

---

1) Vgl. hiervoor N°. 26.

2) Zie hiervoor N°. 26, 29.

des brieves mit onsen zeghel bezeghelt. Ghegheven int jaer ons Heren 1328 op Penxter avond.

Desghelikes heft her Steven van Zulen enen brief op rentmersterambacht an de syde der Yselen, als voer 1000 pond.

66. *Aanteekening over de rekening van den schout van Amersfoort en Eemland.* 25 April 1328.

* Computacio domini Arnoldi de Yselsteyne. Habita computacione domini Arnoldi de Yselst*eyne* de receptis in officio Amersfordie de anno 26 et de anno 27, omnibus summatis inter dominum Trajectensem et ipsum, mansit dominus obligatus domino Arnoldo in 304 lib. 3 s. 9 d. nigr., de quibus habet recessum, preter 500 libras, de quibus habet litteras domini de obligacione castri ad vitam ipsius [1]). Interfuerunt episcopus Zuden*sis*, decanus sancti Johannis Trajectensis [2]), Jo*hannes* dominus de Yselst*eyne*, dominus Thomas, dominus Steph*anus* de Zulen, Henr*icus* de Lonreslote, Svederus de Zulen, Walter*us* Ger*ardus*, Cusiin et Hubertus notarius. Computacio fuit die Marci anno Domini 1328 in Trajecto. Summa receptorum utriusque anni 604 lib. 7 s.

67. *Aanteekening over de rekening van den kameraar des bisschops.* 11 September 1329.

* Anno Domini 1329 feria 2 post Nativitatem beate Marie virginis facta computacione inter dominum episcopum et Petrum, ejus camerarium, de receptis et expositis in pecunia, mansit dominus episcopus debens Petro 59 lib. 12 s. 1 d.

---

1) Zie hiervoor N°. 23.

2) Het HS. herhaalt hier: *sancti*. Wellicht is dus bedoeld: sancti Johannis; de heer van Yselsteyn toch wordt gewoonlijk zonder voornaam vermeld.

68. *Aanteekening over de rekening van den rentmeester aan deze zijde van de Ysel.* 25 April 1328.

* COMPUTACIO DOMINI STEPHANI DE ZULEN. Habita computacione domini Stephani de Zulen de receptis in officio renthmagistratus sibi commisso, de anno 26 et de anno 27; omnibus summatis inter dominum Trajectensem episcopum et dictum dominum St*ephanum* de Zulen de zalario et omnibus, mansit dominus debens dicto domino St*ephano* in 243 lib. 3 s. 4 d. nigr. Interfuërunt episcopus Zuden*sis*, decanus sancti Jo*hannis* Trajectensis, dominus de Yselst*eyne*, dominus Tho*mas*, dominus Ar*noldus* de Yselst*eyne*, Walter*us* Ger*ardus*, Svederus de Zulen, et duo famuli domini Steph*ani*, et Hubertus notarius. Computacio fuit die Marci in camera domus episcopalis Trajectensis anno Domini 1328. Summa receptorum in anno 26: 1804 lib. 2 s.; summa in anno 27: 1883 lib. 13 s. 3 d.

69. *Henric van Vyanen belooft de huwelijksche voorwaarden tusschen Heylwig, de dochter van zijnen broeder Zweder, en Willem van Duvenvoerde te zullen nakomen.* 15 Augustus 1326 [1]).

LITTERA DE SPONSALIBUS WILLELMI CAMERARII ET FILIE DOMINI DE VYANEN. Alle denghenen, die desen brief zien of horen lesen, makic cont ende kenlic Henric van Vyanen, dat ic ghelovet hebbe vor mi ende voer min nacomelinghe in den huwelic tvisscen Willem van Duvenvoerde ende jonfrou Heilwi, heren Sveders van Vyanen ouste dochter mins broders, te houden bi mirre trouwen ende bi minre sekerheide alle vorwerde, die in den huwelic ghedaghedinct siin,

---

1) Met dit stuk begint eene serie stukken (N°. 69—92), die omgekeerd in het handschrift geschreven staan, dat men van de achterzijde is beginnen te beschrijven.

als die brieve daeraf houden. Ende vertie ende scelde quite die borch ende die heerscapie van Vyanen ende alle gůt, dat dartoe behoird, tote Willems ende jonfrou Heilwy behoyf voernoemd, in allen maniren dat die brieve van den hulic houdt voerscreven, behouden mi mins leens, dat ic houde van der heerscapie van Vyanen ende in den brief van den hulic niet ghescreven en staet, ende behouden mi mins rechts van der herscappie ende goede van Vyanen, weer dat her Sveder min broder storve sonder wittige ghebůrt van sinen live ghecomen. Voerd ghelovic Willem ende jonfrou Helwy mirre nichten voerscreven: waer dat heren Zveders mins broders vorseit ghebrake sonder zoene ghewonnen in wittighen bedde, alst ghesproken is in den brieve van den hulike, ende ic die borch och heerscappie tote Vyanen in miin hande hadde of daerop ware of yemant van minen wegen, dat ic die borch voerseit of heerscappie bi minre trowen ende sekerheide leveren ende ontrumen zoude vrilic ende sonder enech wedersecghen Willem van Duvenvorde vorseit of sinen ghewaerden bode mit sinen openen brieve tot jonfrou Heilwy minre nichten behof, ende harre tveer beste daerin te doene sonder arghenlist. Waer oec, dat Willem vorseit doet ware eer her Sveder miin broder storve zonder soene in witteghen bedde ghewonnen, ende jonfrou Heilwi levede ende kinder hadde bi Willem, so belovic jonfrou Helwy voerscreven of haren ghewaerden bode mit haren openen brieve die borch ende heerscapie van Vyanen voernoemt te ontrumen ende te leveren mit alle dien goede, datter toe behort, in allen maniren als voerscreven is; ende ghelove hare ende haren kinderen mit goeden trouwen daertoe te helpen, dat si se vrilic ghebruken. In kennisse hiiraf hebbic desen brief open bezegelt mit minen zeghele. Ende om die meerre sekerheide

hebbic ghebeden ende bidde edel luden ende moghende here Jan, bi der ghenaden Goeds bisscop tUt*recht*, heren Willem grave van Heneg*ouwen*, van Holl*ant*, van Zeland ende here van Vriesland, ende Hubr*echt* Scenc van Bozichem, waer dat zake, dat ic in enighen ponte van desen vorwerden vorscreven brokelic ware ende niet en hilde Willem ende jonfrou Helwy vorseit, dat si voer heme ende voer hare nacomelinghe gheloven willen Willem ende jonfrou Heilwy, mi alsulc te hebben, dat ic hem voldede. Ende wi Jan, bi der ghenaden Goeds bisscop van Ut*recht*, voer son ende voer onsen nacomelingen bisscop(en) van Ut*recht*, ende wi Willem grave etc. ende Hubrecht Scenc voerscreven vor ons ende voer onse nacomelinghe, om bede Henrix van Vyanen vorseit, beloven Willame ende jonfrou Helwi voerseit: waer dat zake, dat heme yet ghebrake an Henric voerseit in enighen poente van den vorwerden vorscreven, dat wi Henric voerseit also goet hebben souden, dat hi heme voldede. Ende hebben in orconden daerof desen brief mit Henric voerscreven open bezegelt mit onzen zegelen. Ghegeven in De Hage op onser Vrowen dach te Midoeste int jaer ons Heren 1326.

70. *Aanteekening over het onderwerpen van de geschillen tusschen het klooster van Honepe en de beide zonen van Godfried van Brente aan den proost van Deventer.* 27 Augustus 1326.

Instrumentum in Daventria. Alfardus de Scuren, dominus Everdus Dimmen, Conrardus de Engde, Wernerus Haderslif et Mulardus interfuerunt, ubi abbatissa et conventus de Honepe ex parte una et Godefridus et Herboldus filii Gode*fridi* de Brenta compromiserunt in dominum prepositum Daventriensem super lite et plac*ito* inter ipsos de 20 libris

parate pecunie vel 1 libra annua, ex parte fratrum predictorum debita, sub pene 20 marcarum. Actum feria 4 post Bartholomei hora prime in domo episcopali Daventriensi. Per me Hubertum notarium anni 26.

71. *Aanteekening over de onderwerping van den proost van Deventer aan de uitspraak van het kapittel over den eisch van den kanunnik Helmich tot uitkeering van het supplement zijner prebende.* 1 Juli 1326.

INSTRUMENTUM IN DAVENTRIA. Feria 3 ante Translacionem beati Martini hora quasi sexta exhibuit prepositus Daventriensis, se facturum quidquid decanus et capitulum Daventrienses dictarent de jure faciendum de promisso, quod dominus Helmicus imponit eidem preposito promisisse de supplemento. Actum in capitulo Daventriensi, presentibus domino Ger*ardo* capellano prepositi, domino Ber*nardo* receptore, Herman Splitolf et domino Theo*derico* capellano ibidem et pluribus aliis, et coram Huberto notario.

72. *Aanteekening over den eisch van den pastoor van Lochem, dat de deken van het kapittel van Deventer hem het bewijs zal uitleveren, dat hij in appèl komt van een gewezen vonnis.* 29 Augustus 1326.

INSTRUMENTUM IN DAVENTRIA. Otto, investitus de Lochem, petivit hora completorii die beati Johannis decollacionis baptiste feria 6 in choro ecclesie Daventriensis a decano ibidem, sibi dari apostolos. Interfuerunt dominus Ricoldus canonicus ibidem, magister Jo*hannes* de Groninch, H. de Emichem, Lifridus Lupus et alii plures.

73. *Proces-verbaal van de klacht, door den procureur van Ygram de Fieffes, proost van St. Marie te Utrecht, aan het kapittel van Deventer gedaan over den roof der pauselijke brieven, houdende collatie der proosdij aan zijnen*

lastgever, hem op het Deventersche kerkhof door heer Johan van Yselstein ontnomen. 11 December 1326 [1]).

In nomine Domini amen etc. Feria 5 post Nycolai hora quasi vesperarum comparuit dominus Jo*hannes* Chenelle, presbyter Ambianensis dyocesis, procurator venerabilis viri, ut asseruit, domini Ygrammi de Fieffis, prepositi ecclesie sancte Marie Trajectensis, ut asseruit, protulit et proferri fecit per Jacobum de Chenogys clericum, in presencia reverendi patris etc. decani et aliquorum canonicorum de capitulo, querimoniam in hunc modum: „Pater reve„rende et domini hic presentes! Innotescat vobis, „quod cum ego, procurator predictus domini mei „antedicti cum litteris apostolicis ac aliis litteris et „processibus a sede apostolica super provisione prepo„siture prebende et canonicatus ecclesie beate Marie „Trajectensis, dicto domino meo facta, ad opidum „vestrum Daventriense accesserim et in domo vestra „episcopali ibidem fuerim, misi famulum meum ad „hospicium cujusdam opidani, ubi prius intraveram, „pro litteris et rebus meis aliis in domo vestra appor„tandis, a quo quidem famulo meo dominus Jo*hannes* „de Yselst*eyne* et quidam alii sui complices in cimi„terio ecclesie Daventriensis maletam locetto clausam „arripuit et litteras apostolicas, processus et quasdam „alias litteras cum 25 florenis, ut dicebat, et rebus aliis „violenter rapuit et abstulit ab eodem et post maletam „vacuam remisit, quod idem dominus in persona fide„digno postea confessus fuerat se fecisse. Et hoc vobis „et vobis, domine decane, et aliis conqueror et ad „vestram noticiam deduco; super quo peto a vobis, „domine decane, quod ad hoc faciatis prout de jure

---

1) Zie over deze zaak nog hierna N°. 80.

„et secundum statuta provincialia fuerit faciendum." Super quo decanus et capitulum responderunt, quod, cum dictus excessus nunc primo ad eorum noticiam pervenerit, parati fuerint facere ad hoc quidquid de jure et consuetudine et statuta provincialia fuerit faciendum. Actum in domo episcopali Daventriensi, presentibus domino Jo*hanne* de Bertincourd et magistro Petro, testibus ad premissa vocatis pariter et rogatis.

74. *Formulier voor de bekrachtiging der onderlinge ruiling van de beneficiën van twee pastoors.* (1326 ?)

PERMUTACIO BENEFICIORUM. Jo*hannes*, Dei gracia episcopus Trajectensis, discreto viro Th*eoderico* curato et tali salutem in Domino. In nostra presencia personaliter constituti Ja*cobus* rector c*uratus* ecclesie de Big.. [1]) et Sy*mon* decanus et [2]) loco rector ecclesie de Wis, nobis humiliter supplicarunt, quod, cum alter in alterius beneficium melior et utilior crederetur, quatenus personas eorum invicem transferre et permutacionem beneficiorum eorum facere dignaremur. Nos vero, utilitatibus dictarum personarum et ecclesiarum compensatis, dictam translacionem et permutacionem duximus admittendas, libera resignacione hincinde recepta, de consensu et voluntate utriusque ecclesie patronorum dictam ecclesiam de Wis sic vacantem domino Ja*cobo* predicto contulimus et conferimus per presentes, ipsumque investivimus de eadem, curam animarum et custodiam reliquiarum eidem in Dei nomine committendo. Quare vobis in virtute sancte obediencie districte precipiendo mandamus, quatenus statim cum requisiti fueritis acce-

---

1) Er staat: Bigi.

2) Er staat: Sy. de t. (het gewone teeken voor *et*) locò rector. Doch wellicht te lezen: Symon de tali loco rector?

dentes ad dictam ecclesiam de Wis, ipsum *Jacobum* predictum in possessionem vel quasi ecclesie de Wis, fructuum, jurium et obvencionum ipsius corporaliter inducatis, precipientes omnibus parrochianis ejusdem ecclesie, ut eidem tamquam suo vero curato in omnibus reverenter obediant et intendant, sibique de fructibus juribus et obvencionibus ipsius ecclesie statutis temporibus respondeant ut tenentur, prout divinam et nostram effugere voluerint ulcionem. In cujus etc. Datum etc.

75. *Formulier voor de bisschoppelijke bekrachtiging eener dispensatie wegens onwettige geboorte.* (1326?)

Dispensacio super defectu nativitatis. Nos *Johannes* etc. notum facimus universis, quod virtute et auctoritate litterarum, quibus hec nostra cedula est transfixa, facta et prehabita inquisicione diligenti super vita, conversacione et moribus talis, nostre dyocesis, invenimus ipsum bone conversacionis vite nec prave (?) incontinencie innic(i)atum, aliasque sibi merita suffragari. Quare consideratis in hiis circumstanciis universis, ad omnia contenta in dictis litteris, secundum modum in eisdem expressum, cum dicto tali misericorditer dispensamus. In cujus etc. Datum.

76. *Lijst der abdijen en kloosters in Friesland.* (1326?)

Iste sunt abbacie et claustra in Frisea, dyocesis Trajectensis.

Abbas de Dochem.
Abbas de Orto sancte Marie. } Albi.
Abbas de Lildum [1]) de Valle beate Marie.
Abbas de Claro campo. } Grisei.
Abbas de Florido campo.
Abbas de Stavria. Ordinis sancti Benedicti.

1) Lees: Lidlum.

Abbas de L(ud)enkerken. } Augustinenses.
Abbas de Smelna.

Prepositi.

Prepositus de Vinea Domini. Albus.
Prepositus in Harch. Griseus.
Prepositus de Hemelum. }
Prepositus de Esca alterhus. } Sancti Augustini.
Prepositus de Berghum.
Prepositus de Avighnon.

Claustra monialium.

De Aula Dei. }
De Jerusalem. } Grisee.
De Syon.
De Bethlehem. } Albe.
De Monte sancte Marie.
In Echtlum. Sancti Augustini.

Et sic sunt 8 abbacie, 6 prepositure, 6 claustra monialium.

Duo commendatores: de Nesse Teuthonici (et de .....)eke *sancte* Ka*terine* [1]).

77. *Formulier van de machtiging tot het innen van het subsidie, door de parochiekerken aan den bisschop toegezegd.* (1326 ?).

Jo*hannes* etc. tali etc. Vobis tenore presencium committimus et mandamus, quatenus moderatum subsidium, nobis per rectores ecclesiarum decanatus talis debitum, pretextu indulgencie a sede apostolica nobis facte promissum, per eosdem vice et auctoritate nostra exigatis et recipiatis juxta consuetudinem decanatus

---

1) Eene mij onbekende kommanderij der Johanniters, behoorende onder de Utrechtsche balye van St. Catherijne. Een gaatje in het papier heeft den naam onleesbaar gemaakt.

predicti, ipsumque nobis quam cicius poteritis fideliter destinetis, contradictores et rebelles per censuram ecclesiasticam, (quam) vobis quoad premissa comimttimus, compescendo. Datum.

78. *Aanteekeningen van ontvangsten en uitgaven van den klerk Hubert van Budel.* (December 1327 [1].)

* Recepi a Nycolao filio Egidii 2 sol. gr. Tur., et pro nobis 2 s. gr., de confirmacione appell*acionis* et dimis*sorii*	2 sol. gr. Tur.
Item recepi ab Andrea de Stavria 6 sol. gr. Tur., et pro nobis 5 s. gr. Tur., ipso die Nycholai	6 sol. gr. Tur.
Summa pro domino nostro	8 s. gr. Tur.
De quibus solvi et exposui in Gerderen feria 6 ante Nycholai.	4 s. gr. et 3 gr.
Item nuncio in Buschum Ducis et ad Novimagium	12 gr.
Item parvo Drencalut, eunti ad curiam Han*nonie* apud Horst post Omnium sanctorum 1 l., quam magister concessit	1 l. [2])
Item ipso die beati Nycholai magistro Petro pro oblatis	10 gr.
Item Eg*idio* clerico, eadem die eunti de Daventria Trajectum ad mittendum domino nostro litteram de reysa in Anglia remandanda	5 gr.

1) Dat 1327 bedoeld is, blijkt uit de in dit stuk, evenals in het volgende, vermelde reis van Deventer over Garderen naar Utrecht op 4 December.

2) De optelling vereischt, dat hier gelezen worde: 1 sol. gr.

Item Willemet 4 gr., quas dixit in oblatis exposuisse die Nycolai. . . .	4 gr.
Item domino Cysekino 2 gr., quos dixit in oblatis exposuisse	2 gr.
Summa expositorum . . .	8 s. gr.

Et sic est summa completa.

79. *Aanteekeningen van ontvangsten en uitgaven van den klerk Hubert van Budel.* December 1327.

* Recepi ab Andrea de Stavria de divisione ecclesie de Bodilswert [1]) ipso die beati Nycholai confessoris.	63 l. nigr. Tur. et 10 gr.
Item recepi ab decano sancti Johannis Trajectensis officiali 100 libras, quas recepit a provisore Walacrie. .	100 l.
Item ab eodem 16 l. nigr., quas recepit a domino Gyselberto [2]), priore fratrum Predicatorum, recept*as* ab abbate Stavrie die beati Nycholai sub anno 27	16 l. nigr.
Summa receptorum . . .	179 l. 10 gr. nigr. Tur.
Item a Petro camerario 12 agnos et 14 parvos florenos, valent	24 l.
Summa totalis receptorum . . .	203 l. 10 gr.
Exposicio inde:	
Apud Lumbardos in Buscho.	72 l. nigr.
Item a feria 2 post Nycholai, qua dominus exivit Trajectum et ivit in Dyst, usque ad feriam 4 post Lucie	58 l. 13 s. 8 d.
Item Barb*are* [3]).	17 s. 4 d.

1) Vgl. N°. 61 en 150.

2) Gyselbert van Bronchorst. Vgl. N°. 102.

3) scil. die. Of is Johannes Barbitonsor, die als 's bisschops leverancier te Renen voorkomt, bedoeld?

Item feria 5 post Lucie in Loeven. .	3 l. 19 s. 4 d.
Item quando dominus exivit Daventriam, antequam ivit in Dyst, in Gerderen	3 l. 13 s. 4 d.
	in gr. den.
Summa expositorum . . .	139 l. 3 s. 4 d.

Et sic computacione compensata coram domino et Petro de Dûle, mansi domino debens in 64 lib. nigr. die Thome apostoli, quas 64 libras exposui; partes sunt in septimo folio ibi [1]).

Die Thome computavi cum domino meo episcopo de pecunia recepta ab And*rea* de Stavria et officiali domini, et mansi domino debens 64 lib. nigr.

80. *Proces-verbaal over de klacht van den procureur van den proost van St. Marie te Utrecht aan den bisschop over den roof op het Deventersche kerkhof en over de zuivering bij eede van heer Johan van Yselsteyn.* 21 December 1326 [2]).

In nomine Domini amen. Anno a nativitate Ejusdem 1326, indictione nona, 21 die mensis Decembris, hora diei tercia vel quasi, in reverendi patris ac domini, domini Jo*hannis*, Dei gracia episcopi Trajectensis, necnon prelatorum et canonicorum ecclesiarum sive universalis ecclesie Trajectensis quamplurimorum, meique

---

1) Zoo stond er aanvankelijk in den tekst met een teeken, verwijzende naar de hier volgende drie regels, die in het handschrift eenige bladzijden verder bij N°. 87 voorkomen. De zeven laatste woorden zijn echter later doorgeschrapt, en de verwijzing is vervangen door de woorden: „Quas 64 libras dominus noster tradidit receptori Zal*landie*, prout idem receptor mihi dixit." De „partes" (details der uitgaven) zijn te vinden onder N°. 87, met een ander, later ingevoegd hoofd.

2) Zie over deze zaak hiervoor N°. 73.

notarii publici infrascripti et testium subscriptorum, ad hoc vocatorum et rogatorum, presencia personaliter constitutus Jacobus de Chenogys clericus, nomine domini Jo*hannis* Chenelle presentis, presbyteri Ambianensis dyocesis, procuratoris ut asseruit venerabilis viri domini Ygrammi de Fyeffes, prepositi ecclesie sancte Marie Trajectensis ut dicitur, denunciando (sed) se non partem faciendo . . dicto domino episcopo narravit dixit et proposuit, quod, cum procurator predictus una cum litteris apostolicis et processibus domini Ygrammi predicti, sibi super prepositura et canonicatu ecclesie beate Marie Trajectensis, vacantibus per mortem domini Henrici de Tegelen (datis), apud Daventriam sub conductu domini comitis Holl*andie* et fiducia dicti domini Trajectensis episcopi pervenisset, ibidemque apud domum habitacionis dicti domini Trajectensis episcopi idem procurator constitutus, ipsius nuncium ad hospicium, ubi primo hospitatus fuerat, pro maleta et rebus aliis in eadem existentibus misisset, dicto vero nuncio revertente et in itinere in cimiterio existente quidam violenter dictum nuncium invaserunt, maletam cum loketto signatam, litteras apostolicas et summam florenorum in ea existentem rapiendo; postmodum vero ex relatu aliquorum intellexit, quod dominus Jo*hannes* de Yselst*eyne* maletam, litteras apostolicas et pecuniam hujusmodi rapuisset; unde dictus procurator dicto domino episcopo Trajectensi humiliter supplicavit, ut de premissis sibi faceret quod de jure foret faciendum. Dicto domino Jo*hanne* de Yselst*eyne* ibidem presente et per magistrum Gy*selbertum* de Hoesden clericum ad proposita respondente, quod ipse dominus Jo*hannes* hujusmodi maletam, litteras apostolicas et florenos in ea existentes non rapuisset nec dicte littere apostolice in sua essent potestate super quibus ex habundanti paratum et pronum se

optulit jurare et se de hoc suo juramento expurgare, secundum ordinacionem dicti reverendi patris et statuta seu consuetudines universalis ecclesie Trajectensis. Quibus sic actis, dictus dominus episcopus se cum prelatis et canonicis ecclesiarum Trajectensium ad partem traxit, et deliberacione prehabita, . . partibus ad se vocatis, vir venerabilis dominus officialis Trajectensis Jo*hannes* de Turnoud, decanus sancti Petri Trajectensis, de mandato speciali ipsius domini episcopi et nomine ipsius optulit eundem dominum Trajectensem episcopum paratum et promptum, dicto procuratori et unicuique alteri conquerenti facere justicie complementum et in eo procedere, prout sibi incumberet et ex officio suo posset; unde idem dominus Trajectensis episcopus ex consensu utriusque partis ipsi domino Jo*hanni* de Yselst*eyne* expurgacionem indixit et eum juxta consuetudinem ecclesie universalis Trajectensis ad expurgandum se super premissis sic propositis admisit. Qui Jo*hannes* juxta admissionem dicti domini episcopi et consuetudinem ecclesie universalis Trajectensis se de dicto forefacto expurgavit et ad sacrosancta evangelia juravit, quod maletam dicti procuratoris, litteras apostolicas, processus et florenos predictos non rapuit nec in ejus existerent potestate.

Acta sunt hec Trajecti infra mansionem episcopalem Trajectensem et coram reverendo patre domino episcopo Trajectensi supradicto, anno, indiccione, mense, die et hora quibus supra, presentibus venerabilibus viris et discretis dominis Rycoldo de Hesewic preposito et archidyacono ecclesie sancti Petri Trajectensis, Gyselberto de Everdinghe Majoris, Eg*idio* sancti Salvatoris, Henr*ico* de Lonreslote sancti Johannis, Rodolfo de Borch sancte Marie Trajectensium ecclesiarum decanis, Hughone dicto Pollard et J*acobo* de Bentem Majoris, Gyselberto de Zulen, Svedero de Botsler sancti

Salvatoris, W. de Leyden sancti Petri, magistro Jo*hanne* de Hoesden sancti Johannis, Engelberto scolastico et Jo*hanne* de Alfen sancte Marie Trajectensium ecclesiarum predictarum canonicis, ac strenuis viris dominis Steph*ano* de Zulen ac Symone, fratre comitis Han*nonie* et Holl*andie*, marescalco terre Trajectensis, necnon et Jo*hanne* de Abstede et Jo*hanne* dicto Duwert notariis publicis, ac aliis pluribus fidedignis testibus, ad premissa vocatis pariter et rogatis.

Et ego Hubertus de Budel, clericus Leodiensis dyocesis, publicus auctoritate apostolica notarius, premissis proposicioni dicti procuratoris, responsioni domini Jo*hannis* de Yselst*eyne* ac exhibicioni dicti domini episcopi de unicuique justiciam faciendo, juramento ac aliis, superius per me conscriptis, una cum testibus predictis una cum tali notario publico, qui se huic instrumento subscripsit et eidem suum signum consuetum apposuit, ad majorem evidenciam premissorum presens interfui, ea vidi et audivi.

81. *Aanteekening over schulden des bisschops in Twente.* (1327.)

* Dominus noster tenetur in Tventhia:

Adulpho de Brantelget 100 marce ad Nativitatem.

Bertolde Creylinc 50 marce ad Nativitatem. Dies preteriit.

Item de composicione inter comitem de Benthem et Her*mannum* de Lagh(e) 100 marce ad Pascha.

82. *De bisschop confereert eene prebende in den Dom, waarvan het collatierecht hem door den paus was afgestaan, aan den klerk Henric, zoon van Tonnard Blanier.* 2 Januari 1327.

Instrumentum. In nomine Domini amen. Pateat universis hoc instrumentum publicum inspecturis, quod

nos Jo*hannes*, Dei gracia episcopus Trajectensis, virtute gracie nobis a sede apostolica de providendo ydonee persone de prebenda et canonicatu in Majori ecclesia Trajectensi graciose concesse,.. discreto clerico Henrico filio Tonnardi Blanier, Leodiensis dyocesis, dictam prebendam et canonicatum predicte ecclesie contulimus et conferimus per presentes pure et simpliciter propter Deum. In cujus rei testimonium hoc presens publicum instrumentum per notarium publicum infrascriptum conscribi, suoque signo signari fecimus, nostrique sigilli munimine roborari. Acta sunt hec in castro nostro de Horst, anno Domini 1327, indictione 10, prima die mensis Januarii, hora quasi tercia, presentibus discretis viris domino Jo*hanne* de Bertincourt, capellano perpetuo in ecclesia Cameracensi, Petro del Dûle famulo et Huberto notario infrascripto, testibus ad premissa vocatis specialiter et rogatis.

Et ego Hubertus de Budel, clericus Leodiensis dyocesis, publicus auctoritate apostolica notarius, prescriptis collacioni et aliis presens interfui cum testibus suprascriptis, ea vidi et audivi et ad requisicionem reverendi in Christo patris ac domini, domini Jo*hannis*, Dei gracia episcopi Trajectensis prescripti, in hanc publicam formam redegi, meoque signo solito et consueto signavi rogatus in testimonium veritatis omnium premissorum.

83. *De bisschop stelt Jan van Firmo* (?) *en Franco van Ruelle aan als zijne gemachtigden bij het aanhangige proces voor de pauselijke curie.* 17 Januari 1327.

Procuracio. Universis presencia visuris vel audituris Jo*hannes*, Dei gracia episcopus Trajectensis, salutem cum noticia veritatis. Noveritis, quod nos discretos viros magistros Jo*hannem* de Firmone (?) et Franconem de Ruella, licet absentes, tamquam presentes

nostros veros et legitimos constituimus procuratores et nuncios speciales et quemlibet eorum in solidum, ita tamen quod non sit pocior condicio occupantis, sed quod per unum inceptum fuerit per alium valeat consummari, dantes et concedentes eisdem et cuilibet eorum plenam potestatem et mandatum speciale, impetrandi pro nobis et nomine nostro in curia Romana et contradicendi litteras, tam simplices quam legendas, graciam seu justiciam continentes, in loca et judices conveniendi seu consenciendi ac eos recusandi, si crediderint vel credent expedire, alium vel alios procuratorem vel procuratores loco sui substituendi, qui in premissis consimilem et eandem habeant vel habeat potestatem, eum vel eos si opus fuerit revocandi, et generaliter omnia et singula faciendi et excercendi, que in premissis et premissorum quolibet de jure vel de consuetudine requiruntur, etiamsi mandatum exigant speciale, promittentes nos firmum et ratum perpetuo habituros quidquid per dictos procuratores vel eorum alterum, substitutum vel substitutos, ab ipsis vel eorum altero, factum fuerit in premissis et quolibet premissorum. In cujus rei testimonium sigillum nostrum presentibus litteris est appensum. Datum anno Domini 1327 Sabbato post octavam Epyphanie Ejusdem.

84. *Het Domkapittel meldt aan den burggraaf van Koevorden en de Drenten, dat de bisschop zijne eischen tegen hen aan de uitspraak van het Domkapittel heeft onderworpen, en verzoekt hun desgelijks te doen* [1]. 10 Juni 1327.

DRENTHONUM LITTERA DE CAPITULO. Decanus et ca-

---

1) Hierop volgde de voorgenomene krijgstocht in Augustus (cf. N°. 102), waarop de Drenten zich onderwierpen. Zie het verdrag van Mei 1328: N°. 287, 288.

pitulum ecclesie Trajectensis viris discretis Reynaldo borgravio in Koevorde necnon universitati terre Drenthie, Trajectensis dyocesis, salutem in Domino sempiternam. Universitati vestre patefiat, quod cum alias ex parte vestri nobis presentatas litteras accepimus, nobis inter cetera supplicantes, quatenus reverendum patrem nostrum dominum Jo*hannem* Trajectensem episcopum ad hoc inducere curaremus, ut omnem justiciam, quam debetis eidem, reciperet [1]), et viros terrigenas de Norch, proscriptos ut dicitur a Drenthia, in terra sua inmitteret, necnon quatuor fidejussores, quos ipsum dominum episcopum constituisse asseritis, indempnes eciam observaret. Et licet super hiis cum domino nostro alias tractassemus, vobisque super hoc nostras litteras misissemus, quia tamen ad ipsam responsum non accepimus, scire vos volumus per presentes, quod de negociis predictis cum eodem domino nostro predicto tractavimus iterato, qui ad preces nostras sic respondit, quod aliqua(m) injuriam nec vobis nec terre vestre proposicione proponit inferre, et si aliquid injuriosum vobis fecisset vel faceret, aliquidve a vobis peteret, ad quod de jure non tenemini, paratus foret, hoc ad veritatem et ordinacionem nostram in omnibus reformare, seque suis juribus fore contentum. Quocirca si vos modo simili velitis stare veritati et ordinacioni nostre, illud non deferatis nobis per latorem presencium remandare, scientes quod ad pacem et tranquillitatem terre vestre proponimus laborare, alioquin sicut tenemur domino nostro predicto auxilio et consilio assistemus, ut jura sua sibi debita meliore modo quo poterit consequatur. In quorum testimonium sigillum ecclesie nostre presentibus est

---

1) Vgl. hiervoor N°. 46, 47, 52.

appensum. Datum feria 4 post Trinitatem anno Domini 1327.

85. *De bisschop erkent schuldig te zijn aan Vrederic heren Wernaers sone* 709 *pond* 17 *schellingen en* 4 *penningen zwarte Tournoysen wegens geleverd laken, en stelt daarvoor borgen.* 6 Mei 1327 [1]).

*Wy Johan, bi der ghenaden Goeds bisscop tUtr*echt*, doen cont ende verstaen allen denghenen, die desen brief zellen zien of horen lesen, dat wi sculdich zijn van ghewande Vrederike haeren Waernaers sone borgher tUtr*echt* 709 pont ende 17 scillinghe ende 4 penninghe svarter Tornoyse, eenen ghoeden groten Tornoyse voer 16 penninghe gherekent ende enen ghoeden Hollantscen voer 2 penninghe, te betalen tot sente Mertins misse in den winter nu naestcomende. Waert dat wi dat niet en daden, soe sellen wi of tve ghoede manne, die wi voer ons sellen legghen, ende onse borghen, die wy hyerop hebben gheset met ghesamender hant ende elc voer al, eersame lude, alse haer Ricout van Heeswijc proest tot sente Peters tUtrecht, haer Sveder van Abcoude, haer Zveder van Vyanen, haer Everaet van Haemsteden, ridderen, Hubrecht de Scenke, Ghysebrecht van Kaets, Henric van Loenresloete ende Zveder van Zulen, knapen, te maninghen Vrederics voerghenoemt of diesgheens, die houder is dees brief, of ziins boden, incomen sonder wederseggen, alsoe dat soe wie dat eers(t) ghemaent werdet, die sal eerst incomen in een herberghe binder stat van Utrecht, daer ons Vrederic voerghenomet ofte deghene, die houder is dees briefs, of zijn bode inwijst, aldaer des daghes rechte maeltijt

1) Deze brief is met eene andere hand als de rest van het handschrift geschreven.

tetene; ons selven te winnen, dane niet te sceyden; noch onser gheen en mach dane sceyden noch quite wesen met sinen andele [1]) van deser voerghenomder scout, dese voerghescreven penninghe en sijn Vredericke vol ende al betaelt oftenghenen, die houder is van desen brieve, of (zinen bode), mitten coste, dien hi hadde ghedaen om ons ende onse borghen in te manen. Ende waer dat sake [2]), dat eenich man van onsen vorseyden borgen hierbinnen storve, dat Ghod verbieden mote, soe sellen wi Johan, bi der ghenaden Goeds bisscop tUtr*echt*, principael saecwoude voerghenoemt, setten enen ghoeden anderen man in desgheens (stat), die van onsen voerseyden borghen ghestorven ware, binnen viertien daghen na zire doet; waert dat wi des niet en daden, soe sellen wi ende onse voerscreven borghen te maninghen Vrederics voerghenoemt oftesghenes, die houder is van desen brieve, of ziins boden incomen leysten sonder enich wederseghen tUtrecht in een herberghe, in alle den voerwarden, die voerscreven siin, ende daer niet uut te sceyden, wy en hebben enen ghoden man gheset in de(s)gheens stat, de van onsen voersegheden borghen waere ghestorven. Ende soe wye dat van onsen voerghesegheden borghen dan laghe voer ander scout of selve niet leysten en mochte, is hi prelaet of ridder, hi sal voer hem legghen tve ghoede ander manne, ende is hi knape, hi sel voer hem legghen enen ghoeden andren knape. Ende waer dat yemant van ons hierof sijn trouwe verbrake, dat Ghod verbieden mote, daermede en moghen hem die ander niet onsudden [3]), noch Vrederic voerghenomet ofte deghene, die houder is van desen

1) Het HS. heeft: aldele.

2) Het HS. heeft: saghe.

3) Lees: bescudden of ontsculdighen.

brieve, es nyemant sculdich trouweloes te scelden ofte verwinnen met eneghen rechte, hyne wilt doen; nochte men sels ooch hem niet verghen. Alle dese voerwarden ghelovewy Johan, bi der ghenaden Ghoeds bisscop tUtr*echt*, principale sacwoude voerseghet, ende wy Ricout van Haeeswijc proest tot sente Peter tUtr*echt*, Sveder van Abcoude, Zveder van Vyanen, Everaet van Heemsteden, ridderen, Hubrecht de Scenke, Ghysebrecht van Kaets, Henric van Loenreslot(e) [1]) ende Sveder van Zulen, knapen, borghen voerghenoemde, met ghesamender hant ende elc voer al, met ghoeden trouwen ende sonder alrehande archeyt vast ende stade te houden ende vol te doene. In orconde des briefs beseghelt met onsen seghelen. Ghegheven int jaer ons Heren 1327 op sente Jansdach ewangeliste, die heet Ante portam Latinam.

Et quilibet istorum fidejussorum habet unam litteram, qua dominus promittit ipsos indempnes conservare.

86. *De bisschop geeft aan paus Johannes XXII kennis van de publicatie van twee bullen tegen den Roomsch-koning Lodewijk van Beyeren.* 14 Augustus 1327 [2]).

Sanctissimo in Christo patri ac domino domino Jo*hanni*, divina providencia sacrosancte Romane ac universalis ecclesie summo pontifici, Joh*annes*, Dei et vestri gracia episcopus Trajectensis, devota pedum oscula beatorum. Sanctitati vestre tenore presencium innotescat, quod nos anno Domini 1327 in die beate Marie Magdalene in quodam monasterio nostre dyocesis quatuor litteras vestras cum filo canapis et vera bulla plumbea, ut prima facie apparebat, bullatas cum ea qua decuit reverencia recepimus, ex quibus

---

1) Hier is eene kleine ruimte opengelaten of later uitgekrabd.

2) Vgl. N°. 117, 118.

duas postmodum in vigilia Assumpcionis beate Marie virginis, quia tunc prius post recepcionem earum, arduis nostriset ecclesie nostre negociis impediti, civitatem nostram Trajectensem intravimus, in loco capitulari, clero et populo ad hoc convocatis, per nos exsequti fuimus secundum omnem formam et exigenciam earum, alias autem duas die immediate sequenti per nostrum officialem in ecclesia nostra Trajectensi exsequi fecimus et publicari. Prima autem littera, per nos exsequta, sic incipit: „Jo*hannes* episcopus (servus) „servorum Dei venerabili fratri episcopo Trajectensi „salutem et apostolicam benediccionem. Pridem contra „Ludovicum de Bavaria, excommunicatum Dei et „ecclesie sancte sue, fideique catholice rebellem mani„festum et hostem, de fratrum nostrorum consilio cer„tum processum habuimus, cujus tenor sequitur sub „hac forma: „Johannes episcopus, servus servorum „„Dei, ad perpetuam rei memoriam. Divinis exem„„plis instruimur, ut perversorum continuata nequicia „„penas penis curemus adicere, ut sic saltem ipsos a „„sue vesanie ausibus et proterva contumacia pretra„„here satagamus; hoc utique utilitas publica postulat, „„cujus interesse noscitur, ne per impunitatem exces„„suum ad similia invitentur alii, ac per eamdem fiant „„qui nequam fuerant iniquiores. Sane dudum ad nostri „„apostolatus auditum fama seu pocius infamia divul„„gante [1]) perducta, quod Ludovicus de Bavaria, qui in „„regem Romanum ab una parte principum, ad quos „„dicti regis eleccio pertinet, in discordia dicebatur „„electus, ejus eleccione a nobis, ad quem eleccionis „„hujusmodi ad persone electe examinacio, approbacio „„et admissio, repulsio quoque et reprobacio noscitur „„pertinere, nequaquam admissa nec ejus approbata

1) Het HS. heeft: divulgantur.

„„persona, non querens etc. et sic sunt." Et licet „necessarium non existeret, processum, eidem sic „solempniter presente multitudine copiosa fidelium „habitum, et, ut in eo continetur, hostiis ecclesie Avi-„nionensis affixum, alibi quam apud sedem apostoli-„cam publicari, nos tamen ex superhabundanti, ut „cunctis clarius earum parcium fidelibus innotescat, „illum ad te tuasque civitatem et dyocesem providi-„mus serie presencium destinandum, fraternitati tue „in virtute sancte obediencie per apostolica scripta „mandantes, quatenus tu in locis tue civitatis et dyo-„cesis, quibus fuerit expediens, per te et alios reli-„giosos et seculares, de quibus tibi videbitur, quos „ad hoc per censuram ecclesiasticam appellacione „postposita compellere valeas, exempcionis et qui-„busvis aliis privilegiis dicte sedis, quibuscumque „locis seu personis sub quacumque forma vel con-„cepcione verborum concessis, eciamsi de illis esset „specialis et expressa ac de verbo ad verbum in presen-„tibus mencio facienda, que quoad hoc nulli volumus „suffragari, nequaquam obstantibus, dictum processum „et contenta in eo eciam in vulgari, ubi multitudo „populi fuerit et alias expedierit, publices ac sollemp-„niter facias publicari, nos redditurus de publicacione „hujusmodi per tuas litteras vel instrumenta publica, „principium et finem presencium continencia, infra „prefixum in eodem processu terminum cerciores. Da-„tum Avinione Nonis Aprilis pontificatus nostri anno „XI." Littera vero secunda sic incipit: „Johannes „episcopus, servus servorum Dei, venerabili „fratri „episcopo Trajectensi salutem et apostolicam benedic-„tionem. Pridem contra Ludovicum de Bavaria, ex-„communicatum Dei et ecclesie sancte sue, fideique „catholice rebellem manifestum et hostem, de fratrum „nostrorum consilio certum processum habuimus, cujus

„tenor sequitur sub hac forma: „Johannes episcopus „„servus servorum Dei ad futuram rei memoriam. „„Quia juxta doctrinam apostoli peccantes publice „„sunt publice arguendi, publiceque utilitatis inter- „„sit, ut peccata nocencium deducantur in publicam „„nocionem, idcirco nonnullos excessus graves et „„offensus exsecrabiles, quos Ludovicus de Bavaria, „„in discordia dudum ut fertur in regem Romanorum „„electus, divino timore ac humano pudore calcatus, „„committere non expavit, sicut et fama publica et „„notoria et multarum personarum sublimium relacione „„non absque turbacione percepimus animi, multi- „„tudini fidelium, cum ad ipsum non sit tutus acces- „„sus, per quem ad eum redargucio nostra perveniat, „„referimus cum dolore, per quos vehementer presu- „„mitur immo convincitur pocius clavium ecclesie „„sancte contemptor existere et labe respersus heretice „„pravitatis. Licet enim nos dudum de fratrum nos- „„trorum consilio etc." Et finit in data: „Datum „„Avinione Nonis Aprilis, pontificatus nostri anno „„XI". Et hec sanctitati vestre ceterisque omnibus, quorum interest, per hoc publicum instrumentum, manu notarii publici infrascripti apostolica auctoritate, videlicet Huberti de Budel, clerici Leodiensis dyocesis, de mandato nostro conscriptum et sigillo nostro sigillatum et subscriptum, duximus intimandum.

Et ego Hubertus de Budel, clericus Leodiensis dyocesis, publicus apostolica auctoritate notarius, publicacioni et exsecucioni, facte per reverendum in Christo patrem et dominum, dominum Johannem episcopum Trajectensem, litterarum apostolicarum predictarum, presens una cum testibus interfui, easque vidi et audivi et de mandato dicti domini episcopi hoc instrumentum publicum manu propria conscripsi signoque meo solito signavi rogatus.

Acta sunt hec (anno) nativitatis Domini 1327 indictione x mensis Augusti die 14, in loco capitulari ecclesie Trajectensis, presentibus ibidem honorabilibus viris domino preposito Davantriensi, preposito Arnemhensi, decano Majoris ecclesie Trajectensis, domino Arnoldo de Yselsteyne, domino Stephano de Zulen, militibus, testibus vocatis ad premissa, astante prelatorum, clericorum et laycorum multitudine copiosa.

87. *Aanteekeningen van ontvangsten en uitgaven van den klerk Hubert van Budel.* (December 1327.)

* Recepi ab domino Ger*ardo*, prepositi Daventriensis capellano, die beati Stephani [1])	9 sol. gr.
Exposicio de 3 marcis, a domino Ger*ardo*, capellano prepositi Daventriensis, receptis:	
Domino meo feria 4 ante Natale in bursa.	12 gr.
Item servo eunti Trajectum ad Wal*terum* Ger*ardum* pro negocio Walteri de Zulen, eodem die	4 gr.
Item Jo*hanni* filio domini in vigilia Natalis.	6 gr.
Item servo portanti h.. nulum [2]) de Hermanno de Laghe die Natalis Domini	6 gr.
Item die Natalis Domini pro oblatis domini.	2 (?) gr.

1) Hierachter staat in het handschrift de aanteekening over de rekening op 21 December (1327), hiervoor in de noot bij N°. 79 afgedrukt. (De aanteekening over de ontvangst en het hoofd der uitgaven zijn later bovengeschreven.) Daaruit blijkt, dat ook deze geheele aanteekening tot December 1327 moet gebracht worden.

2) Er staat: „hr̄nulum."

Item servo versus Trajectum ad Walter*um* Ger*ardum*		3 gr.	
Item pro expensis Jo*hannis* bastardi, meis et servi mei, die beati Johannis euwangeliste		24 gr.	
Item Walter Nac pro cera	5 s.		4 d.
Item servo domini Jo*hannis* de Wie		2 gr.	
Item custodi.		2 gr.	
Item misi in Trajecto pro cera et permeno	16 s.		

88. *Lijst van schulden des bisschops aan verschillende leveranciers te Utrecht.* (27 September 1327 [1]).)

* Hec sunt debita, que dominus tenetur in civitate Trajectensi, de expensis et aliis usque post crastinum beati Martini hyemalis omnibus summatis, exceptis expensis, quas dominus facturus est a Dominica ante Remigii et aliis contrahendis.

Primo Will*elmo*.	345 l.[2])	16 s.	2 d.
Eg*idio* filio Boudini.	289 l.	11 s.	9 d.
Katerine.	156 l.	19 s.	8 d.
Jordano Paeu.	127 l.	5 s.	7 d.
Firmino	293 l.	11 s.	1 d.
Gheverdo cellatori.	15 l.	5 s.	5 d.
Jo*hanni* fabro merscalco	32 l.	5 s.	7 d.
Vader Heine	44 l.	17 s.	11 d.
Godekijn uten Stalle	4 l.	11 s.	10 d.
Ghisekijn pasteydbacker.	14 l.	4 s.	2 d.

1) Dat deze datum bedoeld is, blijkt o. a. uit N°. 58, waar hetzelfde voorkomt. Het is voor het eerst sedert de groote afbetaling in April 1327 (N°. 148), dat wij iets over 's bisschops schulden vernemen, behalve de korte extracten N°. 21 en N°. 154.

2) Dit cijfer is niet geheel duidelijk: er stond aanvankelijk 300 ℔, later is er 45 ℔ bijgevoegd.

Will*elmo* Witte	31 l.	4 s.	9 d.
Henr*ico* Witte	147 l.	9 s.	
Merscalcho domini		4 s.	
Flamingho	7 l.	5 s.	
Lyse Craghen	2 l.		20 d.
Will*elmo* Sertori	23 l.	16 s.	6 d.
Ricardo		5 s.	4 d.
Johanni Scinkel	396 l.	4 s.	4 d.
Johanni potter	9 l.		
Nycholao de Viven	2 l.	13 s.	4 d.
Tyle cuper	4 l.		
Custodi sancti Johannis	3 l.	11 s.	9 d.
Hermanno kistemaker	3 l.		
Hermanno de Brandenborg	96 l.		
Fredrico Werneri de equo	24 l.		
Lotrici		5 s.	
Ver Aven Slanghen	125 l.	18 s.	10 d.
Aleyd van Blasenborch	5 l.		12 d.
Tydemanno de Velde	3 l.	17 s.	
Will*elmo* de Gheno	348 l.	8 s.	
Petro camerario de pecunia mutuata	471 l.	11 s.	5 d.
Summa	3026 l.		13 d.[1])
Item [2]) Frederico filio heren Wernaers	1089 l.	17 s.	4 d.
Item de pecunia mutuata	300 l.		
Item in Buscho Ducis ad Lumbardos	220 l.		
Item Huberto Scenc	200 l.		
Item Symoni van der Borch	200 l.		
Item domino Jo*hanni* Vrenc	200 l.		
Summa ad Martini	2209 l.	17 s.	4 d.

1) Zie over de gedeeltelijke betaling van bovenstaande schulden: N°. 58. Vgl. ook N°. 151.

2) Zie alle volgende schulden nogmaals onder N°. 58, en onder N°. 151.

Vrederico Werneri	520 l.
Arnoldo Goedscalci	100 l.
Summa Petri ad cathedram . . .	620 l.
Ghyselberto de Brandenborch.	600 l.
Summa ad Pascha per se.	(600 l.)
Ghyselberto de Catse	500 l. [1])
Summa ad Walburgis per se. . .	(500 l.)
Summa omnium predictorum debitorum.	5955 l. 18 s. [2])

De supradictis debitis solute sunt 975 libre, et sunt defalcata in alio folio, ubi istud signum preponitur [3]).

89. *De bisschop verpandt aan graaf Willem van Holland het huis te Vreeland en de daaronder behoorende schoutambten.* 7 October 1327 [4]).

Wi Jan, bi der ghenaden Goets bisscop tUtr*echt*, maken cont allen luden, dat wi sculdich siin van ghelienden ghelde enen edelen princhе ende enen moghende, onsen lieven neve heren Will*em* grave van Heynn*egouwen* van Holl*ant* etc. 3700 pond zvarter Tornoysen, enen ouden groten koninx Tornoyse over 16 penninghe gherekent, diewilke 3700 pond wi ghekeert hebben in onser kercken orbaer ende ghestichts van Utr*echt* vorseyt, voer wilke 3700 pond Tornoysen voerseyt wi gheset hebben ende setten met desen jeghenwordighen brieve onsen lieven neve den grave van Holl*ant* vorseyt tenen onderpande onse huys tote Vredeland, in dusdanigher manieren, dat wi gheven zullen van

1) Zie alle bovenstaande schulden reeds hiervoor N°. 58.

2) Deze telling is 1000 pond te laag, en sluit ook overigens niet geheel.

3) Nam. hiervoor N°. 58.

4) Dit charter en de beide volgende zijn met eene andere hand als de rest van het handschrift geschreven.

desen voerseyden huse te verwaren ende te houden denghenen, diere onse neve die grave voerseyt up set, 200 pond Tornoysen sjaers. Voert siint vorwaerden: waer dat zake, dats onse huys vorseyt te done hadde, dat mer ane tymmerde jof yet nuwes makede, dat zoudmen doen bi heren Steven van Zulen, ridder, ende bi Wout*er* Gher*yt* van onsen weghen, ende ghebrake hare enich, wi souden enen anderen jof die nae ons comen zal emmer in die stede setten, ende bi twien mannen, diere die grave voerseyt toe setten zal; ende dien cost zal men ons rekenen ende dien zullen wi ghelden [1]). Ende zo wien die grave up den huse zettet, die zal verwaren onse drye scoutambochte, die ten huse behoren, dats Vredeland, Nichtevecht, ende Brokelede ende Marchen, alse van den daghelixen rechten, ende daer zal hi ons gode rekeninghe of doen. Ende dit vorseyde huys zal die grave voerseyt ende sine erfname besitten ende vryelike ghebruken ende hare boden van haren weghen van ons ende van onsen nacomelinghen biscopen tUtr*echt* ter tiit toe, dat wi hem dese 3700 pond Tornoysen ende die 200 pond Tornoysen sjaers van den huse te houden ende dien cost van der tymmeringhe, dat mer ane tymmeren zal, ter goder rekeninghe voldaen hebben sonder arghelist, in allen manieren als vorscreven es. Ende zoe waneer wi jofte onse nacomelinghen biscopen tUtr*echt*, jofte onse clesie van Utr*echt*, alser gheen biscop en ware, betaelt hebben den grave vorseyt jof sinen erfnamen dese 3700 pond Tornoysen metten cost van den huse te houden ende met den cost van der tymmeringhe, in allen manieren als voerscreven es, zoe zal die grave vorseyt

1) Zie hierna N°. 210, waar zulk eene rekening van Juni 1329 voorkomt.

jof sine erfname onse huys rumen ende ons des vrieliken laten ghebruken sonder arghenlist. Ende want wi alle dese vorscreven pointen ghedaen hebben om noet ende orbaer ons ghestichts van Utr*echt* vorseyt, soe verbinden wi ende obligieren desen brief mede up den brief van den 8000 ponden, die ons onse clesie beseghelt hevet, onse ghestich van Utr*echt* mede te verzetten [1]). In orconde etc. Ghegheven tote Utr*echt* int jaer ons Heren 1327 des Woensdaghes na sente Remigius daghe.

90. *De bisschop belooft graaf Willem van Holland te zullen betalen* 1600 *pond zwarte Tournoysen voor de onkosten van den maarschalk aan deze zijde van de Ysel, dien de bisschop en de graaf gezamenlijk hebben aangesteld.* 7 October 1327.

Wi Jan, bi der ghenaden Goets biscop tUtr*echt*, maken cont allen luden: want een edel man ende een moghende, onse lieve neve here Will*em* grave van Hen*egouwen* etc., met ons enen maerscalc gheset hevet, die onse marscalcambocht verwaren zal up sinen cost een jaer na Alreheylighen daghe naestcomende in onse ghesticht van Utr*echt* bi deser siden der Ysel, soe gheloven wi den grave voerseyt te gheven ende te betalen binnen desen jare naestcomende 1600 pond Torn., den groten over 16 penninghe gherekent, voer den cost, die die maerscalc van sinen weghen doen zal. Voert ist vorwaerde: zoe wilke tijt wi den maerscalc ombieden of bi ons hebben willen om recht te done jof in onsen orbaer, dat hi in onse herberghe riden zal met vier paerde up onsen cost. Voert waer dat zake, dat hi zameninghe van lieden hadde jof hebben moste om onsen orbaer, dien cost

---

1) Zie hiervoor N°. 60.

zoude hi ons reken, die die liede deden, ende dien zouden wi ghelden. Ende zoe wat hi wint in onsen ambocht vorseyt binnen deser vorscreven tiit, daer zal hi ons gode rekeninghe of doen. In orconde etc. Ghegheven tUtr*echt* int jaer ons Heren 1327 des Woensdaghe(s) na sente Remigius dach.

91. *De bisschop stelt Willem van Outshoorn aan als maarschalk aan deze zijde van de Ysel, terwijl de graaf van Holland hem daarin zal bijstaan.* 7 October 1327.

Wi Jan, bi der ghenaden Goets biscop tUtr*echt*, maken cont allen luden, dat wi bevolen hebben ende bevelen met desen jeghenwordighen brieve Willem van Outsorne, onse marscalcambocht van onsen ghesticht tUtr*echt* up dese zide der Ysel te bedriven ende te verwaren tonser eeren ende tonser orbaer ende ons ghestichts; ende daerof zal hi ons goede rekeninghe doen jof denghenen, dien wijt bevelen zullen. Ende ombieden allen onsen lieden ghemeenlike van onsen lande, welgheboren luden, steden ende ghemeente, dat se onsen maerscalc voerseyt onderdanich ende ghehulpich siin, zoe waneer dat sies van hem vermaent worden om onse recht te starken. Dit zal ghedueren tonsen wederzegghen. Voert hebbewi ghebeden ende bidden enen edelen man ende enen moghende, onsen lieven neve heren Willem grave van Heyn*gouwen* etc., dat hi sine vriende in onse ghesticht ende siins zelves ambochtliede ende anders sine goede lude van sinen lande alsoe goet hebbe, dat si onsen maerscalc voerseyt alsoe helpen ende sterken, dat hi onse recht verwaren moghe. Ende wi Will*em* grave van Heyn*egouwen* etc., om bede willen ons liefs heren des biscops van Utr*echt* vorseyt, bidden allen onsen vrienden in den ghesticht van Utr*echt* ende ghebieden allen onsen baljuwen ende allen onsen goden luden ghemenelike

van onsen lande, siin si welgheboren, steden jof ghemeente, dat si Willem voerseyt, zoe wilke tiit dat hies vermaent, helpen ende starken, dat hi sbiscops recht vorseyt verwaren moghe. Ende waer dat zake, dat hem yemant wederstonde jof dat hies yemant vermaende, die hem niet en holpe, dien zouden wi bede alsoe zvaerlike doen ontghelden, dats hem een ander hoeden zoude. In orconde etc. Ghegheven tUt*recht* int jaer ons Heren 1327 des Woensdaghes na sente Remigius dach.

92. *Verbond tusschen den bisschop en den graaf van Holland.* 10 October 1327.

Wy Johan, bi der ghenaden Goeds bisscop tUt*recht*, ende wi Will*em* grave van Heneg*ouwen* etc. maken cont allen luden, die desen brief zien zellen jof horen lesen, dat wi om nutscap ende orber onser lande ende ruste ende vrede onser lude, die in onser beider lande wonen, overeen siin ghedraghen ende gheloven mallic anderen mit goeden trouwen: waer dat zake, dat yemant onser enich land jof heerlicheide aentaesde jof anvochte jof ons ontkeren wouden, waer dat gheleghen waere, dat wi des bi mallic anderen bliven souden ende zelen, ende mallic anderen helpen ende raden, daerin te volstaen toten scoensten ende ons te verweren. Ende wi Jan etc. vorseit gheloven onsen lieven neve den grave van Holl*ant* vorseit mit goeder trouwen, dat wi alle stucken bi zinen raden werken ende doen zelen, behoudelic altoes onser eren ende ons edes, sonder alrehande ercheyt. Ende want wi willen, dat alle dese vorscreven poenten witlic ende troulic ghehouden bliven van ons beiden, so hebwi an beiden ziden desen brief mit onsen groten zegelen bezeghelt in kennisse der wareyt. Ghegheven int jaer ons Heren 1327 op sente Victoers dach.

93. *De bisschop verbindt zich, om aan Johan van Leeuwenberch de van hem geleende* 390 *pond zwarte Tournoysen terug te geven, wanneer deze niet op den bepaalden tijd in het genot komt van het schoutambt van Utrecht.* 27 November 1327 [1]).

*Wy Johan, bi der ghenaden Goeds bisscop tUtr*echt*, doen cont allen luden, dat wy gheloeft hebben ende loven mit ghoden trouwen alse: waer dat zake, dat Johanne van Lewenberch borgher tUtr*echt* enich stoed, hinder ofte lettenisse gheviele tuschen hijr ende sente Odulf daghe naestcomende an onsen scoutambochte tUtr*echt*, et ware van onser ghebreckenisse of van anders enigherande zaken, oec waerof dat die toequamen, waerbi dat Johan voerseyt optenselven sinte Odulf dach niet en quame in besittinghe ons voerseyden scoutambochts in alle dien manieren dat die open handvesten houden, die hi daerof heeft, beseghelt mit onsen seghele entergheenre, die mit ons beseghelt hebben, so sellen wy ende onse borghen, die hiirna bescreven staen, desen voerseyden Johanne of zinen arfnamen, waer hi doet, weder uutreken ende betalen vol ende al die 390 pont svarter Tornoysen, enen Hollanschen voer 2 penninghe gherekent, die hi ons gheleend ende ghetellet heefd an ghereden penninghen ende die wi in ons ghestichts orbaer ghekeret hebben. Waert dat wi des niet en daden, so zellen wy of tve goede manne, die wi voer ons legghen sellen, ende onse borghen, die wi hijrop hebben gheset mit ghesamender hand ende elc voer al, eersame lude, als heren Ghisebrecht here van Yselsteyne, haer Arnd van Yselsteyne, har Steven van Zulen, ridders, Otto van Yselsteyne, Herman van Zulen, Pirod van der

1) Dit stuk en de twee volgende zijn met eene andere hand geschreven als de rest van het handschrift.

Dore, Wouter Gherijd, Cosijn van Ysselt ende Willam Vlaminc, knapen, toe maninghen Johans voerghenoemt of zire arfnamen, waer hi doet, of zijns boden, incomen sonder wederseghen, also so wie dat eerst ghemaend waerd die sel eerst incomen tUtr*echt* in een herberghe, daer ons Johan van Lewenberch voerghenoemt of zijn arfnamen, waer hi doet, of sijn bode inwijst, aldaer gherechte maeltiden tetene, ons selven te winnen, dane niet te sceyden; noch onser gheen mach daen sceyden noch quite wesen mit zinen andele van deser voerghenoemder scoud, dese voerseyde penninghe en waren Johanne voorghenoemt of zinen arfnamen, waer hi doet, vol ende al betaelt mitten coste, dien hi dade om ons ende onse voerseyde [1]) borghen in te manen. Ende waerd dat enich van onsen voerseyden borghen storve, dat God verbieden mote, so sellen wi Johan, principael saecwoude voerseyt, enen goeden anderen man setten in desgheens stat, die van onsen borghen voerseghet ghestorven ware, binnen viertien daghen na zire doed, of wy ende onse borghen, die te live bliven, sellen daervoer incomen leysten in allen manieren alse voerscreven is, also langhe ond wy enen anderen goeden man in des doden stat hebben gheset. Ende so wie van onsen voerseyden borghen dan laghe voer anders scoud of zelve niet leysten en mochte, is hi ridder, hi sel voer hem legghen tve goede knapen, ende is hi knape, hi sel voer hem legghen enen anderen goeden knaep; ende waerd dat yemand van ons hijrof sijn trouwe brake, dat God verbieden moete, darmede en moghen hem die ander niet bescudden; noch Jo*han* van Lewenberg of zijn erfnamen, waer hi doed, en is nyeman sculdich trouweloes te scelden

1) Het HS. heeft: onseyde.

nochte verwinnen mit enighen rechten, hi ne wilt doen, noch men sels hem niet verghen. Alle dese voerwerden gheloven wy Johan, bi der ghenaden Goeds bisscop tUtr*echt*, principael saecwoude voerseghet, ende wy Ghi*sebrecht* here van Yselst*eyne*, Arnd van Yselst*eyne*, Steven van Sulen, ridders, Otto van Yselst*eyne*, Herman van Zulen, Pirot van der Doren, Wout*er* Gherijd, Cosijn van Ysselt ende Willaem Vlaminc, knapen, borghen voerghenoemt mit ghesamender hand ende elc voer al, mit goeden trouwen ende sonder alrande archeyt vast ende stade te houden ende vol te doene; ende vertyen mede alle die voerwerde, die wy weder desen jeghenwordighen brief of jeghen die voerwerden, die hyerin bescreven staen, segghen ofte prueven moghen mit gheesteliken rechte ofte mit werliken rechte in enigherande manieren. In orconde des briefs mit onsen seghele beseghelt. Ghegheven int jaer ons Heren 1327 des Vridaghes na sente Katerinen daghe.

94. *De bisschop verpandt het gerecht van Vreeswijk aan Willem van Duvenvoerde.* 10 November 1327.

* Littera de Nyervard. Wy Jo*han*, bi der ghenaden Goeds bisscop tUtr*echt*, maken cond ende kenlic al denghenen, die desen brief zullen zien of horen lesen, dat wi sculdech ziin Willaem van Duvenvoerde onsen trouwen knapen 500 pond Torn., den ouden groten coninx Torn. over 16 d. gherekent, die hi ons in ghereden penninghen gheleend hevet ende wi in orber onser kerken van Utr*echt* vorseyt ghekert hebben ende ons ghestichts; over welc 500 pond Torn. wi hebben ghezat ende zetten mit desen brieve tot enen onderpande Willaem van Du(ven)vorde voerscreven ende zinen erfnamen al onze gherecht van Vrieswijc ende van der Nyervard cleyne ende groet, also alsi gheleghen ziin,

mit allen vervallen, die daeraf comen moghen, uytghenomen doetslaghe, die te ghebruken ende te bezitten vrilic sonder yet van der hoe(f)tsummen te slaen, totter tijd toe, dat wi of onse nacomelinghe bisscopen van Ut*recht* Will*aem* vorseyt of zinen erfnamen de 500 pond Torn. te vollen ende al betaelt hadden. Ende waer, dat Will*aems* ghebrake sonder wittighe borte van hem te laten, eer wi hem dese penninghe betaelt hadden, zo soudewi ende onse nacomelinghe daerover verbonden wesen jeghens Jan van Palanen zinen broder in al derzelver maniren, dat wi nu jeghens Will*aem* verbonden ziin. In kennis hiiraf so hebwi desen brief open bezeghelt mit onsen zeghel. Ende om de merre zekerheide, dat wi dit witlic ende trouwelic willen ghehouden hebben ende houden, so bidwi onzen lieven heren Will*aem*, grave van Heneg*ouwen* van Holl*and* van Zel*and* ende here van Vriesland, dat hi onse borghe ende onser nacomelinghe hiirof zi, in dier maniren: waer dat Will*aem* of ziin erfnamen of Jan zinen broder iet ghebraec an desen vorwerden vorscreven, dat hi se helde in vrilike bezitte van desen gherechte ende goede vorscreven totter tijd toe, dat hem al voldaen ware alst vorscreven es. Ende wi Will*aem* grave van Heneg*ouwen* etc. maken ons selven borghen hiirof in zulker maniren alst voerscreven es, ende hebben ter orconden van al desen denghen ende om bede heren Jans, bi der ghenaden Goeds bisscop tUtr*echt*, desen brief mit hem open bezeghelt mit onsen zeghel. Ghegheven tot Ut*recht* op sente Martins avond in de wenter int jaer ons Heren 1327.

95. *Commissie voor Wouter Gheryt als maarschalk aan deze zijde van de Ysel.* 8 Januari 1329.

Littera Wouteri Gerardi de officio marescalci. Wy Jan etc. maken cond allen luden, dai wi bevo-

len hebben ende bevelen mit desen brieve Wouter Gher*yd* onsen knape, te bewaren van onser weghen dat ambacht, daten marscalcambacht tobehoerd an dese syde der Yselen in onsen lande; ende ghewaren hem des, dat hi dat beware ende bedrive tot onzen besten ende bi rade ons raeds; van welken ambacht wi hem gheven zelen voer zinen daghelixen cost 150 pond svarter Torn. jarlix of payment daertieghen als langhe als hiid bewaerd; ende gheloven heme in goeden trowen, te wat tiden wien uit onsen ambacht doen, dat wi heme betalen zelen zinen cost na den tide, dat hi ons ghedient hevet, sonder alrehande ercheyt; ende dit ambacht sel hi bewaren tot onsen wedersecghen. In orconde etc. Ghegheven int jaer ons Heren 1329 des Zondaghes na Dertiendach.

96. *Aanteekening over de uitspraak te Vollenhove van het vonnis van den bisschop over die van Drente* [1]. 24 November 1325 [2].

Dominus noster episcopus Trajectensis legi fecit dictum suum seu arbitrium de Drenthonibus in Vollenho in aula castri ipsius sub anno Domini 1325 indictione VIII in nocte beate Katerine virginis hora quasi nona. Interfuerunt dominus prepositus Daventriensis, dominus de Yselsteyne, dominus Jo*hannes* Redenc, dominus Rodolphus rector ecclesie de Vollenho, magister Pe*trus*, Coep Gysonis, Hako de Rutenberghe et Alfardus de Scuren, testes ad hoc vocati, et quamplures alii, in presencia Drenthonum et parcium ambarum.

Isti post alios promiserunt cum domino etc.: Arnd

---

1) Zie de punten van verschil waarschijnlijk N°. 52. — Vgl. N°. 46, 47.

2) De N°. 96—102 staan, gedeeltelijk omgekeerd, achteraan deze afdeeling van het handschrift geschreven.

mit allen vervallen, die daeraf comen moghen, uytghenomen doetslaghe, die te ghebruken ende te bezitten vrilic sonder yet van der hoe(f)tsummen te slaen, totter tijd toe, dat wi of onse nacomelinghe bisscopen van Ut*recht* Will*aem* vorseyt of zinen erfnamen de 500 pond Torn. te vollen ende al betaelt hadden. Ende waer, dat Will*aems* ghebrake sonder wittighe borte van hem te laten, eer wi hem dese penninghe betaelt hadden, zo soudewi ende onse nacomelinghe daerover verbonden wesen jeghens Jan van Palanen zinen broder in al derzelver maniren, dat wi nu jeghens Will*aem* verbonden ziin. In kennis hiiraf so hebwi desen brief open bezeghelt mit onsen zeghel. Ende om de merre zekerheide, dat wi dit witlic ende trouwelic willen ghehouden hebben ende houden, so bidwi onzen lieven heren Will*aem*, grave van Heneg*ouwen* van Holl*and* van Zel*and* ende here van Vriesland, dat hi onse borghe ende onser nacomelinghe hiirof zi, in dier maniren: waer dat Will*aem* of ziin erfnamen of Jan zinen broder iet ghebraec an desen vorwerden vorscreven, dat hi se helde in vrilike bezitte van desen gherechte ende goede vorscreven totter tijd toe, dat hem al voldaen ware alst vorscreven es. Ende wi Will*aem* grave van Heneg*ouwen* etc. maken ons selven borghen hiirof in zulker maniren alst voerscreven es, ende hebben ter orconden van al desen denghen ende om bede heren Jans, bi der ghenaden Goeds bisscop tUt*recht*, desen brief mit hem open bezeghelt mit onsen zeghel. Ghegheven tot Ut*recht* op sente Martins avond in de wenter int jaer ons Heren 1327.

95. *Commissie voor Wouter Gheryt als maarschalk aan deze zijde van de Ysel.* 8 Januari 1329.

Littera Wouteri Gerardi de officio marescalci. Wy Jan etc. maken cond allen luden, dai wi bevo-

len hebben ende bevelen mit desen brieve Wouter Gher*yd* onsen knape, te bewaren van onser weghen dat ambacht, daten marscalcambacht tobehoerd an dese syde der Yselen in onsen lande; ende ghewaren hem des, dat hi dat beware ende bedrive tot onzen besten ende bi rade ons raeds; van welken ambacht wi hem gheven zelen voer zinen daghelixen cost 150 pond svarter Torn. jarlix of payment daertieghen als langhe als hiid bewaerd; ende gheloven heme in goeden trowen, te wat tiden wien uit onsen ambacht doen, dat wi heme betalen zelen zinen cost na den tide, dat hi ons ghedient hevet, sonder alrehande ercheyt; ende dit ambacht sel hi bewaren tot onsen wedersecghen. In orconde etc. Ghegheven int jaer ons Heren 1329 des Zondaghes na Dertiendach.

96. *Aanteekening over de uitspraak te Vollenhove van het vonnis van den bisschop over die van Drente* [1]. 24 November 1325 [2].

Dominus noster episcopus Trajectensis legi fecit dictum suum seu arbitrium de Drenthonibus in Vollenho in aula castri ipsius sub anno Domini 1325 indictione VIII in nocte beate Katerine virginis hora quasi nona. Interfuerunt dominus prepositus Daventriensis, dominus de Yselsteyne, dominus Jo*hannes* Redenc, dominus Rodolphus rector ecclesie de Vollenho, magister Pe*trus*, Coep Gysonis, Hako de Rutenberghe et Alfardus de Scuren, testes ad hoc vocati, et quamplures alii, in presencia Drenthonum et parcium ambarum.

Isti post alios promiserunt cum domino etc.: Arnd

---

1) Zie de punten van verschil waarschijnlijk N°. 52. — Vgl. N°. 46, 47.

2) De N°. 96—102 staan, gedeeltelijk omgekeerd, achteraan deze afdeeling van het handschrift geschreven.

heren Heynen zoen, Mens de Echt, Ar*nd* (?) Volkier Ecbrechts soen, Arnd Lansenc de Runen, Jan Calf, Jan van Echten, Volkier frater suus, Rolof Polmans soen.

Isti sunt fidejussores de Drenthonibus in compromisso, dictum domini servari sub pena in compromisso expressa:

Ger*ardus* Clenc, Ot de Orch, H. de Elde, Bertold Knas, Ecbert de Pedse, Conrard in de Ghore, Ger*yt* Mensenc, juvenis Tiedse, Herman Polman, Ecbert de Echt, Rolof Angel, H. de Orch.

Henric de Amsen, Ose filius suus, Ludekin Bolensoen frater suus, Herman Dous, Fred*ericus* Rolte, St*ephanus* de Zutvelde, Bertold Hiddinc, Huge de Durse, Rolof Meyerinc, Ot Stroems, Alfs Drens, Coep Helmersinc [1]).

97. *Aanteekening over eene gift van 50 pond, 's jaars door heer Thomas van Diest aan zijne natuurlijke zonen.* 6 November 1325.

Dominus Thomas contulit Jo*hanni* filio suo naturali et fratri ejus 50 libras annuas, quas habet in Dyst de morte domini Ar*noldi* de Westvalia, presentibus domino episcopo, domino de Yselst*eyne*, domino Ever*ardo* Zuurmont, magistro Petro, anno Domini 1325 feria 4 post Omnium sanctorum hora quasi nona. Et hoc fuit, quando intendit ire ad Pruchiam.

98. *Aanteekening over eene borgstelling voor Dirc van Wolde, dat hij dienstman zal worden.* (1325?)

Theodericus de Wolde, Jo*hannes* de Wise, Conraerd

---

1) Daaronder staat nog de volgende onverstaanbare aanteekening: „In bn°. in rub. lib. 269. } Summa 400 in al. et r."
In albö. lib. 131. }

Yser promiserunt, quod The*odericus* predictus fiet ministerialis infra annum.

99. *Aanteekeningen van ontvangsten van den klerk Hubert van Budel en van schuldvorderingen en schuldbekentenissen aan den bisschop.* (Januari 1328.)

* Dominus Wis de Stavenisse promisit ad Remigii 12 sol. gr. sub pena in monicione contenta, magistro Pe*tro* fidejussore.

Ego recepi ab investito ecclesie de Fronacker.	20 sol. gr.
Item de permutacione ecclesie de Vloten.	10 sol. gr.
Item de officio episcopi Archanen*sis* a provisore Walacrie.	10 sol. gr.
Summa.	40 sol. gr.

quos 40 sol. gr. ego dedi eidem domino meo in nocte Sebastiani et Fabiani martirum, solutos in camera sua in Horst, quando Jo*hannes* de Pritse ivit cum robis procurator*iis* ad curiam Romanam.

Die Fabiani et Sebastiani dati fuerunt domino Steph*ano* de Zulen tres recessus. Summa primi 113 l. 19 s. 9 d.; summa secundi 125 l. 8 s. 4 d.; summa tercii 27 l. 11 s. 7 d.

Magister Hugo [1]) promisit nobis pro Egardo de Coldum 2 marcas.

Item idem magister pro tribus litteris indulgenciarum confirmandis 6 par. flor.

Ot de Orch tenetur $4^1/_2$ s. gr. pro fratre suo, si ecclesiam habuerit.

Item Go*defridus* de Tule tenetur 3 s. gr. pro domino Jo*hanne* Moliard.

---

1) Namelijk Mr. Hugo Wstinc. — Vgl. N°. 101.

Item dominus Flor*encius* scolasticus Daventriensis promisit nobis 4 libras, si permutacio cognati sui habuerit processum.

Item magister Hugo 1 marca de indulg*enciis*.

100. *Aanteekeningen van ontvangsten en uitgaven van den klerk Hubert van Budel.* (September 1327? [1].)

* Recepi a magistro Hugone [2]) de personatu de Winsen pro anno bissextili . . . . . ?	1 lib. gr.
Exposui Jo*hanni* de Flandria, eunti ad curiam Romanam	10 sol. gr.
Item domino Everardo de Heemstede et Walt*ero* Ger*ardo*, euntibus Magliniam	10 sol. gr. Tur.

Et sic est libra, per me recepta, exposita.

---

* Item recepi a Drencalut de pecunia de Vollenho	48 l. 13 s. 4 d.
Item ab eodem de Quatuor officiis Flandrie in Nyvella	48 l.
Item ego et Fla*mingus* a Petro camerario, dum ivit Camer*acum*	61 l. 16 d.

Istam pecuniam supradictam exposui cum Flamingo a Dominica post Nativitatem beate Marie virginis in quindecim diebus sequentibus in Dyst, in Bruccella, Nyvella, Magl*inia* et in itinere veniendi Trajectum, prout domino computavi in camera sua Trajectensi.

---

1) Het jaar 1327 moet bedoeld zijn, daar in de latere jaren de hier vermelde reis naar België in September niet kon geplaatst worden. De vermelding van het schrikkeljaar is dan echter alleen te verklaren door vooruitbetaling aan te nemen. Vgl. N°. 79, 102.

2) Mr. Hugo Wstinc. Hij was met den prior der Predikheeren Gyselbert van Bronchorst uitgezonden, om de aan den bisschop toekomende uitkeeringen voor het schrikkeljaar in Friesland te innen.

101. *Lijst van uitstaande pretensiën des bisschops in Friesland.* (1327 [1])?)

Ista pecunia restat domino in Frisia:

Ecgardus de Coldum . . . . . 12 [2]) marce sterl.

Ego recepi 4 et tenetur ad Pascha 2.

Item Pe*trus* de Merdum . . . . . 6 m.

Dominus prior [3]) habuit 4 et magister Hugo [4]) 2.

Item Pe*trus* de Veberdum . . . . . 5 m.

Item abbas de Dochum. . . . . 24 m.

Item abbas de Smelna . . . . . 2 m.

Summa . . . . . 55 marce.

102. *Aanteekeningen van ontvangsten en uitgaven van den klerk Hubert van Budel.* (Augustus 1327 [5])?)

* Recepi de domino Gyselberto [6]) . .	112 l.	16 s.
Item ab eodem, de Waldrichem . . .	47 l.	8 s.
Recepi de abbate Floridi campi 36 l.; et residuum portabit dominus Gyselbertus de Brunchorst	36 l.	
Item de permutacione domini Ger*ardi* Holl*and* (?)	6 l.	
Exposicio inde:		
Pro expensis in Diederen per me . .	4 l.	17 d.

1) Vgl. N°. 99 en 115.

2) Later doorgeschrapt en veranderd in: 6. Denkelijk is ook Petrus de Merdum aanvankelijk voor de betaling op 12 mark gesteld geweest; de telling sluit anders niet. Doch uit het handschrift blijkt dit niet.

3) Gyselbert van Bronchorst, prior der Predikheeren: zie N°. 102.

4) Mr. Hugo Wstinc: zie N°. 100.

5) Vóór 25 Mei 1328, want de hier vermelde uitgestelde krijgstocht op 29 Augustus tegen de Drenten kan niet vallen na het verdrag: N°. 287, 288.

6) Gyselbert van Bronchorst, prior der Predikheeren: zie N°. 79. Hij was met Mr. Hugo Wstinc uitgezonden, om de aan den bisschop toekomende uitkeeringen voor het schrikkeljaar in Friesland te innen.

Clerico abbatis sancti Pauli	26 s.	8 d.
Item apud Waghenenghen pro expensis domini	25 s.	4 d.
Item scriptori missalis domini.	48 s.	
Item servo ad Keppel.	4 s.	
Item apud Culenborch pro navigio et equis.	17 s.	4 d.
Item Jo*hanni* de Pritse	32 s.	
Item Eg*idio* ad dominum de Abcoude	4 s.	
Item parvo Drencalut apud Trajectum pro litteris Symonis de Borch sigill*andis*	4 s.	6 d.
Item Jo*hanni* falconario ad comitem cum falcone	32 s.	
Item Gelkino pro equo domini in Vorst	4 s.	
Item Biseman ad Keppel.	4 s.	
Item pro expensis in Buscho Ducis .	24 s.	
Item Wolbrand ad Bu(c)stel.	4 s.	
Item Kipkoren ad Apc*oude*		3 gr.
Item domino Jo*hanni* Fris*oni* (?) pro instrumento		4 gr.
Item sociis ad bibendum.		6 gr.
Item Drencalut ad Valkenb*orch*. . . .	16 s.	
Istud restat computandum; dominus tenetur mihi. Item servo, qui retardavit reysam Drenth*ie*[1]) de nocte, die Decollacionis beati Johannis .	14 s.	
Item servo ad W*illelmum* camerarium apud Dordracum, in Monte sancte Gertrudis	8 s.	
Item pro percameno et cera . .	16 s.	
Item parvo Drencalut ad Quatuor officia Flandrie	12 s.	
Item pro expensis in Buscho die Egidii et altera die	26 s.	

1) Vgl. N°. 84.

Item mercatori de Renen, de vino. . 98 l.
Item servo ad Daventriam. . . . . 4 s.
Item Petro camerario domini, quando episcopus Arch*anensis* ivit ad curiam Romanam. . . . . 84 l.

103. *Aanteekeningen over tijdelijken afstand door den bisschop van de casus episcopales* [1]). (1330 [2]).)

Dominus episcopus concessit domino Nycholao de Tollenbr*ugge*, capellano in Burkerke, casus episcopales usque ad revocacionem.

Item investito Capelle Zuitbevel*andie*, scilicet domino Jo*hanni* dicto Greve, casus episcopales usque ad revocacionem.

Jo*hannes*, Dei gracia episcopus Trajectensis, domino Ro*dolpho*, decano ecclesie sancte Marie Trajectensis, salutem in Domino. Ut subditos vestros quoscumque corrigere et culpis eorum exigentibus excommunicare, suspendere et interdicere possitis, eosque absolvere in casibus, nobis a jure vel consuetudine reservatis, vobis usque ad revocacionem nostram liberam concedimus facultatem. Datum feria 2 post Lamberti [3]).

104. *De bisschop beveelt den schouten van Vollenhove en Salland, om heer Bernd van den Ahuis een jaar lang het bestuur van het Oversticht gedurende zijne afwezigheid te laten voeren.* 19 April 1326 [4]).

* Wi Johan, bi der ghenaden Goeds bisscop tUtr*echt*,

1) Zie over de casus episcopalus: de synodaalbrieven der bisschoppen Guy en Jan dd. 1310 en 1346/7 in Bat. sacra (ed. 1714). p. 174, 190/1.

2) Zie eene dergelijke aanteekening nogmaals N°. 315.

3) Deze akte met de beide voorgaande aanteekeningen in dit nommer staan op de schutbladen aan het begin van het handschrift.

4) Met deze akte begint de tweede afdeeling van het handschrift, die vooraan staat: het handschrift begint dus thans met dit stuk.

ontbieden ju, here Jan Redenc, onzen scolt van Vollenho, ende here Jan van Cunre, scolt van Zall*ant*, dat ghi heren Bernd van den Ahuis, die(n) wi ons land bevolen hebben een jaer te hůden ende daertoe te zien, doet nadien dat ons brieve spreken, als wi buten lands siin, een jaer te duren. Ende dies en laet niet. God si mit u! Ghegheven te Deventer des Satersdaghes na Jubilate.

105. *De bisschop draagt aan Bernd van den Ahuis het bestuur vnn het Oversticht gedurende een jaar op, terwijl hij afwezig is.* 19 April 1326.

* Littera domini Bernardi de Ahuis. Wy Johan, bi der ghenaden Goeds bisscop tUtr*echt*, maken cont alle denghenen, die desen brief zien zellen of horen lesen, dat wi overdraghen (siin) mit enen edelen man heren Bernd, here van den Ahuis, in alle dier maniren ende formen, die hiirna ghescreven is, dat is te weten, dat wi hem setten ende bevelen al ons land op des side der Yselen tot enen jaer na date des brieves alse (e)en monbaer ende hoeder te wesen ghelike oft wiid selve waren binnen deser voerghenoemder tijd, mit aldusdaenre vorwaerde: Waer dat zake, dat enech onser ambachtsman van Vollenho Zall*ant* och van Tventhen opgheviele enegherhande svaernisse oft thvist, dien si bi him zelven niet letten oft keren en mochten, dat zelen si doen te weten den here van den Ahuis; ende in wies ambacht, daer siins te doen waere ende hi ghebodet ware, daer sel hi comen op ons cost, te helpen, verwaren ende kieren alsulc ghebrec als daer is; ende die rentmeester in dien ambachte sel him den cost uitdoen. Voert waerd tsake, dat enighe vyande van binnen oft van buten also machtich int land quamen, dat ons ambacht(s)manne ende die here van den Ahuis op die(n tijd) neghene macht dies en had te keren, so sel hi

him bespreken mit dien provest van Deventer, mit dien here van Bucstel ende mit den here van Borclo och mit enech deser drieën, dien hi naest hebben mochte, et ne were tsake, dat him also haestelic op die hand quame, dat hijs mit eren niet verbieden ne mochte, so mach hiid bi him selven doen; ende so wat scaden hi dan name [1]) of daerna, in vanghenis ocht in verliese oft in kost, daeraf siwi him sculdech te verlecghen ende scadeloes te houden. Maer wert tsake, dat wi eneger tijd binnen desen jaer selven in ons land quamen, so sel de here van den Ahuis bi ons werken. Waer oec dat sake, dat wi storven binnen deser voerghenoemder tijd, dat God verbieden moete, so zelen ons ambachtslude, die nu siin och die wi setten zelen in dese voernoemt ambacht, hur gelt, dat min him schuldech is, voeruit nemen te gůder rekeninghe, ende daerna gheven den here van den Ahuis alsulc ghelt, als wi him sculdech zelen wesen in dier tijd te gůder rekeninghen; ende dat daerover lopt, dat selme keren in ons scolt, als langhe als ons gracie duret, die wi hebben och crighen moghen. Ende daertendes hebben ghesekerd die here van den Ahuis, her Jan van Cunre, scolt van Zall*ant*, her Jan Redenc, scolt ende rentmeester in den lande van Vollenho mit ghesamender hand, ons huse ende ons ambacht an ons sticht weder (te) brenghen ende leveren sonder alrehande ercheit. In orconde alle deser denc, die hiirvoer ghescreven staen, hebwi onsen zeghel an desen brief ghehanghen. Ghegheven te Deventer int jaer ons Heren 1326 des Satersdaghes na den Sondach alsme senghet Jubilate.

---

1) Het HS. heeft: neme.

106. *De bisschop beveelt aan den magistraat van Heusden, om den Lombarden aldaar bij voorkomende gelegenheden recht te doen, en vergunt den Lombarden in de diocese vrij te verkeeren.* 1 Mei 1326.

Littera Lumbardorum in Hoesden. Johannes, Dei gracia episcopus Trajectensis, dilectis sibi in Christo sculteto et scabinis de Hoesden salutem in Domino. Cum Reynerus Bertandus dictus Passerin, procurator seu negociorum gestor Bonifacii Bertandi, Gandulfi Vake et Francisci, Lumbardorum in Hoesden, nomine ipsorum coram nobis promiserit stare juri, vobis mandamus, quatenus eisdem Lumbardis eorumque sociis debitorum suorum secundum jus et consuetudinem vestri opidi, dum ab ipsis aut altero eorum requisiti fueritis, solucionem fieri faciatis. Concedimus eciam dictis Lumbardis ipsorumque sociis et familie, ut in nostra dyocesi morari possint, emere, vendere necnon mercaciones licitas exercere. Si vero aliqua mandata a nobis vel a nostris subditis contra dictos Lumbardos, non servato juris ordine, emitti contigerit, ea tociens quociens fieri contigerit extunc presentibus revocamus et per nos volumus publice revocari, harum testimonio litterarum. Datum sub sigillo nostro, die Ascencionis Domini anno Ejusdem 1326 [1]).

107. *Aanteekening over eene schuldbekentenis van* 100 *mark, door den bisschop aan heer Bernd van den Ahuis voor zijne moeite in het bestuur van het Oversticht.* 5 Mei 1326.

* Item dominus episcopus promisit domino Bernardo de Ahuis pro labore suo in terra domini faciendo 100 marcas, pro media parte ad festum Purificacionis et

---

1) Op den kant staat bij dit stuk: „Scripsi".

pro alia parte ad Majum. Inde habet recessum. Datum recessus anno Domini 1326 in vigilia beati Johannis ante portam Latinam.

108. *Aanteekeningen over de rekeningen van de verschillende provisoren.* 2 Mei 1326.

* Habita computacione provisorum infrascriptorum apud Horst, videlicet in crastino Ascencionis Domini anno Ejusdem 1326, presentibus domino episcopo, *officiali* suo, magistro Petro et Huberto clericis ac Petro del Dûle.

Dominus Andreas, provisor et decanus Quatuor officiorum Flandrie, de omnibus receptis in officio, sibi per dominum episcopum et dominum prepositum Trajectensem commisso, computavit die ut supra.

Summa receptorum, que communiter dividitur inter dominum episcopum et dominum prepositum . . .	7 l. gr.	7 s. gr.	11 gr.
Item de ecclesia de Arthavelde 1 lib. gr., que cedit domino episcopo soli, et dominus episcopus servabit eum de dicta libra indempnem, quia recepit eam de sequestracione dicte ecclesie.			
Exposicio sua.		49 s.	6 d. gr. Tur.
Summa manens dominis	4 l. gr.	18 s. gr.	4 gr.

de qua dominus episcopus recepit terciam partem; reliquas vero duas partes dominus prepositus levabit et recipiet.

Et sic summatis omnibus inter dominum episcopum et dominum Andream provisorem predictum, dominus tenetur eidem decano et provisori in 7 sol. 2 gr.

et 2 sterlingas, de quibus habet recessum. Salarium non computavit de officio suo.

Item provisor Zuethollandie computavit die et tempore predictis de anno preterito	25 l. Holl. 18 s. Holl. 4 Holl.
Item computavit de aliis excessibus, ante computacionem sibi per dominum Svederum commissis, sed tempore suo et post computacionem correctis.	29 l. Holl.
Summa	54 l. Holl. 18 s. Holl. 4 d. Holl.,

communiter dividendos ut supra.

Item idem provisor computavit domino episcopo 2 l. gr. Tur. de bonis domini Petri de Hamme, intestati mortui, que domino episcopo soli cedunt, de quibus dominus episcopus ipsum quitum promisit tenere.

Item idem 7 l. Holl. de ecclesia Moensterkerke, de quibus dominus episcopus ipsum quitum tenebit.

Item manserunt restancie insolute: 9 l. H. 15 s. 8 d. H.

Et sic summatis omnibus inter dominum episcopum pro porcione sibi debita et provisorem Zuethollandie predictum, dominus episcopus mansit dicto provisori debens 17 lib. et 12 s. nigr. Tur., de quibus habet recessum. Sed de salario nichil computavit, quia hoc stat ad estimacionem domini episcopi et domini prepositi.

Item provisor Scaldie computavit die et tempore predictis 13 l. 4 s. 6 d. grossorum Tur., de quibus dominus episcopus levavit terciam partem, prepositus Trajectensis alias duas partes.

Item idem computavit domino episcopo pro rixis in ecclesiis et manuum injectionibus in clericos 10 sol.

gr. et 1 gr., qui domino episcopo soli cedunt. Inde tenebit dominus episcopus eum quitum.

Nichil exposuit, sed de salario stabit ad estimacionem dominorum episcopi et prepositi.

Et sic summatis omnibus inter dominum episcopum et provisorem Scaldie predictum, dominus episcopus mansit eidem debens 21 libras et 8 s. nigr. Tur., de quibus habet recessum.

Item provisor et decanus Walacrie computavit tempore et die ac loco predictis de receptis in officio, sibi per dominos episcopum et prepositum commisso, 21 l. 10 d. gr. Tur., quarum terciam partem dominus episcopus levavit; reliquas vero duas partes dominus prepositus levabit. Et pro suo salario nichil computavit, sed reliquit estimacioni dominorum episcopi et prepositi predictorum.

Item idem computavit domino episcopo pro injectione manuum violenta in monachum 9 sol. gr. Tur., qui domino episcopo soli cedunt; de quibus dominus episcopus promisit ipsum provisorem quitum tenere et indempnem.

Et sic omnibus summatis inter dominum episcopum Trajectensem et dominum provisorem predictum, dominus episcopus mansit eidem debens 80 lib. et 12 s. nigr. Tur.; et per hoc quitavit dominus episcopus recessum de 200 libris, quem provisor habuit. Et de 80 lib. et 12 s. habet recessum.

Item provisor Hoylandie [1]) computavit tempore die et loco predictis de officio, sibi per dominos predictos commisso.	3 l. 4 s. 2 d. gr.
de quibus exposuit	8 s. 6 d. (1) ob. gr. T.
Et sic manet summa dominis communiter	44 l. 10 s. 8 d. nigr. Tur.,

1) Lees: Goylandie.

de quibus dominus episcopus recipiet terciam partem et dominus prepositus levabit duas alias partes.

Et sic summatis omnibus inter dominum episcopum Trajectensem et provisorem Hoylandie, dictus dominus provisor mansit domino episcopo debens in 15 lib. nigr. parum minus, pro porcione domini episcopi predicti. De salario nichil computavit.

Quarta die solvit domino nostro 10 libras, et dominus noster dedit ei pro suo labore 5 libras parum minus. — Petrus recepit.

Item dominus Gerardus de Renen computavit de ecclesia de Elst ex parte provisoris supra Bethuam 5 sol. gr. et 4 gr., quos adhuc tenetur.

Dominus episcopus quitavit recessum a domino Ger*ardo* Stuuc, provisore Zuethollandie, de 100 lib. nigr.

Item a domino Jo*hanne* dicto Liebard unum recessum, videlicet de provis*oria* Walacrie, de 200 lib. nigr. Tur.

Item a domino Bettone provisore Scaldie unum recessum de 100 lib. nigr. Tur.

Item quitavit recessum domini Andree provisoris Quatuor officiorum Flandrie de 3 lib. gr. Tur., quas off*icialis* levavit.

Item provisor Rilandie [1]) computavit pro porcione domini nostri 20 libr. 8 s. nigr., quos ipse solvit Pyrot ad opus domini nostri.

Item provisor de Voerne computavit pro porcione domini nostri 10 libras, quas ipse solvit domino nostro et Pyrot recepit.

Provisor Ke(n)marie mortuus est, et in littera computacionis ipsius repertum fuit, quod ipse satisfecit domino nostro de receptis in eodem officio.

Dominus noster commisit alteri, videlicet domino Gysel-

---

1) Lees: Rinlandie.

berto, officium Kenmarie [1]) Sabbato post Johannis ante portam Latinam.

Item. . . . . [2]).

109. *Aanteekening over de rekening van den officiaal.* (1326.)

* Recepta officialis magistri Jo*hannis de* Turnoud de anno 25 de officio officialitatis.

Summa receptorum	328 l. 8 s. 4 d.
Summa expositorum	254 l. 16 d. 2 mitas.
Et sic summatis omnibus tenetur officialis domino episcopo, preter salarium officialis	74 l. 7 s. nigr.
Summa restanciarum	4 l. gr. 3 s. gr. 10 gr.

110. *Aanteekening over de rekening van den kapellaan.* 31 Juli 1327.

Dominus tenetur domino Jo*hanni de* Bertincourd, capell*ano* suo, in ultima sua computacione, facta Trajecti in vigilia Petri ad vincula, 252 lib. 16 s. 6 d. nigr., grosso Tur. pro 15 den. computato.

* Dominus Jo*hannes* de Bertincourd constituit Jo*hannem* Soud*aen*, priorem et P*etrum* del Dule procuratores suos ad recipiendum quitandum omnia, que debentur sibi, et specialiter que dominus Trajectensis debet sibi, et ad capiendum securitatem de dictis debitis, si necesse fuerit. Actum die beati Petri, hora prime vel quasi, presentibus Jo*hanne* de Insula, Nycolao Panet*ario* et Olivero de Cameraco anno 1327.

---

1) Hiertusschen staat doorgeschrapt: „qui domino nostro 100 libras mutuavit, videlicet 52 libras die feria."

2) De overige provisoren hebben blijkbaar niet gerekend, hoewel dat verwacht werd.

111. *De bisschop doet door zijnen officiaal twee pauselijke privilegiën afkondigen.* 19 Mei 1326.

In nomine Domini amen. Anno nativitatis Ejusdem 1326, indictione IX, 19 die mensis Maji, hora quasi nona in loco capitulari Majoris ecclesie Trajectensis coram venerabilibus et discretis viris dominis, videlicet Gyselberto decano Majoris, Rycaldo preposito ecclesie sancti Petri, Henr*ico* sancti Johannis, Rodol*fo* sancte Marie ecclesiarum Trajectensium decanis, et nonnullis canonicis universalis ecclesie Trajectensis, necnon et alia multitudine cleri, civitatis et dyocesis Trajectensis, sub vocacione generali congregatis, et in presencia mei notarii publici infrascripti et testium subscriptorum ad hoc vocatorum, reverendus in Christo pater et dominus, dominus Jo*hannes*, Dei gracia episcopus Trajectensis, per honorabilem virum magistrum Jo*hannem de* Turnoud, officialem suum Trajectensem, quasdam litteras graciosas, sibi a summo pontifice graciose concessas, unam videlicet cum filis cericis et aliam cum filo canapis, sub vera bulla plumbea more Romane curie bullatas necnon et alios processus exinde subsequentes, legi et publicari fecit et insinuari mandavit, quarum litterarum tenores tales sunt, prime videlicet cum filis cericis talis est: „Jo*hannes* etc."; secunde vero cum filo canapis, exsequentis ad eandem, est talis: „Jo*hannes* etc." Item processuum, de quo fit mencio, talis est tenor: „J. etc." Actum lectum et publicatum Trajecti per supradictum magistrum Jo*hannem* officialem Trajectensem in loco, anno, indictione, mense, die et hora supradictis, presentibus episcopo Zuden*si*, abbate Ecmonden*si*, domino Symone de Groninghen, magistro Petro dicto Man, Johanne quondam domini Rotardi, magistro burgensium civitatis Trajectensis, et alia mul-

titudine tam cleri quam layci copiosa, testibus ad premissa vocatis pariter et rogatis.

Et ego Hubertus de Bûdel, clericus Leodiensis dyocesis, publicus auctoritate apostolica notarius, premissis lecture publicacioni et aliis superius per me conscriptis, unacum testibus prescriptis presens interfui, ea vidi, audivi et fideliter conscripsi et in hanc publicam formam redegi, meoque signo solito et consueto signavi vocatus pariter et rogatus in testimonium veritatis omnium premissorum.

112. *Aanteekeningen over de rekeningen van verschillende comptabelen.* $^{3}/_{6}$ Mei 1327.

* De anno 27. Habita computacione provisorum et decanorum infrascriptorum de anno 26, in anno Domini 1327 in Dominica qua cantatur Jubilate, in camera domus episcopalis Trajectensis, presentibus domino nostro episcopo, off*iciali* suo et off*iciali* prepositi Trajectensis, magistro Petro, magistro Hugone, Petro del Dule camer*ario* domini et Huberto ejus notario.

Dominus Jo*hannes* Liebard, provisor Walacrie, computavit de omnibus receptis in officio, sibi commisso a domino nostro episcopo et preposito Trajectensi, die ut supra.

Summa receptorum	20 l. 2 s. 4 d. gr.
Summa restanciarum	6 l. 5 s. 6 d. gr.
Summa totalis cum restanciis . . . de quibus dominus noster terciam partem habebit et prepositus duas partes.	26 l. 7 s. 10 d. gr. T.,

Ex quibus, deducto salario suo, manserunt domino nostro pro sua parte 7 lib. gr. Et sic facta compensacione cum debito suo, mansimus eidem obligati in 5 lib. 7 sol. et 2 den. gr., de quibus habet recessum.

Item mutuabit 7 lib. gr. et 34 gr.

Dominus Betto, provisor Scaldie, computavit die et loco predictis de officio, sibi per dictos dominos commisso.

Summa receptorum . . . . . 12 l. 19 s. 2 d. gr. T.
Summa restanciarum . . . . . 7 s. 8 d. gr. T.

Summa totalis restanciarum et receptorum . . . . . 13 l. 6 s. 10 d. gr. T., de quibus tercia pars cedet domino nostro et alie due partes domino preposito Trajectensi.

Deducto salario suo, manet dominis predictis 10 lib. et 10 s. gr., de quibus competunt domino nostro episcopo 3 lib. et 10 s. gr. Tur., quas ei de suis debitis deduxit.

Et sic summatis omnibus dominus noster mansit eidem debens 4 lib. 19 s. 9 d. gr. Tur.

Item mutuabit domino nostro 50 lib. nigr.

Dominus Reynerus, provisor et decanus Goylandie, computavit die et loco predictis.

Summa receptorum . . . . . 87 l. 8 s. 8 d. nigr. T.
Summa expositorum . . . . . 25 l. 16 s.

Et sic manet summa dictis dominis dividenda . . . . . 61 l. 12 s. et 8 den., de quibus dominus episcopus habebit terciam partem et prepositus alias duas partes. Deductis suis expensis, solvit domino nostro 15 lib. nigr., et sic est inter nos equale et planum.

Dominus W*illelmus*, provisor Zuitholl*andie*, computavit die et loco predictis de receptis in officio, sibi commisso a dominis memoratis.

Summa receptorum cum restanciis ultra annum, cum ecclesia de Moensterkerke: 6 l. 12 s. 6 d. gr. T.

Summa restanciarum: 45 l. 11 s. 8 d. nigr. T.

De quibus omnibus dominus noster recepit 50 sol. gr., sibi defalcandos pro porcione sua.

Et sic summatis omnibus inter dominum nostrum et dictum *Willelmum*, mansit dominus noster debens dicto *Willelmo* 76 lib. nigr., de quibus habet recessum.

Dominus Gyselbertus, provisor et decanus Kennemarie, computavit die et loco predictis de officio, sibi commisso a dominis memoratis.

Summa receptorum	38 l. Holl.
Summa restanciarum	11 l. Holl.
Summa totalis receptorum et restanciarum	49 l. Holl.

Qui nobis de 31 s. gr. et 8 gr. pro nostra porcione satisfecit.

Dominus Willelmus, provisor et decanus de Embrica, computavit die et loco predictis de officio, sibi commisso a memorato [1]) domino episcopo.

Summa receptorum: 8 l. 8 d. nigr. T. Et ista pecunia cedet domino nostro sola.

Et solvit domino 8 lib. nigr. Et sic fuit inter ipsos planum; sed non habet expensas laboris sui, sed recipiet de officio suo predicto.

Item provisor Rilandie [2]) computavit die beati Johannis ante portam Latinam in presencia *officialis* prepositi Trajectensis, magistri Petri, magistri Hugonis [3]) et Huberti notarii in camera clericorum domus episcopalis Trajectensis.

Summa receptorum ejusdem de officio sibi commisso 41 lib. 15 s. 10 d. Holl. den.

. . . . . [4]).

---

1) Er stond eerst: a dominis memoratis.

2) Lees: Rinlandie.

3) Mr. Hugo Wstinc: zie N°. 100.

4) Eene opene ruimte in het handschrift, waarin de uitgaven moesten staan.

Omnibus summatis computavit dominis 30 lib. Holl., de quibus competunt domino nostro 10 lib. Holl., quos solvit domino nostro, receptas per magistrum Petrum.

113. *Commissie voor den deken van Bolsward.* 5 Mei 1327.

Commissio decani de Bodelswerd. Johannes, Dei gracia episcopus Trajectensis, viro discreto, in Christo nobis dilecto, domino Thiadbode, persone ecclesie in Weldinghe, salutem in Domino sempiternam. Mandata celestia efficacius gerimus, si nostra confratribus onera impertimur. Quocirca de vestra discrecione gerentes fiduciam in Domino pleniorem, vos tenore presencium constituimus et creamus off*icialem* nostrum foraneum seu decanum Christianitatis per antiquum decanatum totum de Bodelswert parcium Frisie nostre dyocesis, dantes et concedentes vobis plenam potestatem et mandatum speciale, vice et auctoritate nostra infra limites dicti decanatus congnoscendi, inquirendi, diffiniendi, decidendi et exequendi, necnon jurisdictionem et censuram ecclesiasticam excercendi inter [1]) quascumque personas et loca, cujuscumque status condicionis et gradus existant, necnon synodum excercendi, corrigendi et absolvendi, prout ad nos et predecessores nostros Trajectenses episcopos, officiales seu decanos nostros ibidem pertinet et hactenus pertinuit de consuetudine seu de jure, ac omnia alia et singula faciendi, que in premissis oportuna fuerint, eciamsi mandatum exigant speciale; gratum et ratum habentes quicquid per vos seu per alium vel alios de mandato vestro factum seu gestum fuerit in premissis; sentencias eciam,

---

1) Hier staat een teeken, wellicht *et;* in dit geval is daarna een woord uitgevallen.

premissorum occasione rite latis, in rebelles faciemus auctore domino usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari. Premissis per annum proximum bisextilem tribusque annis communibus, extunc proxime sequentibus, solummodo duraturis. In quorum testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Datum Trajecti feria 3 post Invencionem sancte Crucis anno Domini 1327.

* Dominus Everardus de Goyngrip promisit 2 marcas et unum bovem de 5 marcis, infra octavam Trinitatis magistro Hugoni [1]) deliberandas.

* Dominus Mentatus, rector ecclesie sancti Viti in Lewerdia, est citatus ad feriam 2 post Trinitatem ad docendum de tytulo sue ecclesie domino episcopo, si fuerit in Trajecto, alias coram *officiali* Trajectensi.

* Dominus Mentatus, Jyko (?), Netto, Sacherus et abbas Orti sancte Marie [2]) citati sunt Trajectum ad crastinum beati Viti [3]).

114. *Aanteekeningen over de rekeningen van verschillende geestelijken.* Mei 1327.

* Dominus Andreas, provisor et decanus Quatuor officiorum Flandrie, computavit in crastino beati Johannis ante portam Latinam coram *officiali* prepositi Trajectensis, magistro Hugone [4]) et magistro [5]) et Huberto de Budel in camera clericorum domus episcopalis Trajectensis.

---

1) Mr. Hugo Wstinc: zie N°. 100.

2) Er staat: ab. sor. s. Me. De lezing: abbas sororum sancte Marie is onmogelijk.

3) Deze laatste alinea staat afzonderlijk op de volgende bladzijde.

4) Mr. Hugo Wstinc: zie N°. 100.

5) Hier is blijkbaar een naam (Petrus?) in het handschrift weggelaten, of *et* is hier bij vergissing herhaald.

Summa receptorum de officio, sibi commisso a dominis episcopo et preposito	11 l. 8 s. 7 d. gr.
Summa expositorum circa synodum	54 s. gr.
Compilatis receptis ad exposita, manent dominis communiter dividende	8 l. 14 s. 7 d.

Deductis expensis, summatis omnibus, manent domino nostro episcopo 53 s. gr. 4 d. gr., qui domino cedunt.

Magister Jo*hannes* de Turnoud, officialis curie Trajectensis, computavit de officio officialitatis anni 1327 in vigilia beati Servacii, in presencia domini nostri episcopi Trajectensis, domini Svederi canonici sancti Salvatoris, magistri Petri, magistri Huberti, Petri et duorum clericorum dicti officialis in camera domus episcopalis Trajectensis.

Summa receptorum in officio predicto	338 l. 10 s.
Summa expositorum.	361 l. 14 s. 2 sterl.
Et sic summatis receptis ad exposita, manent off*iciali* et excrescunt exposita summam receptorum	23 l. 4 s. 8 d.,
qui eidem de receptis in pontificalibus sunt defalcati.	
Item computavit de hiis, que ipse ultra annum domino tenebatur [1]), et de pontificalibus receptis	122 l. 16 s. 6 d.
Item de ultima septimana post computacionem.	5 l. 15 s. 1 d.
Et sic summatis omnibus inter dominum nostrum episcopum et dictum officialem, dictus officialis mansit debens domino nostro in parata pecunia	128 l. 11 s. 6 d.

1) Zie N°. 109?

Et dominus noster mansit debens eidem officiali salarium duorum annorum

Item manserunt domino nostro 32 s. 11 d. gr.; item $2^1/_2$ lib. nigr.; item pena 100 lib. pro media parte domino.

Officialis recepit a provisoribus sub anno Domini 28 existentibus (?) nunc:	
A provisore Quatuor officiorum Flandrie, domino Andrea.	100 l. Recepte.
Item a provisore Zuidholl*andie*	100 l. Recepte.
Item a provisore Kenmarie	40 l.
Item a provisore Zutbevel*andie*	50 l.
Item a provisore Scaldie	40 l.
Summa a provisoribus . .	330 l.

Dominus Henricus de Duvennee, provisor noster et decanus Zutbevel*andie*, computavit de officio provisorie, sibi commisso a dominis episcopo et preposito Trajectensi, in crastino beati Servacii episcopi sub anno Domini 1327 coram off*iciali* Trajectensi, magistris Hugone, Petro ac Huberto clericis, necnon coram domino Andrea, capell*ano* domini prepositi.

Summa receptorum de correctionibus et aliis excessibus. .	10 l. 2 s. 5 d. gr. Tur.
Summa de sigillo	1 l. gr.
Summa receptorum	11 l. 2 s. 5 d.
Summa restanciarum	35 s. 11 d. gr.
Summa totalis receptorum et restanciarum	12 l. 18 s. 4 d.
De quibus domino nostro cedit tercia pars, preposito vero due alie partes; ita cedunt domino	4 l. 6 s. gr. Tur. 4 sterl.
Qui pro suo labore habebit. .	30 s. gr.
Et dominus optinebit de sua porcione	3 l. 16 s. gr. 4 sterl.

Item pro litteris, missis pro provisore, solvet idem provisor		46 gr.
Et sic tenetur dictus provisor, defalc*atis* domino nostro de suis debitis	. 4 l. g.	2 sterl. demptis.
Et [1]) quia dominus noster tenebatur eidem.	116 l. 10 s.,	
dominus, defalcando recepta provisoris, remansit sibi obligatus in	52 l. 10 s. 2 st.	

115. *Aanteekeningen over de rekeningen van verschillende comptabelen.* Mei, Juni 1328.

* Provisores computaverunt coram off*iciali* in Trajecto, tempore quo dominus fuit in Lovanio, obviam comiti, in anno Domini 1328 circa Philippi et Jacobi, de receptis in anno 27.

Habita computacione domini officialis Trajectensis de receptis et expositis in officio officialitatis de anno 27, omnibus summatis inter dominum Trajectensem et dictum officialem, mansit dominus obligatus dicto officiali 211 lib. 5 s. 8 d.

Item habet recessum de 1000 libris, quas domino mutuavit; sed recepit de provisoribus 330 libras [2]), quas domino episcopo deducet in prima computacione facienda, et idem officialis recipiet adhuc 50 libras ab provisore Zutbeve*landie*.

Item restancie, videlicet 93 lib. 8 d., manent domino.

Hec computacio fuit in Horst, Dominica post festum beati Johannis Baptiste in anno Domini 1328 in

---

1) Deze laatste alinea staat op een los stukje papier tusschen deze bladen: zij behoort hier, daar de aftrekking uitkomt.

2) Zie N°. 114.

camera de Horst, presentibus domino Arnoldo de Yselst*eyne*, Walter*o* Ger*ardo*, Petro camer*ario* et Huberto notario.

Summa omnium receptorum anni predicti 699 lib. 13 sol.

Dominus H*enricus* de Duvennee petit 1 lib. gr. de placito cum illis de Crabbendijc, quam libram officialis computacioni sue non inseruit.

Walter*us* Ger*ardus* [1]) computavit in anno Domini 1328 Dominica post festum beati Johannis Baptiste. Omnibus inter dominum Trajectensem et ipsum summatis, mansit dictus Walterus debens domino 22 lib. 18 s. 10 d.

116. *Aanteekening over restanten van 's bisschops inkomsten uit de Friesche decanaten* [2]). (1328?)

Restant domino in Frisea:

Ecgardus de Coldum	6 m.
P*etrus* de Merdum, ad Pascha sub pena dupli	2 m.
Abbas de Dochum	24 m.
Abbas de Smelna	2 m.
Summa	34 marce.

Item restant domino ibidem de scitu prioris [3]) de ecclesia de Liewardia 4 lib. gr., off*iciali* promisse.

* Item de ecclesia de Bodilwert 3 lib. gr. 10 s. gr. et clericis 10 s. gr.

---

1) In Januari 1329 kreeg hij eene commissie als maarschalk (N°. 95); wat hij vroeger was, blijkt niet. — Deze laatste alinea over de rekening van Wouter Gherijd staat afzonderlijk na de hier volgende aanteekening over de Friesche restanten en is *niet* doorgeschrapt.

2) Vgl. hiermede N°. 101.

3) Nam. van Gyselbert van Bronchorst, prior der Predikheeren: zie N°. 102.

117. *De Roomsch-koning Lodewijk roept den bisschop op, om hem binnen zes weken ter hulp te komen.* 10 April 1327 [1]).

Lud*owycus*, Dei gracia Romanorum rex semper augustus, venerabili episcopo Trajectensi, principi suo dilecto, graciam suam et omne bonum. Jus dictat, racio suadet, quod vasallus quilibet ad defensionem domini feodi eciam non vocatus omni posse se parare debeat et venire. Cum igitur sacrum imperium, cujus gubernaculum divinitus nobis est creditum et cujus vasallum et principem te in magnis et pinguibus beneficiis novimus non minorem, jam nefandis rebellium ausibus multiformiter impugnetur, qui imperium lacerare et subvertere multifarie molliuntur, te sub privacione omnium feodorum, privilegiorum, libertatum et emunitatum, que a sacro tenes imperio, presentibus requirimus et monemus, quatenus a presentacione presencium infra septimanas sex omnibus viribus decirici (?) potenter in adjutorium sacri imperii et nostrum te pares et viam veniendi ad nos assumas, occasionibus et dilacionibus omnibus procul motis; premissum enim sex septimanarum terminum tibi pro primo, secundo et tercio termino peremptorio presentibus assignamus, dantes tibi primas duas septimanas (pro) primo termino et secundas pro secundo et tercias duas pro tercio termino peremptorio et finali; alioquin, dicto seu dictis terminis elapsis, contra te ad premissorum privacionem, quantum de jure poterimus et plenitudo nostre potestatis nobis concesserit, procedemus. Presencia enim in premissorum testimonium jussimus registrari. Datum Cumis IV Ydus Aprilis, regni nostri anno XIII.

---

1) Dit stuk en het volgende staan omgekeerd in het handschrift. — Vgl. hiermede N°. 86.

118. *De Roomsch-koning Lodewijk doet den bisschop verslag van de door hem op weg naar Rome behaalde voordeelen, en maant hem aan zich spoedig bij hem te voegen.* 10 April 1327.

Ludowycus, Dei gracia Romanorum rex semper augustus, venerabili episcopo Trajectensi, principi suo dilecto, graciam suam et omne bonum. Licet alia intencione et proposito pertigerimus januas Lumbardie, videntes sacri imperii irrecuperabilem subversionem ac audientes fletum et ululatum zelatorum ejus, ne quod predecessores nostri domini Romanorum imperatores et reges acquisiverunt et multo Theutonicorum sa(n)guine genero(so?), nostris temporibus perderetur, ejus nos misericordie commiserimus, qui nobis divinitus sacrum imperium credidit gubernandum, per [quem] et reges regnant et principes dominantur; et pro defencione ipsius et infularum imperialium assumpcione intravimus Lumbardiam. Cum igitur Largitor omnium graciarum, qui cor nostrum, quod in manu ejus est, altitudine occulti sui concilii contra deliberacionem nostram ad proced*endum* in premissis salubriter inclinavit, auspicia et successus propinet inopinatos et u(l)tra humane sapiencie providenciam prosperos et felices, ita quod jam longe plures civitates, castra cum suis habitatoribus, quam divine memorie Henr*icus* imperator predecessor noster in Ytalia habuit, nobis fidelitatis homagia prestituerint, et quod tanta nobis est pars in urbe Romana, quod quasi pro certo credimus quod in coronacione nostra imperiali in ipsa urbe nullus nobis possit difficultates et impedimenta ingenio aliquo procurare, quare sinceritatem tuam ea fide, qua sacro teneris imperio, obtestantes, omni instancia requirimus et rogamus, quatenus in adjutorium ipsius ac nostrum sic te pares et absque dilacione

venias, sicut nobiscum, qui non more vanigloriorum et invidorum soli triumphorum palma(s) rapere querimus, velis de recuperacione et manutencione sacre imperialis corone perpetuo commendari et singularibus ejus favoribus fulciri ac gratissimis beneficiis exaltari; aperta est enim tibi manus imperialis. Propera ergo et suscipe pallium imperiale extensum, remunerativum expensarum omnium et laborum. Datum Cumis IV Ydus Aprilis, regni nostri anno XIII.

119. *Commissie voor Henric van Loenresloet, deken van St. Jan, als officiaal.* 9 Juni 1327.

Johannes, Dei gracia Trajectensis episcopus, in Christo nobis dilecto domino Heinr*ico*, decano ecclesie sancti Johannis Trajectensis, salutem in Domino sempiternam. Mandata celestia efficacius gerimus, si nostra cum fratribus onera impertimur. Quocirca de vestra discrecione confisi, vos ordinamus et constituimus, necnon tenore presencium creamus officialem nostrum Trajectensem principalem, dantes vobis plenam potestatem et mandatum speciale, inter clericos et laycos, universitates, collegia, ecclesiasticas vel seculares, cujuscumque status, condicionis, gradus existant, de criminalibus spiritualibus cujuslibet mixtis causis cognoscendi, diffiniendi et exequendi, ecclesias, parochyas, monasteria, collegia ac alias quasvis personas et loca ecclesiastica exempta, eciam in casibus a jure promissis, visitandi, predicandi, synodos exercendi, super heresi, scismate et aliis omnibus culpis, delictis et negligenciis dictarum personarum seu universitatum ex officio vel ad partis instanciam inquirendi, corrigendi et diffiniendi, ipsosque clericos et laycos, cum eorum excessus exigerint seu jus permittat, per vos seu per alios capiendi, arrestandi, ipsos vinctos carceri aliisve locis abditis custodie causa seu acturos

penitenciam mancipandi, ipsosque a suis ordinibus et execucion eeorundem, necnon beneficiis, stipendiis spiritualibus et temporalibus suspendendi, necnon super residencia beneficiatorum in suis beneficiis dispensandi, execuciones interdicti, suspensacionis, cessacionis et alias latas sentencias tam jure communi quam statutis provincialibus seu synodalibus nostris seu predecessorum nostrorum relaxandi, suspendendi et absolvendi, jurisdiccionem et censuram ecclesiasticam nostram per civitatem et dyocesem nostram Trajectensem ubilibet exercendi, ac omnia alia et singula faciendi, statuendi et exequendi, que ad officialem nostrum Trajectensem principalem pertinent et pertinuerunt hactenus de consuetudine seu de jure, ratum et gratum habentes et habituri perpetuo quecumque in premissis feceritis seu aliquo premissorum; sentencias et(iam), quas premissorum occasione rite tuleritis, in rebelles, auctore domino, faciemus usque satisfaccionem condignam inviolabiliter observari. Datum Trajecti sub sigillo nostro, anno Domini 1327 feria 3 post Trinitatem.

120. *De bisschop erkent schuldig te zijn aan zijnen officiaal Henric van Loenresloet* 400 *pond zwarte Tournoysen, te voldoen uit de inkomsten van het officialaat.* 8 Juni 1327.

Johannes, Dei gracia Trajectensis episcopus, universis presencia visuris facimus manifestum, quod nos mutuo recepimus in bene numerata legali pecunia a venerabili viro domino Henr*ico* de Loenresloet, decano ecclesie sancti Johannis Trajectensis, officiali nostro Trajectensi, 400 libras Turonensium nigrorum, grosso Turonensi regio pro 16 denariis computato, quas in evidentem utilitatem ecclesie nostre Trajectensis expendimus, quas eidem deducemus seu defalcabimus de

prioribus emolimentis pecuniariis officialitatis predicte; et ad majorem cautelam eidem promisimus et promittimus tenore presencium bona fide, quod nos dictum dominum decanum ab officio officialitatis Trajectensis predicte non amovebimus nec potestatem seu auctoritatem, per nos commissam eidem super officialitate Trajectensi predicta, ipsi adjuremus (?) in parte vel in toto ipso contradicente seu invito, donec dicto decano ex parte nostri de dictis 400 libris secundum fidelem computacionem et sallario ipsius officii competenti fuerit ex dictis emolimentis seu alias plenarie satisfactum. Harum nostrarum testimonio litterarum. Datum Trajecti feria 2 post octavam Penthecostes sub sigillo nostro, anno Domini 1327.

121. *Aanteekeningen over ontvangsten en uitgaven van den klerk Hubert van Budel.* (1327?)

* Recepi ab Ecgardo de Coldum de servicio camere	16 l. [1])	
Exposui:		
Filio Randulfi	8 l.	
Item pro sarcosis Lumbardi de Busco	5 l.	
Item virgulsario		36 s.
Item de voluntate domini Jo*hanni* . .	1 l.	
Item joculatori uni.		4 s.
Summa expositorum	16 l.	
Et est planum.		
* Item recepi de Uvone (?) de precaria	2 marcas.	
Exposicio:		
Eg*idio* ad dominum de Ysel*steyne* . .		8 gr.
Item a die beati Johannis Baptiste, qua dominus ivit in Han*noniam*. . .		4 gr.

1) Vgl. N°. 101?

Item pro expensis domini Thome apud Auscoet . . . . . 10 gr.
Item in Wouderichem nuncio, qui tulit litteram . . . . . [1]).

122. *Aanteekening over de schulden des bisschops aan verschillende leveranciers* [2]). 21 December 1327 [3]).

* Computatum die Thome Daventrie coram domino per Petrum camerarium de omnibus usque ad extractum expensarum, Trajecti factarum a Dominica ante Mychaelis usque ad feriam 2 post Victoris et deinceps [4]). Mansit debens personis infrascriptis:

Eg*idio*	89 lib.	10 sol.	9 den.
Ka*trine*	156 lib.	19 sol.	8 den.
Jor*dano* Pau	57 lib.	5 sol.	7 den.
Firmino	294 lib.	11 sol.	1 den.
Vader Heyn	24 lib.	17 sol.	11 den.
Ave Slanghen . . .	53 lib.	18 sol.	10 den.
W*illelmo* de Geyno	193 lib.	8 sol.	
Fre*derico* Werneri .	24 lib.		
W*illelmo* Hond. . .	45 lib.	11 sol.	2 den.
Summa. . .	940 lib.	3 sol.	usque ad Dominicam Mychaelis.

123. *Aanteekeningen over uitgaven van den bisschop te Utrecht.* 11—15 October 1327 [5]).

* Extractus expensarum Trajecti Dominica post Victoris usque ad feriam 5 sequentem:

---

1) Het verdere is in het handschrift weggesneden.

2) Vgl. N°. 151; zie hetzelfde nogmaals N°. 160.

3) Dat 1327 bedoeld is, blijkt uit de vermelding dezer rekening met het jaartal hierna N°. 160.

4) Zie het extract N°. 161.

5) Dat 1327 bedoeld is, schijnt nauwelijks betwijfeld te kunnen worden blijkens de plaatsing onmiddellijk achter de rekening van

Katrine	7 lib.	5 sol.	
W*illelmo* Hond . . .	23 lib.	5 sol.	7 den.
Vader Heyn	3 lib.	10 sol.	6 den.
Eg*idio*	16 lib.	14 sol.	7 den.
Jor*dano* Pau	7 lib.	10 sol.	1 den.
Godekino		6 sol.	4 den.
Item Jo*hanni* fabro		22 sol.	9 den.
Item Ave Slanghe		17 sol.	1 den.
Gheverdo		13 sol.	
Pirot	2 lib.		14 den.
Summa. . .	61 lib.	4 sol.	11 den.

* Isti duo extractus, videlicet de vigilia beati Lamberti [1]) et extractus de Dominica post Victoris, inferius copulati sunt in uno extractu et in una summa, videlicet 172 (lib.) 12 sol. et 8 den.; et est extractus, ubi istud signum inveneris [2]).

124. *Aanteekening over eene schuld van den bisschop.* 8 October 1326.

* Dominus noster episcopus tenetur Bertoldo Creylinc, Jo*hanni* de Wolde etc. 100 marcas Brab., solvendas die Walburgis proxima. Fidejussores sunt dominus Jo*hannes* Redenc, dominus Ber*nardus* de Zebelingen, milites, Ber*nardus* receptor, H*enricus* Weldam, Ger*ar-*

December 1327, die tot 12 October 1327 loopt, waaraan dit extract juist aansluit. Vermeld moet echter worden, dat tusschen N°. 122 en 123 drie bladen uit het handschrift uitgesneden zijn.

1) Dit extract is in het handschrift niet te vinden en heeft blijkbaar gestaan op een der drie voor N°. 123 weggesnedene bladen.

2) Hier volgt een teeken, dat in het handschrift verderop niet weder te vinden is. Blijkbaar is het bedoelde extract uit het handschrift weggesneden; het zou de ruimte aangevuld hebben tusschen N°. 154 en 161.

dus de Dolre, Ger*ardus* Snoy, H. Blaffard, Nycol*aus* de Haslo. Inde habent litteram; et si non solvatur, intrabunt opidum Aldenselense per duos menses comedendo, et dominus debet eis pecuniam conducere Covord, Borclo vel alibi. Littera fuit data in Ghore, feria 4 post Remigii anno 1326.

Inde habet inducias.

125. *Commissie van heer Wouter van Keppel als schout van Salland.* 5 Februari 1327 [1]).

* Littera domini de Keppel de officio Zallant. Wy Johan, bi der ghenade Godes bisscop tUtrecht, maken cont allen luden, dat wi bevolen hebben ende bevelen mit desen brieve eenen ersamen man heren Wouter here van Keppel, och de hi daerto nemen wiel, onse scultambacht van Zalland, truwelic (te) biwaren als en scolt sculdech is te doen to enen jaer na date van desen brieve, ons van dezen vorseyden ambacht ende van den vervalle gůde rakeninghe te doen. Ende gheloven heme voer sine daghe[li]xen cost 200 pont svarter Torn.; [m]aer weert tsake, dat hi och deghene, de hi daerto neemt to ver[w]aren, merre cost ocht scade in ken[licken] noet ons ghestichtes name, dien scade ende de cost soudewi heme ghelden to gůder rakeninghen sonder alrehande archelist. Ende waart tsake, dat wine och de sine ontboden buten den vorseyden ambacht, de cost, die hi dan dede buten den ambacht, soudewi heme ghelden to gůder rakeninghe. In orconde des brieves mit onsen zeghel bezegelt. Ghegheven int jaer ons Heren 1327 op sente Aghaten dach.

1) Deze brief en de vier volgende zijn met dezelfde hand geschreven, verschillend van de rest van het handschrift.

126. *De bisschop belooft heer Wouter van Keppel* 200 *pond zwarte Tournoysen voor de waarneming van het schoutambt van Salland.* 5 Februari (?) 1327.

Item littera domini de Keppel. Wi Johan, bi der ghenade Goeds bisscop tUtr*echt*, maken cont allen luden, dat wi ghelovet hebben enen ersamen man den here van Keppel 200 pon[t] svarter Torn. behalven synen cost van den ambacht, umdat hi toet unsen lande sien sael te bat, ende riden in onsen lande to ve[r]hoeden orloghe ende tvist, dat in onsen lande ghevallen mochte, ende ons land to bescermen na siinre macht, also wi heme betruwen; de wi heme bitalen zelen binnen jaers na date van d[esen] brieve. Ende wine selenten niet van de[n] ambacht doen, wi en hebben [heme] dese vorseyde 200 pont betalt mit sinen cost van den ambacht, v[an] dat wi hem bevolen hebben [ende] siin brieve spreken. In orconde des brieves mit onsen zeghel bezegelt. Ghegheven int jaer ons Heren 1327 up sunte [Aghaten?] dach.

127. *De bisschop belooft heer Wouter van Keppel c. s. schadeloos te houden voor hetgeen zij zullen uitgeven ter zake van hunne borgtocht voor den bisschop bij heer Jan van der Cunre.* 5 Februari 1327.

* Littera obligatoria domini Johannis de Cunre. Nos Johannes, Dei gracia episcopus Trajectensis, notum facimus universis, quod cum discretos viros dominos Wolterum de Keppele, Bernardum de Ahus, Bernardum de Dorewerde, Fredericum de Esa, milites, Bernardum decanum Aldenzalensem, Alphardum de Scůren famulum, Jacobum Ghisonis, Hermannum Splitolf, Jacobum dictum Wise Jacob, God[sui]num de Apeldoren, Henricum fratrem ejus, Arnoldum Scevinc, Gꝑdfridum dictum Vere et Hermannum Bestiken,

opidanos Daventrienses, constituerimus fidejussores apud dominum Johannem de Cůnre militem pro 442 libris et 2 solidis nigrorum Turonensium, eidem in festo beatorum Philippi et Jacobi apostolorum proxime nunc futuro, secundum formam litterarum, sibi super hoc traditarum [1]), fideliter persolvendis, nos ipsos ab omni dampno et expensis, quod et quas occasione hujusmodi fidejussionis sustinuerint, bona fide relevare et indempnes conservare promittimus, tes[timonio] nostrarnm presencium litterarum. Datum anno 1327 feria 5 post Purificacionem beate Marie Virginis.

128. *De bisschop verklaart de bewoners van Nyenstede vrij van onrechtmatige schatting.* 5 Februari 1327.

Wi Johan, bi der ghenade Goeds bisscop tUtrecht, maken cont allen luden, dat wi al unse enlicke lude, die binnen Nyensteden wonen ende van ons buten ghien licghende erve en hebben, quite ende vri voer ons ende voer ons nacomelinghe houden van alre onrechter b(e)scattinghe. In orconde des brieves mit onsen zeghel bezegelt. Ghegheven int jaer ons Heren 1327 up sante Aghaten dach.

129. *Heer Wouter van Keppel c.s. beloven aan heer Johan van der Cunre te zullen betalen 442 pond 2 schellingen zwarte Tournoysen op straf van leisting.* 5 Februari 1327.

* Wi her Wolter here van Keppele, her Bernd here van den Nahus, her Bernd van Dorewerden, her Frederic van der Ese, ridders, her Bernd deken van Aldenzel, Alfer van der Scůren, Jacob haren Ghisen zone, Herman Splitolf, Wise Jacob, Godiken de Vere, Gosen van Apeldoren, Henric sin broder, Arnold Scevinch ende Herman Bestikenzone doen cont allen

1) N°. 129.

denghenen, die desen gheghenwardeghen breef zoelen zien ofte horen lesen, dat wi hebben ghezekert in trowen in ridders hand heren Everaeds van Bevervoerden, ende ghelovet mit samender hand her Johan van der Cůnre enen riddere, ofte sinen rechten erfghenomen ofte we holder is des brieves, 442 punt ende 2 scel[ling]he svarter Tornoysen, enen groten Tornoysce vor 16 penninghe gherekent, toe betalene up sente Wolbericghe dach, die nu naestcomende is. Ende dit vorghenomde gelt lovewi to bitalen in der stat van Deventer. Ware dat zake, dat wi, de hier vorghenoemt zine, dat ghenoemde gelt up desen selven dach, die hier ghenoemt is, niet en [1]) betalenden, soe wanner ůns her Johan ofte eninghe man van sinre weghene ofte we holder is des gheghenwaerdighes brieves menet, so soelewi incomen to Daventer in de stat elkerlich mit enen perde to lestene in herlicghe herberghe, daer ons her Johans inwiset, ofte ienich man van siner weghene ofte we houder si des brieves, daer wi mit eren inlicghen moghen, ende dar in der herberghe ons zelven to wennenne [2]). Voertmeer ware dat zake, dat wi dit vorghenoemt gelt neet bitalenden to unser tiid, so wanner wi ene manet hebben gheleghen, so mach her Johan van Cůnre ofte siin rechte ervenome ofte holdere des breves dat vorghenoemt gelt winnen to nasten scaden sonder erghelicht; ende so zoelewi voert licghen, beyde voer scaden ende voer hovestel, niet de herberghe to růmene, scade ende hovestael si van uns al bitalet. Ware dat sake, dat unser benoemder borghe en storve eer dit gelt bitalet woerde, so zoelewi voer den doden binnen vertien daghen daerna enen gůden man in sine stede

1) Het HS. heeft: enen.

2) Lees: winnen.

setten. Waert oec sake, dat wi oec des neet en daden, so muchte ons her Johan ofte siin erfname ofte enich man van sinre weghene ofte holder des breves menen in ene herberghe to comen, daer to licghene so hier te voeren g[he]nant is, alsolanghe unte wi hem ofte holdere des breves daerof (ghe)noch hadden ghedaen. Voertmeer waart tsake, dat ienich van ons boerghen selven niet licghen mochte, de mochte lecghen ene(n) gůden man met enen perde voer hem, de also costelike laghe als hi selven, scependach, herenboet, alle orghelichst utghezeghet. Ende updat dat dese vorghenoemde loffen(is)se vast ende stede sy, soe hebbewi her Wouter here van Keppel et ceteri omnes ut prius unse zeghele an desen gheghenwardeghen breef ghehanghen, in orconde alre gůder lude. Ghegheven int jaer uns Heren do men screef 1327, de(s) Donredaghes na onsen Vrouwen daghe to Lichtmissen.

130. *Opgave van de lijftocht der echtgenoote van Jan van Arkel.* (28 Juli 1327? [1].)

Dit es tgoet, dat wi Jans wive van Arkel verliet hebben tot horen lijftochten:

Al de tiende van der Vlist ende van Bilwijc, also alsi gheleghen es.

Item de tiende van Oesterwijc ende van Cadichem totter gravinnen toe.

Item de tiende van Malsen, also alsi gheleghen es.

Item uter tiende van Arkel 100 lib. svarter Tornoyse. Datum feria 3 post Jacobi Apostoli.

131. *Lijst van schulden van den bisschop in Overijsel.* (1327 [2].)

* Dominus episcopus tenetur Al-

1) Vgl. Van Mieris, Charterboek. II p. 398.

2) Deze twee Nrs. 130 en 131 staan tusschen 126 en 127 en tusschen

phardo de Scûren, de uno equo, ab eodem empto, 26 sol. gross. Tur., solvendos sibi die beati Johannis	26 sol. gross. Tur.
Bertoldo Creylenc, ad Pascha . .	60 marce.
Item Lam*berto* Stenger. ad Mychaelis	85 marce.
Item idem in prompt*is*	10 marce.
Comiti	
Ahus	
Henr*ico* de Ottensteyn, Petri . .	60 lib.
Item Jo*hanni* Bastert, Petri . . .	24 lib.
H. de Dyra	
Herman de Laghe	
Conrardo de Berna, ad Mychaelis.	30 marce.
Preposito Aldenzelensi	
Domino de Keppel	360 lib.
Item eidem	100 lib.
Ger*ardo* de Berentvelt	36 lib.
Domino Her*manno* de Sterre . . .	16 lib.

132. *Mr. Arnold van St. Julien, kanunnik ten Dom, krijgt verlof om zekeren tijd afwezig te zijn.* 6 April 1327.

Instrumentum. Magister Arnoldus de Sancto Juliano, canonicus Trajectensis, recepit bastonum a decano et capitulo Majoris ecclesie Trajectensis, assignato capitulo illa die a decano Trajectensi, omnibus de capitulo consencientibus et nullo contradicente. Interfuerunt dominus episcopus, magister Petrus, in domo capitulari ecclesie Trajectensis die feria 2 post Ambrosii episcopi, anno Domini 1327 hora quasi sexta.

---

128 en 129, blijkbaar later daar op eene opene plaats tusschengevoegd, daar de stukken van 125—129 geregeld doorloopen.

133. *Lijst van schulden des bisschops.* 1327 [1]).

* Jo*hannes* de Hamert, Ger*ardus* de Meghen, Gysel*bertus* de Hamert, Gruter, Bertoud Ween fidejusserunt pro domino pro vino de 98 libris, solvendis in festo beati Johannis Baptiste [2]).

Dominus noster tenetur Frederico heren Werners soen civi Trajectensi 380 lib. nigr. Fidejusserunt dominus Ste*phanus* de Zulen, H*enricus* de Vianen, Sander*us* de Obbure, Pyrot, Vlaminc, solvendas ad Martini proximum anni 27.

Item tenetur dominus noster Nycolao de Drinen et Frederico de Sterren 59 lib. 12 sol. de vino.
Item eidem Frederico 50 lib. de equo.
Item W*illelmo* Wit de vino 31 lib.
} De festo Petri precitato.

Dominus noster tenetur Gyselberto de Brandenborg 600 lib., de Pasca proximo ad annum solvendas. Fidejusserunt decanus sancti Johannis, Evert Surmont, H*enricus* de Vianen, Sveder de Zulen, Vembert scultetus Trajectensis, Ernestus Huberti. Datum feria 2 ante Palmas anno 1327.

Alibi est scriptum [3]).

Dominus noster promisit, dominum W. de Yselst*eyne*, scolasticum Majoris ecclesie Trajectensis, ab omni impeticione et monicione qualibet super omnibus bonis et redditibus et proventibus quibuscunque, receptis per eum in hunc diem de prepositura et archidiaconatu ecclesie sancte Marie Trajectensis, liberum et indempnem observare. Datum die Thome anni 26.

---

1) De meeste dezer schulden vindt men nogmaals in N°. 148. — Hierboven staat nog: „Rector ecclesie de Buren et suus procurator."

2) Deze alinea staat boven het vorige nommer (N°. 132).

3) Niet te vinden.

134. *De abdij van St. Paulus te Utrecht besluit om in een geschil over de visitatie der abdij het eindvounis af te wachten.* 14 Maart 1327 [1]).

* INSTRUMENTUM. Abbas et conventus monasterii sancti Pauli Trajectensis concordaverunt et concluserunt, super articulis productis hincinde et super visitacione nuper ibidem facta sibi dari sentenciam diffinitivam. Actum Sabbato post Gregorii in camera domus episcopalis Trajectensis hora completorii. Testes dominus de Yselst*eyne*, Ar*noldus* filius suus, dominus Ste*phanus* de Zulen marescalcus, dominus Her*mannus* de Steenre, Herman de Zulen, Gy*selbertus* de Hoesden, magister Pe*trus*, Jo*hannes* de Abstede, Cyskinus et plures [a]lii. Sub anno 1327.

135. *Johannes Bers van Straten vermaakt aan zijne vrouw Elyzabet* 25 *pond zwarte Tournoysen.* 9 Februari 1327.

* INSTRUMENTUM. Ego Jo*hannes* Bers de Straten lego Elyzabet uxori mee in puram elemosinam in omnibus bonis meis, habitis vel habendis, mobilibus et immobilibus, 25 lib. nigr. Tur. Et si prius moriar ipsa, mei propinqui possunt redimere et Elyzabet solvere 25 libras annuatim; et si ipsa prius me morietur, bona ad me revertentur et ubi de jure debentur. Preterea me mortuo ipsa legabit pro anima mea, fratris mei et meorum amicorum tantum quantum velit, in quibus onero conscienciam ipsius. Acta in Straten in domo dicti Jo*hannis* hora quasi sexta in octava Purificacionis beate Marie virginis anni 1327. Interfuerunt Ger*ardus* custos de Bucstel, Theo*dericus* de Audenhoven et W. van der Kapellen.

---

1) Vgl. over deze zaak hierna N°. 140, 158 (?), 228—232.

136. *Borgstellingen voor Hugo van Scoydee en Henric Janssoen.* (13 October 1327?)

* Petrus de Velde, Arnoldus scultetus frater ejusdem, Jo*hannes* Almken, Vembertus et Braem fidejusserunt pro Hugone de Scoydee.

Hubertus Scenc, Gy*selbertus* de Catse, Herbertus de Hokelem, Henr*icus* Zel*ant* (?) et Jo*hannes* fratres fidejusserunt pro Henr*ico* filio Jo*hannis*.

Actum feria tercia post completorium in domo episcopali Trajectensi post Victoris. Interfuerunt dominus noster episcopus, prepositus sancti Petri, dominus de Yselst*eyne*, dominus Ar*noldus* de Yselst*eyne*, Burg*ardus* (?) prepositus Arnemensis.

137. *De bisschop erkent schuldig te zijn aan Jan van der Ere, burger van Keulen*, 178 *mark Brabantsch wegens geleverden wijn, op straf van leisting.* (1327?)

* Jan van der Ere. Wy Jo*han*, bi der ghenaden Goeds bisscop tUtrecht, maken cont allen luden, dat wi sculdech ziin Jan van der Ere, burgher van Colne, 178 marc. Brab. van wine, dien wi tieghens heme ghecocht hebben, welc ghelt wi heme gheloven te ghelden tot sente Mertins misse in de winter naestcomende, och sinen zekeren bode, die desen brief brenghet. Wert dat wi dat niet en deden, so selwi ende her Bernd van Aldezel, Al*fer* van der Scuren, Jacob heren Gysensoen, H*enri* van Apeldorn, Gode*kin* de Vere, Herman Bestiken, Bal*dewyn* Scelwert ende meester Melis, die wi hiirop te burghe hebben ghesat mit samender hand ende elc voer al, te maninghe Jans vorseit och dien den brief brochte, incomen te Campen in een herberge binnen drien daghen na Jans maninghen, daer een maent te leysten ende ons selven te winnen; ende als die maent omcomen is, so selwi desen vorseiden Jan och den houder

des brieves betalen dit vorseide gelt in ghereden gelde och mit panden, daer gude lude or ere mit lossen mogen. Ende Jan sel mit enen knecht mit ons leisten op onzen cost. Ende so wie selve niet leysten en mochte, die soude vor hem lecghen enen erechteghen man, die also costlic leghe als hi. Ende wert tsake, dat onser enech storve binnen desen vorseiden tyde, so ghelovewi in des doden stat etc. Alle dese vorwerde ghelovewi Jan, bisscop tUtr*echt* vornoemt, principael saecwold, ende her Bernd, canonic van Oldezel, Al*fer* etc. vorghenoemt mit ghesamender hand ende elc voer al mit guder trowen ende sonder alrehande ercheit vast ende stede te houden ende vol te doene. In orconde des brief bezegelt mit onsen zeghelen.

Restant solvende 130 libre.

138. *Reces over de rekening van den rentmeester van Salland en Twente.* 19 April 1327.

* Receptor Zallandie. Nos Jo*hannes*, Dei gracia episcopus Trajectensis, notum facimus universis, quod anno Domini 1327 die Dominica qua cantatur Quasimodo, audita et acceptata computacione Bernardi de Oetmarsen super omnibus, per ipsum in officiis rentmagistratuum Zallandie et Tventhie nostro nomine receptis et expositis usque ad illum diem, mansimus eidem in 736 lib. 17 sol. 6 den. nigr. Tur. obligati; e contrario autem idem Bernardus mansit (obligatus) nobis, inclusis restanciis, in 159 modiis siliginis, in 131 modiis ordei et in 168½ modiis avene Daventriensis mensure. Testimonio nostrarum presencium litterarum. Datum anno et die supradictis.

* Item dominus Ber*nardus* receptor Zallandie habet recessum de 135 lib. et 10 den. nigr. Tur. de expensis, factis Daventrie et Svollis a feria 3 post Pascha usque ad feriam 2 post Quasimodo.

Item deliberavit nobis 49 modios avene, 23 latera carnium, 52 pullos et 1 libram piperis. Datum feria 2 post Quasimodo predicta.

139. *Commissie van Bernt van Oetmersem als rentmeester van Salland.* 20 April 1327.

* Nos Johannes, Dei gracia episcopus Trajectensis, notum facimus universis, quod discreto viro Bernardo de Oetmersem, canonico ecclesie Aldezelensis, officium colleccionis et recepcionis omnium certorum redditum et proventuum nostrorum per Zallandiam commisimus et in hiis scriptis committimus, a data presencium usque ad integrum annum fideliter gubernandum, assignantes eidem per terminum predictum pro expensis 50 marcas Brab. denariorum legalium et bonorum, quas de predictis nostris redditibus et proventibus ad justam computacionem recipiet et habebit. Et quia predicto Ber*nardo* de ultima sua computacione nobis facta et expensis nostris, factis Daventrie a feria 3 post Pascha usque ad feriam 2 post Quasimodo, in certis pecunie summis, prout in litteris nostris, sibi super hoc traditis, plenius continetur, mansimus obligati, promittimus ipsi infra hinc et festum beati Jacobi proximum nullas instancias facere vel requisiciones super aliquibus pro nobis exponendis, sed a dicto festo beati Jacobi idem Ber*nardus* nobis usque ad exitum anni predicti singulis mensibus ad subsidium expensarum et solucionem debitorum nostrorum 125 lib. nigr. Tur. ministrabit. Hujusmodi vero anno transacto idem Ber*nardus* nobis de singulis justam reddet computacionem. Nec ipsum, vel conservatorem presencium in eventum mortis sue, aliquatenus a dicto officio ammovebimus donec eorum alteri super omnibus et singulis pro nobis legitime expositis plenarie fuerit satisfactum. Testimonio nostrarum

presencium litterarum. Datum anno Domini 1327 feria 2 post Quasimodo.

140. *De monniken der St. Paulus-abdij te Utrecht verklaren zich niet te vereenigen met het appèl, door hunnen abt gedaan.* 4 Mei (1327) [1]).

* Dominus Wolf et sui complices monachi sancti Pauli Trajectensis, interrogati a domino episcopo Trajectensi, si vellent adherere appellacioni abbatis eorum sancti Pauli, et monicionem contra ipsos latam conservare, responderunt, quod nollent adherere appellacioni eorum abbatis nec contra monicionem domini Trajectensis facere quoquomodo. Interfuerunt dominus decanus Majoris ecclesie Trajectensis, dominus decanus sancti Petri et decanus sancti Johannis, magister Pe*trus* et magister Hugo, dominus de Yselst*eyne*, dominus Arnoldus de Yselst*eyne* et quamplures alii fide digni. Actum in domo episcopali Trajectensi 4 die mensis Maji.

141. *De rector der kerk te Norch en een monnik van het klooster te Dickenhem beloven den bisschop* 45 *Brab. mark te zullen betalen.* (1327?)

* Dominus Stephanus, rector ecclesie de Norch, et dominus Jo*hannes* Spise, monachus in Dickenhem, promiserunt sub pena excommunicacionis domino nostro episcopo Trajectensi 45 marc. Brab., pro media parte in festo beati Johannis, alia ad Jacobi.

142. *Aanteekening over de rekening van den rentmeester van Salland.* 21 Augustus 1327.

* Habita ultima computacione domini Bernardi receptoris in domo domini prepositi feria 6 post Assumpcionem beate Marie virginis. Omnibus summatis

1) Vgl. over deze zaak nog hiervoor N°. 134 en hierna N° 158 (?), 228—232.

mansit dominus debens Ber*nardo* receptori 387 lib. 10 sol. nigr. Interfuerunt San*derus*, Al*fardus* et Hubertus et duo clerici.

143. *Commissie van Sander van Obbure als rentmeester van Twente.* 20 April 1327.

* Littera rentmagistratus Tventhie. Nos Jo*hannes*, Dei gracia episcopus Trajectensis, notum facimus universis, quod discreto viro Sandero de Obbure officium colleccionis et recepcionis omnium certorum redditiuum et proventuum nostrorum per Tventhiam commisimus et in hiis scriptis committimus, a data presencium usque ad integrum annum fideliter gubernandum, assignantes eidem per terminum predictum pro expensis 100 lib. nigr. Tur., quas de predictis nostris redditibus et proventibus ad justam computacionem recipiet et habebit. Qui nobis de singulis receptis et expositis bonam et justam, dum ab ipso requisiverimus, faciet computacionem. Et quia dicto Sandero teneamur in 405 lib. nigr. Tur. et 80 maldris siliginis, ab ipso mutuo receptis, promittimus, ipsum Sanderum predictum, vel conservatorem presencium in eventum mortis sue, a dicto officio nullatenus ammovere donec eorum alteri super dicta pecunie summa et siliginum predicta cum dictis expensis et super expositis legitime pro nobis plenarie fuerit satisfactum. Testimonio nostrarum presencium litterarum. Datum anno Domini 1327 feria 2 post Quasimodo.

* Hee sunt partes pecunie mutuate:

Primo mutuavit domino	135 libras.
Item in Camer*aco*	60 libras.
Item pro equis domini in Arnem	80 libras.
Item pro expensis apud Diederen	10 libras.
Item Bertoldo Creylinc	120 libras.
Summa	405 libre ut supra.

Item 80 maldra siliginis.

* Item habet Sanderus recessum de expensis, factis in Tventhia a feria 2 post Barnabe in vespere usqua ad feriam 6 sequentem, $3^1/_2$ diebus. Summa 46 lib. 14 sol. 10 den.

Item de redditibus 170 pullos; item 190 ova et 12 arietes.

144. *Aanteekening over de rekening van den rentmeester van Twente.* 21 Augustus 1327.

* Sanderus computavit feria 6 post Assumpcionem beate Marie virginis in domo prepositi Daventriensis. Omnibus summatis mansit dominus debens dicto Sandero in 360 lib. 3 sol. 7 den. Interfuerunt Ber*nardus*, Al*fardus* et Hubertus.

145. *Afrekening van den bisschop aan de Lombarden te 's Hertogenbosch.* 9 December 1327.

* Buschum Ducis. In crastino Concepcionis beate Marie virginis computavit dominus noster episcopus Trajectensis cum Lumbardis de Buscho Ducis in camera Ludolfi receptoris, sui hospitis in Buscho, sub anno Domini 1327. Omnibus summatis mansit eis dominus noster debens 672 lib. nigr., de quibus dominus persolvit per Hubertum 72 lib. eadem die et hora in Buscho; et sic manserunt 600 lib., pro quibus solvet dominus noster in anno 180 lib. pro usura, et quidquid dabit defalcabitur sibi in sorte et usuris.

146. *Commissie van Vrederic van der Ese als schout van Twente.* 19 Augustus 1327.

* Littera scultetatus Tventhie. — Esa. Wy Jo*han* etc., dat wi bevolen hebben ende bevelen mit desen brieve heren Vrederic van der Esa, ridder, onse burch te Ghore ende ons scoltambacht van Tventland, te berichten ende te verwaren tot onser eren ende tonsen orber, als een scolt sculdech es te doene, na date van desen brieve een jaer, ons van allen vervallen ende

dat daartoe hoerd gůde rekenninghe te doen, och dien wiid bevelen. Ende gheloven heme voer sinen cost 300 lib. svarter Torn. van den vollen jaer. Maer wert tsake, dat hi anderen cost of scade lede in openbaren orber ons lands, als in heervert, reysen, vanghenisse sins of der sinre ende die mit hem in orber ons lands weren, of in verliesen van peerden ende desghelikes, dat soudewi heme versetten te gůder rekenninghen sonder alrehande ercheit. Vord so ghelovewi, dat wine van desen vorseiden ambacht niet doen en zelen, wi en hebben heme zinen cost ende anders sine scade, als voerseit es, betalt; ende daer wine ontbieden bi ons te comen buten sinen ambacht och van onsen weghen te riden, dat sel wesen op onsen cost, die wi heme betalen zelen mit anders zinen cost, die voerscreven es, te gůder rekeninghen ende sonder alrehande ercheyt. In orconde des brieves mit onsen zeghel bezeghelt. Ghegheven te Deventer, int jaer ons Heren 1327 des Wonsdaghes na Assumpcio.

* Item habet unam litteram, per quam dominus precipit castr*ensibus*, opid*anis* Aldezel*ensibus* et aliis, quod obediant ei tamquam sculteto.

147. *Aanteekeningen over de rekeningen der provisoren.* 26 Mei 1329.

Anno 29. Anno Domini 1329 in crastino Urbani computaverunt provisores infrascripti in camera domus episcopalis Trajectensis, presentibus domino nostro episcopo, decano sancti Salvatoris et magistro Hugone Braem ex parte prepositi Majoris, magister Hugo Wustenc et dominus Ger*ardus* ex parte officialis, Mildo et Hubertus ex parte domini episcopi Trajectensis.

[illegible]minus Lambertus provisor Walacrie computavit [illegible] et hora predictis.

Summa receptorum cum restanciis ultra annum: 13 lib. 19 sol. 4 den. gr.

Et cedunt domino 4 lib. gr.; reliqua vero pecunia optinebit pro suis expensis. Qui 4 lib. gr. deducte sunt sibi de 200 lib., quas eidem tenemur; et ita mansimus sibi debens 136 lib., de quibus dominus Paulus, curatus ecclesie sancti Petri Middelburgensis, eidem satisfecit.

Et dominus eidem domino Paulo officium provisoris commisit, et habet recessum de dictis 136 lib. In vigilia sancte Trinitatis.

Dominus Betto provisor Scaldie computavit die anno et loco predictis.

Summa receptorum: 8 lib. 6 sol. 6 den. gr. Tur.

Summa restanciarum: 7 sol. 11 den.

Summa manens domino: 33 sol. 6 den. gr., quas solvet domino nostro ad Penthecosten proximam.

Dominus manebit eidem domino Bettoni debens 7 lib. gr. Tur., de quibus habet recessum.

Isti sunt assignati pro expensis 37 sol. gr., qui sibi sunt deducti, tam pro domino quam pro preposito.

In vigilia beati Bartholomei loco istius est constitutus dominus Th*eodericus* (?), rector de Kercwerve; et satisfecit de 136 lib.

Dominus W. provisor Zuitbevelandie computavit die anno et loco supradictis.

Summa receptorum: 9 lib. 8 sol. 9 den.

Restancie: 3 sol. gr.

Summa manens domino: 3 lib. 2 sol. 11 den. gr. Tur., quas solvet infra octavam Penthecostes.

Dominus manebit eidem provisori debens, omnibus summatis, 106 lib. nigr., soluto et incluso salario anni predicti, de quibus habet recessum.

Isti sunt assignati 30 sol. gr. pro ambobus dominis, de porcione cujus satisfecit dominus episcopus.

Dominus Andreas provisor Quatuor officiorum Flandrie computavit anno die et loco quibus supra.

Summa receptorum	17 lib.	15 den. (1)	ob. gr.
Exposita synodi . .	3 lib. 11 sol.	2 den.	
Summa manens . .	13 lib. 10 sol.		$1\frac{1}{2}$ gr.

Cedent domino 4 lib. 10 sol. 1 gr. gr., quas prompte solvet in Penthecoste.

Habebit recessum de 100 lib. et expensis officii anni, et de expensis inquis*icionis* domini Judoci 5 sol. gr. pro parte episcopi, quas levabit de excessu Judoci.

Assignati sunt isti pro expensis salarii 2 lib. gr.; solvet dominus 13 sol. 4 den.

Provisor Kenmarie computavit die anno et loco quibus supra.

Summa receptorum: 54 lib. 5 den. Holl.

Summa restanciarum: 20 lib. 18 sol. 17 den. Holl.

Dominus commisit officium domino Werenboldo, investito ecclesie de Oudkerspel [1]; et mutuavit 4 lib. gr., de quibus habet recessum. De quibus solvit H*enrico* de Leuwenberg 50 lib. et Petro camerario 10 lib. 20 gr. et antiquo provisori 40 gr.

Provisor Goylandie computavit Sabbato post Cantate coram decano sancti Salvatoris, magistro Hugone Braem, magistro Hugone Wstenc et Mildo clerico.

Summa receptorum: 34 lib., deductis expensis circa officium.

Pro servicio suo: 10 lib.

Summa manens domino: 8 lib. nigr., quas solvit Petro camerario.

Provisor Zuthollandie computavit Dominica post Ascensionem Domini in domo decani sancti Salvatoris.

Summa receptorum: 66 lib. 5 sol. 6 den. Holl.

---

1) Het handschrift heeft „Oudkerskel".

Summa restanciarum predecessoris sui et sui: 15 lib. 5 sol. 8 den. Holl.

Summa expositorum: 13 lib. 2 sol. Holl.

Cui assignati fuerunt pro expensis 12 lib. Holl. in communi, quarum medietatem recipiet de restanciis predictis, et aliam medietatem recipiet et deducet de receptis. Et sic manet summa domini, deductis deducendis: 11 lib. 14 sol. 6 den. Holl., quas solvet infra hinc et Johannis proximum. Et dominus manet eidem obligatus in 50 lib. Holl., de quibus idem habet recessum.

Provisor Zuithollandie predictus, a domino constitutus, est ammotus per officialem et ab eodem est alius constitutus, scilicet dominus Henricus filius Henrici Heynen, curatus quarte partis ecclesie Dordracensis. Et iste solvit predicto 100 lib. nigr.; item mutuavit off*iciali* 30 lib., et dedit Drencalut 4 lib.

148. *Lijst der schulden van den bisschop, met aanteekeningen over de betaling daarvan.* (1327 [1]).)

* Hec sunt debita, que dominus tenetur in Trajecto de suis expensis, per sex vices ibidem factas, videlicet a festo beati Martini hyemalis usque ad feriam 2 post Oculi.

Vader Heyne	24 l. 12 s. 4 d.
Firmino	25 l. 3 s. 4 d.
Item Go*dekino* de Stabulo	2 l. 10 s. 10 d.
Item magistro Jo*hanni* fabro	10 l. 14 s. 3 d.
Item cellatori	11 l. 4 s. 2 d.
Item Gyselberto pasteydbacker	39 s. 10 d.
Kat*rine*	46 l. 12 s. 8 d.
W*illelmo* Hond	105 l. 6 s. 9 d.
Ave Slangen	13 l. 2 s. 4 d.
H*enrico* Wit	23 l. 16 s. 8 d.

1) Dat deze aanteekening van 1327 dagteekent, blijkt uit de vermelding, dat Dinsdag na Valentini tot Dinsdag na Invocavit 14 dagen waren. Alleen in 1327 was dit het geval.

W*illelmo* Sartor	12 s.		
Custos sancti Johannis	3 l.	11 s.	4 d.
Pyrot	3 l.	3 s.	4 d.
Jo*hanni* Scenckel	102 l.	7 s.	
Jor*dano* Pauwe	52 l.	2 s.	1 d.
Vrederic heren Roters son(e)	12 l.		
Egid(i)o carnifici	62 l.	16 s.	10 d.
Summa 6 extractuum . .	511 l.	15 s.	9 d.

Extra papirum.

Item de providencia ducta in Horst in jejunio:

Firmino	25 l.		20 d.
Lysebet pro candelis faciendis de sagimine	5 l.		
Summa in Horsto ducta . .	30 l.		20 d.

In papiro.

Item de Trajecto portatum apud Horst a feria 4 post Letare usque ad Sabbatum post Judica:

W*illelmo* Hond pro piscibus	13 l.	3 s.	8 d.
Eg*idio*		2 s.	
Firmino	4 l.	5 s.	
Summa	17 l.	10 s.	8 d.

Extractus expensarum, factarum Trajecti a Sabbato post Judica usque ad feriam 2 post Palmas per tres dies.

Katerine	3 l.	17 s.	
Gysekino pastillatori		5 s.	
Vader Heyn		36 s.	
W*illelmo* Hond	24 l.	8 s.	1 d.
Firmino	3 l.	2 s.	8 d.
Eg*idio*		16 s.	11 d.
Jor*dano* Pau	4 l.		9 d.
Jo*hanni* fabro		7 s.	6 d.
Geverdo cellatori		16 s.	2 d.
Go*dekino* uten Stal		3 s.	4 d.
Jo*hanni* Scenkel		30 s.	
Summa predicti extractus . .	41 l.	3 s.	5 d.

Summa totalis pecunie sex primorum extractuum et providenciarum et unius extractus a die beati Martini in Trajecto usque ad feriam 2 post Palmas . . . .
600 l. 11 s. 6 d.

Item extractus expensarum per providencias de Trajecto in Dominica Palmarum usque Pascha.

W*illelmo* Hond	10 l. 13 s.	
Kat*rine*		10 s. 10 d.
Eg*idio*	8 l. 9 s.	
Ave Slangen	2 l. 4 s.	
Summa	21 l. 16 s. 10 d.	

Item debita in Trajecto, quorum dies fuit Petri ad cathedram [1]).

Nycolao de Drinen et Vrederico de Sterre de vino	59 l. 12 s.	
Item eidem Frederico de equo	50 l.	
Item W*illelmo* Wit de vino . .	31 l.	
Summa predictorum		140 l. 12 s.
Item Hermanno de Brand*en*-*borch*	300 l.	
Item Petro	108 l. 12 s.	
Summa		408 l. 12 s.
Summa istius lateris		549 l. 4 s.

Item in Trajecto apud Horst a feria 2 post Quasimodo usque ad feriam 6 post diem Maji.

Kat*rine*		29 s.
W*illelmo* Hond	10 l. 3 s.	
Eg*idio*	5 l. 11 s.	
Jor*dano* Pauwe		12 s.
Summa	17 l. 5 s.	

Summa totalis in Trajecto de quatuor lateribus in

---

1) Men vindt deze schulden reeds onder N°. 133.

papiro [1]), usque ad crastinum Philippi et Jacobi computatis . . . . . 1188 l. 17 s. 4 d.

Debita in Renen et in Horst.

Jo*hanni* de Hamert in primo recessu a feria 6 post Purificacionem beate Marie virginis usque ad feriam 3 sequentem, per 4 dies.	21 l. 13 s. 9 d.
Secundus recessus a feria 3 post Valentini usque ad feriam 3 post Invocavit, per 14 dies.	78 l. 5 s. 11 d.
Tercius extractus recessus post Reminiscere, per 1 diem	13 l. 12 s. 3 d.
Quartus recessus a feria 2 post Palmas usque ad feriam 2 post Pascha, per 8 dies	30 l. 14 s. 5 d.
Summa quatuor extractuum Jo*hannis* de Hamert	144 l. 6 s. 4 d [2]).
Item recessus	43 l. 16 s. 1 d [3]).
Expense apud Horst a feria 2 post Quasimodo usque ad feriam 6 post Philippi et Jacobi, per 13 dies . . .	97 l. 17 s. 5 d.
Summa omnium recessuum Jo*hannis* de Hamert	285 l. 19 s. 10 d.

Item pro avena in Horst consumpta per providenciam:

Ot Balentier de 100 modiis avene . .	20 l.
Item Steven de Zulen de 350 modiis.	70 l.
Dies pro media parte ad Petri, pro alia ad Pascha.	
Summa.	90 l.

1) In het handschrift beslaat N°. 148 tot hiertoe juist vier zijden.

2) In het handschrift staat verkeerdelijk: 141 l. 6 s. 4 d.

3) Deze post is in het handschrift (later?) *boven* de optelling ge-

Summa totalis debitorum in Renen, Jo*hannis* de Hamert et aliis, pro avena. . . . . 375 l. 19 s. 10 d.
Summa omnium predictorum in Trajecto et Renen. 1564 l. 17 s. 2 d.
Et sic sunt omnia summata.

Item W*illelmo* de Geyno pro pennis [1]) ad ejus monicionem . . . . . 100 l.
Item in Buscho Ducis apud Lumbardos 380 l. [2]), Dominica ante Penthecosten solvende . . . . . 380 l.
Et mansit dominus debens 38 l. 15 s. gr., solvende in die Remigii confessoris.
Item manet ibi debens apud Lumbardos 400 l. ad custus.

Ista intendit dominus solvere:
In Leodio Tonnerdo. . . . . 300 l.
In Cameraco pro clenodiis. . . . . 400 l.
Item Danieli. . . . . 100 l.
Item domino Jo*hanni* et Soud*aen*. . . 200 l.
Item in Monte Han*nonis* et Tubec (?) 40 l.
Item in Magl*inia*, Nagelman . . . . . 34 l. 16 s.
Item Montenaken . . . . . 64 l.
Item domino Jo*hanni* de Cune . . . . 40 l.
Summa predictorum in Buscho et abhinc scripta . . . . . 1558 l. 16 s. [3]).

---

schreven, die dan echter nog veel minder uitkomt dan nu, evenals de volgende telling. Verplaatsing schijnt dus wenschelijk, ook omdat de telling slechts over vier extracten loopt.

1) Lees: penis?

2) Later doorgeschrapt en veranderd in 200 l. Verg. p. 160.

3) In het handschrift staat verkeerdelijk: 1548 l. 16 s. — Hier is blijkbaar de schuld aan de Bossche Lombarden mede opgeteld. De schuld aan Willam Van den Geyne is buiten de telling gelaten; doch in het totaal van alle schulden is zij medebegrepen.

Summa summarum omnium debitorum 3223 l. 13 s. 2 d., preter in Buscho unam summam de 400.

Signum A [1]).

Ista sunt debita in Trajecto de sex extractibus et aliis usque hic, compilatis in uno extractu, de festo beati Martini usque Pascha per Petrum et Fla*mingum* solvendo, concepta per dominum.

Vader Heyn	26 l.	8 s.	4 d.
Item Firmino	57 l.	12 s.	8 d.
Item G*odekino* uten Stal	2 l.	14 s.	2 d.
Item marescalco	11 l.		21 d.
Item cellatori	12 l.		4 d.
Item Gy*selberto* pasteydbacker	2 l.	4 s.	10 d.
Item Ka*trine* pistrici	51 l.	9 s.	6 d.
Item W*illelmo* Hond	163 l.	14 s.	6 d.
Item Ave Slanghen	15 l.	6 s.	4 d.
Item H*enrico* Wit	23 l.	16 s.	8 d.
Item W*illelmo* Sartori		12 s.	
Item custodi sancti Johannis	3 l.	11 s.	4 d.
Item Piro	3 l.	3 s.	4 d.
Item Jo*hanni* Scenkel	103 l.	17 s.	
Item Jor*dano* Pau	56 l.	14 s.	10 d.
Item Fre*derico* Rotardi et Claus de Drinen	121 l.	12 s.	
Item Eg*idio*	87 l.	15 s.	9 d.
Item Elyzabet factrici candelarum	5 l.		
Item W*illelmo* Wit	31 l.		
Item Her*manno* de Brandenborch	300 l.		
Item Pyrot	108 l.	12 s.	
Summa	1188 l.	17 s.	4 d.

1) Hier volgt nu de recapitulatie van al het voorgaande in dit nommer. — Zie de hierbij behoorende nommers Signum B--F onder N°. 21 en 154.

Item Jo*hanni* de Hamert pro expensis in Horst a feria 2 post Quasimodo usque ad feriam 6 post Phylippi et Jacobi per 13 dies, fuit ultimus extractus, et per alios quinque extractus et reysas usque ad Phylippi etc.

Summa omnium recessuum. . . . . 285 l. 19 s. 10 d.

Summa pro avena in Horst . . . . . 90 l.

Summa omnium predictorum in Trajecto, Horst, Renen et pro avena. . 1564 l. 17 s. 2 d.

Et sic sunt omnia summata.

Item W*illelmo* de Geyno . . . . . 100 l.

Dicit Pyrot.

Item in Buscho Ducis tenebatur dominus in medio Aprilis 750 l., qui steterunt ad custus sex septimanis; cum quibus computavi Dominica ante Penthecosten in presencia prepositi Arnemensis et W. de Buscho, et solvi eis 200 l.; et dominus mansit eis debens 620 l. nigr., faciunt 38 l. 15 s. gr., solvende ad Remigii. Magister Hugo interfuit et. . . . [1]).

Intendebat solvere:

In Buscho Ducis. . . . . 380 l.

Sed non solvit nisi 200.

In Leodio Tonnerdo. . . . . 300 l.

In Cameraco pro clenodiis. . . . . 400 l.

Item Danieli. . . . . 100 l.

Item domino Jo*hanni* et Soud*aen*. . . 200 l.

Item in Monte Han*nonie* et Tubec (?) 40 l.

Item Nagelman in Magl*inia* . . . . . 34 l. 16 s.

Item Montennaken. . . . . 64 l.

Item domino Johanni de Cune . . . . 40 l.

Summa istorum. . . . . 1558 l. 16 s.

Summa omnium debitorum predictorum, excepto in Buscho . . . . . 3223 l. 13 s. 2 d.,

1) Volgen in het handschrift twee onleesbare woorden.

Sed in Buscho Ducis restant ad Remigii solvende 38 l. gr. 15 s. gr., faciunt 620 l.
De Lumbardis sunt defalcandi . . . . 180 l.
et sic manet summa solvenda. . . . . 3143 l. 13 s. 2 d.

Istam pecuniam dominus precepit solvi de pecunia infrascripta per Pe*trum* et Fla*mingum:*

De domino Steph*ano* de Zulen . .	500 l. per recessum.
Item a Huberto Scenc	500 l. per recessum.
Item a Gy*selberto* de Remst	450 l.
Item de Groningen a Bertoldo . .	358 l.
Item de morte Gy*selberti* de Pole	300 l.
de quibus marescalcus recepit 100 l., Wirger (?) 70 l.	
Item de W*illelmo* camerario	200 l. per recessum.
Item ab officiali et provisoribus .	800 l.
Item a domino de Abcoude 200 l., in Buscho Lumbardis solute. . .	200 l.
Summa	3308 libre.
Summa defectus . . .	1498 libre.
Item de Zel*andia*.	200 libre.
Summa.	1538 libre [1]).

149. *Aanteekeningen over de rekeningen der provisoren.* Mei 1330.

Anno Domini 1330 in crastino beati Servacii episcopi computaverunt provisores infrascripti, scilicet Walacrie, Scaldie, Zutbevelandie et Kemmarie in camera domus episcopalis Trajectensis, presentibus domino episcopo Trajectensi, dominis decanis sancti Salvatoris et sancti Johannis Trajectensis, magistris Hugone Braem et Wstenc, Gerardo Milde, Huberto et Petro camerario.

1) Hieronder staat nog doorgeschrapt: „Item *recepit* pecuniam de Drenthia."

Provisor Walacrie computavit anno die et loco quibus supra.

Summa omnium receptorum in officio suo 8 lib. 17 sol. et 6 den. gross. Tur., de quibus tercia pars cedit domino episcopo [1]), scilicet 59 sol. 2 den. gr. Tur., quas mittet infra Petri ad vincula [2]).

Et sic dominus manet sibi debens idem debitum quod ultra annum, scilicet 136 lib.

Provisor Scaldie computavit anno die et loco quibus supra.

Summa receptorum 5 lib. gross. 7 sol. et 9 den. gr. Tur., de quibus tercia pars cedit domino episcopo.

Dandi sunt eidem pro suis expensis 24 sol. gr., de quibus dominus Trajectensis solvet 8 sol.

Et sic manent domino 27 sol. 11 den. gr., quibus deductis a 7 lib. gr., de anno preterito sibi debitis, manet dominus eidem (obligatus) in 5 lib. 12 sol. et 1 den. gr., de quibus habet recessum, vel mutuavit de novo [3]).

Provisor Zutbevelandie computavit eodem anno die et loco ut supra.

Summa receptorum 9 lib. 2 sol. 9 den. gr. Tur., de quibus tercia pars cedit domino nostro domino episcopo.

Dandi sunt ei pro expensis 30 sol. gr., pro domino 10 sol. gr.

Et sic manent domino Trajectensi 50 sol. 11 den. gr., quas in prompto solvet; et ad illam summam mutuabit 10 lib. nigr.; et sic suus recessus unacum antiquo debito continet 116 lib. nigr.

---

kant: „Non habebat expensas".
t: „vel mutuat."
el mutuat."

Provisor Quatuor officiorum Flandrie computavit eodem anno die et loco ut supra.

Summa receptorum 11 lib. 12 sol. 6 den. gr., de quibus tercia pars cedit domino nostro domino episcopo.

Assignati sunt ei 30 sol., de quibus solvit dominus 10 sol. gr.

Et sic manent domino Trajectensi 3 lib. 7 sol. 6 den. gr., quas solvet domino in prompto; et insuper mutu[abit] ad illam summam 37 sol. gr. Et sic habet recessum, continentem 9 lib. gr. Tur.

Provisor Kemmarie computavit eodem anno die et locis [1]).

Summa receptorum 25 lib. 18 sol. 2 den. Holl., et in restanciis 14 lib. 4 sol. Holl. Summa 40 lib., de quibus tercia pars cedit domino nostro domino episcopo.

Et sic manent domino Trajectensi 33 sol. gr. 4 den., quas solvit; et mutuabit domino infra quindenam 3 lib. gr. Tur. Et sic habet, incluso antiquo debito, 7 lib. gr. et 12 gr. Tur.

Decanus Zuthollandie computavit in crastino Ascensionis Domini Trajecti anno Domini 1330 in camara domus episcopalis Trajectensis, in presencia domini episcopi, domini prepositi Majoris, decanorum sancti Salvatoris et sancti Johannis Trajectensis, prepositi de Elst, magistri Hugonis Braem, domini Gerardi de Renen, Milden et Huberti.

Summa receptorum et restanciarum 9 lib. 3 sol. 9 den. gr. Tur. et 2 den. Holl., de quibus tercia pars cedit domino.

Assignati sunt eidem pro suis expensis 24 sol. gr., de quibus solvit dominus 8 sol. gr.

Et sic manet summa domini episcopi 53 sol. 3 den.

---

1) Op den kant: „Non habebat expensas."

gr., quam pecuniam solvet domino; et ad illam mutuabit 2 lib. gr. Tur. Et sic habet recessum, cum antiquo debito continentem 166 lib. nigr. Tur.

Decanus Scilandie computavit in crastino Ascensionis anno die et loco predictis, presentibus ut supra.

Summa receptorum 30 lib. 18 sol. nigr., de quibus tercia pars cedit domino.

Assignati sunt eidem pro suis expensis 6 lib. nigr., de quibus solvit dominus 2 lib. nigr. Et sic manent domino 8 lib. 6 sol. nigr., quas Huberto persolvit die computacionis.

Decanus dominii de Voerne computavit anno die loco et presentibus ut supra.

Summa receptorum 14 lib. nigr., de quibus domino Trajectensi (cedit) tercia pars.

Assignati sunt ei pro suis expensis 54 sol. nigr.

Et sic manent 11 lib. 8 sol. 2 den. nigr., de quibus cedunt domino Trajectensi 3 lib. 10 sol. nigr. Tur., quas solvit Huberto die computacionis.

Decanus Ry(n)landie computavit anno die etin presencia ut supra: 35 lib. 15 sol. 9 den. Holl., de quibus tercia pars cedit domino.

Assignati sunt ei pro expensis 5 lib. 15 sol. 9 den. Holl.

Et sic manent dominis 30 lib. Holl.; tercia pars domino, scilicet domino Trajectensi: 20 lib. nigr. Tur.

Summa precedencium provisorum	56 l. gr.	10 s.	1 ½ gr. Tur.,
de quibus deducuntur pro expensis provisorum	6 l.	13 s.	gr. Tur.
Et sic manent dominis communiter	49 l.	17 s.	1 ½ gr. Tur.,

Et sic manet summa domini episcopi 16 lib. 12 sol.

4 den. et (1) ob. gr. Tur., exceptis decanis Goylandie et Betue.

Decanus Goylandie, scilicet Johannes de Loesden, computavit feria tercia post Trinitatem apud Trajectum, coram preposito Majori et officiali.

Decanus Betue computavit . . . .

150. *De bisschop geeft last, om den parochianen van Bolsward op straf van excommunicatie te bevelen, den door hem benoemden rector der kerk Hubert van Budel te ontvangen.* 14 Juli 1327 [1]).

Johannes, Dei gracia Trajectensis episcopus, universis abbatibus, prepositis, decanis, prioribus, commendatoribus, ecclesiarum rectoribus, capellanis et clericis, per civitatem et dyocesem Trajectenses constitutis, ad quos presentes littere pervenerint, salutem in Domino sempiternam. Cum nos alias ecclesiam de Bodelswaert, parcium Frisie, nostre dyocesis, nostre collacioni et institucioni tunc vacantem (per) mortem Wybrandi, quondam rectoris ejusdem, rite contulerimus Huberto de Budel [2]) clerico, sibique providerimus et ipsum investiverimus de eadem, dantes nichilominus certis executoribus in mandatis, ut ipsum Hubertum vel procuratorem ipsius in corporalem possessionem inducerent ecclesie prelibate; cumque parrochiani layci ejusdem ecclesie, false asserentes nos non posse de dicta ecclesia nisi Frisoni providere, minis illatis, terroribusque incussis, dictum Hubertum et suum procuratorem executoresque predictos per metum, qui in constantem cadere potest et debet, impediunt et obsis-

---

1) Zie nog over deze zaak: N°. 61, 79.

2) De naam is niet geheel duidelijk: er schijnt „Brondel" te staan. In verband met N°. 61 is echter zonder twijfel Hubertus de Budel te lezen.

tunt, quominus executores predicti mandatum predictum per nos injunctum exequi, dictusque Hubertus corporalem possessionem ejusdem ecclesie assequi, ipsiusque fructibus et proventibus utifrui valeant seu audeant pacifice et quiete; nos vero attendentes, quod apud Deum non est personarum distinctio seu acceptio, nec generis sed virtutum honestas Deo facit ydoneum servitorem, et ab hoc allegacionem eorundem laycorum frivolam reputantes, ne ipsi de sua malicia reportent commodum, eidem clerico decrevimus ecclesieque nostre oportunis remediis subvenire; vobis (igitur) et cuilibet vestrum in virtute sancte obediencie et sub pena suspensionis et excommunicacionis, trium dierum monicione premissa late sentencie, in hiis scriptis districte precipiendo mandamus, quatenus vos, qui requisiti fueritis, accedentes quo propter hoc fuerit accedendum, videlicet ad ecclesiam de Bodelswert predictam, si ausi fueritis, alioquin ad ecclesiam et consistorium nostras Trajectenses aliasque ecclesias et loca publica, prout magis poteritis dicte ecclesie de Bodelswert vicina, et ubi major aderit populi multitudo, moneatis vice et auctoritate nostra dictos laycos, quos ut extunc monemus et in hiis scriptis, ut infra duos menses publicacionis presentis monicionisque vestre, quos eisdem pro termino peremptorio et monicione canonica assignamus, dictum Hubertum ad ecclesiam predictam sine difficultate quavis admittant, sibique de fructibus et proventibus ejusdem preteritis et futuris ad eundem pertinentibus respondeant, et ab impedimento, minis et terroribus predictis desistant omnino, ipsique ydoneam caucionem indempnitatis corporis et rerum suarum et procuratoris ipsius faciant et securent; alioquin univers(it)atem eorundem extunc in hiis scriptis ecclesiastico supponimus interdicto; quodsi per quindecim dies animo sustinuerint pertinaci, ecclesiam

et parrochiam predictas eciam eidem supponimus interdicto. Diem et locum publicacionis et monicionis vestre et quid in premissis feceritis, nobis per vestras patentes litteras, annexas presentibus, liquide remandate vos, qui presens mandatum fueritis executi, ita quod in hiis exequendis unus vestrum alium vel alios non exspectet sub penis antedictis. Datum in crastino beate Margarete virginis anno Domini 1327.

151. *Lijst van de schulden des bisschops.* 27 September 1327.

* Ista [1]) sunt, que dominus episcopus Trajectensis tenetur in Trajecto personis infrascriptis; quia in circa Remigii sub anno Domini 1327 computavit dominus cum ipsis; sed dominus assignavit Petro camerario 1600 libras, solvendas personis primo positis ut ibi [2]).

Eg*idio* Balduini	89 l.	11 s.	9 d.
Katerine.	156 l.	19 s.	8 d.
Jor*dano* Pau	94 l. [3])	5 s.	7 d.
Firmino	293 l.	11 s.	1 d.
Gheverdo cellatori	5 l.	5 s.	5 d.
Jo*hanni* marenscalco	6 l.	13 s.	7 d.
Vader Heyn	44 l. [4])	17 s.	11 d.
Gysekin pasteydbacker.	9 l.	4 s.	2 d.
W*illelmo* Wit	31 l.	4 s.	9 d.
H*enrico* Wit	147 l.	8 s.	
Nostro marenscalco.		4 s.	
W*illelmo* Sartori	17 l.	16 s.	6 d.

1) Zie alle volgende schulden reeds hiervoor N°. 58.

2) De verwijzing is niet te vinden: de betaling had echter plaats op St. Thomas 1327 (zie N°. 122), doch naar het schijnt niet van de volle 1600 l. (vgl. N°. 58); er bleef dan ook 940 l. 3 s. aan schulden over.

3) Later veranderd in: 57 l.

4) Later veranderd in: 24 l.

Jo*hanni* Scenkel	396 l.	4 s. 4 d.
Ave Slanghen	93 l. [1])	18 s. 10 d.
W*illelmo* de Geyno	293 l. [2])	8 s.
Frederico Werneri	24 l.	
Petro camerario	246 l.	15 s. 1 d.
W*illelmo* Hond	45 l.	11 s. 2 d.
Summa predictorum . .	2154 l. [3])	8 s. 8 d. nigr.

Computatum die beati Thome Daventrie de isto extractu, et persone et debita sunt expressa ibi [4]).

Item ad Martini:

Frederico heren Werners.	1089 l.	17 s. 4 d.
Item in Buscho Ducis per Hubertum	150 l.	
Item Steph*ano* de Veno.	100 l.	
Item nepoti decani sancti Johannis .	50 l.	
Item Huberto Scenc.	200 l.	
Item Symon de Borch	200 l.	
Item domino Jo*hanni* Vrenc.	200 l.	
Summa ad Martini . . .	2209 l.	17 s. 4 d.

Debita Petri ad cathedram:

Frederico Werneri . . . . . : . .	520 l.	
Arnoldo Godscalci	100 l.	
Summa	620 l.	

Debita ad Pascha:

Gyselberto de Brandenborg	600 l.	
Summa per se	(600 l.)	

Debita ad Majum:

Gyselberto de Katse.	500 l.	
Summa per se	(500 l.)	

Summa summarum omnium debitorum predictorum.

---

1) Later veranderd in: 53 l.

2) Later veranderd in: 193 l.

3) Later veranderd in: 2110 l.

4) Zie N°. 122.

152. *Aanteekeningen over schulden aan verschillende leveranciers te Utrecht.* October en November 1327 [1]).

* Extractus expensarum, Trajecti factarum a Dominica ante Mychaelis usque ad feriam 2 post Victoris.

K*aterina*, Eg*idius*, W*illelmus* Hond, Jor*danus* Pau sunt in superiore recessu de isto extractu [2]).

Aleydis de Blasenborch	8 l.	11 s.	
Item Jo*hanni* fabro	3 l.	13 s.	2 d.
Go*dekino* de Stabulo		17 s.	10 d.
Vader Heyn	3 l.	9 s.	6 d.
Fermino	3 l.	18 s.	8 d.
Geverdo cellatori		35 s.	8 d.
Eg*idio* de Stabulo. Hubertus solvit		38 s.	
Jo*hanni* Scenckel	41 l.	19 s.	6 d.
Habet recessum.			
Rodolpho	2 l.		22 d.
Custodi sancti Johannis	5 l.	12 s.	
De Jo*hanne* Scenckel dubito quid sit.			
Credo illi habent recessus. K*aterine*	26 l.	19 s.	
Credo illi habent recessus. Eg*idio*	53 l.	3 s.	2 d.
Credo illi habent recessus. W*illelmo* Hond	21 l.	7 s.	8 d.
Credo illi habent recessus. Jor*dano* Pau	24 l.		12 d.
Summa predicti extractus.	199 l.	8 s.	

Summa Egidii, exposita pro volucribus, pullis et 300 scutellis et aliis necessariis, deductis de Trajecto in domo Teuthonicorum et in nocte beati Martini apud Horst per duos dies . . . . . 8 l. 13 s. 4 d.

1) Dat 1327 bedoeld is, blijkt uit de herhaling dezer extracten in chronologische volgorde in N°. 161.

2) Dit is doorgehaald, daar hunne pretensiën aan het einde van dit extract later bijgeschreven zijn.

Summa Katerine in Oesbroech in vigilia et die Omnium sanctorum, et in Trajecto feria 2 ante Martini. . .	3 l. 17 s. 8 d.
Summa *Willelmi* Hond feria 2 ante Omnium sanctorum et in vigilia eorundem in Oesbroech 13 l. 2 s. 11 d.	
Item eidem feria 2 ante Martini, feria 3 et in vigilia per totum diem et feria 4 mane apud Trajectum in domo Teuthonicorum per $2^1/_2$ dies 16 l. 8 s. 8 d.	
Summa Willelmi.	29 l. 11 s. 7 d.
Jor*dano* Pau.	34 s.
Go*dekino* de Sta*bulo*	16 d.
Marenscalco per duas vias	37 s. 4 d.
Cellatori	12 s.
Vader Heyne	5 s.
Summa totalis	46 l. 12 s. 2 d.

* Extractus expensarum, factarum Trajecti a Sabbato post Barbare usque ad feriam 2 post festum beati Nycholai, quando dominus ex*ivit* Tra*jectum*.

Ka*terine*	3 l. 7 s. 7 d.
Aleydi de Blasenborch	27 s. 6 d.
W*illelmo* Hond	19 l. 14 d.
Eg*idio*.	7 l. 9 s. 1 d.
Jor*dano* Pau.	4 l. 19 s. 2 d.
Go*dekino* de Stabulo.	3 s. 4 d.
Vader Heyn.	13 s.
Pirot	2 l. 18 s. 8 d.
Fabro.	39 s. 10 d.
Gheverdo cellatori	10 s.
Summa.	42 l. 9 s. 3 d.
Item Gheverdo cellatori, pro H... [1])	5 s. 4. d.

1) De rest van den naam is onleesbaar.

In vigilia Concepcionis beate Marie virginis exivit dominus Trajectum et ivit in Dyst.

153. *Aanteekeningen over ontvangsten en uitgaven van den klerk Hubert van Budel op reis in België.* December 1327.

* Recepi a domino Jo*hanne* Redenc. .	20 marc. Brab.
Item a domino Jo*hanne* de Cunre . .	10 marc. Brab.
Faciunt ultra concambium monete	72 l. nigr. Tur.

Exposicio inde.

Tradidi Sandero pro expensis trium dierum	29 l. 9 s.	
Item in Dyst.	26 l.	
Item ibidem.	41 s.	4 d.
Pro curialitate Montennaken et aliis.	29 s.	
Item Flamingo 2 parvos florenos, mimis datos, faciunt . :	35 s.	8 d.
Item Sandero in Straten	5 l. 17 s.	4 d.
Item feria 5 in itinere veniendi de Dyst usque Renen	37 s.	10 d.
Item servo eunti Daventriam et uni eunti Vollenho	16 s.	
Item exposita per me in elemosina et oblacionibus	10 s.	
Item Spiker eunti Dordracum.	11 s.	
Item Princeliin eunti ad dominum Svederum de Voerne.	12 s.	
Item in Harlem pro elemosina et oblacionibus		2 gr.
Item pro litteris ministerialium convocandis preter unum pandarium . .	17 s.	
Item pro eisdem	2 s.	8 d.
Item tortische pro calciis.	8 s.	
Item cuidam dicto Pape ad Jo*hannem* de Arkel	4 s.	

154. *Aanteekeningen over schulden aan verschillende leveranciers te Utrecht.* 2 Mei—23 Juli 1327 [1]).

* Signum B. Extractus expensarum, Trajecti factarum a Sabbato post Phylippi et Jacobi usque ad Sabbatum post Servacii, per 14 dies.

Ka*terine* (Recessus)	22 l.	6 s.	8 d.
Vader Hein	14 l.	7 s.	5 d.
W*illelmo* Wit	28 l.	14 s.	
W*illelmo* Hond	20 l.	9 s.	8 d.
Eg*idio*	38 l.	14 s.	
Firmino	3 l.	13 s.	11 d.
Jor*dano* Pau	33 l.	19 s.	11 d.
Go*dekino* de Stabulo		23 s.	2 d.
Gy*sekino* pastillatori		23 s.	
Marescalco	4 l.	12 s.	7 d.
Cellatori	3 l.		22 d.
Henrico Wit	4 l.	10 s.	
Nostro marescalco		4 s.	
Summa	177 l.		1 d.

* Signum D. Summa expensarum, Trajecti factarum a die Trinitatis usque ad feriam 5 sequentem, per 3 dies.

Ka*terine*	6 l.	9 s.	2 d.
Vader Heynen	3 l.	9 s.	9 d.
Willam Hond	15 l.	10 s.	4 d.
Egidio	17 l.	5 s.	4 d.
Firmino		7 s.	4 d.

1) Deze aanteekeningen zijn omgekeerd in het handschrift geschreven na het voorgaande extract (N°. 153). Zij behooren tot eene serie A—F, waarvan A (dd. Pascha of 12 April 1327) onder N°. 148 voorkomt, terwijl C onder N°. 21 staat, waar het later bijgeschreven werd. De dagteekeningen in Mei—Juli sluiten goed bij die van Paschen aan; het jaar is dus zonder twijfel 1327.

Jordano Paeu	9 l. 14 s. 6 d.
Godekino de Stabulo	10 s. 2 d.
Ghiselberto de pasteydebaker	10 s. 6 d.
Magistro Jo*hanni* fabro	33 s. 9 d.
Govardo cellario	14 s. 9 d.
Willelmo Sartori	30 s. 8 d.
Summa	57 l. 15 s. 7 d.

* Signum E. Extractus expensarum Trajecti in vigilia beati Johannis baptiste de nocte et Dominica post Processi et Martiniani et feria 2 sequenti de mane.

Kat*erine*	2 l. 2 s. 10 d.
Item Will*elmo* Hond	11 l. 5 s. 4 d.
Item vader Heynen	34 s.
Item Egidio	5 l. 5 s. 4 d.
Item Jord*ano*	3 l. 4 d.
Item marscalco	3 l. 6 s. 8 d.
Govardo	15 s.
Ghodefrido	3 s.
Firmi*no*	12 s. 8 d.
Summa	28 l. 13 s. 2 d.

* Signum F. Extractus expensarum, Trajecti factarum a feria 6 post Margarete usque ad feriam 5 post Marie Magdalene, dum dominus fuit in Hollandia.

Kat*erine*	4 l. 6 s. 10 d.
Vader Heinen	32 s. 4 d.
W*illelmo* Hond	27 l. 2 s. 8 d.
Eg*idio*	12 l. 8 s. 6 d.
Jor*dano* Pauw	30 s.
Mar*scalco*	2 l. 11 s. 11 d.
Go*dekino* de Stabulo	16 d.
Cellatori	14 s. 4 d.
Firm*ino*	12 s.
Summa predictorum . . .	50 l. 19 s. 11 d.

Providencie in Horst circa Processi et Martiniani:

Firmino	5 l. 8 s. 10 d.
Egidio	5 l. 12 s. 8 d.
Willelmo Hond	2 l. 19 s. 8 d.
Summa.	(14 l. 1 s. 2 d.)

155. *De bisschop verpacht aan de stad Kampen de gruit en den tol aldaar.* 25 Juli 1327 [1]).

Nos Johannes, Dei gracia episcopus Trajectensis, notum facimus universis, quod dilectis nobis scabinis opidi nostri Campensis a festo beati Jacobi Apostoli sub anno Domini 1327 ad quatuor annos immediate et continuo futuros dimisimus et concessimus grutam et theolonium ibidem, tenendos et habendos locacionis nomine eo jure, quo ad nos et ad ecclesiam nostram Trajectensem pertinere dinoscuntur. Ita tamen quod quolibet annorum predictorum in festo Circumcisionis Domini 105 lib. nigr. Turon. et in festo beati Jacobi 105 lib. ejusdem monete nobis aut receptori nostro Zallandie, qui pro tempore fuerit, deliberent et persolvent. Et quia de 105 libris, solvendis nobis in quarto anno in festo beati Jacobi Apostoli nobis satisfecerunt, eosdem scabinos quitos de dictis 105 libris dimisimus et dimittimus per presentes. Datum anno et die supradictis.

156. *De priester Yaso, vicaris van het St. Paulusaltaar in de kerk te Deventer, schenkt aan zijnen zoon Johannes* $^3/_4$ *van een perceel bouwland te Vrieswijk bij Deventer.* (1327?)

Nos Johannes, Dei gracia episcopus Trajectensis, notum facimus universis, quod in nostra presencia personaliter constitutus Yaso presbyter, perpetuus

1) Dit stuk en het volgende zijn met andere hand als de rest van het handschrift geschreven.

vicarius al*taris* sancti Pauli in ecclesia Daventriensi, dolo non inductus nec fraude circumventus, voluntarie, omni violencia vel metu circumscriptis, dedit donacione inter vivos Jo*hanni* filio suo, et (ad) opus ipsius in manibus nostris resignavit tres partes fundi seu terre arabilis, quas habet in villa dicta Vrieswijc, sita prope Daventriam, prout dicta terra in quatuor partes dividitur, cujus terre vel fundi quartam partem habet et possidet Conradus de Judia opidanus Daventriensis; tali condicione apposita, quod si dictus filius suus absque liberis discederet, quod dicta terra ad legitimos ipsius devolveretur heredes. Acta sunt hec etc.

157. *Opgave der schulden van den bisschop aan Sander van Obbure, rentmeester van Twente.* (1327?)

* Dominus tenetur Sandero 135 libris mutuate pecunie	135 l.
Item eidem 60 libris, Petro concessis camerario	60 l.
Item eidem pro expensis domini in Arnem et Diederen	10 l.
Item pro 2 equis domini	80 l.
Item 80 modios siliginis, quos marescalcus habuit.	
De hiis tenetur Sanderus domino nostro de ultima computacione sibi facta	(285 l.) 16 l.
Summa pecunie Sandero debite	269 l.

158. *Aanteekening, dat de procureur van de tegenpartij van Mr. Pieter Mey heeft afgezien van een ingesteld appèl.* (29 April 1327? [1].)

Magister Gyselbertus de Hoesden renunciavit ut pro-

1) Hier begint de verzameling quaterns op steviger papier. Blijkbaar was het opschrift boven N°. 160 het opschrift boven deze afdeeling. Op het witte schutblad zijn later deze beide N°. 158 en 159 ingeschreven.

curator adversarii magistri Petri Maji appellacioni interposite. Interfuerunt magister Bliec, Jo*hannes* de Slewic, Cysekiin, dominus Jo*hannes* de Abstede. Datum et actum feria 4 post Marci Evangeliste hora sexta in capitulo sancti Pauli Trajectensis [1]).

159. *De bisschop neemt eenige ridders en de burgemeesters van Utrecht tot zijne raden aan, en verbindt zich het land aan deze zijde van de Ysel volgens hun advies te besturen.* 31 Augustus 1328.

Consiliarii. Wi Jo*han*, bi der ghenaden Goeds bisscop tUtrecht, maken cond al denghenen, die desen brief zien zellen of horen lesen, dat wi hebben ghenomen tot onsen rade eersamen lude, heren Gysebr*echt* here van Yselst*eyne*, heren Sveder here van Apecoude, heren Arnd van Yselst*eyne*, haren Steven van Zulen, ridders, de tve burgermeester ende de tve overste ouderman van onser stat van Utrecht, so wie dat si siin, die van der stat rade siin van Utrecht. Ende gheloven in goeden trouwen, dat wi bi derre vorseider rade werken zelen, als van onsen werliken gherechten in onsen lande van Utrecht tusschen der Node ende Bodegrave. Voerd so verbendewi ons, so wat ambachtsman dat wi zetten zelen in onsen werliken gherechten tusschen der Node ende Bodegrave, dat wi dat doen zelen bi rade ende consent deser voerghenoemder, die hiirvoer bescreven staen, sonder alrehande archeit. In orconde des brieves bezeghelt mit onsen zeghel. Ghegheven int jaer ons Heren 1328 des Godensdaghes na sente Jans dach ad decollacionem.

---

1) Vgl. over deze zaak nog hiervoor N°. 134, 140 en hierna N°. 228—232.

160. *Rekening van den bisschop met verschillende leveranciers te Utrecht.* 21 December 1327.

* In nomine domini amen. Isti sunt extractus debitorum de expensis et aliis, in Trajecto per dominum Trajectensem episcopum et ejus familiam contractis [1]). Petrus camerarius computavit die beati Thome Apostoli coram domino nostro Trajectensi episcopo de omnibus, que dominus tenebatur de expensis in Trajecto usque ad Dominicam ante Mychaelis personis infrascriptis, sub anno Domini 1327 in camera domus episcopalis Daventriensis; et dominus mansit debens personis infrascriptis, omnibus summatis usque ad Dominicam ante Mychaelis predictam:

Egidio Balduino.	89 l.		9 d. nigr.
Katerine pistrici	156 l.	19 s.	8 d.
Sed Pyrot solvit Ka*terine* 100 libras.			
Item Jor*dano* Pau	57 l.	5 s.	7 d.
Item Firmino	294 l.	11 s.	1 d.
Credo 100 sol*ute*.			
Item vader Heynen	24 l.	17 s.	11 d.
Item veren Aven Slanghen. . . .	53 l.	18 s.	10 d.
Item W*illelmo* de Geyno	193 l.	8 s.	
Item Fre*derico* Werneri	24 l.		
Item W*illelmo* Hond	45 l.	11 s.	2 d.
Summa usque ad Dominicam ante Mychaelis	940 l.	3 s.	nigr.

161. *Aanteekeningen over huishoudelijke uitgaven van den bisschop* [2]). 27 September 1327—6 Maart 1328.

* Extractus expensarum, Trajecti factarum a Dominica ante Mychaelis usque ad feriam 2 post Victoris.

(*Volgen* 15 *namen van leveranciers.*)

Summa predicti extractus . . . 199 l. 8 s. nigr. Tur.

1) Zie het hier volgende reeds N°. 122.

2) Zie dit extract reeds N°. 152.

* Summa Egidii Balduini, exposita pro volucribus, pullis et 300 scutellis, deductis de Trajecto in domo Teutonica et in nocte beati Martini apud Horst, per 2 dies	8 l.	13 s.	4 d.
Summa Ka*terine* pistricis, in Oesbroech in vigilia et die Omnium sanctorum et in Trajecto feria 2 ante Martini.	3 l.	17 s.	8 d.
Summa W*illelmi* Hond feria 2 ante Omnium sanctorum et in vigilia eorundem et feria 2, feria 3 et in vigilia beati Martini et feria 4 de mane in domo Teuthonica, per $2^1/_2$ dies.	29 l.	11 s.	7 d.
Item Jor*dano* Pau		34 s.	
Item Go*defrido* de Stabulo			16 d.
Item fabro per duas vias.		37 s.	4 d.
Item Ghevardo cellatori		12 s.	
Item vader Heynen		5 s.	
Summa totalis	46 l.	12 s.	2 d. nigr.

* Extractus expensarum, Trajecti factarum a Sabbato post Barbare virginis usque ad feriam 2 post festum beati Nycholai, qua dominus exivit Trajectum et ivit in Dyst.

(*Volgen* 10 *namen van leveranciers.*)

Summa	42 l.	9 s.	3 d.
Item Ghevardo		8 s.	4 d. Holl.
Item Jo*hanni* Scenkel de antiquo, ut Fla*mingus* dicit.		36 s.	
Item Jo*hanni* Scenckel de vino, ducto in Oesbroch.	8 l.	6 s.	
Summa			

* Providencie, ducte de Trajecto in Horst feria 6, Sabbato et Dominica post Ponciani.

W*illelmo* Hond pro diversis, prout in papiro continentur	7 l. 7 s. 4 d.
Egidio Balduini pro diversis	6 l. 6 s.
Summa providenciarum in Horst	13 l. 13 s. 4 d.

* Providencie, ducte de Trajecto in Horst Dominica post Conversionem sancti Pauli.

Katerine pro caseis	6 s.
Eg*idio* Balduini pro diversis missis, prout in papiro continentur	6 l. 2 s. 9 d.
W*illelmo* Hond	4 l. 19 s. 4 d.
Summa providenciarum predictarum	11 l. 8 s. 1 d.
Eg*idio* per Pe*trum*.	53 s.
W*illelmo* Hond per Pe*trum*	4 l. 2 s.

* Extractus omnium extractuum duorum foliorum [1]) predictorum et providenciarum, in uno extractu compilatorum, de omnibus, que dominus Trajectensis tenetur personis infrascriptis usque ad Octavam Purificacionis beate Marie virginis, qua dominus intravit civitatem Trajectensem.

(*Volgen* 19 *namen van leveranciers.*)

Summa totalis extractus predicti	1462 l. 15 s. 2 d.

* Extractus expensarum, factarum Trajecti a feria 2 in Octava Purificacionis beate Marie virginis usque ad Dominicam Invocavit, per 13 dies.

(*Volgen* 13 *namen van leveranciers.*)

Summa.	280 l. 11 s. 8 d.
Jor*dano* Pau pro magistro Petro . . .	38 s.
Jo*hanni* fabro pro equo H*uberti*. . . .	7 s.

1) Het handschrift heeft: filiorum. Bedoeld worden de hierboven geplaatste lijsten der uitgaven, die in het handschrift 4 bladzijden vullen. Hiervan bevat dit extract het résumé.

* Extractus expensarum, Trajecti factarum a feria 3 post Reminiscere usque ad Dominicam Oculi.

(*Volgen* 11 *namen van leveranciers.*)

Summa. . . . . 142 l. 11 s. 9 d.

Katerine pro panibus apud Nyervaerd 30 s.

162. *Rekening van den bisschop met verschillende leveranciers te Utrecht.* 6 Maart 1328.

* Dominica qua cantatur Oculi computavit dominus Trajectensis cum personis infrascriptis de expensis et aliis, dicto domino deliberatis usque in hunc diem Oculi. Omnibus summatis et extractibus superius positis in uno extractu compilatis usque in diem predictum, mansit dominus obligatus personis infrascriptis; et singuli habent quasi recessus [1]).

Totus solutus.	Jo*hanni* Scenckel.	52 l.		18 d.
Solute 180 l.	Eg*idio*	225 l.	14 s.	4 d.
	Deficiunt 53 l. 5 s. 2 d.			
Solute 50 l.	Ka*terine*	127 l.	15 s.	10 d.
	Deficiunt 77 l. 15 s. 10 d.			
Solute 60 l.	Jor*dano* Pau.	128 l.	15 s.	3 d.
	Deficiunt 67 l. 15 s. 3 d.			
Solutus totus.	Fre*derico* Werneri	24 l.		
Solute 20 l.	Vader Heyn	42 l.		4 d.
	Deficiunt 22 l. 4 d.			
Solute 200 l.	W*illelmo* Hond	363 l.	6 s.	8 d.
	Deficiunt 206 l. 5 s.			
Soluta tota.	Al*eydi* de Blasenb*orch*. .	9 l.	18 s.	6 d.
Solutus totus.	Jo*hanni* fabro.	14 l.	9 s.	
Solutus totus.	Go*defrido* de Stabulo . .	5 l.	8 s.	2 d.
Solutus totus.	Gheverdo cellario . . . ,	8 l.	7 s.	8 d.

1) Hierbij op den kant een teeken, verwijzende naar N°. 165, waar de hier na gedane betaling als restant vermelde sommen als schulden in het net zijn overgenomen.

Solutus totus.	Rodolpho.	2 l. 22 d.
	Huberto	38 s.
	Deficit totum.	
Solutus totus.	Custodi sancti Johannis	6 l. 14 s. 4 d.
Solutus totus.	Pyrot	20 l. 14 s.
Solutus totus.	Pyrot predicto 200 l., Firmino et Ka*terine* solute.	200 l.
Solute 100 l.	Firmino	262 l. 6 s. 1 d.
	Deficiunt 162 l. 6 s. 1 d.; sed alibi est positum de *solucione.*	
Solute 50 l.	Ave Slangen.	103 l. 15 s. 9 d.
	Deficiunt 53 l. 15 s. 9 d.	
Solute 100 l.	W*illelmo* de Geyno. . . .	288 l. 9 s. 4 d.
	Deficiunt 188 l. 9 s. 4 d.	
	Summa totalis omnium ad Dominicam Oculi, qua dominus exivit Trajectum.	1887 l. 15 s. 8 d.

Summa adhuc restans solvenda, preter Firminum, 832 l. 12 s. 9 (?) d.

Item deficiunt Petro 15 l. 5 s. 6 d. Et tunc sunt ei solute 300 (l.)

163. *Aanteekeningen over huishoudelijke uitgaven van den bisschop.* 16 Maart—30 April 1328.

*Extractus expensarum, Trajecti factarum feria 4 post Letare Jherusalem per 1 diem, et de providenciis, feria 4 post Oculi in Horst ductis.

(*Volgen 7 namen van leveranciers.*)

Summa. . . . . 52 l. 18 s. 9 d.

sed 32 s. de sede [1]) non sunt infra.

---

1) Er is namelijk onder de leveranciers eene post: „Gheverdo cellatori de sede domini 32 s."

Item magistro Jo*hanni* fabro pro ferraturis magistri Petri et meis. . . . . 5 s. 4 d.

W*illelmus* Hond habet recessum de 406 l. usque ad istum diem et cum isto extractu.

E*gidius* habet recessum de 233 l. 5 s. 2 d., inclusis omnibus [1]).

* Exposita per W*illelmum* Hond, transmissis in Horst feria 6 ante Palmarum.

Pro bras*amis*.		10 s.
Pro cabeliau.	6 l.	
Item eidem pro salmone		35 s.
Item pro scollis		40 s.
Item pro ama aceti	4 l. 4 s.	
Item 6 gr., quos Pyrot habuit		6 gr.
Item pro carruca.		6gr.
Item servis		6 Holl.
Item feria 5 post Palmarum pro scollis		24 s.
Item pro salmone		35 s.
Item pro piscibus marinis		50 s.
Item pro cabeliau		50 s.
Item pro luceis et brasamis		5 s.
Summa istius extractus. . . .	23 l.	

* Providencie, ducte de Trajecto in Horst pro duabus vicibus, una vice post Judica, alia in die Pasche.

Summa E*gidio*. . . . . 11 l. 12 s. 10 d.

Particule in papiro.

* Feria 2 post Pascha Trajecti per totum diem.

(*Volgen* 9 *namen van leveranciers.*)

Summa diei . . . . . 17 l. 2 s. 3 d.

---

1) Bij de twee laatste posten staat op den kant: „Istud debet stare in eodem folio ab alio latere." (Nam. onder de schulden van N°. 162.)

* Providencie, ducte de Trajecto in Horst feria 3 post Misericordia Domini.

Egidio	6 l.	9 s.	6 d.
Katerine		5 s.	
Fermino		12 s.	
Summa	7 l.	6 s.	6 d.

* Providencie de Firmino per totum jejunium coqui.

Summa	12 l.	8 s.	10 d.
Pro camera Firmino	39 l.	19 s.	4 d.

* Extractus expensarum, factarum Trajecti a feria 6 post Misericordia Domini usque ad Sabbatum in vigilia Phylippi et Jacobi Apostolorum.

(*Volgen* 13 *namen van leveranciers.*)

Summa predicti extractus . .	119 l.	2 s.	8 d.
Item Ghevardo 2 sol., pro hoc retroacti		2 s.	
Item magistro Jo*hanni* fabro pro equo Huberti infirmo, quem curavit . . .		12 s.	
Eg*idio* pro sespitibus		5 s.	4 d.

* Providencie, ducte in Horst in vigilia Phylippi et Jacobi Apostolorum [1]).

Eg*idio*.	5 l.		4 d.
W*illelmo* Hond pro vino		36 s.	
Summa	6 l.	16 s.	4 d.
Item Jordano Pauwe pro Huberto et Willemhet 5 mudde, valent		26 s.	8 d.

164. *Rekening van den bisschop met verschillende leveranciers te Utrecht.* 30 April 1328.

* In nomine Domini amen. Anno Domini 1328 in vigilia Phylippi et Jacobi Apostolorum computatum fuit cum personis infrascriptis, de omnibus receptis

1) Hieronder staat op den rand der bladzijde: „In vigilia Phylippi et Jacobi exivit dominus Trajectum et ivit Horst."

ab ipsis a Dominica Oculi usque ad vigiliam predictam, extractibus et providenciis in uno extractu compilatis [1]), exceptis illis debitis, que dominus tenetur ad Dominicam Oculi [2]).

R.	Katerine [3]).	15 l.	3 s.	2 d.
C.	Gheverdo cellatori	4 l.	18 s.	
R.	Jordano Pau	15 l.	3 s.	8 d.
C.	Jo*hanni* fabro.	5 l.	18 s.	6 d.
R.	W*illelmo* Hond	64 l.	5 s.	2 d.
R.	Eg*idio*	46 l.	8 s.	4 d.
	Petro camerario.		24 s.	6 d.
	Go*defrido* de Stabulo.		11 s.	6 d.
C.	Vader Heyn	2 l.	19 s.	7 d.
R.	Firmino, omnibus summatis inter dominum nostrum et ipsum, tenetur ei dominus 215 l. 6 s. 3 d.; sed in isto recessu non habet nisi 53 l. 2 d., sed de toto habet unum recessum	53 l.		2 d.
R.	H*enrico* de Leuwenberg	9 l.		
R.	Jo*hanni* de Werden	18 l.	16 s.	8 d.
	Custodi sancti Jo*hannis*		5 s.	
	Henrico Witten.	5 l.	4 s.	6 d.
C.	Item Jor*dano* Pauwen pro H*uberto*		26 s.	8 d.
	Summa totalis predictorum cum Firmino. . .	244 l.	5 s.	5 d.

1) Op den kant staat: „Ista sunt alibi signata, ibi", en er volgt een teeken, verwijzende naar N°. 166, waar hetzelfde nogmaals voorkomt.

2) Deze laatste schulden vindt men onder N°. 165.

3) R. beteekent, dat de schuldeischer een reces of schuldbekentenis heeft. C. beteekent *cedula;* vermoedelijk een eenvoudig lijstje der schulden zonder zegel, wegens het geringe bedrag der schuld.

165. *Lijst van de schulden des bisschops te Utrecht.* 30 April 1328. *Met aanteekening over de betaling van een deel daarvan.* 1 Juli 1328.

* In nomine Domini amen. In vigilia Philippi et Jacobi Apostolorum taxata fuerunt debita episcopi Trajectensis, que tenebatur suis debitoribus in Trajecto usque ad Dominicam Oculi. Summa debitorum fuit tunc, inclusis 4 libris Petro debitis, 2347 l. 19 s. 5 d., de quibus solvit Petrus camerarius 1500 libras [1]), de quibus recepit 1100 libras et ab offi*ciali* 400 libras. De quibus omnibus computatis mansit dominus debens personis infrascriptis [2]):

Egidio (Solute 30 l.)	53 l. 5 s. 2 d.
Katerine (Solute 40 l.).	77 l. 15 s. 10 d.
Jor*dano* Pauwen (Solute 40 l.)	68 l. 15 s. 3 d.
Vader Heyne (Solute 12 l.).	22 l.
W*illelmo* Hond (Solutus totus).	205 l. 5 s.
Firmino (Solutus totus).	162 l. 6 s. 1 d.
Ave Slanghen (Soluta).	53 l. 15 s. 9 d.
W*illelmo* de Geyno (Solute 150 l.) . .	188 l. 9 s. 4 d.
Item Pyrot	15 l. 5 s. 6 d.
Summa.	849 l. 4 s. 10 d.

Isti omnes recessus sunt de majori summa, ubi signum continetur [3]); nec est solucio eis deducta.

Item Eg*idio* de Stabulo. . . . . 27 s.

Manet in Trajectensi.

* Prima [4]) die mensis Julii computavit Petrus coram

---

1) Zie de details dezer betaling aangeteekend bij N°. 162.

2) Hierbij op den kant een teeken, met de woorden „Ista debita continentur ibi istud signum est" verwijzende naar N°. 162, waar dezelfde lijst voorkomt als restant na de toen gedane betaling.

3) Nam. N°. 162: zie Noot 2.

4) Hierbij op den kant: „Hic incipit".

domino nostro episcopo de personis, in presenti latere scriptis superius. Omnibus solutis preter hec, tenetur:

Eg*idio*	23 l. 5 s. 2 d.
Katerine	27 l. 15 s. 10 d.
Jor*dano* Pauwen	28 l. 15 s. 3 d.
Vader Heyn	10 l.
W*illelmo* de Geyno	38 l. 9 s. 4 d.
Summa	138 l. 5 s. 7 d.

Ista debita [1]) sunt de antiquo.

166. *Rekening van den bisschop met verschillende leveranciers te Utrecht.* 30 April 1328.

* Anno Domini 1328 in vigilia Philippi et Jacobi Apostolorum computatum fuit in Trajecto cum personis infrascriptis, de expensis factis Trajecti et de providenciis, in Horst et Renen missis, a Dominica Oculi usque ad dictam vigiliam, prout in extractibus continetur, et de providenciis, captis contra Firminum de toto jejunio, et de camera. Exceptis debitis in latere istius folii [2]), sunt omnia summata usque in hunc diem in vigilia Philippi et Jacobi [3]).

R.	Katerine	15 l. 3 s. 2 d.
C.	Gevardo cellatori	4 l. 18 s.
R.	Jor*dano* Pauwen	15 l. 3 s. 7 d.
C.	Jo*hanni* fabro	5 l. 18 s. 6 d.
R.	W*illelmo* Hond	64 l. 5 s. 2 d.
R.	Eg*idio*	46 l. 8 s. 4 d.
	Petro camerario	24 s. 6 d.
	Godefrido de Stabulo	11 s. 6 d.
C.	Vader Heyn	2 l. 19 s. 6 d.

1) Het handschrift heeft: „debent".

2) Nam. in N°. 165.

3) Hierbij op den kant een teeken, verwijzende naar N°. 164, waar hetzelfde reeds voorkomt.

R.	Firmino	53 l.		2 d.
R.	Henr*ico* de Leuwenberg . . .	9 l.		
R.	Jo*hanni* de Werden.	18 l.	16 s.	8 d.
	Custodi sancti Jo*hannis* . . .		5 s.	
	Heyn Wit	5 l.	4 s.	6 d.
C.	Jor*dano* Pauwen pro Huberto		26 s.	8 d.
	Summa totalis . . .	244 l.	5 s.	5 d. nigr.
	Summa totalis Fermini.	216 l.	6 s.	3 d.

167. *Aanteekeningen over huishoudelijke uitgaven van den bisschop.* 18 Mei—3 Augustus 1328.

* Extractus expensarum, factarum Trajecti a feria 4 ante Penthecostes usque ad vigiliam ejusdem de mane, exceptis expensis in Oudwater, per Hubertum solutis.

(*Volgen de namen van* 9 *leveranciers.*)

Summa . . . . . 67 l. 19 s. 3 d.

* Providencie, ducte in Horst in die Penthecostes per Eg*idium*:

Pro carnibus bovinis	3 l.		
Pro carnibus ovinis		28 s.	
Pro agnis		35 s.	
Pro pullis		20 s.	4 d.
Pro ancis		15 s.	
Pro poreta		5 s.	
Pro carruca		8 s.	
Item pro turbonibus		20 s.	
Summa Eg*idio* de providenciis	9 l.	11 s.	4 d.

In vigilia Penthecostes exivit dominus Trajectum et ivit Horst.

* Providencie, ducte de Trajecto in Horst Dominica post festum Nativitatis beati Johannis Baptiste.

Eg*idio* pro $^1/_2$ bove	4 l.	
Item pro 3 arietibus		32 s.

Item pro 30 pullis	1 l.		
Item pro 2 agnis.		10 s.	
Item pro 6 ancis.		14 s.	
Item pro piscibus			5 gr.
Item pro servis			1 gr.
Item pro bast (?).			8 d.
Summa *Egidio*	8 l.	4 s.	8 d.
Summa *Willelmo* Hond pro reygheris			21 gr.

* Providencie, ducte de Trajecto in Horst Dominica post Octavam Petri et Pauli Apostolorum.

Apud Egidium	5 l.	16 s.	8 d.
Partes sunt in papiro.			
Item *Willelmo* Hond pro reger.		16 s.	
Katerine pro pane		29 s.	8 d.

* Providencie, ducte de Trajecto in Horst feria 5 ante Divisionem apostolorum.

Egidio	2 l.	10 s.	11 d.
Willelmo Hond pro cenapio et vino, 12 tacis vini	2 l.	12 s.	
Katerine pro pane		10 s.	
Partes sunt in papiro.			

* *Johannes* de Hamert [1]) computavit feria 6, scilicet ipso die Divisionis apostolorum. Omnibus summatis mansit dominus debens dicto *Johanni* 406 l. 16 s. nigr. Tur.

Item habuit recessum in eadem littera de 45 l. 11 s. 7 d.

* Item Arnoldus Amylii, civis [2]) Trajectensis, habet recessum de vino de 46 l. 14 d., ad Lamberti solven-

---

1) Een inwoner van Renen, die ook elders voorkomt als leverancier van proviand op het kasteel Horst bij Renen, gedurende 's bisschops verblijf aldaar.

2) Het handschrift heeft: civitas.

dis vel infra mensem immediate sequentem. Datum Sabbato post Jacobi anno Domini 1328.

* Extractus expensarum, Trajecti factarum a Sabbato post Divisionem apostolorum usque ad feriam 4 post Petri ad vincula [1]) in Trajecto.

(*Volgen* 12 *namen van leveranciers.*)

Summa extractus predicti . . . . . 209 l. 4 s.

168. *Rekening van den bisschop met verschillende leveranciers te Utrecht.* 3 Augustus 1328.

* Feria 4 post festum beati Petri ad vincula computavit dominus Trajectensis cum personis infrascriptis, videlicet de omnibus extractibus a vigilia Maji Philippi et Jacobi, quando novissime computavit cum eisdem [2]), et de restanciis solucionis, facte per Petrum [3]). Omnibus summatis et defalcatis usque in hunc diem predictum [4]), mansit dominus debens personis infrascriptis:

R. Sol.	W*illelmo* Hond.	184 l.	19 s.	11 d.
C.	Gysekino pasteydebacker		26 s.	4 d.
R. Sol.	Egidio.	169 l.	7 s.	1 d.
R. Sol.	Katerine	85 l.	6 s.	3 d.
R. Sol.	Jor*dano* Pauwen	70 (l.)	2 s.	2 d.
Solvit Pyrot.	Jo*hanni* Wandelard. . . .	9 l.		16 d.
	Solutus est. Item 17 s.			
C.	G*odefrido* de Stabulo . .		32 s.	8 d.
R. Sol.	Vader Heynen	18 l.	2 s.	3 d.
R.	Jo*hanni* fabro nostro . . .	12 l.	10 s.	8 d.
Sedula.	Gheverdo cellatori	9 l.	5 s.	6 d.

1) Het handschrift heeft: „usque ad feriam 4 per diem in Trajecto post Petri ad vincula."

2) Zie N°. 165.

3) Zie N°. 165 en 162.

4) Dus het montant van N°. 165 en 166 met het sedert geleverde.

R.	Fermino	55 l. 18 s. 8 d.[1])
	Item W*illelmo* de Gheyno de omnibus usque nunc[2]). . . .	120 l. 10 s. 8 d.
Cedula.	Custodi sancti Jo*hannis* . . .	9 s.
R.	H*enrico* de Leuwenberg . . .	9 l.
R.	Jo*hanni* de Werden	18 l. 16 s. 8 d.
R. non.	H*enrico* Wit	5 l. 4 s. 6 d.
R.	Arnoldi Amelii ad Lamberti	46 l. 14 d.
	Ave Slanghen	45 l. 17 s. 10 d.
	Summa parcium predictarum	882 l. 9 s. 3 d.[3])

169. *Aanteekeningen over huishoudelijke uitgaven van den bisschop.* 6—9 Augustus 1328.

* Extractus expensarum, factarum Trajecti a Sabbato post Petri ad vincula usque ad feriam 3 sequentem in vigilia Laurencii.

(*Volgen de namen van 9 leveranciers.*)

Summa . . . . . 54 l. 3 s. 8 d.

Item Eg*idio* pro falc*one*. . . . . 7 l. 2 s.

170. *Rekening van den bisschop met verschillende leveranciers te Utrecht.* 9 Augustus 1328.

* In vigilia beati Laurencii Martiris computavit dominus episcopus Trajectensis cum personis infrascriptis, de omnibus, apud ipsas receptis usque in hunc diem

---

1) Daarboven later geschreven: „De camera et omnibus 84 l. 6 s. 7 d."

2) Daarbij staat boven aan de bladsijde:

„W*illelmo* de Geyno de antiquo	38 l. 9 s. 4 d.
Item eidem per Petrum	38 l. 16 d.
Item eidem pro vino sancti Johannis	44 l."

3) Er stond eerst: „Summa parcium predictarum 687 l. 2 s. 10 d." Het montant was aanvankelijk lager, daar de schuld aan Firminus verhoogd is en de schulden aan Willem Van den Geyne en Ave Slangh later zijn bijgevoegd.

vigilie beati Laurencii predicte [1]). Omnibus quidem summatis et cassatis, mansit dominus debens personis infrascriptis:

R.	W*illelmo* Hond.	209 l.	10 s.	10 d.
R.	Egidio.	189 l.	7 s.	3 d.
R.	Katerine pistrici	91 l.	13 s.	7 d.
R.	Jor*dano* Pauwen.	76 l.	2 s.	2 d.
R.	Vader Heynen.	19 l.	2 s.	
R.	Jo*hanni* fabro domini	15 l.	2 s.	4 d.
	Ghevardo cellatori	9 l.	14 s.	
R.	Fermino.	84 l.		
	Item		85 s.	6 d.
R.	Custodi sancti Jo*hannis*		9 s.	
R.	Henr*ico* de Leuwenberg	9 l.		
R.	Jo*hanni* de Werden.	18 l.	16 s.	8 d.
R.	H*enrico* Wit	5 l.	4 s.	6 d.
R.	Ar*noldo* Amylii	46 l.		14 d.
R.	Ave Slanghen	45 l.	17 s.	10 d.
R.	W*illelmo* de Gheyno.	120 l.	10 s.	8 d.
	G*odefridо* de Stabulo.		42 s.	8 d.
	Gyselberto pasteydbacker		26 s.	4 d.
	Summa parcium predictarum . .	944 l.	2 s.	

Inde habent recessus.

---

1) Het blijkt niet, waarom de bisschop reeds zes dagen na de onder N°. 168 vermelde rekening weder rekende, noch hoe het totaal in dien korten tijd (behalve door de sub N°. 179 vermelde uitgaven) zoo verbazend toegenomen was. Men zou meenen, dat een ander jaar bedoeld werd en de aanteekening slechts toevallig hier geplaatst was, wanneer zij niet juist tusschen twee extracten van denzelfden dag (vigilia Laurencii) stond. Er staat bovendien in het handschrift eene verwijzing naar N°. 172, waar inderdaad de eindsom nogmaals voorkomt ad 2 Sept. 1328. Zie ook de verwijzing in N°. 174.

Item magistro Jo*hanni* fabro pro ferraturis magistri Petri et meis. . . . . 5 s. 4 d.

W*illelmus* Hond habet recessum de 406 l. usque ad istum diem et cum isto extractu.

Eg*idius* habet recessum de 233 l. 5 s. 2 d., inclusis omnibus [1]).

* Exposita per W*illelmum* Hond, transmissis in Horst feria 6 ante Palmarum.

Pro bras*amis*.	10 s.	
Pro cabeliau.	6 l.	
Item eidem pro salmone	35 s.	
Item pro scollis	40 s.	
Item pro ama aceti	4 l. 4 s.	
Item 6 gr., quos Pyrot habuit		6 gr.
Item pro carruca.		6gr.
Item servis		6 Holl.
Item feria 5 post Palmarum pro scollis	24 s.	
Item pro salmone	35 s.	
Item pro piscibus marinis	50 s.	
Item pro cabeliau	50 s.	
Item pro luceis et brasamis	5 s.	
Summa istius extractus. . . .	23 l.	

* Providencie, ducte de Trajecto in Horst pro duabus vicibus, una vice post Judica, alia in die Pasche.

Summa Eg*idio*. . . . . 11 l. 12 s. 10 d.

Particule in papiro.

* Feria 2 post Pascha Trajecti per totum diem.

(*Volgen* 9 *namen van leveranciers.*)

Summa diei . . . . . 17 l. 2 s. 3 d.

---

1) Bij de twee laatste posten staat op den kant: „Istud debet stare in eodem folio ab alio latere." (Nam. onder de schulden van N°. 162.)

* Providencie, ducte de Trajecto in Horst feria 3 post Misericordia Domini.

Egidio	6 l.	9 s.	6 d.
Katerine		5 s.	
Fermino		12 s.	
Summa	7 l.	6 s.	6 d.

* Providencie de Firmino per totum jejunium coqui.

Summa	12 l.	8 s.	10 d.
Pro camera Firmino	39 l.	19 s.	4 d.

* Extractus expensarum, factarum Trajecti a feria 6 post Misericordia Domini usque ad Sabbatum in vigilia Phylippi et Jacobi Apostolorum.

(*Volgen* 13 *namen van leveranciers.*)

Summa predicti extractus . .	119 l.	2 s.	8 d.
Item Ghevardo 2 sol., pro hoc retroacti		2 s.	
Item magistro J*ohanni* fabro pro equo Huberti infirmo, quem curavit . . .		12 s.	
E*gidio* pro sespitibus		5 s.	4 d.

* Providencie, ducte in Horst in vigilia Phylippi et Jacobi Apostolorum [1]).

E*gidio*.	5 l.		4 d.
W*illelmo* Hond pro vino		36 s.	
Summa	6 l.	16 s.	4 d.
Item Jordano Pauwe pro Huberto et Willemhet 5 mudde, valent		26 s.	8 d.

164. *Rekening van den bisschop met verschillende leveranciers te Utrecht.* 30 April 1328.

* In nomine Domini amen. Anno Domini 1328 in vigilia Phylippi et Jacobi Apostolorum computatum fuit cum personis infrascriptis, de omnibus receptis

1) Hieronder staat op den rand der bladzijde: „In vigilia Phylippi et Jacobi exivit dominus Trajectum et ivit Horst."

171. *Aanteekeningen over huishoudelijke uitgaven van den bisschop.* 9 Augustus—2 September 1328.

* Extractus expensarum, ductarum de providencia de Trajecto apud Horst et Renen in vigilia beati Laurencii, qua dominus exivit Trajectum:

W*illelmo* Hond pro reyger	18 s. 8 d.
Item eidem pro conductione carruce	8 s.
Item Eg*idio* pro pullis	24 s.
Item eidem pro carnibus bovinis. . .	2 l. 10 s.
Item eidem pro carnibus arietinis . .	20 s.
Item eidem pro Lisa Craghen, pro domino Ysel*steyne*	8 s.
Summa	6 l. 8 s. 8 d.

* Extractus expensarum, factarum Trajecti a feria 2 die Assumpcionis beate Marie virginis de vespere usque ad post prandium ferie 4 immediate sequentis.

(*Volgen de namen van* 9 *leveranciers.*)

Summa . . . . . 40 l. 4 s. 10 d.

* Extractus expensarum, factarum Trajecti a feria 6 post Assumpcionem beate Marie virginis usque post prandium ferie 2 immediate sequentis, cum providenciis ductis supra Veluam in Gerderen.

(*Volgen de namen van* 10 *leveranciers.*)

Summa . . . . . 53 l. 19 s. 4 d.

Item Jo*hanni* fabro pro servo Huberti infirmante	20 s.
Item W*illelmo* Hond pro Huberto . .	7 s.
Item Jor*dano* Pau pro Huberto	6 s.
Item eidem pro Huberto	20 gr.
Summa	2 l. 19 s.

* Extractus expensarum, factarum Trajecti a Dominica post festum beati Bartholomei Apostoli, qua dominus noster intravit Trajectum, usque ad feriam

6 immediate sequentem, per 6 dies, cum [1]) providenciis ductis apud Gerder.

(*Volgen de namen van* 11 *leveranciers.*)

Summa totalis extractus predicti. 89 l. 19 s. 4 d.

Ibi [2]) prelati milites et burgimagistri Trajectenses, equi 70.

172. *Rekening van den bisschop met verschillende leveranciers te Utrecht.* 2 September 1328.

* De tribus reysis. Hic sunt tres extractus [3]), in uno extractu compilati, cum quibusdam providenciis, a Renen in vigilia beati Laurencii ductis.

Primus extractus fuit a feria 2 sive die Assumpcionis beate Marie virginis usque ad feriam 4 sequentem, cujus summa est. . . . . 40 l. 4 s. 10 d.

Secundus extractus est a feria 6 post Assumpcionem beate Marie usque ad feriam 2 immediate sequentem, cum providenciis supra Veluam in Gerderen, cujus summa est . . . . . 53 l. 19 s. 4 d.

Item postea . . . . . 33 s.

Tercius extractus fuit a Dominica post Bartholomei usque ad feriam 6 immediate sequentem per 6 dies, cum providenciis ductis apud Gherder et semper (?) interfuerunt prelati, canonici, milites et burghimagistri in composicione pacis inter comitem et Daventriam. Et ista omnia continentur in folio precedenti [4]); de quibus omnibus habent litteras recessus. (89 l. 19 s. 4 d.)

Recessus.	Primo Willelmo Hond . . .	83 l. 14 s. 8 d.
Recessus.	Eg*idio* Balduini	53 l. 8 s. 3 d.
Recessus.	Katerine.	18 l. 12 s.
Recessus.	Jor*dano* Pauwen	18 l. 12 s. 8 d.
Cedula.	Go*dekino* de Stabulo.	16 s. 4 d.

1) Het handschrift heeft: dum.

2) Nam. te Garderen, waarheen de provisie gevoerd was.

3) Nam. de vier voorgaande extracten, waarvan hier het résumé volgt.

4) Zie N°. 171.

Cedula.	Fabro Jo*hanni* de Breda . .	5 l. 5 s. 6 d.
Cedula.	Vader Heinen	3 l. 21 d.
Cedula.	Henrico Wit	33 s.
Cedula.	Gheverdo cellatori	4 l. 4 s. 6 d.
Cedula.	Fermino	33 s. 10 d.
Cedula.	Jo*hanni* Hollander	29 s. 4 d.
Cedula.	Pyrot camerarius	21 s.

Summa dictarum parcium de tribus reysis, quibus dominus fuit in Trajecto, in uno recessu compilatis. . . 194 l. 12 s. 10 d.

Hec computacio fuit in Trajecto in exitu domini, videlicet feria 6 post Bartholomei in crastino Egidii [1]), de quibus aliqui habent recessus, sicut est signatum: R. Sed dominus tenetur adhuc in Trajecto 944 l. 2 s., prout cum personis personaliter computavit. Signum [2]).

* Item dominus noster episcopus Trajectensis tenetur W*illelmo* Hond de $4^1/_2$ amis, que fuerunt ducte in Horst de Trajecto, qualibet ama pro 7 l. computata, summa 31 l. 10 s. nigr.

Inde habet recessum, datum ipso die beati Egidii.

173. *Aanteekeningen over huishoudelijke uitgaven van den bisschop.* 9 September—15 December 1328.

* Extractus expensarum, Trajecti factarum a feria 6 post Nativitatem beate Marie virginis de vespere usque ad vigiliam Exaltacionis sancte Crucis per $4^1/_2$ dies, et cum providencia ducta in Horst.

(*Volgen* 11 *namen van leveranciers.*)

Summa predicti extractus . . . . . 94 l. 10 s. 10 d.

---

1) De dubbele dateering is eene vergissing. 2 September was de tweede Vrijdag na Bartholomei, en de tweede aanduiding „crastino Egidii" is dus naderhand als juister gekozen.

2) Hierbij op den kant een teeken, verwijzende naar N°. 170, waar inderdaad eene lijst van schulden tot dit bedrag voorkomt. De hier genoemde eindsom is begrepen in N°. 174.

* Extractus expensarum, factarum Trajecti a Dominica de vespere post Lamberti usque ad vigiliam beate Mathei apostoli per 2 dies.

(*Volgen* 11 *namen van leveranciers.*)

Summa istarum parcium. . . . . 60 l. 15 s.

* Extractus expensarum, factarum Trajecti a feria 2 post Octavam Remigii usque ad feriam 5 sequentem de mane.

(*Volgen* 11 *namen van leveranciers.*)

Summa. . . . . 56 l.

* A festo beati Remigii usque ad Victoris, quando dominus noster fuit in Han*nonia*, mansi in Trajecto per 3 septimanas. Expendi ibidem ego Hubertus et Pe*trus*.

W*illelmo* Hond pro 12 tacis vini, taca pro 40 d., ...	40 s.
Item pro piscibus	12 s.
Summa.	2 l. 12 s.
Eg*idio*.	39 s. nigr.
Ghesen.	40 s.
Jor*dano* Pauwe pro avena	32 s.
Summa.	8 l. 3 s.
Item vader Heyn.	5 s.

* Hee sunt providencie, deducte in Horst feria 5 post Octavam beati Remigii et pro domino Thoma, remanente in Horst, domino absente.

(*Volgen* 6 *namen van leveranciers.*)

Summa. . . . . 18 l. 18 s. 8 d.

* Extractus expensarum, factarum Trajecti a feria 2 in Octava sancti Victoris de sero usque ad feriam 5 sequentem.

(*Volgen* 11 *namen van leveranciers.*)

Summa totalis . . . . . 42 l. 19 s. 8 d.

* Providencie, misse in Horst circa Undecim milium virginum.

(*Volgen* 8 *namen van leveranciers.*)

Summa . . . . . 28 l. 17 s. 2 d.

* Feria (6), videlicet die Symonis et Jude, et in crastino ejusdem fuit dominus episcopus Trajectensis in Oesbr*oec* cum dominis de Abcouden, Ysel*steyne*, Ar*noldo* Ysel*steyne* et filiis domini Ysels*teyne*, domino Steph*ano* de Zulen, episcopo Zudensi, officiali et pluribus aliis. Venerunt omnia de Trajecto.

Partes sunt in papiro.

Panetria.

K*aterine*	3 l.	5 s.	4 d.

Bottellaria.

Jo*hanni* de Werden	14 l.	11 s.	4 d.

Coquina.

W*illelmo* Hond	13 l.		8 d.
Eg*idio*		5 s.	
Summa predictarum parcium apud Oesbr*oec*	31 l.	2 s.	5 d.

* Extractus expensarum, factarum Trajecti a feria 4 de sero ante Martini, die beati Martini, qua dominus tenuit stacionem, et dum comes Hollandie cum domino comedit, et usque ad Dominicam sequentem.

(*Volgen* 15 *namen van leveranciers.*)

Summa . . . . . 166 l. 2 s. 1 d.

Item W*illelmo* Hond 15 s. post dictam computacionem.

* Providencie ducte in Horst circa Katerine.

Eg*idio*.	8 l.	13 s.	4 d.
K*aterine*		16 s.	4 d.
Firmino		21 s.	
Summa providenciarum	(10 l.	10 s.	8 d.)

* Pro W*illelmo* Sartore:

Katerine . . . . . 21 l.

Egi*dio*	10 l.	
W*illelmo* Hond	7 l.	
Jor*dano* Pau.	4 l.	
Summa pro Willelmo Sartore. .	42 l.	
Item pro expensis H*uberti:*		
Apud W*illelmum* Hond		48 s.
Item pro Huberto		35 s. 8 d.
Egi*dio* pro Hu*berto*.		6 s.
Jor*dano* Pau		10 s.

* Extractus expensarum, factarum Trajecti a die beati Andree Apostoli usque ad feriam 5 post Lucie post prandium, per 12½ dies.

(*Volgen* 12 *namen van leveranciers.*)

Summa dictarum parcium . . .	140 l. 15 s. 6 d.
Item Ka*terine* pro Colino.	11 l.
Item pro Jo*hanne* Gallico.	10 l. 6 s. 8 d.[1])
Per Petrum Firmino de camera. . . .	31 l. 18 s. 10 d.
Custodi sancti Jo*hannis* per Pe*trum* .	11 s.

174. *Rekening van den bisschop met verschillende leveranciers te Utrecht.* 15 December 1328.

* Anno Domini 1328 feria 5 post Lucie virginis computavit dominus episcopus Trajectensis cum personis infrascriptis. Omnibus summatis inter ipsum et ipsas personas mansit eis debens cum recessibus extractibus, et computacione facta a vigilia beati Laurencii, quando nuper computavit[2]), usque ad hunc diem:

Recessus.	Primo Willelmo Hond. . .	236 l. 18 s. 2 d.
Recessus.	Egidio Balduini	158 l. 6 s. 7 d.
Recessus.	Katerine de Foro piscium.	208 l. 18 s. 6 d.

1) Bij deze post staat op den kant: „Istud non est computatum".

2) Zie N°. 170. De in N°. 172 genoemde posten zijn hierin begrepen.

Recessus.	Jordano Pauwen.	158 l. 17 s. 3 d.
Recessus.	Vader Heynen.	31 l. 3 s. 11 d.
Recessus.	Magistro Jo*hanni* de Breda	34 l. 17 s. 9 d.
Recessus.	Gheverdo cellatori	21 l.
Recessus.	Fermino.	140 l. 7 s. 10 d.
Cedula.	Custodi sancti Jo*hannis* . .	3 l. 7 s. 9 d.
Recessus.	H*enrico* de Leuwenberg . .	9 l.
	Solutus per Pe*trum*.	
Recessus.	Jo*hanni* de Werden.	131 l. 8 s. 8 d.
	Item eidem.	18 l.
Cedula.	Henr*ico* Witten	5 l. 4 s. 6 d.
	Solutus per Pe*trum*.	
Recessus.	Arnoldo Amylii	46 l. 14 s.
Recessus.	Ave Slanghen	46 l. 13 s. 10 d.
Recessus.	W*illelmo* de Gheyno	120 l. 10 s. 8 d.
Cedula.	Go*defrido* de Stabulo	5 l. 9 s.
	Per Hubertum.	
Cedula.	Gyselberto pasteydbacker .	57 s. 4 d.
	Per Hubertum.	
	Jo*hanni* Hollander.	29 s. 4 d.
	Ghesen.	40 s.
	Hubertus solvit.	
	Pyrot.	26 s.
Recessus.	Flamingo	45 l. 18 s. 8 d.
Pyrot.	W*illelmo* Sartori	2 l.
	Item Petro	300 l.
	Summa parcium predictarum .	1665 l. 5 s. 1 d.

De istis partibus solute sunt 271 libre per Hubertum [1]):

Solutum W*illelmo* Hond.	57 l.
Eg*idio*.	50 l.
Katerine.	59 l.

1) Vgl. N°. 295, dus eerst in April 1329. Er werd toen echter nog meer betaald door den kameraar: zie aldaar.

Arnoldo Melis	20 l.	
Johanni de Werden	50 l.	
Ghevert	16 l.	
Fabro	16 l.	
Johanni de Ameronghen		29 s.
Uxori Gyselberti		57 s.
Godefrido de Stabulo	6 l.	9 s.
Vader Hein	1 l.	
Milde	1 l.	
Summa	271 l. [1])	

175. *De bisschop belooft Willem Macerande, burger van Renen, gelijk zijne medeburgers in zijnen handel te zullen beschermen.* 24 November 1328.

Wi Johan, bi der ghenaden Goeds bisscop tUtrecht, maken cond allen luden, dat wi ghelovet hebben ende gheloven mit desen brieve: so wat comenscap Willem Macerande porter van Renen mit sinen ghelde of mit sinen gûde copt of doet, dat wi hem daeraf niet calengeren en zelen noch moyen noch nieman van onsen weghen, ende heme en gonstech richter wesen in sinen zaken, dier hi te doen hevet, ghelike anders porter van Renen, durende zeven jaer. In orconde etc. Ghegheven int jaer ons Heren 1328 op sente Katrinen avond.

176. *Lijst der schulden van den bisschop. Met aanteekening over het afbetalen der Overijselsche schulden.* 21 Maart 1328.

* Debita Trajectensis episcopi circa Trajectum.

---

1) Hier breekt de serie extracten af. N°. 175 is op eene opene bladzijde ingeschreven. Dan volgen na de lijst der schulden aanteekeningen omtrent de rekening van verschillende ambtenaars. Met N°. 207 heropent de serie, hier afgebroken met 15 December 1328, weder met 11 Januari 1329.

Frederico Werneri. Ad Martini. Dies preteriit. . . . . 289 l. 17 s. 4 d.
Item nepoti sancti Jo*hannis*. Ad Martini. Dies preteriit. P*etrus* [1]). . . . . 50 l.
Item Huberto Scenc. Ad Martini . . 200 l
Frederico Werneri. Petri ad cathedram. P*etrus* . . . . . 520 l.
Item Arnoldo Godscalci. Petri ad cathedram. P*etrus* . . . . . 100 l.
Gyselberto de Brandenborg. Pascha. 600 l.
Gyselberto de Katse. Ad Maium . . 500 l
Comiti Hollandie. Ad Penthecosten. 1000 l.
Frederico Werneri et suis sociis de pannis. Ad Johannis Baptiste . . . . 500 l.
Item pro Ottone de Hokehem. Dominus St*ephanus* . . . . . 150 l.
Item in Amersfordia. Dominus St*ephanus* . . . . . 130 l.
Petro camerario. Solutus est . . . . . 411 l. 11 s. 4 d.
Tonnardo. P*etrus* . . . . . 200 l.
Henrico Svarter et Montennaken. P*etrus* . . . . . 150 l.
Godefrido percamentario . . . . . 13 l. 8 s.
Jo*hanni* de Hamert Dominus Ab*coude*. 200 l.

* Debita ultra Yselam.

Domino de Keppel ad opus filie Hermanni de Laghe. In Purificacione. 100 marc.

Fuit dies. — Solutus.

Item Wise Jacob. Ad Johannis Johannes de Hamert habuit. — Zall*ant*. . 154 l.

---

1) De hierbij op den kant geschrevene namen Petrus, dominus Stephanus (de Zulen), dominus de Abcoude, Zallant, Tventhie en Vollenho wijzen de rentmeestersambten aan, waarop de schuld betaalbaar gesteld is.

Item Balduino Scelwert pro Johanne de Era. Dies preteriit. — Zall*ant* . . 137 l. 4 s.
Item apud Benthem. Ad Johannis. T(v)enth*ia* . . . . . 50 marc.
Item Creylenc. Ad Jacobi . . . . . 60 marc.
Sanderus solvit Adulpho de Brantelget ex toto.
Sed recepit a domino 50 libras.
Dominus de Ahuis est totus solutus.
Dominus Johannes de Wyc levabit 100 libras, et tunc est totus solutus.
Dominus Otto de Haelte. Ad Petri. Zall*ant*. . . . . 25 l.
Item apud Daventriam pro domino Jo*hanne*, sculteto in Vollenho. Vollenho . . . . . 200 l.
et pro dampno illius pecunie Vollenho. 33 l. 12 s.
Item Scenger ad Pascha 100 m. comiti Ben(t)hemensi. Tventhia. . . . . 100 marc.
Item pro illis de Steyvordia. . . . . 15 marc.
Sanderus solvit.
Item domino de Keppel ad opus domini de Bůcstel. Infra annum . . . 150 marc.
Item Stopendale et suis, pro dampno et capitivitate apud Emmichem . . . 100 marc.
Medietate(m), videlicet 40 marcas, ad Jacobi, 50 ad Martini, sed in promptis 10 marcas. — Tventhia.
Item Willelmo Pelegrini de Zutph*ania*, ad festum beati Johannis, de 2 vasis vini. Zall*ant*. . . . . 31 marc. 5 sol. 4 den. Brab.
Item domino Thome. Zall*ant*. . . . . 12 marc.

* Dominus episcopus Trajectensis consideravit cum Alfardo de Scuren, domino Ber*nardo* receptore et cum

Huberto feria 2 post Judica in Bicberghe de debitis suis, pro quibus castra et officia sua sunt obligata. Domino Jo*hanni* Redenc manebit circa 500 libre, Sandero circa 500 libre, domino Bernardo circa 900 libre.

177. *Aanteekening over de rekening van den schout van Salland.* 21 Maart 1328.

*Computacio domino de Keppel de scultecia Zallandie. Dominus de Keppel computavit per Alfardum de (Scuren) de officio scultetatus Zallandie. Summatis inter ipsum et dominum episcopum Trajectensem, mansit dominus debens domino de Keppel 37 lib. 10 s. Recessus. Item Alfardo 16 lib. 14 sol. Recessus. Item eidem 41 sol. nigr. Recessus.

Hec computacio fuit in anno Domini 1328 feria 2 post Judica in Bicberghe. Et computavit circa 900 libras. Dominus Zudensis, dominus de Bucstel et prepositus Arnemensis interfuerunt, dominus Ber*nardus*, Sanderus et Hubertus.

178. *Aanteekening over de rekening van den rentmeester van Salland en over door hem voorgeschotene gelden.* 27 Februari 1328.

* Computacio domini Bernardi receptoris Zallandie. Habita computacione inter dominum episcopum Trajectensem et dominum Ber*nardum* receptorem Zallandie de receptis et expositis in officio renthmagistratus a Dominica Quasimodo sub anno Domini 1327 usque ad Sabbatum ante Reminiscere. Summatis omnibus inter ipsum et dominum Ber*nardum*, mansit dominus debens dicto Ber*nardo* 716 lib. 6 s. 9 d. (1) ob. nigr. Tur. E contrario idem Ber*nardus* mansit domino, inclucis restanciis, 52 modiis 1 scepel siliginis, 113 modiis 3 scepel ordei, 100 modiis 6 scepel avene, de porcis planum, 12 caponibus, item 200 pullis, item de butyro planum est, item 3 libris piperis et 5 libris

cere, de feno planum est. Interfuerunt dominus Tho*mas*, prepositus Ar*nemensis*, Alf*ardus*, Sand*erus* et Hubertus. Anno Domini 1328 Sabbato ante Reminiscere predicto in camera episcopali Trajectensi. De quibus habet recessum.

* Item habet recessum de expensis, factis Daventrie per familiam nostram a Dominica post Purificacionem beate Marie virginis usque ad feriam 3 post Invocavit: 11 lib. 8 s. 9 d., item 20 modiis avene, 2 libris piperis et 8 pullis. Item exposuit pro expensis domini, factis apud Svol, Ummen, Nyenste et Daventrie a feria 3 post Invocavit predicta usque ad feriam 2 post Reminiscere 92 lib. 13 s. 6 d., item 54 modios avene 3 scepel ordei, 3 libras piperis. Item exposuit pro expensis domini Thome et aliorum familiorum, Daventrie contractis a feria 2 post Invocavit usque ad Sabbatum immediate sequens, domino alibi existente, 11 lib. 3 s. 7 d. (1) ob.; item 11 modios avene 3 scepel avene et 4 pullos.

* Item habet recessum de 40 lib. 19 d., quas solvit pro expensis, factis Bicberghe Dominica Judica et feria 2 proxima sequenti.

Item . . . . [1])

179. *Aanteekening over de rekening van den rentmeester van Salland.* (17 Mei?) 1328.

* Computacio domini Bernardi receptoris Zallandie de receptis in anno 27. Dominus Bernardus computavit de officio renthmagistratus Zallandie de anno Domini 1327, de receptis et expositis usque ad feriam 3 ante Penthecosten sub anno Domini 1328. Omnibus summatis inter dominum Trajectensem episcopum et dictum Ber*nardum*, tam de omnibus, quam de salario

---

1) Niet ingevuld.

usque ad hunc diem [1]), manet dominus obligatus dicto Bernardo in 990 lib. 7 s. 2 d. (1) ob.; e contrario idem Ber*nardus* mansit debens domino de anno 27 expredicto, inclusis restanciis, 52 (modiis) 1 scepel siliginis, item 113 modiis 3 scepel ordei, item 3 modiis avene, item 12 caponibus, item 188 pullis, item 5 libris cere. Interfuerunt dominus Thomas, Sanderus de Obbure, Sanderus clericus, Al*fardus* clericus et Hubertus notarius in camera Daventriensi.

180. *Aanteekening over de rekening van den schout van Salland.* 22 Juni 1328.

* Computacione habita inter dominum Trajectensem episcopum et dominum de Keppel per Alfardum de Scuren a Dominica Judica sub anno 1328 usque ad feriam 4 ante Nativitatem beati Johannis Baptiste.

Recepta	306 l. 10 s.	
Exposita cum salario et cum salario pandarii	261 l.	12 d.
Summatis omnibus, manet Alfardus debens domino	45 l. 9 s.	

Interfuerunt dominus Tho*mas*, dominus Ber*nardus* de Ahus, dominus Go*defridus* de Ghore, Weldam, Ar*noldus* de Duren, dominus Ber*nardus* receptor et Hubertus, dicta feria 4 ante Nativitatem beati Johannis Baptiste in domo fratrum Svollensium.

181. *Reces over de rekening van den rentmeester van Twente.* 23 December 1327.

* Computacio Sanderi de officio Tventhie. Nos Jo*hannes*, Dei gracia episcopus Trajectensis, notum facimus universis, quod anno Domini 1327 feria 4 post Thome Apostoli, audita computacione Sanderi de

---

1) Het handschrift heeft: „usque ad diem ad hunc diem".

Obbure, receptoris nostri Tventhie, super omnibus, que idem Sanderus computavit, nomine nostro se recepisse et pro nobis exposuisse in officio receptorie infradicte usque ad illum diem, mansimus eidem Sandero in 471 lib. 12 s. 4 d. nigr. Tur. efficaciter obligati. E contrario autem dictus Sanderus mansit nobis, inclusis restanciis, in 368 modiis 3 scepel siliginis, item in 472½ modio avene, item in 403 pullis, item in 1310 ovis, item in 15 mut*onis* efficaciter obligatus. Testimonio nostrarum presencium litterarum. Datum Daventrie anno et die predictis.

*Item habet commissionem, que continetur in alio papiro. Habet pro expensis 100 libras.

*Item Sanderus habet recessum de 40 marcis, quas solvit Adulpho de Brantelget feria 3 post Epyphanie Domini et de dampno inde venturo.

*Item Sanderus habet recessum de 135 lib. 12 s. 11 den. nigr., item latera porcorum etc. Feria 4 post Ponciani.

*Item Sanderus habet recessum de 30 marcis, quas solvit Adulpho de Branthelghet.

182. *Aanteekening over de rekening van den rentmeester van Twente.* 17 Mei 1328.

* Computacio Zanderi de officio renthmagistratus Tventhie in anno 27. Sanderus de Obbure computavit de officio renthmagistratus Tventhie de anno 27 usque ad feriam 3 post Ascensionem Domini in anno Domini 1328. Omnibus summatis inter dominum Trajectensem episcopum et dictum Sanderum, tam de salario quam expositis et receptis, manet dominus obligatus dicto Sandero 659 lib. 14 s. nigr. E contrario mansit Sanderus domino meo, inclusis restanciis, 3 modiis 1 spent siliginis, item 65½ modiis avene, item 365 pullis, item remanent domino 15 arietes et 1300 ova. Hec computaçio fuit feria 3 post Ascensionem Domini

in anno Domini 1328. Interfuerunt dominus Tho*mas*, dominus Ber*nardus* et Hubertus notarius in camera domus episcopalis Daventriensis.

183. *Aanteekening over de rekening van den schout en rentmeester van Vollenhove.* 17 Mei 1828.

* Computacio domini Johannis Redenc de officio scultetatus et rentmagistratus in Vollenho. Dominus Jo*hannes* Redenc, scultetus in Vollenho, computavit feria 3 post Ascensionem Domini in domo antiqua prepositure Daventriensis. Interfuerunt dominus prepositus Daventriensis, dominus Ber*nardus* receptor et Hubertus coram domino nostro episcopo, de omnibus receptis et expositis de anno Domini 1328, in anno 28 die superius dicta. Omnibus summatis inter dominum et ipsum et de salario anni 27, mansit dominus obligatus dicto domino Jo*hanni* Redenc, inclusis restanciis, que cedunt dicto domino Jo*hanni*, in 272 lib. 15 s. 5 d. (1) ob. nigr. Tur., salva sibi littera de 500 lib.

Summa receptorum fuit, tam in pecunia quam annona pullis porcis et omnibus redditibus in pecuniam summatis, cum officio scultetatus	1037 l. 11 s. 2 d.
Summa expositorum	1310 l. 6 s. [1]) 8 d.

Item mansit dominus Jo*hannes* domino meo 1500 scultellis et pullis et pipere, prout in computacione continetur.

* Item dominus Jo*hannes* habet litteram, continentem quod in terminis, ad hoc deputatis, mutuabit 400 libras, quas

---

1) Het handschrift heeft: „1300 l. 10 s. 6 d. 8 d.", zeker te veranderen volgens de gewone schrijfwijze van het handschrift in: 1300 l. 10 l. 6 s. 8 d.

dominus Ber*nardus* receptor Zallandie recipiet nomine domini, et quitancias de eisdem redditibus.

184. *Lijst der schulden van den bisschop in Overijsel.* 29 Mei 1328.

* Debita Trajectensis episcopi ultra Yselam, notata anno Domini 1328 in Octava Penthecostes.

R.	Primo domino Bernardo, in Zallandia receptori, in ultima computacione sua	990 l.	7 s.	2 d.
R.	Item eidem Ber*nardo* de expensis nostris, Daventrie factis a feria 3 post beatorum Philippi et Jacobi Apostolorum usque ad feriam 3 post Ascensionem Domini	160 l.		18 d.
R.	Item eidem pro domino Ottone de Haelten	25 l.		
	Item eidem pro domino Thoma	12 marc.		
R.	Item eidem pro Wise Jacobo . .	154 l.		
R.	Item eidem pro W*illelmo* Peregrini	75 l.	9 s.	4 d.
	Summa in Zallandia per Ber*nardum*	1433 l. 14 s.		
R.	Item eidem post istam computacionem, de equo Huberti notarii domino Thome.	16 l.		
R.	Item eidem Ber*nardo* de expensis domini per 7 dies.	97 l. 11 s.		8 d.
R.	Item eidem de expensis domini Thome et familie	17 l.		nigr. 4 d.
	Item habet recessum circa Penthecosten de	53 l. nigr.		
	Item habet recessum de expensis domini Tho*me* circa festum Corporis Christi	8 l.	2 s.	8 d.

Item habet recessum de expensis a feria 6 post Bonifacii usque Odulphi	86 l. 12 s.
Item habet recessum de expensis apud Svoll*as* a Dominica post Odulphi usque ad feriam 4 sequentem	56 l. 3 s. 8 d.
Item habet recessum a feria 4 ante Nativitatem beati Johannis usque ad feriam 6 sequentem	34 l. 18 s. 9 d.
Item habet recessum de expensis domini Tho*me*, quando fuimus in Horst	21 l. 9 s. 3 d. nigr.
Item habet recessum de vino in Svoll*is* . . . . . , ...	34 l. 14 s. 6 d. nigr.
Item habet recessum de feria 3 vigilia beatorum Petri et Pauli Apostolorum	146 l. 16 s. 2 d.
Item dominus Ber*nardus* habet recessum de expensis decani Majoris et aliorum de ecclesia et civitate et terra	21 l. 3 s. 7 d.
Item in eodem pro expensis regis [1])	12 l. 3 s. 11 d.
Item in eodem de expensis domini (et?) de expensis nostris.	58 l. 3 s. 1 d.
Item habet recessum de expensis a feria 3 in vigilia beati Bartholomei per $3^1/_2$ dies	90 l. 17 s. 5 d.
Item habet recessum de expensis a Sabbato post Egidii, 5 dies	141 l.

Pro istis debitis assignavit dominus episcopus dicto Ber*nardo* recipiendas:

A domino Jo*hanne* Redenc	400 l.
Item a Drenth*onibus* de precar*ia* . . .	500 l.

Dominus [2]) de Keppel habet recessum de 200 libris, medietatem in festo Nativitatis Domini 28, aliam medietatem in festo beati Johannis Baptiste in anno 29, 100 libras.

1) Het handschrift heeft: „pro expen. re."

2) Het hier volgende is in het handschrift niet doorgehaald.

Redditus Zallandie certi 1800 libre; officium scultetatus 600 libre.

---

* Debita Trajectensis episcopi, notata im Tventhia anno et die predictis.

R. Sandero nostro receptori in ultima computacione sua.	659 l. 13 s.
Item Stenger 95 marcas, solvendas in festo Pasche	95 marc.
Item castell*ano* apud Benthem 50 marcas ad Johannis, quas Sand*erus* solvit de pecunia, per prepositum Aldenzelensem mutuanda.	50 marc.
Item Creylenc ad Jacobi	60 marc.
Item Stopendale et suis 100 marcas; de quibus homines domini solvent 50 marcas; et de aliis 50, solvendis in festo beati Martini, sunt fidejussores . . . . . ;	100 marc.
Item preposito Aldenzelensi 350 l., de quibus medietas solvetur sibi in Assumpcione beate Marie Virginis sub anno Domini 1329, alia vero medietas eodem festo sub anno Domini ut supra 30 [1])	350 l.
Summa.	1741 l. 13 s.
R. Item idem Sand*erus* habet recessum de expensis, factis Ghore a feria 2 post Octavam Penthecostes usque ad feriam 6 immediate sequentem	56 l.
R. Item habet recessum de expensis, factis apud Ghore et Aldenzeel	

---

1) Op den kant staat „alibi". Doch waar?

a Sabbato post Bonefacii usque ad diem Viti, de. . . . . 61 l. 15 s. 4 d.
R. Item habet recessum de 10 marcis, Creylenc solutis. . . . . 10 marc.
Item tenetur dominus domino de Keppel pro domino de Bucstel in Carnisprivio . . . . . 150 marc.
Redditus certi Tventhie 1000 libre; officium scultetatus 300 libre.

---

* Debita in Vollenho, notata anno et die predictis.
Domino Jo*hanni* Redenc in ultima computacione sua. . . . . 272 l. 15 s. 5 d.
Habet recessum. (1) ob.
Item eidem de littera castri . . . . . 500 l.
Habet recessum.
Item eidem 400 l., domino Ber*nardo* nostro receptori Zallandie solvendas 400 l.
Habet recessum.
Summa in Vollenho. . . 1172 l. 15 s. 5 d.

Certi redditus in Vollenho 1000 libre; officium de Vollenho 300 libre.

Et sic ex ista summacione omnes redditus domini episcopi Trajectensis de anno Domini 1328 de tribus officiis predictis manent domino liberi ad solucionem debitorum et usus ipsius domini episcopi.

185. *Aanteekening over eene schuld van den bisschop aan den proost van Oldenzaal.* 14 Juni 1328.

Dominus noster episcopus tenetur preposito Aldenzelensi in 350 lib. nigr. Tur., quarum medietatem solvet eidem in festo Nativitatis beate Marie Virginis sub anno Domini 1329, aliam vero sub anno 30 sub eadem Nativitate, vel conservatori presencium, de pecunia precarie per Tventhiam. Fidejussores sunt

dominus Jo*hannes* de Wie, dominus Ber*nardus* de Oetmersem, dominus Everardus de Bevervorde miles, Adulphus de Brantelget, Hermannus de Laghe, H. de Covordia, Jo*hannes* ter Molen et Sanderus de Obbure. Datum anno Domini 1328 feria 3 post Odulphi Confessoris.

186. *Aanteekening over de verpachting van de goederen van de Koppel door den bisschop aan zijne dienaren Pieter van Dule en Vlaming.* 23 Juni 1328.

Dominus episcopus Trajectensis concessit Petro de Dule et Flamingo bona dicta de Koppel, sicut Hubertus de Wulven consuevit habere, pro 80 lib. nigr. Tur., medietatem infra 8 dies post Pascha, aliam medietatem ad Lamberti, quolibet anno quoad vitam domini Trajectensis, condicione tali, si per bellum vel per intemperiem aëris destrueretur, extunc nichil solverent. Item uno eorum mortuo, alter optinebit ut supra sine contradiccione heredum. Datum anno Domini 1328 in vigilia beati Johannis Baptiste.

187. *De bisschop stelt Henric Weldam aan tot schout van Twente.* 7 September 1328.

* Littera scultetatus Tventhie. — Henricus Weldam. Wi Johan, bi der ghenaden Goeds bisscop tUtr*echt*, maken cond allen luden, dat wi bevolen hebben ende bevelen mit desen brieve Henric Weldam onse huis te Ghore ende onse scoldambacht van Tvendland, mit si tienden mit platen te verwaren ende te berichten tot onsen orber ende onser eren als een scold sculdech is te doene, na date van desen brieve een jaer, ons ochtenghenen, die(n) wiid bevelen, van allen vervallen ende dat daertoe behoerd goede rekeninghe te doen. Ende gheloven heme voer zinen daghelixen cost 100 marc Brabanser penninghe; maer wert tsake, dat hi meerre cost dede of scade lede in openbaren

orber ons ghestichts, als in heervard, reysen of vanghenisse sins selves, sinre knechte oftergheenre, die mit heme van onser weghen weren in onser orber, och verliese van peerde, dat selwi hem versetten te goeder rekeninghe sonder archeyt. Voerd so ghelovewi den voernoemden H*enric* Weldam van onsen huse ende ambacht voerseyt niet te ontsetten, wi en hebben hem van alre cost ende scade, also als voerscreven es, gnoech ende volghedaen te goder rekeninghe, sonder alrehande arghelist. In orconde des brieves bezeghelt mit onsen zeghel. Ghegheven int jaer ons Heren al(s) me(n) scrivet 1328 op onser Vrowen avond gheheyten Nativitas.

188. *De bisschop beveelt zijnen onderzaten in Twente zijnen schout in Twente Henric Weldam te gehoorzamen.* 7 September 1328.

* Alia littera in Tventhia Henrico Weldam concessa. Johannes, Dei gracia episcopus Trajectensis, universis hominibus in terra nostra Tventhie constitutis, cujuscumque status aut condicionis, salutem et omne bonum. Cum H*enrico* dicto Weldam castrum nostrum, dictum Ghore, custodiendum et officium scultetatus Tventhie ad certum terminum commiserimus gubernandum, vos omnes et singulos requirimus diligenter, quatenus eidem ad defensandam terram nostram predictam fideliter assistatis, sibique tamquam vero nostro sculteto intendatis et obediatis in omnibus reverenter. Datum sub sigillo nostro Daventrie, anno Domini 1328 in vigilia Nativitatis beate Marie Virginis.

189. *De bisschop stelt Henric Venecamp aan tot schout van Rijssen.* 7 September 1328.

Littera Venecampi de officio scultetatus Rijsne. Wy Johan, bi der ghenaden Goeds bisscop tUtr*echt*, maken cond allen luden, dat wi Henric Venecamp om

sins truwen dinsts wille, die hi ons ende onsen ghesticht ghedaen hevet ende noch doen sel, als wi hopen, ende voer zinen scade, die hi leden hevet in ons stichts dynst bi onsen vorvarder tyde, bevolen hebben ende bevelen mit desen brieve onse gherecht te Riisne, also alst gheleghen es, na date van desen brieve een jaer ende voerd na onsen wedersecghen een jaer trulic te verwaren ende te voren tot onser orber ende tot onser eren, ende onsen scold van Tventhe, wie dat hi es, van allen vervallen recht rekeninghe ende goede bewisinghe te doen, behouden hem alsulx rechts als daer een richter van ouds hevet ghehad; ende willen, dat hi dat voernoemde gherecht ware ende voere also als hiir voerseyt es, sonder enegerhande wederroep of ontset van ons of van onsen scold van Tventhe, het en si, dat ment hem mitter wareyt bewisen mach voer ons, dat hiis mit rechter scold verboerd hadde. In orconde des brieves bezeghelt mit onsen zeghel. Ghegheven int jaer ons Heren 1328 op onser Vrowen avond gheheyten Nativitas.

190. *Aanteekening over de rekening van den maarschalk.* 10 Februari 1330.

Walter*us* Ger*ardus* computavit de officio marscalcie Sabbato post Agathe virginis, presentibus dominis de Apcoude, domino Ar*noldo* de Yselst*eyne*, domino Ste*phano* de Zulen et Petro camerario. Summatis inter dominum episcopum et ipsum Walter*um* Ger*ardum*, mansit dominus obligatus eidem Walt*ero* Ger*ardo* 35 lib. nigr. Tur. Datum anno 1330.

191. *Aanteekening over de rekening van den rentmeester van Twente.* (19 September 1328.)

* Habita computacione Sanderi de Obbure, receptoris Tventhie, de receptis et expositis in officio sibi

commisso a feria 3 ante Penthecostes usque ad feriam 2 post Lamberti Episcopi, qua die in Trajecto computavit.

Recepcio	505 l. 13 s. 6 d.
Exposicio	1162 l. 16 s. 8 d.
Summatis et defalcatis omnibus inter dominum nostrum et Sanderum, tam expensis castri Laghe, expensis officii et omnibus, mansit dominus debens dicto Sandero usque in hunc diem . .	657 l. 3 s. 2 d.

Restant domino recipiende in promptis pecunie 189 lib. 17 s. 4 d. Restant domino in siligine 525 mod. 1 scepel. In ordeo restant domino 573 mod. 1 scepel. In avena 196 mod.

Actum in Trajecto feria 2 post Lamberti Episcopi.

192. *Aanteekening over de rekening van den rentmeester van Salland.* 19 September 1328.

* Habita computacione domini Bernardi, receptoris Zallandie, feria 2 post Lamberti in camera domini Trajecti, mansit dominus noster debens eidem Ber*nardo* 1217 l. 15 s. 2 d. (1) ob. nigr. Summatis omnibus de receptis et expositis et salario suo usque in hunc diem a feria 3 ante Penthecostes.

E converso dominus Ber*nardus* demonstravit domino meo pre manibus in pecunia parata 831 l. 2 s. 2 d. nigr., inclusa precaria Drenthonum. Item remanent domino 638 mod. siliginis; item remanent domino 739 mod. siliginis; item 233 mod. avene; item 235 pulli; item 20 capones; item 18 urne butyri.

Actum in Trajecto feria 2 post Lamberti Episcopi.

193. *Aanteekening over de rekening van den schout van Twente.* 18 October 1329.

* Computacio Henrici Weldam de officio Tventhie. Habita computacione Henrici Weldam de receptis et

expositis in officio scultetatus Tventhie anno Domini 1329 die beati Luce Ewangeliste.

Summa receptorum	271 marc. 6 s. 11 d. Brab.
Summa expositorum.	520 marc. 9 s. 6 d. Brab.
Et sic summatis omnibus inter dominum episcopum Trajectensem et dictum *Henricum* Weldam, mansit dominus obligatus dicto Henr*ico* Weldam in	249 marc. 2 s. 8 d. Brab.

Hec computacio fuit Daventrie in domo episcopali ibidem. Interfuerunt dominus Arnoldus de Rume, frater domini, dominus de Bucstel, dominus Albertus, capellanus domini de Bucstel et famuli ejusdem, dominus Bernardus, receptor Zallandie et Tventhie, dominus Ar*noldus* clericus suus et Hubertus notarius.

194. *Reces over de rekening van den schout van Twente.* 18 October 1329.

* Littera Henrici Weldam. Nos Jo*hannes*, Dei gracia episcopus Trajectensis, notum facimus universis, quod anno Domini 1329 ipso die beati Luce Ewangeliste, computacione H*enrici* Weldam, sculteti nostri Tventhie, super omnibus, per ipsum in eodem scultetatus officio receptis et expositis usque ad illum diem, audita, approbata et acceptata, mansimuse idem in 249 marc. 2 s. 8 d. Brabant. den. efficaciter obligati, promittentes bona fide, ipsum a castro nostro in Ghore et dicto scultetatus officio nullatenus ammovere, quousque de premissa summa pecunie sibi aut suis heredibus fuerit satisfactum, et eidem H*enrico* castrum et officium scultetatus committimus usque ad revocacionem nostram gubernandum secundum omnem modum et formam litterarum nostrarum, a nobis super commis-

sione castri et officii predictorum alias optentarum [1]). Harum nostrarum testimonio litterarum. Datum anno et die supradictis.

195. *Aanteekening over de rekening van den rentmeester en schout van Vollenhove.* 19 September 1328.

* Habita computaciono domini Jo*hannis* Redenc in Trajecto per suos clericos feria 2 post Lamberti de receptis a feria 3 post Ascensionem Domini usque in hunc diem.

Recepta . . . . . 241 l. 18 s. 10 d. (1) ob.
Exposita . . . . . 448 l. 17 d. [2]).

196. *De bisschop verpandt aan de stad Zwolle al zijne inkomsten aldaar voor twee jaren.* 18 September 1328.

Nos Johannes, Dei gracia episcopus Trajectensis, recognoscimus in hiis scriptis firmiter protestantes, quod a scabinis et consulibus opidi nostri Svollensis de duobus annis preaccepimus pecuniam reddituum nostrorum, quos annuatim in eodem opido habemus in tholonio, gruta et precariis, sic quod dicti scabini et consules tollent integraliter dictos nostros redditus ejusdem opidi ad duos annos, a festo Nativitatis beati Johannis Baptiste nunc proximo venturo computandos, et in eisdem nostris redditibus eosdem promittimus dictis duobus annis presentibus observare. Harum testimonio litterarum nostrarum, sigillum quibus est appensum. Datum anno Domini 1328 die Dominica post beati Lamberti.

197. *Commissie voor Johan van Risenborch als schout van Salland.* 25 September 1328.

* De officio scultetatus Zallandie. Wy Johan,

---

1) Vgl. hiervoor N°. 187.

2) Hierachter staan nog twee onverstaanbare woorden: „de b̄."

bi der ghenaden Goeds bisscop tUtrecht, maken cond allen luden, dat wy bevolen hebben ende bevelen mit desen brieve Johan van Risenborch onse scoltambacht van Zalland, mit si achten mit platen te v(erw)aren ende te berichten tot onsen orber ende tot onser eren als een scold sculdech es te done, na date van desen brieve een jaer, ons oftenghenen, dien wijt bevelen, van allen vervallen ende dat daertoe behoerd goede rekeninghe te doene; ende gheloven hem voer sine(n) daghelixen cost dardehalf honderd pond svarter Torn., enen coninx Tornoys voer 16 penninghe gherekend. Maer waerd dat sake, dat hi meerre cost dede of scade lede in openbaren orber ons ghestichts, als in heervaerd, reysen of vanghenissen sins selves, sijnre knechten oftergheenre, die mit heme van onser weghen weren in onsen orber, of in verliese van paerden, dat selwy hem versetten ter goeder rekeninghe zonder arghelist. Ende wand ons Johan voerseyt gheleend hevet 400 pond svarter Tornoysen, die wy ghekeerd hebben in orber ons ghestichts, so gheloven wy den voerseyde(n) Jan niet ute desen voerseyden ambacht te doene noch te versetten, wy en hebben heme dit voerseyde ghelt mit sinen koste ende mit scaden betalet te ghoeder rekeninghe zonder alrande archeyd. Ende wy willen dat dit voerseyde ghelt mitten cost come ende si onder de grasi, die ons onse ghemene ecclesie verleend heved, onse renten ende onse goed van onsen ghesticht te obligheren, na allen manieren als de brief houd, die daerop ghemaecht es [1]). In orconde des brieves bezeghelt mit onsen zeghel bezeghelt. Ghegheven int jaer ons Heren 1328 des Zondaghes na sente Matheus dach.

---

1) Zie hiervoor N°. 60.

198. *Aanteekening over de rekening van den rentmeester van Twente.* 26 Januari 1329.

* TVENTHIA. ZANDERI. Habita computacione Sanderi de Obbure, receptoris Tventhie, de receptis et expositis in officio sibi commisso et ab ultima computacione, que fuit a feria 3 post Ascensionem Domini sub anno Domini 1328 usque in hunc diem, feriam 5 post Conversionem beati Pauli Apostoli sub anno Domini 1329, in Daventria, presentibus dominis Tho*ma* et Ar*nolde* de Dyst, domino Ber*nardo* et Mildone et villico [1]) officii Tventhie.

Omnibus summatis et compensatis inter dominum et dictum Sanderum, mansit dominus debens eidem Sandero in 396 lib. 12 s. et 2 den. nigr. Tur.

Item e converso mansit debens prefatus Sanderus domino Trajectensi, inclusis restanciis, 444 modios siliginis 3 scepelinos mensure Daventriensis; item mansit idem Sanderus 365 modios et 1 scepelinum ordei; item mansit debens 106 modios avene; item in 599 pullis; item in 2142 ovis; item 26 latera porcorum.

Item in premissa computacione computavit prefatus Sanderus, se expendisse et exposuisse ad utilitatem et necessitatem castri de Laghe: primo 262 (l.) 2 s. 5 d. nigr.; item 75½ modios siliginis; item 4 modios siliginis Fre*derico* clavigero ibidem; item 22 modios ordei; item ibidem pro pult*eria* (?) facta 3 modios; item 130½ modios avene.

Item tenetur Sanderus domino 10 marcis, receptis a Svedero de Breetlaer.

199. *Aanteekening over de rekening van den rentmeester van Salland.* 26 Januari 1329.

* ZALLANDIA. BERNARDI. Habita computacione domini

1) Het handschrift heeft: „villici."

Bernardi, receptoris Zallandie, anno die et hora supradictis et a tempore supradicto.

Omnibus summatis et compensatis inter dominum et eundem Ber*nardum*, mansit dominus obligatus eidem Ber*nardo* in 479 l. 13 s. 7 d. nigr. Tur.

E converso autem mansit debens dictus Ber*nardus* domino, inclusis restanciis, 621 modios 3 scepelinos siliginis mensure Daventriensis; item 757 modios ordei; item 90 modios avene; de porcis planum; item 26 capones; item 812 pullos; de butyro planum; item in 1 libra piperis; item in 5 libris cere; de feno planum.

Item habet idem Ber*nardus* recessum de expensis, factis Daventrie a feria 4 die Conversionis sancti Pauli usque ad feriam 2 sequentem: 58 l. 13 s. 2 d., excepto vino; item in (r)edditibus 47 1/2 modii avene, 52 pulli et 3 capones.

Item habet recessum de 25 l. 11 s. 8 d., de expensis, factis a feria 6 post Purificacionem usque ad Dominicam sequentem; item 23 1/2 modii avene, item 31 pulli, item 1 vas vini de 4 amis.

200. *Aanteekening over de rekening van den rentmeester en schout van Vollenhove.* 29 Januari 1329.

* Vollenho. Habita computacione domini Jo*hannis* Redenc de receptis et expositis in officio renthmagistratus et scultetatus in Vollenho sub anno Domini 1328 in anno 29 Dominica post Conversionem sancti Pauli, presentibus domino Tho*ma* et domino Ar*noldo*, domino Ber*nardo* et Mildone ac Huberto in camera domus episcopalis Daventriensis.

Summatis inter dominum et dictum dominum Jo*hannem*, mansit ei dominus debens . . . . . 1033 l. 13 s. 4 d. inclusis 500 libris, sibi de antiquo debitis, et 125 libris

de castro custodiendo ulterius usque ad Translacionem sancti Martini.

Et e converso mansit dictus Jo*hannes* Redenc debens domino 318 modios siliginis minus 1 spent, modium pro 9 sol., valent	143 l.	16 d.
Item in ordeo mansit debens domino 422 mod. et 1 scepel. ordei, modium pro 7 sol., valent	147 l. 15 s.	9 d.
Item mansit debens 33 mod. avene, modium pro 5 sol., valent	8 l. 5 s.	
De porcis planum.		
Item mansit debens in 23 urnis et 7 cop butyri	28 l. 13 s.	
Item debet 16 libras piperis et in 2400 scutellis et in 294 pullis et 13 arietibus domino.		
Item debet 13 arietes	2 l. 12 s.	
Item mansit debens domino de hereditate	34 l.	
Item de precaria de Yselham.	22 l. 10 s.	
Item de porcis	10 l.	
Summa, qua dominus Jo*hannes* manet domino episcopo.	396 l. 17 s.	1 d.

Omnibus defalcatis et summatis, mansit dominus noster Trajectensis debens domino Jo*hanni* 136 l. 16 s. 3 d., salva sibi littera de 500 libris de antiquis. Et idem dominus Jo*hannes* custodiet castrum et officium usque ad Translacionem sancti Martini proximo venturam sine expensis domini nostri.

201. *Reces over de rekening van den schout en rentmeester van Vollenhove.* 13 Februari 1329.

* Vollenho. Nos Jo*hannes*, Dei gracia episcopus Trajectensis, notum facimus universis, quod audita

computacione domini Jo*hannis* Redenc, sculteti et receptoris nostri in Vollenho, de receptis et expositis in officio de Vollenho sub anno Domini 1328, in anno 29 Dominica post Conversionem sancti Pauli, omnibus summatis inter nos et ipsum usque in hunc diem, mansimus eidem, salva sibi littera de 500 libris et incluso salario suo de castro et dicto officio custodiendis usque ad Translacionem beati Martini proximo venturam, in 136 lib. 16 sol. et 3 den. nigr. Tur. efficaciter obligati. E converso idem dominus Jo*hannes* mansit nobis obligatus in 15½ libris piperis et 2400 scutellis. Nostrarum presencium testimonio litterarum. Datum anno Domini 1329 feria 2 post Scolastice virginis.

Item idem dominus Jo*hannes* habet recessum de 120 (?) lib. nigr. Tur., traditis domino Ber*nardo*, receptori nostro Zallandie, ad solucionem faciendam domino de Keppel de 150 marc. Brab. Datum littere die beati Petri ad cathedram.

202. *Aanteekening en reces over de rekening van den schout en rentmeester van Vollenhove.* 18 Augustus 1329.

* Sub anno Domini 1329 feria 6 post Assumpcionem beate Marie Virginis computavit dominus Johannes Redinc de officio scultetatus et rentmagistratus de Vollenho.

Item summa receptorum per dominum Jo*hannem* a die ultime computacionis usque ad feriam 6 predictam. . . . . 269 l. 10 s.
Summa expositorum. . . . . 947 l. 2 s.

Summa manens domino Jo*hanni* 678 l. 2 s.

Idem dominus Johannes, omnibus summatis, optinuit recessum in hec verba:

* Nos Joh*annes*, Dei gracia episcopus Trajectensis, notum facimus universis, quod de omnibus et singulis, per discretum virum dominum Jo*hannem* Redinc militem, scultetum et receptorem nostrum in Vollenho,

racione scultetatus et rentmagistratus ibidem nomine nostro a tempore dictorum officiorum sibi commissorum usque in hunc diem receptis et expositis nobis computatis, contenti sumus, et ipsum dominum Jo*hannem* de eisdem tenore presencium quitum et liberum proclamamus, preterquam de 62 l. 17 s. 9 d. nigr. Tur., nobis per eundem in restanciis computatis, quas quidem restancias prefatus dominus Jo*hannes* in certis personis nobis designabit, quarum personarum, si que fuerint, qui se meliori jure probare poterunt pecuniam per eas restare designatam persolvisse sepedicto domino Johanni atque ejus certis nunciis, quam ipse dominus Jo*hannes* vel sui certi nuncii de solucione, si qua facta dicatur, se poterunt excusare, extunc idem dominus Jo*hannes* de predictis, in quantum probate fuerint sibi vel ejus nunciis persolute, nobis idem dominus Jo*hannes* satisfaciet qualibet contradiccione cessante. Sicque omnibus, racione dictorum officiorum receptis et expositis, inter nos et ipsum summatis, inclusis pecunia nobis ab eodem mutuata, omnibusque expensis et dampnis, occasione dictorum officiorum per eundem factis et habitis qualitercumque, necnon sallario suo sibi promisso, mansimus eidem in 678 l. 2 s. monete predicte efficaciter obligati. Et quamcito sibi de predicta pecunie summa et expensis, in dictis officiis per eundem exnunc inantea usque in diem solucionis, de qua infra jam fit mencio, faciendis, satisfecerimus, idem dominus Jo*hannes* castrum nostrum in Vollenho cum officiis predictis necnon litteras quascumque obligacionis et commissionis [1]), a nobis nomine dictorum officiorum obtentas sub quacumque verborum forma, nobis libere restituet et resignabit. In quorum omnium testimonium sigillum nostrum

1) Zie hiervoor N°. 1?

presentibus est appensum. Datum anno et die predictis, presentibus dominis preposito Daventriensi, Thoma de Dyest et pluribus aliis.

203. *Aanteekening over de rekeningen van de rentmeesters van Salland en Twente.* 12 April 1329.

* Renthmagistratus Zallandie et Tventhie. Feria 4 post Judica computavit dominus Ber*nardus* de officio renthmagistratus Zallandie et Tventhie, exceptis et optentis 110 libris. Omnibus summatis in utroque officio, mansit dominus episcopus dicto Ber*nardo* 802 l. 3 s. 9 d., de quibus habet recessum, quod dictam pecuniam in utroque officio recipiet; et eadem hora recepit Ber*nardus* 110 libras non computatas, sed cum aliis Frisend (?) deducendas. Actum Daventrie anno Domini 1329 in presencia domini mei episcopi, domini Thome et Huberti notarii.

* Item de expensis a Sabbato post Letare usque ad feriam 4 post Judica 72 l. 4 s. 11 d., 22 modiis avene. Restancie de Sandero manent domino.

204. *Aanteekening over de rekeningen van de rentmeesters van Salland, Twente en Drente.* 31 Mei 1329.

* Anno Domini 1329 in vigilia Ascensionis Ejusdem in camera Daventriensis domus episcopalis, coram domino episcopo, prepositis Daventriensi, Arnehemensi et Huberto, summavit dominus Ber*nardus* receptor recepta in officiis Zallandie Tventhie et Trenthie et exposita sub compendio, sine tamen computacione finali.

Exposita	952 l. 6 s. nigr.
Recepta.	450 l.
Et sic dominus mansit sibi debens . .	502 l.

Et domino restabant 300 lib., de sanctis hominibus 100 lib., de curia de Oetmershem 14 lib., item de

Ylike 30 marc., item in Drenthia et redditus anni presentis.

205. *Commissie voor Bernt van Oetmershem als rentmeester van Salland, Twente en Drente.* 31 Mei 1329.

* Commissio sui officii. Nos Jo*hannes*, Dei gracia episcopus Trajectensis, notum facimus universis, quod discreto viro domino Ber*nardo* de Oetmer*shem*, canonico Aldenzel*ensi*, officia colleccionis et recepcionis omnium certorum redditum et proventuum nostrorum per Zallandiam Tventhiam et Drenthiam commisimus et committimus per presentes, a festo beati Petri ad cathedram jam preterito usque ad integrum annum fideliter gubernandum, assignantes eidem pro expensis suis 200 libras nigr. Tur., quas de predictis redditibus et proventibus ad justam computacionem recipiet et habebit; nec ipsum vel conservatorem presencium, in eventum mortis sue, aliquatenus a dictis officiis ammovebimus, donec eorum alteri de dictis 200 libris et super omnibus et singulis pro nobis legitime expositis plenarie fuerit satisfactum. Testimonio nostrarum presencium litterarum, quibus nostrum sigillum duximus apponendum. Datum anno Domini 1329 in vigilia Ascensionis Ejusdem.

* Item habet unam litteram, quod dominus dedit sibi 100 libras pro equis et labore temporibus transactis.

* Item habet recessum a feria 2 ante Ascensionem usque ad diem Ascensionis 49 l. 6 s. 4 d. et 19 mod. avene.

206. *Aanteekening over de rekening van den rentmeester en schout van Vollenhove.* 7 September 1330.

Computacio domini Thome de Dyest militis. Anno Domini 1330 in vigilia Nativitatis beate Marie Virginis computavit dominus Thomas de officiis renthemagistratus et scultetatus in Vollenho; et omnibus

receptis et expositis summatis, manet dominus episcopus debens domino Thome 261 l. 16 s. 10 d. (1) ob. nigr. Tur., de quibus habet recessum, quod sibi aut conservatori littere solucionem faciet contentivam [1]).

207. *Aanteekeningen over huishoudelijke uitgaven van den bisschop.* 11 Januari—21 September 1329 [2]).

* Extractus expensarum, factarum Trajecti a feria 4 post Epyphaniam Domini usque ad Conversionem sancti Pauli.

(*Volgen* 10 *namen van leveranciers.*)

Summa. . . . . 173 l. 5 s. 10 d.

* Extractus expensarum, factarum apud Gherderen et in Trajecto a Dominica post Agathe Virginis usque ad feriam 4 sequentem.

(*Volgen* 9 *namen van leveranciers.*)

Summa. . . . . 24 l. 3 d.

Dominus tenetur W*illelmo* Sartori de edificacione in Horst et de expensis domini Thome ... 17 l. 4 s.

* Extractus expensarum, factarum Trajecti a feria 6 post Valentini usque ad Dominicam de mane sequentem.

(*Volgen* 10 *namen van leveranciers.*)

Summa. . . . . 40 l. 10 s. 4 d.

* Extractus expensarum, factarum Trajecti a feria 5 post Mathie Apostoli usque ad feriam 5 ante Dominicam Invocavit me, cum providenciis ductis in Horst.

(*Volgen* 9 *namen van leveranciers.*)

Summa. . . . . 36 l. 3 s. 6 d.

Item Kat*erine* apud Horst . . . . . 33(s.?)

---

1) Hier volgen eenige extracten van uitgaven. Zie het vervolg der rekeningen van ambtenaars N°. 209 vlg.

2) Deze uitgaven sluiten aan bij de serie, eindigende met N°. 174.

* Extractus expensarum, Trajecti factarum a feria 2 post Letare Jherusalem usque ad feriam 6 sequentem.

(*Volgen* 8 *namen van leveranciers.*)

Summa 117 l. 4 s. 10 d., de quibus soluti sunt Fla*mingus* et Fre*dericus.*

Katerina habet recessum a feria 4 post Epyphaniam Domini usque ad feriam 6 post Letare Jherusalem, de quinque extractibus in uno compilatis 59 l. 18 s. 10 d.

Ave Slanghe per Jo*hannem* Soud*aen* 25 s.

* Extractus expensarum, factarum Trajecti a feria 3 post Quasimodo usque ad feriam 6 in vigilia Servacii.

(*Volgen* 9 *namen van leveranciers.*)

Summa. . . . . 139 l. 15 d.

* Extractus expensarum, factarum Trajecti a Sabbato in Octava beati Servacii usque ad Sabbatum ante Ascensionem Domini.

(*Volgen* 8 *namen van leveranciers.*)

Summa. . . . . .

In Horst Ka*terine* circa Judica . . . . 20 s.

In Horst Ka*terine* circa. . . . . .

Fabro per Hubertum . . . . . 12 s.

Jor*dano* Pau per Hubertum circa 3 modios avene . . . . . 40 s.

Vader Heyne per Hubertum circa . . 15 s.

Mildo pro expensis, factis a Sabbato ante Ascensionem usque ad diem Ascensionis . . . . . 26 s. 8 d.

* Extractus expensarum, factarum Trajecti a Sabbato post Ascensionem Domini usque ad feriam 5 sequentem.

(*Volgen* 8 *namen van leveranciers.*)

Summa. . . . . 60 l. 5 s. 8 d.

Ka*terine* pro Jo*hanne* de Brucellis . . 40 s.

* Extractus expensarum, factarum Trajecti a feria 4 post Penthecosten usque ad Sabbatum.

(*Volgen* 18 *namen van leveranciers.*)

Summa. . . . . .

*Extractus expensarum, factarum Trajecti a Dominica post beatorum Petri et Pauli Apostolorum usque ad feriam 6 post beati Jacobi Apostoli inclusive per 25 dies, tempore guerre inter civitatem Trajectensem et illos de Lichtenberg, quando dominus omni die habuit suos consiliarios et multos alienos.

(*Volgen* 16 *namen van leveranciers.*)

Summa summarum omnium officiorum et parcium predictarum, excepto vino et camera per 25 dies usque ad feriam 6 post Jacobi Apostoli, inclusis 8 diebus, quibus dominus fuit in Brabancia, et 3 diebus apud Montem sancte Gertrudis, pro expensis familie, remanentis in Trajecto . . . . . 295 l. 14 d.

*Extractus expensarum, factarum Trajecti a feria 6 post Jacobi usque ad Dominicam post Laurencii, per 9 dies.

(*Volgen* 13 *namen van leveranciers.*)

Summa . . . . . 108 l. 16 s. 2 d.

*Expense extraordinarie, quando dominus fuit in Mastricht et in Ghorichem.

Jo*hanni* de Werden pro tota familia.	14 l.	18 s.	8 d.
Vader Heyn		20 s.	6 d.
Jor*dano* Pau.	5 l.	6 s.	8 d.
Summa.	21 l.	15 s.	10 d.

Et ibi sunt 3 l. 10 s. superaddite pro expensis Huberti, Petri et Milden.

*Extractus expensarum, factarum Trajecti a feria 6 in die Exaltacionis sancte Crucis usque ad feriam 5 in die beati Mathei per 7 dies.

(*Volgen* 9 *namen van leveranciers.*)

Summa. . . . . 86 l. 12 s. 2 d.

W*illelmo* Hond de providencia ducta in Leyden . . . . . 15 l. 14 s.

*Extractus expensarum, factarum Trajecti a Domi-

nica post Mathei Apostoli usque ad feriam 4 ante Remigii.

(*Volgen* 8 *namen van leveranciers.*)

Summa . . . . . 49 l. 14 s.

Item E*gidio*, tempore quo Hubertus jacuit Trajecti infirmus . . . . . 5 l.

Item eidem pro Jo*hanne* Soud*aen*. . . 17 s.

Summa totalis J*ohannis* de Werden usque ad Remigii. . . . . 35 l. 12 s. 8 d.

Summa Firmino ab antiquo 30 l., et pro Huberto 8 l.

208. *Rekening van den bisschop met verschillende leveranciers te Utrecht.* 24 September 1329.

Sequens extractus est de 12 extractibus et de 4 foliis precedentibus compilatus [1]).

Dominus episcopus Trajectensis computavit cum personis infrascriptis de omnibus, (que) pro domino exposuerunt a feria 4 post Epyphaniam Domini usque ad Dominicam post Mathei Apostoli in anno 1329. Dicta Dominica omnibus summatis inter dominum et personas predictas, mansit eis dominus debens:

Katerine . . . . . 241 l. 6 s. 2 d.

Inde habuit 100 l. a domino per Pyrot.

R. Jor*dano* Pauwen. . . . . 203 l. 8 s. 9 d.

Godefrido de Stabulo . . . . . 3 l. 14 d.

R. Vader Heynen . . . . . 56 l. 8 s. 5 d.

R. Jo*hanni* de Breda. . . . . 52 l. 17 s. 1 d.

Inde solvit ei Pe*trus* 10 l. credo.

---

1) Namelijk uit de extracten, in het vorige nommer opgenomen. Het zijn 14 (niet 12) extracten, doch zij beslaan in het handschrift 4 bladen. Deze rekening sluit (blijkens de aldaar geplaatste verwijzing) aan bij de rekening van 18 April 1329 (N°. 296). Zie het vervolg N°. 219 pr.

R. Gheverdo cellatori . . . . . 8 l. 8 s. 6 d.
R. Item Firmino (videlicet pro Huberto 8 l.) . . . . . 38 l.
Uxori Gyselberti pasteydbacker . . . 8 l. 2 s. 6 d.
R. Item Jo*hanni* de Werden . . . . . 35 l. 12 s. 8 d.
R. Item Egidio Balduin. . . . . 194 l. 19 s. 4 d.
R. Item Willelmo Hond . . . . . 80 l. 19 s. 10 d.

Summa summarum expensarum, factarum Trajecti a feria 4 post Epyphaniam Domini usque ad Dominicam post Mathei, quando dominus nuper fuit Trajecti. Ibidem sunt 12 extractus in isto uno compilati [1]). Depositis 100 libris, Katerine traditis, mansit dominus debens . . . . . 823 l. 4 s. nigr. Tur.

Datum Trajecti anno Domini 1329 Dominica post Mathei Apostoli [2]).

209. *Aanteekening over de rekening van den maarschalk.* 13 Juni 1329.

Computacio W. de Audshorne. Willelmus de Oudshorne computavit de officio marescalcie apud Horst sub anno Domini 1329 feria 3 post Penthecosten de receptis in anno 27.

Summa receptorum.	378 l. 8 s.
Summa expositorum	153 l. 5 s. 7 d.
Et sic recepta supercrescunt exposita	225 l. 2 s. 5 d.
Restancie	96 l.

Item computavit dictus W*illelmus* de edificacione et reparacione castri de Vredeland 200 l. 28 s. 6 d. nigr., per dominum Steph*anum* de Zulen et Walter*um* Ger*ardum*; de quibus habet recessum.

1) Het handschrift heeft: „compilatis."
2) Hier breekt de serie extracten weder af. Zie het vervolg N°. 214 vlg.

210. *De bisschop keurt de rekening van den maarschalk over de reparatiën aan het slot Vreeland goed.* 13 Juni 1329.

Wy Johan, bi der ghenaden Goeds bisscop tUt*recht*, maken cond allen luden, dat Willem van Oudshorne utegegheven hevet van ons lieves neven weghen sgraven van Holl*ant*, van timmeringhe an onsen huse tot Vredeland, bi heren Steven van Zulen ridder ende bi Wouter Ger*ijt* 300 l. 38 s. 6 d. svarter Torn., daer wi die rekeninghen af gheloven ende ghestade houden. In orconde desen brief bezeghelt mit onsen zeghel. Int jaer ons Heren 1329 des Densendaghes na sente Odolfs dach.

211. *Aanteekening over de rekening van den officiaal.* 11 Juni 1329.

Computacio officialis Trajectensis. Ipso die Penthecostes computavit officialis Trajectensis de receptis, in officio officialitatis in anno Domini 1328 factis [1]), sub anno Ejusdem 29.

Summa receptorum cum provisoribus 1047 l. 16 s. 7 d., de quibus provisores solverunt 400 l.

Summa expositorum . . . . . 1605 l. 9 s. 9 d.

Summatis et defalcatis omnibus inter eosdem, mansit dominus sibi debens 557 l 13 s. 3 d.

Item mutuavit 200 libras ad predictam summam. Et sic dominus tenetur dicto officiali in 757 l. 13 s. 3 d., de quibus habet recessum, ut continetur in latere [2]). Hec computacio fuit in Horst, presentibus domino episcopo, officiali, Waltero et Huberto clericis utriusque.

---

1) Het handschrift heeft: „facta."

2) Nam. N°. 212.

212. *Reces over de rekening van den officiaal.* 11 Juni 1329.

Nos Jo*hannes*, Dei gracia episcopus Trajectensis, notum facimus universis, quod sub anno Domini 1329 ipso die Penthecostes, audita et acceptata computacione ac approbata domini H*enrici* de Lonreslote, decani ecclesie sancti Johannis Trajectensis, officialis nostri de receptis et expositis in officio officialitatis sibi commisso et de pecunia nobis per ipsum mutuata, omnibus inter nos et ipsum summatis, mansimus sibi debens de 1000 lib. nigr. Tur., quas nobis in promta pecunia mutuavit, prout in litteris, sigillis comitis Hollandie et nostri sigillatis [1]), plenius continetur, in 757 l. 13 s. 3 d. nigr. Tur. efficaciter obligati, quas quidem 757 l. 13 s. 3 d. eidem solvere promittimus bona fide et de proventibus officii nostre officialitatis recipere committimus et levare; nec eundem ab officio dicte officialitatis ammovebimus quoquomodo, donec eidem de dicta summa pecunie et aliis pro nobis exponendis per nos fuerit integre satisfactum. Nostrarum presencium testimonio litterarum. Datum sub sigillo nostro anno et die quibus supra.

213. *Aanteekening over de rekening van den schout van Salland.* 7 October 1329.

* Scultetus Zallandie, scilicet Jo*hannes* de Rysenborg, computavit Sabbato post Remigii in Daventria, presentibus domino Ber*nardo* receptore, Gerardo Mildo, Hermanno Splitolf et Huberto not*ariis*, in presencia domini episcopi Trajectensis. Omnibus summatis inter dominum et Jo*hannem*, mansit dominus episcopus debens eidem Jo*hanni* 140 l. 18 s. 8 d. nigr. Tur. Hec

1) Deze brief komt in het register niet voor: doch vgl. N°. 120, 281/2.

computacio fuit in anno Domini 1329 Sabbato predicto.

Summa receptorum . . . . 1609 l. 8 s. nigr.

Summa expositorum. . . . 1737 l. 6 s. 8 d.

Item computavit pro equo perdito 16 libras; item pro scriptore 300 libras.

214. *Aanteekeningen over huishoudelijke uitgaven van den bisschop.* 13 October—14 December 1329.

Istud est post computacionem precedentem [1]).

* Extractus expensarum, factarum Trajecti a feria 6 post Victoris de sero usque ad Dominicam sequentem de mane per 2 dies.

(*Volgen* 8 *namen van leveranciers.*)

Summa . . . . . 32 l. 19 s. 1 d.

* Eg*idio* carnifici de providenciis ductis apud Ede, quando dominus fuit ibidem cum suo consilio 11 l. 5 s.

Summa per se.

* Providencie apud Amersforde feria 5, 6 et Sabbato post Animarum.

W*illelmo* Hond	10 l. 17 s.	4 d.
Item Eg*idio* ibidem	5 l.	22 d.
Summa		

* Hee sunt providencie, deducte de Trajecto in Oesbroec et in Horst feria 3 ante Martini.

Katerine	32 s.
W*illelmo* Hond	11 l. 10 s.
Eg*idio*	16 l. 8 s.
Jo*hanni* de Breda	29 (s.)
Summa.	30 l. 19 s.

1) D. i. sluit aan bij de laatstvoorgaande rekening N°. 208, waarna de N°. 209—213 juist 1 blad in het handschrift vullen. Hier beginnen op nieuw de lijsten van uitgaven.

* Providencie ducte de Trajecto in Horst in vigilia beati Martini.

Willelmo Hond	6 l. 15 s.
Egidio	2 l. 15 s.
Katerine	3 s. 4 d.
Summa.	9 l. 13 s. 4 d.
Johanni de Werden de vino in Amersforde	25 l. 7 s. 9 d.
Summa per se.	

* Extractus expensarum, factarum per dominum Trajecti a feria 2 post Andree Apostoli de sero, quando dominus venit Trajectum usque ad feriam 5 post Lucie Virginis de mane, inclusis expensis extraordinariis et providenciis missis in Horst.

(*Volgen* 11 *namen van leveranciers.*)

Summa totalis . . . . . 197 l. 11 s. 11 d.

Omnia superius posita sunt computata [1]).

215. *Rekening van den bisschop met verschillende leveranciers te Utrecht.* 14 December 1329.

In nomine Domini amen. Extractus expensarum, factarum in Trajecto a temporibus preteritis usque ad Dominicam post Lucie Virginis sub anno Domini 1329 in hunc diem. Et iste extractus est compilatus de precedentibus usque istum extractum et debita domini episcopi in Trajecto; primum extractum cognosces per istud signum [2]).

Pyrot solvit 100 l.	Primo Katerine. . .	169 l. 12 s. 10 d.
Pyrot solvit 100 l.	Egidio.	291 l. 17 s. 6 d.
Pyrot solvit 100 l.	*Willelmo* Hond. . . .	130 l. 13 s. 2 d.

1) Hierachter is een blad uit het handschrift uitgesneden.

2) Hier volgt een teeken, verwijzende naar N°. 208, welke rekening dus hierin begrepen is. Daarna was blijkens N°. 219 op 24 Sept. 1329 nog eens gerekend.

P*yrot* solvit 27 l.	Magistro Jo*hanni* de Breda	55 l. 18 s. 7 d.
P*yrot* solvit totum.	Ghevert.	12 l.
Solvit P*yrot* 18 l.	Vader Heyn	61 l. 15 s. 8 d.
Solvit P*yrot* totum.	Firmino.	35 l.
Solvit P*yrot* totum.	Uxori Gy*selberti* pasteydbacker	8 l. 6 s.
Solvit P*yrot* 50 l.	Jo*hanni* de Werden	72 l. 7 s.
P*yrot* solvit totum.	Go*defrido* de Stabulo	3 l. 14 d.
Pe*trus* solvit 200 l.	Jo*rdano* Pau	241 l. 13 s. 5 d.
P*yrot* solvit totum.	Lotrici	10 s.
P*yrot* solvit totum.	Uxori Jo*hannis* de Werden	30 s.
P*yrot* solvit 100 l.	W*illelmo* de Geyno	231 l. 16 s.
P*yrot* solvit 40 l.	Ave Slanghen . . .	58 l. 18 s.
P*yrot* solvit totum.	W*illelmo* Sartori . .	17 l.
Pe*trus* solvit totum.	Gyselberto de Brandenborg	516 l.
P*yrot* solvit 100 l.	Hermanno de Brandenborch et suis sociis	200 l.
	Fre*derico* de Sterre	400 l.
P*yrot* solvit totum.	In uno loco	1360 l.
P*yrot* solvit totum.	Pyrot et Fla*mingo*.	900 l.
P*yrot* solvit totum.	W*illelmo* Wit	70 l.
P*yrot* solvit totum.	Ar*noldo* Amylii . .	20 l.
	In Renen.	150 l.
Pe*trus*	Item in Horst . . .	55 l. 19 s.
P*yrot* solvit totum.	Item de edifi*cacione* domus Trajecti . .	55 l.
Summa omnium parcium predictarum pro quarum solucione Pyrot recepit pecuniam de financia 3784 libras, de		4897 l. 7 s. 9 d. nigr.,

qua financia solvit aliqua personis suprascriptis	3834 l.	12 d.
Summa per Petrum soluta personis suprascriptis ut supra		
Summa que adhuc debetur personis suprascriptis		

216. *Aanteekeningen over uitgaven van den bisschop en over verschillende verrekeningen.* 25 December 1329—13 Februari 1330.

Extractus expensarum, factarum Trajecti a die Nativitatis Domini de sero usque ad Dominicam sequentem, inclusis providenciis ductis apud Leyden.

(*Volgen* 9 *namen van leveranciers.*)

Summa	87 l.	4 s.	4 d.
Item W*illelmo* Hond pro equo Jo*hannis* coqui	16 l.		
Item W*illelmo*		11 s.	
Item W*illelmo* Hond de providenciis, missis in Horst ante Nativitatem Domini	11 l.	6 s.	10 d.
Summa per se.			
Item Jo*hanni* de Werden pro expensis Gerardi Milde et Huberti per multas vices	8 l. nigr.		
Item Jor*dano* Pauwen pro strami(ni)bus	8 l. 2 s.		
Item eidem pro Huberto et suis equis	4 l.		
Item Eg*idio* Balduini pro Milden et Huberto		7 s.	

Extractus expensarum, factarum Trajecti a feria 4 post Purificacionem beate Marie Virginis usque ad feriam 4, cum providenciis ductis in Horst.

(*Volgen* 8 *namen van leveranciers.*)

Summa extractus predicti . . .

EXPENSE BALIETI.

Egidio pro suis expensis	15 l.		
Item eidem pro equo suo	7 l.	4 s.	
Item eidem pro equo magistri Willelmi	10 l.		
Summa	32 l.	4 s.	
Item W*illelmo* Hond pro expensis balieti		44 s.	
Item Katerine pro balieto		22 s.	
Item Petrus computavit cum W*illelmo* de Gheyno de novo	115 l.	8 s.	6 d.
Item Petrus computavit cum Eva Langhen de novo	26 l.		12 d.
Item Petrus computavit cum Hermanno de Brandenborch et sociis suis, ita quod dominus mansit eis.	359 l.	16 s.	4 d.

Item Pyrot computavit in vigilia Valentini de novo ultra 900 libras, quas ipse et Flamingus receperunt: 324 l. 15 s. 6 d. Et sic satisfaciet Jo*hanni* de Werden de 18 libris et Flamingo; et per omnia planum est inter dominum episcopum et Petrum.

Item pro Huberto Jor*dano* Pau 5 $^1/_2$ modii . . . 35 s.

217. *Rekening van den bisschop met verschillende leveranciers te Utrecht.* 27 April 1330.

Anno Domini 1330 in vigilia Vitalis Martiris computavit dominus episcopus Trajectensis cum personis infrascriptis et suprascriptis de debitis, contentis in 2 foliis precedentibus [1]). Omnibus summatis inter dominum episcopum Trajectensem et personas predictas, mansit eis dominus Trajectensis debens, omnibus defalcatis:

1) D. i. afdoening op de rekening N°. 215 en op de uitgaven onder N°. 216, die te samen 2 bladen in het handschrift beslaan. Vgl. N°. 223.

Primo Katerine	92 l. 5 s. 2 d.
Habet recessum.	
Jo*hanni* de Werden	52 l. 13 s. 9 d.
Habet recessum.	
Willelmo Hond.	86 l. nigr.
Magistro Jo*hanni* de Breda.	34 l. 6 s. 4 d.
Jo*rdano* Pauwe	176 l. 15 s. 11 d.
Habet recessum inde.	
Egidio	281 l. 12 s. 11 d.
Vader Heyne.	46 l. 19 s. 11 d.
W*illelmo* de Geyno.	247 l. 13 s. 8 d.
Ave Slanghen.	44 l. 12 d.
Hermanno de Brandenborch.	359 l. 16 s. 4 d.
Inde habet dominus 7 pannos in eorum custodia.	
Item Pyrot	324 l. 15 s. 6 d.
Summa.	1647 l. 6 d.,
preter 80 libras, Frederico Werneri [1]) debitas. Summa vero	
Ille de 200 l. in Rienen non sunt adhuc solute.	
Item Frederico domini Werneri deficiunt de financia	400 l.
Item ultra illam summam deficiunt Frederico de ultra expositis	17 l. 12 s.
Item deficiunt ei.	12 l.
Item petit idem pro suis expensis. .	
Item deficiunt eidem de pensione sibi promissa	50 l.
Summa Frederico preter 400 l. et ejus expensas	79 l. 12 s.

1) *Werneri* doorgeschrapt; daaronder: Fred*erico* de Sterre. Inderdaad was dit dezelfde persoon, zooals blijkt uit de vergelijking van het onmiddellijk volgende met N°. 219.

218. *Aanteekeningen over uitgaven voor een feest* (?) *in de St. Paulus abdij* [1]). (1330.)

EXTRACTUS SANCTI PAULI. Abbas solvet.

Ka*terine*	6 l.	16 s.	
Lyse Craghen		20 s.	
Jo*hanni* de Werden	18 l.		18 d.
W*illelmo* Hond	9 l.	5 s.	4 d.
Pyrot	6 l.	10 s.	8 d.
Gheverdo	2 l.	9 s.	8 d.
Vader Heine		12 s.	6 d.
Eg*idio*	15 l.	17 s.	6 d.
Jor*dano* Pau	3 l.	9 s.	8 d.
Summa	64 l.	2 s.	

219. *Lijst van de schulden des bisschops.* 24 September 1329.

* Anno Domini 1329 Dominica post Mathei Apostoli Trajecti notata fuerunt debita domini episcopi Traiectensis per Petrum camerarium, Jo*hannem* Soud*aen* W*illelmum* scriptorem et Hubertum notarium domini episcopi Trajectensis.

Primo circa Trajectum.

Personis in Trajecto de providenciis et necessariis hospicii etc. a feria 4 post Epyphanie Domini usque ad Dominicam post Mathei, ut in septimo folio precedente continetur [2]) et ibi sunt certe persone.

Summa	823 l.	4 s.	nigr.
Item in Trajecto extractus a feria 6 post Victoris usque Dominicam sequentem [3])	32 l.	19 s.	1 d.
Item apud Ede Eg*idio* [4])	11 l.	5 s.	

1) Vgl. N°. 223.

2) Zie hiervoor N°. 208.

3) Zie N°. 214.

4) Zie N°. 214.

* Item in Trajecto debita de aliis necessariis extra expensas, scilicet de pannis, ferraturis et aliis:

W*illelmo* de Geyne dicta Dominica post Mathei finaliter summatum . . . 231 l. 16 s.

Ver Aven Slanghen dicta Dominica summatum . . . . . 58 l. 18 s.

Item Gyselberto de Brandenborch eadem Dominica summatum . . . . . 500 l. nigr.

* Item eadem Dominica summatum Hermanno de Brandenborch et Frederico Werneri . 179 l. 8 s. 11 d.

Item eisdem Hermanno de Brandenborg et Frederico. Dies preteriit . . . . . 250 l. nigr.

Item Frederico de Sterre pro expositis expensis ad Nativitatem . . . . . 400 l.

Et ultra hoc exposuit. . . . . 18 l. 3 s.

Item eidem pro labore suo. . . . . 50 l.

Item eidem 12 libras neglectas . . . . . 12 l.

Item petit pro suis expensis. . . . . 30 l.

Item Louwen pro siligine, ad Martini, et Henrico Wit. . . . . .
Item Claus Hardb*ollen* de siligine, ad Martini solvendas . . . . . .
Item Henrico de Leuwenberg pro vino, ad Martini . . . . . .
} 1300 l.

Petrus et Flamingus computaverunt feria 3 post Mathei in Trajecto de bottellaria, marescalcia et camera. Omnibus summatis usque in diem predictum, mansit eis dominus debens anno 1329 . . 914 l. 5 s. 3 d. nigr.

Filio Jo*hannis* Bolen 64 l. Episcopus Zudensis et Hubertus notarius fidejusserunt. Dies preteriit . . . . . 64 l.

Item Willelmo Witten et Gerardo Ghulden de uno equo 70 libras, solvendas ad Martini . . . . . 70 l.

Item Arnoldo Amylii 20 libras ad Martini sub pena jacencie comestus sine fidejussoribus . . . . . 20 l.

Dominus Trajectensis tenetur Jo*hanni* de Boechoud 360 lib. ad Petri ad cathedram. Fidejusserunt prepositus sancti Petri, dominus Ar*noldus* de Yselst*eyne*, dominus Thomas, dominus St*ephanus* de Zulen, Vredericus de Ster, Th*eodericus* Born, Ot de Lare. 360 l. [1]).

Dominus Trajectensis tenetur Sandero de Obbure ad Penthecosten . . . . . 550 l. nigr. 2 sol. gr.

Dominus tenetur Jo*hanni* de Hamerd ad Petri ad cathedram 140 lib. Fidejussores dicgravius et Ger*ardus* . . . . . 140 l. [2]).

* Item Jo*hanni* de Hamert Petri ad cathedram.

Item Jo*hanni* de Boechoud Petri ad cathedram.

Post computum, qui fuit in Trajecto feria 3 post Palmas [3]), presente domino, Waltero Ger*ardo*, Flamingo et Huberto, mansit tunc dominus debens personis superius positis. . . . . .

220. *Aanteekeningen over huishoudelijke uitgaven van den bisschop.* 26 Maart—5 April 1330.

EXTRACTUS EXPENSARUM, FACTARUM TRAJECTI A FERIA 2 POST JUDICA USQUE AD FERIAM 5 POST PALMAS.

Katerine	18 l.	10 s.	
Jo*hanni* de Werden	31 l.		
W*illelmo* Hond	69 l.	2 s.	11 d.
Eg*idio*	14 l.	2 s.	2 d.
Jor*dano* Pau.	24 l.	9 s.	
Vader Heine	4 l.	2 s.	9 d.
Nel Firmini	4 l.		10 d.
Lise Craghen	4 l.	12 s.	

---

1) Op den kant: „Pascha".

2) Op den kant: „Pascha".

3) Deze rekening is niet voorhanden. De laatste is van 14 Dec. 1329 (N°. 215). Eene nieuwe rekening van 21 April 1330 vinden wij onder N°. 223. Wellicht is die van 3 April niet doorgegaan.

Jo*hanni* de Breda	3 l. 6 s. 2 d.
Gheverdo cellatori	2 l. 18 s.
Summa	176 l. 3 s. 10 d.
Item Jor*dano* Pau pro licopio de siligine	5 l. 4 s.

221. *Lijst van leeningen des bisschops.* December 1329—Maart 1330.

Hec sunt debita domini episcopi Trajectensis de financia, facta sibi per dominos infrascriptos. Dominus episcopus Trajectensis tenetur Henrico dicto den Witten civi Trajectensi pro hereditate, contra ipsum vendita, 328 lib. nigr. Tur., solvendas eidem vel latori presencium infra quindenam post Martini hyemalis. Fidejussores: episcopus Zudensis, prepositus sancti Petri Trajectensis, dominus He*nricus* de Lonreslote decanus sancti Johannis Trajectensis, dominus Fre*dericus* Osken, dominus de Apcoude, dominus Ar*noldus* de Yselst*eyne*, dominus Steph*anus* de Zulen. Datum anno Domini 1329 feria 5 post Andree.

Venit inde . . . . . 232 l.

Item tenetur Henrico de Harmalen 670 lib. nigr., solvendas in festo beati Martini proximo venturo. Fidejussores: episcopus Zudensis, prepositus sancti Petri, decanus sancti Johannis, domini de Yselst*eyne*, de Apcoude, Ar*noldus* Yselst*eyne*, St*ephanus* Zulen, milites, Gy*selbert* de Catse, Svederus de Zulen et Jo*hannes* de Leuwenberg. Datum anno etc. 1329, Sabbato post beati Nycholai episcopi.

Venit . . . . . 470 l.

Item tenetur Bernardo dicto Snoy, filio Frederici de Rodenborg, civi Trajectensi, 400 lib. nigr., solvendas infra quindenam post Martini proximam. Fidejussores: episcopus Zudensis, prepositus sancti Petri, decanus sancti Johannis, domini de Yselst*eyne*, de Apcoud, Ar*noldus* Yselst*eyne*, St*ephanus* Zulen, milites, et

Th. Born, dicgravius. Datum ut supra feria 6 post Nycholai.

Venit . . . . . 292 l.

Item tenetur Symoni de Amersfordia civi Trajectensi 800 lib. nigr., solvendas in festo Epyphanie sub anno 31. Fidejussores: episcopus Zudensis, prepositus sancti Petri, decanus sancti Johannis, domini de Yselst*eyne*, Apc*oude*, Ar*noldus* Yselst*eyne*, St*ephanus* Zulen, milites, H*enricus* de Lonreslote, Gerardus Splinter de Nyenrode, Jo*hannes* de Broechusen. Datum anno 1329 feria 2 post beati Nycholai episcopi.

Venit 550 l., ulterius [1]) ad annum pro 80 libris.

Item dominus Trajectensis tenetur Hermanno Vrenc 288 lib., solvendas infra quindenam post Martini. Fidejussores: episcopus Zudensis, prepositus sancti Petri, decanus sancti Johannis, domini de Yselst*eyne*, de Abcoude, Ar*noldus* Yselst*eyne*, St*ephanus* Zulen. Datum anno Domini 1329 feria 3 post Nycholai.

Venit . . . . . 200 l.

Item tenetur Gyselberto Gunter 816 lib. nigr. Tur., solvendas circa Jacobi proximum. Fidejussores: episcopus Zudensis, prepositus sancti Petri, decanus sancti Johannis, domini de Yselst*eyne*, de Apc*oude*, Ar*noldus* Yselst*eyne*, St*ephanus* Zulen, Hubertus Scenc, H*enricus* de Reno, Jo*hannes* Rotardi et Florencius de Jutfas, famuli. Datum anno Domini 1329 die beate Lucie.

Venit. . . . . 640 l.

Item tenetur Symoni de Teylinghen 288 lib. nigr., solvendas infra Petri ad cathedram infra quindenam. Fidejussores: episcopus Zudensis, prepositus sancti Petri, decanus sancti Johannis, dominus de Yselst*eyne*, dominus Apc*oude*, domini Ar*noldus* Yselst*eyne* et do-

---

1) Er staat: ultius; ook ultimus kan bedoeld zijn, doch dit geeft geen zin.

minus Steph*anus* de Zulen, milites. Datum anno Domini 1330 feria 5 post Epyphanie.

Venit . . . . . 200 l.

Item tenetur Pauwen filio Th. Pauwen 200 lib., in Epyphania Domini solvendas. Fidejussores: episcopus Zudensis, prepositus sancti Petri, decanus sancti Johannis, domini de Yselst*eyne*, de Apcoude, Ar*noldus* Yselst*eyne*, dominus Ste*phanus* de Zulen, milites. Datum anno Domini 1330 feria 2 post Epyphaniam Ejusdem.

Venit . . . . . 150 l.

Item dominus Trajectensis tenetur Gerardo, filio Jo*hannis* Bolen et Henrico de Langheraec 552 lib. et 8 d. nigr. Tur., persolvendas ad Martini. Fidejussores: episcopus Zudensis, prepositus sancti Petri, decanus sancti Johannis, domini de Yselst*eyne*, de Apc*oude*, Ar*noldus* Ysels*teyne*, dominus Ste*phanus* de Zulen. Datum anno Domini 1330 feria 5 post Ponciani.

Venit . . . . . 380 l.

Item tenetur Gyselberto de Brandenborg 518 lib. et 10 sol. nigr., solvendas infra mensem post Martini. Fidejussores: Zudensis, prepositus sancti Petri, decanus sancti Johannis, domini Ysels*teyne*, Abc*oude*, Ar*noldus* Ysels*teyne*, Ste*phanus* Zulen, milites. Datum anno 1330 feria 5 post Ponciani.

Venit . . . . . 370 l.

Item tenetur Willelmo dicto Vonc civi Trajectensi 400 lib. nigr. Tur., solvendas infra tres septimanas post Martini. Fidejussores: episcopus Zudensis, prepositus sancti Petri, decanus sancti Johannis, dominus de Ysels*teyne*, dominus de Apcoude, Ar*noldus* Ysels*teyne* et Ste*phanus* de Zulen. Datum anno Domini 1330 in vigilia beate Agnetis Virginis.

Venit . . . . . 300 l.

Dominus noster tenetur Egidio vanden Vene 333 lib.

6 sol. 8 den., solvendas infra quindenam post Petri ad vincula. Fidejussores: episcopus Zudensis, prepositus sancti Petri, decanus sancti Johannis, dominus de Yselst*eyne*, dominus de Apcoude, dominus Arnoldus de Yselst*eyne* et dominus Stephanus de Zulen, milites. Datum anno 1330 feria 6 post Mathie Apostoli.

Venit . . . . . 245 l.

Item dominus episcopus Trajectensis tenetur Hermanno van der Stripe 600 lib., solvendas infra quindenam post Petri ad cathedram. Fidejussores: episcopus Zudensis, prepositus sancti Petri, decanus sancti Johannis, domini de Yselst*eyne*, de Apcoude, dominus Arnoldus de Yselst*eyne*, dominus Steph*anus* de Zulen, milites. Datum anno Domini 1330 Sabbato post Mathie Apostoli.

Venit . . . . . 440 l.

Summa omnium debitorum premissorum, pro quibus domini episcopus Zudensis, prepositus sancti Petri [1]), decanus sancti Johannis, dominus de Yselsteyne, dominus de Apcoude, dominus Arnoldus de Yselsteyne et dominus Stephanus de Zulen, et in aliquibus litteris cum ipsis quidam alii, promiserunt: 6173 lib. 17 sol. 4 den. Inde venerunt in parata pecunia summa 4469 lib., de quibus Petrus recepit. . . . . 3784 libras.

Et Walterus Gerardus recepit. . . ., de quibus solvit Fre*derico* Werneri . . . . . 400 l.

Item in Renen . . . . . .

* Item Jor*dano* pro avena, Sabbato ante Carnisprivium 38 s.

Jo*hanni* de Werden. . . . . 3 l. 4 s. [2]).

---

1) Het handschrift heeft: Johannis.

2) Op een tusschengeschoven strookje staat nog het volgende: „Petri et Epyphanie 1430 lib. 6 s. 8 d.

In termino beati Martini 3156 lib. Item de Brandenborg 1000 lib.

222. *Aanteekeningen over huishoudelijke uitgaven van den bisschop te Utrecht.* April 1330.

Dominus episcopus Trajectensis tenetur Arnoldo Amylii de tribus vasis vini, Johannis emptis, Sabbato post Pascha ductis in Horst 66 l. nigr., ad Jacobi proxime solvendas; alioquin intrabit hostagium vel quatuor pro se mittet. Datum anno Domini 1330 Sabbato predicto.

* Pro expensis domini Thome Jo*hanni* Werden. . 4 l.
Item pro Huberto Jo*hanni* Werden . . . . . 1 l.

* Expense facte in Trajecto a feria 6 post Pascha usque ad Albas.

(*Volgen* 9 *namen van leveranciers.*)

Summa. . . . . 30 l. 12 s. 6 d.

* Providencie de tribus reysis in Horst in Cena Domini et die Pasche, Quasimodo quoque, et in Leyden feria 3 et feria 4 post Pascha.

W*illelmo* Hond . . . . . 32 l. 15 s. 11 d.
Ka*terine* . . . . . 8 l. 12 s.
Eg*idio*. . . . . 46 l. 12 d.
Jo*hanni* de Werden . . . . . 38 l. 8 s. 4 d.
Item W*illelmo* Hond pro 2 vasis vini pro 4 amis . . . . . 22 l. 10 s.
Item eidem pro $4^1/_2$ amis . . . . . 29 l. 8 s.
Item pro voren. . . . . 20 s.

* Item dominus Trajectensis tenetur Tydemanno Scorren de equo domini Arnoldi de Rume 66 l. 8 s., solvendas ad Victoris proxime. Fidejussores: dominus Ar*noldus* de Rume, Walter Ger*ardus*, Pirot et Flamingus ad comestus in Trajecto. Datum anno 1330 Sabbato post Octavam Pasche.

In Epyphania 1000 lib. Pro termino Petri 1230 lib. Ad Jacobi 800 lib. Item alibi circa 6000 lib."

* Extractus expensarum, factarum Trajecti a feria 4 post Octavam Pasche usque ad Sabbatum sequens, videlicet per 4 dies.

(*Volgen 9 namen van leveranciers.*)

Summa . . . . . 94 l. 12 s. 6 d.

* Dominica sequenti et prima post Quasimodo providencie ducte de Trajecto versus Horst.

Egidio pro carnibus bovinis, porcinis et diversis aliis, prout in papiro continetur. Summa . 21 l. 8 s. 2 d.

Jo*hanni* de Werden pro Milden. . . . 16 s.

223. *Lijst van schulden ten behoeve van 's bisschops huishouding.* 21 April 1330.

* Anno Domini 1330 Sabbato post Dominicam Quasimodo, debitis infrascriptarum personarum insimul in uno extractu infrascripto compilatis, de omnibus precedentibus extractibus [1]) usque in hunc diem, excepto extractu sancti Pauli [2]), et istud solvit abbas sancti Pauli.

Lyse Craghen . . . . . 4 l. 18 s.

Nel Firmini . . . . . 4 l. 10 s.

Summa Egidii usque Dominicam post Quasimodo cum providenciis. . . . . 385 l. 2 s. 11 d.

Jo*hanni* de Werden . . . . . 150 l.

Katerine in una littera 92 l. 5 s. 2 d. . . . . } Summa totalis 133 l. 4 s. 2 d.
Katerine in alia littera 40 l. 19 s. . . . . }

Jor*dano* Pau . . . . . 126 l. 15 s. 8 d.

W*illelmo* Hond . . . . . 298 l. 9 s. 4 d.

Item eidem W*illelmo*. . . . . .

---

1) Nam. de extracten sedert de rekening onder N°. 215, dus N°. 216, 220 en 222. Vgl. de rekening van 27 April 1330 (N°. 217).

2) Zie N°. 218.

Jo*hanni* de Breda.	42 l. 2 s.
Vader Hein	51 l. 10 s. 4 d.
Gheverdo.	6 l. 12 s.
Summa istorum	

Item in sexto precedenti folio [1]) inveniuntur debita Hermanni de Brandenborg, Pyrot, W*illelmi* de Gheino, Ave Slanghen.

224. *Aanteekeningen over huishoudelijke uitgaven van den bisschop te Utrecht.* Mei—Juli 1330.

* Providencie ducte in Horst de Trajecto.	
Egidio pro bove	10 l.
Pro agnis	24 s.
Pro porco	28 s.
Item pro pullis	54 s.
Pro pisis	10 s.
Item pro olere	4 s.
Pro 200 scutellis	7 s.
Item servo.	16 d.
Summa Eg*idii*	16 l. 8 s. 4 d.
Item Willelmo Hond pro speciebus .	30 s.
Item Ka*terina* misit 4 bonos caseos .	
* Feria 4 post Johannis ante portam Latinam Eg*idio*, de providenciis ductis in Horst	13 l. 17 s. 8 d.
W*illelmo* Hond	24 s. nigr.
Summa.	(15 l. 1 s. 8 d.)
* Dominica sive die Servacii Eg*idio*, de providenciis ductis de Trajecto in Horst	4 l. 13 s. 2 d.
Summa per se.	(4 l. 13 s. 2 d.)

* Extractus expensarum, factarum Trajecti a Domi-

1) Zie N°. 217. Het handschrift heeft: filio.

nica sive die beati Servacii usque ad Sabbatum sequens, quando dominus de nocte venit Horst, sive Sabbato post Ascensionem Domini.

(*Volgen* 10 *namen van leveranciers.*)

Summa. . . . . 95 l. 6 s. 2 d.

Item W*illelmo* Hond pro $4^1/_2$ amis et 6 tacis vini et iterum 6 tacis et pro vectura 31 l. 4 s. de vino ducto in Horst circa Philippi et Jacobi.

Item Jo*hanni* de Werden de vino ducto in Horst $2^1/_2$ amis cum 5 (?) et 12 tacis, tace ducte, et 8 tacis 26 l. 10 s. 8 d.

* Dominica post Ascensionem Domini providencie ducte de Trajecto in Horst, quia Sabbato precedente venit dominus Trajecto in Horst.

Egidio	17 l. 4 s. 4 d.
Jo*hanni* de Werden	4 l. 17 s. 3 d.
Item eidem pro expensis.	16 s.
Summa providencie . . .	22 l. 17 s. 7 d.

* Providencie ducte de Trajecto in Horst in festo Penthecostes.

Summa Egidii	12 l. 4 s. 9 d.
Summa W*illelmi* Hond de providenciis	5 l.
Jo*hanni* de Werden	18 s.

* Extractus expensarum, factarum Trajecti a feria 4 in vigilia Octave Sacramenti usque ad Dominicam sequentem.

(*Volgen* 9 *namen van leveranciers.*)

Summa. . . . . 76 l. 4 s. 6 d.

Item Jo*hanni* de Werden pro domino Thoma et Jo*hanne* Soudaen. . . . . 12 s.

* Providencie ducte apud Horst in Octava sancti Johannis Baptiste.

Eg*idio*. . . . . 14 l. 14 d.
W*illelmo* Hond . . . . . 6 l. 12 s.
Item vader Hein pro Huberto . . . . 16 s.

* Extractus expensarum, factarum Trajecti a feria 5 post Translacionem sancti Martini usque ad Dominicam sequentem de mane.

(*Volgen* 15 *namen van leveranciers.*)

Summa. . . . . .

225. *Aanteekening over de betaling van schulden ten behoeve van 's bisschops huishouding.* 8 Juli 1330.

De quatuor extractibus precedentibus, contentis in duobus foliis precedentibus [1]), soluta est aliqua summa personis infrascriptis Dominica post Translacionem beati Martini et ante et quibusdam postea [2]).

Ka*terina* recepit a W*illelmo* Hond . . . . . 50 l.
Jor*danus* Pau recepit ab officiali. . . . . 35 l.
Jo*hannes* de Breda ab officiali . . . . . 20 l.
et ab Huberto. . . . . 10 l.
Jo*hannes* de Werden recepit a domino H*enrico* de Reno 100 l. 8 minus . . . . . 92 l.
et ab W*illelmo Hond* . . . . . 50 l.
W*illelmus* Hond habuit ab Gy*selberto* Gunter et a quodam alio, credo Ghemengde Hein . . . . 280 l.
Item de pe*cunia* (?) Ponciani . . . . : . . . . . 100 l.
Eg*idius* Balduini recepit a Mengde Heinrico . . 100 l.
Item a Waltero Gerardo de pecunia domini H*enrici* de Reno . . . . . 200 l.

---

1) De sommen, aan verschillende personen betaald, bewijzen, dat hier bedoeld worden N°. 223 en 224, die te zamen in het handschrift inderdaad juist twee bladen beslaan, waarin ook viermaal het woord „extractus" als hoofd genoemd wordt. De uitgaven voor provisiën zijn daaronder echter gewis begrepen. Vgl. ook N°. 217.

2) Van waar dit geld kwam: zie N°. 226 i. f.

Item a *Willelmo* Hond		50 l.
Vader Hein ab officiali		16 l.
Ghevert ab officiali		9 l.
Ghesa		4 l.
Lysa Craghen	Hubertus recepit [1]) ab	5 l.
Alberen Doel	officiali et satisfecit	7 l.
Uxor Firmini		4 l.

226. *Lijst van de uitstaande schulden ten behoeve van 's bisschops huishouding na de bovengenoemde afbetaling.* 8 Juli 1330.

Anno Domini 1330 Dominica post Translacionem beati Martini sive die beati Kyliani habita aliquali solucione [2]) computaverunt [3]) Hubertus de Bûdel et Willelmus de Monte Han*nonie*, clerici domini episcopi, cum personis infrascriptis.

Summatis omnibus inter dominum episcopum et personas infrascriptas usque in diem predictum, mansit dominus debens predictis personis et infrascriptis.

Primo Willelmo dicto Hond	33 l.	10 s.	3 d.
Egidio	161 l.		12 d.
Inde habet recessum.			nigr.
Katerine de Foro piscium	115 l.	3 s.	4 d.
Jor*dano* Pauwen	102 l.	5 s.	8 d.
Johanni de Werden	87 l.	14 s.	
Ipse conq....ur de 4 libris.			
Magistro Jo*hanni* de Breda marenscalco	25 l.		
Vader Heinen	40 l.	8 s.	
Ghevardo cellatori		28 s.	4 d.
Summa debiti suprascripti	566 l.	10 s.	7 d.

1) Het handschrift heeft: „recipit".

2) Nam. het hiervoor N°. 225 in betaling vermelde. Dit is de laatste rekening in het boek.

3) Het handschrift heeft: „computavit."

Pecunia superius soluta [1]) recepta fuit:
W*illelmus* Hond recepit a Poncianum (?) [2]) . . . 250 l.
Wouter Ger*ijt* a domino H*enrico* de Reno . . . 200 l.
Officialis de provisoribus . . . . . 100 l.

Et sic habet dominus H*enricus* de Reno unum recessum de 250 libris, de quibus ille 200 libre . . . . . [3]) venerunt et 50 pro usura.

227. *Aanteekeningen over huishoudelijke uitgaven van den bisschop te Utrecht.* Juli—Augustus 1330.

Item tenetur dominus W*illelmo* Hond de luceis, positis in viridario domini in Horst. . . . . 7 l. 8 s.
Item eidem pro vino . . . . . 14 s.

Extractus expensarum, factarum Trajecti feria 5 ante Margarete de sero, inclusis providenciis ductis feria 6 sequenti versus Leyden et Haga. Item extractus expensarum, factarum Trajecti Dominica sequenti per totum diem, quando dominus reversus fuit de Hagha, inclusis providenciis, ductis feria 2 sequenti apud Gerderen de mane.

(*Volgen* 10 *namen van leveranciers.*)

Summa . . . . . 43 l. 7 d.
Item W*illelmo* Hond pro financia Ponciani . . . . . 3 l.
Item W*illelmo* Hond de providenciis in Horst in vigilia beati Laurencii . . . 5 l. 5 s.
Item 2 vasa aceti . . . . . .

Extractus expensarum, factarum Trajecti feria 5 post Divisionem Apostolorum de mane et feria 6 sequenti de sero, quando dominus reversus fuit de Monte

---

1) Nam. het sub N°. 225 als uitbetaald vermelde geld.

2) Er stond in het handschrift aanvankelijk „Pauwen", later veranderd.

3) Een onleesbaar woord: tummio?

sancte Gertrudis, et Sabbato sequenti, scilicet in vigilia beate Marie Magdalene de mane, inclusis expensis, factis per familiares domini ipso absente in domo Jo*hannis* de Weerden.

(*Volgen* 9 *namen van leveranciers.*).

Summa . . . . . 34 l. 18 s. 6 d.

Item W*illelmo* Hond pro. . . . . 3 l.

Dominus Henricus de Reno tenetur domino adhuc acquirere et exponere 150 l. nigr. Tur. ad festum beati Martini, de 880 l., de quibus habet litteram obligatoriam. Inde habebit W*illelmus* de Geyno 106 l. et habet recessum, et Ave Slanghen habebit 44 l. nigr., quas 150 l. dictus W*illelmus* et Ave deducent domino de debitis suis, quod dominus ipsis tenetur.

Extractus expensarum, factarum Trajecti a feria 2 post beate Marie Magdalene de sero usque ad feriam 4 sequentem, videlicet die beati Jacobi de mane.

(*Volgen* 10 *namen van leveranciers.*)

Summa. . . . . 37 l. 11 s. 1 d.

* Extractus expensarum, factarum Trajecti a feria 6 post Jacobi per totum diem usque ad feriam 5 de mane post Petri ad vincula [1]).

(*Volgen* 11 *namen van leveranciers.*)

Summa. . . . . 117 l. 7 s. 8 d.[2])

Extractus expensarum, factarum Trajecti a feria 6

---

1) Hierbij staat op den kant: „Istud est in sequenti recessu." Het bedrag is namelijk daarin nogmaals opgenomen.

2) Hierachter volgt doorgeschrapt het begin der commissie van heer Arnd van Diest als schout van Twente en Salland (N°. 267) aldus: „Wy Johan, bi der ghenaden Goeds bisscop t*Utrecht*, maken cond allen luden, dat wi heren Arnd van Diest, onsen broeder, ghesat hebben op onse huis te Ghore, ende hebben hem onse scoldambacht van Tventland ende van Zalland bevolen ende onse huis te Ghore voerseid. . . . ."

post Jacobi Apostoli per totum diem usque ad feriam 2 post Petri ad vincula de mane per 10½ dies.

(*Volgen* 12 *namen van leveranciers.*)

Summa . . . . . 188 l. 5 s. 11 d.

Item W*illelmo* Hond pro comestus jacencia . 20 gr.

Pro expensis Milden et Huberti, tempore quo dominus fuit Diest.

J*ohanni* de Werden	40 s.
Vader Hein	10 s.
Jor*dano* Pau 7 modii	42 s.
Summa	4 l. 12 s.
* Item pro Milden	12 s.

228. *De bisschop heft het over de St. Paulus-abdij uitgesprokene interdict op en beveelt den abt, om de monniken door inhouding hunner prebenden tot naleving der ordensregelen te dwingen.* 9 Mei 1329 [1]).

Johannes, Dei gracia episcopus Trajectensis, dilectis nobis in Christo abbati et conventui monasterii sancti Pauli Trajectensis salutem in Domino sempiternam. Sancte matris ecclesie exemplis informati, officii nostri debitum explere non ambigimus, si per nos ordinata racionabiliter suadente subjectorum utilitate consulcius in melius commutamus. Sane monasterium vestrum predictum et vos alias visitantes, regulares observancias, quibus vos et ipsum monasterium destitutum repperimus, certis expressis capitulis penisque adjectis in eodem litteratorie vos observare precipimus, quas penas fuimus eciam post hoc aliqualiter moderati. Ut itaque vos ad observancias predictas eo fervencius incitemus, penas suspensionis et interdicti, per nos

1) Vgl. over deze zaak hiervoor N°. 134, 140 en 158 (?) en hierna N°. 228—232. Deze brief en de twee volgende zijn geschreven met eene andere hand als de rest van het handschrift.

latas in precepto hujusmodi, totaliter tollimus in hiis scriptis, mandantes vobis, domino abbati et illi vel illis, ad quos id pertinet, quatenus dicti monasterii fratres ad observanciam dicti nostri precepti per subtraccionem fructuum, qui ipsis pro porcione prebendali de consuetudine ministrantur, et alias disciplinas regulares omnimode compellatis, scientes, quod si vos in hoc repererimus desidos vel remissos, deposicionis penam et alias de jure infligendas debetis non immerito formidare, ceteris penis in dicto precepto contentis semper salvis et vobis dispensacione, quam permittit observancia regularis. Harum nostrarum testimonio litterarum. Datum anno Domini 1329 feria 3 post Dominicam Misericordia Domini.

229. *De bisschop beveelt den hem onderhoorigen rechters, om Ghervand, abt van St. Paulus, bij te staan bij het innen zijner inkomsten.* 22 April 1329 [1]).

Johannes, Dei gracia Trajectensis episcopus, universis judicibus, scultetis, scabinis, aliisque rectoribus justicie nostre, tam spiritualis quam secularis, per civitatem et dyocesem Trajectensem constitutis, ad quos presentes littere pervenerint, salutem in Domino sempiternam. Vobis et cuilibet vestrum, qui pro tempore fueritis sub obtentu nostre benivolencie, districte precipimus injungendo, quatenus cum vos aut aliquis vestrum ex parte religiosi viri domini Ghervandi, abbatis monasterii sancti Pauli Trajectensis, requisiti fueritis, vice et auctoritate nostra eidem domino abbati et suis nunciis de omnibus pactionariis, pensionariis, censitis, colonis, curmedariis et aliis quibuscumque dicti abbatis et sui monasterii rerum et jurium [2]) de-

1) Zie het vorige nommer.

2) Het handschrift heeft: „jurum".

bitoribus sine dilacione qualibet faciatis justiciam expeditam. Harum nostrarum testimonio litterarum. Datum in vigilia Pasche anno Domini 1329.

230. *De bisschop beveelt den officiaal en den schout van Utrecht, om Ghervand, abt van St. Paulus, te helpen om zijne monniken tot de tucht der orde terug te brengen.* 22 April 1329 [1]).

Johannes, Dei gracia Trajectensis episcopus, in Christo nobis dilectis officiali et sculteto nostri(s) Trajectensibus salutem in Domino sempiternam. Vobis et cuilibet vestrum, qui pro tempore fueritis sub obtentu nostre benivolencie, districte precipimus injungendo, quatenus, cum vos aut aliquis vestrum ex parte religiosi viri domini Ghervandi, abbatis monasterii sancti Pauli Trajectensis, requisiti fueritis, vice et auctoritate nostra vos .. officialis spiritualis vosque scultete temporalis jurisdiccionis nostre brachii auxilio eidem abbati viriliter assistatis, ut idem abbas monachos sui monasterii et conversos contradictores et rebelles ad discipline monastice et regularis observanciam aliaque mandata monita et precepta licita ipsius et honesta compellere valeat, eciam si opus fuerit detencione corporali seu coercione alia competenti. Litteras quoque presentes volumus penes dictum abbatem remanere. Harum nostrarum testimonio litterarum. Datum in vigilia Pasche anno Domini 1329.

231. *De bisschop belooft in overleg met Jacob, bisschop van Zuden, te zullen handelen in de zaak van het proces tot afzetting van Ghervand, abt van St. Paulus, en zijne vervanging door Jacob van Colen.* 11 Februari 1330 [2]).

Johannes, Dei gracia episcopus Trajectensis, univer-

---

1) Zie het vorige nommer.

2) Zie het vorige nommer. Dit stuk (van lateren datum dan de

sis presencia visuris vel audituris facimus manifestum, quod nos contra Ghervandum, nunc abbatem monasterii sancti Pauli Trajectensis, ad privandum ipsum de ipsa abbacia dicti monasterii sancti Pauli, omni modo et forma, quibus melius possimus, procedemus, et ab hoc nullo modo, nisi cum consensu et consilio reverendi fratris nostri domini Jacobi, eadem gracia episcopi Zudensis [1]), necnon, Ghervando ipsa abbacia privato, domino Jacobo de Colonia, monacho dicti monasterii sancti Pauli, eciam de consilio et consensu ipsius domini Sudensis episcopi providebimus de eadem, ac nichil penitus contra suum consensum in premissis aut circa premissa faciemus quoquomodo. Et si nos in aliquo fortassis ignoranter attemptare contigerit contrarium, quod absit, id omnimode ad dicti fratris nostri Sudensis episcopi requisicionem revocabimus, annulabimus, emendabimus et in statum pristinum reducemus, promittentes hiis presentibus premissa omnia et singula bona fide, omni dolo et fraude exclusis, inviolabiliter observare et ea in omni sui forma cum effectu adinplere. Harum nostrarum presencium testimonio litterarum. Datum anno Domini 1330 die Dominica post Aghate Virginis.

232. *De bisschop belooft eenigen burgers van Utrecht, hen niet te manen over de door hen gedane schuldbekentenis, voordat heer Jacob van Colen tot abt van St. Paulus is bevorderd.* 13 Februari 1330 [2]).

Wi Jan etc., doen cond allen luden, dat wi ghe-

---

vorige) werd later bij de op deze zaak betrekking hebbende stukken op eene opene bladzijde met de hand, die de rest van het handschrift schreef, ingevoegd.

1) Hier schijnt een woord uitgevallen, b. v. desistemus; voor het volgende „necnon" dan te lezen: et.

2) Zie het vorige nommer, later met dit nommer ingeschreven.

loeft hebben ende gheloven met desen opene(n) brieve heren Jan van Abstede priester, Jan van Slewiic, Ghis*ebrecht* Gunter ende Gherriit die Bole, borghers tUtrecht, dat wi se niet manen en sullen noch moghen bi ons jof bi anders yemant van der summe van 800 lib. svarter Torn., daer si ons voer gheloeft hebben mit ghesamender hant ende elc voer al, ten ware dat sake, dat wi gheprovideert hadden ende versien heren Jacob van Colen, monic tot sinte Pauwels tUtrecht, van der abdye van sinte Pauwel voerseyt, jof bi onsen vrienden daertoe ghevordert, dat hi in besitte quame rusteliic der abdyen, ende binnen enen halven jare daerna ombegrepen ende niet eer, sonder alrehande archgheyt. In orconde des briefs etc. Ghegheven int jaer ons Heren 1330 des Dinxdaghes na sinte Scolasticaes dach.

233. *De heer van Voerst en anderen zeggen den bisschop veete aan.* 21 Januari 1330.

Isti sunt, qui diffidabant dominum sub tenore sequenti in anno 1330 die Agnetis. Live here! wi doen u verstaen, dat ghi ons groten scade ghedaen hebt ende in svaren cost ghebracht, want ghi ons niet vriendelic gheweset en hebt buten onsen sculden, dat ons harde leet es, ende wi en begherden niet meer, dan dat ghi ons woudet laten in alsulken recht, als wi heerbrocht hebben ende daer onse vader ende onse oudevader in gheweset hebben; ende des scaden en moghewi niet langer liden, ende daermede wilwi ons tieghen u bewaerd hebben [1]), dat wi also node deden als wi je denc ghededen.

Bi den here van Voerst.

Item. Sveder van den Damme, Alfar van der Scuren

1) Het handschrift heeft: „hebbet".

ende Helmich siin zoen, Henric de Koc, Helmich Milderinc, Geraerd van Vrachthuis, Helpric van den Hove, Jan van den Hove, voerd al deghene, die in zinen huse ziin, here! die willen hem hiirmede beward hebben tieghen u, here! want wi onsen lieven here van Voerst niet afgaen en willen, want wi hem liever hebben dan u, heer!

Ende Enghelbert van Horselo, et extra litteram Hermannus Bliec per nuncium.

Hec littera fuit precedenti inclusa.

234. *De bisschop geeft aan heer Herman Wolf en de zijnen geleide tot aan de vasten.* 20 Januari 1330.

Nos Johannes, Dei gracia episcopus ecclesie Trajectensis, universis presencia visuris et audituris notum esse volumus tenore presencium publice protestando, quod Hermanno dicto Wolf militi suisque in hac parte complicibus treugas et securitatem firmam presentibus erogamus pro omnibus amore nostri facere et dimittere volentibus, fratribus dictis Rosten exceptis et eorum coadjutoribus, usque ad medietatem Jejunii, videlicet Dominicam qua cantatur Letare, inviolabiliter duraturas, tali adjecta condicione, quod si aliquis de nostris complicibus et partibus prescripto Hermanno Wolf militi et suis complicibus nobis ignorantibus dampna inferret, extunc noster officiatus pro nobis suo confirmabit juramento, quod hec penitus contra nostram evenerint voluntatem, dolo et fraude semotis penitus et exclusis. In cujus rei evidens testimonium sigillum nostrum duximus presentibus apponendum. Datum anno Domini 1330 ipso die beatorum Fabiani et Sebastiani martirum.

235. *Lijst der personen, die den bisschop veete aangezegd hebben in Salland.* (1330.)

ISTI SUNT, QUI DIFFIDAVERUNT DOMINUM EPISCOPUM

TRAJECTENSEM ET QUI TERRAM ZALLANDIE ET UMMEN PER INCENDIUM ET RAPINAS DESTRUXERUNT. Dominus de Keppel, Rode de Hekeren et omnis parentela de Hekeren, dominus The*odoricus* de Linden et omnis sua parentela, Jo*hannes* de Brienen junior, Theo*doricus* de Brinen, H. filius domini Bernardi de Dorwerde, Ste*phanus* de Bimmen, dominus Ro*dericus* de Voerst etc. ibi supra [1]), Ar*noldus* de Damme, Albertus Boneken, Florken van Armelo, dominus Eng*elbertus* de Gerner, Eng*elbertus* filius suus, Alf*ardus* de Zutem, Jo*hannes* de Zalne, The*odoricus* frater suus, Albert van Ema, Ernst frater suus, Gerard van Eme, Hubert van Lare, Eng*elbert* van Windecim, Nyclaus filius suus, Hermannus filius suus, Claus van Millinghen, Herman van Honhorst, Willem van Versen, Venc des heren knape van Gerner, Vrederic Eng*elberts* knape van Gerner, Wilken Huberts knape, Scote van Gerner, Wicher Fresces zoen, Willem van Redese, Gerbert Montroef, Herman Sveders Slûter, Wier Clauwevel, Jan de Smit, Delo Reiger Moteken, Vrederic Bone, Jan Rupe Alberts Cocs neve, Sveder Scrodinc, Godken Nevelinc, Arnd van Ulft, Wil*lem* frater, Vrederic van Ulft, Evert van Sculenborg, Herman van Enghusen, H. van Diese, Cein van Middelwic, Marcaris ende Gruwel Venken zoen, H. Heikenem Sobo, Sveder van Rechter, duo fratres sui, Claus Ribbe, H. Odekinc, Arnd van Keppel, Steven Horleman, Ger*ard* Stich, Rolof van Zinderen, Vlemenc ziin knape, Boudeken de Erde, Jan Hollekin, Mijs de Jager.

236. *Aanteekening over de rekening van den tollenaar van Renen.* 30 April 1329.

* DOMINUS DE APCOUDE. COMPUTACIO DE ANNO 28.

---

1) Zie N°. 233 i. f.

In vigilia beatorum Phylippi et Jacobi Apostolorum sub anno Domini 1329 computavit dominus de Apecoude de receptis in tholonio de Renen in anno 28.

Summa receptorum tocius integri anni	1385 l. 5 s. 8 d.
Summa expositorum	3674 l. 4 s. 4 d.
Summatis omnibus inter dominum Trajectensem et dominum de Apecoude, mansit dominus episcopus debens dicto domino de Apc*oude* . .	2288 l. 18 s. 8 d.

Item in 1000 lib., de quibus habet litteram suam.

237. *Reces over de rekening van den tollenaar van Renen.* 30 April 1329.

* Littera recessus ultime computacionis. Wy Jo*han*, bi der ghenaden Goeds bisscop tUtr*echt*, maken cond allen luden, dat wi int jaer ons Heren 1329 opten Meyavond ontfenghen rekeninghe des heren van Apecoude van alle den ghelde, dat in ons tolhuis te Renen incomen was int jaer ons Heren 1328 tot desen daghe toe, alle stucken gherekent van innemen ende van utegheven, ende van den cost de tol ende thuus ter Horst te hoden dit jaer dat verleden es, daer wi heme gnoech af hebben ghedaen in dese rekeninghe, so blivewi sculdech desen vorseyden here van Apecoude 2288 l. 18 s. 8 d., alse van den 4000 ponden, daer siin brief af sprect [1]), die hi van ons hevet, ende boven dien 1000 pond svarter Torn., die hi ons zeder lende ende daer hi oec onsen openen brief af heft [2]). Ghegheven int jaer ons Heren 1329 opten Meyavond voerscreven.

Item dominus de Ab*coude* habet nnam litteram de 700 lib.

1) Zie N°. 26.
2) Zie N°. 65.

nigr., quas domino ultra omnia debita mutuavit. Datum anno 1329 die beati Bonefacii.

238. *Aanteekening over de rekening van den schout van Amersfoort en Eemland.* 13 Mei 1329.

* Computacio de anno 28, facta in anno 29. Dominus Arnoldus de Yselsteyne. Habita computacione domini Arnoldi de Yselsteyne de receptis in anno 28, omnibus summatis inter dominum episcopum Trajectensem et ipsum, tam de expositis quam de salario, quam de aliis omnibus, mansit dominus episcopus Trajectensis debens domino Arnoldo in 242 l. 9 s. nigr. Tur., salva sibi littera de 500 libris de castri obligacione [1]). Interfuerunt dominus de Abcoude, Walter*us* Ger*ardus*, dominus Jo*hannes* Vlaminc, Pe*trus* camerarius et Hubertus notarius. Hec computacio fuit in Horst ipso die beati Servacii sub anno Domini 1329.

Summa receptorum totalis . . . . . 333 l. 3 s. 8 d.
Summa expositorum . . . . . 71 l. 11 d.
Item de expensis et salario . . . . . 200 l.

239. *Reces over de rekening van den schout van Amersfoort.* 13 Mei 1329.

* Littera recessus ultime computacionis. Wy Johan, bi der ghenaden Goeds bisscop tUtr*echt*, maken cond allen luden, dat wi sculdech bleven heren Arnd van Yselsteyne ridder, onsen scold van Amersforde, 242 l. 9 s. svarter Torn. in siin leste rekeninghe, die hi ons dede ter Horst int jaer ons Heren 1329 op sente Servaes dach. Hiirmede es al denc tusscen ons ende heme gheyffent, utghenomen 500 l. svarter, daer hi onsen openen brief af heft [2]) ende die wi hem oec sculdech bliven. In orconde des brief(s) mit onsen

1) Zie N°. 23.
2) Zie N°. 23.

zeghel bezeghelt. Ghegheven int jaer ende opten dach als voerscreven es.

240. *Aanteekeningen over huishoudelijke uitgaven van den bisschop te Utrecht.* 11—12, 24—29 Augustus 1330.

EXTRACTUS EXPENSARUM, FACTARUM TRAJECTI A SABBATO POST LAURENCII USQUE AD FERIAM 2 SEQUENTEM, PER 2 DIES.

K*aterine*	5 l.	15 s.	8 d.
Jo*hanni* Werden	5 l.	5 s.	8 d.
W*illelmo* Hond	7 l.		20 d.
Summa E*gidii* computatus cum providenciis.			
Jor*dano* Pau	6 l.	18 s.	9 d.
Vader Hein		23 s.	6 d.
Jo*hanni* Breda		18 s.	
Ghevert		17 s.	
Huberto	8 l. Holl.	4 s.	8 d.
Summa	42 l.	3 s.	8 d.

Defectus ipsius summe (?) 15 l. 4 s. 5 d.; sed nescio sane (?).

EXTRACTUS EXPENSARUM, FACTARUM TRAJECTI A FERIA 6 IN DIE BEATI BARTHOLOMEI USQUE AD DIEM BEATI JOHANNIS AD DECOLLACIONEM.

K*aterine*	8 l.	2 s.	
Jo*hanni* de Werden	18 l.	12 s.	
W*illelmo* Hond	12 l.	11 s.	
Eg*idio*	25 l.	19 s.	1 d.
Jor*dano* Pau	8 l.	2 s.	
Vader Heyn		31 s.	8 d.
Pyrot		8 s.	
Lysa Craghen		12 s.	
Jo*hanni* de Breda	2 l.	17 s.	6 d.
Ghevert		26 s.	
Gobel	2 l.	7 s.	9 d.
Summa	82 l.	9 s.	

241. *Aanteekening over de rekening van den rentmeester aan deze zijde van de Ysel.* 21 Mei 1329.

COMPUTACIO DOMINI STEPHANI DE ZULEN DE ANNO 28, FACTA IN ANNO 29 TRAJECTI. Habita computacione domini Stephani de Zulen militis, de receptis et expositis in officio renthmagistratus, sibi per nos commisso, in anno Domini 1328, sub anno Domini 1329 Dominica die qua cantatur Cantate; omnibus summatis inter dominum episcopum Trajectensem et dictum dominum Stephanum et salario domini Stephani de anno predicto soluto, mansit dominus Trajectensis dicto domino Ste*phano* debens 335 l. 10 s. nigr. Tur. Interfuerunt domini de Yselst*eyne*, de Apcoude, Ar*noldus* Yselst*eyne*, milites, Wal*terus* Ger*ardus*, dominus Walt*erus* capellanus, Petrus et Hubertus die et anno predictis.

Recepcio domini Stephani in anno predicto . . . . . 1897 l. 6 s.
Exposicio domini Steph*ani* . . . . . 2232 l. 17 s. 7 d.

242. *Reces over de rekening van den rentmeester aan deze zijde van de Ysel.* 21 Mei 1329.

* Wi Johan, bi der ghenaden Goeds bisscop tUtrecht, maken cont allen luden, dat wi int jaer ons Heren 1329 ontfenghen berekeninghe heren Stevens van Zulen ridders, ons renthmeesters, van den renthmeesterambacht van desen jaer, dat leden es; alle denc [1]) gheyffent ende ghesummeerd tuschen ons ende heme, soo blevewi hem sculdich 335 pond ende 10 scillinghen svarter Torn., wilke 300 pond wi heme gheloven te ghelden mitten 35 ponden ende 10 scillinghen svarter Torn. mit goeder trouwen, behoudelic heme sinen brief van 1000 ponden svarter Torn., die wi heme sculdich sijn ende die hi ons in reden ghelde gheleent hevet

1) Het handschrift heeft: „donc".

ende betaelt, die de grave van Holl*ant* mit ons gheseghelt hevet, in allen manieren als die brief spreket [1]). Hierover waren eersamen lude die here van Yselsteyne, de here van Apecoude ende her Arnd van Yselst*eyne*, ridders, Wolter Ghert, Pyrot ende Hubrecht de scriver. Ghegheven up den Sondach alsme singhet Cantate in de jaer ons Heren als voerscreven es [2]).

243. *De bisschop beleent heer Otto van Asperen met het gerecht van 't Waal.* (?) (30 Maart 1330.)

Wi Jo*han* etc. maken cond allen luden, dat voer ons quam Mathijs Corthose, borger tUtr*echt*, ende droech ons vrilic op dat gherecht van den vier hoven lands, gheleghen ant Nederaet ende van den Wale, welc gherecht vorseit Mathijs mit recht ghewonnen hadde op Aelbrecht den Onledeghe, ende wi om beden wille Mathijs vorseit verleent hebben ende verlenen heren Otten, here van Asperen, van ons ende van onsen ghesticht te houden in allen maniren alst Aelbr*echt* voerseit van ons ende van onsen ghesticht te houden plach. Hiirover waren onse manne, de here van Yselst*eyne*, van Apc*oude*, her Arnd ende H*enric* van Lonresl*ote*. Ghegheven feria 6 post Judica.

244. *Aanteekening over den aan de stad Asperen verleenden tolvrijdom.* (1330.)

Dominus Trajectensis concessit domino de Asperen, quod sui opidani per terram nostram sine tolonio ire possunt.

245. *Aanteekening over de rekening van den schout van Amersfoort en Eemland.* 7 Mei 1330.

COMPUTACIO DOMINI ARNOLDI DE YSELSTEYNE DE ANNO 29, FACTA IN ANNO 30. Dominus Arnoldus de Ysel-

1) Vgl. hiervoor N°. 65 i. f.

2) Deze brief is met eene andere hand als de rest van het handschrift geschreven.

steyne computavit in crastino sancti Johannis ante portam Latinam sub anno Domini 1330. Omnibus inter dominum nostrum Trajectensem et dictum dominum Arnoldum (summatis) de receptis et expositis de officio scultetatus Amersfordie, et suo salario soluto usque in hunc diem presentem; omnibus summatis inter dominum et dictum dominum Ar*noldum*, mansit dominus Trajectensis (obligatus) dicto domino Arnoldo in 210 l. 11 s., salva littera domini Arnoldi de 500 libris de castro etc. [1]). Hec computacio fuit in Renen in tolonio; dominus *Johannes* Vlaminc, Mildo, Cusiin, Pyrot, Vlaminc, Gyselbertus et Hubertus notarius.
Summa omnium receptorum anni 29 414 l. 2 s. 8 d.
Summa expositorum. . . . . 382 l. 14 s. 8 d.
De quibus habet apertam litteram, que sequitur.

246. *Reces over de rekening van den schout van Amersfoort.* 8 Mei 1330.

Recessus ipsius. Wy Johan, bi der ghenaden Goeds bisscop tUt*recht*, maken cond allen luden, dat wi sculdech bleven heren Arnd van Yselst*eyne*, ridder, onsen scold van Amersfoerde 210 pond ende 11 scellinghe svarter Torn. in ziin lestde rekeninghe, die hi ons dede te Renen int jaer ons Heren 1330 des Maendaghes na sente Jans dach ante portam Latinam. Hiirmede es alle denc tusschen ons ende heme gheïffent, uteghenomen 500 pont svarter Torn., daer hi onsen openen brief af hevet [2]), ende die wi hem oec sculdech bliven. In orconde des brieves mit onsen zeghel bezeghelt. Ghegheven te Renen int jaer ons Heren ende opten dach als voerscreven es.

---

1) Zie N°. 23.
2) Zie N°. 23.

247. *Aanteekening over de rekening van den tollenaar van Renen.* 9 Mei 1330.

COMPUTACIO DOMINI DE APECOUDE DE ANNO 29, FACTA IN ANNO 30 DE THOLONIO IN RENEN. Dominus Svederus dominus de Apecoude computavit in castro de Horst feria 3 post Johannis ante portam Latinam sub anno Domini 1330; omnibus inter dominum nostrum Trajectensem et ipsum summatis de receptis et expositis in tholonio de Renen et salario suo de castro Horst et tholonio custodiendis usque in hunc diem presentem, mansit dominus Trajectensis debens dicto domino Svedero domino de Apecoude 1768 l. 16 d. nigr. Tur., salva sibi littera de 1000 libris [1]), quas eciam tenetur eidem. Interfuerunt computacioni suprascripte dominus Ber*nardus* receptor trans Yselam, H*enricus* de Lonresloet, Walt*erus* Ger*ardus*, Jan de Broechusen, Alt Pe*trus* de Apc*oude*, dominus Ber*nardus* et Jo*hannes* Tolner et Hubertus notarius.

Summa totalis recepti . . . . . 1200 l. 12 s.

248. *Reces over de rekening van den tollenaar van Renen.* 9 Mei 1330.

RECESSUS COMPUTACIONIS. Wi Johan, bi der ghenaden Goeds bisscop tUt*recht*, maken cond allen luden, dat wi int jaer ons Heren 1330 des Densendaghes na sente Jans dach, die men heit ante portam Latinam, ontfenghen rekeninghe des heren van Apcoude van alle den ghelde, dat in onse tollen te Renen incomen was int jaer ons Heren 1329 tot Meydach, die nu naesteleden es. Alle denc gherekent van innemen ende van utgheven ende van den cost, de tol ende thuis van der Horst te hoeden dit jaer

---

1) Zie N°. 65.

dat gheleden es, daer wi hem gnoch af hebben ghedaen in dese rekeninghe, so blevewi sculdech desen vorseiden here van Apcoude 1768 l. 16 d. svarter Torn., als van den 4000 ponden, daer siin brief af spreket, dien hi van ons hevet [1]), boven den 1000 ponden svarter Torn., die hi ons zeder leende ende daer hi oec onsen brief af hevet [2]). In orconde des brieves bezeghelt mit onsen zegel. Ghegheven int jaer ons Heren 1330 opten De(n)sendach vorseit.

Item dominus de Apc*oude* habet recessum de 48 l. 8 s. 8 d., quas solvit H*enrico* de Lonresl*oet* pro expensis armatorum.

249. *De bisschop geeft kennis van de benoeming van Jacob, bisschop van Zuden, tot wijbisschop.* 22 Juli 1329.

Johannes, Dei gracia episcopus Trajectensis, universis abbatibus prepositis prioribus decanis provisoribus, necnon ecclesiarum rectoribus, capellanis et clericis, in nostra dyocesi constitutis, salutem in Domino sempiternam. Cum in tantum gregis nobis credite efficacius curam gerimus, quantum onera nobis incumbencia nostris confratribus inpertimur, nosque nostris civitatis ac dyocesis Trajectensium nostrarum arduis negociis prepediti, pontificalia ac plura alia negocia nobis incumbencia personaliter excercere nequeuntes, de legalitate ac discrecione reverendi fratris nostri domini Jacobi Dei gracia episcopi Sudensis pre ceteris confidenciam habentes pleniorem, ipsum in tota nostra dyocesi ac civitate predictis in pontificalibus constituimus nostrum vicarium facimus et ordinamus generalem, ac eidem pontificalia committimus per presentes, dantes et concedentes eidem domino Jacobo hiis

1) Zie N°. 26.
2) Zie N°. 65.

presentibus plenam liberam et omnimodam potestatem, novas ecclesias capellas altaria cymiteria ac quecumque alia nova beneficia nostre civitatis et dyocesis consecrandi, ac ordines quoscumque ubi eidem magis videbitur expedire in nostra dyocesi celebrandi, ecclesias vero et cymiteria sanguinis aut seminis effucione pollutas reconsiliandi, et delinquentes hujusmodi corrigendi, prout excessuum qualitas suadebit et ipsi visum fuerit expedire, et cum acrimonia discipline absolvendi eosdem, necnon elecciones priorum prepositorum ac aliorum quorumcumque prelatorum in partibus Frizie confirmacionem exigentes, in nostra dyocesi constitutorum, confirmandi, benedicendi ac consecrandi eosdem, necnon omnia et singula faciendi et excercendi, que in premissis et premissorum aliqua necessaria fuerint vel eciam oportuna et que personaliter faceremus seu facere possemus, si hujusmodi officio pontificali, eidem fratri nostro commisso, ac aliis universis premissis possimus personaliter interesse; concedentes eciam ipsi fratri nostro predicto ex certa sciencia, contradictores et rebelles in premissis seu eorum aliquo delinquentes per censuram ecclesiasticam compescendi, et ea vice et auctoritate nostra in quovis articulo supradicto utendi, cum ipsi domino Ja*cobo* episcopo confratri nostro predicto fore videbitur necessarium seu eciam oportunum. In quorum omnium testimonium et certitudinem pleniorem sigillum nostrum hiis presentibus duximus apponendum. Datum Trajecti anno Domini 1329 ipsa die beate Marie Magdalene.

250. *Commissie voor Jacob, bisschop van Zuden, als wijbisschop.* (22 Juli 1329.)

Johannes, Dei gracia episcopus Trajectensis, reverendo [1]) fratri nostro domino Jacobo, Eadem gracia epi-

1) Het handschrift heeft: „reverendi".

scopo Sudensi, salutem in Domino sempiternam. Cum in tantum gregis nobis credite efficacius curam gerimus, quantum onera nobis incumbencia nostris confratribus impertimur, nosque nostris ac civitatis et dyocesis Trajectensium nostrarum arduis negociis prepediti pontificalia ac plura alia negocia nobis incumbencia personaliter excercere nequ(e)untes, de vestra legalitate ac discrecione pre ceteris confidenciam habentes pleniorem, vos nostrum in tota nostra dyocesi ac civitate predictis per quatuor seu quinque annos, a data presencium computandos, in pontificalibus nostrum constituimus vicarium facimus et ordinamus generalem, dantes et concedentes vobis hiis presentibus plenam liberam et omnimodam potestatem, novas ecclesias capellas altaria cymiteria ac quecumque alia nova beneficia nostre civitatis et dyocesis consecrandi, ac ordines quoscumque infra easdem, ubi vobis magis visum fuerit expedire, celebrandi; obvencionibus ex premissis seu ob eadem interim provenientibus universis vobis integraliter retentis pro vestris laboribus et expensis. Ac ecclesias et cymiteria sanguinis aut seminis effucione pollutas reconsiliandi, et delinquentes hujusmodi corrigendi, prout qualitas excessuum suadebit et vobis visum fuerit expedire, et cum acrimonia discipline absolvendi eosdem; sed dimidietas obvencionum universarum expensarum proveniencium nobis libenter absque aliqua diminucione cedet, alia dimidietate pro vestris laboribus et expensis vobis retenta. Necnon elecciones priorum, prepositorum ac aliorum quorumcumque prelatorum, in partibus Frisie confirmacionem exigentes, in nostra dyocesi constitutorum, confirmandi et benedicendi, ac consecrandi eosdem; obvencionibus exinde provenientibus modo, quo expressum est in proximo articulo, dividendis; hoc

tamen excepto, quod nos, cum vobis [1]) placuerit, ipsos benedicere possimus et elecciones ipsorum confirmare; sed tunc dimidietas omnium obvencionum, expensis vestris minime deductis ac absque diminucione aliqua, nobis cedet. Confirmacionibus eleccionum et benediccionibus prelatorum, extra terminos Frisie constitutorum, nobis reservatis, nisi eas specialiter vobis duxerimus committendas; et tunc universe obvenciones specialiter exinde provenientes nobis tantummodo cedent. Jure familie nostre in confirmacionibus eleccionum [2]) et benediccionibus abbatum, tam in partibus Frisie quam alias constitutorum, eidem nostre familie semper salvo; necnon jurisdiccionem nostram in Ostfrisia excercendi, anno bissextili tamen excepto, quem nobis specialiter reservamus. Concedentes eciam vobis, contradictores et rebelles in premissis seu eorum aliquo per censuram ecclesiasticam compescendi, et ea vice et auctoritate nostra in quovis articulo supradicto utendi, cum vobis fore videbitur necessarium seu eciam oportunum. In cujus testimonium etc.

251. *De bisschop geeft voor twee jaren in pacht aan Thomas Gruter de gruit te Vollenhove.* 21 October 1329.

Nos Johannes, Dei gracia episcopus Trajectensis, notum facimus universis, quod nos grutam nostram in Vollenho dilecto nobis Thome dicto Gruter concessimus et tenore presencium concedimus usque ad duos annos, a festo beatorum Philippi et Jacobi Apostolorum proximo venturo numerandos, pro pensione annua 24 libr. nigr. Tur., grosso Tur. regio pro 16 den. computato, de qua quidem pensione solvet nobis 12 libras ejusdem monete in festo Omnium sanctorum proxime nunc instanti et 12 libras dicte monete in festo

1) Lees: nobis?

2) Het handschrift heeft: „obvencionum."

Philippi et Jacobi supradicto, et sic deinceps usque ad revolucionem duorum annorum predictorum. In cujus rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Datum anno Domini 1329 Sabbato post Luce Ewangeliste.

252. *De bisschop keurt de rekening van den rentmeester en schout van Vollenhove goed.* 21 October 1329.

Nos Johannes, Dei gracia episcopus Trajectensis, notum facimus universis, quod computacionem alias a strennuo viro domino Johanne dicto Redinc milite, quondam receptore et sculteto nostro in Vollenho, nobis et domino Thome fratri nostro factam, approbamus, ipsumque dominum Johannem de omnibus perceptis, racione rentmagistratus et scultetatus in Vollenho nobis computatis, quitum et liberum proclamamus. Harum testimonio litterarum, sigillo nostro sigillatarum. Datum anno Domini 1329 Sabbato post Luce Ewangeliste.

253. *Reces over de rekening van den rentmeester van Salland, Twente en Drente.* 28 November 1329.

* Receptor Zallandie et Tventhie. Nos Johannes, Dei gracia episcopus Trajectensis, notum facimus universis, quod anno Domini 1329 feria 3 post beate Katherine Virginis in camera nostra Daventrie, presentibus honorabili viro domino Ger*ardo* preposito Daventriensi, Huberto de Budel et Gerardo dicto Milde, clericis nostris, audita et acceptata computacione domini Ber*nardi* de Otmersem, canonici ecclesie Aldenzalensis, receptoris nostri Zallandie, Thventye et Drentye, super omnibus obvencionibus perceptis et expositis qualitercumque usque in hodiernum diem necnon super omnibus et singulis certis redditibus nostris, ex dictis officiis nostris a festo beati Petri ad cathedram proximo preterito receptis et recipiendis usque

ad diem festum beati Petri proximo futurum, prout in dicta sua computacione continetur, mansimus eidem domino Bernardo in 255 l. 1. s. 9 d. cum obulo nigr. Tur. efficaciter obligati. E converso autem prefatus dominus Bernardus nobis mansit obligatus, inclusis restanciis, in 1040 (modiis) et 1 scepelino siliginis mensure Daventriensis et in 1207 modiis et 1 scepelino ordei dicte mensure et in 162½ modiis avene mensure supradicte, item in 807 pullis, in 790 ovis, 2½ libris piperis et 5 libris cere. Harum nostrarum testimonio litterarum. Datum anno, die et loco predictis.

254. *Aanteekening over de rekening van den rentmeester van Salland en Twente.* 9 September 1330.

Anno Domini 1330 in crastino Nativitatis beate Marie computavit dominus Bernardus, receptor Sallandie et Tventie, in camera domus episcopalis Daventriensis, presentibus domino episcopo, domino Thoma, domino Arnoldo de Ulsen, Gerardo Milde et Petro de Dule. Omnibus expositis et receptis summatis, preter expensas, dicto Bernardo competentes a festo beati Petri ad cathedram proximo preterito, et expensas, factas in domo Walteri Nac, mansit dominus episcopus obligatus domino Bernardo 800 l. 38 s. 3 d. cum obulo nigr. [1])

255. *De bisschop verpandt aan den bisschop van Zuden en eenige andere prelaten en ridders al zijne sloten en inkomsten aan deze zijde van de Ysel voor* 6000 *pond zwarte Tournoysen.* 12 December 1329 [2]).

Littere obligatorie de 6000 libris, quas episcopus Zudensis, prepositus sancti Petri, decanus sancti Johannis Trajectensis, domini de Yselsteyne, Ap-

1) Deze brief is met eene andere hand als de rest van het handschrift geschreven.

2) Deze brief en de vijf volgenden (N°. 255—260) zijn geschreven met eene andere hand als de rest van het handschrift.

COUDE, DOMINUS ARNOLDUS, DOMINUS STEPHANUS DE ZULEN MILITES HABENT. Wi Johan, bi der ghenade Goeds biscop tUtrecht, maken cont allen luden, dat onse live ende ghetruwe vriende her Jacob bi der ghenade Goeds biscop van Zuden, her Ricoud van Heeswiic proefst van sente Peter, her Henric van Loenresloet deken van sente Johan der kerke van Utrecht, here Ghisebrecht here van Yselsteyne, her Sveder here van Apekoude, her Arnd van Yselsteyn ende her Steven van Zulen ridders voer ons verborghet hebben ende ghewonnen 6000 pond svarter Torn. of payment daertieghen [1]), welc gheelt wi ghekeerd hebben in onser kerken orber ende in noetzaken ons ghestichts, ende gheloven hem voer ons ende voer onse nacomelinghe biscopen tUtrecht scadeloes te houden ende vol te quiten van allen cost ende scade, die hem van desen voerseyden 6000 ponden comet of comen mach. Ende om die meerre zekerheyde, des so hebwi hem in die hand gheset onse ende ons ghestichts huse, als de Horst, Stoutenborch, tolle, gruit, tiende ende erve, van allen renthen ende werlic gherecht, die wi ende onse ghesticht hebben an des zide der Yselen, die vrielic op te boeren ende te keren in dese voerseyde scoud, ende gheven hem meenlic macht te setten ende te ontsetten alle ambachslude, als maerescalc, rentmeester, al rechten ende al renthe op te boren. Oec ghevewi hem macht, alle weerlic zaken bi hem zelven te enden, die ons ende onsen ghesticht angaen an des zide der Yselen, ende zoenen te maken buten ons, het en waer dat si ons daertoe ropen wouden; ende wat si daeraf doen, dat selwi vast ende stade houden tot der tijd toe, dat si vol ende al ghequijt siin, alse voerscreven es ende tot hoers selves simpel secghen,

1) Zie de specificatie dezer leeningen N°. 221.

of dat wi se ende onse nacomelinghe vol ende al ghequijd hebben, behoudelic alre brive ende gheloeft, die wi op dese voerseyde huse, gherecht ende renthe te voeren ghegheven hebben ende gheloeft, als den deken van sente Jan tUtrecht, heren Sveder here van Apecoude, heren Arnd van Yselsteyn, heren Steven van Zulen, onser stat van Utrecht, — als van den brieven van tve jaren, die de stat opte gruit hevet, die uteghaen sel omtrent sente Bartolomeus misse naestcomende [1]) — ende Wouter Gher*ijt*, vast ende stade ende onghebroken te houden ende te voldoen. Voerd ghelovewi, dat wi dese voerseyde huse gherechten ende renthen an des zide der Yselen niet obligiren en zellen, noch nyemant in de hand zetten anders dan desen voerseyden heren, dese voerseide scoud en ware vol ende al betaelt als voerscreven es tot hoers zelves secghen. Alle dese voerseide voerwerde ghelovewi in goeden trouwen vast ende stade te houde(n). Ende wanneer si ghequijd siin van deser voerseider scoud ende scaden, die hem daeraf comet of comen mach tot hoeres zelves simpel secghen, so sellen si ons desen brief wedergheven ende ons quijtscelden van allen voerwarden, die dese brief houdet. Ende want dit voerseide ghelt kenlic ghekeerd es in ons ghestichts orber ende wi hem die voerscreven voerwarden voer ons ende voer onse nacomelinghe vast ende stade ghelovet hebben ende gheloven te houden sonder enech wedersecghen, so hebwi dese brief bezeghelt mit onsen groeten zeghel. In kennesse der werreyt waerom wi bidden eersammen luden heren Ghisebrecht van Everdinghen Doemdeken, heren Arnd van Bucstel provest van Arnem, heren Arnd Loef van Ruweel provest van sente Janne ende heren Jan van Turnoet deken van sente Peters

---

1) Zie N°. 31.

der kerken tUtrecht, dat si desen brief mit ons bezeghelen willen, in orconde al deser voerscrevenre vorwarden, want se aldus ghesciet ziin. Ende wi Ghisebrecht van Everdenghen, Arnd van Bucstel, Arnd Loef ende Jan van Turnoud vorscreven, om bede wille ons lives heren des biscops van Utrecht, hebben desen brief mit hem bezeghelt, in kennesse der werreyt ende om die meerre zekereyt alle deser vorscrevenre zaken. Ghegheven int jaer ons Heren int jaer als men scrivet 1329 des Densendaghes na sente Nicolaus dach.

256. *De bisschop bekrachtigt de schuldbekentenis van 6000 pond zwarte Tournoysen aan verschillende prelaten en ridders, en belooft vóór de voldoening der schuld geen afstand van het bisdom te zullen doen.* 14 December 1329.

Obligatoria de 6000 librarum predicta [1]). Johannes, Dei gracia episcopus Trajectensis, universis presentes litteras inspecturis facimus manifestum, quod cum ob evidentes necessitatem et utilitatem nostram et ecclesie nostre Trajectensis mutuo recepimus 6000 librarum nigr. Tur., grosso Turon. regio pro 16 denariis computato, in necessitatem et utilitatem hujusmodi conversarum, pro qua pecunia dilecti fideles nostri domini Jacobus, Eadem gracia Zudensis episcopus, Ricoldus de Heeswiic prepositus sancti Petri, Henricus de Loenresloet decanus sancti Johannis, ecclesiarum Trajectensium, Ghiselbertus dominus de Yselsteine, Svederus dominus de Apekoude, Arnoldus de Yselsteyne et Ste*phanus* de Zulen, milites, ad rogatum et preces nostras se certis nostris creditori-

1) Dit stuk staat in het handschrift na het volgende nommer en dus midden tusschen de stukken over Mastenbroek. Het behoort echter bij het voorgaande nommer.

bus [1]) obligarunt, ipsis quoque certa bona mense nostre episcopalis ob hoc obligaverimus, juxta tenorem cujusdam littere, quam Teutonice [2]) conscriptam et sigillo nostro necnon quorundam prelatorum ecclesiarum Trajectensium sigillis sigillatam ipsis super hoc dedimus, que sic incipit: „Wi Johan, bi der ghenade Goeds biscop tUt*recht*, maken cont allen luden, dat onse live ende ghetrouwe vriende haer Jacob bi der ghenade Goeds biscop van Zuden, haer Ricoud van Hezewiic proefst van sente Peter etc." et sic finit in data: „Ghegheven int jaer ons Heren 1329 des Densedaghes na sente Nicolaus dach" [3]), nos dictam litteram cum omnibus continenciis suis tenore presencium approbantes nec in aliquo sibi derogare volentes, eisdem dilectis fidelibus nostris ad majorem cautelam, fide nostra corporali prestita super hiis et sub pena 6000 librarum dicte monete, quod dictam litteram et contenta in eadem omnia et singula sine fraude observabimus effectualiter, promisimus et promittimus per presentes, quodque episcopatui nostro Trajectensi seu oneri vel honori ipsius pendente obligacione dicte littere non cedemus seu renunciabimus eidem, nec ipsum episcopatum permutabimus nec alio colore juris vel facti directe vel indirecte procurabimus per nos vel alium publice vel occulte, et procuranti dissenciemus, quominus ipsi vel aliquis eorum dictis bonis obligatis utifrui possint et possit libere et quiete juxta sepedicte littere continenciam et tenorem; quam penam, dicta littera et contentis in eadem rata et ratis manentibus, tociens committimus

---

1) Het handschrift heeft: „conditoribus".

2) Hiertusschen staat nog in het handschrift: „consp", denkelijk eene onjuiste aanvang van het volgende woord: conscriptam.

3) Zie hiervoor N°. 255.

et exigi poterit, quociens contravenerimus de jure vel de facto aliquibus et contentis in presentibus et littera antedicta, renunciantes ex certa sciencia et expresse quoad hec et illa ex(c)epcioni non numerate seu solute dicte pecunie, ob causam et ob turpem causam, rei sic non geste, privilegiis optentis vel optinendis [1]) contra premissa, et quod per hec utilitas dicte nostre ecclesie non sit gesta, restitucioni in integrum, omnique alii excepcioni, actioni et defencioni contra eadem juris canonici vel civilis. In quorum testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Datum et actum in crastino beate Lucie anno Domini 1329.

257. *Uitspraak van den graaf van Holland tusschen den bisschop en de steden Kampen en Zwolle over Sallandermark en Mastenbroek.* (1329 [2]).)

Sunt puncta de Mastbroec. Dit zien die pointen, die mien here die grave redelike denken souden na der bester voerreyde, die hi vernomen heft, ende na der onderzoec, dat daerof ghedane es, dat die van Campen ende die van Zvolle ende hare helpers doen souden omme den twie of te doen tvischen den biscop van Utrecht ende hemluden, ende mien here den grave denken soude, dat ziis an beiden ziden ghewesen moechten ende mede bewart bliven.

In den eersten: so wanneer die biscop te doen hevet jeghens sine luden van Sallandermarc, des hi hem becroent, ende sien erve ende der ecclesi anghaet, of dat si [3]) hem des biscops yet becronen, des zullen si comen mallic jeghens anderen vor die ecclesi tot

---

1) Het handschrift heeft: „optinentis."

2) Vgl. N°. 258, 259, 261 en 262.

3) Het handschrift heeft: „hi".

Utrecht recht te nemen ende recht te gheven, na der ghewoente ende na den recht van der ecclesi ende van den lande; maer waer dat zake, dat die biscop sien luden van Sallandermarc spreken woude om orber oft om enichghe zaken, die moecht hi ombieden jegens hem tot Spalderberch oft elwar in den lande, daer hem goet dochte, als zien voerders hier voermales hebben ghedaen.

Voert als van Mastbroec, soo en soude niment ruminghe ghaen, noch reetrecken, noch rechten noch an hoeft noch an brande butente biscop of sinen ghewerden antmam, mar si moghen in Mastbroec legghen vredecoren bi haren marchghenoten tot 100 d. [1]) toe ende niet daerboven buten den here; ende die boete moghen si innen ende ontfanghen als groet als die ghesvoren kennen dat ze verboerd zien, alsver als men hem gheven wille; ende waer dat men se hem niet gheven en woude, so zouden zi begheren ans biscops rechter, dat hi ze hem innede ende uutpande toter ghesvoren behouf. Ende waer dat zake, dat se de rechter hem niet innede oft uutpandede binnen viertien nacht nadien dat zies hem vermaneden, soe mochten si ze selven darna innen ende uutpanden ende doen daermede hore wille ende hore goeddenken.

Vort so en sal niment engheen hoghe gherecht hebben in Sallandermarc dan die biscop van Utrecht; ende oec en sal niment aldaer engheen laghe gherecht hebben anders dan die biscop, het en ware dat hi betoghen mochte, als hi van recht sculdich ware te doen, dat hiet bilike hebben soude.

Ende waer dat zake, dat yment hierin dochte, dat dien goeden luden alt hart ware ende te na ghinghe

---

1) De *d* is niet volkomen duidelijk in het handschrift. In N°. 258 en 259 is hierbij sprake van „200 scillinghen", wat wel juister zal zijn.

an desen dinghen voerscreven, soe quamen vor die ecclesi tUtrecht, ende wat die ecclesi daerof bescey-den souden na den recht ende na die woente van dien lande metten mannen ende dienstmannen van den ghesticht, dat soude so voertghaen ende bliven ghestade.

258. *De stad Kampen verbindt zich, het in de scheids-rechterlijke uitspraak van den graaf van Holland met be-trekking tot Sallandermark en Mastenbroek vervatte na te komen.* 6 December 1329 [1]).

Composicio amicabilis illorum de Campis. Al den-ghenen, die desen brief zien zellen of horen lesen, doewi scepen ende ghemeen raed van Campen te weten ende maken cond, dat wi overeenghedraghen zien ende overeencomen mit onsen lieven here den biscop van Ut*recht*, als van den tvist, die hi op ons hadde over-mids Mastbr*oec*, als bi secghen eens edeles princen ende hoghen des graven van Heneg*ouwen* ende van Holl*ant*, in dusdanre maniren als hierna ghescreven staet:

In den iersten so bekennewi onsen liven here den biscop van Ut*recht*, so wanneer die biscop te doen hevet tieghens ziin goede lude van Campen, des hi hem becroent, of zinen erve ofter ecclesi anghaet, of dat wi ons des biscops iet becronen, des selwi comen mallic tieghens andren voer die ecclesi tUt*recht*, recht te nemen ende recht te gheven na der ghewoente ende recht der ecclesi ende der goeder lude van den lande, ende dat recht sel die ecclesi ende die goede lude van den lande besceyden na der ghewoente ende den recht, daer dat goet gheleghen es. Mar ware dat zake. dat die biscop onser goeder lude van Campen gheerde te spreken om orber of om enigherande zake,

1) Zie N°. 257, 259, 261 en 262.

die mocht hi tieghens hem ombieden te comen te spreken te Spolderberghe of andersware daer hem goetdochte in den lande, als ziin vorvarders hiervoermaels ghedaen hebben.

Voert als van den Mastbr*oec*, so en selwi noch ruminghe ghaen, noch reetrecken, noch rechten an hals noch an brande buten den biscop of sinen ghewerden antmam, maer wi moghen in Mastbr*oec* lecghen vredekoeren bi onsen ghesvoren ende bi onsen marcghenoten tot 100 scillinghen toe ende niet darenboven buten onsen here. Ende die boete moghewi innen ende opburen tot onser orber als groet als die ghesvoren kennen dat si verboerd ziin, alsverre als men se ons gheven wille. Ende waer dat men se ons niet gheven en woude, so selwi begheren an ons heren des bisscops rechter, dat hi ze ons inne ende uutpande tot onser ghesvoren behoeft, hoere orber mede te doen. Ende waer dat zake, dat se ons de rechter niet en innede noch utepande binnen viertien nacht nadien dat wiis hem vermaende(n), so mochtwi se selven utepanden daerna ende doen dermede onsen vrien wille, sonder becroen ons heren van Utrecht of siinre rechter.

Voerd so en selwi gheen hoghe recht hebben noch laghe in Zallandermarc, behoudelic ons rechts binnen onser vrieheyt van der stat van Campen, dat wi van oudes hereghebrocht hebben, sonder alrehande archeyt.

Voerd so bekennewi ende belien ons, is dat zake dat die greve van Heneg*ouwen* (te hoghende) es ende kent, dat wi mit desen voerscreven poenten onsen liven here den biscop van Utr*echt* na den onderzoec ende utescrieft, dat hi ons overghaf, ghenoechghedaen hebben, so selwi mit desen voerdscreven poenten quied wesen; maer es dat zake, dat den greve van Holl*ant* voerseyt des niet te hoghende en es, so wat

beteringhe hi ons overseyt onsen here van Utrecht te doen, die selwi houden ende voldoen sonder alrehande archeyt.

Ende al dese voerseyde poenten sellen bliven, behoudelic des ghestichts siens rechts ende heerli(c)heyt ende der stat van Campen hurre vriheyt, als voerscreven es, sonder arghelist. In orconde alle deser voerscrevenre denc so hebwi desen brief bezeghelt mit onsen statzeghel. Ghegheven int jaer ons Heren 1329 op sente Claus dach.

259. *De bisschop verbindt zich, het in de uitspraak van den graaf van Holland met betrekking tot Sallandermark en Mastenbroek vervatte na te komen.* 1329 [1]).

Amicabilis domini episcopi cum Campensibus. Wi Johan etc. maken cont allen denghenen, die desen briet sellen sien oft horen lesen, dat wi overeenghedraghen sien ende overeenghecomen mit onsen liven ghetrouwen luden van onser stat van Campen, als van den tvist, die wi op hum hadden overmids Mastbr*oec*, als bi zecghen eens edeles princhen ende eens hoghen, des grevens van Heneg*ouwen* ende van Holl*ant*, in dusdanre maniren als hierna bescreven staet:

In den eersten so bekennen si ons, so wanneer dat wi te doen hebben tieghens hem, des wi ons becronen, dat onsen erfenesce anghaet of onser ecclesi, of dat si ons becronen, des selwi comen mallic tieghens anderen voer die ecclesi tUtr*echt*, recht te nemen ende recht te gheven na der ghewoente ende recht der ecclesi ende der goeder lude van den lande. Ende dat recht sel die ecclesi ende die goede lude van den lande besceyden na der ghewoente ende den recht,

---

1) Zie N°. 257, 258, 261 en 262.

daer dat goed gheleghen es. Maer waer dat zake, dat wi onsen goeden luden van Campen begherden te spreken om orber of om enicherande zake, die mochtwi ombieden te comen te Spolderberghe of anderwaer in den lande, daer ons goeddochte, als onse vorders hiervoermaels ghedaen hebben.

Voert als van den Mastbr*oec*, so en sellen die van Campen noch ruminghe ghaen, noch reetrecken, noch rechten an halse noch an brande buten ons of onsen ghewaerden antmam; maer si moghen in Mastbr*oec* vredecoren lecghen bi hore ghesvoren ende horen marchghenoten tot 100 scillinghen toe ende niet darenboven buten ons. Ende die boeten moghen si innen ende opboeren tot hore orber als groet als die ghesvoren kennen dat si verboerd sien, alsverre als men se hem gheven willen. Ende waer dat men se hum niet gheven en woude, so sellen si begheren an onsen rechter, dat hi ze hem inne ende utepande tot hore ghesvoren behouef, hore orber mede te doen. Ende waer dat zake, dat se onse rechter niet innede noch utepande binnen viertien nacht nadien dat si ze hem vermaenden, so mochten si selven utepanden daerna ende doen dermede horen vrien wille sonder becrone of verboernesse van ons of van onsen rechter.

Voerd so en sellen die van Campen voerseyt ghene hoghe recht hebben noch laghe recht in Sallandermarc, behoudelic al hoers rechts binnen der vriheyt van der stat van Campen, dat si van ouds hareghebrocht hebben sonder alrehande archeyt.

Voerd so bekennewi ende belien ons, es dat zake dat den greve van Heneg*ouwen* te hoeghen is ende kent, dat si ons met desen voerscreven poenten ende na der onderzoec ende utescrift, dat hi hem overgaf, ghenochghedaen hebben, so sellen si mit dese voerscreven poenten quijd wesen; maer is dat zake, dat

den greve van Holl*ant* voerseyt niet te hoghen en es, so wat beteringhe hi die van Campen overseyt als ons te doen, die sellen si houden ende voldoen sonder alrehande archeyt.

Ende alle dese voerseyde poenten die sellen bliven behouden, behoudelic den ghestichte sien recht ende heerlicheyt ende der stat van Campen hore vrieheyt, als voerscreven is, sonder argheliste.

In orconde aller deser voerscrevenre poenten so hebbe(n) wi desen brief bezeghelt mit onsen zeghel. Ghegheven int jaer ons Heren 1329.

260. *De bisschop verpandt het schoutambt van Vollenhove aan heer Thomas van Diest.* 24 September 1329.

Littera domini Thome de Dyst de officio Vollenho. Wi Johan etc. maken cond allen luden, dat wi heren Tho*mas* van Diest, ridder, onsen broeder, ghesat hebben op ons huis te Vollenho ende sien recht erfnamen, of siens ghebrake, dat God verbieden moet, ende hebben hem bevolen ons scoldambacht van Vollenho mit al den renthen, die totten ambacht ende huse behoret, een jaer na date van desen brieve sonder enicherande ontset voor 700 pond [1]) svarter Torn., enen coninx Torn. over 16 den. gherekent, die hi ons gheleent hevet in ghereden ghelde ende wi ghekert hebben in orber ons ghestichts. Ende gheloven heme voer sien daghelix cost jaerlic 400 pond [2]) desselves payments, om dit voerseyde scoltambacht, huse ende renthe te verwaren, mit al der gulden, die de torenluden, wachtere ende portennere pleghen te hebben. Waer dat zake, dat hem meerre cost onversienlic anquame, die hi mitten daghelixen cost niet

1) Daarboven geschreven: „600 pond".

2) Daarboven geschreven: „500 pond".

en mocht bewaren, of scade name van ghevanghenisse verlies van perden of in anderen zaken, die kenlic weren, dien cost ende scade selwi hem ghelden te goeder rekeninghe. Ende voerd so sel her Thomaes voerseit of zijn erfnamen dit voerseide ghelt buren ut onsen renthen ende vervallen van Vollenho binnen jaers, of wi sellent hem betalen binnen jaers. Waer dat wi des niet en daden of dat hi van sinen ghelde enich ghebrac hadde van den voerseiden ambacht te voren alst jaer omquame, so en soudewi hem of sinen erfnamen of dien hijd bevale ute dese huse scoldambacht ende renthen niet ontzetten, wi en hadden heme of sinen erfnamen van sinen voerseiden [1]) ghelde mit zinen cost na den tide loept gnoechghedaen sonder alrehande archeyt. In orconde al der voerscrevenre denc, so hebwi desen brief bezeghelt mit onsen zeghel. Ghegheven int jaer ons Heren 1329 des Sondaghes na sente Matheus dach.

Nota feria 6 post Assumpcionem beate Marie Virginis.

Dominus Thomas habet recte eamdem condicionem de verbo ad verbum, sed mutuat 600 libras, et habet pro expensis suis 500 libras; et data est anno Domini 1330 Dominica post Mathei.

261. *De stad Hasselt verbindt zich, het in de scheidsrechterlijke uitspraak van den graaf van Holland met betrekking tot Sallandermark en Mastenbroek vervatte na te komen.* 9 Januari 1330 [2]).

Conposicio de Hasselt. Opidum de Hasselt habet eamdem litteram secundum omnem tenorem et formam,

---

1) Bovengeschreven: „als van 600 pond".

2) Zie N°. 257, 258, 259 en 262. — Hierboven staat doorgeschrapt: „Wi Jan bi der ghenaden Goeds, bisscop tUtrecht, Thomas van Dyest ende Arnd van Dyest, ridders, Willem here van Bucatel" (waarschijnlijk het begin van N°. 263).

prout Campenses nobis concesserunt, que sic incipit: „Al denghenen etc." [1]) excepta illa condicione, que tangit de pronunciacione comitis Holl*andie* super emenda nobis prestanda. Datum littere anno Domini 1330 feria 3 post Epyphaniam.

262. *De stad Hasselt stelt borgen voor de nakoming van het in de uitspraak van den graaf van Holland over Sallandermark en Mastenbroek vervatte.* 9 Januari 1330 [2]).

Convencio de Hasselt. Facta reconsiliacione inter dominum episcopum Trajectensen ex parte una et homines civitatis de Hasselt, infra libertatem ejusdem civitatis commorantes, ex altera super lite et discordia, habitis inter eos super invasione et violencia, facta in Mastbroech, et aliis injuriis subsecutis ex eadem, Heynekinus dictus Winter et Seyno filius Hermanni pro dicta civitate et nomine ejusdem, tamquam principales, Gerardus dictus Vlensche, Hermannus de Holle, Conradus Rumeliif, Wernerus de Breetlar, tamquam fidejussores pro eisdem, promiserunt manu conjuncta et in solidum predicto domino episcopo, quod omnes condiciones et obligaciones, quas cives Campenses ob hujusmodi causas fecerunt et inierunt, facient et observabunt, quodque eidem domino episcopo pro emenda dabunt 100 lib. nigr. Tur. in festo Pasche proximo futuro et 99 lib. ejusdem monete in festo Nativitatis beati Johannis proximo subsequenti. Quod si non fecerint requisiti, intrabunt unum hospicium in civitate Daventriensi, ad jacendum inibi ad comestus horis debitis et consuetis, et postquam sic jacuerint per quindenam prefatus dominus hujusmodi pecuniam ad financiam recipere et acquirere poterit, et iidem prin-

1) Zie hiervoor N°. 258.

2) Zie N°. 257, 258, 259 en 261.

zeghelen. Ghegheven int jaer ons Heren 1330 des Manendaghes na sente Pauwels dach ad conversionem.

265. *De bisschop belooft den heer van Bucstel en den proost van Arnhem schadeloos te houden voor hunne borgstelling bij Henric Weldam.* 29 Januari 1330.

SECUNTUR QUITANCIE. Nos Johannes, Dei gracia episcopus Trajectensis, notum facimus universis, quod dominos Wilhelmum dominum de Bucstel et Arnoldum prepositum Arnehemensem, fratres, dilectos nostros consanguineos, a fidejussione 414 lib., 2 sol. et 8 den. Tur. nigr., unacum quibusdam aliis amicis nostris apud Henricum Weldam pro nobis facta, et a dampno, si quod ex ea ipsum incurrere contigerit, relevare [1]) et indempnes omnino servare promisimus et promittimus bona fide. Harum nostrarum testimonio litterarum. Datum anno Domini 1330 feria 2 post Conversionem sancti Pauli.

Et eodem modo omnes fidejussores superius scriptas habent quitancias.

266. *Verbond tusschen den bisschop en jonker Reynout van Gelder.* 10 April 1323.

COMPROMISSUM COMITIS GHELRENSIS CUM EPISCOPO TRAJECTENSI. Wi Reynaut, zoen des greven van Ghelre, doen cond alle denghenen, die desen brief zien zollen jof horen lesen, dat wi beraden wel mit goeder voerdachticheit overeenghedraghen siin mit enen eersammen vader in Gode here Jan, bi der ghenaden Godes ende stols van Rome ghekoren biscop tUtr*echt*, in maniren als hirna bescreven staet, dits to wetene: dat wi ons verbonden hebben mit here Jan den eersammen vader vorseyt, also dat wi hem helpen zelen

1) Het handschrift heeft: „revelare".

ende sterken tieghens alremallic mit al onser macht, wannere dat hiid an uns versoecket of ziin boden mit zinen openen breve. Ende alle deghene, dar wi here Janne dien eersammen vader voerseyt mede dinen zelen, die wi niet scu(l)dech ziin te leveren, daer selwi here Janne den eersammen vader mede dinen buten zinen cost; mar alle die wi selver sculdech ziin te leveren, die (sel) here Jan die eersamme vader selver leveren [1]) op sine cost, naden dat si binnen zinen lande comen. Uteghenomen hoghen edelen luden den bisscop van Coelen, den greven van Vlanderen ende den greven van Holl*ant*, tieghens wyen wi here Jan de eersamme vader voernoemt gheen hulpe doen en zelen; ende oec en selwi den bisscop van Coelen, noch den greven van Vlanderen voerseyt niet helpen noch sterken tieghens here Janne den eersammen vader voerghenoemt. Ende alle dese voerscreven poenten ghelovewi vast ende stade te houden sonder alrehande archeit in goeden trouwen tot onser beyder liive. In orconde des hebwi onsen zeghel doen hanghen an desen brief. Ghegheven ende ghesciet int jaer ons Heren 1323 des Sondaghes na Beloken Paschen.

267. *De bisschop verpandt de schoutambten van Salland en Twente aan heer Arnd van Dyest.* 29 Januari 1330 [2]).

Littera domini Arnoldi de Dyst de sculthecia Tventhie. Wy Johan, bi der ghenaden Godes bisscop tUtrecht, maken cond allen luden, dat wi heren Arnd van Dyest onsen broder ghesat hebben op onse hus to Ghore, ende hebben hem bevoelen onse sculdambachte van Zallant ende van Twente to verwaeren, daghelix mit twintich platen tot onser eren ende tot

1) Lees waarschijnlijk: houden, of iets dergelijks.

2) Boven dezen brief staat in het handschrift eene verwijzing naar N°. 275 en 277.

onser orber, na zinen vermoghen, na date van desen brieve een jaer, ons van allen vervallen gode rekeninghe te doen; ende gheloven heme voer zinen daghelixen cost 700 pond svarter Torn., enen groten coninx Torn. voer 16 penninghe gherekent, die hi upbueren sel van den vervallen uten voerseyden scoldambacht; maer war dat zake dat ons ende onsen ghesticht noet anstake van orloghe, dar hii meerren cost om don most, sodat hi leghede lude in eyneghe onser stede, dorp of huze in desen voerseyden ambachten, of dat hem selven reysen voervielen, dar hi meer lude toe behoefde dan ziin daghelix ghesinde, ende dat hem enech scade toequame van ghevanghenes ziins of der siinre, als die met hem weren, of van siinre weghen, oft in verliese van peerden, offt in wat maniren dat dat toequame kenlic in onsen dinst, din cost ende scade soldewi hem ghelden te goder rekeninghen ende hem daraf ontheffen sonder alrehande archeit. Oec ghelovewi heme, dat wien van onsen huze ende sculdambachten voernoemt nit ontsetten en selen, wi en hebben hem van zinen daghelixen cost ende van anderen cost ende scaden, die hi vor uns ende voer unse ghesticht neme ende lede, gnochghedaen te goeder bewisinghen ende sonder alrehande arghelist. In orconde alre deser voerscrevenre zaken, so hebwi desen brief bezeghelt mit onsen zeghel. Ghegheven int jaer ons Heren alsme scrivet 1330 des Manendaghes na sente Paulus dach die men heyt ad Conversionem [1]).

268. *Herman van Laghe verbindt zich den bisschop geene schade te doen uit zijn slot Laghe.* 1 December 1329 [2]).

SECUNTUR LITTERE, CONCESSE DOMINO EPISCOPO TRAJECTENSI DE CASTRO LAGHE. Alle deghenen, de desen

1) Het handschrift heeft: „Conversacionem".

2) Vgl. N°. 269 en 272.

brief zin zellen of horen lesen, ic Herman van Laghe, knape, doe te weten ende make cond, dat ic ghelovet hebbe ende ghezekert in trouwen enen eersammen vader in Goede here Jan, bi der ghenaden Godes bisscop tUtrecht, dat ic van deser tijd voert engheen scade en sal doen noch laten doen heme of zinen ghestichte van minen huse van Laghe, dat ic van hem ende van zinen ghestichte houde te leen, het en ware dat mi often minen van hem of van zinen ghestichte alsovele niet scien en mochte als recht wiisde in den lande; mar war dat zake, dat men mi rovede of brande mit ghewelt, dat mocht ic wederstaen ende keren na minre macht. Ende dese voerseyde vorwarde ghelovic vast ende stade te houden alsolanke als dese voerseyde eersamme vader in Goede ende here, here Jan, biscop tUtrecht es. In orconde deser denghe so heb ic desen brief bezeghelt mit minen zeghel, ende hebbe ghebeden eersamme lude heren Bernd here van Ahus, ridder, ende Adulf van Brantelghet, knape, dat si desen brief mit mi bezeghelen. Ende wi Bernd, here van den Ahuis, ridder, ende Alef van Brantelghet, knape, om beden wil Hermans van Laghe voerseyt, want wi dese voerseyde vorwarde ghedeghedenct hebben tusschen onsen here den bisscop van Utrecht voerseyd ende Herman van Laghe, hebben bezeghelt [1]) mit onsen zeghelen. Hiirover so waren oec her Arnd van Bucstel provest van Arnem, her Henric van Bůcstel canonic van sente Gervoen van Colne, heer Bernd canonic van Aldenzeel, rentmeyster van Twenthe, Gerard van Engde ende Rolof van Convorde ende anders vele goder lude. Ghesciet ende ghegheven tot Aldenzeele des Vridaghes na sente Andries dach int jaer ons Heren 1329.

1) Het handschrift heeft: „bezeghelt hebben."

269. *Herman van Laghe verbindt zich, den bisschop van Munster geene schade te doen uit zijn slot Laghe.* 1 December 1329 [1]).

Item littera de castro de Laghe. Alle deghenen, de desen brief ziin zellen of horen lesen, ic Herman van Laghe, knape, doe te weten ende make cond, dat ic ghelovet hebbe ende ghezekert in trouwen enen eersammen vader in Goede here Jan, bi der ghenaden Goedes bisscop tUtrecht, dat ic van deser tiid voerd engheen [2]) scade en sel doen noch laten doen van minen huse te Laghe opten bisscop van Monster ende sin ghesticht, het en war dat mi of minen vrinden in den sticht Monster sovele nie ghescien en mocht als recht wiset, mar war dat zake, dat men mi rovede of brande mit ghewelt, dat mochtic wederstaen ende keren na minre macht. Ende dese voerseyde vorwarden ghelove ic vast ende stade te houden, alsolanghe als een eersam vader here Jan voreghenoempt bisscop tUtricht es. In orconde deser denghe so heb ic desen brief bezeghelt mit minen zeghel, ende hebbe ghebeden eersam lude, heren Bernd, heren van Ahuis, ridder, ende Adolf van Brantelghet, knape, dat si desen brief mit mi bezeghelen. Ende wi Bernd here van Ahuis, ridder, ende Adolf van Brantelghet, knape, om bede wil Hermans van Laghe ende want wi dese worwerde ghedeghedencht hebben tuschen ons here den bisscop voerseyt ende de voerghenomden Herman, hebben mit onsen zeghele ghezegelt. Hiiraver so waren oec har Arnd van Bůcstel provest van Arnem ende har Henric van Bůcstel canonic van sente Gereons to Colen, har Bernd canonic te Haldenzeele, onse rent-

---

1) Vgl. N°. 268 en 272.

2) Het handschrift heeft: „een gheen".

meyster van Twent, ende ander vele goder lude. Ghesciet ende ghegheven tot Aldenzeele des Vridaghes na sente Andries dach int jaer ons Heren 1329.

270. *Scheidsrechterlijke uitspraak van den graaf van Gelder tusschen den bisschop en Johan van Dorinc.* 13 Juni 1327.

Littera de Johanne de Doringhem. Wi Reynoud grave van Gelren doen cond allen luden, die desen brief zellen zien of horen lesen, want een erachtich vader ende here in Gode, onse lieve here, here Jan bisscop tUtrecht, van ere ziden, ende Johan van Dorinch, onse man ende knape, van der ander ziden, ons ghelecht hebben eyne zone te maken ende eyn segghen te segghen tuschen hem an beyden ziden van allen twiste ende orloghe, dat tusschen desen vorgenoemden partien ene wile gheweest hevet ende is, so is dit onse segghen, ende segghen also: Want Johan van Dorinc vorghenoemt vervanghen hevet op onsen lieven here den biscop van Utrecht vorghenoemt an zinen luden op Twente, dat Johan vorghenoemt alle die walgheboren lude ende dyenstlude, die hi daer ghevanghen hevet, onsen lieven here den bisscop vorghenoemt ende ons quitegheven sal, maer hi anders van huusluden ghehad hevet, dat segghen wi quite an beyden ziden. Ende mit desen vorghenomden segghen sellen dese vorghenoemde pertien ende al hure helpen an beyden ziden ghezunend ziin ende verlicht van allen orloghe ende tvijte ende van allen, dat daerof comen is tvent op desen dach huden; maer [1]) waert dat enich tvist na desen daghe tusscen hem of hure hulperen hiiraf quame, dat houden (wi) vord tonsen segghen ende tonsen verkleren. In orconde

1) Het handschrift heeft: „daer".

269. *Herman van Laghe verbindt zich, den bisschop van Munster geene schade te doen uit zijn slot Laghe.* 1 December 1329 [1]).

Item littera de castro de Laghe. Alle deghenen, de desen brief ziin zellen of horen lesen, ic Herman van Laghe, knape, doe te weten ende make cond, dat ic ghelovet hebbe ende ghezekert in trouwen enen eersammen vader in Goede here Jan, bi der ghenaden Goedes bisscop tUtrecht, dat ic van deser tiid voerd engheen [2]) scade en sel doen noch laten doen van minen huse te Laghe opten bisscop van Monster ende sin ghesticht, het en war dat mi of minen vrinden in den sticht Monster sovele nie ghescien en mocht als recht wiset, mar war dat zake, dat men mi rovede of brande mit ghewelt, dat mochtic wederstaen ende keren na minre macht. Ende dese voerseyde vorwarden ghelove ic vast ende stade te houden, alsolanghe als een eersam vader here Jan voreghenoempt bisscop tUtricht es. In orconde deser denghe so heb ic desen brief bezeghelt mit minen zeghel, ende hebbe ghebeden eersam lude, heren Bernd, heren van Ahuis, ridder, ende Adolf van Brantelghet, knape, dat si desen brief mit mi bezeghelen. Ende wi Bernd here van Ahuis, ridder, ende Adolf van Brantelghet, knape, om bede wil Hermans van Laghe ende want wi dese worwerde ghedeghedencht hebben tuschen ons here den bisscop voerseyt ende de voerghenomden Herman, hebben mit onsen zeghele ghezegelt. Hiiraver so waren oec har Arnd van Bůcstel provest van Arnem ende har Henric van Bůcstel canonic van sente Gereons to Colen, har Bernd canonic te Haldenzeele, onse rent-

1) Vgl. N°. 268 en 272.

2) Het handschrift heeft: „een gheen".

meyster van Twent, ende ander vele goder lude. Ghesciet ende ghegheven tot Aldenzeele des Vridaghes na sente Andries dach int jaer ons Heren 1329.

270. *Scheidsrechterlijke uitspraak van den graaf van Gelder tusschen den bisschop en Johan van Dorinc.* 13 Juni 1327.

Littera de Johanne de Doringhem. Wi Reynoud grave van Gelren doen cond allen luden, die desen brief zellen zien of horen lesen, want een erachtich vader ende here in Gode, onse lieve here, here Jan bisscop tUtrecht, van ere ziden, ende Johan van Dorinch, onse man ende knape, van der ander ziden, ons ghelecht hebben eyne zone te maken ende eyn segghen te segghen tuschen hem an beyden ziden van allen twiste ende orloghe, dat tusschen desen vorgenoemden partien ene wile gheweest hevet ende is, so is dit onse segghen, ende segghen also: Want Johan van Dorinc vorghenoemt vervanghen hevet op onsen lieven here den biscop van Utrecht vorghenoemt an zinen luden op Twente, dat Johan vorghenoemt alle die walgheboren lude ende dyenstlude, die hi daer ghevanghen hevet, onsen lieven here den bisscop vorghenoemt ende ons quitegheven sal, maer hi anders van huusluden ghehad hevet, dat segghen wi quite an beyden ziden. Ende mit desen vorghenomden segghen sellen dese vorghenoemde pertien ende al hure helpen an beyden ziden ghezunend ziin ende verlicht van allen orloghe ende tvijte ende van allen, dat daerof comen is tvent op desen dach huden; maer [1]) waert dat enich tvist na desen daghe tusscen hem of hure hulperen hiiraf quame, dat houden (wi) vord tonsen segghen ende tonsen verkleren. In orconde

1) Het handschrift heeft: „daer".

deser vorscrevenre stucken so hebben wi onsen zeghel an desen openen brief ghehanghen. Ghegheven ende ghesacht int jaer ons Heren 1327 des naesten daghes na sente Odulf dach.

271. *De bisschop machtigt heer Arnt Gruters, pastoor van Didam, om tot wederopzeggens toe niet bij zijne kerk te resideeren.* 2 Februari 1330.

Absencia ecclesie. Johannes, Dei gracia episcopus Trajectensis, discreto viro domino Arnoldo Fermentarii de Dotinchem, investito ecclesie de Dyedem, salutem in Domino sempiternam. Ut ab ecclesia tua de Dyedem predicta necessitatis causa, studii peregrinacionis seu cujusque alterius, libere possis abesse, dummodo dicta ecclesia debito servicio non fraudetur, tibi auctoritate ordinaria plenam licenciam conferimus per presentes usque ad nostram revocacionem specialem. Datum anno Domini 1330 ipso die Purificacionis beate Marie Virginis.

272. *De bisschop belooft Herman van Laghe, het slot Laghe te doen voltooien en hem daarna jaarlijks 25 mark Brabantsch te betalen.* 1 December 1329 [1]).

Littera domini episcopi data Hermanno de Laghe. Wy Johan, bi der ghenaden Goeds bisscop tUtr*echt*, maken cond allen luden, dat wi ghelovet hebben in goeden trowen Herman van Laghe, thuis te Laghe te voltemmeren tusscen nu ende sente Mychiels dach naestcomende; ende alst voltemmeerd es, so ghelovewi hem jaerlix 25 marc. Brab. te betalen op onser Vrowen misse ter Latere, die men heyt Nativitas, alslanghe als wi bisscop tUtr*echt* ziin. Welc 25 marc.

1) Vgl. N°. 268 en 269.

jarlix wi hem bewisen zelen op Tventhe ute onsen renten op te buren. In orconde des so hebwi desen brief bezeghelt. Ghegheven etc. 1329 des Vridaghes na sente Andries dach.

273. *Reces over de rekening van den rentmeester van Salland, Twente en Drente.* 1 Februari 1330.

* Nos Jo*hannes*, Dei gracia episcopus Trajectensis, notum facimus universis, quod anno Domini 1330 in vigilia Purificacionis beate Marie Virginis in camera nostra Daventrie, presentibus honorabili viro domino Gerardo preposito Daventriensi, Huberto de Budel et Gerardo Mildo, clericis nostris, audita et acceptata computacione Bernardi de Oetmershem, canonici Aldenzelensis, receptoris nostri Zallandie Tventhie et Drenthie, super omnibus obvencionibus perceptis et expositis qualitercumque usque in hodiernum diem, necnon super omnibus et singulis certis redditibus nostris, ex dictis officiis nostris a festo beati Petri ad cathedram proximo preterito receptis et recipiendis usque ad idem festum beati Petri proximo futurum, prout in dicta sua computacione continetur, mansimus eidem Ber*nardo* in 1488 lib. et 2 den. cum obulo nigr. Tur. efficaciter obligati. E converso autem prefatus Ber*nardus* nobis mansit obligatus inclusis restanciis in 1021 modiis et 1 scepelino siliginis mensure Daventriensis et in 1086 modiis et 3 scepelinis ordei dicte mensure et in 20½ modiis avene mensure supradicte, item in 498 pullis, in 600 ovis et in 1½ libra piperis. Harum nostrarum testimonio litterarum. Datum et actum anno Domini 1330 die hora et loco supradictis.

274. *Schuldbekentenis van den bisschop aan Bernt van Oetmarshem.* 3 Februari 1330.

* Nos Jo*hannes*, Dei gracia episcopus Trajectensis,

notum facimus universis, quod tenemur Bernardo de Oetmarshem, canonico Aldenzelensi, receptori nostro, in 78 l. 3 s. 6 d. nigr. Tur. de expensis nostris, factis Daventrie a feria 2 post Conversionem sancti Pauli de sero usque ad Dominicam proximo sequentem exclusive, videlicet per $5^1/_2$ dies, et in 16 modiis ordei Daventriensis mensure ac in 3 pullis, ab ipso nobis dicto tempore deliberatis. Harum nostrarum testimonio litterarum. Datum anno 1330 Sabbato post Purificacionem beate Marie Virginis.

275. *De bisschop verpandt aan Bernt van Oetmarshem de rentmeesterambten van Salland, Twente en Drente.* 3 Februari 1330 [1]).

Nos Jo*hannes*, Dei gracia episcopus Trajectensis, notum facimus universis, quod discreto viro Ber*nardo* de Oetmer(s)hem, canonico Aldenzelensi, officium colleccionis et recepcionis omnium certorum reddituum et proventuum nostrorum per Zallandiam Tventhiam et Drenthiam commisimus et committimus per presentes, nomine nostro fideliter gubernanda quousque eidem Bernardo de hiis, in quibus ipsi obligati sumus et que adhuc de mandato nostro exponet, ad bonam computacionem fuerit plenarie satisfactum, assignantes ipsi Bernardo pro expensis suis et labore annis singulis 200 lib. nigr. Tur., quamdiu in dictis officiis fuerit, a festo beati Petri ad cathedram proximo futuro numerandis, recipiendis et tollendis de redditibus et proventibus nostris supradictis. Harum nostrarum testimonio litterarum. Datum anno Domini 1330 Sabbato post Purificacionem beate Marie.

---

1) Boven dezen brief staat in het handschrift eene verwijzing naar N°. 267 en 277.

276. *Aanteekening over de rekening van den rentmeester van Salland, Twente en Drente.* 24 April 1330.

Anno Domini 1330 feria 3 post diem beati Georgii computavit dominus Bernardus canonicus Aldenzelensis, receptor Zallandie Tventhie et Drentie, de omnibus receptis et expositis dictorum officiorum usque ad illum diem, preterquam de expensis suis a festo beati (Petri) ad cathedram proximo preterito. Omnibus summatis inter dominum episcopum et ipsum mansit dominus Trajectensis debens eidem domino Ber*nardo* in 617 l. 4 s. 2 d. nigr. Tur. Interfuerunt dominus Arnoldus frater domini et Hubertus.

Inde habet recessum unum.

277. *Reces over de rekening van den rentmeester van Salland, Twente en Drente.* 24 April 1330 [1]).

Nos Jo*hannes*, Dei gracia episcopus Trajectensis, notum facimus universis, quod anno Domini 1330 in crastino beati Georgii Martiris apud Horst, presentibus domino Arnoldo fratre nostro et Huberto clerico nostro, audita et acceptata computacione Bernardi de Oetmarshem canonici Aldenzelensis, receptoris nostri Zallandie, T(v)enthie et Drenthie, super omnibus et singulis receptis et expositis ex dictis nostris officiis usque in hunc diem, mansimus eidem Bernardo in 617 l. 4 s. 2 d. nigr. Tur. efficaciter obligati, exclusis expensis, sibi contingentibus a festo beati Petri ad cathedram proximo preterito, et restanciis, quas non receperit, ad bonam computacionem deducendis et persolvendis. Harum nostrarum testimonio litterarum. Datum anno die et loco quibus supra.

---

1) Boven dezen brief staat in het handschrift eene verwijzing naar N°. 267 en 275.

278. *Lijst van schulden, wier betaling de bisschop aan heer Bernt van Oetmarshem heeft opgedragen* [1]). (1330.)

Ista debita assignavit dominus Bernardus, per episcopum Trajectensem persolvenda.

Primo apud Aldenzeel Lamberto Stenger 60 marc., valent . . . . . 144 l.
Terminus preteriit.

Item apud Zutphaniam *Willelmo* Pelegrini . . . . . 275 l.
Terminus solucionis preteriit.

Item Bernardo de Weleveld 108 marc., valent . . . . . 259 l. 4 s.
Terminus preteriit.

Item dominis Thome et Arnoldo de Dyest 100 marc. ex parte Weldam, valent . . . . . 240 l.
Terminus preteriit.

Item Henrico Weldam . . . . . 214 l. 2 s. 8 d.
Terminus preteriit.

Ecbrecht de Ganshuis in festo Nativitatis beati Johannis Baptiste. . . . 24 l.

Item Sandero de Obbure ad Penthecosten proximum . . . . . 550 l.

Item in festo beati Johannis Baptiste proximum Rodolpho Luyer, ex parte Creylinc, 60 marc., valent . . . . . 144 l.

Item eidem in Assumpcione beate Marie Virginis 60 marc., valent . . . 144 l.

---

1) De hier genoemde schulden zijn allen schulden van den bisschop, zooals hier en daar in ons register blijkt: de bisschop heeft ze dus zonder twijfel aan zijnen rentmeester ter betaling opgedragen (vgl. ook N°. 176 en 295), niet omgekeerd, zooals het opschrift vrij ongerijmd schijnt te zeggen.

Item in festo Nativitatis Domini Hermanno Besteken	100 l.
Item eodem festo grutario in Ghore 30 marc., valent	72 l.
Summa.	2066 l. 6 s. 8 d.

279. *De stad Zwolle belooft den bisschop in den oorlog bij te staan.* 3 Februari 1327.

Allen denghenen, die desen brief zien sellen jof horen lesen, wi scepenen ende raed ende ghemene stat van Svolle maken cond, dat wi onsen erachtighen vader in Goede, onsen lieven here, heren Jan van Diest, bisscop tUtrecht, waer dat hem enigerhande noet van orloghe anstake of toequame, truwelic te helpen ende doen zellen also als truwe lude huren rechten here sculdech ziin te doene. In orconde der wareyde so hebwi desen brief bezeghelt mit onser stat zeghel. Ghegheven int jaer ons Heren 1327 des anders daghes na onser Vrowen dach te Lichtmisse.

280. *Lijst van domeinen des bisschops, door den heer van Voerst in bezit genomen.* (1327 ?)

Dat richte van Tongherenbroec hevet de here van Voerst den bisscop van Ut*recht* mit onrecht onthouden, sent bisscops Vrederix tide.

Hi hevet onthouden ene hoeve uten hues te Tongeren; die mach men loessen voer 6 lib. ende voer enen stripden roc.

Voertmeer hevet hi hem onthouden dat richte van Raelterwoude van bi bisscop Vrederix tiden.

Voertmer hevet hi onthouden dat hues ten Veelthues van bisscop Jans tiden van Nassouwen.

281. *Aanteekening over de rekening van den officiaal.* 19 Mei 1330.

Computacio officialis Trajectensis. Sabbato post

Ascensionem Domini computavit officialis Trajectensis de receptis officii officialitatis in anno Domini 1329, facta sub anno Ejusdem 30 in camera domus episcopalis Trajectensis.

Summa receptorum omnium .	625 l.	9 d. nigr. Tur.
Summa expositorum et eorum, que dominus episcopus debet officiali	1235 l. 15 s. 5 d. nigr.	
Et sic summatis omnibus inter ipsos, mansit dominus episcopus debens ipsi officiali . . . de quibus habet recessum.	610 l. 14 s. 8 d.,	
Summa restanciarum	115 l. 8 s. 4 d.	

Interfuerunt magister Hugo Wstenc, dominus Ger*ardus* de Boventorp, Walter*us* de Apcoude, Ger*ardus* Milde et Hubertus.

Iterum (?) mutuavit 70 libras ad sol*ucionem* do*mini* Ste*phani* de Vorne.

282. *Reces over de rekening van den officiaal.* 19 Mei 1330.

Littera officialis. Nos Johannes, Dei gracia episcopus Trajectensis, notum facimus universis, quod sub anno Domini 1330 Sabbato post Ascensionem Ejusdem, audita et acceptata ac approbata computacione domini Henrici de Loenresloet, decani ecclesie sancti Johannis Trajectensis, officialis nostri, de receptis et expositis in officio officialitatis sibi commisso, et de pecunia, nobis per ipsum mutuata, omnibus inter nos et ipsum summatis, mansimus sibi debens de 1000 libris nigr. Tur., quas nobis in promta pecunia mutuavit et numeravit, prout in litteris, sigillis comitis Holl*andie* et nostro sigillatis, continetur [1]), (et)

1) Vgl. N°. 120.

in 610 l. 14 s. 8 d. Tur. nigr. efficaciter obligati, quas quidem 610 l. 14 s. 8 d. eidem solvere promittimus bona fide, et de proventibus officii nostre officialitatis recipere committimus et levare; nec eundem ab officio dicte officialitatis ammovebimus quoquomodo, donec eidem de dicta summa pecunie et aliis pro nobis exponendis per nos fuerit integre satisfactum. Nostrarum testimonio litterarum. Datum anno et die predictis.

283. *Aanteekeningen over verschillende schulden van den bisschop.* 1330.

* Dominus Trajectensis tenetur Hermanno de Brandenborg de pannis 384 l. nigr. Tur., ad monicionem ipsius persolvendis ipsi vel presencium conservatori; alioquin ipse dominus cum sex famulis sui hospicii intrabit hospicium in Trajecto, non exiturus etc., prout convencio talium solet esse. Datum anno Domini 1330 in vigilia Penthecostes.

* Dominus episcopus Trajectensis tenetur Hermanno de Brandenborg vel conservatori presencium, ponere bonos fidejussores sibi placentes infra hinc et festum beati Johannis Baptiste, pro 669 l. nigr. Tur., de vino contra ipsum empto; alioquin intrabit cum sex bonis famulis de sua familia Trajectum in hospicio etc., prout talium convencio solet esse etc. Datum anno Domini 1330 in vigilia Penthecostes.

Item dominus episcopus Trajectensis tenetur Jo*hanni* de Hamert 50 l. nigr., solvendis ad Nativitatem beate Marie Virginis. Fidejussores Th*eodericus* dicgravius et Ger*ardus* de Zyle. Datum circa Penthecosten, omni condicione qua alie condiciones solent esse.

Item dominus episcopus tenetur Jo*hanni* de Bochoud 250 l., solvendis in festo Purificacionis beate Marie Virginis. Fidejussor dominus episcopus.

Item dominus episcopus tenetur Ghemenghden Heynen, civi Trajectensi, 800 l. nigr. Tur., solvendis eidem ad Pascha proximum. Fidejussores: dominus Ger*ardus* de Ameronghen, Fredericus de Sterre, Henr*icus* de Leuwenberg, Gyselbertus Gunter, Hermannus van der Stripe, Pirot, Vlaminc, Steven van Bosichem, Willem Hond, Willem van den Geyne ende Gelis Boudekenszoen. Datum feria 6 post Marci Evangeliste anno 1330.

Item dominus episcopus Trajectensis tenetur domino Henr*ico* de Reno, canonico sancti Johannis Trajectensis, 880 l. nigr., 400 l. ad Martini proximum et 480 l. ad Pascha immediate post hoc sequens. Fidejussores: decanus Major, prepositus Arnemensis, dominus Tho*mas* de Diest, dominus Ar*noldus* de Rume, Lam*bertus* de Buren, Fre*dericus* uten Hamme, Wouter Ger*ijt*, Gyselber*tus* uten Werde, Ja*cobus* Alfardi, Jan van Werden. Datum Sabbato post Ascensionem Domini anno 1330.

Item [1]) dominus Trajectensis tenetur Ponciano de Zile 335 l. 6 s. 8 d., solvendis ad festum Nativitatis beati Johannis Baptiste. Fidejussores: prepositus Arnemensis, dominus Ger*ardus* de Ameronghen, dominus He*nricus* de Reno, Theo*dericus* Bor dicgravius, Ger*ardus* de Zile, W*illelmus* Hond et Eg*idius* Balduini. Datum feria 6 post Translacionem sancti Martini.

284. *Reces over de rekening van den rentmeester aan deze zijde van de Ysel.* 30 Juni 1330.

Computacio domini Stephani de Zulen. Wy Johan, bi der ghenaden Goeds bisscop tUtr*echt*, maken cond

---

1) Deze laatste alinea staat in het handschrift op de volgende bladzijde achter N°. 285.

allen luden, dat wi int jaer ons Heren 1330 des naestens daghes na sente Peters ende sente Pauwels daghe ontfenghen rekeninghe heren Stevens van Zulen, ons renthmeesters an des syde der Yselen, van onsen renthen; ende alle denc tusschen ons ende hem ghesummerd ende gheïffent, als van den innemen tot sente Marcus dach toe die leden naeste es, ende van allen utegheven tot desen daghe toe, so blivewi hem sculdech 496 l. 19 s. 4 d. svarter, die wi hem gheloven te ghelden mit goeden trouwen, ende bevelen hem dit vorseyde rentmeesterambacht voerd te verwaren in allen maniren als hi te noch hevet ghedaen, ende gheloven hem voer zinen cost 200 l. svarter Torn., ende hem van desen voerseiden ambacht niet te ontzetten, wi en hebben hem van deser voerseider scoud ende van coste gnoechghedaen, daer wien voer zetten in ons vorseide rentmesterambacht ende renten, in allen maniren als die open brief houdet, die wi bezegelt hebben ende onse lieve neve van Holl*ant* mit ons [1]). In orconde des brieves bezeghelt mit onsen zeghel. Ghegheven ter Horst int jaer ende opten dach voerscreven.

Ende heren Stevens jaer genc in op sente Marcus dach.

285. *Aanteekening over de rekening van den rentmeester aan deze zijde van de Ysel.* 30 Juni 1330.

In crastino beatorum Petri et Pauli Apostolorum computavit dominus Stephanus de Zulen, miles.

Summa receptorum	1973 l. 7 s. 8 d.
Summa expositorum.	2470 l. 7 s. nigr.

Omnibus summatis inter dominum episcopum et dictum dominum Ste-

1) Zie hiervoor N°. 65 i. f.?

ph*anum*, mansit dominus episcopus
sibi obligatus in. . . . . 496 l. 19 s. 4 d.
prout in recessu ipsius continetur. nigr. Tur.,
Interfuerunt Ger*ardus* Milde, Petrus camerarius et Willelmus famulus dicti domini Steph*ani*. Hec computacio fuit in Horst anno Domini 1330 etc. [1]).

---

1) Al het hierna volgende staat omgekeerd achter in het handschrift geschreven. Het werd *tegelijk* met het andere gedeelte dezer afdeeling (beginnende met N°. 158) geschreven; immers toen N°. 296 geschreven werd, was N°. 207 nog niet verder dan tot April 1329 gevorderd: zie de noot aan het einde van N°. 296. — Op den omslag van het register staan hierbij nog met de hand, die de rest van het handschrift schreef, de volgende losse aanteekeningen:

„Sandero die Lune post Lamberti.

Receptum . . . . . 505 l. 13 s. 6 d.
Expositum. . . . . 1162 l. 16 s. 8 d.

Defalcatis tenebitur dominus Sandero . . . . . 657 l. 3 s. 2 d.

In siligine debet dominus Sandero 44½ modios, in avena 56½ modios."

„Dominus Bernardi.

Expositum . . . . . 1040 l. 13 s. 4 d."

„Summa adhuc debens in Trajecto . . . . . 1194 l. 5 s. 1 d."

„Summa *Jordani* usque ad feriam 5 post Pasca: 114 l. 17 s. (Doorgeschrapt.)

Willelmi Hond usque Albas, preter duo vasa vini: 200 (l.?) 16 s. 2 d.

Jor*dani* Pau usque ad Palmas: 113 l. 8 s. 6 d.

Eg*idio* usque ad Albas: 343 l. 6 s. 1 d.

Ka*terine* usque Albas: 122 l. 2 d.

Summa Jo*hannis* de Werden usque ad Albas: 135 l. 16 s. 9 d."

„Dominus habet pe*cuniam* resta*ntem*: 189 l. 17 s. 4 d.

Dominus habet in siligine restan*te*: 525 modios 1 scepelinum.

In ordeo restan*te*: 572 modios 1 scepelinum.

In avena circiter (?) 96 modios."

286. *De bisschop bekrachtigt de keus van Arnold, prior van Coninxvelt, tot abt van Bern.* 18 April 1328.

Confirmacio abbatis. In nomine Domini amen. Jo*hannes*, Dei gracia episcopus Trajectensis, universis presentes litteras inspecturis in omnium Salvatore salutem. Pastoralis officii nobis injuncti servitutem exequimur, si nostra provisione monasteria felici ducta regimine spiritualibus proficiant incrementis. Sane dilecti filii domini Arnoldi, abbatis monasterii beate Marie in Berna nostre dyocesis ordinis Premonstratensis, coram nobis constituti exhabita peticio continebat, quod cum vacante dicto monasterio morte bone memorie Johannis olim abbatis ibidem, fratres dicti monasterii rite procedentes ipsum Arnoldum, tunc prepositum monasterii sororum Campi regis, ordinis et dyocesis predictorum, in suum pastorem et abbatem concorditer elegerunt [1]), postulantes pretextu privilegiorum, a sede apostolica eisdem fratribus et eorum ordini indultorum, a religioso viro domino Henrico, abbate monasterii Insule beate Marie, eorundem ordinis et dyocesis, patre-abbate monasterii in Berna predicti, super hoc auctoritate et consensu spi-

---

„Sanderus in siligine 3 modios, in avena 65½ modios, in pullis 344 pulli, item 15 arietes."

„Summa K*aterine* cum servo 203 l. 16 s. 6 d."

„Decanus Quatuor officiorum dabit prompte . . . 4 l. 10 s. 1 gr.
Scaldie . . . . . 7 l. 12 s. 9 d."

„K*aterina* computavit feria 6 post Jacobi. Omnibus summatis mansit dominus debens K*aterine* 207 l. 19 s. 4 d., inclusis expensis Jo*hannis* clerici . . . Inde solvit ei Petrus 100 l."

1) Het handschrift heeft: „eligerunt".

ritualibus domini abbatis Premonstratensis munito, quatenus dictum Arnoldum eidem monasterio suo in Berna, electionem predictam confirmans, in pastorem preficeret et abbatem; propter quod idem abbas Insule, juxta dictorum privilegiorum consensus et auctoritatis continenciam, postulacioni dictorum fratrum annuens, ipsum Arnoldum a regimine dicti monasterii Campi regis absolvens, ipsum ad regimen monasterii de Berna predictum transtulit [1]), (supplicans quatenus) nos, premissa rata [2]) et grata habentes, curam et amministracionem spiritualium et temporalium monasterii in Berna predicti et plenitudinem officii eidem conferre et committere auctoritate ordinaria curaremus. Nos itaque, fide nobis facta per documenta legitima de premissis, Dei nomine invocato, electionem postulacionem absolucionem et translacionem predictas ratas habentes, dictum Arnoldum in abbatem dicti monasterii in Berna admisimus et admittimus, sibique curam et amministracionem spiritualium et temporalium cum plenitudine ejusdem contulimus, commisimus, conferimus et committimus, ipsumque de premissis per annulum nostrum, quem nos et ipse simul manibus tenuimus, investivimus, investimus eciam per presentes, recepto ab eodem fidelitatis et obediencie cum ceteris capitulis in forma canonica solito juramento. In quorum testimonium presentes litteras sigilli nostri munimine fecimus roborari. Datum in Horst feria 2 post Dominicam Misericordia anno Domini 1328 [3]).

---

1) Het handschrift heeft: „transcribere".

2) Het handschrift heeft „grata".

3) Deze brief is met eene andere hand geschreven als de rest van het handschrift.

287. *De bisschop bekrachtigt de uitspraak van scheidslieden tusschen hem en die van Drente over vier betwiste punten.* 26 Mei 1328 [1]).

In nomine Domini amen. *Johannes*, Dei gracia episcopus Trajectensis, universis Christi fidelibus presencia visuris et audituris salutem in Domino sempiternam. Ad singulorum noticiam tam presencium quam futurorum volumus pervenire, quod cum materia controversie verteretur inter nos ex parte una et homines terre nostre Trenthie ex altera de quatuor articulis infrascriptis, videlicet de decano, habente casus episcopales in terminis Drenthie vel in Groninghe, a nobis statuendo; de suffraganeo eisdem mittendo pro pueris confirmandis, locis et ecclesiis consecrandis et eisdem reconsiliandis pro procuratore competenti, prout ad alias partes dyocesis nostre eundem mittere solemus; et de defencione et promocione predictis hominibus terre Threnthie et de Groninghen per nos facienda, tam in dyocesi nostra quam extra dyocesim, contra personas quaslibet hinc et inde, prout possumus bona fide et sine fraude et dolo; et precipue de non citando aliquam personam terre Threnthie vel opidi Groninghensis extra Hulsforde vel Biscopesberghe juxta Westerheslen coram nobis aut officiali nostro ab aliqua persona. Compromissum utrobique in discretos viros, scilicet Godefridum de Borclo, Reynaldum prefectum Covordie et Cisonem de Rutenberghe; arbitrando pronunciav(er)unt, quod homines terre Threnthie et Gronienses ab eo tempore cujus non exstat memoria ab episcopis Trajectensibus et ecclesia Trajectensi in premissis quatuor articulis fuissent continue privilegiati, et eisdem libertatibus privilegiis et juribus frui ulterius perpetue debeant et gaudere. Quo arbitrio pronunciato

1) Zie N°. 84.

ab arbitratoribus predictis et promulgato, ipsum tenore presencium approbamus, laudamus, ratificamus et emolagamus in perpetuum duraturum. In cujus rei testimonium et perpetuam rei geste memoriam sigillum nostrum, unacum sigillis venerabilium virorum domini Jo*hannis* de Brunchorst prepositi ecclesie sancti Salvatoris Trajectensis, domini Gherardi prepositi ecclesie Daventriensis, domini Huberti prepositi ecclesie Aldenzalensis et domini Bernardi de Otmersum canonici ecclesie Aldenzelensis ecclesie predicte, receptoris reddituum nostrorum, presentibus est appensum. Nos vero Jo*hannes* de Brunchorst prepositus, Gherardus prepositus, Hubertus prepositus ecclesiarum predictarum et Bernardus canonicus nostra sigilla apposuimus ad preces domini nostri domini Jo*hannis*, episcopi Trajectensis supradicti. Actum et datum anno Domini 1328 feria 5 post Penthecostes.

288. *Die van Drente bekrachtigen de uitspraak van scheidslieden in hun geschil met den bisschop over vier punten.* 26 Mei 1328 [1]).

In nomine Domini amen. Quoniam minatur memorie frequenter oblivio, ideoque adversus oblivionis dispendium de scripture suffragio prudencium cautela providit, ut ea, que in presenti hominum disposicione exstiterint ordinata, possint in posterum ed rei geste memoriam liquide comprobari. Nos igitur jurati et universitas terre Threnthie tam presentibus quam futuris ad perpetuam rei memoriam cupimus fore notum, quod cum inter reverendum in Christo patrem et dominum nostrum dominum Jo*hannem*, episcopum Trajectensem, ex parte una, et dictam terram Threnthie super quatuor articulis infrascriptis, in quibus dicebat nos et non-

1) Zie N°. 84.

(n)ullas singulares personas de terra nostra predicta sibi injuriari, exorta fuit materia questionis.

Quorum quidem primus articulus est de precaria 150 marcarum brunorum sterlingorum, deductis inde 8 marcis et 4 solidis ejusdem monete, quas solvere tenentur duodecim parrochie de terra nostra, que se Frisonibus de Stellingwarf adju(n)xerunt, quam idem reverendus pater semper in anno bisextili sibi dicebat esse debitam et a nostris terrigenis et ab illis de Gronighe Gho et Wold [1]) pro parte eis conveni(e)nte persolvendam, nobis autem pro parte asserentibus adversa, eandem precariam in septimo anno dumtaxat sibi debere persolvi.

Secundus: quod homines ministeriales, vasalli, homines sui, servilis condicionis, in terra commorantes, bona, que ab ipso et ecclesia sua Trajectensi tenent, ipso irrequisito et absque sui licencia vendunt alienant et transferunt, eciam aliquando in personas inhabiles et minus capaces ad dicta bona tenenda et possidenda.

Tercius: quod homines sui, servilis condicionis, qui in terra nostra commorantur, ipso (ir)requisito de facto alienantur et extra debita servicia et bona sua servilia deducuntur, aliique liberi homines in dictis bonis suis inducuntur, in quibus ipse et ecclesia sua predicta ut asserit suo debito servicio defraudantur.

Quartus: quod aliqui de terra nostra predicta decimas, de jure sibi debitas, prout debeant non persolvunt.

Tandem post longas altricaciones controversias et discordias [2]), super hiis habitas [3]), hinc et inde ex utraque parte in discretos viros Goedfridum de Borclo, Reynoldum prefectum Covordie et Cysonem de Ruthen-

---

1) Het handschrift heeft: „Gronighe Ghoer Wela."

2) Het handschrift heeft: „discordie."

3) Het handschrift heeft: „habitis" en herhaalt dit woord.

berghe, famulos, tamquam in arbitros, arbitratores seu amicabiles compositores voluntarie exstitit compromissum, promittentes bona fide una pars alteri et ambe partes invicem, quod eorum arbitrio seu pronunciacioni starent, parerent et in nullo contravenirent, sed perpetuis temporibus inviolabilis observarent. Qui quidem arbitri seu arbitratores, suscepto in se hujusmodi compromisso, deliberato concilio, presentibus dictis partibus, die et loco ad hoc assignatis, taliter pronunciaverunt:

Super (pri)mo articulo de precaria: quod idem dominus noster episcopus cum septem stolis juramento firmaret, dictam precariam semper in anno bisextili sibi esse persolvendam et debitam a nobis et ab illis de Gronighe Ghoe et Wold[1]) pro parte eos contingente, prout ab antiquo solvere consuerunt; et extunc sine aliqua contradiccione eandem peticionem domini episcopi, in Hulsforde vel in Bisscopsberghe faciendam, solvere teneremur in festo beati Lamberti Martiris; quod juramentum idem dominus episcopus statim post eorum pronunciacionem cum septem stolis, prout arbitrati fuerant, prestitit et perfecit.

Super secundo de hominibus ministerialibus, vasallis et hominibus sui(s), servilis condicionis, prout superius dictum est, taliter arbitrati sunt: quod bona, que ab ipso et ecclesia sua Trajectensi predicta tenent, ipso irrequisito et absque sui licencia vendere, alienare et transferre non possunt nec debent in quascumque personas, et maxime in illas, que sunt inhabiles et minus capaces ad dicta bona possidenda; contrarium autem facientes pena de jure debita cohercere compellere potest et punire absque nostro et terre nostre impedimento ingratitudine vel offensa.

---

1) Het handschrift heeft: „Gronighe Ghoerwold."

Super tercio, de hominibus [1]) sui(s), servilis condicionis taliter pronunciaverunt: quod iidem sine licencia sui vel illius, cui hoc commiserit, alienari et extra debita sua servicia et bona sua servilia deduci, aliique liberi homines in dictis bonis suis servilibus induci non possunt et debent; contrarium vero facientes punire potest, ut supra in secundo articulo precedente.

Super quarto articulo et ultimo taliter exstitit arbitratum: quod idem dominus episcopus contra debitores et detentores dictarum decimarum suarum jure ecclesiastico procedere potest, si velit, absque nostro et terre nostre impedimento ingratitudine vel offensa.

Predictum vero arbitrium et pronunciacionem nos jurati et universitas terre Drenthie predicte, opidum Groninghensis Gho et Wold in quantum nos tangit, prout superius est expressum, in omnibus suis partibus et articulis approbamus, ratificamus, emoligamus et bona fide promittimus per nos et nostros successores perpetuis temporibus inviolabiliter observare, dolo et fraude omnino exclusis. In cujus rei testimonium sigilla universe terre nostre Drenthie predicte et opidi Groninghensis presentibus sunt appensa, unacum sigillis Reynoldi prefecti Covordie et Bertoldi de Gronenbeke prefecti in Groninghe, qui ad preces nostras in majorem certitudinem ipsa presenti pagine similiter apposuerunt.

Actum et pronunciatum Kovordie feria 5 post Penthecosten sub anno Domini 1328, presentibus ibidem venerabili viro domino Jo*hanne* de Brunchorst preposito ecclesie sancti Salvatoris Trajectensis, domino Thoma de Dyest, domino Jo*hanne* Redinc, militibus, Henr*ico* de Vyanen, Steph*ano* de Runen, Johanne Gho-

---

1) Het handschrift herhaalt: „de hominibus".

desinch, Alphardo de Scuren, famulis, aliisque quamplurimis fidedignis.

289. *De bisschop bekrachtigt ten behoeve van heer Sweder van Rechteren den brief van zijnen voorganger Frederik van Zirik dd.* 27 *Maart* 1320, *waarbij hij Roderic en Herman van Voerst, na de opdracht in leen van het slot Rechteren, machtigt dit te versterken.* 13 April 1326.

Littere Svederi de Rechter concesse. Universis presentes litteras visuris vel audituris, nos Jo*hannes*, Dei gracia episcopus Trajectensis, notum facimus per presentes, quod sub anno Domini 1326 Dominica qua cantatur Jubilate in Daventria in domo nostra episcopali unacum quibusdam nostris prelatis consiliariis viris ministerialibus et feodalibus vidimus et audivimus litteras bone memorie domini Fre*derici*, episcopi Trajectensis nostri predecessoris, non abolitas non cancellatas nec in aliqua sui parte viciatas, vero sigillo ipsius sigillatas, quarum tenor sequitur in hec verba: „Nos Fredericus, Dei gracia episcopus Trajectensis, „ad universorum noticiam deducimus per presentes, „quod, cum dilectus consanguineus noster Rodericus „et Hermannus de Voerst, famuli, suo et heredum suo„rum nomine in manus nostras castro, quod habent in „Rechter, resignato, id ipsum a nobis et ecclesia nostra „Trajectensi legii et perpetui feodi nomine duxerint „recipiendum, aperiendumque et reddendum idem „castrum nobis et successoribus nostris ad omnes ne„cessitates et utilitates seu defensiones nostras et nostre „ecclesie predicte promiserint cum effectu quando et „quociens fuerint requisiti, prout in litteris eorum, ex „hoc confectis, plenius est contentum; ipsis Roderico „et Hermanno seu eorum heredibus exnunc memora„tum castrum edificandi firmandi erigendi et fortizandi „tamquam dominus superior terre plenam concedimus

„facultatem. In cujus rei testimonium sigillum nostrum „presentibus est appensum. Actum et datum anno „Domini 1320 in die Cene Domini." Quas litteras nos de consilio predictorum Svedero de Rechter famulo et suis heredibus, secundum omnem sui formam et tenorem superius expressas, dolo et fraude omnino exclusis, promittimus inviolabiliter observare. In cujus rei testimonium sigillum nostrum presentibus litteris duximus apponendum. Datum anno Domini 1326 Dominica supradicta qua cantatur Jubilate.

290. *Sweder van Rechteren bekrachtigt den brief van Roderic en Herman van Voerst dd.* 27 *Maart* 1320, *waarbij zij het slot Rechteren aan den bisschop in leen opdragen.* 13 April 1326.

Universis presentes litteras visuris vel audituris ego Svederus de Rechter famulus notum facio per presentes, quod sub anno Domini 1326 Dominica qua cantatur Jubilate in Daventria, in domo episcopi Trajectensis ibidem, unacum honorabilibus viris amicis et consanguineis meis, domino Waltero domino de Keppel, domino Ber*nardo* domino de Ahus et domino Roderico de Vorst, militibus, vidi et audivi litteras bone memorie Hermanni de Voerst, patris mei, et Roderici de Voerst, tunc famuli, consanguinei mei, non abolitas non cancellatas nec in aliqua sui parte viciatas, veris sigillis eorum sigillatas, quarum tenor sequitur in hec verba: „Quoniam ab humana memoria „faciliter evanescunt ea, que geruntur in tempore, „nisi scripturarum testimonio et sigillorum munimine „roborentur, nos Rodericus et Hermannus de Voerst, „famuli, recognoscimus per presentes et publice pro„testamur, quod nostro et heredum nostrorum no„mine ex causis legitimis, consideratis circumstanciis, „tam nobis quam heredibus nostrorum utilibus, in

„manus reverendi in Christo patris ac domini nostri, „domini Frederici episcopi Trajectensis et successorum „suorum ad necessitates et usus quoslibet ecclesie Tra„jectensis castrum nostrum seu municionem Rechter „sponte et libere resignavimus et tenore presencium „resignamus, recipientes denuo a memorato domino „nostro domino Fre*derico* episcopo Trajectensi idem „castrum dictum Rechter tenendum et habendum ab „eodem, suis successoribus et ecclesia Trajectensi in „feodum legium et perpetuum, aperiendumque et red„dendum eisdem ad omnes necessitates et utilitates suas „defensionesque ecclesie Trajectensis predicte et bono„rum suorum, quando et quociens a dicto domino Fre„*derico* et suis successoribus aut eorum certo mandato vel „nuncio nos aut heredes nostri fuerimus requisiti, pro„mittentes, sub fidei debito et hominio legali, fraude „et dolo remotis, premissa inviolabiliter observare. In „cujus rei testimonium sigilla nostra presentibus sunt „appensa. Actum et datum anno Domini 1320 in die „Cene Domini." Quas litteras ego Svederus predictus de consilio predictorum et aliorum amicorum meorum sub fidei debito et hominio legali premisso reverendo in Christo patri ac domino, domino Jo*hanni* episcopo Trajectensi et suis successoribus promitto, secundum omnem sui formam et tenorem superius expressas, dolo et fraude remotis, inviolabiliter observare. In cujus rei testimonium sigillum meum presentibus est appensum. Et ad majorem certitudinem predictorum rogavi dominos et consanguineos meos predictos, quod sigilla sua presentibus apponere velint in testimonium veritatis. Et nos Walterus dominus de Keppel, Ber*nardus* dominus de Ahus et Ro*dericus* dominus de Voerst, milites, quia litteras predictas vidimus et audivimus ac aliis interfuimus, ad preces dicti Svederi de Rechter in testimonium omnium

premissorum sigilla nostra presentibus duximus apponenda. Datum anno Domini 1326 Dominica supradicta qua cantatur Jubilate.

291. *De bisschop machtigt heer Sweder van Godelichem, kanunnik van St. Pieter te Utrecht, om eenen biechtvader aan te nemen.* 3 September 1328.

Johannes, Dei gracia episcopus Trajectensis, dilecto nobis in Christo domino Svedero de Godelichem, canonico ecclesie sancti Petri Trajectensis, eternam in Domino salutem. Ut anime vestre saluti salubrius consuletur, devocioni vestre presentibus concedimus, quatenus liceat vobis discretum et ydoneum presbyterum in confessorem eligere, illum dimittere et alium reassumere quociens vobis placuerit, qui super peccatis, que sibi confitebimini, nisi talia sint, propter que sedes apostolica merito est consulenda, vobis provideat de absolucionis beneficio et penitencia salutari, eciam in casibus nobis specialiter reservatis, hinc usque ad decennium, quociens fuerit oportunum. Vota vero peregrinacionis et abstinencie, si qua emisistis vel facietis, que commode servare non poteritis, ultramarino, beatorum apostolorum Petri et Pauli, et Jacobi votis dumtaxat exceptis, idem confessor vobis commutare poterit in alia opera pietatis. Concedimus eidem confessori in hiis scriptis auctoritatem absolvendi vos ab excommunicacionis, suspensionis et interdicti sentenciis, si quam vel quas virtute canonum vel provincialium seu synodalium statutorum vel eciam auctoritate nostrarum litterarum sive officialis nostri forsitan incidistis vel, quod absit, in posterum incidetis. Datum sub sigillo nostro anno Domini 1328 Sabbato post Egidii.

292. *De bisschop verklaart de rekening van zijnen klerk Hubert van Budel opgenomen en goedgekeurd te hebben.* 17 Januari 1329.

Universis presencia visuris nos, Jo*hannes*, Dei gracia episcopus Trajectensis, facimus manifestum, quod nos singulis receptis et redditis comput*atis*, debitis et legitimis ab Huberto de Budel, clerico nostro familiari, ab eo tempore, quo primo nobis servire inceperat, usque in hunc diem, in qua omnes suas computaciones eundem reiterare fecimus de omnibus hiis, que sibi commissa fuerint qualitercumque, tam de sigillo nostro quam de aliis qualitercumque perceptis, de quibus nos contentavit, ipsum Hubertum ex hiis commendatum recognoscimus et habemus. Omnibusque summatis inter nos et ipsum, mansimus eidem efficaciter obligati in 229 libras nigr. Tur., in utilitatem et necessitatem ecclesie nostre Trajectensis versis et expositis, quas nobis in parata et numerata pecunia mutuavit, quas eciam 229 libras eidem Huberto solvere sive reddere et restituere promisimus et promittimus bona fide, omni dolo excepcione et fraude exclusis. In quorum omnium testimonium presentes litteras sigillo nostro, necnon sigillis honorabilium virorum dominorum Gyselberti decani ecclesie Trajectensis, Arnoldi prepositi Arnehemensis, H*enrici* decani ecclesie sancti Johannis et officialis nostri Trajectensis, Thome et Arnoldi de Dyst, militum, fratrum nostrorum, ac W*illelmi* domini de Bûcstel ad majorem cautelam fecimus communiri. Et nos Gyselbertus, Ar*noldus*, H*enricus*, Th*omas*, Ar*noldus* et W*illelmus* predicti sigilla nostra, ad peticionem et ad mandatum predicti domini nostri episcopi Trajectensis, apposuimus huic littere in testimonium premissorum. Datum anno Domini 1329 feria 3 post octavam Epyphanie Ejusdem.

293. *Schuldbekentenis van den bisschop aan zijnen klerk Hubert van Budel wegens geld aan de Lombarden van 's Hertogenbosch betaald.* (17 Januari 1329.)

Nos Jo*hannes*, Dei gracia episcopus Trajectensis, notum facimus universis, quod tenemur et efficaciter obligati sumus Huberto de Budel, clerico nostro, in 107 libris nigr. Tur., quas de mandato nostro et pro nobis solvit Lumbardis in Buscho-Ducis, quas eciam eidem reddere et restituere promisimus et promittimus bona fide in festo beati Petri ad cathedram proximo nunc instante; et infra quindenam postquam nos requisierit constituemus ipsi fidejussores ydoneos de dicta pecunia sibi legitime persolvenda. In quorum omnium testimonium presentes litteras sigillo nostro, necnon sigillis dominorum Tho*me* et Ar*noldi* de Dyst, militum, fratrum nostrorum, fecimus communiri. Et nos Tho*mas* et Ar*noldus*, fratres predicti, sigilla nostra, ad mandatum predicti domini nostri episcopi, apposuimus huic scripto. Datum ut supra.

294. *Aanteekeningen over verschillende rechtszaken.* 1329.

Magister Pe*trus*, Th. de Arnem, Hugo Strubbo fuerunt, ubi dominus Go ...., nomine procuratorio pro abbate et conventu ..., et dominus Go .... de Hamert et Jo*hannes* Slewijc promiserunt stare dicto domino Zudensi et domino preposito sancti Petri sub pena 100 librarum. Actum die Marie Magdalene post horam vesperarum.

Dominus prior Gysel*bertus*, Jo*hannes* Neve conversus, dominus Jo*hannes* Fri*so* notarius, Ger*ardus* scriptor civitatis, Ph*ilippus* de Foro pis*cium* interfuerunt satisfaccioni presbyteri de Amersforde mulieri de Flandria 5 lib. gr.

Ipso die beati Lamberti negavit dominus Nycho*laus* de Amersfor*dia*, quod recepit 10 lib. gr. et corrigiam

a magistro Petro de Zumbeke hora vesperarum. Interfuerunt dominus Thomas, officialis Trajectensis, dominus Gy*selbertus* de Brunchorst, Hubertus, Mildo, et decanus Major supervenit. Et postmodum confessus fuit se satisfecisse mulieri, ibi [1]).

Postmodum composuit magister Nych*olaus* cum domino episcopo et solvit domino 5 lib. gr., et decanus Major habuit corrigiam, et satisfacere promisit domino de omnibus excessibus inde (?) [2]) ad graciam domini mei et ad dictum ipsius et decani Majoris. Interfuerunt multi testes, magister Hugo, Mildo, Hub*ertus*, Ph*ilippus* de Foro piscium et publicus notarius, scilicet dominus Jo*hannes* Friso, qui vocatus fuit et requisitus pro publico instrumento.

Prepositus sancti Petri et Go . . . . de Tule, Th. frater suus, Ot de Haeften promiserunt dominum Her*mannum* Rodepaep de Bomel deliberare ad Nativitatem beate Marie Virginis sub pena 200 librarum domino vel suo sculteto.

295. *Aanteekening over de betaling van schulden van den bisschop.* (April 1329.)

Istam pecuniam assignavit dominus Trajectensis ad solucionem debitorum suorum:

Dominus Stephanus de Zulen solvit	200 l.
Item Elyas de Woudenberg	100 l.
Item dominus Jo*hannes* Redenc	120 l.
Item dominus Bernardus	200 l.
Item Walterus de Zulen	300 l.
Item dominus Thomas	400 l.
Summa	1320 l.

1) Volgt een teeken, verwijzende naar de onmiddellijk voorafgaande aanteekening omtrent den „presbyter de Amersforde".

2) Er staat: iñ.

Exposita inde:

Dominus Bernardus[1].	Dominus personaliter tulit secum, dum ivit in Brabanciam	50 l.
	Hubertus solvit personis in Trajecto.	270 l.[2])
Dominus Stephanus et Elyas.	Pyrot camerarius habuit	300 l.
Dominus Thomas.	Item Pyrot et Hubertus solverunt personis in Trajecto	350 l.
	Item Arnoldus de Tanghen de Renen habuit.	34 l.
	Item dominus Thomas personaliter . . .	16 l.
Walterus Zulen.	Item apud Walterum de Zulen: Ghevert	80 l.
	Item ibidem: Willem Mettenzoen	40 l.
	Item ibidem: Firminus.	60 l.
	Item ibidem: Willelmus de Gheyno . . .	60 l.
	Item ibidem: Fredericus de Sterre . . .	60 l.
	Summa equalis	1320 l.

Ista[3]) pecunia soluta fuit personis infrascriptis per Hubertum:

Willelmo Hond	57 l.
Egidio	50 l.
Katerine	50 l.
Arnt Melis	20 l.
Johanni de Werden	50 l.
Ghevert	16 l.
Johanni de Breda	16 l.
Johanni de Ameronghen	29 s.

1) Lees: Dominus Bernardus et Johannes Redenc.

2) Vgl. N°. 174 i. f.

3) Het hierna volgende is de specificatie der hierboven genoemde groote posten, en behoort dus hierbij.

Uxor Gysekini		57 s.
Go*dekino* de Stabulo.	5 l.	9 s.
Vader Heyn.	1 l.	
Milde.	1 l.	
Summa parcium suprascriptarum. .	270 l.	15 s.

Ista pecunia soluta fuit in Trajecto personis infrascriptis per Pe*trum* et Hub*ertum*:

W*illelmo* Hond	60 l.	
Eg*idio*	29 l.	
Katerine	60 l.	
Jor*dano* Pau.	60 l.	
Ave Slanghen.	46 l.	
Ar*noldo* Amylii	26 l.	13 s.
Jo*hanni* de Werden	50 l.	
Pyrot pro Leuwenborg et H*enrico* Wit . .	14 l.	
Item magistro Jo*hanne* fabro 4 libras, quas Pyrot optinuit.	4 l.	
Summa parcium suprascriptarum. .	350 l.	

Fermino assignavit apud Walter*um* de Zulen	60 l.	
Item W*illelmo* de Gheyno apud eundem .	60 l.	
Summa.	120 l.	

296. *Rekening van den bisschop met verschillende leveranciers te Utrecht.* 18 April 1329.

* Dominus episcopus Trajectensis, istis superius positis [1]) solutis, feria 3 post Palmas computavit in Horst de infrascriptis personis, presente Fre*derico* de Sterre, Petro camerario et Huberto, de quibus est dies ad Majum.

W*illelmo* Hond	119 l.	18 s.	2 d.
Solutus.			
Eg*idio*	79 l.	6 s.	7 d.
Solutus.			

1) Nam. het onder N°. 295 vermelde.

Ka*terine* . . . . . 98 l. 18 s. 6 d.
Solute 60 libre; restant.
Jor*dano* Pau . . . . . 98 l. 17 s. 3 d.
Solute 80 libre per Pe*trum*, et civitas residuum.
Vader Heyne . . . . . 31 l. 3 s. 11 d.
Habebit 20 libras; deficient 11 l. 3 s. 11 d.
Magistro Jo*hanni* de Breda. . . . . 14 l. 17 s.
Habebit 20 libras.
Ghevert . . . . . 5 l.
Habebit 20 libras de civitate.
Firmino . . . . . 80 l. 7 s. 10 d.
Habebit 60 libras (de) civitate [1]).
Custodi sancti Johannis . . . . . 3 l. 7 s. 9 d.
Solutus.
Jo*hanni* de Werden . . . . . 49 l. 8 s. 8 d.
Solute 40 libre; deficiunt 9 libre dominus [2]); sol*vit* civit*as*.
W*illelmo* de Gheyno . . . . . 60 l. 8 d.
Solvendus; habebit a civitate [1]).
Jo*hanni* Hollander . . . . . 29 s. 4 d.
Solutus.
Summa. . . . . 642 l. 15 s. 4 d.

Petrus solvit de ista pecunia 341 l. 6 s. 10 d. et W*alterus* 50 l.

De ista summa debet dominus adhuc 291 l. 7 s. 6 d.

Preter istam summam tenetur dominus istis et aliis personis in Trajecto de quinque reysis; et extractus illorum invenies per hoc signum [3]).

---

1) Hiervoor stond doorgeschrapt: „Si habuit a Wal*tero*".

2) Lees: domino?

3) Volgt een teeken, verwijzende naar N°. 207, waar inderdaad over Januari—April 1329, vijf „Extractus expensarum" voorkomen.

297. *Aanteekeningen over de betaling van verschillende geldsommen aan den bisschop en de uitgave daarvan aan eenige schuldeischers.* 17—19 April 1329.

Anno Domini 1329 feria 3 post Palmas computavit Fredericus de Sterre de officio suo. Et exposuit 400 libras, quas exponere tenebatur; et ultra hoc exposuit 15 l. 11 s., de quibus habet recessum, ad quorum solucionem assignavit ei dominus episcopus 60 libras, recipiendas a Waltero de Zulen [1]). Actum in Horst coram domino, presentibus Petro et Huberto.

Feria 2 post Palmas commisit dominus episcopus Trajectensis curam abbati de Berna, qui abbas dedit domino Trajectensi pro curialitate 40 libras, clericis 8 libras et familie 16 libras.

Quas 40 libras Frisones habuerunt de uno griseo equo, et Flamingus solvit eis eamdem. Feria 4 post Palmas anno Domini 1329.

Episcopus Archanensis solvit de manu sui capellani Jo*hanni* de Hamert et suis confidejussoribus [2]) 32 libras nigr. Tur., quas dominus tenebatur de avena et de qua fidejussores comederunt. Inde habet episcopus recessum, in quo ego Hubertus sum positus, quod solvit mihi. Feria 2 post Palmas anno ut supra.

298. *Lijst van grieven van den bisschop tegen de stad Kampen.* (1329.)

Articuli contra Campenses. Campenses injuriaverunt domino in aggeribus.

Item empticia trahunt in sua opida, et detrahunt domino jus suum.

Item interfecerunt virum in trunco et non permittunt manum interfecti reddere nostro sculteto.

---

1) Vgl. N°. 295.

2) Vgl. N°. 133 en p. 188.

Item de submerso.

Item quod sequti fuerunt virum in nostram jurisdiccionem Vollenho, qui ducebat alleces (?), et reduxerunt eum in civitate Campensi.

299. *Lijst van grieven van den bisschop tegen de stad Utrecht.* (1329.)

ARTICULI CONTRA CIVITATEM TRAJECTENSEM ET EJUS SCULTETUM. Jo*hannes* de Leuwenberg cepit cognatum Milden, in scandalum clericorum domini episcopi.

Item cepit clericum Spiringi, quem de mandato domini episcopi Trajectensis noluit emittere.

Item civitas fecit H*enricum* de Vyanen solvere 40 libras, prius solutas.

Item de Jacobo Crommen, quem emittere noluit ad preces domini Trajectensis, sed dixit dictum suum, ut off*iciali* (?) solveret 200 libras.

Item scultetus ultra inhibicionem domini interfuit empcioni domus de Lichtenberg, qua(m) civitas ultra preces domini emit.

300. *Aanteekening over eene borgstelling voor Adam van Werdensteyn wegens geweld.* (1329?)

Fidejussores Ade de Werdensteyne, quod ipsum dictum domini episcopi sub pena 100 librarum observabit de Steph*ano* Lecker, quem cepit Adam personaliter: W. frater suus, Adam de Blomenwerde, Gyselbertus Scade de Wike, Evert de Midach, Volquin de Darthese. Credet domino de homicidio et capcione in pace vel amicicia.

301. *Rekening van ontvangsten en uitgaven van den klerk Hubert van Budel.* 23—29 April 1329.

Ego Hubertus recepi ab episcopo
Archanensi per manum domini

Thome, sui capellani, die Pasche de ordinibus	21 s. gr.
Exposicio.	
Eodem die Pasche domino Wyero, predicatori de Trajecto.	3 s. gr. Tur.
Item eodem die Rolekino viellatori	3 s. gr.
Item eodem die dicto domino Thome capellano, eunti Valencenis ad comitem Han*nonie*.	2 s. gr.
Item feria 3 post Pascha fossoribus et sepes facientibus 18 s. nigr., faciunt.	13 1/2 gr.
Item feria 3 Drencalut, eunti Daventriam.	4 s.
Item feria 5 infra octavam Pasche Jo*hanni* Wendelmodis de vino . .	43 s. 4 d.
Item feria 6 post Pasche Mond, eunti Daventriam ad receptorem et scultetum, de Horst	4 s.
Item feria 6 post Pascha Braband ad Henricum de Lecka et dominum de Vyanen, de negocio captivorum de Lovanio	4 s.
Item alia vice ad Da*ventriam* . . .	4 s.
Item Sabbato infra octavam Pasche Jo*hanni* marescalco, eunti Valkenborch	20 gr.
Item domino meo personaliter, Sabbato infra octavam Pasche in camera sua inferiori de Horst. . . .	6 s. gr. Tur.
Item exposui personaliter.	6 gr.
Summa receptorum et expositorum equalis	(21 s. gr.)

302. *Aanteekening van eene betaling aan den klerk Hubert van Budel.* 16 Maart 1329.

Recepi a cognato Henrici Snoyen de herwadio feria 5 post Invocavit 4 lib. nigr., quas domino meo tradidi in una cyroteca in camera domini Thome eadem die de nocte [1]).

303. *Rekening van ontvangsten en uitgaven van den klerk Hubert van Budel.* Mei en Juni 1329.

Ego Hubertus recepi a preposito de Hemlis de confirmacione sua feria 3 ante Urbani Episcopi in Trajecto pro domino nostro Trajectensi episcopo 40 l. nigr.; et clerici ac procuratores habuerunt ab eodem 4 marcas.

Exposicio inde, de 40 libris.

Primo die Urbani Eg*idio* ad Han*noniam*		30 gr.
Item eadem die Arnoldo Amylii . . .		5 gr.
Item in crastino Urbani nuncio in Bucstel.		3 gr.
Item Brab*and*		20 d.
Item in crastino Urbani nuncio de Trajecto Horst.		3 gr.
Item Dominica post Urbani Jo*hanni* de Pritse, ad Daventriam et dominum de Keppel	4 s.	
Item eadem die servo ad dominum Ar*noldum* de Yselst*eyne*	3 s.	
Item pro viso eadem die	8 s.	
Item feria 3 post Dominicam Vocem Jocunditatis in Daventria carpentario domini		2 gr.
Item eadem die viellatori de Puflec.	16 s.	
Item Jo*hanni* de Prits ad Beverwerd		

1) Dit stuk staat midden tusschen de volgende rekening geschreven.

et Amersforde die Ascensionis Domini		3 gr.
Item Jo*hanni* de Prits de Horst Trajectum, feria post Ascensionem Domini		2 gr.
Item Jo*hanni* de Brucella apud Horst, dum ivit Daventriam	20 l.	
Item Conrardo, servo meo, Daventriam ad prepositum Da*ventriensem* recept*orem* feria 3 post Ascensionem	6 s.	
Item eadem die pro expensis messagii ducis Bra*bancie*	10 s. nigr.	
Item eadem die Corlevenc ad off*icialem*		1 gr.
Item eidem ad Wesepe cum citacione		2 gr.
Item eadem die Eg*idio* de Stabulo ad equum suum deliberandum in Monte sancte Gertrudis	26 s. nigr. [1])	
Item nuncio ad Yselst*eyne*		4 gr.
Item nuncio ultra Yselam ad receptorem et Weldam		6 gr.
Item puero Jo*hanni*, filio domini . .		12 gr.
Item feria 6 ante Penthecosten nuncio ad Daventriam ad scultetum et receptorem de reparacione aggerum in Wlsem	6 s. 8 d.	
Item in vigilia Penthecostes Drencalut apud Arnem ad H. de Wische . . .	4 s.	
Item nuncio eadem die ad receptorem, quod vadat ad H. de Wische	6 s. 8 d.	
Item die Penthecostes Corlevenc ad receptorem Zallandie et H*enricum*		

1) Hierachter staat nog doorgeschrapt de volgende post: „Item de expensis Milden pro computacione provisorum . . 20 gr."

dictum Weldam, pro negocio illorum de Grimberghe contra illos de Wische	8 s.	10 d.
Item Conrardo et Corlevenc et cuidam alieno, cum litteris ad ministeriales habentes castra feria 4 post Penthecosten	8 s.	
Item Egidio de Stabulo eodem die addominum de Apcoude		2 gr.
Item Lottino pro pomis.		25 d.
Item priori 1/2 tacam vini de		20 d.
Item domino meo in recessu suo, eunti in Brabanciam Sabbato post diem Penthecostes	8 l. nigr.	
Summa expositorum.	40 l.	4 gr.

304. *Rekening van ontvangsten en uitgaven van den klerk Hubert van Budel.* 14 Juni 1329.

Recepi ab officiali Trajectensi feria 4 post Penthecosten 100 libras, que exposita fuit in Renen eadem die per Hubertum et dominum Bernardum tolenarium:

Arnoldo de Tanghe	40 l.		
Barbitonsori	6 l.		12 d.
Marescalco domini.	5 l.	7 s.	5 d.
Antiquo Voet.	10 l.		
Bullen	6 l.		12 d.
Presbytero de Horst cum H... . . .	3 l.	5 s.	
Nelle		26 s.	4 d.
Henrico Godefridi et Johanni filio suo	8 l.	2 s.	
Elsbeen.		6 s.	2 d.
Volquino		3 s.	8 d.
Moder Yda		2 s.	
Mulard			12 d.
Griten Martens (?)		44 s.	9 d.[1])

1) Daarvoor staat half doorgeschrapt: „32 s. 9 d."

Ger*ardo* Monic	6 l.		
Jo*hanni* carnifici		20 s.	
Hederic.		2 s.	8 d.
Go. . . . Hoest.		5 s.	4 d.
W. carnifici		22 s.	
Lude Sjonghen zoen.		39 s.	4 d.
Gruter		22 s.	
Johanni de Zalland		40 s.	
Heyn Smeyders	3 l.	5 s.	
Summa completa	(100 l.)		

305. *Rekening van ontvangsten en uitgaven van den klerk Hubert van Budel.* 20 Juli 1329.

De provisoribus [1]). Recepi a provisore Scaldie, scilicet domino Betone, ante Penthecosten feria 4 de ultimo computo suo 33 sol. gr., valet in nigr. Tur..	26 l.	8 s. nigr.[2])	
Item a provisore Zuthollandie	22 l.	14 s.	6 d.
Item a provisore Zutbevelandie. . . .	50 l.		
Item a provisore Quatuor officiorum Flandrie.	48 l.		
Summa.	147 l.	2 s.	6 d.,
de quibus deducuntur.	13 l. [3])		
manet summa de provisoribus	134 l.	2 s.	6 d.
Item a preposito de Hemlis [4]).	37 l.	10 s.	8 d. nigr.

1) Zie deze ontvangsten allen nog eens: N°. 308.

2) Hierachter staat nog doorgehaald: „Exposui de expensis domini, factis Trajecti a feria 4 post Penthecosten usque ap Sabbatum proximum, prout Jo*hannes* Soudaen procuravit . . . . 13 l. 6 s. 7 d."

3) Waarschijnlijk de in Noot 2 vermelde som voor huishoudelijke uitgaven.

4) Waarschijnlijk *niet* de onder N°. 303 vermelde som, die reeds daar als uitgegeven vermeld staat: de ontvangst van den proost van

Summa omnium receptorum a provisoribus et preposito a feria 4 post Penthecosten usque ad feriam 5 post Divisionem Apostolorum	171 l. 13 s. 2 d.
faciunt in gr. Tur.	10 l. 16 s. 8 d. gr. Tur.

Secuntur exposita de summa supradicta in sequenti latere et ulterius [1]), prout feria 5 ante beate Marie Magdalene computavi Trajecti [2]).

Exposicio.

Item in absencia domini apud Daventriam, pro me, servo et ibidem pro nunciis	2 s. gr.
Item Biseman ad dominum de Ab*coude*	2 gr.
Item servo ad Daventriam et Vollenho	6 gr.
Item Jo*hanni* de Prits ad comitem Hollandie apud Colo*niam* in crastino sancti Martini estivalis	30 gr.
Item in octava beatorum Petri et Pauli Apostolorum Trajecti Arnoldo dicto Duvel de torbonibus	5 l. nigr. 1 Holl.
Item in Buscho-Ducis.	7 l.
Item Jo*hanni* Soudaen pro expensis in	

Hemelum komt echter niet evenals de andere ontvangsten voor onder N°. 308.

1) Op de volgende bladsijde van het handschrift: de bladsijde eindigt namelijk hier.

2) Hiertusschen staat nog doorgehaald: „Feria quarta, scilicet in vigilia beatorum Petri et Pauli Apostolorum, recepi de preposito de Hemlis de ejus confirmacione et de quadam commissione 40 lib. nigr., de quibus domino remanserunt 38 lib. 10 gr., quia prior habuit ½ marcam, clerici et dominus Gyselbertus de Bronchorst habuerunt 4½ marcas." (Vgl. p. 328.)

Trajecto in octava Apostolorum Petri et Pauli	8 l. nigr.
Item eidem de reysa nuper facta . .	12 s. nigr.
Item Drencalut ad comitem versus Duren feria 6 post Martini estivalis	32 s.
Item eadem feria 6 preposito Arnemensi ad Bucstel, pro fratre suo domino de Bucstel	12 gr.
Item Sabbato post Martini de litteris convocacionum ministerialium in scriptis, nuncio apud Arkel et Hameyde, et nuncio apud Houten, Wale, Tul et Scalcwic, et nuncio apud Gheyne et Jutfaes.	15 gr.
Item servo domini de Bucstel cum littera apud Dypenhem per Lottinum eodem Sabbato	6 gr.
Item Dominica sequenti post Martini estivalis Mond, eunti cum cursore domini pape Dyst	8 s.
Item eadem die cursori domini pape . .	6 flor. 5 l. 7 s. 4 d.
Item nuncio apud Amersfordam . . .	3 s.
Item Jo*hanni* de Bogherien apud Drieberghe ad consilium domini	2 s.
Item Gherardo bastardo pro conduccione equi, dum fuit Amersfordie pro presbytero capto	4 s.
Item Lottino pro ceresis	16 d.
Item altera die pro ceresis	16 d.
Item feria 4 post Margarete servo domini de Lyppia.	8 s.
Item eadem die W. falc*onario* ad Daventriam	8 s.
Item eadem die Hug*oni*.	8 d.
Item nuncio ad dominum Zudensem	7 s.

Item pro torkiris (?) gare (?) pro Gerardo et Johanne, filio domini mei	3 l.
Summa istorum duorum laterum [1]) feria 5, qua computavi	39 l. 11 s. 6 d.
Summa expensarum a feria 4 post (Penthecosten?) [2]) usque ad 8 dies, qua dominus ivit in Dyst.	62 l. 10 s. 8 d.
Summa ibidem extraordinarie, prout in rotulo continetur	20 l. 16 s.
Summa summarum omnium expositorum pecunie de Hemlis et de provisoribus	122 l. 18 s. 2 d.
Et sic deductis omnibus tenebar domino meo	48 l. 15 s. 2 d. [3])

Hec computacio fuit feria 5 ante Marie Magdalene in camera domus episcopalis, presentibus domino meo, Johanne Soudaen, Petro camerario et Flamingo, hora vesperarum.

306. *Aanteekening wegens ontvangsten uit de Friesche dekanaten.* (1329?).

Decanatus Frisee. Decanatus in Stavria. Egardus de Coldum mutuavit de decanatu Stavrieet in Oestermins	24 marc.
Decanatus. Dominus Petrus de Merdum mutuavit.	8 marc.
Decanatus. Dominus Petrus de Utbirdum mutuavit	5 marc.
Decanatus de Bodilswert, scilicet dominus Tibbodus, mutuavit.	30 marc.

1) De uitgaven beslaan in het handschrift twee bladzijden.

2) Hier is een datum uitgevallen. Vgl. N°. 207. (p. 226, 227.)

3) Zie de rekening over dit saldo: N°. 309.

Dominus Dodo Ernalda, scilicet decanatus in Fronacker, mutuavit	24 marc.
Summa	91 marc. [1])

307. *Aanteekening over de rekening van den ontvanger der inkomsten van den bisschop als geestelijk hoofd in Friesland.* (1330.)

COMPUTACIO DOMINI EPISCOPI ARCHANENSIS. Recepta in Frisea sub anno Domini 1329.

Summa 12 l. 10 s. 2 d. gr., communiter dividende, de quibus expendit 2 l. gr. Et sic manent domino pro porcione sua		5 l. 5 s. 1 d. gr.
Item recepit a domino Ecgerdo.	2 l. gr.	
Item de ecclesia de Orch	15 marc.	
Summa domino solvenda		4 l. 5 s. gr.
Summa domini totalis		9 l. 10 s. 1 d.
Exposita. — Huberto		114 l. nigr.
Item Petro.		47 l. 4 s.
Summa.		10 l. 9 s.
Summatis omnibus, manet dominus Trajectensis debens domino Archanensi.		11 s. 1 d. gr.

Solvende domino.

1) Op een tusschengestoken blaadje perkament leest men nogmaals hetzelfde aldus:

„Decanatus domini Egardi de Coldum in Stavria 6 marc.;
mutuavit pro omni decanatu et in Oesterminria . . . . . 24 marc.
Secundus decanatus. Dominus Petrus de Merdum mutuavit. . . . . 8 marc.
Tercius decanus, dominus *Petrus* de Utbirdum, mutuavit. 5 marc.
Dominus Tibbodus, decanus Bodilswert, solvit. . . . . 30 marc.
Dominus Dodo Ernalda, decanus in Fronacker, mutuavit et solvit . . . . . 24 marc."

Op de keerzijde van dit strookje staat: „Manet 133 l. 2 s."

308. *Rekening van ontvangsten en uitgaven van den klerk Hubert van Budel.* (Juni 1329.)

Recepcio Huberti de provisoribus.

A provisore Zuitbevelandie	50 l. nigr.		
Item a provisore Quatuor officiorum Flandrie.	48 l.		
Item a provisore Scaldie	26 l.	6 s.	
Item a provisore Zuthollandie	22 l.	14 s.	6 d.
Summa recepta per Hubertum [1])	147 l.		6 d. nigr. [2])
Restant.			
Provisor Quatuor officiorum tenetur.		30 s. gr.	
Pe*trus* recepit inde caucionem.			
Item a provisore Zuthollandie per officialem.	30 l.		
Summa restanciarum	54 l.		
Soluta.			
Henr*icus* de Leuwenberg et Pe*trus* receperunt a provisore Kenmarie . .	64 l.		
Item Pe*trus* a provisore Goylandie .	8 l.		
Officialis a provisore Embrice.	8 l.		
Officialis	25 l.		
Ille de Voerne habet computare.			
Summa solutorum Petro et officiali	105 l.		
Summa omni*um* a provisoribus	307 l.		

309. *Aanteekening over de rekening van den klerk Hubert van Budel.* 20, 22 Juli 1329 [3]).

Feria 5 ante festum beate Marie Magdalene com-

---

1) Daaronder staat nog doorgeschrapt:
„Exposui Jo*hanni* Soud*aen* . . . . . 13 l. 6 s.
Item eidem . . . . . 12 s. nigr."

2) Zie de rekening over bovenstaande ontvangsten hiervoor N°. 305.

3) Vervolg der rekening N°. 305.

putavi ego Hubertus de pecunia, recepta a provisoribus et a preposito de Hemlis. Summatis expositis, mansi domino episcopo, meo domino, debens 48 l. nigr. Tur. 15 s. 2 d., prout in tercio et secundo folio precedenti [1]) continetur.

Exposicio de dicta pecunia.

Die beate Marie Magdalene solvi personis in Trajecto de coquina domini, presente Jo*hanne* Sou*daen* et clerico scriptore	43 l. 5 s. 8 d.

310. *Rekening van ontvangsten en uitgaven van den klerk Hubert van Budel.* 23 Juli 1329.

Dominica, scilicet in crastino beate Marie Magdalene, recepi a Ger*ardo* Zoetmont de una littera pro domino	14 l. nigr.
Exposicio.	
Jo*hanni* de Boechoud	12 l. nigr.
Item moder Lizen	30 s. nigr.
Item H. de Tienen pro equis domini in Daventria	10 s. 8 d.
Sic summa exposita supercrescit	8 d. nigr.

311. *De bisschop belooft aan heer Jan van Wisch eene toelage van 50 mark Brabantsch, als hij heer Roderic van Voerst veete aanzegt.* (132. .)

Wi Johan, bi der ghenaden Goeds bisscop tUtr*echt*, maken cond allen luden, dat wi om truwen dinst, die ons here Jan van Wisch ghedaen hevet ende doen sal, als langhe als ons orloghe duert van heren Roderic van Voerst ende ziin hulpers, hem ghelovet hebben ende sculdech ziin te gheven 50 marc Brabans, die wi hem betalen zelen tot zinen wil in ghereden

1) Zie N°. 305. i. f.

ghelde, nadien dat hi heren Roderic ende ziin hulpers ontseget van onsen weghen; ende gheloven hem voerd in gûden trowen, eest dat ons die brief wert van der obligacien van der ecclesien [1]), dat wi hem alsulc zekerhede doen zelen van zinen vorseiden ghelde, datten hem ende heren Arnd zinen zoen of hurre een van hem dunct, dat hi zeker es, sonder archeit. Ende hirom sal hi ons dienen mit hem derden van welgheboren luden op onsen cost, dit vorseide orloge ut, ende in allen maniren als voerscreven es.

312. *De bisschop bevestigt aan het kapittel van St. Pieter te Utrecht zijn dagelijksch gerecht aldaar.* 1 April 1330.

Littere concesse quatuor ecclesiis Trajectensibus sub uno tenore. Wi Jan, bi der ghenaden Goeds bisscop tUtr*echt*, maken cond allen denghenen, die desen brief zellen zien of horen lesen, dat wi bekent hebben ende bekennen den deken enten capitel van sente Peters [2]) tUtrect, hoer daghelix gherecht in onser stat van Utr*echt* te voeren also vri ende in alsulken maniren als ridders ende knapen voeren in onsen lande, die daghelix gherecht hebben, sonder alrehande archeit. Voerd verbiede wi onsen scoute ende onsen rechter van Utrecht, dat hi niet an en taste des dekens ents capitels gherechte van sente Peters vorseit. In orconde des brieves bezeghelt mit onsen zeghel. Ghegheven int jaer ons Heren 1330 op Palmdach.

Eodem modo alie littere.

313. *De bisschop verleent aan Hubert Scenc van Culenborch het dagelijksch gerecht van Pothusen.* 30 Maart 1330.

Wi Jo*han* etc. maken cond allen luden, dat wi (om)

---

1) Zie hiervoor N°. 60 dd. 1323?

2) Het handschrift heeft: „senters."

truwen dienst, die ons Hubr*echt* Scenc van Culenborch ghedaen hevet ende noch doen mach, hem hebben ghegheven ende gheven mit desen brieve dat daghelix gherecht van Pothusen ende al verval, die daeraf comen moghen, als langhe als wi leven. Hiirover waren de here van Yselst*eyne* ende her Arnd ziin zoene. Ghegheven tUtr*echt* int jaer ons Heren 1330 des Vridaghes voer Palmdach.

314. *De bisschop verzoekt heer Sweder van Apcoude, om jaarlijks uit de inkomsten van den door hem beheerden tol te Renen* 20 *pond zwarte Tournoysen voor hem te betalen aan Sweder van Voerne, kanunnik ten Dom.* 28 Maart 1330.

Nos Jo*hannes*, Dei gracia episcopus Trajectensis, strennuo viro, dilecto fideli nostro, domino Svedero de Apcoude militi salutem cum affectu sincero. Rogamus vos seriose volentes, quominus exnunc inantea annis singulis, quamdiu proventus et obvenciones nostri tholonii in Rienen recipi feceritis, in quolibet mense Maji ex parte nostra Svedero dicto de Voerne, canonico nostre ecclesie [1]) Trajectensis, 20 l. nigr. Tur., quas eidem singulis annis solvere promisimus, ex dictis proventibus et obvencionibus tholonii persolvatis, super solvendis eisdem redditibus singulis annis, quamdiu in recipiendo ipsum thelonium fueritis, ipsi Svedero vestras patentes litteras concedentes; promittimus enim, nos gratum ratum et firmum habituros, quidquid feceritis in premissis. Presencium nostrarum testimonio litterarum. Datum anno Domini 1330 feria 4 proxima post Annunciacionem beate Virginis.

Officialis Trajectensis solvit domino Svedero de Voerne, canonico Trajectensi, 80 l. nigr. Tur. anno Domini 1330 feria 6 post Agathe.

---

1) Het handschrift herhaalt hier: „nostre."

315. *Aanteekeningen over het verleenen der casus episcopales aan verschillende pastoors.* (1330.)

Henr*icus* de Nesse, rector ecclesie in Merkerke, habet casus episcopales ad revocacionem.

Item rector ecclesie in Diedem idem ad revocacionem.

Item rector in Bruclede idem ad revocacionem.

Item dominus Nycolaus de Tollenbr*ugghe* [1]), capellanus in Burekerc, idem ad revocacionem.

316. *Aanteekeningen over het verleenen der casus episcopales aan den pastoor van St. Vitus te Leeuwarden.* 5 Mei 1330.

Daniel, Dei gracia Archanensis episcopus, vices gerens in pontificalibus et vicarius generalis per Friseam reverendi in Christo patris ac domini, domini Jo*hannis*, Eadem gracia Trajectensis episcopi, universis et singulis, ad quorum noticiam presentes littere pervenerint, salutem in Domino sempiternam. Noverint quorum interest, quod nos vice et auctoritate predicti domini etc.

Dominus episcopus Archanensis commisit domino Mentato, rectori sancti Viti in Lewardia, casus episcopales, et commisit ei officium decanatus usque ad annum bissextilem proximum. Datum littere anno 1329 in die sancti Johannis Baptiste.

Et hanc commissionem dominus episcopus Trajectensis confirmavit et ratificavit usque ad tempus memoratum, et mutuavit domino super hoc 2 marcas, et reddet computum fidelem, quandoque dominus episcopus vel ejus commissarius requisiverit ab eodem, de receptis singulis et recipiendis. Datum littere domini episcopi Trajectensis anno Domini 1330 Sabbato post beatorum Philippi et Jacobi Apostolorum.

---

1) Vgl. N°. 102.

Mentatus mittet 2 sol. gr. infra festum Penthecostes lectori Fratrum Minorum in Daventria sub pena excommunicacionis et sub pena dupli.

Item idem Mentatus satisfaciet de monicione contra heredes Zegrepi Doycinga et Attonis de Scettinge; quidquid inde recipiet solvet domino.

317. *Aanteekeningen over schulden van den bisschop aan verschillende Overijselsche edellieden.* (1330?)

Ghore. Soudiri. Dominus episcopus Trajectensis promisit Jo*hanni* de Limberg, Rodolfo Ruee, Ger*ardo* dicto Venghene 15 marcas, unicuique 5 marcas, in festo beati Jacobi nunc futuro.

Item Berardo dicto Bever, Ger*ardo* de Ramesberghe, Rodolpho et Frederico de Halle fratribus 20 marcas, unicuique 5 marcas, in festo beati Remigii.

Item promisit Menekino et Arnoldo dictis de Zotorpe fratribus et Jo*hanni* de Decten 15 marcas, unicuique 5 [1]), in festo Nativitatis beate Marie Virginis.

Item Godefrido dicto de Wolde et Kopolikin 10 marcas, unicuique 5 marcas, in festo Nativitatis beate Marie Virginis.

Et nota quod super hiis habent litteras domini episcopi Trajectensis; si non fuerint tempore prescripto persoluti, possunt dictam pecuniam in terra sua expandare.

Dominus Trajectensis promisit domino Jo*hanni* de Wisch 50 marcas, super quibus habet litteram suam [2]), ad voluntatem domini Jo*hannis* persolvendas.

318. *Schuldbekentenis van den bisschop aan heer Jan van Polanen.* 14 Mei 1330.

Wi Jan, bi der ghenaden Gods bisscop tUtr*echt*,

---

1) Het handschrift heeft: „X."

2) Zie N°. 311.

maken cond allen luden, dat wi heren Jan van Palanen, onsen lieven gheselle, om men(i)ghen ghetruwen dinst, die hi ons ghedaen hevet ende ghecomen es in ons ghestichts orber, gheven ende sculdich ziin 500 l. svarter Torn., voer welke 500 l. wi hem gheven zelen 50 l. sjaers svarter Torn., die een helft tot sente Martins misse in de wenter naestcomende, ende dander helft tot sente Peters misse ad cathedram daerna, alle jaer totter tijd toe dat wi hem dese vorseide 500 pond vol ende al betaelt hebben, sonder afslaen van desen voerseiden renten. Ende wert dat zake, dat wi hem dese vorseide renten niet en betaelden totten vorseiden daghen, so sel hi se boren ende mach sonder wedersecgen van ons ute onsen zekeren renten van der weide, die beneden Oudwater gheleghen es ende gheheiten es des Bisscops weide. Ende so wanner wi dese vorseide 500 l. betaelt hebben als voerscreven es, so siin dese voerseide renten quite. In orconde des brieves bezeghelt mit onsen zeghel. Ghegheven int jaer ons Heren 1330 des Maendaghes na sente Servaes dach.

319. *Aanteekening over ontvangsten en uitgaven van den klerk Hubert van Budel.* 14 Mei 1330.

Recepi a domino Bethone de Ziricse de litteris duabus indulgenciarum, scilicet ecclesiarum beati Livini in Ziricse et hospitalis beate Marie ibidem, pro domino 3 s. gr., et pro clericis 12 gr.

Itém a provisore Quatuor officiorum Flandrie in crastino beati Servacii de dimiss*oriis* pro (domino) 2 s. gr., pro clericis 8 gr. de ipsis deductis.

Exposicio dicte pecunie.

Dedi pro fronceno in crastino Servacii 4 parvos florenos.

320. *De bisschop beveelt twee kanunniken, om de echtheid te onderzoeken van twee pauselijke brieven, waarbij Sweder van Godelinchem, kanunnik van St. Pieter, van den ban ontheven en Rudolf Gruters met eene prebende in die kerk begiftigd zou zijn.* 8 Juli 1330.

Johannes, Dei gracia episcopus Trajectensis, discretis viris nobis in Christo dilectis Huberto de Bosinchem, Majoris, et Rutghero wten Werde, sancti Salvatoris ecclesiarum Trajectensium canonicis, salutem in Domino Jhesu Christo. Cum intellexerimus, quod Svederus de Godelinchem, canonicus ecclesie sancti Petri Trajectensis, quasdam litteras extra Romanam curiam reportasset, per quas velit dicere, se non reputari debuisse vel fuisse excommunicatum vel vitandum, et quasdam alias [1]), racione processuum sedis apostolice emissas [2]) super gracia, Rodolpho Fermentarii de Dotinchem a sede apostolica facta de canonicatu et prebenda in ecclesia sancti Petri predicta; aliis quidem, scilicet decano et certis canonicis, ipsos vitantibus nec eis salva consciencia communicare audentibus, ut dicebant, propter excommunicacionem, latam in processibus antedictis, propter que in dicta ecclesia sancti Petri divina officia sunt turbata, propter ipsius Svederi et aliorum presenciam, et eciam frequenter omissa. Nos volentes in hiis racione previa procedere et periculis consulere animarum ac ipsi ecclesie salubriter providere, de discrecione vestra confisi, vobis et cuilibet vestrum in solidum committimus et mandamus, quatinus, vocatis coram vobis dicto Svedero et aliis, qui dictis velint uti litteris vel de eis aliter se juvare, ex una parte, et decano Nycolao

---

1) Het handschrift heeft „quosdam alios".
2) Het handschrift heeft: „emissorum".

Frisone, Th*eoderico* dicto Boze et aliis canonicis et sociis chori dicte ecclesie sancti Petri, quos creditis evocandos vel sua crediderint interesse, ex altera, dictas litteras et factum, propter quod divina officia turbata sunt, ut predicitur, vel omissa in ecclesia sancti Petri predicta, examinare curetis, eciam si dicte littere veritate fuerint nominati; (testes,) si se gracia odio vel timore subtraxerint, cogatis per censuram ecclesiasticam, veritati, si opus fuerit, testimonium perhibere. Datum anno Domini 1330 die Dominica post Translacionem beati Martini.

HUISHOUDREGISTER

VAN DEN KLERK

HUBERT VAN BUDEL.

HUISHOUDREGISTER

VAN DEN KLERK HUBERT VAN BUDEL.

1332.

Anno Domini 1332, habita computacione cum omnibus creditoribus domini episcopi Trajectensis in vigilia Palmarum, prout in rotulo debitorum continetur, incipiunt expense, facte Trajecti a vigilia Palmarum etc. [1]).

EXTRACTUS EXPENSARUM, FACTARUM TRAJECTI PER DOMINUM EPISCOPUM A VIGILIA PALMARUM (*April* 11) USQUE AD VIGILIAM PASCHE (*April* 18) PER 8 DIES.

Katerine	11 l.	7 s.	2 d.
W*ilhelmo* Hond	63 l.	18 s.	3 d.
Eg*idio*	3 l.	11 s.	2 d.
Vader Heinen		39 s.	5 d.
Relicte Jo*hannis* de Breda		32 s.	
Jor*dano* Pau	2 l.	17 s.	4 d.
Summa	85 l.	5 s.	4 d.

EXTRACTUS EXPENSARUM, FACTARUM TRAJECTI FERIA 4 POST QUASIMODO (*April* 29) USQUE AD FERIAM 6 SEQUENTEM (*Mei* 1) PER 3 DIES.

Katerine	5 l.		12 d.
W*ilhelmo* Hond	19 l.	16 s.	8 d.
Eg*idio*	9 l.	13 s.	4 d.

1) Zie over de methode, bij het uitgeven van dit register gevolgd, de inleiding.

Jor*dano*	3 l. 4 s.
Jo*hanni* de Flandria	36 s. 10 d.
Gheverdo.	26 s.
Vader Heinen.	16 s.
Summa	41 l. 13 s. 10 d.

Expense, facte Trajecti feria 6 ante Urbani. (*Mei* 22.)

Panetria.

Katerine pro pane et caseo	31 s.

Bottellaria.

W*ilhelmo* Hond pro 1 vase cervisie .	20 s. 4 d.
Item eidem per 50 tacis vini	8 l. 6 s. 8 d.
Item Fre*derico* Werneri pro 10 tacis rubei vini	20 s.
Summa bottellarie	(11 l. 18 s.)

Coquina.

4 l. 5 s. 4 d.	W*ilhelmo* Hond pro salmone . .	32 s.
	Item eidem pro scelvis	20 s.
	Item pro witenc.	4 s.
	Item pro scollen	12 s.
	Pro harenc	7 s.
	Item pro zehan	5 s.
	Item pro sale	4 s.
	Item pro aceto	16 d.
10 s. 6 d.	Item Egidio pro scutellis	4 s. 2 d.
	Item pro cenapio	20 d.
	Item pro olere.	2 s.
	Item pro butiro	2 s. 8 d.
	Summa	(4 l. 15 s. 10 d.)

Marscalcia.

Item . . . pro $5^1/_2$ modiis avene. . . .	24 s.
Item vader Heyne pro lectis	7 s.
Summa.	31 s.
Summa diei	18 l. 4 s. 10 d.

SABBATO SEQUENTI. (*Mei* 23.)

Panetria.

Katerine pro panibus	33 s.	
Summa per se	(33 s.)	

Bottellaria.

Nichil.

Coquina.

Hond. 3 l. 18 s. 4 d.	Wilhelmo Hont pro salmone . .	24 s.	
	Item pro scelvis	22 s.	4 d.
	Item pro witinc	8 s.	
	Item pro allecibus	6 s.	
	Item pro scullen	12 s.	
	Item pro aceto	2 s.	8 d.
	Item pro reparacione in coquina	3 s.	4 d.
Egidius, 9 s. 10 d.	Item Egidio pro olere	2 s.	
	Item pro ovis	2 s.	8 d.
	Item pro scutellis	4 s.	2 d.
	Item pro butiro		16 d.
	Item pro mosterdo		20 d.
	Summa	(4 l. 10 s.	2 d.)

Marscalcia

. . . . pro $5^1/_2$ modiis avene	24 s.	
Item vader Heynen	7 s.	3 d.
Item Jo*hanni* de Flandria pro straminibus	19 s.	
Summa	(2 l. 10 s.	3 d.)
Summa diei	8 l. 13 s.	5 d.
Item Jor*dano* Pau pro equis remanencium 3 modios	16 s.	
Summa duorum dierum predictorum totalis	27 l. 14 s.	3 d.

In vigilia Ascencionis Domini (*Mei* 27) in Trajecto.

Panetria.

Katerine pro pane et caseis	23 s.
Summa per se	(23 s.)

Bottellaria.

W*ilhelmo* Hond pro 1 vase cervisie. .	12 s. 4 d.
Item eidem pro 10 tacis vini	33 s. 4 d.
Item Frederico pro 5 tacis rubei vini	10 s.
Summa bottellarie	55 s. 8 d.

Coquina.

W*ilhelmo* Hond pro scollen.	7 s.
Item eidem pro anguillis.	12 s.
Item pro luceis.	24 s.
Item pro scollen.	16 s.
Item pro aceto	2 s. 8 d.
Item pro cenapio	2 s. 8 d.
Summa coquine	3 l. 4 s. 4 d.

Marescalcia.

5 modii avene Jordano Pauwen . . .	24 s. 9 d.
Summa per se	(24 s. 9 d.)

Foraria.

Vader Hein pro lectis stabuli.	16 d.
Item pro lectis domini et familie . .	5 s. 8 d.
Summa.	7 s.
Summa diei.	8 l. 14 s. 9 d.

Item die Ascencionis Domini (*Mei* 28) in Trajecto.

Panetria.

Katerine pro panibus	33 s.
Summa per se	(33 s.)

Bottellaria.

W*ilhelmo* Hond pro 1 vase cervisie .	12 s. 4 d.
Item eidem pro 15 tacis vini	50 s.
Item Fre*derico* Werneri pro 10 tacis vini	10 s.
Summa.	3 l. 12 s. 4 d.

Coquina.

Egidio pro carne bovis	32 s.	
Item pro carne mutonis	14 s.	
Item eidem pro 12 pullis	8 s.	
Item eidem pro pullis	4 s.	
Item 6 pulli	4 s.	
Item pro 6 ancis	14 s.	
Item eidem pro lardo	4 s.	
Item eidem pro alleo		16 d.
Item eidem pro cenapio		22 d.
Item eidem pro oleribus		16 d.
Willelmo Hond pro 3 reiger	8 s.	
Summa coquine	4 l. 12 s.	6 d.

Egidio 4 l. 4 s. 6 d.

Item Huberto pro stramine de antiquo	19 s.	

Marescalcia.

Jordano Pauwen pro 5 modiis avene.	27 s.	6 d.
Summa per se	(27 s.	6 d.)

Foraria.

Vader Hein pro lectis stabuli		16 d.
Item eidem pro foraria. 35 equi	5 s.	9 d.
Summa	7 s.	1 d.
Summa diei predicte	11 l. 12 s.	5 d.

Item feria 6 post Ascencionem Domini (*Mei* 29) Trajecti.

Panetria.

Katerine pro pane et caseis et butiro	36 s.	
Summa per se	(36 s.)	

Bottellaria.

Wilhelmo Hond pro 1 vase cervisie	12 s.	4 d.
Item eidem pro 24 tacis vini	4 l.	
Summa bottellarie	4 l. 12 s.	4 d.

Coquina.

Wilhelmo Hond pro luceis	2 l.	
Item pro barsis et brasis	24 s.	

Wilhelmus 6 l. 12 s. 8 d.	Item pro salmone	32 s.
	Item pro anguillis	20 s.
	Item pro sale	4 s.
	Item pro aceto	2 s. 8 d.
Egidius 9 s. 8 d.	Item *Egidio* pro 200 ovis	5 s. 4 d.
	Item pro butiro	2 s. 8 d.
	Item pro poretis	20 d.
	Summa coquine	7 l. 2 s. 8 d.

Mareschalcia.

Jor*dano* Pauwen pro $5^1/_2$ modiis pro 38 equis	30 s. 3 d.
Summa per se	(30 s. 3 d.)

Foraria.

Vader Hein pro lectis stabuli	16 d.
Item pro foraria	5 s. 9 d.
Summa	10 s. 4 d.
Summa diei	15 l. 11 s. 7 d.

Sabbato post Ascensionem Domini (*Mei* 30) Trajecti.

Panetria.

Katerine pro pane caseis et butiro	35 s.
Summa per se	(35 s.)

Bottellaria.

W*ilhelmo* Hond pro 1 vase cervisie	12 s.
Item eidem pro 22 tacis vini	3 l. 13 s. 4 d.
Summa	4 l. 5 s. 4 d.

Coquina.

Summa W*ilhelmi* 3 l. 16 d.	W*ilhelmo* Hond pro $^1/_2$ salmone	20 s.
	Item eidem pro scollen	16 s.
	Item pro barmis	8 s.
	Item pro 40 tongis	4 s.
	Item (pro) $4^1/_2$ tacis aceti	12 s.
	Item pro $^1/_2$ taca cenapii	16 d.
	Eg*idio* pro ovis butiro et olere	5 s.
	Summa coquine	3 l. 6 s. 4 d.

Marescalcia.

Jo*rdano* Pau pro 6 modiis avene . . .	32 s.		
Summa per se	(32 s.)		
Vader Hein pro lectis stabuli			16 d.
Item pro foraria		5 s.	9 d.
Summa		10 s.	4 d.
Summa diei	11 l.	4 s.	

Dominica post Ascencionem Domini (*Mei* 31) de mane et per totam diem in Trajecto.

Panetria.

Katerine pro panibus	3 l.	5 s.	
Item pro caseis et pomis		8 s.	
Item pro mersal*ia* (?)		5 s.	
Item Lisa Craghen		10 s.	
Item lotrici		10 s.	
Summa	4 l.	18 s.	

Bottellaria.

W*ilhelmo* Hond pro cervisia		12 s.	
Item eidem pro 34 tacis vini	5 l.	16 s.	
Item de 8 tacis vini per 2 dies in coquina		25 s.	
Item Jo*hanni* de Werden 20 tace per omnes dies	3 l.	6 s.	8 d.
Summa	10 l.	19 s.	8 d.

Coquina.

Eg*idio* Balduini pro $^1/_2$ bove	3 l.	5 s.	
Item eidem pro 1 mutone		12 s.	
Item eidem pro 1 latere carnium . .		20 s.	
Item eidem pro 18 ancis		36 s.	
Item eidem pro 7 caponibus		12 s.	
Item eidem pro 8 gallinis		8 s.	
Item eidem pro 200 scutellis et 25 platelis		12 s.	
Item pro olere		2 s.	

Wilhelmus 6 l. 12 s. 8 d.	Item pro salmone	32 s.		
	Item pro anguillis	20 s.		
	Item pro sale	4 s.		
	Item pro aceto	2 s.	8 d.	
Egidius 9 s. 8 d.	Item *Egidio* pro 200 ovis	5 s.	4 d.	
	Item pro butiro	2 s.	8 d.	
	Item pro poretis		20 d.	
	Summa coquine	7 l.	2 s.	8 d.

Mareschalcia.

Jor*dano* Pauwen pro $5^1/_2$ modiis pro 38 equis	30 s.	3 d.	
Summa per se	(30 s.	3 d.)	

Foraria.

Vader Hein pro lectis stabuli		16 d.	
Item pro foraria	5 s.	9 d.	
Summa	10 s.	4 d.	
Summa diei	15 l.	11 s.	7 d.

Sabbato post Ascensionem Domini (*Mei* 30) Trajecti.

Panetria.

Katerine pro pane caseis et butiro	35 s.		
Summa per se	(35 s.)		

Bottellaria.

W*ilhelmo* Hond pro 1 vase cervisie	12 s.		
Item eidem pro 22 tacis vini	3 l.	13 s.	4 d.
Summa	4 l.	5 s.	4 d.

Coquina.

Summa *Wilhelmi* 3 l. 16 d.	W*ilhelmo* Hond pro $^1/_2$ salmone	20 s.	
	Item eidem pro scollen	16 s.	
	Item pro barmis	8 s.	
	Item pro 40 tongis	4 s.	
	Item (pro) $4^1/_2$ tacis aceti	12 s.	
	Item pro $^1/_2$ taca cenapii		16 d.
	Eg*idio* pro ovis butiro et olere	5 s.	
	Summa coquine	3 l.	6 s. 4 d.

Marescalcia.

Jo*rdano* Pau pro 6 modiis avene . . .		32 s.	
Summa per se		(32 s.)	
Vader Hein pro lectis stabuli			16 d.
Item pro foraria		5 s.	9 d.
Summa		10 s.	4 d.
Summa diei	11 l.	4 s.	

Dominica post Ascencionem Domini (*Mei* 31) de mane et per totam diem in Trajecto.

Panetria.

Katerine pro panibus	3 l.	5 s.	
Item pro caseis et pomis		8 s.	
Item pro mersal*ia* (?)		5 s.	
Item Lisa Craghen		10 s.	
Item lotrici		10 s.	
Summa	4 l.	18 s.	

Bottellaria.

W*ilhelmo* Hond pro cervisia		12 s.	
Item eidem pro 34 tacis vini	5 l.	16 s.	
Item de 8 tacis vini per 2 dies in coquina		25 s.	
Item Jo*hanni* de Werden 20 tace per omnes dies	3 l.	6 s.	8 d.
Summa	10 l.	19 s.	8 d.

Coquina.

Eg*idio* Balduini pro $^1/_2$ bove	3 l.	5 s.	
Item eidem pro 1 mutone		12 s.	
Item eidem pro 1 latere carnium . .		20 s.	
Item eidem pro 18 ancis		36 s.	
Item eidem pro 7 caponibus		12 s.	
Item eidem pro 8 gallinis		8 s.	
Item eidem pro 200 scutellis et 25 platelis		12 s.	
Item pro olere		2 s.	

Pro ovis	2 s. 8 d.
Item pro butiro	16 d.
Item eidem pro mutone	13 s.
Item pro 14 pullis.	6 s. 5 d.
Summa Eg*idii*	9 l. 10 s. 5 d.
Item W*ilhelmo* Hond pro 12 ardeis .	36 s.
Item eidem pro luceis	3 l. 4 s.
Item pro $^1/_2$ taca cenapii.	20 d.
Item pro $1^1/_2$ taca aceti	4 s.
Summa W*ilhelmi* Hond.	5 l. 5 s. 4 d.
Summa coquine	14 l. 15 s. 5 d.
Marescalcia.	
Jor*dano* Pauwe pro 6 modiis avene. .	32 s.
Summa per se	(32 s.)
Foraria.	
Pro lectis stabuli.	16 d.
Foraria.	5 s. 9 d.
Summa.	7 s. 1 d.
De ferraturis fabro.	18 s.
Summa (diei).	33 l. 10 s 2 d.
Pro stramine equorum a feria 4 in vigilia Ascensionis usque ad feriam 2 proximo sequentem	45 s.
Item pro graminibus	31 s.
Summa de stramine equorum et aliis graminibus.	3 l. 16 s. [1])

FERIA 2 POST ASCENSIONEM DOMINI (*Juni* 1) TRAJECTI.

Foraria.	
Pro lectis stabuli.	16 d.
Pro lectis	6 s.
Summa forarie	7 s. 4 d.

1) Tot zoover is al het in het register aangeteekende afgedrukt.

Pro speciebus coquine Huberto. . . .	24 s.
Summa diei.	12 l. 12 s. 4 d.

Summa Wilhelmi Hond usque diem Junii, solutis defalcatis, 437 libre, exceptis factis (?) de jacencia.

FERIA 3 SEQUENTI (*Juni* 2) TRAJECTI.

Item pro warmoes.	18 d.
Summa diei.	12 l. 2 s. 10 d.

FERIA 4 POST ASCENCIONEM DOMINI (*Juni* 3) TRAJECTI.

Item W*ilhelmo* Hond pro 5 zehanen.	4 s.
Summa diei.	10 l. 2 s. 7 d.

FERIA 5 IN OCTAVA ASCENSIONIS DOMINI (*Juni* 4) IN TRAJECTO.

Egidio pro quartali bovis	26 s.
Item Egidio pro mostert	20 d.
Item pro 100 scutellis.	4 s.
Foraria.	
Vader Hein pro lectis stabuli.	16 d.
Item eidem pro lectis.	5 s. 9 d.
Summa.	7 s. 1 d.
Summa diei.	9 l. 17 s. 7 d.

FERIA 6 SEQUENTI IPSO DIE BEATI BONEFACII (*Juni* 5).

Item W*ilhelmo* Hond pro 13 zehasen	12 s.
Item pro 1 mande scollen.	5 s.
Item pro 14 barse.	7 s.
Summa diei.	9 l. 18 s. 9 d.
31. 14 s. 6 d. Solvit Hubertus. Item pro straminibus.	17 s. 6 d.
Item pro graminibus	20 s.
Item fabro de Breda	6 s.
Item Gheverdo	15 s.
Solvit Hubertus. Item pro graminibus . . .	6 s.
Item 2 vimme stroes . . .	7 s.

In vigilia Penthecostes (*Juni* 6) Trajecti.

Summa diei	8 l. 12 s. 4 d.

Die Penthecostes (*Juni* 7) Trajecti.

Summa diei	12 l.	10 d.
Hubertus solvit. Pro straminibus per 3 dies 6 vimas	21 s.	
Pro graminibus 3 dierum . . .	22 s.	8 d.
Gheverdo cellatori	23 s.	
Summa	3 l. 6 s.	8 d.

Feria 2 post Penthecosten (*Juni* 8) in Trajecto.

Foraria.

Vader Heinen pro foraria et lectis stabuli	7 s. 4 d.
Summa per se	(7 s. 4 d.)
De stramine et gramine computatum heri et hodie.	
Summa diei	11 l. 14 s. 1 d.

Item feria 3 post Penthecosten (*Juni* 9) in Trajecto.

Item Pirot pro 4 tacis vini ad domum Johannis de Werden	16 s.
Egidio Balduini pro carnibus bovinis.	30 s.
Summa diei	8 l. 19 s. 4 d.

Feria 4 post Penthecosten (*Juni* 10) Trajecti.

Item pro graminibus 26 equorum de nocte precedente, hodie et nocte sequenti	17 s. 4 d.
Summa diei	9 l. 9 s. 6 d.

Feria 5 post Penthecosten (*Juni* 11) Trajecti.

Item Egidio pro $^1/_2$ mutone	5 s. 4 d.
Summa diei	7 l. 18 s. 10 d.

FERIA 6 SEQUENTI (*Juni* 12) IN TRAJECTO.

Item Soud*aen* pro pisis	2 s.
Eg*idio* pro monster, pro olere et ovis	10 s. 6 d.
Summa diei	8 l. 7 s. 11 d.

SABBATO POST PENTHECOSTEN (*Juni* 13) TRAJECTI.

Marescalcia.	
Pro 6 modiis avene	32 s.
Item pro graminibus Huberto	13 s. 9 d.
Item eidem pro straminibus	3 s. 6 d.
Summa marescalcie	2 l. 9 s. 2 d.
Foraria.	
Vader Hein	7 s. 4 d.
Summa diei	8 l. 13 s. 8 d.
Item pro graminibus Huberto	1 l. 4 s.

DOMINICA IN OCTAVA PENTHECOSTES (*Juni* 14) TRAJECTI.

Summa diei	15 l. 5 s. 7 d.
Egidio pro candelis	30 s.
Solvit Hub*ertus*. { Item W*ilhelmo* Sartori Eg*idio*.	5 s. 4 d.
Item portitori straminum . . .	6 s. 4 d.
Item pro equis Hu*berti* gramina	14 gr.
Hubertus solvit de straminibus et graminibus usque ad presentem diem ferie 2 sequentis	

FERIA 2 SEQUENTI (*Juni* 15) IN TRAJECTO.

Bottellaria.	
W*ilhelmo* Hond pro pottis	8 s.
Coquina.	
Eg*idio* pro 200 scutellis	8 s.
Summa diei	14 l. 8 s. 4 d.

Feria 3 sequenti (*Juni* 16) in Trajecto.

Egidio de nocte s. pro et minuta coquina	20 s.
Summa diei	6 l. 11 s. 3 d.

Summa summarum omnium expensarum, factarum in Trajecto a vigilia Ascencionis Domini (*Mei* 27) usque ad feriam 4 in vigilia Sacramenti (*Juni* 17) per 3 septima(na)s, excepto vini . . . . . 264 l. 8 s. 10 d.

Feria 4 in vigilia Sacramenti (*Juni* 17).

Panetria.	
Katerine pro pane et caseo	33 s.
Item de heri	2 s.
Summa	35 s.
Coquina.	
Primo de receptis heri sero. Egidio.	26 s.
Item de hodie. De carnibus bovinis.	25 s.
Item Huberto pro pisis.	2 s. 6 d.
Item eidem pro cenapio	16 d.
Marescalcia.	
Item pro graminibus 32 equorum . .	15 s.
Summa diei	8 l. 13 s.

Feria 5, scilicet die Sacramenti (*Juni* 18), quando dominus fuit in Tulle.

Expensas ferie 5 solvet Petrus.

Panetria.	
Katerine pro ceresis.	2 s.
Coquina.	
Pirot solvit Egidio.	
Summa diei	20 l. 19 s.

Feria 6 sequenti (*Juni* 19) in Trajecto.

Wilhelmo Hond pro sturione.	30 s
Pro camera servi	4 s.
Summa diei	9 l. 14 s.

SABBATO POST SACRAMENTI (*Juni* 20) TRAJECTI.

	Summa diei	8 l. 4 s.
Solvit Hubertus.	Item Huberto pro straminibus.	4 s.
	Item Huberto pro equis Petri	40 s.

DOMINICA POST SACRAMENTI (*Juni* 21) TRAJECTI DE MANE.

Coquina.

Item pro parvis volucribus		16 d.
Item pro cacabo reparando		6 d.
Summa diei de mane predicta	10 l.	14 d.
Item de 1 ama vini Henrico de Leuwenberg ad coquinam	3 l. 10 s.	
Summa per se	(3 l. 10 s.)	
Hubertus solvit 1 l. Item Gheverdo	25 s.	
Item eidem	8 s.	
Item fabro	2 l. 3 s.	
Summa.	3 l. 16 s.	

Extractus expensarum, factarum Trajecti a vigilia Sacramenti (*Juni* 17) usque ad Dominicam proximo sequentem (*Juni* 21) inclusive. Summa. . . . 67 l. 14 s.

Summa totalis Trajecti a vigilia Ascensionis (*Mei* 27) usque ad Dominicam post Sacramenti (*Juni* 21)
342 l. 2 s. 10 d.

Dominus bibit 1 vas rubei vini, emptum contra *Henricum* de Leuwenberg, a vigilia Ascensionis (*Mei* 27) usque ad Dominicam post Sacramenti (*Juni* 21).

FERIA 4 DE NOCTE IN TRAJECTO, VIDELICET IN DIE NATIVITATIS BEATI JOHANNIS BAPTISTE (*Juni* 24).

Egidio pro carnibus ovilibus . . . . . 17 s. 4 d.

Maerscalcia.

Pro 6 modiis avene pro equis venientibus et remanentibus	32 s.
Summa diei	5 l. 16 s. 10 d.

ITEM FERIA 5 SEQUENTI (*Juni* 25).

Pro 2 leporibus	5 s. 4 d.
Summa diei	8 l. 14 s. 5 d.

ITEM FERIA 6 SEQUENTI (*Juni* 26).

Summa diei	8 l. 3 s. 9 d.

ITEM SABBATO SEQUENTI (*Juni* 27).

Summa diei	7 l. 12 s. 1 d.

ITEM DIE DOMINICA SEQUENTI (*Juni* 28).

Pro poreel	16 d.
Summa diei	8 l. 7 s. 7 d.

DIE FERIA 2, IN DIE PETRI ET PAULI APOSTOLORUM (*Juni* 29).

Summa diei	8 l. 15 s. 5 d.

ITEM FERIA 3 SEQUENTI (*Juni* 30).

	Summa diei	10 l. 17 s. 4 d.
Huberto.	Huberto pro speciebus ad coquinam	21 s. 8 d.
	Item pro bursa balieti	10 s. 8 d.
	Summa	32 s. 4 d.

ITEM FERIA 4 SEQUENTI (*Juli* 1).

Item pro 2 ardeis	2 s. 8 d.
Summa diei	9 l. 9 s. 8 d.
Item pro expensis servorum	14 s. 8 d.

Item pro ferratura	12 s.		
Summa.	1 l.	6 s.	8 d.
Item pro straminibus	10 s.		
Item pro graminibus et plaustro straminum	2 l.		

Summa summarum expensarum, factarum Trajecti a feria 4, scilicet die beati Johannes Baptiste (*Juni* 24) de nocte usque ad octavam ipsius (Juli 1), per 8 dies inclusive. . . . . 73 l. 6 s. 1 d.

Item feria 5, in die beatorum Processi et Martiniani (*Juli* 2).

Summa diei . . . . . 8 l. 2 s. 10 d.

Item de graminibus heri computatum. Solvit Hubertus.

Item feria 6 sequenti (*Juli* 3).

Ad coquinam.

Hond de 12 bresinis.	4 s.		
Item 9 galline marine.	8 s.		
Item de 3 mandis scullorum et siccorum	17 s.		
Item de parvis allecibus	2 s.		
Maerscalcia.			
Jor*dano* pro avene 6 modiis.	32 s.		
Item Jo*hanni* Egmonde de 37 equis .	18 s.	6 d.	
Summa diei	10 l.	2 s.	2 d.

Item Sabbato sequenti (*Juli* 4).

Item pro blieken.	3 s.		
Ad marscalciam.			
Item Jo*hanni* de Egmonda pro wickis.	18 s.	6 d.	
Summa diei.	9 l.		10 d.

ITEM DIE DOMINICA SEQUENTI (*Juli* 5).

Summa diei.	9 l.	3 s.	4 d.

ITEM FERIA 2 SEQUENTI (*Juli* 6).

Eg*idio* pro carnibus porcinis recentibus		8 s.	
Item pro carnibus porcinis		2 s.	4 d.
Summa diei.	11 l.	6 s.	3 d.

FERIA 3 SEQUENTI (*Juli* 7).

Item Jo*hanni* (pro) wickis pro 41 equis		20 s.	6 d.
Summa diei.	10 l.	2 s.	2 d. 1 ob.

FERIA 4 SEQUENTI (*Juli* 8) IN TRAJECTO.

Item pro quartone mottoni		3 s.	
Summa diei.	8 l.	12 s.	10 d.

ITEM FERIA 5 SEQUENTI (*Juli* 9) IN TRAJECTO.

Summa diei	9 l.	14 s.	10 d.

FERIA 6 POST TRANSLACIONEM (*Juli* 10) IN TRAJECTO.

Domino Huberto pro vino.			30 d.
Hond pro 2 salmis		32 s.	
Item pro parvis pisciculis		5 s.	4 d.
Item pro siccis scullis		2 s.	8 d.
Item pro suckero et am(i)ddalis . . .		13 s.	4 d.
Item Jo*hanni* de Ecmond pro 46 equis		23 s.	
Summa diei.	11 l.	7 s.	4 d.

ITEM SABBATO SEQUENTI (*Juli* 11) IN TRAJECTO.

Ad panetriam.

Katerine pro brunellis			4 d.

Ad coquinam.

Eg*idio* pro calceis et calig*ine* Nycholai et Philippi		16 s.	

Marescalcia.

Item Jo*hanni* Ecmond pro 48 equis .	24 s.
Summa diei	11 l. 13 s. 2 d.

ITEM DIE DOMINICA IN TRAJECTO, IN VIGILIA BEATE MARGARETE (*Juli* 12).

Summa diei	9 l. 9 s. 8 d.

Summa expensarum, factarum Trajecti a die Processi et Martiniani (*Juli* 2) usque ad diem beate Margarete Virginis (*Juli* 13), per 11 dies, preter vinum . . . 108 l. 16 s. 5 d.

Item pro providencia vini [1]).

Pro 2 vasis rubei vini	44 l.
Item pro 1 frusto albi vini, continente 5 amas demptis 10 tacis, cum vectura	35 l. 18 s.
Item pro 2 amis et 10 tacis albi vini, ama pro 5 l. 12 s.	12 l. 10 s. 8 d.
Item de reysa Tulle pro pane	6 l.
Item pro vino	7 l. 5 s.
Item pro 10 vasis servisie	10 l.
Item pro coquina	11 l. 6 s.
Item pro aufer. . (?)	6 s. 8 d.
Item pro cera	12 l. 10 s.
Summa	139 l. 16 s. 4 d.

ITEM FERIA 2, IPSO DIE BEATE MERGARETE VIRGINIS (*Juli* 13).

Item pro calumbis	3 s. 9 d.
Summa diei	9 l. 16 s. 11 d.

ITEM FERIA 3 POST MERGRETE (*Juli* 14) DE MANE, DOMINO EXISTENTE IN TRAJECTO.

Summa diei	7 l. 10 s. 4 d.

1) Deze lijst is geheel afgedrukt.

Item de 1 ama vini, habita ad coquinam, Henrico de Lewenberg, per 21 dies . . . . . 3 l. 10 (s.)

Item in die beate Marie Magdalene (*Juli* 22), feria 4 in Trajecto.

Summa diei . . . . . 9 l. 8 s. 1 ob.

Item feria 5 sequenti (*Juli* 23) in Trajecto.

Item pro vergus . . . . . 2 s.

Summa diei . . . . . 11 l. 3 s. 10 d.

Item feria 6 post Magdalene (*Juli* 24).

Ad panetriam.

Katerine pro pane . . . . . 24 s.

Item eidem pro caseo domino absente 2 s.

Summa . . . . . 26 s.

Ad botelriam.

Nichil.

Ad coquinam.

Hond pro 2 salmis, deductis in providenciam apud Amersforde . . . . . 2 l.

Item pro famulis domini manentibus, pro 2 salmis . . . . . 32 s.

Summa diei . . . . . 11 l. 10 s. 10 d.

Item Sabbato sequenti (*Juli* 25) in Trajecto.

Summa diei . . . . . 5 l. 13 s.

Dominica sequenti (*Juli* 26).

Katerine de pane et caseo . . . . . 2 l.

Inde solvit dominus 1 l.

Item pro olere et aliis minutis . . . . 3 s. 8 d.

Marescalcia.

Item pro straminibus Jo*hanni* marescalco pro 83 vimis et portagio . . . 6 l. 4 s. 8 d.

Item pro ferratura uxori *Johannis* de Breda		42 s.	6 d.
Item pro cellatura	3 l.	5 s.	
Summa.	11 l.	12 s.	2 d.
Foraria.			
Vader Hein		7 s.	4 d.
Summa diei	18 l.	2 s.	6 d.

Feria 2 sequenti (*Juli* 27) in Trajecto.

Magister *Johannes* coquus 8 l. 8 s. 8 d.	Egidio pro carnibus bovinis.	36 s.	
	Item pro carnibus porcinis .	14 s.	
	Item pro weder	12 s.	
	Item pro pullis	5 s.	4 d.
	Item pro olere		16 d.
Soudaen et Pirot 2 l. 8 s. 3 d.	Item eidem pro carnibus bovinis	10 s.	
	Pro carnibus porcinis	8 s.	
	Pro (carnibus) arietinis . . .	16 s.	
	Pro pullis.	7 s.	6 d.
	Item pro cenapio W..	3 s.	
	Item pro 100 scutellis	4 s.	
	Summa coquine	5 l. 17 s.	2 d.
	Summa diei.	8 l. 4 s.	6 d.
Egidio pro 72 libris candelarum . . .		3 l.	

Extractus expensarum, factarum Trajecti a die beate Margarete Virginis (*Juli* 13) usque ad feriam 3 post Jacobi Apostoli (*Juli* 28), per 8 dies, inclusis marescalcia et cellaturis, tempore quo civitas Trajectensis acquisivit pro militibus, inclusis 8 l. 9 s. de feria 3.

Summa. . . . . 73 l. 15 s. 7 d.

Summa summarum omnium expensarum, factarum Trajecti a vigilia Ascensionis (*Mei* 27) usque ad feriam 3 post Jacobi (*Juli* 28), per 9 septimanas. . . . . .

Expense a die beate Marie Magdalene (*Juli* 22) usque feriam 3 post Jacobi (*Juli* 28) . . . . . 67 l. 2 s. 8 d.

Feria 3 post Jacobi (*Juli* 28), quando dominus locutus fuit civitati Trajectensi.

Summa diei . . . . . 12 l. 7 s. 3 d.

Feria 4 sequenti (*Juli* 29) in Trajecto.

Item pro $^1/_2$ porco	10 s.	8 d.
Summa diei preter marescalciam	8 l. 10 s.	9 d.

Feria 5 sequenti (*Juli* 30) in Trajecto.

Pro 3 massis porcinis	10 s.	8 d.
Item pro 19 spit volucrum	3 s.	2 d.
Item pro vitulo	12 s.	
Summa diei preter marescalciam	8 l. 5 s.	

Feria 6 sequenti (*Juli* 31) in Trajecto.

Pro cepe et crema		14 d.
Item pro 5 miglis cenapii	2 s.	4 d.
Item pro potto		2 d.
Item pro 200 allecibus	6 s.	
Summa diei preter marescalciam	6 l. 15 s	8 d.

Sabbato sequenti sive die beati Petri ad vincula (*Augustus* 1).

Item pro vase salis	8 s.	2 d.
Item pro mosselen	2 s.	
Item pro 5 cop butyri et 400 ovis . .	13 s.	4 d.
Item pro zelde		15 d.
Item pro amigdalis	2 s.	
Summa diei preter marescalciam . . . . . , ...	6 l. 11 s.	1 d.

Dominica post Petri ad vincula (*Aug.* 2).

Bottellaria.

Pro cervisia Ottoni		9 s.	
Item Huberto 2 tacas vini		6 s.	8 d.
Coquina.			
Item pro pomis			16 d.
Summa diei preter marescalciam	5 l.	4 s.	8 d.

Feria 2 sequenti (*Aug.* 3) Trajecti.

Pro pastillis		12 s.	
Summa diei preter marescalciam	6 l.	6 s.	6 d.

Feria 3 sequenti (*Aug.* 4) in Trajecto.

Bottellaria.			
Pro 1 vase cervisie Ot		9 s.	
Item pro 3 tacis vini per Kolinum .		10 s.	
Item Huberto pro vino pro 2 tacis .		7 s.	
Coquina.			
Item pro quartale baconis		12 s.	
Pro scorteldoec			14 d.
Pro speciebus coquine			16 d.
Pro duven			5 d.
Summa diei preter marescalciam	7 l.		15 d.

Feria 4 sequenti (*Aug.* 5) Trajecti.

Item pro reparacione vitri		2 s.	
Summa diei preter forariam . .	6 l.		1 d.

Feria 5 sequenti (*Aug.* 6) in Trajecto.

Summa diei preter marescalciam	8 l.	15 s.	6 d.

Feria 6 sequenti (*Aug.* 7) in Trajecto.

Summa diei preter marescalciam	6 l.	12 d.

Sabbato sequenti (*Aug.* 8) in Trajecto.

Ad panetriam.

Katerine pro caseis et panibus, butyro et nucibus	28 s.	
Summa per se	(28 s.)	
Item pro carne providencie	36 s.	
Summa diei preter marescalciam	7 l. 13 s.	8 d.

Dominica sequenti (*Aug.* 9) in Trajecto.

Ad panetriam.

Katerine	35 s.	8 d.
Item pro mappis	21 s.	
Item Lysa Craghen pro mappis. . . .	24 s.	
Item lotrici	20 s.	
Summa.	5 l.	8 d.

Ad coquinam.

Pro pulvere	7 s.	
Summa diei preter marescalciam	8 l. 4 s.	2 d.

Die beati Laurencii (*Aug.* 10) Trajecti.

Pro harst et carnibus porcinis	20 s.	
Summa diei preter marescalciam	6 l. 13 s.	8 d.

Feria 3 sequenti (*Aug.* 11) in Trajecto.

Pro carnibus arietinis	3 s.	6 d.
Item pro lateribus providencie, 6 latera Ottoni	48 s.	
Summa diei	7 l. 13 s.	4 d.

EXTRACTUS [1]).

ITEM FERIA 4, 5, 6, SABBATO ET DOMINICA (*Aug.* 12—16) IN HORST ET IN RENEN . . . . . 40 l. 8 s.

Item pro preposito.		12 s.	3 d.
Item pro Barb*itonsore*			16 d.
Item pro Jo*hanne* de Slewic.		2 s.	
Summa.	41 l.	13 s.	7 d.
Item pro 30 tacis vini, ductis eodem tempore in Horst.	6 l. nigr.		

Item providencie misse in Horst.

W*ilhelmo* Hond pro 300 allecibus, anguillis et aliis ad coquinam	3 l.	13 s.	6 d.
Item eidem pro vino	4 l.	15 s.	
Summa.	8 l.	8 s.	6 d.

Summas precedentes promisit Hubertus solvere personis predictis.

DOMINICA POST ASSUMPCIONEM BEATE MARIE VIRGINIS (*Aug.* 16) IN TRAJECTO.

Ad bottellariam.

1 vas cervisie.		9 s.	
Item pro Huberto 3 halftaken Hond.		5 s.	
Summa diei.	3 l.	15 s.	4 d.

FERIA 2 SEQUENTI (*Aug.* 17) IN TRAJECTO.

Ad panetriam.

Katerine pro pane caseo nucibus et piris.		33 s.	4 d.
Item pro pastillis		8 s.	
Summa.		41 s.	4 d.
Pro patrisis		2 s.	
Item pro 7 tacis vini per bastardos .		28 s.	
Summa diei.	8 l.	8 s.	4 d.

---

1) Dit extract is geheel afgedrukt.

Feria 3 sequenti (*Aug.* 18) in Trajecto.

Summa diei	6 l.	7 s.	8 d.

Feria 4 post Assumpcionem beate Marie Virginis (*Aug.* 19) in Trajecto.

Ad bottellariam.

Ot pro cervisia		9 s.	
Item Ger*ardo* Barster 10 s. domino mutuati		10 s.	
Coquina.			
Pro $^1/_2$ bove		19 s.	
Item falcon*ario*			22 d.
Summa diei	6 l.	13 s.	2 d.

Feria 5 sequenti (*Aug.* 20) in Trajecto.

Pro 48 pullis		24 s.	8 d.
Pro reiger		9 s.	
Pro roesdomre		4 s.	
Pro 300 scutellis		9 s.	
Summa diei	21 l.	8 s.	5 d.

Feria 6 sequenti (*Aug.* 21) in Trajecto.

Pro anguillis sleken		16 s.	
Pro barsen		9 s.	
Pro zemen		13 s.	4 d.
Pro harenc		8 s.	
Pro possen		2 s.	
Pro warmoes			8 d.
Summa diei	9 l.	17 s.	

Summa omnium expensarum, factarum Trajecti, in Horst et in Renen a feria 3 post beati Jacobi Apostoli (*Juli* 28) usque ad feriam 2, diem beati Bartho(lo)mei (*Aug.* 24), preter expensas in Wouderichem, per 1 mensem . . . . . .

EXTRACTUS [1]).

EXPENSE, FACTE IN WOUDERICHEM A SABBATO ANTE BARTHOLOMEI (*Aug.* 22) USQUE AD DIEM BEATI BARTHOLOMEI (*Aug.* 24) PER 2 DIES, QUANDO DOMINUS FUIT CONTRA COMITEM HOLLANDIE.

Primo panetria.

Pro panibus	3 l. 13 s. 1 d

Bottellaria.

Pro 35 tacis vini	9 l. 12 s. 8 d.
Item pro cervisia et pottis	18 s. 8 d.
Item pro coquina et hospicio domini	14 l. 17 s. 10 d.
Item pro curialitate extraordinarie et expensis de mane	2 l. 17 s. 4 d.
Item pro quitancia dominorum et famulorum	11 l. 18 s. nigr.
Item pro navigio	2 l. 2 s. 8 d.
Summa totalis	46 l. 3 d.

Inde manent Ottoni 54 s.

DIE BEATI BARTHOLOMEI (*Aug.* 24) IN TRAJECTO.

Bottellaria.

Pro cervisia Ot	9 s.
Item Hasoni pro 3 tacis vini	5 s.
Summa	14 s.
Summa diei	3 l. 2 s. 4 d.

FERIA 3 POST BARTHOLOMEI (*Aug.* 25).

Pro zulte	5 s.
Item providencia de cenapio et cepe et alleo	25 s. 4 d.
Item Ottoni 48 s., quos mutuavit de expensis servorum dextrarii domini de Dist	48 s.
Summa diei	13 l. 5 s. 11 d.

1) Dit extract is geheel afgedrukt.

FERIA 4 SEQUENTI (*Aug.* 26) IN TRAJECTO.

Pro vanler (?)	3 s. 3 d.
Pro comestis sociorum	2 s.
Summa diei	9 l. 9 s. 10 d.

EXTRACTUS [1]).

FERIA 5 SEQUENTI (*Aug.* 27) IN BOMEL ET FERIA 6, IN VIGILIA DECOLLACIONIS BEATI JOHANNIS BAPTISTE (*Aug.* 28).

Panetria	2 l. 7 s. 4 d.
Bottellaria	9 l. 12 s. 6 d.
Coquina	7 l. 9 s. 6 d.
Hospicia	6 l. 18 s. 10 d.
Extraordinarie pro camer*is*, ferratur*is* navigi*is* et aliis	5 l. 3 s 7 d.
Summa	31 l. 12 s.

SABBATO SEQUENTI (*Aug.* 29) IN TRAJECTO.

Summa diei	7 l. 3 s. 8 d.

DOMINICA SEQUENTI (*Aug.* 30) IN TRAJECTO.

Pro spec	2 s. 8 d.
Pro latere carnis	12 s.
Summa diei	7 l. 8 d.
Pro lectis domini Arnoldi, domini de Bucstel et domini Thome	36 s.

FERIA 2 SEQUENTI (*Aug.* 31) IN TRAJECTO.

Ad panetriam.

Katerine pro panibus caseo nucibus et aliis	31 s. 4 d.

1) Dit extract is geheel afgedrukt.

Gyselberto.	Item pro pasteyden.	3 s.
	Item pro vladen Sabbato . . .	6 s. 8 d.
	Summa panetrie.	41 s.
	Coquina.	
Pro zucra		3 s.
Pro pastillis		20 s.
Summa diei		7 l. 12 s. 8 d.

FERIA 3 (*Sept.* 1).

Bottellaria.	
Ot pro cervisia.	9 s.
Item pro vino Huberto.	15 s.
Summa.	19 s.
Coquina.	
Pro spete.	3 s.
Summa diei	7 l. 17 s. 10 d.
Item pro turbonibus.	5 s.

FERIA 4 SEQUENTI (*Sept.* 2) IN TRAJECTO.

Summa diei	5 l. 13 s. 6 d.
Item pro lardo 7 latera Coesvelt. . .	3 l. 14 s. 8 d.
Soudaen pro partrisis	6 s.
Summa.	4 l.

Summa summarum a feria 3 post Jacobi (*Juli* 28) usque ad feriam 4 post Egidii (*Sept.* 2) per 5 septimanas, excepto vino empto contra H*enricum* de Leuwenberg . . . . . .

EXTRACTUS [1]).

EXPENSE, FACTE IN HORST A FERIA 4 POST DECOLLACIONEM SANCTI JOHANNIS BAPTISTE (*Sept.* 2) DE VESPERE USQUE AD FERIAM 6 (*Sept.* 4) DE VESPERE.

Panetria. Jo*hanni* Lumbert	52 s. 6 d.

1) Dit extract is geheel afgedrukt.

Pro 2 vasis cervisie et 2 danckardis.		27 s. 4 d.
Pro coquina Arnoldo Cul	4 l. 12 s.	
Item Soudaen pro pis*cibus* et aliis . .		32 s. 9 d.
Item Huberto pro turbonibus, virgus et farraturis		19 s. 4 d.
Item Renthmeester.		16 s.
Summa.	12 l.	
Item dedi domicelle.		32 s.
Item Ger*ardo* vinitori.	2 l.	
Item Renthmester de turbonibus de alia reysa.	1 l.	
Summa.	4 l. 12 s.	

Item tenetur dominus uxori Bullen pro expensis domicelle, filie domini, et domicelle Delie 16 l. Fidejusserunt Johannes et Hubertus.

Facta computacione inter me et Ottonem de omnibus expositis usque feriam 6 post Egidii exclusive, mansi sibi . . . . . 18 l. 14 s. 8 d.

Feria 6 (*Sept.* 4) de vespere in Trajecto.

Pro sespitibus.		18 d.
Pro mostardo		16 d.
Foraria vader Heyn.		7 s. 4 d.
Summa diei.	5 l.	3 s. 6 d.

Sabbato sequenti (*Sept.* 5) in Trajecto.

W*ilhelmo* Hond pro macreel		6 s.
Summa diei.	7 l.	9 s. 6 d.

Dominica (*Sept.* 6) in Trajecto.

Item H*enrico* Hardbol 2 tacas.		6 s. 8 d.
Summa diei.	8 l.	17 s. 10 d.

In vigilia Nativitatis beate Marie Virginis (*Sept.* 7).

Panetria. Pastillatori	8 s.	4 d.
Coquina. Item pro cop butyri		12 d.
Foraria	7 s.	4 d.
Johanni carrucario pro expensis . . .	13 s.	
Summa diei	6 l. 4 s.	

Feria 3 sive die Nativitatis beate Marie Virginis (*Sept.* 8) in Trajecto.

Summa (diei)	(7 l.	8 d.)

Marescalco omnibus computatis mansit dominus eidem usque ad istam diem . . . . . 12 l. 15 s.

Feria 4 post Nativitatem beate Marie Virginis (*Sept.* 9), quando comes Ghelrensis fuit in Trajecto et comedit cum domino [1]).

Katerine ad panetriam	48 s.	
Pro pastillis	20 s.	
Summa	3 l. 8 s.	
Bottellarias. Pro cervisia Ot	8 s.	
W*ilhelmo* Hond pro 4 tacis	13 s.	4 d.
Summa	21 s.	4 d.
Coquina. Pro carne porcina Hildb*oud*	16 s.	
Item Gy*selberto*	14 s.	
Item Longol. . . pro 2 mutonibus . .	16 s.	
Item pro carne bovina Egidio	3 l.	
Item Arnelt pro 2 but*oer*	8 s.	
Item W*ilhelmo* Hond pro heiger et butoer	12 s.	
Item pro 8 ancis	11 s.	4 d.
Item pro 3 ancis	4 s.	
Item pro 28 pullis	16 s.	4 d.
Item pro . . . . . (?)	4 s.	

1) De rekening van dezen dag is geheel afgedrukt.

Item Egidio pro lardo	5 s.	4 d.	
Item pro vino		20 d.	
Item pro ovis.	3 s.	4 d.	
Item pro virgus	3 s.		
Item pro scutellis et platelis	12 s.		
Item pro 15 pullis.	9 s.		
Item pro pomis		16 d.	
Pro ovis	6 s.		
Item pro butyro		12 d.	
Pro speciebus.	20 s.	6 d.	
Pro cepis et alleo		10 d.	
Pro aceto	2 s.		
Pro olere.			8 (d.)
Pro 6 partrisis	5 s.		
Item pro turbonibus.	18 s.		
Item pro urnis	2 s.	8 d.	
Item pro bekerman	12 s.		
Summa.	13 l.	5 s.	4 d.
Foraria.		7 s.	4 d.
Summa diei.	18 l.	2 s.	4 d.

Feria 5 sequenti (*Sept.* 10) in Trajecto.

Ad panetriam. Katerine pro pane caseo et nucibus et fructibus		28 s.	4 d.
Summa diei	4 l.	8 s.	7 d.

Feria 6 sequenti (*Sept.* 11) in Trajecto.

Summa diei.	6 l.	10 s.	8 d.
Petro camerario domini de Apecoude .		36 s.	

Sabbato sequenti (*Sept.* 12) in Trajecto.

Katerine de vespere ferie sexte. . . .		12 s.	
Item hodie eidem		28 s.	
Summa.	2 l.		
Coquina. Pro 200 harenc		7 s.	
Summa diei.	5 l.	5 s.	

Item die Dominica post Nativitatem beate Marie Virginis (*Sept.* 13) et die Exaltacionis sancte Crucis (*Sept.* 14) de mane et in itinere [1]) . . . 11 l. 10 s.

Die Exaltacionis sancte Crucis (*Sept.* 14) in Buscho Ducis de sero, feria 2.

Ad panetriam.	
Hospiti pro pane et aliis	15 s.
Ad botelriam.	
Item hospiti pro cervisia	3 s. 10 d.
Item eidem pro vino	12 s.
Item pro novo vino eidem	16 s.
Summa	31 s. 10 d.
Ad coquinam.	
Item eidem pro carnibus bovinis . .	8 s. 8 d.
Item pro piscibus	8 s.
Item pro pullis	7 s. 7 d.
Item pro anetis	5 s. 11 d.
Item pro minuta coquina	10 s. 8 d.
Item pro allecibus	2 s.
Summa	2 l. 2 s. 10 d.
Marscalcia.	
Item eidem in hospicio domini pro 23 equis	41 s. 4 d.
Item in hospicio Slewiic et scriver de 3 equis et curialitate	8 s.
Item pro ferratura	10 s. 6 d.
Item cellatori	6 s. 3 d.
Item in hospicio domini pro curialitate	20 s.
Item familie	4 s.
Item pro anseris (?)	21 d.

---

1) De rekening van deze reis (September 13—21) is geheel afgedrukt.

Item pro vino ad coquinam	15 d.
Summa	4 l. 13 s. 1 d.
Item pro nunciis	20 d.
Item Johanni Loncen, dum missus fuit versus Brabanciam	16 d.
Summa	3 s.
Ad cameram.	
Pro speciebus	17 s. 4 d.
Summa de sero	10 l. 3 s. 1 d.

ITEM FERIA 3 SEQUENTI (*Sept.* 15) APUD YRSLE DE SERO.

Ad panetriam.	
Hospiti pro pane	7 s. 1 d.
Summa per se	(7 s. 1 d.)
Ad botelriam.	
Hospiti pro cervisia	9 s. nigr.
Item Gerardo Bast*aerd* pro vino, deducto in providencia	18 s. 8 d.
Summa	27 s. 8 d.
Ad coquinam.	
Primo hospiti pro pullis	5 s. 4 d.
Item pro 3 ancis	8 s. nigr.
Item pro butyro et ovis	2 s.
Item pro aceto	8 d.
Item Soudaen pro allecibus	4 s. 6 d.
Summa	20 s. 6 d.
Ad maerscalciam.	
Item hospiti de 30 equis pro avena et feno	29 s. 8 d.
Item pro curialitate et familie	10 s.
Summa	39 s. 8 d.
Summa de sero apud Yrsle	4 l. 14 s. 11 d. nigr.

FERIA 4 SEQUENTI (*Sept.* 16) DE MANE APUD MERHOLTE.

Ad panetriam.

Hospiti pro pane	10 sterlingos pag.
Item pro butyro et caseo et nucibus	10 sterlingos.
facientes 8 s. 4 d.	
Summa	8 s. 4 d. nigr.

Ad botelriam.

Hospiti pro cervisia 13½ sterlingos, facientes	5 s. 7 d.
Summa per se	(5 s. 7 d.)

Ad coquinam.

Hospiti pro ovis	5 sol. bon.
Item pro allecibus	2 s. 6 d.
Summa	7 s. 6 d. bon.
Item pro curialitate	3 s. 4 d. bon.
Summa per se	(3 s. 4 d. bon.)

Ad marscalciam.

De 24 equis pro avena 31 spint et feno	15 sol. bon.
Summa per se	(15 sol. bon.)

ITEM FERIA 4 PREDICTA (*Sept.* 16) DE NOCTE APUD DYEST.

Pro expensis familie.

Johanni Zoudaen pro allecibus . .	5 s. 5 d. bon.
Item eidem pro carpis 10 grossos, facientes	13 s. 6 d.
Item eidem pro ovis 5 sterl., facientes	2 s. 1 d.
Summa	19 s. 11 d. nigr.
Summa diei de mane et de nocte apud Merholte et Dyest . .	2 l. 19 s. 9 d. nigr.

ITEM FERIA 4 PREDICTA (*Sept.* 16) ET FERIA 5 SEQUENTI (*Sept.* 17) DE MANE APUD DYEST.

Pro familia domini.

Ad panetriam.

Hospiti pro pane 8 grossos 2 d. pag., facientes	10 s. 2 mitas.
Summa per se	(10 s. 2 mitas.)

Ad botelriam.

Elyzabet Cypoics pro 11 tacis vini 18 gr. pag., facientes	22 s. 6 d.
Item pro cervisia 5 pag., facientes	3 s. 4 d.
Summa	25 s. 10 d. bon.

Ad coquinam.

Ottoni pro carnibus bovinis . . .	5 s. bon.
Pro familia (?) Et mostardo virgus.	15 d. bon.
Summa	6 s. 3 d.

In hospic*iis*.

Primo in hospicio Mar*ie* Cypoycs: Slewiic, Soudaen, Johannis Loncen, Henrici Bastaerd, de 11 equis 18 grossos pag. et 1 sterl., facientes.	22 s. 11 d.
Item pro curialitate ibidem 3 grossos, facientes.	3 s. 9 d.
Summa	26 s. 8 d.
Item in hospicio Fabri, hospicio Bast*aerd*, valken*arii* (?) port*enarii* (?), Hasonis, capell*ani*, de 6 equis 10 gros. pag., facientes. .	12 s. 6 d.
Item hospicio scrivers 5 st., facientes	2 s. 1 d.
Summa	14 s. 7 d. nigr.

Item hospicio Moncenac, hospicio

familie domini, de 5 equis 8 gr. et 1 sterl., facientes.	10 s. 5 d.
Summa per se.	(10 s. 5 d.)
Item pro curialitate 8 s., facientes	5 s. 4 d.
Summa per se	(5 s. 4 d.)
Item pro sufferturis equorum . .	6 s. nigr.
Summa per se.	(6 s. nigr.)
Summa diei	5 l. 5 s. 3 d.

ITEM FERIA 5 (*Sept.* 17) DE NOCTE APUD LOVEN.

Ad panetriam.	
Hospiti pro pane	12 s.
Item pro caseo, piris et nucibus	3 s. 4 d.
Summa 15 s. 4 d. pag., faciunt.	9 s. 7 d. 1 mitam bon.
Ad botelriam.	
Item Ger*ardo* pro 8 ghelter vini	24 s.
Item pro veteri vino 4 ghelter .	16 s.
Item pro servisia	4 s.
Item pro pottis	16 d.
Summa 2 l. 5 s. 4 d., faciunt. .	28 s. 4 d. (1) mit.
Ad coquinam.	
Hospiti pro carnibus bovinis et porcinis	24 s. 8 d.
Item pro pullis	33 s. 4 d.
Item pro lardo	3 s. 4 d.
Item pro ovis, mostardo et aceto	4 s. 8 d.
Item pro vergus.	2 s.
Item Soudaen pro cancris	10 s.
Summa . . :	3 l. 18 s.

Summa feria 5 de sero apud Loven . . 6 l. 18 s. 8 d., faciunt 4 l. 6 s. 8 d. nigr.

ITEM FERIA 6 (*Sept.* 18) DE MANE APUD LOVEN.

Ad panetriam.

Hospiti pro pane	16 s.	
Item pro butyro	3 s.	
Item pro caseo, nucibus et piris	4 s.	
Summa 23 sol., faciunt . .	15 s.	
Ad botelriam.		
Ger*ardo* pro cervisia	2 s.	
Item pro vino novo 13 ghelter .	39 s.	
Item 5 ghelter veteri vino	23 s.	4 d.
Summa 3 l. 4 s. 4 d., faciunt	2 l.	2 d. 1 mit.
Ad coquinam.		
Yde Lockes pro allecibus.	9 s.	
Item eidem pro cancris	10 s.	
Item eidem pro luceo	14 s.	
Item eidem pro carpis	21 s.	4 d.
Item eidem pro brisinis.	10 s.	
Item eidem pro schevis	10 s.	
Item eidem pro musculis	3 s.	4 d.
Item pro vergus	2 s.	
Item pro butyro et olus	4 s.	
Summa 4 l. 3 s. 8 d., faciunt	2 l. 13 s.	2 d.
Ad cameram.		
Hospiti pro speciebus	8 s. nigr.	
Item Barb*are* (?) pro candelis 10 gross. bon. 5 Holl.		
Summa faciunt	22 s.	2 d.
Ad marscalciam.		
Feria 5 de nocte et feria 6 de mane in hospicio domini de 19 equis	4 l. 8 s.	8 d.
Summa per se (4 l. 8 s. 8 d.), faciunt	2 l. 15 s.	5 d. nigr.
Item in hospicio domini pro curialitate hospiti	3 l.	
Item familie	20 s.	
Summa 4 l. 12 d., faciunt. .	2 l. 10 s.	8 d.

Item Soudaen pro suffertura equorum	20 d. bon.
Summa per se.	(20 d. bon.)
Item in hospicio Slewiic, capellani, portenarii (?), curicarii et Willemet	25 s. 4 d. nigr.
Summa per se.	(25 s. 4 d. nigr.)
Summa	13 l. 3 s. 7 d. et (1) mitam.

ITEM FERIA 6 SEQUENTI (*Sept.* 18) APUD BRUXELLAM DE NOCTE.

Ad panetriam.	
Hospiti pro pane.	8 s. 6 d.
Pro caseo, piris et nucibus	4 sterl.
Summa 11 s. 2 d., faciunt. . .	6 s. 11 d. 2 mitas nigr.
Ad coquinam.	
Pro carpis	16 s.
Pro pisculis	6 s.
Item pro cancris.	10 s.
Item pro allecibus.	5 s.
Item portitoribus.	8 d.
Item pro ovis.	4 s. 2 d.
Item pro vergus	12 d.
Item pro butyro	12 d.
Item pro aceto	12 d.
Summa 2 l. 4 s. 10 d., faciunt	28 s. 1 mit. nigr.
Summa.	35 s. 1 d. nigr.

ITEM SABBATO SEQUENTI (*Sept.* 19) IBIDEM DE MANE.

Ad panetriam.	
Hospiti pro pane.	11 s.
Item pro caseo et al*iis*, piris et por*tis*	5 s. 8 d.
Pro butyro	2 s.
Summa 18 s. 8 d., faciunt. . .	11 s. 8 d.

Ad botelriam feria 6 de nocte et Sabbato per totum diem.

Pro novo vino	2 l.	10 s.	8 d.
Item pro veteri vino	3 l.	5 s.	4 d.
Item pro cervisia		8 s.	
Item pro vino		2 s.	
Summa 6 l. 4 s., faciunt. . . .	3 l.	19 s.	6 d.

Ad coquinam.

Peterkiin pro allecibus		12 s.	
Item pro musculis		9 s.	
Item pro witinc		20 s.	
Item pro parvis piscibus		12 s.	8 d.
Item pro carpis.		18 s.	8 d.
Item pro cancris et gruncis		22 s.	8 d.
Item pro scullis		2 s.	8 d.
Item (pro) virgus et aceto.			40 d.
Item pro butyro		4 s.	
Item pro mostardo et o*lere*.		3 s.	4 d.
Item pro scuttellis.		7 s.	
Item pro pisis		2 s.	
Summa.	5 l.	17 s.	4 d.,
faciunt.	3 l.	14 s.	4 d. 1
			mit. nigr.
Ad cameram.			
Henrico pro speciebus		12 s.	
Item pro necessariis (?).			12 d.
Item pro candelis sereis		25 s.	
Item pro candelis aliis		8 s.	8 d.
Summa.	2 l.	6 s.	8 d.,
faciunt		31 s.	2 d.
			nigr.

Ad marscalciam feria 6 de nocte et Sabbato sequenti per totum diem. De 20 equis, tam pro avena quam pro feno . . . . . 9 l. 8 s. 8 d.

Summa per se; faciunt.	5 l.	17 s.	11 d.
Item (pro) suffertura equorum		19 s.	10 d.

Item de reparacione	10 s.		
Summa 29 s. 10 d., faciunt	16 s. 11 d. et (1) mitam.		
Pro curialitate in hospicio domini	3 l.		
Summa per se, faciunt	38 s.	6 d.	
Extraordinarie.			
Pro occreis domini	24 s.		
Item Johanni Loncen.	8 s. bon.		
Item joculatori in Loven. . .		20 d.	
Item joculatori (?) [1]) in Bruxella	4 s.		
Item pro sera	3 s.	8 d.	
Item pictori in Loven	4 s.		
Item Pirinc pro expensis . .	2 s.		
Item pro Deo et ad sacrificandum.	6 s.	10 d.	
Item Jo*hanni* capellano. . . .		15 d. bon. (?)	
Item eidem.		6 d.	
Item nuncio, misso Trajectum	6 s.	3 d.	
Item Hasoni, misso ad ducem	10 s.	10 d.	
Summa 3 l. 3 s. 3 d., faciunt	2 l.	5 d.	
Item in hospic*iis* [2]) capellani, portenarii (?), scrivers et curricariorum.		2 l. 10 s.	8 d.
Item pro vino	3 s.		4 mit.
Summa per se, faciunt	33 s.	9 d.	
Summa	22 l. 19 s.		2 mit.

ITEM DIE DOMINICA SEQUENTI (*Sept.* 20) DE MANE IN VIGILIA BEATI MATHEI APUD MECHLINIAM.

Ad panetriam.

Hospiti pro pane	5 s.	4 d.	nigr.

1) Er staat: „jocur", terwijl er de eerste maal voluit „joculatori" staat.

2) Het HS. herhaalt „hospic".

Item eidem pro caseo et nucibus	20 d. 2 mit. nigr.
Summa	7 s. 2 mit. nigr.
Ad botelriam.	
Pro cervisia.	3 s. 2 d. 1 m. nigr.
Item pro veteri vino	8 s. 6 d. 1 m. nigr.
Item pro novo vino	6 s. 4 d. 2 m. nigr.
Summa	18 s. 2 d. 1 m. nigr.
Ad coquinam.	
Hospiti pro carnibus bovinis et porcinis	8 s. 10 d. 1 m. nigr.
Item pro pullis	8 s. nigr.
Item pro minuta coquina . .	8 s. nigr.
Summa	24 s. 10 d. 1 m.
Ad marscalciam.	
De 20 equis	18 s. 8 d. nigr.
Summa per se	(18 s. 8 d. nigr.)
Item pro curialitate	8 s. nigr.
Summa per se	(8 s. nigr.)
Summa	3 l. 16 s. 10 d. 1 m.

Item die predicta (*Sept.* 20) apud Herenthals de nocte.

Ad panetriam.	
Pro pane	5 s. nigr.
Item pro caseo et nucibus .	2 s. 6 d.
Summa	7 s. 6 d.
Ad botelriam.	
Pro vino 9 ghelter . . . . , .	11 s. 7 d. 1 m. nigr.
Item pro veteri vino, deducto in providencia	11 s. 2 d. nigr.
Item pro servisia	2 s. 6 d. nigr.
Summa	25 s. 3 d. nigr.

Ad coquinam.

Pro carnibus bovinis et porcinis.	10 s.	10 d.	1 m. nigr.
Item pro pullis et lardo . . .	6 s.	3 d.	nigr.
Item minuta coquina.	3 s.		3 ob. nigr.
Summa	20 s.	2 d.	nigr.

Ad cameram.

Pro candelis sereis	3 s.	9 d.	nigr.
Summa per se	(3 s.	9 d.	nigr.)

Ad maerscalciam.

De 20 equis	28 s.		nigr.
Summa per se	(28 s.		nigr.)
Item pro curialitate.	15 s.		nigr.
Summa per se	(15 s.		nigr.)
Summa	4 l. 19 s.	8 d.	

Item feria 2 sequenti (*Sept.* 21) apud Beke de mane.

Ad panetriam.

Hospiti pro pane	5 s.	4 d.	nigr.
Summa per se	(5 s.	4 d.	nigr.)

Ad botelriam.

Pro cervisia	4 s.	6 d.	nigr.
Summa per se	(4 s.	6 d.	nigr.)

Ad coquinam.

Pro carnibus bovinis et porcinis ac ancis ac omnibus aliis cibariis	12 s.	5 d.	nigr.
Summa per se	(12 s.	5 d.	nigr.)

Ad marscalciam.

De 20 equis	11 s.	8 d.	nigr.
Summa per se	(11 s.	8 d.	nigr.)
Item pro curialitate.	6 s.	8 d.	nigr.
Summa per se	(6 s.	8 d.	nigr.)
Summa	2 l.	7 d.	

ITEM EODEM DIE (*Sept.* 21) DE SERO APUD BUSSCHUM DUCIS.

Ad panetriam.	
Hospiti pro pane	6 s. 6 d.
Item eidem pro caseo et nucibus	20 d.
Summa	8 s. 2 d.
Ad botelriam.	
Pro servisia	20 d.
Item pro novo vino	7 s. 6 d.
Item pro veteri vino	10 s. 8 d.
Summa	20 s.
Ad coquinam.	
Pro carnibus, volucribus et piscibus	17 s. 8 d.
Summa per se	(17 s. 8 d.)
Ad cameram.	12 d.
Summa per se	(12 d.)
Ad marscalciam.	
De 22 equis pro avena et feno	33 s. 10 d.
Summa per se	(33 s. 10 d.)
Item pro reparacione cellarum et ferratura equorum .	8 s.
Summa per se	(8 s.)
Item nautis in Hedel, in Bomel et in Culenborch . .	13 s. nigr.
Summa per se	(13 s. nigr.)
Summa	4 l. 20 s. 8 d.
Item in perdicione monete .	37 s. 2 d. nigr.
Summa per se	(37 s. 2 d. nigr.)

ITEM FERIA 3 POST MATHEI (*Sept.* 22), DOMINO EXISTENTE IN TRAJECTO DE SERO.

Summa de sero apud Trajectum 2 l. 4 s. 4 d.

ITEM FERIA 4 SEQUENTI (*Sept.* 23) IBIDEM.

(Summa . . . . . 6 l. 10 s. 2 d.)

ITEM FERIA 5 SEQUENTI (*Sept.* 24) IBIDEM.

Ad coquinam.

Item pro calumbis.	2 s.		
Item pro partrisis	5 s.	4 d.	
Item pro annetis.	6 s.	9 d.	
Item pro sespitibus	8 s.	4 d.	
Item pro lacte		8 d.	
(Summa	4 l.	2 s.	1 d.)

ITEM FERIA 6 SEQUENTI (*Sept.* 25) IBIDEM.

(Summa . . . . . 4 l. 9 s. 4 d.)

ITEM SABBATO SEQUENTI (*Sept.* 26) IBIDEM.

Ad panetriam.

Item pro butyro caseo et nucibus et pyris.	4 s.		
Ad botelriam.			
Item Slewijc pro vino novo, 44 tacis, taca pro 20 den.	3 l.	13 s.	4 d.
(Summa	9 l.	2 s.	8 d.)

Summatis de omnibus prescriptis usque ad recessum domini versus Brabanciam inter Ot*tonem* et Hubertum, scilicet Dominica post Mathei, deficiunt Ottoni 28 l. 6 s. 4 d.

Inde recepit 9 l. nigr. a domino E*gidio* de relaxacione de Altenna Sabbato post Remigii.

EXTRACTUS [1]).

DOMINICA ANTE [2]) MYCHAELIS (*Sept.* 27) IN HORST USQUE AD FERIAM 5 (*Oct.* 1) PER 4 DIES.

Jo*hanni* panetario Lumbardo pro pane et caseo et fructibus	4 l.	7 s.	4 d.
Totum teneor.			
Ad coquinam Arnoldo Cul.	6 l.	13 s.	8 d.
Inde solvi 3 l. 1 gr. minus.			
Item pro cervisia.		20 s.	
Solvi totum.			
Item pro turbonibus.		16 s.	
Solvi.			
Item in hospicio domini Svederi . . .			1 gr.
Item pro expensis domicelle et Frederici et expensis servi, qui duxit boves.		22 s.	
Item pro gingibero et vino in Renen		6 s.	7 d.
Summa.	14 l.	7 s.	7 d.

FERIA 5 IPSO DIE BEATI REMIGII (*Oct.* 1) IN TRAJECTO PER TOTUM DIEM.

Ad botellariam.

Ottoni pro 1 vase cervisie		7 s.	
Item pro novo vino 2 ame W*illelmo* Hond	6 l.	18 s.	8 d.
Fidejussores: dominus Svederus, Hub*ertus* et Ger*ardus* Bastard (ad) Martini.			
Summa.	11 l.	19 s.	8 d.

1) Dit extract is geheel afgedrukt.

2) Het handschrift heeft: *post* Mychaelis, doch zonder twijfel bij vergissing, zooals blijkt uit de volgorde der dagen; op de in het handschrift genoemde dagen (4—8 October) was de bisschop te Utrecht. (Zie blz. 389, 390.)

FERIA 6 SEQUENTI (*Oct.* 2) IN TRAJECTO.

Ad bottellariam.

Ottoni pro 1 vase cervisie	7 s.		
Item W*illelmo* Hond pro 1 ama antiqui vini	8 l.	3 s.	4 d.
Summa	8 l.	10 s.	4 d.
Summa diei	13 l.	2 s.	

SABBATO SEQUENTI (*Oct.* 3) IN TRAJECTO.

Summa diei	5 l.		10 d.

DOMINICA POST REMIGII (*Oct.* 4) IN TRAJECTO.

Bottellaria.

Pro cervisia nichil.			
Item Ger*ardo* Bastert pro 2 tacis vini	6 s.	8 d.	
Item Ottoni pro 1 taca vini.	3 s.	4 d.	
Summa botellarie	10 s.		

Ad coquinam.

Pro sneppen.	3 s.		
Item Gerard Bastard, omnibus usque hunc diem summatis inter me et ipsum, fuit summa, cum 2 tacis hodie sumptis, pro vino laghenis et aliis.	4 l.	2 s.	8 d.
Summa diei	8 l.	18 s.	10 d.

FERIA 2 POST REMIGII (*Oct.* 5) IN TRAJECTO.

Item pro carnibus porcinis Hildboud	17 s.		
Item Hollander pro mutone	8 s.		
Item pro pomis.			12 d.
Item pro speciebus Remboud	10 s.		
Hub*erto* pro pastillis.	6 s.	8 d.	
Item pro candelis, $22^1/_2$ (libras) candelarum [1]), faciunt	16 s.	6 d. nigr.	
Summa diei	6 l.	16 s.	6 d.

1) Er stond eerst: „Item pro candelis, 14 libras, libra pro 9 den, faciunt 16 s. nigr. 6 d." Dit is later veranderd als in den tekst.

FERIA 3 SEQUENTI (*Oct.* 6) IN TRAJECTO.

Ad bottellariam.

Pro 1 vase			8 s.	
Ger*ardus* Baster.	Item Henr*ico* Hardbol 3 tacas		10 s.	
	Item Pyrot pro 3 tacis.		10 s.	
Summa			28 s.	
Item pro torbonibus			5 s.	
Pro virgus				12 d.
Summa diei		5 l.	7 s.	4 d.

FERIA 4 POST REMIGII (*Oct.* 7).

Crist*ine* pro sneppen		4 s.	4 d.
Item Abben pro pullis		6 s.	6 d.
Summa diei	5 l.		2 d.

FERIA 5 POST REMIGII (*Oct.* 8).

Ad bottellariam.

Item $2^1/_2$ tacas vini Petri Romer		8 s.	4 d.
Item pro 1 taca Pirot		3 s.	4 d.

Ad coquinam.

Item Ghesen pro pullis		5 s.	4 d.
Item pro pluvier		4 s.	
Summa diei	4 l.	16 s.	6 d.

FERIA 6 SEQUENTI (*Oct.* 9) in TRAJECTO.

Pro harenc 150			12 s.	
Hub*ertus.*	Item pro lagenis		28 s.	
	Item Rampard		48 s.	
	Jo*hanni* de Flandria		35 s.	5 d.
Summa diei de mane cum marescalcia et expensis ordinariis		10 l.	6 s.	7 d.
Solvit Hubertus.	Item eidem Jo*hanni* de cella domini, que jacuit obligata		48 s.	

SIMILITER DICTA FERIA 6 (*Oct.* 9) DE VESPERE.

Pro turbonibus	18 d.
Item pro labor*antibus*	2 s. 6 d.
Item pro harinc	$2^1/_2$ s.
Summa diei.	2 l. 11 s. 8 d.

SABBATO SIVE DIE VICTORIS (*Oct.* 10) IN TRAJECTO DE MANE.

Pro zemen.	13 s.
Summa diei de mane	4 l. 4 s. 10 d.

Summa summarum expensarum, factarum Trajecti a die beati Remigii (*Oct.* 1) usque diem beati Victoris (*Oct.* 10) . . . . . 80 l. 6 s. 5 d.

Die Victoris (*Oct.* 10) computatis omnibus et summatis inter nos Jo*hannem* de Slewic et Hub*ertum*, ac Ottonem de expositis usque hunc diem, deficiunt Ottoni. 16 l. 16 s. [1]).

EXTRACTUS.

DIE VICTORIS (*Oct.* 10) DE VESPERE VENIT DOMINUS IN HORST, SIVE SABBATO DIE [2]).

Ad panetriam.	
Jo*hanni* Lumb*ard* pro pane et caseo .	11 s. 6 d.
Ad bottellariam.	
Hub*erto* 1 vas cervisie.	10 s.
Ad coquinam.	
Arnoldo Cul.	19 s. 10 d.
Summa de vespere.	2 l. 10 d.

DOMINICA SEQUENTI (*Oct.* 11) IN HORST.

Pro pane et caseo Jo*hanni* Lumb*ard*.	23 s. 6 d.

1) Deze alinea is in het handschrift doorgeschrapt.

2) De extract-rekening van het verblijf te Horst (Oct. 10—14) is geheel afgedrukt.

Coquina. Arnoldo Cul	2 l. 10 s.	
Summa.	3 l. 13 s.	6 d.

FERIA 2 SEQUENTI (*Oct.* 12) IN HORST.

Ad panetriam.

Jo*hanni* Lumb*ard*	23 s.	6 d.
Item Arnoldo Cul pro 1 vase cervisie	10 s.	
Item eidem Arnoldo ad coquinam . .	27 s.	10 d.
Item Renthmester pro turbonibus . .	21 s.	4 d.
Summa diei	5 l. 10 s.	6 d.

FERIA 3 SEQUENTI (*Oct.* 13) IN HORST.

Pro panibus et caseis Jo*hanni* Lumb*ard*	23 s.	6 d.
Item Arnoldo Cul pro carnibus et coquina	33 s.	4 d.
Item W. falc*onario*	3 s.	
Summa diei	2 l. 19 s.	10 d.

FERIA 4 (*Oct.* 14) DE MANE IN HORST.

Panetria. Jo*hanni* Lumb*ard* pro pane.	10 s.	
Item eidem pro lotrice	5 s.	
Arnoldo Cul pro cenapio et pullis . .	7 s.	
Item Leicen pro lectis		8 d.
Item Volquin		8 d.
Summa diei	23 s.	4 d.

Item extraordinarie pro expensis domicellarum, falconorum, Frederici et aliorum, uxori Bullen, usque feriam 4 post Victoris (*Oct.* 14). . . . 3 s. 7 d.

Item per Hubertum de expensis mactancium boves et candelis. . . . . 2 l. 3 s. 4 d.

Summa summarum a die Victoris (*Oct.* 10) in Horst usque ad feriam 4 sequentem (*Oct.* 14), per 5 dies, inclusis expensis domicelle et falconorum. 20 l. 18 s. 4 d.

Hub*ertus.*	Solvi Arnoldo Cul, sed mansi sibi feria 4 post Victoris	4 l.	6 s. 8 d.

FERIA 4 (*Oct.* 14) DE VESPERE IN TRAJECTO.

Coquina. Gy*selberto* Muddeken pro carnibus bovinis	9 s.	
Summa diei	3 l.	14 d.

FERIA 5 SEQUENTI (*Oct.* 15) IN TRAJECTO.

Pro carnibus porcinis Hug*oni*	9 s.	6 d.
Item Weymen pro sneppen	2 s.	4 d.
Item Grite Wolfs pro volucribus . . .	6 s.	6 d.
Item pro 5 caponibus	5 s.	
Summa diei	4 l. 15 s.	4 d.

FERIA 6 SEQUENTI (*Oct.* 16) TRAJECTI.

Item Ot pro candelis	3 s.	9 d.
Item Huberto per Bar*baram* (?)	4 s.	5 d.
Item pro roesel	2 s.	8 d.
Summa diei	5 l. 18 s.	

Summa summarum a feria 4 post Victoris (*Oct.* 14) usque ad feriam 6 sequentem (*Oct.* 16), per $2^1/_2$ dies . . . . . 13 l. 14 s. 9 d.

ITEM FERIA 2 POST ANIMARUM (*Nov.* 9), DOMINO EXISTENTE IN HORST DE SERO [1]).

Ad panetriam.

Jo*hanni* Lumb*ard* pro pane et caseo.	13 s.	6 d.
Summa per se	(13 s.	6 d.)

Ad botelriam.

Arnoldo Cul pro cervisia	5 s.	
Summa per se	(5 s.)	

1) De rekening van het verblijf te Horst (*November* 9—15) is geheel afgedrukt.

Ad coquinam.

Arnoldo Cul pro 12 pullis	9 s.	
Item pro mottone	5 s.	4 d.
Item pro 8 anetis	6 s.	8 d.
Item pro mostardo		16 d.
Summa	22 s.	4 d.
Summa de sero	2 l.	10 d.

ITEM FERIA 3 SEQUENTI IN VIGILIA BEATI MARTINI (*Nov.* 10) PER TOTUM DIEM.

Ad panetriam.

Jo*hanni* Lumb*ard* pro pane	33 s.	6 d.
Summa per se	(33 s.	6 d.)

Ad botelriam.

Ar*noldo* Cul pro vasis	10 s.	
Summa per se	(10 s.)	

Ad coquinam.

Ar*noldo* Cul pro 8 ancis	13 s.	4 d.
Item pro 11 volucribus	10 s.	
Item pro alleo		8 d.
Item pro 100 ovis	4 s.	2 d.
Pro 18 pullis	15 s.	
Pro mostardo	2 s.	
Summa	2 l. 5 s.	2 d.
Summa diei	4 l. 8 s.	8 d.

ITEM FERIA 4 (*Nov.* 11) IBIDEM, DIE MARTINI.

Ad panetriam.

Jo*hanni* Lumb*ard* pro pane	35 s.	6 d.
Summa per se	(35 s.	6 d.)

Ad botelriam.

Ar*noldo* Cul pro vase cervisie	10 s.	
Summa per se	(10 s.)	

Ad coquinam.

Ar*noldo* Cul pro 3 ancis	5 s.	

Item eidem pro 9 volucribus	6 s.		
Item pro piscibus et buckingis	2 s.	2 d.	
Item pro ovis.		25 d.	
Item pro farina.		12 d.	
Item eidem pro mostardo		16 d.	
Item Jo*hanni* Barbit*onsori* pro caseis.	2 s.		
Summa.	19 s.	7 d.	
Summa diei	3 l.	5 s.	1 d.

Item feria 5 sequenti (*Nov.* 12) in horst.

Ad panetriam.

Jo*hanni* Lumb*ard* pro pane et caseo.	31 s.	6 d.
Item lotrici, uxori Barb*itonsoris* . . .	5 s.	
Summa.	36 s.	6 d.

Ad botelriam.

Nichil.

Ad coquinam.

Ar*noldo* Cul pro 8 volucribus	6 s.	4 d.
Item eidem pro snippis.		8 d.
Item eidem pro 12 pullis	9 s.	
Item pro mostardo.	2 s.	
Item eidem pro vectura		20 d.
Summa.	19 s.	8 d.
Summa diei.	2 l. 16 s.	2 d.

Item de expensis extraordinariis:

Gerardo Renthemester pro turbonibus a feria 2 post Animarum de sero usque feriam 5 inmediate sequentem	37 s.	8 d.
Item Ar*noldo* Cul pro sale	2 l. 12 s.	4 d.
Item servis, adducentibus boves et porcos, et pro avena.	15 s.	8 d.
Summa providencie	5 l. 5 s.	8 d.
Item pro ferratura	4 s.	7 d.

ITEM FERIA 6 (*Nov.* 13) IBIDEM PER TOTUM DIEM.

Ad panetriam.

Jo*hanni* Lumbard pro pane et caseo.	25 s.		
Summa per se	(25 s.)		

Ad botelriam.

. . . . . .

Ad coquinam.

Ar*noldo* pro scelvis 21 et 100 witinc.	14 s.	8 d.	
Item Ar*noldo* Cul pro luceis et gruncis	16 s.		
Item Ar*noldo* Cul pro buckingis . . .	6 s.	3 d.	
Item eidem pro anguillis.	2 s.		
Item eidem pro mostardo	2 s.		
Item eidem pro butyro.		16 d.	
Item eidem pro aceto.		10 d.	
Item eidem pro auferis (?).		6 d.	
Item eidem pro vectura		4 d.	
Summa coquine	2 l.	3 s.	11 d.
Summa diei	3 l.	8 s.	11 d.

ITEM SABBATO SEQUENTI (*Nov.* 14) IBIDEM.

Ad panetriam.

Jo*hanni* Lumb*ard* pro pane et caseo.	24 s.	
Summa per se	(24 s.)	

Ad botelriam.

Arnoldo Cul pro cervisia.	5 s.	
Item eidem pro vectura		4 d.
Summa	5 s.	4 d.

Ad coquinam.

Ar*noldo* Coc (?) pro witinc.	6 s.	
Item Arnoldo Cul pro 8 luceis et brisinis et parvis piscibus	25 s.	8 d.
Item eidem pro buckingis	4 s.	2 d.
Item eidem pro vectura		4 d.
Item eidem pro mostard		16 d.
Item eidem pro ovis		16 d.

Item Jo*hanni* Barbitonsori pro butyro et caseo		3 s.	
Summa	2 l.		16 d.
Summa diei	3 l.	10 s.	8 d.

ITEM DIE DOMINICA SEQUENTI (*Nov.* 15) IBIDEM DE MANE.

Ad panetriam.

Jo*hanni* Lumb*ard* pro pane et caseo		10 s.	
Summa per se		(10 s.)	
Ad botelriam.			
Nichil.			
Ad coquinam.			
Arnoldo Cul pro anca			18 d.
Item eidem pro 6 pullis		5 s.	2 d.
Item pro curruka domini pro un*guento*			16 d.
Item pro calceis Pirinc		2 s.	
Item pro volucribus traditis oblivioni		2 s.	
Summa		12 s.	
Item pro expensis filie domini per istam reysam	5 l.		
Item extraordinarie Ger*ardo* Renthemester pro turbonibus		9 s.	6 d.
Summa	5 l.	9 s.	6 d.
Item Renthemester pro 3 plaustris turbonum		9 s.	6 d.
Item Ot pro retis Hasonis		4 s.	
Summa		13 s.	6 d.
Summa diei	7 l.	5 s.	

Summa summarum expensarum, factarum in Horst a feria 2 post Animarum (*Nov.* 9) de sero usque ad Dominicam post Martini (*Nov.* 15) de mane, per 6

dies, inclusis expensis filie domini per unam reysam . . . . . 32 l. 16 s.

Dominica post Martini (*Nov.* 15) sero in Trajecto.

Femberto pro 8 tacis novi vini. . . .	16 s.		
Pro torff.	4 s.		
Summa diei.	3 l.	7 s.	4 d.

Feria 2 post Martini sequenti (*Nov.* 16).

Pro pedibus porcorum			18 d.
Pro pisis.			12 d.
Summa diei.	5 l.	12 s.	10 d.

---

feria 3 post Martini (*Nov.* 17) Trajecti.

Th*eoderico* (?) de Hoghenstraten 3 tacas	8 s.		
Item Ger*ardo* Bastert pro cannis. . .	3 s.		
Summa diei.	6 l.	12 s.	10 d.

Feria 4 sequenti (*Nov.* 18) Trajecti.

Item Th. de Hoechstraten pro 6 tacis	16 s.		
Pro 400 scutellis	12 s.		
Pro turbonibus.	27 s.		
Summa diei.	7 l.	9 s.	8 d.

Feria 5 sequenti (*Nov.* 19) in Trajecto.

Ger*ard* Bas*tert* Palaes 11 tacas et 1 michgliin novi vini.	18 s.	9 d.	
Item T. Hogerstraten 3 tacken	8 s.		
Item pro 5 pullis pro Jacomi (?). . .	3 s.	6 d.	
Summa diei.	4 l.	14 s.	8 d.

Feria 6 sequenti (*Nov.* 20) in Trajecto.

Item Th. de Hoestraten $4^1/_2$ tacas . .	12 s.	
Item pro tabula Gerardo.	2 s.	8 d.
Item pro 200 allecibus	8 s.	

Item pro 13 carpis.	5 s.	6 d.
Item pro brasemis.	11 s.	
Item pro 100 ovis	3 s.	4 d.
Item Ot pro speciebus	15 s.	8 d.
Summa diei.	6 l. 19 s.	2 d.

SABBATO SEQUENTI (*Nov.* 21) IN TRAJECTO.

Th. de Ghoherstraten pro 4 tacis . .	10 s.	8 d.
Item Ger*ardo* ten Nyendal $^1/_2$ tacam		20 d.
Summa diei.	6 l. 13 s.	2 d.

DOMINICA SEQUENTI SIVE DIE CECILIE (*Nov.* 22) IN TRAJECTO.

Th. de Hogerstraten $5^1/_2$ tacas	14 s.	8 d.
Claus Hardbol 1 tacam.	2 s.	8 d.
Item pro $^1/_2$ porco Eg*idio* Epel. . . .	10 s.	
Summa diei.	6 l. 17 s.	10 d.

FERIA 2 SEQUENTI, DIE CLEMENTIS (*Nov.* 23) IN TRAJECTO.

Th. de Hoghenstra*ten* pro $7^1/_2$ tacis .	20 s.	
Pro quartali bovis	12 s.	
Pro mutone dimidia.	4 s.	
Item pro 3 drievoet.		18 gr.
Summa diei.	9 l. 19 s.	

FERIA 3 IN VIGILIA BEATE KATERINE VIRGINIS (*Nov.* 24).

Th. de Hogerstraten pro 3 tacis . . .	8 s.	
Pro turbis	11 s.	
Summa diei.	6 l. 4 s.	8 d.

FERIA 4 SEQUENTI, BIE BEATE KATERINE VIRGINIS (*Nov.* 25).

Item Th. ter Hoghenstra*ten* 1 tacam.	2 s.	8 d.
Claus Hardbol pro 7 tacis.	18 s.	8 d.
Item ter Erenbrectsteyne $^1/_2$ tacam .		20 d.
Summa diei.	6 l. 19 s.	9 d.

FERIA 5 SEQUENTI POST KATERINE VIRGINIS IN (*Nov.* 26) IN TRAJECTO.

Item pro smoud	16 d.
Item Huberto pro granato	2 s. 8 d.
Summa diei	6 l. 14 s. 4 d.

FERIA 6 POST KATERINE VIRGINIS (*Nov.* 27) TRAJECTI.

Item pro 150 allecibus	8 s. 6 d.
Item pro brasamis	8 s.
Item pro pac . . (?)	3 s.
Item pro anguillis	6 s.
Item pro harinc	4 s. 6 d.
Item pro buckenc	2 s.
Summa	8 l. 3 s. 10 d.

SABBATO SEQUENTI (*Nov.* 28) IN TRAJECTO.

Pro granatis	2 s. 8 d.
Camera.	
Pro . . libris candelarum Ghesen. . .	25 s. 6 d.
Marscalcia.	
Item pro ferratura	5 s. 6 d.
Summa diei	10 l. 9 s. 6 d.

DOMINICA SEQUENTI POST KATERINE (*Nov.* 29) TRAJECTI.

Bottellaria.	
Pro cervisia Ot	7 s. 6 d.
Ten Doem pro 9 tacis	14 s. 2 d.
Item Claus Hardbol 4 tacas	10 s. 8 d.
Summa summarum	32 s. 4 d.
Summa diei	6 l. 22 d.

FERIA 2 SEQUENTI (*Nov.* 30) TRAJECTI.

Item Clays Hardebolle pro 2 tacis . .	5 s. 4 d.
Item pro parvis volucribus	3 s.

Item pro volucribus		6 s.	8 d.
Item pro latere carnium		14 s.	
Summa diei	7 l.	2 s.	5 d.

Item pro turbonibus et candelis Huberto		17 s.
Item eidem pro ceris et expositis pro Petro de granato	3 l.	9 s.
Item magistro Hug*oni* de antiquo vino	4 l.	
Item Petro Cop, nunc utique solvende	7 l.	
Item Ot pro 400 scutellis et coquina		16 s.

Summa summarum expensarum, factarum Trajecti a Dominica post Martini (*Nov.* 15) usque crastinum Andree (*Dec.* 1), per 16 dies [1]. . . .

FERIA 3 SEQUENTI (*Dec.* 1) TRAJECTI.

W. Covoet		4 s.	
Summa de mane	4 l.	2 s.	4 d. [2]

1) Deze post is doorgeschrapt.

2) Er zijn hierna nog vele witte bladen in het register. Blijkbaar ging het hof op reis, daar de afrekening van 1 December des morgens plaats had; nog den vorigen avond had Hubert van Budel allerlei buitengewone uitgaven verrekend en zijn boek afgesloten.

Op de drie laatste bladzijden van het register staat nog het volgende:

Ista sunt soluta per episcopum Brachill*ensem* (?) de emolumentis ex Frisea, quando nuper et ult*imo* ibidem fuit.

Primo Huberto ex Frisia in moneta Frisonica . . . 200 flor.

Item pro friorrucuris (?) in Leodio, per dominum Johannem. . . . . 100 flor.

Item Jacobo de Foro piscium de liberatura pan*is* . . . . . 100 flor.

Item die Victoris Huberto. . . . . 100 flor.

de quibus dominus Gy*selbertus* de Bronchorst optinuit 20 flor.

Summa. . . . . 500 flor.

Inde habet quitanciam.

Item idem episcopus habet recessum de 33 florenis, receptis de ecclesia de Steenland.

Item in eodem recessu de mula de 30 florenis.

Et sic est dicto episcopo officium pontificale obligatum pro 500 florenis et pro 63 florenis.

Ista fuerunt ordinata per dominum Gy*selbertum* de Bronchorst et Hubertum die Victoris anno Domini 1332.

Dominus Arnoldus Bruneel, presbyter curatus de Groda, captivatus in Horst propter graves excessus contra Andream Herdo de Biervliet, qui non emittetur nisi dicto Andree sit satisfactum etc.

Pro Ottone de Laer:

Primo de domo edific*anda*.	32 l.
Item de collocacione domus.	26 l. 8 s.
Item de comestus jacencia apud Jo-*hannem* Wendelmodis.	38 l.
Item de equo Ottonis.	16 l.
et super comestus jacencia ejusdem .	18 l.
Summa.	130 l.

Dicta summa deberet acquiri pro 32 libris, et sic littera deberet continere 162 libras.

DIVERSORIUM VAN DEN BISSCHOP.

1331—1333.

DIVERSORIUM VAN DEN BISSCHOP.

1331—1333.

1. *De bisschop verpandt aan heer Henric van Solms het schoutambt van Twente.* 24 Januari 1333.

Wi Jo*han*, by der ghenaden God . . bisscop tUt*recht*, maken cond allen luden, dat wi enen edelen manne heren Henric, grave van Zolmis ende here van Ottensteyne, bevolen hebben ende bevelen met desen brieve, onse scultambocht van Tventhe te bewaren ende te berechten tot onser eere ende onsen orbaer ende tot onses ghestichtes als een scoute sculdich is te done een jaer na den date van desen brieve, ons of denghenen, dien wiet bevelen, van allen vervalle ende dat daerthoe behoerd gode rekeninghe te done, als hi ons ghezekerd heft ende ghesvoren. Ende gheloven hem voer sinen daghelix cost 300 l. svarter Torn., enen goden groten coninx Torn. voer 16 penninghe gherekent, jaerlix alse langhe als hi in onsen scultambocht voerseyt is; maer waer dat zake, dat hi anderen cost of scaden lede in oerbaer onses lands, die openbaer waren, als in hervarden ofte in reysen, van vancnesse siinre of zinre knechte of dergheenre, die daer met hem waren, in onser oerbaer, ofte van verlise van parden, dat selwi hem versetten tot goder rekeninghe sonder archelist. Ende want ons here Henric voerseyt gheleend heft in ghereden ghelde

600 l. dies voerseyden payements, die wi ghekeerd hebben in kenliker noetzake onses ghestichtes, so ghelovewi hem of sinen eerfnamen, ghebrake siins, dat God verbyeden mote, in goden trouwen van desen voerseyden scultamb[ochte] nyet tonsetten, wi en hebben hem vol ende al ghenoech ghedaen van desen [voer]seyden ghelde ende van allen cost ende scaden, als hiir voerscreven staet, na der tiid dat beloept, tot goder rekeninghe ende sonder alrehande archelist; ende wanneer dat wi hem na desen jaere siin ghelt betaelt ende ghenoech ghedaen hebben, alse voerscreven is, so sel hi bynnen eenre manet daerna sonder enegherhande wederseghen onse voerseyde scultambocht rumen ende vertyen. In oerconde dies briefs bezegelt met onsen segel. Ghegeven int jaer ons Heren 1333 dies Zonendaghes na sinte Agneten dach.

2. *Commissie voor heer Henric van Solms als schout van Twente.* 24 Januari 1333.

Wi Jo*han* etc., dat wi enen edelen manne heren Henric, grave van Zolmis ende here van Ottens*teyne*, bevolen hebben ende bevelen met desen brieve, onsen scultambocht van Tventhe te [bewaren] ende te berechten tot onser eer ende tot onses ghestichtes oerbaer ende ons, alse een scolte sculdich is te done, een jaer na den date van desen brieve, ons oft denghenen, dien wiet bevelen, van allen vervalle ende dat daertho behoerd ghode rekeninghe te done, als hi ons ghezekerd heft ende [ghesvoren]; waeromme wi bidden ende onbieden al onsen borchmannen, mannen ende dyenst[mannen], stede ende ghemeente van onsen lande van Tventhe, dat si heren Henric grave van Zolmis, onsen scolte voerseyt, onse land helpen bewaren ende [hem] doen als si onsen ghe-

warden scoute (sculdich) siin te done. In oerconde dies briefs bezegelt met onsen segel. Ghegeven int jaer ons Heren 1333 dies Zonendaghes na sinte Agneten dach.

3. *De bisschop belooft heer Henric van Solms als schout van Twente het kasteel van Goor of van Diepenheim tot zijne woning in te ruimen.* 24 Januari 1333.

Wy Jo*han*, bi der ghenaden God .. bisscop tUtr*echt*, maken cond allen luden, dat wi ghelovet hebben ende gheloven met desen brieve in goeden trouwen enen edelen manne heren Henric, grave van Zolmis ende here van Ottensteyn ridder, onsen scolten van Tventhe, onse huys van Ghore te leveren vri ende los tusschen nu ende Pinxteren naestcomende tot siinre woninghe, den tiid dat hi onse scolte wesen zal op Tventhe, ofte onse huys van Dyepenem; ende weerd dat wi hem leverden onse huys van Dyepenem voerseyt, so soudewi hem gheven daeraf ende van den gherichte, dat daertho behoerd, to houden ende te verwaren met onsen scoltambach van Tventhe een jaer na den daet van desen brieve, van zine daghelix cost 100 l. svarter Torn., in allen maniren alse onse brief spreket, den hi van ons hevet op onse scoltambocht van Tventhe, uteghenomen die rechte renthe, die toer heerscap van Dyepenem thobehoerd, die wi bevolen hebben to boeren onsen renthemester van Tventhe. In oerconde dies briefs bezegelt met onsen segel. Ghegeven int jaer ons Heren 1333 dies Zonendages na sinte Agneten dach.

4. *Heer Henric van Solms belooft, eene maand na de betaling der door hem aan den bisschop geleende geldsom het schoutambt van Twente met het daarbij ingeruimde kasteel te verlaten.* 24 Januari 1333.

Wy Henric, grave van Zolmis ende here van Otten-

steyne ridder, doen cond allen luden, dat wi ghezekerd hebben ende ghesvoren enen eersamen vader in Goede, heren Johanne bisscop van U*trecht*, dat wi bynnen eenre maent naden dat hi ons ghenoech ghedaen heft van alzulken ghelde, als wi hem gheleend hebben, ende van anderen voerwaerden, alse sine brieve houden, die wi van hem hebben, hem ziin scultambocht ende ziin huys, die wi onderhebben, zoelen rumen, ende zine brieve, die wi daerop hebben, wederleveren met goden trouwen zonder alrehande archelist. In oerconde dies brieves bezegelt met onsen segel. Ghegeven int jaer ons Heren 1333 dies Zonendaghes na sinte Agneten dach.

5. *Reces voor het saldo der rekening van het rentmeesterambt van Salland.* 15 Januari 1333.

Anno Domini 1333 feria 6 post Ponciani computavit Wilhelmus Pelegrini coram domino episcopo in Davantria, prout in litteris sequentibus continetur:

Wy Johan, by der ghenaden Goeds .. bisscop tU*trecht*, maken cond allen luden, dat wi int jaer ons Heren 1333 dies Vriedages na sinte Ponciaensdach in onser cameren te Deventer, daerover waren eersame lude, haer Suer van den Boetslare, scolaster tot Oudemunster tUtrecht, haer Aernout van Yselsteyne ridder, haer Hubrecht persoenre van Axel, haer Beernt, onse rentemester van Tvente, ende Pyerot van der Dole, ontfanghen hebben rekeninghe Willaems heren Pilgrims zone van Zutvene, ons rentemesters van Salland, van allen obbueren ende utgheve in dien voerseyden renteambochte tot desen daghe to. Ende alle stucken tuschen ons ende hem ghesummeerd, naden dat sine rekeninghe hout, so blivewi hem sculdich 840 l. 17 s. 11 d. svarter Tornoyse; in miinringhe welcker scult wi hem bewisen ende laten 651 mod. rogghen ende

1 scepel rogghen, 889 mod. coerns Deventersche mate, die hi ons in sijnre rekeninghe voerseyt overgaf ende bewijsde in afterstalle voer 600 l. payments voerseyt, in alsulker vorwaerd, dat hi dat voerseyde zaet trouwelijc ende onvertiecket als hi best mach inwinnen sal tuschen dit ende Mitvasten naestcomende; maer waer dat sake, dat hiis niet al utwinnen en conste ofte mochte, dat sal hi ons bewisen, ende wi sullent hem ghelden nadien dat beloept na den ghelde, daer wijt hem voer ghelaten hebben, sonder alrehande archheyt. Voerd so blijft ons Willam voerseyt sculdich van onser rente 93½ mod. haveren dier voerseyder maten. In oerconde des briefs beseghelt mit onsen seghel. Ghegheven int jaer ons Heren 1333 des Vridaghes na sinte Ponciae(n)s dach.

6. *De bisschop verpandt aan Willem Pilgrimssoon van Zutfen het rentmeesterambt van Salland.* 19 Januari 1333.

Wi Johan, bi der ghenaden Goods bisscop tUtrecht, doen cond allen denghenen, die desen brief sien sullen of horen lesen, dat wi Willame Pilgrimzone van Sutfene onse rentemester-ambocht van Salland bevolen hebben ende bevelen mit desen theghenwoerdichghen brieve een jaer na deser tijt te verwaerne tot onser orbaer, al onse sekere rente van Zalland ende vervalle, die tot desen voerseyden ambochte behoren, van onser weghen op te boren ende in te manen ende ons daerof rechte rekeninghe te doenne. Van wulcken ambochte te verwaren wi Willame voerseyt ghelovet hebben ende gheloven des jaers 200 l. svarter Tornoyse voer sinen daghelix cost ende arbeyt, die wi wille, dat hi opbore uit desen voerseyden ambochte van Zalland. Voert ghelovewi hem Willame voerseyt, dat wi hem ofte houder des briefs, ghebrake sijns, uit desen voerseyden ambochte niet

doen sellen noch ontsetten, wi en hadden hem ghenoech ghedaen van desen 200 l., na der tijt dat beloept, ende van allen dinghen, die hi ons ghewonnen, gheleent oft utghedaen heeft ofte noch utdoen, winnen ofte lenen sal, tot ghoeder rekeninghe sonder arghelist; behoudelic ons, to wulker tijt binnen desen jare wi Willame vorseyt voldaen hebben, also als voersproken steyt, dat wi hem van onsen voerseyden rentemester-ambochte ontsetten moghen sonder enichgherhande wederspreken, ende daer onsen vrien wille mede te doenne. In oerconde des briefs beseghelt mit onsen seghel. Ghegheven int jaer ons Heren 1333 des Dinxdaghes na sinte Ponciaens dach.

Item Willelmus Pelegrini habet unum recessum de expensis, factis in Daventrie usque ad feriam post Ponciani 129 lib. 10 sol.

Item habet litteram, quod potest acquirere 25 marc. ad dampnum usque medium Jejunii, quas habuit Vinandus Ridder, de vino.

Item habet Willelmus Pelegrini quitanciam de 800 libris, receptis de exactione hominum, de quibus dicto domino episcopo satisfecit feria 3 post Conversionem sancti Pauli.

7. *De bisschop beveelt het proces van den klerk Arnold van Neuss tegen Sweder van Godelinchem, kanunnik van St. Pieter te Utrecht, dat hij vroeger aan zijne eigene uitspraak voorbehouden had, voor den deken van Oudmunster voort te zetten.* 23 Februari 1333.

Johannes, Dei gracia episcopus Trajectensis, universis clericis subditis nostris salutem in Domino sempiternam. Cum, sicut accepimus, Arnoldus de Nucya, clericus Trajectensis, se per nos gravatum asserens ex eo, quod causam, quam super canonicatu et prebenda ecclesie sancti Petri Trajectensis, quos se assecutum asserit, coram officiali nostro Trajectensi movebat seu

movere intendebat domino Suedero de Ghodelinchem, canonico ibidem, aliisque, qui sua crederent interesse, nostre cognicioni reservavimus, (ad) sedem apostolicam appellarit, nos gravamen hujusmodi, si quod est, effectualiter tenore presencium revocantes, salvis eidem Arnoldo expensis de jure salvandis, vobis et cuilibet vestrum in virtute sancte obediencie districte precipimus et mandamus, quatenus statim visis presentibus accedentes quo propter hoc fuerit accedendum, premissa omnia et singula dicto Arnoldo et aliis quorum interest insinuare curetis; citantes cum hoc eosdem peremptorie coram venerabili viro domino Rutghero decano ecclesie sancti Salvatoris Trajectensis, cui in hoc vices nostras committimus, ad feriam 2 post Dominicam Reminiscere, ad procedendum in eadem causa secundum processus officialis nostri predicti ulterius, prout dictaverit juris ordo. Et quid in premissis feceritis dicto domino decano rescribatis vos, qui presens mandatum fueritis exsecuti. Datum anno Domini 1333 in vigilia beati Mathie Apostoli.

8. *De bisschop stelt heer Walraven van Benthem aan tot schout en rentmeester van Salland.* 24 December 1332.

Wi Johan etc., dat wi heren Walraven van Benthem ridder, onsen neve, bevolen hebben ende bevelen mit desen theghenwoerdichghen brieve een jaer na deser tijt te verwaren onse scultambocht van Zalland ende onse rentemester-ambocht van Zalland voerseyt mit allen dien vervallen, die tot dien tven ambochten behoren, van onser weghen te berechten, op te boren ende in te manen ende ons daerof rechte rekeninghe te doenne; van wulcken ambochte wi heren Walraven voerseyt gheloeft hebben ende gheloven 300 pont svarte des jaers, alse van den scultambochte voerseyt voer sijn arbeyt ende sinen daghelixscen cost, ende 200 l.

desselven payments sjaers voer sinen cost, dien hi doen sal, dat rentemester-ambocht te bedriven; maer want hi eerst intreden sal in onse rentemester-(ambocht) des Sonnendaechs dien men heyt Letare in der vastenne naestcomende, so sel hi ons afslaen van dien 200 l. voerseyt dat beloept min dan een jaer na der tijd. Maer waer dat sake, dat hi in noetsake onsen ghestichts bi onsen gheheyte of onses raeds maerre cost daden of scaden nemen, dien ghelovewi hem te ghelden tot goder rekeninghen. Ende want wi willen, dat hi [1]) dat voerseyde ghelt ute onsen ambochten voerscreven opbore, so ghelqvewi heren Wolraven voerseyt, dat wi hem of denghenen, die houder is des briefs, ghebrake sijns, ut desen voerseyden ambocht niet doen en sellen noch ontsetten, wi en hadden hem ghenoech ghedaen van den voerghenoemden ghelde ende van allen dinghen, die hi ons ghewonnen, gheleend ofte utghedaen heeft of noch utedoen, winnen of lenen sal, tot ghoeder rekeninghe sonder arghelist. In oerconde des briefs beseghelt mit onsen seghel. Ghegheven int jaer ons Heren 1332 op Korsavond.

9. *De bisschop erkent schuldig te zijn aan heer Walraven van Benthem* 1200 *pond zwarte Tournoysen en verpandt hem daarvoor de schout- en rentmeesterambten van Salland.* 24 December 1332.

Wi Johan etc. maken cond allen luden, dat ons haer Walraven van Benthem ridder, onse lieve neve, gheleent heeft ende al betaelt 1200 l. svarter Tornoyse, die wi ghekerd hebben in kenliken orbaer ons ghestichts, ende gheloven hem oftenghenen, die houder waer des briefs, ghebrake sijns, niet te doenne utten scoutambocht ende rentemesterambocht van Zalland,

1) Het handschrift heeft: „si".

hem en waer dese 1200 l. voerseyt vol ende al betaelt, mit ander sulcker scout als wi hem sculdich sijn ter ghoeder rekeninghe, ende sinen brieve houden, die hi van den ambochten hevet voerseyt. In oerconde des briefs beseghelt mit onsen seghel. Ghegheven int jaer ons Heren 1332 op Korsavond.

10. *De bisschop draagt aan den Domdeken de berechting der hem voorbehoudene geestelijke strafzaken tot wederopzeggens toe op.* 23 Februari 1333.

Johannes, Dei gracia episcopus Trajectensis, dilecto nobis in Christo Henrico, decano nostre ecclesie Trajectensis, salutem in Domino sempiternam. Cum ab hominibus nostre civitatis ac dyocesis Trajectensis super casibus penitencialibus, nobis dumtaxat de jure vel statuto specialiter reservatis, non poterit ad nos multociens faciliter recursus haberi, de vestra discrecione quamplurimum confisi, vobis penitenciarie nostre curam usque ad specialem nostram revocacionem committimus per presentes. Harum nostrarum testimonio litterarum. Datum Trajecti anno Domini 1333 in vigilia beati Mathie Apostoli.

11. *De bisschop erkent schuldig te zijn aan graaf Reynald van Gelder* 1900 *pond zwarte Tournoysen.* 26 Februari 1333.

Wi Johan, bi der ghenaden Goods bisscop tUtrecht, maken cont allen denghenen, die desen brief sien sullen of horen lesen, dat wi enen hoghen edellen man ende vermoghenden heren Reynald, greve van Ghelren ende van Zutphen, onsen lieven svager, gheloeft hebben ende gheloven in ghoeden trouwen, te ghevenne ende te betalene op sinte Jans dach tot Midzomer of daerna binnen viertien daghen onbegrepen naestcomende 1900 pont svarter, die ghenghe ende gheve sijn, te ghoder rekenninghen of payment als daerthe-

ghens beloept, tot Zutphen of tot Arnem op des greven gheleyde voerseyt buten onsen stichte te leveren. In oerconde des briefs beseghelt mit onsen seghel. Ghegheven int jaer ons Heren 1333 des Vridaghes na Invocavit.

12. *De bisschop draagt den proost van St. Jan te Utrecht op, den hem door het Domkapittel voorgedragenen Florens van den Zande als deken van Bommel te bevestigen.* 1 Maart 1333.

Johannes, Dei gracia episcopus Trajectensis, honorabili viro domino Ar*noldo*, preposito et archidyacono ecclesie sancti Johannis Trajectensis, salutem in Domino sempiternam. Nuper Florencius de Zande presbyter, canonicus ecclesie Bomelensis, nostre Trajectensis dyocesis, per honorabiles viros decanum et capitulum ecclesie nostre Trajectensis, asserentes eidem Florencio per thezaurarium dicte ecclesie Trajectensis, ad quem hoc spectat, de decanatu dicte ecclesie Bomelensis fore provisum, et eis eundem Florencium per ipsum thezaurarium presentatum, nobis per ipsos postea presentandum, ad eundem decanatum nobis extitit presentatus; et pro parte eorundem presentancium supplicatum humiliter, quatenus hujusmodi provisionem de dicto decanatu, eidem Florencio ut premittitur factam, divino (?) intuitu confirmare dignaremur. Verum quia nos diversis et arduis negociis nobis incumbentibus impediti, hujusmodi confirmacionis negocio ad presens intendere non valemus, de vestra discrecione quamplurimum confisi, vobis in eodem confirmacionis negocio per presentes committimus plenarie vices nostras, mandantes vobis, quatenus ad provisionem ipsam confirmandam vel infirmandam, vocatis qui fuerint evocandi, et alia racione proxima (?) procedatis. Harum nostrarum testimonio litterarum. Datum anno Domini 1333 feria 2 post Reminiscere.

13. *De bisschop draagt aan de pastoors van Waerdeke en Rijs op, om te onderzoeken, of over de kerk van Forwalde terecht het interdict is uitgesproken wegens een gevecht op het kerkhof.* 1 Maart (1333).

Johannes etc. in Christo nobis dilectis Eg*idio* Everardo (de) Waerdeke, Meyntato de Riis ecclesiarum rectoribus etc. Ex parte T. nobis oblata peticio continebat, quod cum ipsi, animo defendendi se contra T. raptorem publicum et suos complices, ipsos hostiliter invadere molientes, et propter tuicionem (?) corporum et spem ecclesiastice libertatis intraverint ecclesiam de Forwalde, nullasque violencias manuales per se vel per alios infra dictam ecclesiam seu cymiterium contiguum eidem in ipsum aut ejus complices perpetraverint, tamen in Stavria et in Bodelsvaert Christianitatis decani et officiales foranei inponunt eisdem, quod dictam ecclesiam per premissa violaverint, contra eos et dictam ecclesiam eorum processus, suspensionis excommunicacionis et interdicti sentencias continentes, fulminando, qui tamen sunt legitima eorundem appellacione suspensi, ut eis super hiis subvenire remedio oportuno dignaremur; nosque de vestra discrecione confisi, volentes in sua unumquemque justicia componere, vobis et cuilibet vestrum in solidum super premissis omnibus et singulis inquirendi et congnossendi plenam et liberam concedimus facultatem, mandantes vobis et vestrum cuilibet, quatinus, si ita omne repereretur, vocatis ad hoc vocandis, vice et auctoritate nostra [1]) declaretis eos non fore excommunicacionis suspensionis et eorum ecclesiam interdicti sentenciis irrititos, dictosque processus cassetis et annulletis, sicut de jure fuerit faciendum, facientes quod

1) Het handschrift heeft: „vestra".

decreveritis etc. Testes autem etc. Datum feria 2 post Reminissere.

14. *De bisschop draagt aan eenige geestelijken op, om eenige door den geëxcommuniceerden abt van Dokkum gepleegde handelingen nietig te verklaren.* (1 Maart 1333?).

Johannes, Dei gracia episcopus Trajectensis etc., dilectis nobis in Christo Paore(?) et Ullardo, decanis Christianitatis in Costerha, ac Wyardo, curato ecclesie beate Marie in Liewerdia [1]), salutem etc. Cum Gherbrandus, abbas monasterii in Dockinghen, jamdudum auctoritate nostra, cui eciam se subjecit pro recognicione, fuerit majoris excommunicacionis sentencia publice innodatus, eandemque sentenciam jam pluribus annis animo sustinuerit indurato, divina nihilominus profanando ac de cura animarum commissione, institucione personarum ecclesiasticarum beneficiis ecclesiasticis et desti(tu)cione earundem, necnon de jurisdiccione nostra eciam se intromittendo, sentencias interdicti suspensionis et excommunicacionis fulminando, et cum eo excommunicato non liceat nostra(?) prohibicione(?) id exigente, vobis et cuilibet vestrum etc. mandamus, requisiti etc., quatinus omnes collaciones beneficiorum, presentaciones, instituciones, destituciones ac cure animarum commissiones, postquam hujusmodi sentencia fuit in eundem abbatem auctoritate nostra lata, ac sentencias suspensionis excommunicacionis et incerdicti, ab eodem de facto promulgatas, et presertim in Ludolphum rectorem ecclesie in Thonovic(?) et suos parrochianos, Alardum rectorem ecclesie in Eegwer et suos parrochianos ac in personatibus Hoelwer, Dockinghe et Ghaest, quos omnes in hiis scriptis revocamus, cassamus et annullamus, immo pocius cassas

1) Het handschrift heeft: „Liewerdiardia".

irritas et nullas declaramus, sic per nos fore cassatas revocatas et annullatas ac nullas cassas irritas declaratas, auctoritate nostra publice nuncietis, inhibentes universis Christifidelibus, tam regullaribus quam secularibus, ne eidem abbati sic excommunicato in alio obediant vel reverenciam exhibeant aut secum participent colloquio, alloquio aut aliquo humanitatis sollacio, donec resipuerit [1]) et a nobis meruerit absollucionis beneficium optinere, cum intimacione, quod si non fecerint, contra ipsos contrarios et rebelles ad excommunicacionis, suspensionis et interdicti sentencias et alias penas graviores, prout de jure poterimus, procedemus.

15. *Aanteekening over het door den bisschop aan heer Herbaren van Liesvelt verleende verlof, om op het huis Herten de mis op een draagbaar altaar te vieren.* (1 Maart 1333?)

Dominus episcopus concessit domino Herberno de Liesvelt militi, potestatem celebrandi in mansione sua de Herten in lapide portatili ad revocacionem coram sua familia.

16. *De bisschop draagt aan Diederic van Lobede, kanunnik ten Dom, op, om volgens de bul van paus Johannes* XXII *dd.* 4 *October* 1331, *de daarin genoemde zaak af te doen.* 1 Maart 1333.

Johannes, Dei gracia episcopus Trajectensis, judex unicus partis infrascripte a sede apostolica delegatus, discreto viro domino Theoderico de Lobede, canonico ecclesie Trajectensis, salutem in Domino sempiternam. Noveritis, nos litteras sanctissimi in Christo patris ac domini, domini Johannis, divina providencia pape XXII, non abolitas, omni prorsus suspicione carentes,

1) Het handschrift heeft: „recipuerit".

vera bulla plumbea bullatas, cum ea qua decuit reverencia recepisse, que sic incipiunt: „Johannes episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri nostro episcopo etc. salutem et apostolicam benediccionem. Sua nobis Johannes dictus de Mexauwe laycus Leodiensis dyocesis etc.", et sic finiunt: „Datum Avinione IIII Non. Octobris, pontificatus nostri anno XVI". Harum auctoritate litterarum apostolicarum nos, nostris et ecclesie nostre arduis negociis prepediti, cognicioni cause appellacionis, de qua fit mencio in rescripto apostolico, cui ad presens interesse non valemus, quam alias venerabili viro .. officiali nostro Trajectensi cum clausula „donec" commisimus, quam hiis scriptis revocamus, de vestra discrecione confisi committimus audiendam et fine debita terminandam, donec eam ad nos duxerimus revocandam. Harum nostrarum testimonio litterarum. Datum anno Domini 1333 feria 2 post Dominicam qua cantatur Reminiscere.

17. *Lijst der borgen voor Hessel van Dietmarghum, kanunnik in het Premonstratenser klooster Mariendaal, dat hij zich voor den bisschop zal zuiveren van den doodslag van zekeren heer Eelco.* (Maart 1333.)

Hii sunt fidejussores domini Hesselli de Dietmarghum, canonici Premonstratensis in monasterio Vallis sancte Marie, et promiserunt nomine ejusdem et pro ipso, quod idem Hessellus feria 3 post Quasimodo in propria persona comparebit coram domino .. episcopo Trajectensi et stabit juramento coram eodem cuicumque, querulanti de eo super morte domini Eloci, aut ipsi ex officio contra eundem procedenti. Quod si non fecerit, solvent eidem domino episcopo 200 marchas sterlingas sub pena privacionis beneficiorum et omnium bonorum, quam incurrent eo ipso. Et ea in solidum promiserunt, scilicet dominus Zibrandus

curatus in Zibrandaburghe, dominus Volpertus rector ecclesie in Hasscherahorna, Everardus rector ecclesie in Illica et Ludolphus dictus Hunup laycus.

18. *De bisschop, gemachtigd bij den hier ingelaschten brief van den pauselijken poenitentiarius dd.* 18 *Januari* 1333, *verklaart na gedaan onderzoek, dat de acolyth Jacob Dullekijn den doodslag op Gerard van Elden in zelfverdediging gepleegd heeft, en dus tot de hoogere wijdingen kan toegelaten worden.* 2 Maart 1333.

Johannes, Dei gracia episcopus Trajectensis, universis presencia visuris facimus manifestum presentibus, firmiter protestando, nos litteras infrascriptas, non abolitas non cancellatas nec in aliqua sui parte viciatas, sed vero sigillo venerabilis in Christo patris ac domini domini Ganselini, miseracione divina episcopi Albanensis, penitenciarii sanctissimi in Christo patris ac domini Johannis pape XXII, prout prima facie apparebat, cum ea qua decuit reverencia recepisse, tenorem qui sequitur continentes: „Venerabili in Christo patri „Dei gracia episcopo Trajectensi vel ejus vicario in „spiritualibus Ganselinus, miseracione divina episcopus „Albanensis, salutem et sinceram in Domino caritatem. „Sua nobis Jacobus dictus Dullekijn, acolitus Trajec„tensis, lator presencium, peticione monstravit, quod „cum ipse quadam die in civitate Trajectensi in quadam „domo esset, ubi dictus acolitus ad prandium extitit „invitatus, Gerardus de Elden, laycus vestre dyocesis, „una cum duobus aliis suis sociis predictam domum „intrans, ipsum sine sua culpa cum quodam campulo „sive cultello evaginato, ut eum occideret posse suum „faciens, invasit; qui acolitus cum manus suas et so„ciorum ejus videret, se alias fugere non posse nec „alias mortem vitare, dictum Gerardum, qui nitebatur „ad ipsum occidendum, cum quadam anphora lapidea

„sive potto ut se defenderet super verticem capitis sui „projecit et eundem vulneravit, qui laycus post quin- „que septimanas postea viam universe [1]) carnis exstitit „ingressus, super quo non consciencie [2]), quam inde se „proponit habere sinceram, sed ne quis emulus ex hoc „detractionis labia aperiat contra eum, supplicavit humi- „liter, sibi per sedem apostolicam de oportuno remedio „provideri. Ad vos igitur, qui de facto et facti [3]) circum- „stanciis habere poteritis noticiam pleniorem, acoli- „tum remittentes, eundem auctoritate domini pape, „cujus penitenciarie curam gerimus, circumspectioni „vestre committimus, quatenus inquisita super hiis „diligenti veritate, si rem inveneritis ita esse et dic- „tus acolitus non prebuit causam vel occasionem et „diligenciam, quam potuit, adhibuit in premissis, non „impediatis eum ex hoc, quominus possit in suis ordi- „nibus ministrare et ad superiores eciam promoveri, „si aliud canonicum sibi non obsistat. Datum Avinione „XV Kal. Februarii pontificatus domini Johannis pape „XXII anno XVII". Quibus litteris sic receptis, pia ex relacione fidedignorum, consideratis diligenter circumstanciis universis, invenimus et intelleximus, dictum Gerardum de Elden laycum cum quodam campulo sive cultello evaginato dictum Jacobum ad occidendum invasisse, nec eundem Jacobum potuisse effugere mortem, nisi predictum Gerardum vulnerasset. Qua(propter) auctoritate domini Ganselini, predicti Albanensis episcopi, nobis commissa, decrevimus et declaramus, dictum Jacobum posse in suis ordinibus susceptis ministrare et ad alios ordines superiores promoveri, dummodo aliud canonicum sibi non ob-

1) Het handschrift heeft: „universis".

2) Het handschrift heeft: „consenciencie".

3) Het handschrift heeft: „factis".

sistat. Harum nostrarum testimonio litterarum. Datum anno Domini 1333 feria 3 post Reminiscere.

19. *De bisschop veroorlooft zekere „Thos" (?), non in het Wittevrouwenklooster te Utrecht, om, nu zij van het door haar met den klerk Nycolaes Cussen begane misdrijf geabsolveerd is, hare rechten in het klooster te hernemen.* (Maart 1333.)

Johannes, Dei gracia episcopus Trajectensis, dilecte nobis in Christo Thori (?), professe in claustro Albarum Dominarum in Trajecto. Cum alias a delicto sive reatu, commisso per te cum Nycolao Cussen clerico, te absolverimus et pro eodem *terminum* penitencie injunxerimus salutarem, ut ad velum et jus capitulare et statum pristinum, in quo ante hujusmodi delictum fueras, accedere valeas, habitum solitum resumendo, delicto seu reatu hujusmodi non obstante in eternum (?), presentibus misericorditer dispensamus, nostrarum testimonio litterarum. Datum etc.

20. *De bisschop belooft veertig dagen aflaat aan hen, die giften geven voor den opbouw der in den oorlog vernielde kerk van Vreeland.* 4 Maart 1333.

Johannes, Dei gratia episcopus Trajectensis, universis ecclesiarum rectoribus presbyteris et capellanis nostre civitatis et dyocesis Trajectensis, ad quos presens nostrum mandatum perve(ne)rit, salutem in omnium Salvatorem. Cum in Vredelant ecclesia parrochialis sit gravibus guerris et hostilibus in partibus, in quibus idem locus existit, incumbentibus, de quo est miserandum, incendio sit penitus devastata, ibidemque in honore ejusdem ecclesie patroni beatissimi Nycholai Confessoris et pontificis sui, quem innumeris Dominus omnipotens decoravit miraculis et adhuc de die in diem decorare eundem non desistit, etiam miracula plurima et evidentia idem Dominus omnipotens ex

sua largiflua et mira potestate facit et ostendit, ad reparationemque et restaurationem dicte ecclesie proprie non suppetunt facultates, nisi fidelium elimosinis subleventur, universitatem vestram attentissime requirimus et rogamus ac in virtute sancte obedientie et in remissionem vestrorum peccaminum et sub penis suspensionis et excommunicacionis districte precipiendo mandamus, quatinus cum nuncii dicte ecclesie de Vredelant ad vos Domino duce pervenerint, ipsos ad proponendum verbum divinum in vestris ecclesiis admittatis et benivole recipiatis, vestrosque parrochianos ad subveniendum eis et largiendum ipsorum eis elemosinam, ut in tremendo judicio ab omnium Judice possint de hoc recipere bravium et mercedem, effectualiter inducatis, ut per hec et alia bona, que feceritis et ipsi fecerint Domino inspirante, ad eterne felicitatis gaudia mereamini feliciter pervenire; vobis et eis vere penitentibus et contritis, ad dictam ecclesiam construendam manus porrigentibus ajutrices, elemosinas eorum ad dictum negocium largiendo seu alios ad largiendum easdem inducendo, aut in testamentis suis aliquid ad idem pium opus perficiendum legaverint aut donaverint, de omnipotentis Dei misericordia, beate Marie Virginis genitricis ipsius, beatorum Petri et Pauli Apostolorum ejus ac beati Martini patroni nostri gloriosi meritis et intercessione confisi, 40 dierum indulgentias de injuncta penitentia in Domino misericorditer relaxamus; presentibus post biennium minime valituris a data presentium. Datum sub sigillo nostro anno Domini 1333 feria 5 post Dominicam qua cantatur Reminiscere.

21. *De bisschop draagt den pastoor van Kercwerc op, om drie ingezetenen van het dorp Kercwaerde te excommuniceeren, wanneer zij weigerachtig blijven, twee paarden,*

aan twee Utrechtsche burgers ontroofd, terug te geven. 17 Augustus 1331.

Johanne(s), Dei gracia episcopus Trajectensis, presbytero in Kercwerc ceterisque rectoribus, per terram Frisie constitutis, ad quos presentes littere pervenerint, salutem in Domino sempiternam. Sua nobis Gerardus dictus Gulden et Henricus dictus Rode, cives Trajectenses, gravi conquestione monstraverunt, quod Waltitus de Kercwaerd, Here ejus frater necnon Marcquardus de Cuen(re)zile, propter temeritatis audaciam [1]) Deum pre oculis non habentes in animarum suarum dispendium, ipsos de duobus equis, valentibus communi estimacione 40 libras Turonensium nigrorum, spoliarunt, eosdem equos suis usibus applicando in nostre jurisdiccionis contemptum, dictorum conquirencium dampnum injuriam non modicum et gravamen. Et cum premissa per dictas partes Frisie adeo sint notoria et manifesta, quod inficiacioni locus aliquatinus non existit, nos scelus tam nefandum [2]) nolentes dimittere impunitum, vobis et cuilibet vestrum in virtute sancte obediencie necnon sub penis suspensionis et excommunicacionis, trium dierum monicione premissa lata sentencia [3]), in hiis scriptis districte precipimus et mandamus, quatenus vos, qui requisiti fueritis, accedentes etc., moneatis Waltitum, Here ac Marcquardum predictos malefactores sive spoliatores, quatenus infra novem dies post vestram monicionem, quorum tres pro primo, tres pro secundo et reliquos tres pro tercio ac peremptorio termino et monicione canonica assignamus, eisdem conquirentibus dictos

1) Het handschrift heeft: „temeritate audacia".
2) Het handschrift heeft: „zelus tam nefande".
3) Het handschrift heeft: „sentencie".

equos reddant et restituant aut pro valore eorum dictam pecunie summam solvant, necnon de dampno et interesse satisfaciant cum effectu, ac Deo, ecclesie et nobis de tanta temeritatis [1]) audacia condignam prestent emendam; alioquin ipsos malefactores sive spoliatores, quos extunc ut nunc in hiis scriptis excommunicamus, necnon parrochiam de Kercwaerde predictam, infra cujus limites dicti malefactores commorantur, ecclesiastico supponimus interdicto, si per duos menses dicti malefactores dictam excommunicacionis sentenciam animo sustinuerint indur(at)o, excommunicatos et interdictam, ut premittitur, palam et publice nuncietis. Et quid in premissis feceritis aut vobis occurrerit, diem quoque monicionis vestre nobis per vestras litteras patentes, hiis presentibus annexis, liquide remandate vos, qui mandatum hujusmodi fueritis exequuti, ita quod in hiis exequendis unus vestrum alium etc. Datum 31 Sabbato post Assumpcionem beate Marie Virginis.

22. *De pastoor van Kerkwerc bericht den bisschop, dat hij de in bovengenoemden brief vervatte last heeft uitgevoerd.* 30 Augustus 1331.

Hoc est rescriptum: Reverendo in Christo patri ac domino, domino Johanni, episcopo Trajectensi, Gheritus, rector ecclesie de Kercwerc debitum [2]) et obediencia in mandatis. Noverit vestra paternitas reverenda, me mandatum vestrum, cui hec mea presens cedula est infixa, feria 6 proxima post festum Decollacionis beati Johannis Baptiste in omni sui forma prout jacet execucioni debite demandasse. Datum et executum feria 6 predicta anno Domini 1331.

---

1) Het handschrift heeft: „temeritate".

2) Het handschrift heeft: „debitam".

23. *De bisschop gelast den pastoor van Kerkwerc, om allen geestelijken, op straf van excommunicatie, te verbieden, aan de ingezetenen der met het interdict belegde parochie Kercwaerde kerkelijke begrafenis te doen genieten.* 5 Maart 1333.

Johannes, Dei gracia episcopus Trajectensis, presbytero in Kercwerc ceterisque presbyteris et ecclesiarum rectoribus, per terram Oestfrisie nostre dyocesis constitutis, ad quos presens mandatum pervenerit, salutem in Domino sempiternam. Ex questione Gerardi dicti Gulden (et) Henrici dicti Roede, civium Trajectensium, ad nos pervenit, quod licet nos monicione canonica premissa Waltitum de Kercward, Here ejus fratrem et Marcquardum de Cuenrezile excommunicacionis sentencia innodaverimus, et parrochiam de Karcwarde, infra cujus limites dicti excommunicati morantur, ecclesiastico supposuerimus [1]) interdicto, nichilominus tamen nonnulli ecclesiarum [2]) rectores parrochianos de Kercwaerd, ab hac luce migrantes, ad ecclesiasticam recipiunt sepulturam, in interdicti prejudicium et nostre jurisdiccionis contemptum; nos, volentes nostrum officium exequi, ut tenemur, vobis et cuilibet etc., trium dierum monicione premissa lata sentencia, in hiis scriptis districte precipiendo mandamus, quatinus etc. inhibiatis omnibus et singulis ecclesiarum rectoribus sub pena excommunicacionis, ne parrochianos ecclesie de Kercwart ad ecclesiasticam admittant sepulturam, sentenciam vero excommunicacionis, a nobis latam in dictos Waltitum Here et Marcquardum, quam nos in hiis scriptis innovamus, etc. Datum anno Domini 1333 feria 6 post Reminiscere.

---

1) Het handschrift heeft: „supponimus".

2) Het handschrift lascht hier in: „rectoribus".

24. *Bisschop Jan machtigt den pastoor van Oldenzaal* (?), *om na onderzoek toestemming te geven tot de ruiling van de beneficiën der pastoors van Buxem en Stenenbeke.* 8 Maart 1333.

Johannes, Dei gracia episcopus Trajectensis, discreto viro plebano in Alden*sale* (?) nostre dyocesis salutem et sinceram in Domino karitatem. Cum Jo*hannes*, rector ecclesie in Buxem, Monasteriensis dyocesis, ex una parte, et Hermannus, rector ecclesie in Sconenbeke, ex parte altera, nostre dyocesis, cum hujusmodi suis beneficiis desiderent adinvicem permutare, vobis in hac parte, quantum ad nos spectat, committimus vices nostras, quatinus, consideratis diligenter causis et circumstanciis hujusmodi permutacionis, quibus vestram conscienciam volumus onerare, in hujusmodi permutacionis negocio procedatis racione previa, alterum rectorem in locum alterius transferentes cum sollempnitatibus debitis et consuetis, contradictores et rebelles per censuram ecclesiasticam compescendo etc. Datum anno Domini 1333 feria 2 post Oculi.

25. *Scheidsrechterlijke uitspraak van bisschop Guy tusschen heer Ludolf* (*van Gronebeke*) *en de Westerpartie over onlusten te Groningen.* 4 Februari 1309.

In den name Goits amen. Wy Ghye, bi der ghenaden Goits bisscop tUtrecht, maken cond allen luden, dat dit [1]) onse seggen is van dien tviste, de gheweist hevet to Groninghen tvisken haren Ludolf end zine partie an die ene ziede, ende dien van der Westerpartie to Groninghen an die ander zide.

Int eerste is onse seggen, als van onsen vrede, dien wi daertvisken ghemaket hadden, daer ons biede dese

---

1) Het handschrift heeft: „is".

partien of ghecroent hebben, dat onse vrede ghebroken is ende ghewankelt. Ten eersten hevet haer Ludolf ghecroent, dat Hallinc ziin knape ghevanghen wart, ende ziine honde ende winde ghescleghen; daerto seggen wi, dat daer onse vrede niet ghebroken en wart, want er en ander openbare viede was to voren tvisken Riicfriit Boyking ende haren Ludolf. Dat ander pont van Jan Clinghen, daer en vinden wi enghenen vrede an ghebroken, want hij vanre ghenre partie was, als hi selve gheliede. Dat derde pont van Jacob Zeghenant, daerof is onse seggen, dat onse vrede daeran ghebroken wart, want hi ghevangen wart van Tyesen, de helper is der Westerpartie, ende wi en vinden niet, datter enich ander openbaer viede tvisken was. Dat vierde pont van Jacob Robben, want hi inre nacht gheslegen wart ende wi daer enghene wareit of vinden en connen, wie dat ghedaen hevet, so vindent wijt over eenen mort, ende die mens betiet, die sels him ontsculdeghen alse recht is; mar biliet hiis him, so sel hine ghelden ende beteren; ende ist dats hem niemant en biliet, so willen wi one selven ghelden, van onsen ghelde 20 marc zinen maghen, omdat die zone die vaster blive. Dat vijfte pont van Bennen ende Botten doit, so seggen wi, want die verhalinghe van den tviste, daer si doet bleven, haer was ende haers gheselscaps, so setten wi den enen vrede tieghens den anderen, ende wi vinden, dat die Westerpartie diezelve tvee doden ghelden sel met 30 marken, ende die ons hiirof ve(r)scenen is van bieden partien, die laten wi quite om biede partien te verlichten. Dat tseste pont, dat een stac provest Lubbekiin, dat vinden wi, dat si beide onsen vrede ghebroken hebben, want provest Lubbekiin enen paert eerst nam binnen onsen vrede ende zinen knecht daerof warp, ende een dien pro-

vest Lubbekiin stac binnen onsen vrede. Dat tsevende pont van heren Jonghering ende zire tvier knapen doit, is onse segghen, omdat wijt ter wareit ghevonden hebben, dat heren Ludolfs helper, alse Alebrecht Porting ende Luttic Ubbe ende anders hare vrende ende des here(n) maghe Jonghering, daer meede waren, daer verdrenket wart Reyners knecht Folkardinc, ende Harman Gerts knecht Harderinc verlement wart, ende Jans knecht Folkardinc ghewont wart, daer die here ende zine tve knapen om ghesclagen worden, dar seggewi onsen vrede an ghebroken van bieden desen partien; mar omdat wi vinden, dat op die ene partie onse vrede claerliker ghebroken was dan op die ander, so zaten wiit ende makent aldus, dat die van der Westerpartie gheven sullen om den vredebrak, dat haer Jongherinc ende zine tvee knapen ghescleghen worden, 100 marc, des sel her Ludolf hebben 50 marc ende wi 50 marc; ende den vredebrake van dien anderen vrede den seggewi dartieghens quite; ende omdat wi niet machtich en ziin der doden vrienden, so setten wi sie ton lantrechte, ende wi willen, dat haer Ludolf ende zine partie met desen sticken verzoent zie mitter Westerpartien, alse van desen ponte. Dat achtente pont, van Jan den Scutten die ghewont wart, dat seggen wi, dat dar onse vrede niet an ghebroken en wart, want dede en wanboysticker, dien wi niene vinden, dat hi van enegher partie was. Dat neghende ende tiende pont, alse van Clays Zoteminnen, van dien vijf volen, die him ghenomen worden, dat vinden wi, dat buten vrede was ende dien tveen paerden, die him ghenomen worden binnen onsen vrede, want die tvee paerde nachts ghenomen worden, ende wy niet warlix undervinden en connen, wie se hadde, darom en vinden wi hiiran onsen vrede niet ghebro-

ken. Dat elfte pont, dat Reynots knapen van Covorde haren Ludolfs clerc vengen, so is onse seggen; omdat wi vinden, dat Reynout zelve dar niene was, doe dat ghesciede, endet bi him niene was, enden Goedevart ziin broder thants uitliet, so seggewi daran onsen vrede niet ghebroken, maer vor sine scade ende mistaen, die men him daer dede, so vindewi him to beteringhe 5 marc. Dat tvalifte pont, van Wouter Vroedeman, dat him ziin goit ghenomen wart, is onse seggen: dat dar onse vrede an niet ghebroken en wart, wanter en ander openbaer viede to voren was, als wi hiirvoir van Hallinx vangnesse ghevonden hebben, dat roret van derzelver viede.

Dits die croninghe van der Westerpartie, die si cronen over haren Ludolf ende zine partie. Dat irste pont is alse van dien stiene, die ghenomen wart van dien raethuse, dien namen die van heerstrate, die haren Ludolfs helper ziin: want haer Ludolf ende zine partie dat raethus braken ter wederwillen ende op wrake der anderen partien, ende zine partie dien stien van desen raethuse wechghevorit hevet ende darmede ghetimmert, so seggen wi onsen vrede daran ghebroken; mar omdat hiir minre argheit an ghebesicht is dan an dien anderen vredebrake, so vinden wi haren Ludolf end zine partie te ghevene 100 marc, darof sel hebben zine wederpartie die ene helft ende wi die ander helft. Dat ander pont, van der porte, dar haer Ludolf die balken uitnam, so is onse seggen: want har Ludolf der porten weldich was buten vrede ende darin bevreit(?) was, dat daran engheen vrede ghebroken was, mar dat hi die porte veste ende make also goit als si to voren was. Dat derde pont, alse van der kerke, so is onse seggen, want se har Ludolf onderhadde voir dien vrede, dat daran onse vrede niet ghebroken en is, mar om die broke, die tieghens

die heylighe kerke ghedaen is ende tieghens ons, daer vinden wi voir te ghevene, der kerken mede weder te timmeren, 100 marc ende al ende datter uitghenomet is, datter kerken bihoirt, alse dat heylichdoem, ornament en(de) kisteghelt ende al ende datter in was, dat sel men wedergheven; ende toit unser beteringe, alse van der overdaet, die daeran ghesciet is, so settewi ons zelven to 100 marc; ende van desen 200 marken sel elke partie ghelden 100 marc, want zi biede verbroken hebben in desen sticken; ende hierenbi sullen wi weder doen wyen die kerke. Dat vierde pont, alse van dien, dat si croenen dat him har Ludolf hare renten ombruke doit, daerof en vinden wi enghene wareit; maer betiets him iemant, daer zel hi him en recht voir doen ofte dien vrede beteren. Dat viifte pont, van Alebrecht Porting ende Reynre, die dar mede waren, dar verdrenkede Reyners knech(t) Folkardinc, daerof is hiirvor gheseghet in desen seggen van heren Jonghering. Dat tseste pont, alse van Alebrachts Bontinx perden ende van ziins knechts vangnesse, dat Folkardeman in Berewalde ghedaen soude hebben, dat vinden wi, dattet dede Eyse Folkardeman in Stedim, die en was vanre ghiere partie, ende daer en was onse vrede niet an ghebroken. Dat tsevende pont, van Quade Aleken, daer en vinden wi enghenen vrede an ghebroken, want si haren Ludolf ende sine helpers versvoren ende zeder nie in zire helpe en quamen.

Ende dit vornoemde ghelt sel men betalen te drien daghen; die eerste dach sel wesen des Sonendaghes na Pynster naestcomende, die ander dach des Sonendaghes na sente Michiels daghe daernaest, die derde dach des Sonendaghes na unser Vrowen daghe Lichtmisse daernaest. Ende hiirop so manen wi onse borghen te bliven te Deventer ende daer te leisten toit

dien, dat si ons goede sekerheide ghedaen hebben, daer ons mede ghenoecht.

Vortmeer is onse seggen, dat die zoene, die de abbet van Hadewarde vant ende seghede met zinen medeseggers, stade ende vast bliven zal in allen manieren alse gheseghet wart, dats te verstane, dat die raet van der stat van Groninghen setten mochten een raethus op die stede, dar dat nie rathus op stont, ende dat haer Ludolf zine brieve houden zal, die hi selve ghegheven hevet, also als die spreken ende bezeghelt ziin mit ziins zelves seghel, ende dat men allen scade, ist van rove, van doeden, van brande, van leemte ende van wonden [1]), aflegen sal onder scilde; mar omdat daerinne zeder tvist gheresen is van desen lesten ponte, als van denghenen, die ghescreven worden an den raet van der stat, so is onse seggen daerof: so wie hem bi sinen wille ende bi zinen weten scriven dede, dat die mede ghelde des ziin goit is, wart boven 10 marken, oft hi sels him ofnemen mit zinen eede ten heylighen, dat hi bi zinen wille ende bi zinen weten niet ghescreven en waert. Also willen wi, dat men mede versta onsen banbrief, dien wi daerop ghegheven hebben.

Voirt is onse seggen van Alebrechts doyt Reynewedesone, dat men dat rechten zal na der stat recht. Ende die Rikart den vlishouwer doetscloich, dien vinden wi eweliche balling te wesene uter stat van Groningen, zonderlinge omdat hi dien man doet scloich om ziins wives willen, doer hi noch bi sijt. Ende doeden, leemte ende wonden, die in desen lesten orloghe ghesciet ziin, die sal men aflegghen onder scilde, also dat die meente sonder pandinghe daerof blive. Ende alle dieghene, die vredelois ziin metten

1) Het handschrift heeft: „woulden".

rechte, die zellen uter stat varen tvisken hiir ende sente Peters daghe naestcomende ende buten bliven; ende niemant en sel se an him halen, bi alsulker boeten alse der stat recht is. Ende van roeve ende van brande ende van scade, die onder partien ghesciet is, wantet onverdrachghelic groit is, so slaen wi scade tieghens scade. Ende alle die graften sel men vullen [1]), die ghegraven ziin tvisken partien, ende die kerken weder ontfesten ende die huse tvisken hiir ende dien eersten Sonendach in die vasten naestcomende. Ende elc mensche sel wederhebben ende bisitten ziin erve ende ziin goit, als hi hadde vor dien orloghe. Ende biede dese partien ende die ghemente van der stat sullen voir zekeren in goeden trowen ende na sveren ende darto wilkoeren bi dien banne, onse seggen ende dit zoeneding vast ende stade te houden.

Voirt is onse seggen, alse van doetsclaghe tvisken borgheren to Groninghe, dat alle dieghene, die an dien doetsclaghe ziin, sculdich solen wesen dies doetsclaghes ter waereit te provene ende ter kenninghe des raets van der stat, ende voirt te richten na haren live daer men se bigrijpt; ende werden si voirvluchtich, so sal dat gherecht ende die raeit tasten na haer goit, uitgheset haers wives goit, ende van dien goede sullen wi ende unse nacomelinghe hebben die helft ende die stat die ander helft, toe [2]) delen onder him ende den rechter als si haer broken pleghen te dalen; ende van desen verboerden ghelde sel men ten eersten den dode ghelden na der stat recht. Ende so wie en brant stickt in der stat to Groninghen, die sels (wesen) op liif ende op goit; ende so wie

1) Het handschrift heeft: „vallen".

2) Het handschrift heeft: „tie".

kerken begriipt ende beset om orloghes willen, die sels wesen op liif ende op goit; ende al goit, dat hiirmede verboert wert, dat sel men delen als hiirvor ghescreven staet; ende dese drie lesten ponten, die vinden wi te bescriven ende te setten in der stat boic ende te houden ewelike ende te besveren alse statrecht. Ende so wes die merre partie van den raede overeendraghet, dat sel stade ende vast bliven ende des sel die minre partie volghen, als die raet ghecoren ende gheëet is, behouden dien kinde [1]) siins rechts.

Voirtmer is dat zake, dat in onsen seggen enichghe ponten siin, die dunker ziin ofte tviv(e)lsem, die houden wi toit onsen verclaren; ende hebbewi eneghe ponten vergheten, daer wi nu of gheseghet souden hebben, dat houden wi voirt an onse seggen toit dien eersten Sonendaghe toe in die vasten naestcomende. Ende omdat wi willen, dat men dit zoending stade ende vast houde van beiden partien, ende alle ponten, die wire in ghenomet hebben ende daertoe gheset hebben, om die sekerliker te bliven ende te duren, so [2]) hebben wi desen breef beseghelt met onsen zeghel. Ghegheven int jaer ons Heren 1309 des Diinsdaghes na onser Vrouwen daghe Lichmisse te Deventer.

26. *De bisschop vergeeft Bertold van Ansen zijnen aanval op Herman van der Stripe en Arnold van den Veen in Drente.* 25 April 1333.

Wi her Johan van Diest, bi der ghenaden Goeds bisscop tUtrecht, doen kundich allen luden, dat wi Bertolde van Ansen verghevet, dat he Herman van der Stripe ende Arnolde van den Vene antaste upper Drenthe; want hi tyeghen Herman ende Arnold ver-

1) Nam. den erfgenaam van een der prefecten van Groningen?

2) Het handschrift heeft: „se".

sonet is ende tyegen hoere maghe, ende se tyeghen Bertolde van Ansen ende tyeghen sine maghe umme beyde vede willen Hermans van der Striip ende Arnolds van den Vene, so hebbewiet hem vergheven, dat hi daeran misdaen hevet. Ende ummedat wi dit ghedaen hebben, so hebbewi dit bezeghelt met onsen zeghel. Ghegheven int jaer ons Heren alsso als men scrivet 1333 op sinte Marcus dach.

27. *De bisschop draagt aan Aernt van der Sluys, kanunnik van St. Marie, op, om Henric van den Rijn, kanunnik van St. Jan, door den aartsbisschop van Keulen bij den hieringelaschten brief dd.* 1333 *Februari* 8 *begiftigd met het pastoraat van Eembrugge, in het bezit daarvan in te leiden.* 14 Maart 1333.

Commissio de beneficio conferendo devoluto. Jo*hannes*, Dei gracia episcopus Trajectensis, discreto viro domino Ar*noldo* de Sluza, canonico ecclesie beate Marie Trajectensis, salutem in Domino sempiternam. Litteras reverendi in Christo patris domini Walrami, Dei gracia sancte Coloniensis ecclesie archiepiscopi, sacri imperii per Ytaliam archicancellarii, cum ea qua decuit nos noveritis reverencia recepisse, quarum tenor sequitur in hec verba: „Walramus, Dei gracia sancte Colonien„sis ecclesie archiepiscopus, sacri imperii per Ytaliam „archicancellarius, reverendo patri domino Jo*hanni*, „episcopo Trajectensi, salutem in Domino sempiternam. „Exposuit nobis dilectus in Christo Henricus de Reno, „canonicus ecclesie sancti Johannis Trajectensis, quod „ecclesia parrochialis de Embrug, Trajectensis dyocesis, „tanto tempore vacaverit, qaod ejus collacio seu pro„visio ad nos tamquam ad metropolitanum devoluta „extiterit; unde nobis humiliter supplicavit, ut eandem „ecclesiam, sicut ad nos pertinuit, sibi conferremus „seu de eadem provideremus. Nos ipsius precibus

„annuentes, eidem Henrico, de quo laudabile nobis „testimonium perhibetur, non obstante quod, prout „asserit, eandem ecclesiam de Embrugh Albertus de „Honthorst presbyter de facto et non de jure detinet „occupatam, contulimus et de ea ipsi providimus [1]); „quocirca paternitatem vestram requirimus et cum „reverencia mandamus, quatenus per vos alium seu „alios citato predicto Alberto ac omnibus aliis, quorum „interest, si nullum jus predicto Alberto competere „eandem ecclesiam retinendi inveniretur et aliud ca- „nonicum non obsistat, predictum Henricum seu ejus „procuratorem in ipsius ecclesie corporalem inducatis „possessionem et defendatis inductum, contradictores „et rebelles auctoritate vestra ordinaria compescendo, „ipsi circa premissa et ea contingencia non omittentes „auctoritatem vestram et officium, prout a vobis re- „quisierit, impertiri. Datum feria 2 post festum beate „Aghate Virginis anno Domini 1333." Verum cum nos diversis et arduis negociis nostre dyocesis nobis incumbentibus prepediti, expedicioni seu execucioni hujusmodi negocii, nobis per ipsas litteras directi (?), non possimus personaliter interesse, de vestra discrecione quamplurimum confisi, vobis super eodem negocio hiis presentibus committimus vices nostras, donec eas ad nos duxerimus revocandas, mandantes vobis, quatenus juxta tenorem ipsarum litterarum et alias racione previa in ipso negocio procedatis, harum nostrarum testimonio litterarum. Datum die Dominica qua cantatur Letare anno Domini 1333.

28. *De bisschop machtigt den pastoor van ....., om eenige lieden zijner parochie, die met heer Willem van Duvenvoerde eenige bisschoppelijke domeinen verwoest heb-*

---

1) Het handschrift heeft: „providerimus".

ben, na gedane boete van de excommunicatie te ontheffen. (1333.)

COMMISSIO ABSOLUCIONIS ILLORUM, QUI CONTRA DYOCESEM PROCESSERUNT. J*ohannes* etc. Cum homines in tua (?) parrochia (?) degentes, qui nostram dyocesem et bona ad mensam nostram episcopalem pert*inencia* ac clericorum et ecclesiarum nostre dyocesis, cum domino Wilhelmo de Duvenvoerde milite invaserint, eandem incendiis et rapinis devastando et per hoc se excommunicacionis sentencia auctoritate statutorum involverint provincialium et per nos eciam promulgatorum, se cupiunt emendare et communioni sancte matris ecclesie restitui ac fidelium, ut ex parte ipsorum nobis oblata peticio continebat; nosque attendentes, quod sancta mater ecclesia nemini claudit gremium redemicionis, de vestra discrecione confisi, vobis, ipsos et eorum quemlibet penitentem a dictis sentenciis, dum tamen caucionem juratoriam de cetero premissa non committendo prestiterint condignam, plenam et liberam absolvendi presentibus concedimus facultatem, injuncta eis eciam penitencia de commissis salutari.

29. *De bisschop verleent aan These Albrechtssone toer Leemculen zijnen hof Westerhof te Steenwijk.* 12 Maart 1333.

Wy Johan, bi der ghenade Gods bisscop tUtrecht, maken cond allen luden, dat wy bivolen hebben ende bivelen met desen breve Thesen Albrechts sone toer Leemculen, Jutten sinen wive ende horen rechten erfnamen ende Albrecht Thesen broder ende sinen rechten erfnamen, onsen luden, onsen eenen hof to Stienwic, die gheheten is die Westerhof, met allen, dat daerto bihoert, to holdene ende to bouwene van ons ende van onsen ghestichte, erflike ende ommer-

meer, biholden ons ende onsen ghestichte als rechts, dat daer van oldes an ghewesen hevet. In orconde dies breves biseghelt met onsen seghele. Ghegheven int jaer ons Heren 1333 op sente Gregorius dach.

30. *De bisschop verleent stadrecht aan Grafhorst.* 20 April 1333.

Libertas opidi in Grafhorst. Wy Jan, bi der ghenaden Godes bisschop tUtrecht[1]), maken cond allen luden, dat wi onsen goeden luden van Grafhorst ghegheven hebben ende gheven met desen brieve vriheyt ende statrecht, te zetten scepene ende mit onsen scold ende richter te richtene, in allen manyren als onse steede van Svol, van Hasselt ende van Ghenemude hebben, welc vryheyt wesen sal tusschen den Oerde ende Grafhorster-vonder toe[2]), behoudelic ons onser lude, die wi daer hebben ende noch comen moghen, ende onses dinstes, die si ons van recht sculdich siin ghelike den steden vorscreven. Voertane so sel ons die stede van Grafhorst voerseyt jaerlix gheven 6 pond svarter Tornoysen op sente Odulfs dach, in kennis van haeren statrecht. Hyerover waren, daer dit ghesciede, eyrsam lude ende besceyden heren Jan van Yselsteyne, canonic sent Marien tUtrecht[1]) ende thezaurier, her Jacob, cureyt van Yselmuden, Otte van Yselsteyne de oude, Ernst van Yselmuden ende de jonghe Ernst siin soen, Alfar van der Scuren, Gheraerd Stellenc, Bertold Derboven, Ernst van Zurbeke ende anders vele goeder lude. In orcunde des

1) Het handschrift heeft: „trUtrecht".

2) Het handschrift heeft: „tore" of „core" (*toe* met een verkortingsteeken). De uitgaven van het stuk bij: Racer, Overijss. Gedenkst. VI 266 en bij: Dumbar, Analecta. II 253 lezen echter: „toe." De lezing van het handschrift kan ik dan ook niet anders verklaren.

brieves bezeghelt mit onsen zeghel. Ghegheven int jaer ons Heren 1333 des Densendaghes na Mesericordia.

31. *De bisschop draagt den provisor van Zuid-Holland op, om den baljuw van Zuid-Holland te bevelen, de rechtsvordering tegen den klerk Gerrit Aerntssoon wegens vredebraak te staken.* 12 Mei 1333.

Jo*hannes*, Dei gracia episcopus Trajectensis, provisori Zuithollandie ac ceteris presbyteris et clericis nobis subditis, ad quos presens mandatum pervenerit, salutem in Domino sempiternam. Cum, sicut testimonio competenti facti quoque evidencia referentibus accepimus, Jo*hannes* de Zassen, balivus sive justiciarius in Zuithollandia, Gerardo filio Arnoldi inponens, quod treugas in personam Arnoldi filii Arnoldi de Eyke temere violasset et frangere presumpsisset, eundem Gerardum clericum, tunc et ante sicut et nunc in possessione clericatus existentem, et quem clericum esse sciebat et scit, propter hoc coram ipso ad forum seculare evocaverit, et in prejudicium dicti clerici et ecclesiastice libertatis detrimentum feriam terciam proximam eidem clerico in dicto foro ad recipiendum super hoc ab eo justiciam assignaverit, non attendens, quod laycis in clericos ac personas ecclesiasticas nulla sit attributa potestas; unde vobis et cuilibet vestrum in virtute sancte obediencie et sub penis suspensionis et excommunicacionis districte precipimus et mandamus, quatenus, prout vos requisiti fueritis, accedentes quo propter hoc fuerit accedendum et accedere fueritis requisiti, moneatis eundem Jo*hannem* de Zassen, ut ab hujusmodi evocacione et assignacione predictis penitus desistat nec se de persona dicti clerici quomodolibet intromittat, et, quatenus in prejudicium dicti clerici de facto contra libertatem ecclesiasticam processit, infra tridium post vestram monicionem effec-

tualiter revocet, juxta statutorum provincialium nuper Colonie editorum continenciam, Deoque ecclesie et nobis de hujusmodi temeritatis audacia satisfaciat competenter; alioquin ipsum, quem extunc juxta dicta statuta in hiis scriptis excommunicamus, excommunicatum palam et publice nuncietis; qui si in excommunicacionis sentencia per quindenam animo indurato duraverit et ipsam sentenciam vilipenderit, interdictum, quod extunc in loco, in quo dictus Jo*hannes* de Zassen degit moratur et justiciam reddit, juxta dicta statuta observari precipimus, firmiter observetis et dictum locum interdicto suppositum ecclesiastico palam et publice nuncietis. Et quid in premissis feceritis aut relacione dignum vobis occurrerit, nobis vestris litteris patentibus presentibus transfixis liquide rescribatis; ita quod in hiis exsequendis unus vestrum alium vel alios non exspectet. Datum Trajecti sub sigillo nostro, anno Domini 1333 in vigilia Ascencionis Domini.

32. *Ander concept van bovenstaande acte.* 12 Mei 1333.

Jo*hannes*, Dei gracia episcopus Trajectensis, provisori Zuithollandie ac ceteris universis presbyteris et clericis nobis subditis, ad quos presens mandatum pervenerit, salutem in Domino sempiternam. Cum, sicut testimonio competenti facti quoque evidencia referentibus accepimus, Jo*hannes* de Zassen, balivus sive justiciarius in Zuithollandia, Ger*ardo* filio Arnoldi inponens, quod treugas in personam Arnoldi filii Arnoldi de Eyke temere violasset et frangere presumpsisset, eundem Ger*ardum* clericum, tunc et ante sicut et nunc in possessione clericatus existentem, et quem clericum esse sciebat et scit, propter hoc coram ipso ad forum seculare evocaverit, et in prejudicium dicti clerici et contra ecclesiasticam libertatem feriam ter-

ciam proximam eidem clerico in dicto foro ad recipiendum super hoc justiciam assignaverit, non attendens, quod laycis in clericos ac personas ecclesiasticas nulla sit attributa potestas; unde vobis et vestrum cuilibet in virtute sancte obediencie et sub penis suspensionis et excommunicacionis districte precipimus et mandamus, quatenus, prout vos requisiti fueritis, accedentes quo propter hoc fuerit accedendum et accedere fueritis requisiti, moneatis dictum Jo*hannem* de Zassen, ut ab hujusmodi evocacione et assignacione predictis penitus desistat, nec se de persona dicti clerici quomodolibet intromittat, et, quatenus in prejudicium dicti clerici de facto contra libertatem ecclesiasticam processit, infra tridium post vestram monicionem juxta statuta provincialia nuper Colonie edita effectualiter revocet, cum comminacione, quod, si ut predicitur ab evocacione et assignacione predictis non destiterit et, quatenus de facto in prejudicium dicti clerici et contra ipsum processit, non revocaverit, contra ipsum ad penas in dictis statutis expressas et alias penas canonicas, prout de jure poterimus, procedemus. *Recepta littera scribatis* vos, qui presens mandatum fueritis executi. Datum sub sigillo nostro anno Domini 1333 in vigilia Ascencionis Domini.

33. *De bisschop legt aan Everard van der Borch en de stad Amersfoord vrede op.* 12 Mei 1333.

Amersforde. Wy Jo*hannes* etc. maken cond allen luden, dat wi ghenomen hebben enen alinghen vrede van Everraet Mensen sone van der Borch zinen maghen ende sinen hulperen, die wonachtich ziin in onsen lande, alsoverre alse wi onse land nu in handen hebben op dese zide der Lecke tusschen Noede ende Bodegrave, optie ene zide ende onser stat van Amersford optie ander zide, wulc vrede ingaen sal op ons

Heren Hemelvaerds dach naestcomende ter [1]) zonopghangne, welken dach men heyt Ascensie, ende voerd duren zal totten Pinxsterdaghe toe daernaestcomende ende dien dach al, in alsulker vormen: wi den vrede brake, die braken op ziin recht. Voerd so ghevewi onser stat van Amersforde voerseyt bestant ende gheleyde van onser weghen, ingaende ende durende tot alsulken terminen als voerscreven ziin, zonder alrehande archeyt. In oerconde dies briefs bezegelt met onsen seghele. Ghegeven int jaer ons Heren 1333 optyen avond van ons Heren Hemelvaerd, die men heyt Ascensio.

34. *De bisschop verpandt het rentmeesterambt aan deze zijde van de Ysel aan Henric van Lewenberg en Gerard de Bole.* 23 Juni 1333.

Wy Johan, bi der ghenaden Goeds bisscop tUtrecht, maken cond allen luden, die desen brief zien zellen of horen lesen, dat wi bevolen hebben ende bevelen mit desen brief ersamen luden Henrijc van Lewenberg ende Gerard den Bolen, borghers tUtrecht, onse rentmesterambocht an des zide der Yselen, die renthen op te bůren te vercopen ende daermede te doen tot onsen besten na haer vermoghen, ons of dien wijd bevelen daeraf goede rekenninghe te doen, tve jaer te duren na date van desen brief. Ende gheven hem jaerlijc van desen tve jaren elx jaers 400 pond svarter Tornoysen voer haren cost ende arbeit. Ende want si o[ns] gheleent hebben 2000 pond svarter Tornoysen in roden gelde, die [wi in] orber ons ghestichs ghekerd hebben, so ghelovewy hem mit goed[er trouw]en, dat wi se ute onsen renthmesteramboecht voerseit na

1) Het handschrift heeft: „tre".

den tven jaren voerseit nyet en zelen zetten, wi en hebben hem dese voerseide 2000 pond vol ende (al) betaelt, also dat hem wale ghenoghen sal. In orconde des brives bezeghelt mit onsen zeghel. Int jaer ons Heren als men scrivet 1333 op sente Johans avond te Mid[zome]r.

REKENINGEN

VAN VERSCHILLENDE AMBTENAREN VAN DEN BISSCHOP.

REKENINGEN

VAN VERSCHILLENDE AMBTENAREN VAN DEN BISSCHOP.

1325—1336.

I. Rekening van den rentmeester aan deze zijde der Ysel. 25 April 1328—21 Mei 1329 [1]).

INT JAER ONS HEREN 1328 UP SENTE MARCUS DACH BEGAN HAER STEVEN MIINS HEREN DES BISSCOPS RENTEN IN TE BOREN, ENDE AL BI SVARTEN GHELDE.

Int eerst te Zeyst 17 wederen voer .	8 l.	10 s.	
Item van Mylant.	135 l.	6 s.	5 d.
Item van Zeyst 23 varken.	15 l.	16 s.	5 d.
Item te Zeyst van der bede ende van tinse.	10 l.	13 s.	4 d.
Item te Loesden van der bede ende van tinse.	13 l.	6 s.	8 d.
Item van der bede uut Emelant . . .	53 l.	6 s.	8 d.
Item van sBisscops-weyde	203 l.	10 s.	
Summa.	440 l.	9 s.	6 d.

Item tot Amersvoerde van tollen ende van gruut	66 l.	13 s.	4 d.
Item tot Amersvoerde van der jaermarcttollen.	2 l.	5 s.	

1) Vgl. het schuldregister N°. 241 en 242.

Item tot Amersvoerde van tinse . . .	4 l.		
Item up Hamertvelt.	4 l.		

Item van den tienden tot Amersvoerde.

Int eerst Heyne haer Janssoen den tiende van der Brede	18 l.		
Item Maes Voghel van den Wout-tiende.	25 l.		
Item Gherit Lisensoen van Hardevelde	8 l.	10 s.	
Item Heyne Scoewerc van Duust . .	14 l.	10 s.	
Item Rutgheer Paesdach van den smal-tiende van der Duust	2 l.		
Item van den tiende ter Eem.		15 s.	8 d.
Item van den tiende van der Mersch	18 l.	13 s.	4 d.
Item Wilger Soetensoen van den tiende van Loesderbroec		35 s.	
Item Ghisebrecht Faly van den Water-tiende ende van Cnordeniip	8 l.	10 s.	
Item Coninc van Wedichem den Wout-smalentiende.	3 l.		
Item van tiende Horenwiic	2 l.	10 s.	
Item Cosiin den tiende tot Aelrehorst	1 l.		
Item den tiende van der Rugher weyde ende van der Lagher weyde	18 l.		

Item die tiende.

Int eerst Roemster-velt	50 l.	13 s.	4 d.
Item Bunnicker-enghe	33 l.	13 s.	4 d.
Item der Weyden-tiende.	33 l.	13 s.	4 d.
Item Vechter-tiende.	53 l.	13 s.	4 d.
Item Hoven-tiende.	37 l.	13 s.	4 d.
Item Riisbrugher-tiende	21 l.	6 s.	8 d.
Item Odicker-velt	57 l.	13 s.	4 d.
Item Strimaeder-tiende.	10 l.	13 s.	4 d.
Item den tiende van Joelmaet	2 l.	6 s.	8 d.
Summa.	500 l.	9 s.	

Item die oever helft van Werconden	77 l.	13 s.	4 d.
Item die neder helft van Werconden	59 l.		

Item van pacht.

Int eerst van Maerscalkerwaerde Hollant	37 l.	3 s.	6 d.
Item Henric Wilger ende Woutman	20 l.	6 s.	8 d.
Item van der Maet	32 l.		
Item Heyne die Kale van der Borch	23 l.	15 s.	
Item Jan van Coten		39 s.	6 d.
Item Buddinc van den Hulle		39 s.	
Item Andries Albrechts soen		4 s.	
Item Godekiin Stert	5 l.		
Item van Pipencamp		26 s.	8 d.
Item Horenwiic		24 s.	
Item Gherit die Rike		10 s.	
Item Godekiin uut Asch		8 s.	
Item tot Amersvoerde van 2 pont pepers		13 s.	4 d.
Item tot Amersvoerde van zoute	3 l.	6 s.	
Item int Svarte goer van weyden		8 s.	
Item ter Eem van weechghelde		27 s.	
Item ter Eem van der jaermarct-tollen		38 s.	
Item ter Eem van der waerbraescen		50 s.	
Item Gherit Soetenman van der Coppel		26 s.	8 d.
Item van tinse te Pothusen		16 s.	
Item van tinse te Laercem		10 s.	8 d.
Summa	275 l.	5 s.	4 d.

Alt corne bi Trechtscher maete.

Item van Maerscalkerwaerde 100 mudde weyts, elc mudde 10 s., dat beloept	50 l.		
Item van Maerscalkerwaerde ende van der w(r)ouwen van Lichtenberch ende			

van Zeyst 280 mudde haveren, elc mudde voer 4 s., dat beloept . . . . 56 l.

Item te Zeyst 8 mudde roghen.
Item te Loesden 60 mudde roghen.
Item uten Woude 23 1/2 mudde roghen.
Item van Colmescoten ende van Manderen 6 1/2 mudde roghen.
Summa van den roghe 98 mudde, tmudde voer 9 s., beloept. 44 l. 2 d.
Item uten Woude 20 mudde manckornes, daerof es comen . . . . . 6 l. 3 s.
Item van Dielaer es comen . . . . . 2 l. 16 s. 3 d.
Summa. . . . . 158 l. 19 s. 5 d.

Item van den hofgoede te Werconden.

Int eerst Lisebet Scultinx	7 l. 4 s.	
Item Volquiin Buc	7 l. 4 s.	
Item Albrecht van der Molen.	3 l. 12 s.	
Item Gherit Mont	3 l. 12 s.	
Item Wouter die Curte.	6 l. 12 s.	
Item Willam van Hedericwiic	2 l. 8 s.	
Item Gherit van den Velde.	3 l. 12 s.	
Item Stralekiin.	6 s.	8 d.
Item Hildegunt Even.	2 l. 8 s.	
Item Elyaes van Catwiic.	7 l. 4 s.	
Item Jacob Overriin	37 s.	4 d.
Item Dideric Hisinc.	4 l. 16 s.	
Item Wouter van Catwiic	28 l.	
Item Heyne die Vroede	4 l. 16 s.	
Item Ghisebrecht die Witte.	7 l. 4 s.	
Item Willam Everaets soen	36 s.	
Item Henric Wilger	3 l. 12 s.	
Item Gherit Lisen soen	5 l. 12 s.	
Item Harman van Vloeten.	7 l. 4 s.	
Item Jan van Zallant.	7 l. 4 s.	

Item Wouter Jans soen	10 l.	9 s.	4 d.
Item Gherit Utenbroec	9 l.		
Item Henric Wittekiins dochter . . .	2 l.	8 s.	
Item Wouter Soeten soen	3 l.	12 s.	
Item Harman Overriin	7 l.	4 s.	
Item Sveder die Curte	13 l.		16 d.
Item Steven van den Veen	8 l.	8 s.	
Item Gherit Jans soen		6 s.	
Summa.	170 l.	12 s.	8 d.

Item te Loeric.

Int eerst Arnout ver Vresende soen.		28 s.	
Item Claes Cliinkenberch	3 l.		
Item Willam Scru.	4 l.		
Item van der Borch.	1 l.		
Item Cosiin die Blancke		28 s.	
Item Goude Harman Wuwen	1 l.		
Item Jan van Musewiinkel	2 l.		8 d.
Item Jan Cosiins soen		30 s.	

Item te Vechten.

Int eerst Willam Godevaerts soen . .	1 l.		
Item haer Ermbrecht.		14 s.	
Item Willam Druuc.		14 s.	
Item Jan Reynaers soen		16 s.	
Item Lambrecht Jans soen	6 l.	16 s.	
Item Sanders van Vechten.		24 s.	
Item Reynaer van Vechten	3 l.	12 s.	
Item Gherit van den Niwen lande. .	7 l.	4 s.	
Item Daem van der Mersch.		24 s.	
Item Godekiin Reynaers soen.	2 l.	16 s.	
Item Wendelmoet Leyden dochter. .		16 s.	
Item Godevaert Ominc.	6 l.	4 s.	
Item Jan Scive ende Heyne siin neve	18 l.		
Item Marcelis.		12 s.	
Item Gherit Valc	2 l.		

Item Aleyt Thidemans		28 s.	
Item Lambrecht Mouwerkiin	3 l.	6 s.	8 d.
Item Claes Borre.		17 s.	4 d.
Item Ghisebrecht van den Gheer . .	5 l.	4 s.	
Item Jan van Hese	3 l.		
Item Thideman Scive.	5 l.	4 s.	
Item Jan van Wulven	3 l.		
Item Jan van Amersvoerde		24 s.	
Item Hannekiin Leyden soen.		15 s.	
Summa.	92 l.	17 s.	8 d.

Item Roemstervelt ende te Bunnic.

Int eerst Emont van Brakel.	10 l.		
Item Ghese Louwerens		37 s.	4 d.
Item Everaet Elyaes soen	5 l.		
Item Ghisebrecht van Roemst.	6 l.		
Item Albrecht Breye	3 l.	12 s.	
Item Martiin Pouwels soen		18 s.	8 d.
Item Andries van der Boven	3 l.	6 s.	8 d.
Item Gherit Heye	3 l.		
Item Gherit die Slechte		26 s.	8 d.
Item Dideric van Bunnic	10 l.	16 s.	
Item Godekiin van Onsteden	4 l.	8 s.	
Item Gherit Elyaes soen.		13 s.	4 d.
Item Martiin		30 s.	
Item Claes Heynen soen	12 l.		
Item Jan Wantenoert	3 l.		
Item Gherit Benscoep.		32 s.	8 d.
Item Gherit die Ridder	3 l.		
Item Lantvaert van der Tuur.	2 l.	16 s.	
Item Heyne Hals		32 s.	
Item Dideric Truden soen.	2 l.	8 s.	
Item Arnest van den Velde.	2 l.	13 s.	4 d.
Item Everaet Breye	4 l.		
Item Dideric Standaert.		9 s.	4 d.
Item Jan Breye ende siin moeder. .	7 l.	8 s.	8 d.

Item Ghenekiin die pander		35 s.	6 d.
Item Jacob van den Velde	4 l.	13 s.	4 d.
Item Barniir Diderix soen	3 l.		
Item Dideric van der Buten	15 l.	8 s.	
Item van der Horst ghecomen	25 l.	14 s.	
Item ter Horst van houte		30 s.	
Item van den Ommeloep	45 l.	12 s.	
Item van Jans hofgoede van Zulen .	40 l.	11 s.	4 d.
Summa	231 l.	12 s.	10 d.
Item tot Amersvoerde van vlastiende		24 s.	
Item van scadepenninghe uten Woude		32 s.	1 d.
Summa		56 s.	1 d.
Item van afterstal van den tiende van sBisscops weyde	24 l.	5 s.	
Summa per se	(24 l.	5 s.)	
Summa summarum.	1897 l.	7 s.	6 d.[1])

Habita computacione domini Stephani de Zulen, de receptis et expositis in officio renthmagistratus, sibi per nos commisso in anno Domini 1328, sub anno Ejusdem 29 die Dominica qua cantatur Cantate. Omnibus summatis inter dominum Trajectensem et dictum dominum Stephanum, et salario predicti anni sibi soluto, mansit dominus dicto domino Stephano debens 335 lib. 10 sol. nigr. Summa receptorum 1897 l. 6 s.; summa expositorum 2232 l. 17 s. 7 d. Interfuerunt honorabiles viri .. dominus de Yselst*eyne*, dominus de Apcoude, dominus Arnoldus de Yselst*eyne*, Walter*us* Ghe*rardus*, dominus Walterus capellanus ipsius domini Stephani, Petrus et Hubertus die et anno predictis [2]).

1) De uitgaven ontbreken bij deze rekening.

2) In dorso staat: „Computacio domini Stephani de Zulen de anno 1328, facta in anno 29 Dominica Cantate".

II. Rekening van den rentmeester aan deze zijde der Ysel. 25 April 1330—(1331) [1]).

INT JAER ONS HEREN 1330 UP SENTE MARCUS DACH BEGAN HAER STEVEN MIINS HEREN DES BISSCOPS RENTEN IN TE BOREN ENDE AL BI SVARTEN GHELDE.

Int eerst te Zeyst 17 wederen	8 l.	10 s.	
Item te Zeyst 23 varken	16 l.	2 s.	
Item te Zeyst van tinse	4 l.		
Item te Zeyst van der bede	6 l.	13 s.	4 d.
Item te Laercem van tinse		10 s.	8 d.
Summa	35 l.	16 s.	

Item die tienden.

Int eerst te Bunnic van Strimaet. . .	17 l.	6 s.	8 d.
Item Hoeven-tiende	45 l.	6 s.	8 d.
Item Bunnicker-enghe	62 l.	13 s.	4 d.
Item der Weyden-tiende	32 l.		
Item Vechtenre-tiende	72 l.		
Item Odicker-velt	48 l.		
Item Riisbrughe	20 l.		
Item. Joelmaet.		26 s.	8 d.
Item Roemster-velt	30 l.	13 s.	4 d.
Item te Wercunden	158 l.	13 s.	4 d.
Summa	488 l.		

Item tot Amersvoerde.

Int eerst van den Duust-tiende. . . .	19 l.		
Item den Wout-tiende	21 l.		

1) Vgl. het schuldregister N° 284 en 285, waar de voorafgaande rekening tot 25 April 1330 vermeld wordt.

Item den Water-tiende	10 l.		
Item Hardevelde	8 l.		
Item Loesder-broec	2 l.	10 s.	
Item van Cnordeniip	3 l.		
Item den smal tiende van der Duust.	2 l.		
Item den smal tiende van den Enghe.		10 s.	
Item van Amersvoerde-enghe	18 l.		
Item van der Rugher weyde			
Item van der La(n)gher weyde			
Item van der Mersch	26 l.	6 s.	8 d.
Item van den tiende (ter) Eem. . . .		5 s.	

Item van den hofgoede te Wercunden.

Int eerst Willam van Hedericwiic . .		48 s.	
Item Gherit van den Velde	3 l.	12 s.	
Item Volqiin Buc	7 l.	4 s.	
Item Elyaes van Catwiic	7 l.	4 s.	
Item Ghisebrecht Mollekiin	3 l.	12 s.	
Item Wouter Clamencen soen.	7 l.	4 s.	
Item ver Baerte van Catwiic.	13 l.	6 s.	8 d.
Item Elyaes van Catwiic	7 l.	9 s.	4 d.
Item Elyaes Wouters soen	3 l.	14 s.	8 d.
Item Dideric van Catwiic	4 l.	16 s.	
Item Zveder die Curte.	14 l.	17 s.	4 d.
Item Hildegunt Even		48 s.	
Item Henric Wittekiins kiinder. . . .		48 s.	
Item Wouter die Curte	6 l.	12 s.	
Item Willam Everaets soen		36 s.	
Item Henric Wilger	3 l.	12 s.	
Item Gherit Lisen soen.	4 l.	16 s.	
Item Gheertruut van Zallant ende Aleyt van Brokeleyde	7 l.	4 s.	
Item Harman van Zulen	3 l.	12 s.	
Item Wouter Overriin.	7 l.	4 s.	
Item Harman Overriin	7 l.	4 s.	

Item Wouter Jans soen.	11 l.	3 s.	4 d.
Item Ghisebrecht die Witte.	7 l.	4 s.	
Item Stralekiin		6 s.	8 d.
Item Heyne die Vroede	4 l.	16 s.	
Item Stevens kiinder van den Veen.	8 l.	8 s.	
Item Dideric Hisinc.	4 l.	16 s.	
Item Gherit Utenbroec	11 l.	16 s.	
Item Willam Volquiins soen		16 s.	
Summa	282 l.		20 d.

Item te Loeric.

Int eerst Arnout ver Vresende soen .		28 s.
Item Jan van Muuswiinkel		48 s.
Item Claes Cliinkenberch	3 l.	
Item Jan Cosiins soen	3 l.	
Item Cosiin die Blancke		28 s.
Item Goude Harmans Wuwen	1 l.	
Item Arnout van der Borch	1 l.	
Item Willam Scru	2 l.	10 s.

Item te Vechten.

Int eerst Willam Godevaerts soen . .	1 l.	
Item Jan van Wulven	3 l.	
Item Willam Druuc.		14 s.
Item Lambrecht Jans soen.	6 l.	16 s.
Item Gherit van den Niwen lande. .	7 l.	4 s.
Item Godekiin Reynaers soen.	2 l.	16 s.
Item Jan Leyden soen		15 s.
Item haer Ermbrecht		14 s.
Item Jan Reynaers soen		16 s.
Item Reynaer van Vechten	3 l.	12 s.
Item Godevaert Ominc	6 l.	
Item Jan Scive ende Heyne siin neve.	18 l.	
Item Jan van Hese	3 l.	
Item Hoefvliet	5 l.	
Item Wendelmoet Leyden dochter. .		16 s.

Item tot Amersvoerde van tollen ende van gruut	66 l.	13 s.	4 d.
Item van der bede uut Emelant	53 l.	6 s.	8 d.
Item te Loesden van tinse ende van der bede	13 l.	6 s.	8 d.
Item tot Amersvoerde van zoute	4 l.		
Item te Hamertvelt van der bede	5 l.	6 s.	8 d.
Item tot Amersvoerde van tinse	4 l.		
Item tot Amersvoerde van 2 pont pepers		13 s.	
Item van scadepenninghe uten Woude.		32 s.	1 d.
Item tot Amersvoerde van der jaermarct-tollen	3 l.		18 d.
Item ter Eem van der waerbraescen.	2 l.		
Item ter Eem van weechghelde		16 s.	
Item ter Eem van der jaermarct-tollen		10 s.	
Summa	155 l.	5 s.	11 d.

Item van pacht.

Int eerst van Maerscalker-waerde	17 l.	6 s.	8 d.
Item van der Maet	32 l.		
Item van der Borch	13 l.	6 s.	8 d.
Item Buddinc van den Hulle		37 s.	10 d.
Item Jan van Coten		39 s.	2 d.
Item Andries Albrechts soen		4 s.	
Item Horenwiic		24 s.	
Item Gherit Soetenman		26 s.	8 d.
Item ter Horst	2 l.	3 s.	
Item Godekiin uut Ascht		8 s.	
Item Heyne van Pipencamp		26 s.	8 d.
Item Godekiin Stert	2 l.		
Item Jan van Attenvelt	36 l.		
Item van Milant	135 l.	6 s.	5 d.
Item van des Bisscops weyde	203 l.	10 s.	

Item Jan Breye.	7 l.	8 s.	8 d.
Item Everaet Elyaes soen	5 l.		
Item Everaet Breye	4 l.		
Item Ghisebrecht van Roemst.	6 l.		
Item Emont van Brakel	10 l.		
Item Daem van der Mersch		24 s.	
Item Marcelis.		28 s.	
Item Ghisebrecht Hackaert		14 s.	8 d.
Summa.	118 l.	18 s.	4 d.

Dit es dat corne, dat miin heer ghevallen es.

Int eerst van Maerscalker-waerde 100 mudde weyts, tmudde voer 14 s., dat beloept.	70 l.		
Item van Maerscalker-waerde 160 mudde haver.			
Item van der vrouwen van Rinouwen 100 mudde.			
Item te Zeyst 20 mudde.			
Summa van der haver 280 mudde, tmudde voer 5 s. 4 d., dat beloept	74 l.		
Item te Loesden 60 mudde roghen.			
Item te Zeyst 8 mudde.			
Summa van den roghe 68 mudde, tmudde voer 12 s., dat beloept	40 l.	16 s.	
Item te Manderen van 3 mudde roghen ende te Colmescoten van 2 mudde ende van der Horst ende van die Laer ende van Middelaer es ghecomen. .	47 l.	5 s.	6 d.
Item van corne uten Woude ghecomen.	18 l.	17 s.	4 d.
Summa.	250 l.	18 s.	10 d.

Item tot Amersvoerde van tollen ende van gruut	66 l.	13 s.	4 d.
Item van der bede uut Emelant	53 l.	6 s.	8 d.
Item te Loesden van tinse ende van der bede	13 l.	6 s.	8 d.
Item tot Amersvoerde van zoute	4 l.		
Item te Hamertvelt van der bede	5 l.	6 s.	8 d.
Item tot Amersvoerde van tinse	4 l.		
Item tot Amersvoerde van 2 pont pepers		13 s.	
Item van scadepenninghe uten Woude.		32 s.	1 d.
Item tot Amersvoerde van der jaermarct-tollen	3 l.		18 d.
Item ter Eem van der waerbraescen.	2 l.		
Item ter Eem van weechghelde.		16 s.	
Item ter Eem van der jaermarct-tollen		10 s.	
Summa	155 l.	5 s.	11 d.

Item van pacht.

Int eerst van Maerscalker-waerde.	17 l.	6 s.	8 d.
Item van der Maet	32 l.		
Item van der Borch	13 l.	6 s.	8 d.
Item Buddinc van den Hulle		37 s.	10 d.
Item Jan van Coten		39 s.	2 d.
Item Andries Albrechts soen		4 s.	
Item Horenwiic		24 s.	
Item Gherit Soetenman.		26 s.	8 d.
Item ter Horst	2 l.	3 s.	
Item Godekiin uut Ascht		8 s.	
Item Heyne van Pipencamp.		26 s.	8 d.
Item Godekiin Stert.	2 l.		
Item Jan van Attenvelt.	36 l.		
Item van Milant	135 l.	6 s.	5 d.
Item van des Bisscops weyde	203 l.	10 s.	

Item van den Ommeloep ende van den viertelen	45 l.	14 s.	
Item van Jans hofgoede van Zulen.	40 l.	11 s.	4 d.
Summa	536 l.	4 s.	5 d.
Dese summa van den renten belopen	1958 l.	14 s.	2 d.
Item gheboert van den Doemproest. ende 2 brieve.	1260 l.		
Item van Jan van Lantscroen	400 l.		
Item van Vlaminghe.	190 l.		
Item van haren Steven van Zulen .	500 l.		
Item van deen van Svolle	333 l.	6 s.	8 d.
Item upgheboert van deen van Zvolle tot sente Peters misse	1333 l.	6 s.	8 d.
Summa summarum.	5975 l.	7 s.	6 d.
Dus beloept dat uutgheven meer dant innemen . . . . . , ...	703 l.	13 s.	2 d.[1])

1) De specificatie der uitgaven ontbreekt.

III. Rekening van den rentmeester aan deze zijde der Ysel. (Fragment.) 24 Juni 1334—(1335).

DIT IS UTGHEVEN HENRIX VAN LEVENBERCH ENDE GHE[RIIT DE BOELEN VAN] MIINS HEREN RENTEN VAN UTRECHT INT JAER ONS HEREN 1334 SINT SINTE JANS DACH TE MIDDESOEMER, AEN SVERTE GHELDE.

Int eerste Gheriit de Boele 127 l. 9 s. 2 d., de men mi sculdich blef, doe ic leste rekende . . . . . 127 l. 9 s. 2 d.

Item Geliis Boudekiins soen. . . . . 100 l.

Daerof reses.

Item den here van Yselsteyne . . . . 50 l.

Item den heren van sunte Peters. . . 40 l.

Daerof reses.

Item Ghisebrecht Ghunter. . . . . 209 l. 15 s. 8 d.

Daerof reses.

Item Arnoud Proeys . . . . . 300 l.

Daerof reses.

Item Gheriit de Boele 72 l. van enen perde . . . . . 72 l.

Daerof reses.

Item Gheriit de Boele 48 l. van wiine. 48 l.

Daerof reses.

Summa. . . . . 947 l. 4 s. 10 d.

Summa dat men mi schuldich blieft, dat ic mer utghegheven hebbe dan opgheboert, beloept . . . . . 70 l. 8 s. 8 d.

Summa manens Gherardo Bolen. Omnibus summatis tenetur dominus eidem 3 s. 8 d. uigr., salva pensione sua de 400 libris, Petri proxime; salvis restanciis domino.

IV. Rekening van den rentmeester van deze zijde der Ysel van restanten. 1334.

DIT IS OPBOREN HENRIX VAN LEWENBERCH ENDE GHERRITS B(O)LEN VAN DEN RESTAND VAN MIINS HEREN RENTEN VAN UTRECHT INT JAER ONS HEREN 1334, AEN SVAERTEN GHELDE GHEREKENT.

Item te Seyst van der bede	6 l.	13 s.	4 d.
Item de bede van Hamertvelt.	4 l.		
Item te Buniinch Jan Brêye	3 l.	14 s.	4 d.
(*Volgen nog 64 namen van personen, die betalingen gedaan hebben.*)			
Summa	129 l.		2 d.

Dit is hoefgoed te Verco(n)den.

Item Willam van Hederecwiich . . .	2 l.	8 s.	
Item Gherit van den Velde.	3 l.	12 s.	
Item Wolquin Even soen	7 l.	4 s.	
Item Ghisebrecht van der Molen . .		36 s.	
Item Eliaes van Catewiich.	14 l.	14 s.	4 d.
Item Wouter Clamensen soen.	7 l.	4 s.	
Item Elyaes van Verdenberch	13 l.	6 s.	8 d.
Item Elyaes Wouters soen.		37 s.	4 d.
Item Dideric van Catwiich.	2 l.	13 s.	4 d.
Item Sveder de Corte.	10 l.	2 s.	
Item Hildeghont Eve.	2 l.	8 s.	
Item Henricx Wiittekiins kinden . .		24 s.	
Item Wouter de Corte	6 l.	12 s.	
Item Willam Everaeds soen.		36 s.	
Item Henric Wilger.	3 l.	12 s.	
Item Gherit Liesen soen.	4 l.	16 s.	
Item Gheretrud van Sallant.	7 l.	4 s.	

Item Herman van Sullen	3 l.	12 s.	
Item Wouter Overiene	7 l.		
Item Gherit van den Velde.	5 l.	2 s.	6 d.
Item Gherit van den Velde.	3 l.	12 s.	6 d.
Item Stralekin		3 s.	4 d.
Item Heyne Vroede.	4 l.	16 s.	
Item Wouter Quint	5 l.	8 s.	
Item Dideric Ysinc	3 l.	12 s.	
Item Gherit Utenbroech	5 l.	18 s.	
Item Gherit Wolquins soen		16 s.	
Item Jan van Sulen.	40 l.	11 s.	4 d.
Item haer Steven van Sulen.	25 l.		
Somma.	198 l.		16 d.

Item dit sin de tiende.

Item de tiende van Odich, Wouter Uttenbonghaert	42 l.		
Item der Weyden-tiende, Harman Scadelant.	14 l.	4 s.	
Item Roemstertiende Emont van Brakel	13 l.	6 s.	8 d.
Item de tiende van Strimaet, Bertoud	8 l.	13 s.	4 d.
Item de tiende van Risebrugghe, Bertoud.	7 l.	6 s.	8 d.
Item de tiende van Vechten	25 l.	6 s.	8 d.
Item de tiende van Bunichkerenghe.	14 l.		
Item der Hoeven-tiende	16 l.	10 s.	
Item de tiende van Yolemaet.	2 l.		
Item de tiende van der overhelft van Verconden	37 l.	6 s.	8 d.
Item de tiende van der nederhelft van Verconde	28 l.		
Item de tiende van der Langher weyde	70 l.	13 s.	4 d.
Item de tiende van der Rugher weyde	20 l.	13 s.	4 d.
Somma.	300 l.		8 d.

Dit sin de tienden tot Amerforde.

Item de tiende van der Dust	36 l.	10 s.	
Item de Woude-tiende	18 l.	3 s.	4 d.
Item de tiende van Loesder-broech .	8 l.		
Item de tiende van Cordennipe. . . .	8 l.		
Item de smaltiende van Loesder-broech		37 s.	6 d.
Item smaltiende van der Dust	2 l.	10 s.	
Item smaltiende uten Woude	3 l.	10 s.	
Item de tiende in den Mersche. . . .	21 l.		
Item de tiende in den Grasnode. . .	1 l.		
Item de tiende van Herdenvelt. . . .	6 l.		
Somma	106 l.	10 s.	10 d.

Item van der tollen ter E(e)m ende van der vaerbrasen	13 l.		
Item tot Amerforde 6 loep souts . . .	2 l.		
Item de kerke tot Amerforde 2 pont pepers.		10 s.	
Item de scadepennich uten Woude .		32 s.	1 d.
Item Ghodeken Stert	2 l.		
Item Ghisebrecht van Middelaer . . .	3 l.		
Item Pipencamp		30 s.	
Item Horewiich		12 s.	
Item Roloef van der Horst	3 l.		
Item Gherit Soeteman		13 s.	4 d.
Item Gherit Soeteman		24 s.	
Item Ghodeken van Asche		8 s.	
Item Gherit Buddinx soen		19 s.	7 d.
Item Ghise van den Berchof	1 l.		
Item de wrouwe van Hemsteden. . .	6 l.	13 s.	4 d.
Item et goed van der Maet	15 l.	7 s.	
Item Alebrecht 1 hofstede.		5 s.	
Item Gherit de Rike 1 hofstede . . .		10 s.	
Item et corne ter Horst, van Middelaer ende van di Laer.	30 l.		

Item et mancorne uten Woude. . . .	9 l. 19 s.	
Somma.	94 l. 2 s. 4 d.	
Item te Seyst 5 mudde rogghen, elc mudde 10 s.	(50 s.)	
Item te Manderen $4^1/_2$ mudde rogghen, elc mudde 10 s.	(45 s.)	
Item te Colmescoten 3 (mudde) rogghen, elc mudde 10 s.	(30 s.)	
Item Jan van Sulen 100 mudde haver	20 l.	
Item Gherit de Ever 20 mudde haver	3 l. 10 s.	
Somma.	29 l. 15 s.	
Somma sommarum	857 l. 10 s. 4 d.[1])	

1) In dorso staat: „Computacio Henrici de Leuwenberg et Gerardi Bole de redditibus anni 34".

V. Rekening van den schout van Amersfoort. 25 April 1328—13 Mei 1329 [1]).

DIT IS REKENINGHE HAREN ARNOUTS VAN YSELSTEYNE VAN DIEN SCOUTAMBOCHT VAN AMERSFOERDE, VAN DER TIIT DAT HIJ LEST REKENDE, DAT WAS TOT UTRECHT INT JAER ONS HEREN 1328 OP SUNTE MARCUS DACH, VAN VERVALLE, DAT SEDER VERSCENEN IS, GHEREKENT BI SWARTEN GHELDE.

Int yerst rekent hij ziin innemen, inghenomen van cuermieden.

Int yerst Wendelmoet Hermans wiif op Hamersvelt.	2 l.
Item te Loesden Thidemans Ludolf zoens wiif	2 l.
Item Gherit van Uutwiic.	2 l.
Item Arnt Frobben wiif te Hamelberghe.	2 l.
Item Maes Buckinc	5 l.
Item op Zeldrecht Godevart Peghel .	1 l. 15 s.
Item van veren Nannekin van der Horst	2 l.
Item van Wichensloe	2 l.
Item van Godekin te Driberghen. . .	1 l. 15 s.
Item van enen man te Vechten . . .	1 l. 15 s.
Item van Jacob van Wedenhorst. . .	2 l.
Summa.	24 l. 5 s.

1) Vgl. het schuldregister N°. 238 en 239.

Int scoutambocht van der stat van Amersfoerde.

Int erst Ghise Rude, omdat hij een mes toech	2 l.		
Item Bacman van enen vustenslaghe.		6 s.	8 d.
Item Wedighe van enen vustenslaghe.		6 s.	8 d.
Item Wammelaken, omdat hij eens vreden weigherde.	1 l.	13 s.	4 d.
Item Louwekin van enen vustenslaghe.		6 s.	8 d.
Item Knoest, omdat hij Ghise van der Wade bloetreyssede		10 s.	
Item Ghisebrecht die Camper van enen vustenslaghe		6 s.	8 d.
Item Crapbekin van enen vustenslaghe		6 s.	8 d.
Item Jacob van Cromslaer van enen vustenslaghe		6 s.	8 d.
Item Gherit die Duvel, omdat hij een mes treckede.	1 l.	13 s.	4 d.
Item Volquin Cuenreman van enen vustenslaghe		6 s.	8 d.
Item Camerman van enen vustenslaghe bi nachte.	1 l.		
Item Godekin Truden zone van bloetreysinghe bi nachte	1 l.	10 s.	
Item Arnt van den Voerde, omdat hij na enen man mit enen clote warp.	1 l.	13 s.	4 d.
Item van Ment, omdat hij pantweringhe dede	1 l.	6 s.	8 d.
Item Ment van dienselven op een ander tiit.	1 l.	6 s.	8 d.
Item van Clietsarde, omdat hij overt jaer in dien ban stoet.	7 l.		
Item van enen wissel	1 l.	10 s.	
Item van dien tins van Herderwiic .	1 l.		16 d.
Summa.	24 l.	11 s.	4 d.

Te Luesden int kerspel.

Int erst Jan Keyle, omdat hij Meynse Naghel onhoevesche werde gaf, doe hij om ziin maechghelt quam	3 l. 10 s.
Item Heine Hase, omdat hij enen onrechten anevanc dede an tween wieghelen.	5 l.
Item Ghise Rode Belyen man, omdat hij rise sneet, die sine niet en waren.	3 l.
Item Lam Aven sone op Zeldrecht, omdat hij enen sins ondankens quetsede	2 l.
Item Wendelmoet Peghels, omdat men hoer teech, dat sij een peert ghesteken soude hebben	2 l.
Item Aelbrecht Pipenc, omdat hij eens anders mans zoene opbuerde .	2 l.
Item Volprecht van Mandren, omdat hij enen man beclaghede ende sinen dach niet en verwaerde.	1 l. 6 s. 8 d.
Item Evert van Voscuel, omdat hij zine wapene niet copen woude . . .	1 l. 6 s. 8 d.
Item Arnt van Voscuel van dienzelven.	1 l. 6 s. 8 d.
Item Willaem van der Steghe van dienzelven	2 l.
Item Dideric Heyne Zassen zone van dienzelven	2 l.
Item Heyne Over den Wech van dienzelven	1 l. 12 s.
Item Lam Over dien Wech van dienzelven	1 l. 12 s.
Item Lam uter Hoeve van dienzelven.	1 l. 12 s.
Item Lubbrecht Zassen swagher van dienzelven	1 l. 12 s.
Item Ricout Peper van dienselven. .	1 l. 12 s.

Item Ghisebrecht Arnts sone van dienzelven	1 l. 6 s. 8 d.
Item Willaem Heyne Zasse zone van dienzelven	1 l. 6 s. 8 d.
Item Heyne van Zeyst van dienzelven.	1 l. 6 s. 8 d.
Item Arnt van der Brugghe van dienzelven	1 l. 6 s. 8 d.
Item Lam Wouters sone van dienzelven	1 l. 6 s. 8 d.
Item Hubrecht Aleyde sone van dienselven	1 l. 6 s. 8 d.
Item Thideman van dien Vene van dienzelven	1 l.
Item Meynse Naghel van voerderinghe tot sinen maechghelde.	50 l.
Summa	92 l. 10 s.

Ter Eme ende te Baerne.

Int eerst van Herman Rampen, dat hij enen knape biisterlike toesprac, omdat hij siin pert verloren hadde.	5 l.
Item Peter Jans Wilden zone, omdat hij Heyne Blanken ziin arm verwreket zoude hebben	16 l.
Item Hannekin Naghel van tveen hoeghen bannen.	3 l.
Item Jan Hamervelt, omdat men hum teech, dat hij bi sire nichten en kint ghewonnen zoude hebben.	16 l.
Item Ghise Mouweris zone van enen vustenslach.	6 s. 8 d.
Summa.	40 l. 6 s. 8 d.

Te Bunscoten.

Int yerst Jonghe Nanne, omdat hij ere v(r)ouwen coe tonrecht anevonc	8 l.

Item Jonghe Nanne, omdat hij Jan Dillen goet over settinghe brukede .	9 l.		
Item van Jan Dillen 7 vimme rogghen, die hadden 4½ mudde, elc mudde voer 14 scillinghe, dat beloept.	3 l.	3 s.	
Item van Gherit Aelraets soene van enen hoeghen ban van wantalen . .	1 l.	6 s.	8 d.
Item Aelt Lubbrechts zone, omdat hij voer den here ghedaghet was ens hum de scoute verdroech.	8 l.		
Item die van der Duyst, omdat sij onrecht water leyden op hoer naghebure, soe verboerden sij 36 hoegher banne, elken ban van 20 groeten, dat beloept.	48 l.		
Item nu cochten die van der Duyst enen waterganc jeghen haren Arnoude om.	48 l.		
Summa.	125 l.	9 s.	8 d.

Te Zeyst.

Int erst van Zeyster-brugghe	5 l.	16 s.
Summa per se	5 l.	16 s.

Te Bunnic niet.

Te Werconden niet.

Te Lersem.

Int eerst Odix zone, omdat hij ere joncfrou quaet sprac	2 l.	5 s.
Item Gapers sone, omdat hij enen man opt hoeft sloech mit enen stocke . .	2 l.	10 s.
Summa.	4 l.	15 s.

Item inghenomen van leemte.

Int eerst van Willaem Gherit Juttinx soene van Wreden leemte	12 l.	10 s.

Item Henric Haessen van Heynen leemte Peter Valken zoens sone. . .	3 l.
Summa	15 l. 10 s.
Summa summarum van allen innemen.	333 l. 3 s. 8 d.

DIT IS UUTGHEVEN VAN DESEN VOERSEIDEN INNEMEN.

Int eerst van mins heren coste op Alre Goets heylighen avont tAmersfoerde	1 l. 15 s.
Item des Manendaghes na sunte Aghten daghe van mins heren coste tAmersfoerde.	2 l. 14 s.
Item van mins heren coste tAmersfoerde des Vridaghes na Halfvasten.	3 l. 17 s. 1 d.
Item verleyste Claes Nanninx sone ende Goeswin die Wrede op min here tot Gherits van der Maet tAmersfoerde, daer se Jan die Coninc ghemaent hadde.	9 l. 18 d.
Item verteerde her Thomaes van Diest tot Aernem.	1 l. 12 s.

Item uutghegheven van timmeringhen.

Int eerst dat voerborch om te tunen ende die grafte te graven.	4 l.
Item van eyken posten, dien tuen an te vesten, ende van enen drayboem te maken	5 l. 16 s.
Item van kalke, van stene ende[1]) van goeten, daer men de boeghen ende die muren mede[2]) makede after die zale, die te vallen waren	7 l. 8 s.

1) Het handschrift herhaalt: „ende".

2) Het handschrift heeft: „meke".

Item van ere torfscure	8 l.		
Item van ere rosmolen	25 l.	4 s.	
Item den viir panderen op sunte Mertins avont	1 l.	6 s.	8 d.
Item dien hyen van Zeyst		6 s.	8 d.
Summa van dien uutgheven . .	71 l.		11 d.

Habita computacione domini Arnoude de Yselsteyne de receptis anni 28, omnibus summatis inter dominum Trajectensem et ipsum, tam de expositis quam de salario quam de aliis omnibus, mansit dominus episcopus Trajectensis debens domino Arnoldo in 242 libras cum 9 solidis nigrorum Turonensium, salva sibi littera de 500 libris de castri obligacione. Interfuerunt dominus de Abecoude, Walterus Gher*ardus*, dominus Johannes, Petrus camerarius et Hubertus notarius. Hec computacio fuit in Horst ipso die beati Servacii sub anno Domini 1329.

VI. Rekening van den schout van Amersfoort. 7 Mei 1330—6 April 1331.

DIT IS REKENINGHE HAREN ARNTS VAN YSELSTEYNE VAN DIEN SCOUTAMBOCHT VAN AMERSFOERDE, VAN DER TIIT DAT HII LEST REKENDE, DAT WAS TE RENEN INT JAER ONS HEREN 1330 DES ANDERS DAGHES NA SUNTE JANS DAGHE DIE MEN HEET ANTE PORTAM LATINAM, VAN VERVALLE, DAT ZEDER VERSCENEN IS, GHEREKENT BI SWARTEN GHELDE.

Int yerst rekent hii ziin innemen, inghenomen van kuermieden.

(*Volgen* 5 *posten*, *waarvan* 2 *te Loesden*, 1 *te Bunnic.*)

Summa	10 l.	

Int scoutambocht van der stat van Amersfoerde.

(*Volgen* 11 *posten „van enen vustenslaghe"*, *allen à* 6 *s.* 8 *d.*)

Item Lambrecht Truden zoene van enen slaghe		6 s. 8 d.
Item Andriis Voerzeuvel van enen vustenslaghe op enen Manendaghe .	1 l.	
Item van dien tins van Herderwiic .	1 l.	
Summa	6 l.	

Int kerspel van Loesden.

Int yerst Jan Goeden zoene ende zine hulpers, omdat zij Evert van Lewen thuys zochten	32 l.	
Item Arnt Vosculen, omdat men zeide, dat hij ziere moeder koren van der balke nam	8 l.	

Item Ghise Bolle, omdat men teech, dat hij Ghise Hoyers cousen heymelike nam	4 l.
Item Ghise Hoyer, omdat hij daerof moetzoene nam	4 l.
Item Jacob Ummaet ende Lam Kevel, omdat zij snoke venghen, die verboeden waren	2 l. 8 s.
Item Ghise Hughen zoene, omdat hij enen man mit cluten worp.	2 l.
Item Hannekin Mol ende Ricout Everts zoene, omdat zij Wreden thuyszochten	8 l. 10 s.
Summa	60 l. 18 s.

Ter Eme ende te Baerne.

Int yerst Stefphaen Gheven zoene ende zine vriende, omdat zij ene zameninghe maecten ter Eembrugge in die merkert.	17 l.
Item Jacob Goeswins zoene, omdat hij daerbi was, daer een wiif mishandelt wart, alsoe dat hoer mischiede van enen kinde, alse die buere zeyden.	25 l.
Item Peter Meynsen zoene, omdat men hum teech, dat hij zine moeder ghelt nam.	32 l.
Item Meynse Jacobs zoene, omdat hij rogghe, die becommert was op Emenesse, in Goylant voerde.	25 l.
Item Willaem Jacob Naghels zoene, omdat hij een wiif dreghede, alsoe dat zij die buerte rumede.	10 l.
Item Goede Woest, omdat hij quaet sprac, doe men Arnt Luc ontlivede	5 l.

Item Herman Modde ene boete van erftalen		30 s.	8 d.
Item Herman Modde noch van dienzelven..		30 s.	8 d.
Summa	117 l.		16 d.

Te Bunscoten.

Int yerst van Coenraet dien Ridder van ere pene	16 l.		
Item van Jan Dillen, omdat men hum teech, dat hij enen vrede ghewankelt hadde	16 l.		
Item van Kekewiins kinder, omdat men teech, dat hoer vader desgheliix ghedaen zoude hebben op Jan Dillen	20 l.		
Item Zomers zoene, omdat hij Willaem Duvengoers eynden sloech	5 l.		
Item Ricout Dobbe, omdat hij enen man anevonc buten dien gherechte	18 l.		
Item Aelt Aelbrechts zoene, Rutgher Scademan ende Gherit Willekins zoene, omdat zij scutgoet wedernamen.	10 l.		
Item Pieter die Velke, omdat men hum teech, dat hij scutgoet wedernam	2 l.	10 s.	
Item Aelbrecht Hoede, omdat hij zinen broeder ziin riic verboet te menne .	4 l.		
Item Nachtegale, omdat hij zins halsbergoels misscat ende na voer scepen lyede.	6 l.		
Item Ghisebrecht Roetaert, omdat een vollen in zire were ghevonden wart, dat hum naghevolghet was.	16 l.		
Item Willaem Bosch van ere boete van erftalen	1 l.	6 s.	8 d.

Item Gode Aelbrechts zoene van ere boete van erftalen	1 l. 6 s. 8 d.
Item Meynse Boeter van ere boete van erftalen	1 l. 6 s. 8 d.
Summa.	117 l. 10 s.

Te Zeist.

Int yerst van Zeister-brugge.	6 l.
Item Louwe, omdat hij ene vimme korens thuysvoerde onvertient. . . .	2 l. 13 s. 4 d.
Summa.	8 l. 13 s. 4 d.

Te Bunnic.

Int yerst Andriis der Boven, omdat hij Jan Grawarde ene wilghe ofheu tot enen meyboem, daer hij omme croende	3 l.
Item Jan dien Velde van dienzelven	2 l.
Item Ghise van dien Campe van dienzelven	2 l.
Summa.	7 l.

Te Werconden niet.

Te Lersem.

Engbrecht, omdat hij enen waghen leende, daer men een hont mede haelde uut Dideric Boeren hofstede	2 l.
Summa per se	2 l.

Van doetslaghe ende van leemten.

Int yerst van Jan Vroeden dode. . .	26 l. 13 s. 4 d.
Item van Ricouts kint van Hamertvelt van ere leemte.	12 l.
Summa.	38 l. 13 s. 4 d.
Summa summarum	367 l. 16 s.

DIT IS UUTGHEVEN VAN DIEN VOERZEIDEN INNEMEN.

Int yerst van timmeringhen van der overster brugghe, van houte, van maken ende van yserwerke	42 l.
Item van dien steenhuse te stoppen, van teghelen ende van lone	4 l.
Item van trappen, van glaseveinster ende ander dinghe te verbeteren, daers noet was	11 l.
Summa	57 l.
Item enen lantmeter, die de lantsceydinghe te Bunscoten mat	4 l.
Item Dideric Cortehozen van dien 15 ponden, die her Arnt ende Wouter Gherit voer min here gheloeft hadden	8 l.
Item dien viir panderen ende dien hyen van Zeist tot sunte Mertins misse	1 l. 13 s. 4 d.
Item van dier houtvoetster cleder . .	14 l.
Summa	27 l. 3 s. 4 d.
Item bi recessen Everaet Valkenaers wiif bi mins heren ghehete	9 l.
Summa per se	9 l.
Item van dien solaris van dien huys	(200 l.)
Summa per se	200 l.
Summa summarum	293 l. 3 s. 4 d.

Summatis omnibus inter dominum episcopum et dominum Arnoldum (de) Yselsteyne de receptis et expositis usque ad Octavas Pasce et Sabbato post Ambrosii in anno Domini 1331, mansit dominus Arnoldus debens domino ultra expensas 74 l. 12 s. 8 d. Et quia dominus episcopus mansit eidem domino Arnoldo ultra annum in ultima computacione

debens 210 l. 11 s., quibus 74 l. 12 s. 8 d. deductis, mansit dominus episcopus debens domino Arnoldo de Yselst*eyne* in ultima ejus computacione 130 l. 18 s. 4 d., de quibus Arnoldus habet recessus. Interfuerunt in camera domus episcopalis dominus Tho*mas*, Walter Gher*iit*, Cuziin, Hubertus, Petrus camerarius et dominus Johannes capellanus, anno et die quibus supra [1]).

---

1) Boven de rekening staat uitgekrabd: „Computacio domini Arnoldi de Ys[elsteyne] Sabbato post Ambrosii anno 31".

VII. Rekening van den schout van Amersfoort. 6 April 1331—30 April 1332.

DIT IS REKENINGHE HAREN .. ARNTS VAN .. YSELSTEYNE VAN DIEN SCOUTAMBOCHTE VAN AMERSFOERDE, VAN DIER TIIT DAT HI LEST REKENDE, DAT WAS TUTRECHT INT JAER ONS HEREN 1331 DES SATERDAGHES NA ZENTE AMBROSIUS DACH, VAN VERVALLE, DAT ZEDER VERSCHENEN IS, GHEREKENT BY ZVARTEN GHELDE.

Int eerste rekent hi ziin innemen, inghenomen van kuermeden.

(*Volgen* 12 *posten „van kuermeden", waarvan* 2 *te Loesden*, 1 *op Hamertvelde*, 1 *op Zeldrecht*, 1 *te Zeyst*, 1 *van Amersfoerde*, 1 *van Manderen*, 1 *van Coelhorst*, 1 *tot Donkerlaer*, 2 *tot Werconden.*)

Item van den tynze van Herderwiic.	1 l.
Summa	21 l. 2 s.

Int scoutambocht der stat van Amersfoerde.

Int eerste Heyne Noeten wiif op haer svegher	6 s. 8 d.

(*Volgen* 15 *posten van personen „op" andere personen, allen à* 6 *s.* 8 *d.*)

Item Gode Coeninc op enen Vreze .	1 l.
Summa	6 l. 6 s. 8 d.

Int kerspel van Loesden.

Int eerste Heyne Costers dochter, omdat si Greven coyen malc onghewaerder hant.	5 l.

Item Gheriit Voeghel, omdat hi Gheriits veen van Glynthorst groef onghewaerder hant	1 l. 10 s. 8 d.
Item Ghyze opt Veen, omdat hi op Ghyze Hughen zoens eet sprac . . .	5 l.
Item Jan die Meyer, omdat hi scutgoet wedernam	4 l.
Item Boerzac, omdat hi enen roc wedernam, die hem ghestolen was. . .	3 l.
Item Evert Merdel, omdat hi onrechten anevanc dede van houte	3 l.
Item van houte van dier meente van Droflaer.	12 l.
Item Ghyze van Ackenvoerde, omdat hi met zinen buren niet te rechte en quam	1 l. 6 s. 8 d.
Summa.	40 l. 8 s. 10 d.

Ter Eme ende te Baerne.

Int eerste Dorrincs kyndere, omdat si teghen schepenebrieve spraken. .	16 l.
Item Gheriit Noete, omdat hi zine maghet sloech	3 l.
Item Hessel Corstans zoene, omdat hi Groete Ghyzen ghelaghet hadde.	1 l. 10 s. 8 d.
Item Ghyze Wouberts zoen, omdat hi ziinre svegher penninghe thuusdroech eer die erfnamen deilden . .	8 l.
Item Zegher, omdat hi Jan dien wever met enen knive stac	1 l. 10 s. 8 d.
Item Woubert Lucke ende .. Lantfaert Doenben zoen, omdat si hem Luckes goet, die opt rat ghezet wart, onderwonden.	4 l. 16 s.
Item Herman Rampe, omdat hi een	

joncwiif mishandelde, omdat si zinen wille niet doen en woude. . . . . 10 l.
Item Lummoede kyndere, omdat si Willam dien smit van Naerde huzeden op Emenesse. . . . . 22 l.
Item Stephaen Gheven zoene, omdat hi een kynt by enen joncwive wan, dat si van armoeden niet ghevoeden en conde, want hi haer gheen goet en dede, soedattet starf. . . . . 16 l.
Item Goswiin die Svarte, omdat hi Ghyze Murschen wonde. . . . . 4 l.
Item Ghysekiin Ryet, omdat hi Goswiin des Zvarten line ontwe sneet, daer hi voeghelde . . . . . 5 l.
Item Nanne Modde, omdat hi Claes Meynsen zoens enden doetsloech vor ziin oeghen. . . . . 3 l.
Item Claes Meynsen zoen, omdat hi Nanne Modden zyle opsperrede, ende ziin lant onderloepen liet. . . . . 2 l.
Item Woubert Lucke, omdat hi ene boerze met haernasche in die ze zenkede . . . . . 20 l.
Summa. . . . . 116 l. 17 s. 4 d.

Tot Bunschoten.

Int eerste Martiin Keghelaer, omdat hi woerde verzac, die hi den rechter anebrochte . . . . . 6 l.
Item Zoemers zoene, omdat hi met voerrade zine paerde in Coenraet Stickers rogge dreef, omdat hi hem willens schade doen woude. . . . . 2 l.
Item Coenraet die Jonghe, omdat hi

over een jare in den ban stoet, ene hoeghe boete.	13 l.		
Item Zoemer, omdat hi Meynsen uter Duyst een verken doetstac	2 l.		
Item Keggaert, omdat hi die corvenaer van Naerde optie ze sloech.	5 l.		
Item Gherdonc Scademan, omdat hi Rughen an ziin ere sprac.	5 l.		
Item Heyne Weynke van arftalen ene boete.	1 l.	6 s.	8 d.
Item Aelt Woests zoene, omdat hi schutgoet wedernam ene boete. . . .	1 l.	6 s.	8 d.
Item Aelt Woests zoene van arftalen ene boete.	1 l.	6 s.	8 d.
Item Stuver, omdat hi enen balke anevenc, die zine niet en was. . . .	3 l.		
Summa.	40 l.		
Tot Zeyst.			
Int eerst van Zeysterbrugge	6 l.		
Item Heyne Gheyzen zoene, omdat hi coeren invoerde onvertient	8 l.		
Summa.	14 l.		
Tot Bunnic.			
Int eerste Heyne Valken zoene, omdat hi ziin styefmoeder wonde . . .	8 l.		
Item van enen knape van Ryzewiic, omdat hi goet anetaelde, dat hem ontghinc	4 l.		
Item Dyderic Truden zoen, omdat hi erve anevenc, dat sine niet en was.	4 l.		
Summa.	15 l.		
Tot Leersem.			
Int eerste van enen manne, die tot Woerden ghehanghen wart.	1 l.		
Summa per se	1 l.		

Tot Werconden.

Int eerste ene boete	16 s.
Summa per se	16 s.

Van doetslaghe ende van leemten.

Int eerste van Rasende Willekiins doede	66 l.
Item van doede Dyderics van Bunnic.	35 l.
Item van Aelberen des dakers leemte ende ziins zoens coerwonde	20 l.
Summa	121 l.
Summa summarum van dien innemen	376 l. 10 s. 10 d.

Dit is uutgheven van desen voerseiden innemen.

Int eerste van tymmeringhen van der nederster brugge, van houte, van maken ende van yzerwerke.	41 l. 10 s.
Item van enen kelre, die invallen woude, ende dien mont daeraf te vermaken	5 l. 10 s.
Item van eenre baerfreyde boven an dien zale	4 l.
Item die huzinghe te reke te houden van dake, van glazevensteren, van doeren, van sloten ende van houten vensteren, ende van anders, dat mer toe behoevede	6 l. 7 s.
Summa	57 l. 7 s.

Item Claes Nanninx zoene by miins heren ghehete van Utrecht	5 l.
Item verteerden die met miin here van Utrecht waren tot Almelo, tot Amersfoerde, alse: haer Jan van	

Hoekelem, haer Hertberen van Yselsteyne, ..Otte van Yselsteyne, Henric van Vyanen, Ghyselbrecht uten Ghoye, ..Elyaes van Woudenberch, ..Ernst van Wulven, Florens van Jutfaes, die schoute van der stat ende Jan van Benemale. . . . . 16 l. 11 s. 8 d.[1])

Item van denghenen, die te Volnho ghevaren zouden hebben, ende die wint wederwarp, doe zi by Campen waren: van coste ende van schiphuren. 8 l. 8 s.

Item verteerden dieghene, die die strate vrien zouden, eer Ryzenborch bezet wart, binnen viertien nachten tot Wouters van der Mathe . . . . . 15 l.

Item van haren Arnts coste van Ysel-

---

1) Op een los blad bij deze rekening staat nog de volgende specificatie van deze post:

„Item verteerden die met miin here van Utrecht waren tot Almelo, tot Amersfoerde, tot Thydeman des Coeninx huus, alse haer Jan van Hoekelem, Henric van Vyanen, Ernst van Wulven, Florens van Jutfaes, met 28 peerden . . . . . 4 l. 15 s.

Item tot Ghyselbrecht Falyen, Ghyselbrecht uten Ghoye, met 14 paerden . . . . . 3 l. 5 s.

Item tot Lubbrechts van der Mathe, ..Otte van Yselsteyne, met 12 paerden. . . . . 2 l. 9 s.

Item tot Wouters van der Mathe, haer Hertberen van Yselsteyne, met 9 paerden. . . . . 2 l. 5 s.

Item tot haren Everaets van der Mathe, die schoute van der stat ende Jan van Benemale, met 8 paerden 2 l. 2 s.

Item tot Reynaer Fetels, ..Elyaes van Woudenberch, met 5 perden . . . . . 1 l. 5 s.

Item tot Ghyselbrecht Scouten, haer Jan Vlaminc ende Ousiin . . . . . 10 s. 8 d.

Summa. . . . . 16 l. 11 s. 8 d."

steyne, doe men Henrix lant van der Lecke bernede	28 l.	14 s.	
Summa.	68 l.	13 s.	8 d.
Item van Jonghe Nannen peerde, dat te Ryzenborch bedervet wart.	20 l.		
Item Evert Breyen peert, dat onder hem ghesteken wart	14 l.		
Item van enen halsbergoele, dat miin here Rycoude van den Enghe lenen dede, dattaer bleef.	4 l.		
Item van der houtvoetster cleder. . .	13 l.		
Item den vier panderen ende den hyen van Zeyst.	1 l.	13 s.	4 d.
Summa.	52 l.	13 s.	4 d.
Item uutghegheven by recessen:			
Int eerste miinre vrouwen van Woudenberch	50 l.		
Item miin here tot Amersfoerde verdaen des Vridaghes na der Octave Martini	8 l.		16 d.
Item des Saterdaghes na Valentini, miin here tot Amersfoerde ende tot Ede verdaen	16 l.	15 s.	10 d.
Item op zente Mathias avont miins heren cost tot Amersfoerde.	74 l.	17 s.	6 d.
Item des eersten Donredaghes in die vasten	5 l.	4 s.	1 d.
Item miins heren cost op onser Vrouwen avont Annunciacio tot Amersfoerde	4 l.	11 s.	8 d.
Item miins heren cost tot Amersfoerde des Woensdaghes na Letare, alse hi teghen den here van Borclo voer. .	14 l.	18 s.	8 d.
Summa.	174 l.	9 s.	1 d.
Summa summarum van dien uutgheven	353 l.	3 s.	1 d.

Item van den solaris van dien huys. 200 l.
Summa per se . . . . . 200 l.

Dominus Arnoldus de Yselst*eyne* miles computavit in vigilia beatorum Phylippi et Jacobi Apostolorum in anno Domini 1332 de receptis et expositis in anno 31 de officio scul-t(et)atus Amersfordie etc. Summatis omnibus inter dominum episcopum Trajectensem et dictum dominum Arnoldum, tam de salario quam de debitis ultra annum, mansit dominus episcopus debens dicto domino Arnoldo 312 l. 11 s. 6 d. nigrorum Turonensium, salvis sibi litteris de 1200 libris necnon aliis suis litteris. Interfuerunt dominus de Yselst*eyne*, Johannes Slewic, Walter Gerijt, Pirot, Vlamenc, Cusiin, domino Johanne et Huberto presbyteris.

VIII. Rekening van den schout van Amersfoort. 30 April 1332—3 Mei 1333.

DIT IS REKENINGHE HAREN ARNTS VAN YSELSTEYNE VAN DIEN SCOUTAMBOCHT VAN AMERSFOERDE VAN DER TIIT DAT HIJ LEST REKENDE, DAT WAS TUTRECHT INT JAER ONS HEREN 1332 OP DIEN MEYE-AVONT, VAN VERVALLE, DAT ZIDER VERSCENEN IS, GHEREKENT BI SWARTEN GHELDE.

Int yerst rekent hii ziin innemen, inghenomen van kuermieden.

(*Volgen* 11 *posten*, *waarvan* 2 *te Loesden*, 1 *op Eecriis*, 1 *van Veltdorp*, 1 *te Werconden*, 1 *te Zeist*, 1 *te Manderen*, 1 *op Hamertvelt.*)

Summa . . . . . 22 l. 4 s.

Int scoutambocht van der stat van Amersfoerde.

Int yerst Sandekin op Janne van Woerden . . . . . 6 s. 8 d.

(*Volgen nog* 22 *posten van personen „op" andere personen*, *bijna allen à* 6 *s.* 8 *d.*)

Item van Baerne Heyne van enen gheweygherden vrede . . . . . 1 l. 13 s. 4 d.

Item Arnt van dien Voerde . . . . . 13 s. 4 d.

Item van dien tyns van Herderwiic 1 l.

Summa . . . . . 13 l. 10 s.

Int kerspel van Loesden.

Int yerst van boeten, die de van Loesden verboerden, dat zij hoer hout niet tiitghenoech den here en betaelden . . . . . 96 l. 3 s.

Item Ghisebrechts Arnts zone op Hamertvelt, omdat hij pantweringhe dede mit hoevardien.	6 l.		
Item Heyne Coster, omdat hii enen man mitter vust sloech ter Eme binnen der merct.	10 l.		
Item Herdinc, omdat hii Sander van der Scoenrebeec tve ossen halp driven ter merct, des hum Sanders vader onghewaert dede	10 l.		
Item Ghese Wouberts, omdat hoer kinder overvimmeden	5 l.		
Item Jans Ridders zone, omdat hii dien herde van Manderen sloech . .	1 l.	12 s.	
Item Stael ene boete van erftalen . .	1 l.	6 s.	8 d.
Summa.	130 l.		20 d.

Te Baerne.

Int yerst · Lammekin Henrix zone, omdat hii ene vrouwe mishandelde.	3 l.		
Item Lammekin die wever, omdat hij enen stommen mishandelde, ende wouden dvinghen dat hij sprake . .	8 l.		
Item Evert Overcampe, omdat hij eens mans messen op ziin acker worp, ende men daerof te rechte sette. . .	10 l.		
Item Evert uut Vuerze, omdat hij enen twist voer tgherichte maecte .	5 l.		
Summa.	26 l.		

Ter Eme.

Item Nanne Lutarts zone, omdat hij Jacob veren Alide(n) zone een brouwet biers bedarf, dat hij daer een doet verken in werp.	5 l.		
Item van dienghenen, die in die			

vloet sceden ter Eme, dat verboden was.	8 l.
Item Wille Piper ende Mathiis, dat zij Gherit Volen hout heuwen onghewaert	4 l.
Item Peter Pul ende Lamp Heynen zone om enen twist, die zij onderlinghe hadden.	10 l.
Item Herman Modde, omdat hij Gherit Rampen laghede, ende wouden gheslaghen hebben	18 l.
Item Goede Woest, omdat hij enen twist voert tgherichte maecte	6 l.
Item Beneghe ene boete, omdat hij enen vischcorf hief.	1 l. 12 s.
Item Volquin Matten zone ene boete van dienzelven.	1 l. 12 s.
Item Gherwin Liebort ende Daem ziin broeder, omdat zij Ricout Daems zone anevoeren, alsoe dat hij ghebloetreist waert	5 l.
Summa.	59 l. 4 s.

Te Bunscoten.

Int yerst van dien man, diere ghezoden waert; boven allen coste te bedriven eer men an die wareit quam, ende dat coste an dieghene, diene anebrochten, van zinen coste, van ketel ende van claghere ende van al, zoe bleef dien here	66 l.
Item van Meynsen uter Duyst, omdat hij pantweringhe dede van maechghelde ende des heren boden anxste	10 l.
Item Dideric Bosch, omdat hij na Jan dien wever mit ere kanne werp.	2 l.

Item Grobbe, omdat hij zins brueder wiif mishandelde	10 l.
Item Kensaert ene boete van dingtalen.	1 l. 10 s. 8 d.
Item Blosaert ene boete van dingtalen.	1 l. 6 s. 8 d.
Item die van Bunscoten, omdat zij hem jeghen des heren bode zetten ende die mishandelden	200 l.
Summa	290 l. 17 s. 4 d.

Te Zeyst.

Int yerst van Zeisterbrugghe	6 l.
Item van Dideric Berniers zone, omdat hij ziin erve, daer hij een zeven of wezen zoude, te tyde niet en bewaerde	15 l.
Summa	21 l.

Tot Bunnic niet.

Te Lersem niet.

Te Werconden.

Int yerst Tollekin, omdat hij qualike tyende.	14 l.
Summa per se	14 l.

Van doetslaghe.

Int yerst van Ricouts dode van dien Eynghe	100 l.
Summa per se	100 l.
Summa summarum van dien innemen	676 l. 17 s.

Dit is uutghegheven van dien voerseyden innemen.

Int yerst van tymmeringhen: van tveen barfareyden, die uutghesteken ziin.	9 l. 5 s.
Item die husinghe te reke te houden, van dake, van glasevensteren ende	

van andren dinghen, datter toe behoerde, beyde boven ende beneden.	12 l.	12 s.	
Item dien Minrebroederen, doe die joncfrouwen in mins heren camer waren	1 l.		
Summa	22 l.	17 s.	
Item dien viir panderen op sunte Mertins avont	1 l.	6 s.	8 d.
Item dien hyen van Zeist terzelver tiit.		6 s.	8 d.
Item van coste, doe men te Tulle was.	9 l.	10 s.	
Item van haren Arnts coste, die hij op thuys ghedaen heeft boven zinen daghelixen cost	170 l.		
Summa	181 l.	3 s.	4 d.
Item uutghegheven bi recessen:			
Int yerst van dien huys te Woudenborch te houden	124 l.		
Summa per se	124 l.		
Summa summarum van dien uutghevenen	328 l.		4 d.
Item van dien solaris van dien huys.	250 l.		
Summa per se	250 l.		

Anno Domini 13(3)3 ipso die Invencionis sancte Crucis computavit dominus Arnoldus de Yselsteyne, presentibus magistro Johanne de Slewiic, domino Huberto persone in Axel et Ottone de Kymot, de mandato domini episcopi de receptis et expositis in officio scultetatus Amersfoerdie, tam de salario quam de debitis ultra annum. Omnibus summatis inter dominum episcopum et dominum Arnoldum predictos, mansit dominus debens dicto domino Arnoldo 213 l. 14 s. 9 d. nigrorum, salvis sibi litteris (de) 1200 libris, in quibus eidem dominus eciam tenetur.

IX. Rekening van den schout van Amersfoort. 3 Mei 1333—31 Maart 1334.

DIT IS REKENINGHE HAREN ARNTS VAN YSELSTEYNE VAN DIEN SCOUTAMBOCHTE VAN AMERSFOERDE VAN DIER TIIT DAT HI LEST REKENDE, DAT WAS TUTRECHT INT JAER ONS HEREN 1333 OPTES HEYLIGHEN CRUUS DACH ALST GHEVONDEN WART, VAN VERVALLE, DAT ZEDER VERSCHENEN IS, GHEREKENT BY ZVARTEN GHELDE.

Int eerste rekent hi ziin innemen, inghenomen van koermeden.

(*Volgen* 9 *posten*, *waarvan* 1 *te Vechten*, 1 *opt Vene*, 1 *te Manderen*, 1 *te Bunnic*, 1 *ter Wetheringhe*, 1 *te Zeyst.*)

Summa	14 l.	13 s.	8 d.

Int scoutambocht van der stat van Amersfoerde.

(*Volgen* 8 *posten* „*van enen vustenslaghe*", *allen à* 6 *s.* 8 *d.*)

Item van Thuren van enen gheweygherden vrede	1 l.	10 s.	
Item van Jacob Aven zoene van bloetreyzen		10 s.	
Item van achterstadighen coeren van over ghene jare		13 s.	4 d.
Item van dien tynze van Herderwiic.	1 l.		
Summa	6 l.	6 s.	8 d.

Int kerspel van Loesden.

Int eerste van Typper ende Craen zinen boy, dat si onderlanghe twysten . .	3 l.		
Item van Willekiins kyndere van			

Coelhorst, omdat si een waghentouwe an haren waghen sloeghen, dat haer niet en was.	4 l.		
Item van Hughe Cleppen, omdat hi enen knechte venc by hem zelven van dyeften ende dien gaen liet . .	8 l.		
Item van Scalken Thydemans zoen, omdat siin wiif gaerne van dien tune nam, dat haer niet en was, dat si wedergheven moste.	5 l.		
Item Wolwiin, omdat hi teghen des proests lantsate van Meerzeberghe keef	4 l.		
Item Willam Arkelman, omdat hi Gheriit Byschop huzede, die vredeloes was.	2 l.		
Item van des proests lantsate van Meerzeberghe ene boete van onrechter zettinghe	1 l.	6 s.	8 d.
Item van Voeghelare, dat hi zinen dach niet en verwaerde voert gherechte, ene boete	1 l.	6 s.	8 d.
Summa	28 l.	13 s.	4 d.

Tot Baerne.

Int eerste van Heyne Weynken, omdat hi Weyndelmoede Jan Goden zoens wiif teech, dat si hem enen gouden hellinc ute ziinre kyste nam.	5 l.		
Item van Rutgher Berewout, omdat hi Evert Overcamp teech, dat hi zine mes van zinen lande werp . . .	4 l.		
Item Evert Overcamp, omdat hi verzac, dat men ter waerheit vant . . .	5 l.		
Summa	14 l.		

Ter Eme.

Int eerste Hessel Corstans zoen, omdat hi daertoe riet, dat Claes Brieghe Gherborch Gellekiins sloech . . . . . 8 l.

Item Rycout Daems zoen, omdat hi Gheriit Heymen oye onder zine scape hielt, die Gheriit verloren waende hebben . . . . . 5 l.

Item Nanne Ermegaerde zoen ende Jan Ermegaerde zoen, omdat si onderlinghe keven. . . . . 6 l.

Item Peter die wever, omdat hi na Meynse Rughen met eenre byle warp. 3 l.

Item Nanne Mysse, omdat hi boenen thuusvoerde onvertient . . . . . 6 l.

Item Gheriit Rampe, omdat hi Nanne Modden sloech met voerrade. . . . . 16 l.

Item Peter Hoechfliet, omdat siin bastaertzoen Myze sloech over enen vrede met haesticheyden . . . . . 25 l.

Item Willam Jan Naghels zoen ende ziin zoen, omdat si Jan Voels goet ute zinen huus worpen met onrecht. . . . . 20 l.

Item Goeswiin die Svarte, omdat hi Aleyde der wullewevester teech, dat si zine botter stal. . . . . 40 l.

Item Herman Modde om een gherucht, dat hem overliep, dat hi tot Deventer ghedaen zoude hebben . . 20 l.

Summa . . . . . 149 l.

Tot Bunschoten.

Int eerste Aelbrecht Hoede ende Aelt ziin zoene, omdat si Weyndelmoede

Nezekaerts dochter coe vercochten teghen haren wille	5 l.		
Item Meynse Ryke, omdat hi dier woerde terugheghinc, die hi teghen dien scoute van Bunschoten ghezeit hadde van Rycout Gheerdoncs zoen	16 l.		
Item Groete Coenraet, omdat hi ter Eme in die merket enen loep makede ende daer lude anxte	15 l.		
Item Goeswiin Ghoubûrghe zoene, omdat hi Gude Jan des Coeninx zoen ziin erve ontgroef	4 l.		
Item Roetaert Scoede, omdat hem ziin broeder teech, dat hi vederen ute ziinre kulket nam	5 l.		
Item Volquiin Willekiins zoen, omdat hi Ghyze Hughen zoen opliep met zinen ghezelscap over een zeggen . .	5 l.		
Item Volquiin Willekiins zoen, omdat siin strekel midden te hoeghe was .	16 l.		
Item Willam Duvenghoer ende Buse, omdat si onderlinghe keven	4 l.		
Item Martiin Papekiin, omdat sine kyndere Rycout Utencoep thuuszochten	8 l.		
Item Treder ende zine ghesellen, omdat si Ghyze Hughen zoens gherden namen	4 l.		
Item Arnt Meynsen zoen, omdat hi schutgoet wedernam	1 l.		
Item Willam Bosch ene boete van erftalen	1 l.	6 s.	8 d.
Item Aelt Wenemaers zoen ene boete van wantalen	1 l.	6 s.	8 d.
Summa	85 l.	13 s.	4 d.

Te Zeyst.

Int eerste van Zeysterbrugge	6 l.		
Item van Matte Thuerlûer, omdat si haer toevernyen onderwant.	2 l.		
Item Heyne Gheyzen zoen ene boete van erftalen	1 l.	6 s.	8 d.
Summa.	9 l.	6 s.	8 d.

Tot Bunnic.

Int eerste van Heyne Valken, omdat hi Oeminghes wiif haer scuttinge nam	6 l.		
Item Oemynges wiif, omdat si zettinghe brac.	1 l.	6 s.	8 d.
Summa.	7 l.	6 s.	8 d.

Te Leersem niit.

Te Werconden niit.

Van doetslaghe.

Int eerste van Dame van Weerdensteyne van Dyderix doede van Bunnic	50 l.		
Item van des Veghers doede	70 l.		
Item van Jan Quynts doede, van 2 daghen	33 l.	6 s.	8 d.
Summa.	153 l.	6 s.	8 d.
Summa totalis receptorum usque ultimam diem Marcii. . .	468 l.	7 s. nigr.	

Dit is uutgheven van den voerseyden innemen.

Int eerste van dier tymmeringhe van dier groeter zael ende die mure, daer zi op staet, te verbeteren ende te helpen, dat si niet en vel, van 33500 steens, elc duzent om 12 s., dat beloept.	18 l.	18 s.

Item van dien stene te voeren	8 l.	6 s.	
Item van herden stene, daer men die piilre mede in die mure sloet	3 l.	9 s.	
Item van 115 mudde calcs.	9 l.	6 s.	
Item tween maetselaren van 34 daghen, elcs daghes 4 groeten, ende 2 opperlude, elken 1 groeten des daghes, dat beloept	18 l.	13 s.	2 d.
Item van dezer viere cost, elken man des daghes 1 groeten, dat beloept .	11 l.	14 s.	8 d.
Item van baste ende spykeren, daer men mede steygherde		18 s.	
Item van den oversten huus te stoppen om een ryze leyen	1 l.		
Item den leyedecker.	1 l.		
Summa.	73 l.	4 s.	10 d.

Item van der loeyven an die groete zale.

Int eerste om 9 stucke eykenshouts.		17 s.	8 d.
Item om 4 vurenboeme.		7 s.	4 d.
Item om 3 groete planken, 12 waghenschote		24 s.	
Item om 50 waghenschote	2 l.	8 s.	
Item van yzerwerke.	1 l.		
Item dien tymmerluden, die die loeyve makeden	3 l.	4 s.	
Item die huzynge te verbeteren ende te verdecken int voerborcht	2 l.	7 s.	8 d.
Summa.	11 l.	8 s.	8 d.

Item den vier panderen op zente Martiins avont	1 l.	6 s.	8 d.
Item dien hyen van Zeyst terzelver tiit.		6 s.	8 d.
Summa.	1 l.	13 s.	4 d.

Item uutghégheven by recessen. . . .	71 l. 8 s.
Summa per se	71 l. 8 s.
Summa summarum van uutghe-ven sine salario	157 l. 14 s. 10 d.
Item van solaris van dien huze. . . .	250 l.
Summa per se	250 l.
Item heren Hubrecht van Buedel . .	500 l. svarter Torn.
Summa per se	(500 l.) [1]
Summa summarum expositorum omnium cum salario domus et officii	907 l. 14 s. 10 d.;
quibus deductis tenetur dominus domino Arnoldo	60 l. 12 s. 2 d.[1]

Item zo ne rekent haer niet dien cost, dien hii ghedaen heeft opt huys boven zinen dagheliixen cost, noch dien cost, dien hii tUtrecht ghedaen heft, alse min here van Utrecht daer lach ende waer dat hii ghereden heeft in des heren oerbaer.

Ultima die Mercii computavit dominus Arnoldus dEyselsteyne in Renen de jussu domini episcopi. Dominus Arnoldus de Yselsteyne computavit in Renen ultima die Marcii, presentibus dominis Johanne de Wische, scolastico sancti Petri Trajectensis, domino Henrico de Zolmis, domino Johanne Vlamenc, Petro de Dûle et Huberto de Bûdel. Mansit debens domino Arnoldo, omnibus summatis, 653 l. 2 s. nigr. Tur., salvis sibi litteris de 1200 libris nigr., sigillo nostro majore sigillatis. Anno Domini 1334 die supradicta.

1) Deze laatste post en de optelling zijn met andere hand geschreven; het saldo is echter (hoewel met dezelfde latere hand geschreven) onjuist ingevuld. De rentmeester was den bisschop schuldig: 60 l. 12 s. 2 d.; door de latere uitgave van 500 l. aan heer Hubert werd de bisschop den rentmeester schuldig: 439 l. 7 s. 10 d. Het in de latere recapitulatie vermelde saldo van 653 l. 2 s. kan ik niet verklaren; het komt echter onveranderd voor op p. 504 en is dus zeker goed.

X. Rekening van den schout van Amersfoort. 31 Maart 1334—7 October 1336.

DIT ES REKENNINGHE HAREN ARNOUDS VAN YSELSTEYNE VAN DEN SCOUTAMBOCHT VAN AMERSFORDE, VAN DER TIIT DAT HI LEST REKENDE, DAT WAS TE RIENEN INT JAER ONS HEREN 1334 OP DEN LESTEN DACH VAN MARTE, VAN VERVALLE, DAT ZEDER VERSCENEN ES, GHEREKENT BI SVARTEN GHELDE.

Int eerste rekent hi siin innemen, inghenomen van koermieden.

(*Volgen* 13 *posten van „een koermiede", waarvan* 1 *te Bunnic*, 1 *te Zeyst*, 2 *op Hamertvelt*, 1 *te Manderen en* 1 *te Loesden.*)

Item van des scouten dochter van Loesden een stierkiin	10 s.
Summa	21 l. 12 s.

In der stat van Amersforde.

Int eerste van Gheriit Kareman een boete van erftale	1 l. 6 s. 8 d.
Item van den tins van Herderwijc van tve jaren	2 l. 2 s. 8 d.
Summa	3 l. 9 s. 4 d.
Item van dien van Amersforde, als van Mensen dode van der Borch . .	200 l.
Summa per se	200 l.

Int kerspel van Loesden.

Int eerste van Gheriit van Veldorp een boete van erftale.	1 l. 6 s. 8 d.

Item van Heyne Weynken een boete van wantalen.	1 l. 4 s.
Summa.	2 l. 10 s. 8 d.

Tot Baerne.

Int eerste van Claes den Reygher een boete, die hem die scepen overtugheden	1 l. 6 s. 8 d.
Summa per se	1 l. 6 s. 8 d.

Int kerspel van der Eme.

Int eerste van tveen boeten, die op Emenesse viellen van erftalen	2 l. 13 s. 4 d.
Item van Lamp Heynen soens sone ene boete van erftalen.	1 l. 6 s. 8 d.
Item van ses boeten, die Jan Willaem utede van erftalen	8 l.
Summa.	12 l.

Int kerspel van Bonscoten.

Int eerste van Lourens Cronen sone, Gheriid Haec ende Willaem Ghisen sone, omdat si der lude gherven namen bi den weghe, daer si hoer perde mede voderden	4 l.
Item van Willaem Harmans sone, omdat hi Heyne Coster doer siin huys jaghede ende na hem stac. . .	64 l.
Item Rotaert Bosch, omdat hi den scoute uter buerscap leyde met hovarde, ende des om des heren wille niet laten en woude	40 l.
Item Witvoet, omdat hi enen rapael optoech, die bi den scepenen ghesteken was, ende vorder in eens anders mans erve stac buten den rechter	20 l.

Item Heyne Toten sone, omdat hi tieghen Wenemaer Lucien sone vacht	3 l.		
Item Weynemaer van dienselven op Heyne Toten sone	3 l.		
Item van Aelt Lubben zone, omdat hi een wiif met enen stave in den voet scoet.	5 l.		
Item Willaem Duvenvoer, omdat hi Heyman Gheerdancs sone cleder scoerde	6 l.		
Item Willaem die Rike, omdat hi een doot runt villede, dat siin niet en was	4 l.		
Item van den Goyer een boete van vechteliic	1 l.	6 s.	8 d.
Item van Gheriit Hovesschen sone een boete van erftale	1 l.	6 s.	8 d.
Item van Ment Staels broeder een boete van brekenre zettinghe	1 l.	6 s.	8 d.
Summa.	153 l.		

Te Zeyst.

Int eerste van Zeyster-brugghe van tveen jaren.	12 l.		
Item van drien boeten van vechteliic, elc van 20 groten, dat beloept . . .	4 l.		
Summa.	16 l.		

Te Bunnic (nyet).

Te Werconghen.

Ghisebrecht ene boete van erftalen .	1 l.	6 s.	8 d.
Summa per se.	1 l.	6 s.	8 d.

Te Laersen nyet.

Te Manderen.

Int eerste Frederic van Manderen,

omdat hi die meente erede ende sayede.	5 l.		
Item Willaem Arkelman een boete van scuttinghe	1 l.		
Item ver Wendelmoede(n) kinder tve boeten van pantweringhen	2 l.	13 s.	4 d.
Item Ghisebrecht die voghellaer, omdat hi op die meente sloech buten orlove der bure	1 l.	6 s.	8 d.
Item van des proefsts knecht van Maersberch een boete van vechtelijc	1 l.	6 s.	8 d.
Summa.	11 l.	6 s.	8 d.
Item inghenomen van Omincs soens laemte, dat Gheriit van Scaetwiic dade	45 l.		
Summa per se	45 l.		
Item opgheboert van houte, dat uten Huysbroec vercoft waert bi der Ywehorst.	18 l.		
Item van houte uut Middellaer-enghe	8 l.		
Item van élzenhoute, dat uten Enghenbroec vercoft waert.	36 l.		
Summa van den houte	62 l.		

Item inghenomen van proviance, die weder vercoft waert, doe die reyse wederboden waert, die lestwarve voer Amersforde ghewest soude hebben.

Int eerste van broede	33 l.		
Item van wine	97 l.		
Item van bire.	34 l.		
Summa.	164 l.		
Item inghenomen van Jacob van Nywendale.	460 l.		
Item van Ghisebrecht Florens sone .	250 l.		
Item van den grave van Ghelre . . .	230 l.		
Summa.	940 l.		

Ende voer dese summe heeft die grave van Ghelre minen here gherekent 1400 l.; ende dit ghelt zal hi betalen tot sinte Jacobs daghe.

Item inghenomen van der zoene van Emenesse ende van Goyland.	400 l.		
Summa per se	400 l.		
Summa summarum van allen innemen	2033 l.	12 s.	

DIT ES UUTGHEVEN VAN DEN VOERSEYDEN INNEMEN.

Int eerst so rekent hi siin solaris . .	627 l.	10 s.	
Item van enen peerde, dat miin here wechgaf.	32 l.		
Item minen here selve ghegheven te Daventer van die van Amersforde, als van Mensen doot van der Borch.	200 l.		
Item van verliese van provansie, die ghedaen was, doe dat orloghe van Amersforde eerst aneghinc, des Zonendaghes na onser Vrouwen daghe Assumpcie int jaer van 34	59 l.		16 d.
Item van haren Albarens coste van Judfaes, doe hi was ghereden in Heyneghouwen.	8 l.		
Item van coste haren Jans van Leyden ende Pyrots in Vorne te Nymaghen.	22 l.	9 s.	
Item terselver tiit te Dordrecht verteert bi denselven	3 l.	5 s.	
Item van enen grawen peerde	58 l.	8 s.	
Item den hyyen van Zeyst ghegheven ende den vier panderen, van tveen jaren.	2 l.	13 s.	4 d.
Item Alfer Hillen sone van leystinghe	1 l.		16 d.

Item dat men haren Arnoude van Yselsteyne sculdich bleef, doe hi lest rekende, behalven den groten brief van 1200 ponden . . . . . 653 l. 2 s.
Item van houte, van stene ende van calke, den huse mede te helpen ende onder die brugghe mede te muren . 18 l.
Summa . . . . . 1685 l. 10 s.

Item uutghegheven van den orloghe van Amersforde, dat began omtrent sente Margrieten dach in(t) jaer van 34 tot sente Katrinen daghe toe, dat somwile in corten vrede stont ende somwile niet, waren opt huys te Stoutenberch boven den daghelixen cost 6 platen, 1 wachter ende 1 poertwachter; daerof rekent hi van elken manne des daghes 2 scellinghe, dat beloept . . . . . 112 l.
Summa per (se) . . . . . 112 l.

Item van der reysen, doe miin here voer Amersforde was des Sonendaghes na sinte Andries daghe. . . . . 226 l. 11 s.
Item van wine, die miin here selve hadde op dieselve tiit . . . . . 15 l.
Summa . . . . . 241 l. 11 s.

Item van sinte Katrinen daghe tot sinte Marcus daghe toe, dattet al buten vrede was, laghen opt huys 35 platen te voete ende 10 platen te peerde; van elker plate te voete rekent haer Arnd des daghes 2 scellinghe, dat beloept. . . . . 525 l.

Item van 10 platen te peerde, van elker plate 3 scellinghe des daghes, dat beloept	225 l.		
Summa	750 l.		

Item van sinte Marcus dach tot sinte Odolps daghe toe, dattet binnen vrede stont, bleven daer op den huyse 6 platen, (van) elker plate rekent hi des daghes 2 scellinghe, dat beloept	29 l.		8 d.
Summa	29 l.		8 d.

Item van sente Odolphs daghe, dat Otte van Yselsteyne op Stoutenberch lach, tve maende met 40 platen te voete, elke plate des daghes 2 grote, dat beloept	298 l.	13 s.	4 d.
Item 8 platen te peerde, elc plate des daghes 3 grote, dat beloept	89 l.	12 s.	
Item van viertien daghen na sinte Margrieten daghe, dat buten vrede was, laghen opt huus te Stoutenberch 35 platen, de plate voer 2 scillinghe des daghes, dat beloept .	49 l.		
Summa	437 l.	5 s.	4 d.

Item Janne van Risenborch ghegheven aen reden ghelde	84 l.	10 s.
Item Gulic ende sinen ghesellen ghegheven aen reden ghelde	48 l.	
Item den ghesellen te roclaken	8 l.	
Item Guliic een paer cleder, dat hem gheloeft was	6 l.	
Item den bastarde, dat hi metten ghesellen van Risenborch buten der		

herberghe allet jaer verteerde, ende van horen peerden te beslaene . . .	33 l. 10 s.
Item van 3 tonnen scuts	24 l.
Item van 12 nywer armborst	10 l. 6 s.
Item van ghebroken armborsten . . .	8 l. 16 s.
Item van 4 sprincaen	33 l.
Item van yser ende van stale	11 l. 10 s.
Item van enen smedeghetouwe, aenbelt, blazebalch ende datter toebehoert	8 l.
Item van den smede ende timmerluden te loenen	16 l.
Item hoerelijc een paer cleder van 6 ponden, dat beloept	12 l.
Summa	303 l. 12 s.

Item van enen rosside, dat onder den bastaert ghesteken waert	36 l.
Item van enen roden heyncs, daer Goeskiin die scut ofghesteken waert.	17 l.
Item van enen grawen heyncs, die die male plach te draghen	12 l.
Item van enen peerde, dat onder Willaem van Achtevelde dootbleef .	11 l.
Item van enen heyncs, dien die bastaert bedarvede, dien hi cofte tieghen Elyase van Werconghen . .	22 l.
Item van verboden	42 l.
Item denghenen, die die stat ontsteken zouden hebben, als mer voer quame.	32 l.
Item denghenen, die haren Arnoude dat staen van Amersforde lieten weten	16 l.
Item denselven tot tveen recken . . .	7 l.
Summa	195 l.

Dit es die cost van dier reysen, die tot Amersforde

gheweest soude hebben, die miin here wederboed op den dach, doe men voer die stat soude siin.

Int eerst van coste, die haer Arnoud selve dade, daer hi miins heren vriende ende siins selfs bereedt . . . 68 l.

Item den scriveren, van brieven ende van coste, dien si daden . . . . . 7 l. 12 s.

Item den boden, so te peerde so te voete, die lude te bidden ende weder te bieden . . . . . 14 l. 16 s.

Item van wine, die Pyrot cofte. . . . 200 l.

Item die wine te verlaten, twewarve uut ende in te slane. . . . . 7 l. 14 s.

Item die wine, doe si verlaten waren, te vollen, doe men se uutvoerde ende doe men se weder opsloech . . . . . 8 l. 10 s.

Item van sciphure ten wine . . . . . 35 s.

Item van bire, met reden ghelde ghecoft, 150 vate Homborghers biers, sulc om 1 ponde, sulc om 12 grote, dat beloept. . . . . 140 l.

Item van den bire te voeren ende van waghenhure. . . . . 11 l. 4 s.

Item van 150 mudde weyts . . . . . 120 l.

Item van al den weyte te backen . . 25 l.

Item van 50 hoeft queecs, des 40 ghecomen was ter Horst ende 10 te Risenborch, die lakeden . . . . . 35 l.

Item Willaem den Cuser te voeren ghelevert 1 aem wiins, 5 vate biers, 3 mudde broets ende 1 rund, summa. 16 l.

Item die provancie te waken ende te draghen, den piinres daerof . . . 6 l. 4 s.

Item van den ghelde, dat men rede besichde, te finieren . . . . . 100 l.

Item den veren van den luden over te scepen	20 l.		
Item van 50 wederen, die lakeden elc 2 grote, dat beloept	6 l.	6 s.	8 d.
Item van der provansie te bedriven.	20 l.	4 s.	
Summa	803 l.	5 s.	
Summa summarum van allen uutgheven	4557 l.	4 s.	

Anno Domini 1336 feria 2 ante Victoris computavit dominus Arnoldus de Yselsteyne in camera Huberti in Trajecto, presentibus domino Johanne, suo capellano, Petro, Huberto et Arnoldo. Summatis omnibus, mansit dominus debens dicto domino Arnoldo cum antiquo debito 3723 l. 12 s. nigr. [1])

1) Nam. met de 1200 l., hem bij bezegelden brief verschuldigd: zie p. 498. — In dorso staat: „Computacio domini Arnoldi de Yselsteyne, facta feria 2 ante Victoris," en daarnaast: „Dese rekeninghe sel men overgheven"; de rest is weggesneden.

XI. Rekening van heer Jan van Yselsteyn over de kosten van het innen der bede, opgebracht door die van Twente en Salland voor den aankoop van Diepenheim en Dalem. (1331?)

RECEPTUM PER DOMINUM JOHANNEM DE YSELSTEYNE.

De 3765 libris 5 solidis et 5 denariis, erogatis domino episcopo in Tventhia et in Zallandia nomine precarie in subsidium empcionis dominii de Dyepenem et comitatus de Dalem. . . .	336 l. 6 s.
Summa per se	(336 l. 6 s.)

EXPOSITUM E CONVERSO PER EUNDEM DOMINUM JOHANNEM.

Primo ex parte domini . . episcopi domino de Abecoude per dominum Rutgherum Utenwerde.	260 l.
Summa per se	(260 l.)
Item domino de Bucstelle	17 l.
Item Wilhelmo Ketelaer ex parte ejusdem.	36 s.
Item Herberto pistori in Davantria .	7 l. 9 s. 8 d.
Summa.	26 l. 5 s. 8 d.
Item Ottoni de Bymolten	3 l.
Summa per se	(3 l.)

Item pro expensis suis, factis circa exactionem

precarie predicte, prout particulariter habet in quadam cedula.

Primo a die Dominica post Animarum usque ad diem Dominicam post Ponciani.	19 l.	13 s.	5 d.
Item 5 et 6 feriis ante Purificacionem beate Marie Virginis.	3 l.	12 s.	10 d.
Item a Sabbato die Purificacionis beate Marie usque ad diem Dominicam post Aghate Virginis, per 8 dies . .	9 l.	6 s.	
Item a die Dominica post Aghate predictam usque ad diem Dominicam Invocavit.	8 l.		4 d.
Item ab ipsa die Dominica Invocavit usque diem Dominicam Reminiscere	7 l.	7 s.	9 d.
Item a die Dominica Reminiscere usque ad feriam 2 post Oculi	6 l.	10 s.	7 d.
Item a feria 2 post Oculi usque ad diem Dominicam Letare.		14 s.	8 d.
Item a die Dominica Letare usque ad diem Dominicam Judica		10 s.	8 d.
Item a die Dominica Judica usque ad diem Dominicam Palmarum		36 s.	4 d.
Item a die Dominica Palmarum usque ad vigiliam Pasche.	3 l.	16 s.	10 d.
Item pro expensis suis et duorum servorum, factis per 18 dies in Davantria, sine vino et equis, in domo domini Johannis de Wia tribus vicibus, domino Svedero de Boetzelaer absente, infra feriam 5 post Agnetis usque ad Parasceve Domini	4 l.	10 s.	
Item a feria 4 post Misericordia Domini usque ad diem Dominicam proxime sequentem.		33 s.	

Item a die Dominica die Tyburcii et Valeriani usque ad feriam 5 immediate sequentem.	31 s. 6 d.
Item a die Ascensionis Domini per 8 dies continuos	2 l. 15 s. 5 d.
Item in domo domini Johannis de Wie a feria 4 post Misericordias Domini usque ad octavam Ascensionis Domini, per 15 dies	3 l. 15 s.
Item pro conductione equi, cum quo Gerardus venit Trajectum feria 2 post octavam Penthecostes, assignata sibi ad computandum.	8 s.
Item pro expensis ejusdem, factis in itinere.	4 s.
Summa.	76 l. 6 s. (4) d.
Summa totalis expositi per dominum Johannem	365 l. 12 s.

Compensatis summis recepti et expositi per dominum Johannem, debentur sibi 29 l. 6 s., de quibus dominus Svederus de Boetzelaer solvit sibi 13 libras; et sic adhuc debentur sibi domino Johanni 16 libre 6 solidi [1]).

1) In dorso staat: „Receptum et expositum per dominum Johannem de Yselsteyne".

XII. Rekening van den wijbisschop. 20 Augustus 1334—12 Mei 1335.

Hec sunt recepta per dominum Johannem, Scopiensis ecclesie episcopum, in officio pontificali, eidem a reverendo in Christo patre ac domino domino Johanni episcopo Trajectensi commisso, anno Domini 1334 Sabbato post Assumpcionem beate Marie Virginis usque ad festum beati Pancracii proxime subsequens.

In primis de reconsiliacione cymiterii in Osbroec	16 l.	n. T. [1])
Item de consecracione chori Canonicorum regularium in Trajecto	8 l.	n. T.
Item de benedictione abbatisse in Aldwica	16 l.	n. T.
Item de consecracione trium altarium apud sanctum Jacobum	12 l.	n. T.
Item de consecracione ecclesie in Scillingwoude	24 l.	n. T.
Item de consecracione chori et altaris in Dreye	24 l.	n. T.
Item de consecracione unius altaris in Updamme	4 l. 16 s.	n. T.
Item pro benedictione abbatis Betanie	30 l.	n. T.

1) Het handschrift heeft overal: nigr(orum) Tar(onensium). Kortheidshalve is dit veranderd in: n. T.

Item de consecracione altaris in Wardelze	5 l. 12 s.	n. T.
Item de consecracione altaris apud sanctum Odulphum	3 l. 4 s.	n. T.
Item de consecracione altaris in Gherder et chori	16 l.	n. T.
Item de consecracione chori in Dordraco	32 l.	n. T.
Item de formatis ibidem	62 l. 4 s.	n. T.
Item de ordinibus in Aernem .	56 l.	n. T.
Summa	309 l. 16 s.	n. T.

Hec sunt expense, facte per dominum Scopiensem in officio predicto ab anno et die prefatis usque ad festum beati Pancracii supradicti.

In primis eundo versus Aernem, stando ibidem per triduum et redeundo ad Trajectum pro benedictione abbatisse	22 l.	n. T.
Item quando consecravit apud sanctum Jacobum	2 l. 10 s.	n. T.
Item pro vino et expensis, factis eundo versus Stavriam et Frisiam cum fratri Ghiselberto et societate sua	16 l.	8 d. n. T.
Item pro doliis, in quibus vinum fuit repositum	10 s.	n. T.
Item pro carnibus bovinis, caseis et speciebus	22 s.	n. T.
Item de naulo a civitate Trajectensi usque Maersen	4 s.	n. T.
Item pro expensis famulorum de nocte	4 s.	6 d. n. T.
Item pro naulo de Maersen usque ad Stavriam	1 l. 6 s.	8 d. n. T.

Item tempore, quo stetimus in Stavria 15 diebus, pro hospicio, victualibus et cervisia.	11 l.	5 s.	n. T.
Item pro naulo redeundo et expensis in Enchusen et in via .	3 l.	2 s.	n. T.
Item eundo versus Gherder de Trajecto pro consecracione chori	1 l.	5 s.	n. T.
Item in quadragesima Letare eundo versus Dordracum, pro naulo, pabulis equorum et nostris expensis.	13 l.		n. T.
Item stando ibidem 6 diebus, pro expensis nostris et equorum . .	18 l.	8 s.	n. T.
Item pro expensis nostris et familie, redeundo ad Trajectum.	2 l.	16 s.	n. T.
Summa expensarum. . . .	93 l.	13 s.	n. T.
quibus deductis, remanet summa receptorum.	216 l.	3 s.	n. T. [1])

1) Zie de opneming dezer rekening aan het slot der volgende. (N°. XIII.) — In dorso staat nog: „Item restat de consecracione ecclesie in Ursham 1 l. gr., quam non recepi," en lager: „Computacio episcopi Scopiensis".

XIII. Rekening van den wijbisschop.
14 Mei 1335—4 Augustus 1335.

RECEPTA ANNO DOMINI 1335 DOMINICA QUA CANTATUR CANTATE, EUNDO VERSUS FRISIAM.

RECEPTA PER FRATREM JOHANNEM, EPISCOPUM SCOPIENSEM, ANNO DOMINI 1335 DOMINICA QUA CANTATUR CANTATE, EUNDO VERSUS FRISIAM, IN BONO PAGAMENTO.

In primis de benedictione abbatis Floridi campi ordinis Cisterciensis .		30 s. gr.
Item de consecracione altaris in Dimighum		5 s. gr.
Item de consecracione chori et altaris in Rede		30 s. gr.
Item de ordinibus celebratis in Campis	60 l.	7 s. gr.
Item de reconciliacione cymiterii Svollensis . . . . . , ...	2 l.	15 s. gr.
Item de reconsiliacione cymiterii in Oetmershem	2 l.	10 s. gr.
Item in Groninghen de quatuor altaribus.	1 l.	gr.
Item de consecracione ecclesie in Wolvesbergh		15 s. gr.
Item de consecracione ecclesie in Pese		21 s. gr.
Summa in bono pagamento . .	17 l.	13 s. gr.

RECEPTA EODEM ANNO ET EODEM TEMPORE IN MONETA FRISONICA.

In primis de consecracione ecclesie in Aesterbirom	11 m.	st.
Item de consecracione cymiterii in Britseneweert	12 m.	st.

Item de consecracione altaris in Wyewart	2 m.	st.
Item de consecracione ecclesie in Leytsense	2 m.	5 s. st.
Item in Zimminghum de consecracione altaris	3 m.	st.
Item de consecracione altaris in Spamjum	3 m.	st.
Item in Wemelenze de consecracione altaris	3 m.	st.
Item de consecracione altaris in Cubanwart	3 m.	st.
Item de consecracione altaris in Hyddenwert	3 (m.)	st.
Item de consecracione duorum altarium in Dodakirka	5 m.	5 s. st.
Item de consecracione altaris in Scettinghen	3 m.	st.
Item de consecracione capelle in Vliet.	8 m.	st.
Item de consecracione altaris in Echene	3 m.	st.
Item de consecracione ecclesie in Folclaghe	10 m.	st.
Item de consecracione altaris in Westermere	3 m.	st.
Item de consecracione capelle in Accomaripe	3 m.	5 s. st.
Item de consecracione altaris in Caple.	2 m.	st.
Item de consecracione ecclesie in Harla	6 m.	st.
Item de consecracione altaris in Hasscerahoerna	2 m.	st.
Item de consecracione altaris in Acrum	2 m.	st.
Item de consecracione altaris in Biercse	3 m.	st.
Item de consecracione altaris in Mersum	2 m.	5 s. st.

Item de consecracione altaris in Anglum.	2 m.	st.
Item de consecracione altaris in Garipe	3 m.	st.
Item de consecracione altaris in Weyrum	2 m.	st.
Item de benedictione abbatis et duobus altaribus Floridi campi	16 m.	st.
Item de consecracione altaris in Goynghum	2 m.	5 s. st.
Item de consecracione altaris in Loinghum	2 m.	4 s. st.
Item de consecracione duorum altarium in Weerdum	5 m.	st.
Item in Britsum de consecracione altaris	2 m.	st.
Item de consecracione altaris in Finckum	2 m.	st.
Item de consecracione altaris in Steynringhum.	2 m.	st.
Item de consecracione ecclesie in Oftingherwier	5 m.	st.
Item de consecracione altaris in Zole.	3 m.	st.
Item de consecracione altaris in Zibrandadorp.	3 m.	st.
Item de reconciliacione cymiterii in Liwardia	12 m.	st.
Item de consecracione altaris in Benchum	5 m.	st.
Item de consecracione chori in Wandelsweert	5 m.	st.
Item de consecracione altaris in Honttum	5 m.	st.
Item de consecracione altaris in Doccum	4 m.	st.
Summa.	176 m.	4 s. st.,

facientes 29 libras et 8 solidos grossos in Frisonica moneta, et deposito cambio de qualibet libra grossa 2 solidi grossi, et remanent in bono pagamento	26 l. 9 s. 2 d. gr.
Item de ecclesia de Cocangen.	22 l. nigr. [1])
Summa summarum omnium receptorum	44 l. 2 s. 2 d. gr.
— ———	ad deductionem.

HEC SUNT EXPENSE, FACTE PER FRATREM JOHANNEM EPISCOPUM SCOPIENSEM SUB ANNO DOMINI 1335 A DOMINICA QUA CANTATUR CANTATE, EUNDO VERSUS OESTFRISIAM, IN BONO PAGAMENTO.

In primis pro 66 tacis vini	13 l.		nigr.
Item pro pane		10 s.	8 d.
Item pro vectura de Trajecto in Embrugh		15 s.	nigr.
Item pro una lagena cervisie in Ema		8 s.	nigr.
Item ibidem in cena pro expensis factis.		16 s.	nigr.
Item pro avena ibidem empta. . .		10 s.	8 d. nigr.
Item pro feno.		2 s.	nigr.
Item pro speciebus	1 l.	9 s.	8 d. nigr.
Item pro vino in flesconibus . . .		4 s.	nigr.
Item pro naulo de Embrugh usque Enghusen.		26 s.	8 d. nigr.
Item in Enghusen pro pane. . . .		10 s.	8 d. nigr.
Item pro carnibus		10 s.	8 d. nigr.
Item pro butyro, lacte et caseis .		8 s.	nigr.
Item pro cervisia.		18 s.	8 d. nigr.
Item feria 5 in vesperis pro cervisia, pane, butyro et ovis. . . .		7 s.	nigr.

1) Deze post is in het handschrift later bijgevoegd; zij is bij de finale optelling niet medegerekend.

Item pro carnibus, pane et butyro		8 s. 10 d.	nigr.
Item pro naulo famuli premissi in Stavream et ejus reditu		5 s. 4 d.	nigr.
Item pro igne et candelis		4 s.	nigr.
Item de Enghusen usque in Stavream pro naulo		8 s.	nigr.
Item in Campis manendo ibidem 6 diebus pro ordinibus	12 l.		nigr.
Item pro vino in Zvollis empto. .	5 l.		nigr.
Item pro naulo de Campis usque Coenre.		23 s.	nigr.
Item in Ense de nocte		13 s. 4 d.	nigr.
Item in Groninghen, ibidem manendo in hospicio	5 l.	6 s. 8 d.	nigr.
Item pro vino, de Groninghen deducto		16 s.	nigr.
Item ductori de Vollenho in Zutphaniam.		16 s.	nigr.
Item in hospicio in Groninghen .		16 s.	nigr.
Item in Daventria in una cena. .		24 s.	nigr.
Item de Zutphania in Oetmersum, eundo redeundo et stando	10 l.	8 s.	nigr.
Item de Zutphania usque in Trajectum.	2 l.		nigr.
Summa	63 l.	5 s. 10 d.	

Hec sunt expense, facte eodem anno et tempore in Frisonica moneta.

In primis in Stavrea feria 5 et 6, pro expensis factis	3 s. 8 d.	st.
Item pro cervisia.	22 d.	st.
Item ibidem Sabbato	15 d.	st.
Item Dominica 5 post Pascha. . .	3 s. 2 d.	st.
Item feria 2	19 d.	st.
Item feria 3	3 s.	st.

Item feria 4			15 d. st.
Item feria 5, in cena			12 d. st.
Item feria 6			9 d. st.
Item pro una lagena cervisie . . .			21 d. st.
Item pro hospicio in Stavrea . . .		3 s.	9 d. st.
Item familie ibidem			14 d. st.
Item feria 2 et 3 in Stavrea, omnibus computatis		6 s.	9 d. st.
Item in Bodelswaert		3 s.	st.
Item pro lagena cervisie ibidem .		5 s.	st.
Item redeundo in Stavream, pro expensis ibidem		3 s.	st.
Item eundo de Stavrea in Campis pro naulo		5 s.	st.
Item nunciis diversis, missis cum litteris nostris ad diversas ecclesias		15 s.	st.
Item in Liwardia, manendo ibidem 15 diebus, pro expensis ibidem .	6 m.		st.
Item de Doccum eundo versus Groninghe		7 s.	6 d. st.
Item fratri Ghiselberto de Bronchorst et socio suo, redeuntibus de Liwardia in Trajectum	2 m.	3 s.	9 d. st.
Item in Groninghen pro expensis, ibidem factis in Frisonica moneta	2 m.		st.
Summa	17 m.	3 s.	1 d. st.,
facientes in grossis Turonensibus.	2 l.	17 s.	8 d. 1 st.
Summa expositorum	104 l.	17 s.	10 d.,
quibus deductis remanent	622 l.	16 s.	10 d.
Item de nuperrima computacione [1])	216 l.	3 s.	nigr.
Summa summarum duarum			

1) Nam. de voorafgaande van den wijbisschop (N°. XII), met deze op ééne rol geschreven.

computacionum, deductis
expensis. . . . . 838 l. 19 s. 10 d. nigr.
Et sic tenetur dominus episcopo
Scopiensi . . . . . 176 florenos parvos.

Feria 6 post Petri ad vincula computavit episcopus Scopiensis, presentibus dominis Thoma, decano sancte Marie, officiali, fratre Gyselberto, Svedero de Botzler, Petro et Huberto. Summa omnium receptorum 719 l. 14 s. 8 d. [1])

---

1) Deze opneming van rekening loopt over de *beide* voorafgaande rekeningen van den wijbisschop (N°. XII en XIII), die achter elkander op ééne rol geschreven staan, waaronder deze aanteekening geplaatst is. Hoe men aan deze som van „omnia recepta" gekomen is, blijft mij duister.

XIV. Rekening van den officiaal. (Fragment.) (Na 1333 [1].)

RESTANCIE PROVISORUM.

Primo dominus Jacobus de Sassenem, provisor Rilandie, tenetur	15 l. 18 s. 8 d.
Item dominus Gelvoldus, provisor Suitbevelandie, tenetur	10 l. 16 s. 5 d.
Item dominus Andreas, provisor Quatuor officiorum Flandrie, tenetur . .	16 l. 16 d.
Item dominus Wilhelmus, provisor Suithollandie, tenetur	35 l. 16 s. nigr.
Summa restanciarum	77 l. 12 s. 5 d.

EXPOSITA PER OFFICIALEM DE PERCEPTIS A PROVISORIBUS PREDICTIS.

Primo domino episcopo.	64 l.
Item domino preposito sancti Petri .	150 l.
Summa.	214 l.
Omnibus defalcatis remanet debens dominus episcopus officiali.	18 l. 2 s. 2 d.[2])

1) Deze datum blijkt uit de omstandigheid, dat de hierna onder N° XXI afgedrukte rekening van den provisor van Zuid-Beveland van 1333 blijkbaar de eerste door Gelwold in die hoedanigheid afgelegde is, daar hij nog de restanten van zijnen voorganger verrekent. In *deze* rekening wordt Gelwold mede genoemd. — Deze rekening is blijkbaar een fragment, waaraan het begin, de ontvangsten van den officiaal van de provisoren bevattende, ontbreekt. Indien de aanteekening in dorso op deze rekening betrekking heeft, ontbreekt er zelfs nog meer, wellicht de geheele rekening van ontvangsten en uitgaven van den officiaal uit zijne eigene rechtspraak.

2) In dorso staat nog:

„Recepta	929 l. 7 s. 5 d.
Exposita cum mutuo	1195 l. 11 s.
Tenetur dominus officiali.	265 l. 13 s. 7 d."

XV. Rekening van den officiaal. (Fragment.) 1336.

RECEPTA PER OFFICIALEM TRAJECTENSEM DE ANNO BISEXTILI PRESENTI, VIDELICET DE ANNO DOMINI 1336, A PROVISORIBUS DECANIS ET OFFICIALIBUS FORANEIS IN DYOCESI TRAJECTENSI.

In primis de decanatu prepositure Davantriensis	14 l.
Item de decanatu Stavrie.	32 l.
Item de decanatibus de Maerdum et Uutberdum.	34 l. 13 s. 4 d.
Item de decanatu de Bodelswert. . .	48 l.
Item de decanatu de Fronacker . . .	40 l.
Item de decanatu de Oestergo, dominus Wyardus.	8 l.
Item de decanatu de Oestergo, dominus Geldardus de Westpalia. . . .	10 l. 13 s. 4 d.
Item de decanatu de Winsum	16 l.
Summa.	203 l. 6 s. 8 d.
Summa omnium receptorum, tam de jurisdictione quam de anno bisextili	528 l. 16 s. 6 d.[1])

HEE SUNT RESTANCIE DE ANNO BISEXTILI PREDICTO.

In primis de decanatu prepositure sancte Marie in Drenthia.	24 l.

1) Op den kant staat hierbij: „Recepta debita." — De optelling, waarmede ook bij het eindsaldo der uitgaven rekening gehouden wordt, bewijst (hoewel het uit het uiterlijk van het stuk niet blijkt), dat ook deze rekening slechts een gedeelte van eene grootere is. Het eerste, belangrijkste stuk over de ontvangsten van den officiaal uit zijne rechtspraak is voor ons dus weder verloren gegaan.

Item de decanatu prepositure Davantriensis	16 l.
Item de decanatu prepositure Embricensis ad bonum computum . . .	8 l.
Item de decanatu prepositure Aldenzelensis	24 l.
Item de decanatibus de Maerdum et Uutberdum.	2 l. 13 s. 4 d.
Item de decanatu de Fronacker . . .	24 l.
Item de decanatu de Oistergo, dominus Wyardus.	24 l.
Item de decanatu de Oostergo, dominus Doodo curatus beati Viti in Liwerdia	32 l.
Item de decanatu de Oestergo, dominus Geldardus de Westpalia . . .	21 l. 6 s. 8 d.
Item de decanatu de Waghenbrugghe, dominus Petrus de Harich	32 l.
Item de decanatu de Winsum, dominus abbas de Liglum.	5 l. 6 s. 8 d.
Summa.	213 l. 6 s. 8 d.
Summa summarum receptorum et restanciarum anni bisextilis predicti	416 l. 13 s. 4 d.
Summa summarum jurisdictionis et anni bisextilis predicti, receptorum et restanciarum omnium.	1000 l. 31 s. 2 d.[1])

1) Het handschrift heeft: „1000 l. 31 s. 2 l." — De telling komt niet uit: zij zou moeten zijn: 742 l. 3 s. 2 d.; er kunnen echter ook bij de ontvangsten uit de rechtspraak ongeveer 250 l. restanten geweest zijn.

Hec sunt exposita per officialem Trajectensem pro reverendo patre domino episcopo Trajectensi sub anno Domini predicto.

In primis pro eo, quod quidam clericus captivus Vollenho ducebatur	3 l.	7 s.
Item pro expensis ejusdem clerici duobus mensibus	6 l.	
Item Voudekino ex jussu domini episcopi		16 s.
Item Brunoni, misso ad Frisiam pro restanciis		40 s.
Item domino Arnoldo de Yselsteyne et Pirot, ad opus domini episcopi, quando equitaverunt versus Hannoniam.	32 l.	
Item pro expensis officialis, eundo Davantrie ex jussu domini episcopi.	3 l.	10 s.
Item Johanni Piic, eunti versus Frisiam contra prepositum sancti Johannis.	6 l.	
Item de sufferraturis domini episcopi ex jussu Pirots	27 l.	
Item pro expensis unius clerici Zelandrini, qui captus fuit cum aliis latronibus.	6 l.	
Item pro expensis magistri Hugonis Vuestinc et officialis, pactis in Arnem per 7 dies ibidem stando. . . .	10 l.	
Item pro expensis officialis, eundo cum domino episcopo ad archiepiscopum Coloniensem in Venobrugghe, per 8 dies	$3^1/_2$ l.	
Item domino decano ecclesie beate Marie Trajectensis, ex jussu domini episcopi.	48 l.	

Item pro sindaco.	30 l.	8 s.	
Item domino Huberto ad expensas magistri Hugonis Vuestinc, ipsius domini Huberti, Egidii Pollarts, Pirots et Vlamincs, ac pro locacione equorum magistri Hugonis	17 l.	12 s.	
Item Johanni Piic, eunti cum fratre Ghiselberto de Bronchorst versus Frisiam, pro expensis	3 l.		
Item pro uno equo, quem habuit Johannes, filius domini episcopi. . . .	12 l.	5 s.	4 d.
Item fratri Ghiselberto de Bronchorst pro expensis, factis in Frisia ex jussu domini Huberti	32 l.		
Item Goeswino, servo domini episcopi, equitanti in Diest, ad expensas . . .	2 l.		
Item pro sufferratura domini decani ecclesie sancte Marie Trajectensis . .	7 l.		
Item magistro Hugoni Vuestinc pro pensione sua.	24 l.		
Item procuratoribus in curia Romana.	3 l.	4 s.	
Item pro pensione officialis	200 l.		
Item pro expensis processus in Boechoud.	2 l.	8 s.	
Item pro expensis processuum in dominio de Putte.	3 l.	4 s.	
Summa.	485 l.	12 s.	4 d.
Omnibus computatis de perceptis et defalcatis expositis, manet debens officialis domino episcopo	43 l.	4 s.	4 d.[1])

1) Deze rekening is de eenige, die op papier geschreven is; alle andere zijn op perkament.

XVI. Rekening van den provisor van Zuid-Holland. 25 April 1328—1 Juni 1329 [1]).

Hec sunt recepta mea, per me Johannem provisorem et decanum Zuuthollandie sub anno Domini 1328 a festo Marci Ewangeliste usque ad festum Ascensionis Domini.

In primis de sancta synodo in Nova ecclesia Dordracena.

Item Rijclendis de fornicacione. . . . 3 s.
(*Nog* 2 *dergelijke posten à* 3 *s. en* 20 *d.*)
Item Coppardus Oem et Swaneldis de adulterio . . . . . 2 s. 8 d.
(*Nog* 1 *dergelijke post à* 3 *s.* 4 *d.*)
Item quedam Aghata de malo hospicio 4 s.
(*Nog* 1 *dergelijke post à* 4 *s.*)
Item quedam Wendelmodis de malo hospicio et de fornicacione. . . . . 5 s.
Item Heylewigis de malo hospicio et de adulterio. . . . . 12 s.
Item Aelbertus filius Willelmi de adulterio . . . . . 4 s.
(*Nog* 2 *dergelijke posten à* 5 *s. en* 4 *s.*)
Item Willelmus filius Segeri et Truda de fornicacione . . . . . 8 s.
(*Nog* 1 *dergelijke post à* 4 *s.* 8 *d.*)
Item Liedewigis Monekens de duplici adulterio . . . . . 7 s.
Item Sophia filia Johannis Werenboldi cum Hermanno de malo hospicio. . 2 s.
(*Nog* 1 *dergelijke post à* 8 *s.*)

1) Vgl. het schuldregister N°. 147.

Item Swano karpentator et sua fecerunt penitenciam.

Summa . . . . . 4 l. 16 d.

Item synodus sancta in Eemkerke celebrata est sub anno Domini 1328 feria 5 post Translacionem beati Martini, de inde recepi in primis:

Item Johannes Bosscher et Greta de fornicacione . . . . . 5 s.

(*Nog* 9 *dergelijke posten à* 5 *s.*, 8 *s.*, 8 *s.*, 4 *s.*, 16 *d.*, 8 *s.*, 8 *s.*, 4 *s. en* 6 *s.*)

Item Scaulo filius Oeterlincs de adulterio . . . . . 6 s.

(*Nog* 2 *dergelijke posten à* 3 *s.* 4 *d. en* 12 *d.*)

Item Theodericus Merdianc cum Ymmezoeten de adulterio . . . . . 8 s.

(*Nog* 3 *dergelijke posten à* 5 *s.*, 32 *s. en* 5 *s.*)

Item mater Metta cum nobili de adulterio . . . . . 4 s.

(*Nog* 1 *dergelijke post à* 2 *s.* 8 *d.*)

Item Goedekinus filius Petri de fornicacione fecit penitenciam.

(*Nog* 2 *dergelijke posten.*)

Item quedam Jutta de fornicacione . 3 s.

(*Nog* 12 *dergelijke posten à* 2 *s.*, 2 *s.* 8 *d.*, 2 *s.* 8 *d.*, 2 *s.*, 2 *s.*, 3 *s.*, 3 *s.*, 3 *s.*, 3 *s.* 4 *d.*, 4 *s.*, 2 *s. en* 3 *s.*)

Item quedam Zoeta de adulterio duplici 4 s.

Summa . . . . . 8 l. Holl.

Item de synodo sancta in Berendrecht, que est celebrata sub anno Domini 1328 feria 5 post Petri et Pauli Apostolorum in primis recepi:

Item Heykinus filius Gerardi de fornicacione . . . . . 2 s. 8 d.

(*Nog* 2 *dergelijke posten à* 2 *s.* 8 *d. en* 3 *s.*)

Item Gobbo de malo hospicio.	6 s. 8 d.
Item Heykinus Domicellus de adulterio	6 s.
(*Nog* 1 *dergelijke post à* 4 *s.*)	
Item Ghibekinus filius Hugonis cum Aghata de adulterio duplici	8 s.
Item Petrus filius Walemans de adulterio duplici	12 s.
(*Nog* 1 *dergelijke post à* 2 *s.*)	
Item Jacobus dictus Coster de usuris	4 s.
Item Zoeta Walteri de copulacione fecit penitenciam.	
Item Nicholaus Hoevart de peremptorio	10 s.
(*Nog* 1 *dergelijke post à* 3 *s.*)	
Item Lisekina filia Willekini de copulacione	3 s.
(*Nog* 1 *dergelijke post à* 2 *s.*)	
Summa	3 l. 9 s. Holl.

Item sancta synodus in Dordraco celebrata est sub anno Domini 1328 feria 5 post Martini Yemalis. In primis:

Item Katerina Arnoldi Voelens de malo hospicio	16 s.
(*Nog* 9 *dergelijke posten à* 16 *s.*, 6 *s.*, 5 *s.*, 4 *s.*, 2 *s.*, 20 *d.*, 16 *s.*, 4 *s. en* 3 *s.*)	
Item Johannes Quadehane cum una de adulterio	20 s.
(*Nog* 4 *dergelijke posten à* 6 *s.*, 5 *s.*, 5 *s. en* 5 *s.*)	
Item Johannes frater Alardi de perjurio	4 s.
Item Nicholaus filius Deliane de usura	5 s.
(*Nog* 5 *dergelijke posten à* 40 *s.*, 10 *s.*, 40 *s.*, 6 *s. en* 32 *s.*)	

Item Willelmus Tintor de adulterio duplici.	6 s.
Item Gerardus Duggart de adulterio	12 s.
(*Nog* 14 *dergelijke posten à* 10 *s.* 8 *d.*, 8 *s.*, 4 *s.*, 5 *s.*, 4 *s.*, 26½ *d.*, 2 *s.*, 4 *s*, 8 *s.*, 7 *s.*, 10 *s.*, 16 *s*, 5 *s. en* 6 *s.*)	
Item Andreas filius Elandi cum sua egerunt penitenciam.	
Item Katerina Ruters de adulterio et de copulacione	4 s.
Item Lambertus Zagher cum Adelise de fornicacione	2 s.
(*Nog* 5 *dergelijke posten à* 10 *s.*, 8 *s.*, 2 *s.*, 4 *s. en* 10 *s.*)	
Item Willelmus Hobbe cum sua de clamdestino	2 s.
Item Petrus Bonus de fornicacione .	4 s.
(*Nog* 4 *dergelijke posten à* 8 *s.*, 3 *s.*, 2 *s. en* 3 *s.*)	
Item Lisekina Roelen de adulterio cum multis.	6 s.
Item Johannes Oem de clamdestino.	2 s.
(*Nog* 5 *dergelijke posten à* 6 *s.*, 8 *s.*, 20 *d.*, 4 *s. en* 2 *s.* 8 *d.*)	
Item Nicholaus Valke verberavit matrem suam, egit penitenciam.	
Item Metta de Alphen de malo hospicio fecit penitenciam.	
Item Petrus filius Aghate de perempt*orio*	14 s.
Summa.	23 l. 7 s. 10 d. 1 ob.

Item sancta synodus in Erketrudenkerke celebrata est sub anno Domini 1328 feria 5 post Remigii Confessoris. In primis:

Item Greta cum nobili de adulterio	10 s.

Item Berta cum nobili	8 s.	
Item Johannes filius Ludolfi	6 s.	
Item Johannes filius Grete cum Matta de fornicacione	2 s.	8 d.
Summa.	26 s.	8 d.

Item sancta synodus celebrata est in Slidrecht sub anno Domini 1328 in vigilia Mathei Apostoli. In primis:

Item Bertoldus Magerman cum Ermtrude de adulterio	10 s.	
Item Petrus Olislager de clamdestino	6 s.	
Item Meus de dimidio nave.		8 d.
(*Nog* 4 *dergelijke posten*, *allen à* 8 *d.*)		
Item Lammekinus et Petrus de Waes de nave.		16 d.
(*Nog* 4 *dergelijke posten*, *allen à* 16 *d.*)		
Item Johannes Stekelinc de nave . .		16 d.
Item Aleydis soror Sindaels de adulterio cum nobili	2 s.	8 d.
Item Avekina concubina Gerardi Zibouts de fornicacione	3 s.	4 d.
Item Gerardus Zibout de adulterio. .	10 s.	
Summa.	44 s.	

Hec sunt recepta mea in dominijo de Putte de correctionibus.

In primis in Geervliet.

Magister Nicholaus rector scolarium de perempt*orio*	6 s.
Item Johannes filius ver Lisen de clamdestino.	4 s.

Item in Spikenisse.

Item Johannes filius Zoeten de fornicacione.	8 s.
(*Nog* 1 *dergelijke post à* 5 *s.*)	

Item dominus Heinricus curatus ibidem, quia genuit puerum	40 s.	
Item in Portegale.		
Item Heinricus filius Dodini de clamdestino	5 s.	
Item Baldewinus filius ver Lielen de perempt*orio*	8 s.	
Item Hugho Cottolf de fornicacione.	5 s.	
Item in Putte.		
Item Walterus filius Gertrudis de clamdestino	2 s.	
Item Ghibekinus filius Maes cum sua de clamdestino	3 s.	
Item Ghibekinus Snider cum Wivende de fornicacione	2 s.	8 d.
Item Witto filius Petri cum Katerina de adulterio	3 s.	6 d.
Item in Katendrecht.		
Item Nicholaus filius Haeylens de fornicacione	4 s.	
Item in tsGravenambocht.		
Item Bellart de clamdestino.	3 s.	
Item Hugho Lantshere de adulterio.	6 s.	
Item in Roeden.		
Item dominus Willelmus curatus ibidem, quia genuit.	20 s.	
Item Michael filius Gobben cum Marikina de adulterio.	10 s.	
Item Lemmekinus filius Aleydis, quia genuit.	2 s.	
Summa de dominio de Putte .	6 l. 17 s.	2 d.

Hec sunt recepta mea de correctionibus in Zuut-Hollandia.

In primis in Riederkerke.

Item dominus Johannes de Stercbeke de fornicacione . . . . . 30 s.
Item amasia sua . . . . . 10 s.
Item Nicholaus Dapper cum sua de clamdestino . . . . . 3 s. 6 d.

In A(l)mkerke.

Item procuratores ecclesie ibidem causa visitacionis . . . . . 10 s.
Item uxor Heinrici filii Hugonis, quia voluit pugnare in ecclesia . . . . . 6 s.
Item Nicholaus servus Aperi de fornicacione . . . . . 3 s.
Item Ghibekinus cum sua de clamdestino . . . . . 7 s.
(*Nog* 1 *dergelijke post à* 3 *s.*)

Item in Tyeselenskerke.

Item Willelmus filius Lisen de adulterio 5 s.
Item Johannes Strooc de perempt*orio* 5 s. 4 d.
(*Nog* 3 *dergelijke posten à* 6 *s.*, 6 *s.* 8 *d. en* 6 *s.* 8 *d.*)
Item juvenis Willelmus de adulterio 12 s.

Item in Leyderkerke.

Item Baldewinus filius ver Nannen de perempt*orio* . . . . . 5 s. 4 d.
(*Nog* 1 *dergelijke post à* 5 *s.*)
Item Gerardus filius Ysergert cum sua de clamdestino. . . . . 3 s. 4 d.
(*Nog* 1 *dergelijke post à* 2 *s.* 8 *d.*)

Item in Harnoutswert.

Item de procuratoribus ecclesie predicte causa visitacionis . . . . . 8 s.
Item Aelbertus de Waelwijc de clamdestino . . . . . 4 s.
Item Woutgherus filius Hannen de adulterio . . . . . 10 s.

In Alblaserdamme.

Item Heinricus Textor, quia refutavit uxorem suam	5 s.
Item procuratores ecclesie predicte de visitacionibus	6 s.
Item in Oude-Alblaes.	
Item procuratores ecclesie ibidem de visitacionibus	5 s. 4 d.
Item in Karnisse.	
Item Oude Ele de perempt*orio*	3 s.
(*Nog* 1 *dergelijke post à* 2 *s.* 8 *d.*)	
Item Answardus Heyo cum Aleyde de clamdestino	4 s.
(*Nog* 1 *dergelijke post à* 2 *s.* 8 *d.*)	
Item in Overslidrecht.	
Item Petrus Battali de pena fracta .	12 s.
Item procuratores ecclesie ibidem de visitacionibus	5 s.
Item in Strienmonde.	
Item Nicholaus Piscator et Battezoete, Johannes de Brabancia et Berta omnes de adulterio dederunt.	10 s.
Item Jacobus filius Johannis de adulterio	4 s.
Item Johannes Vierdonc cum Badeloge de fornicacione	2 s. 8 d.
Summa	10 l. 14 s. 10 d.

HEC SUNT RECEPTA MEA DE RESTANCIIS, QUAS DOMINUS OFFICIALIS MIHI DEDIT.

In primis in Slidrecht. Nicholaus de snider de clamdestino	5 s.
Item in Harnoutswert. Arnoldus Neude de clamdestino	8 s.

Item in Slidrecht. Damaes Lichtvoet de clamdestino		16 s.	
Item in Roeden. Custos ibidem de perempt*orio*.		5 s.	
Item in tsGravenambocht. Elizabeth Pieter Boeyen			16 d.
Item Martinus filius ver Lisen de adulterio		16 s.	
Item Petrus Boey, quia pugnavit contra clericum.		5 s.	4 d.
Item in Abbenbroeke. Katerina filia Willelmi Vlaminx de clamdestino .		8 s.	
Item in Hekelinghen. Johannes Pappardi de fornicacione			8 d.
Item in Spikenisse. Johannes Zoete de fornicacione		8 s.	
Item in Portegale. Johannes filius Yen de clamdestino		6 s.	
Item in tsGravenambocht. Petrus Gherdinghen de perempt*orio*		13 s.	4 d.
Item in Alblas. Johannes filius Ockeri de adulterio		16 s.	
Item in Berendrecht. Mesnekinus . .		16 s.	
Summa.	6 l.	4 s.	8 d.
Summa summarum, quam recepi	66 l.	5 s.	6 d.
			1 ob.

ITEM DE ISTIS NICHIL HABEO ET SUNT RESTANCIE, QUAS DOMINUS OFFICIALIS CURIE MIHI DEDIT.

In primis in Dordraco. Willelmus Stuuc de clamdestino		5 s.
Item in Eemkerke. Meynsa de excessibus.		12 s.
Item in Slidrecht. Dominus Lako de suis excessibus		40 s.

Item in Riederkerke. Johannes Witte de clamdestino		16 d.
Item in Portegale. Katerina Koddeweghen de adulterio	8 s.	
Item in tsGravenambocht. Elizabeth Petri. [Habet lanscrone (?)].	14 s.	8 d.
Item in Alsmvoete. Johannes filius Willelmi de fornicacione	5 s.	
Item in tsGravenambocht. Arnoldus Franconis, quia pugnavit contra clericum	20 s.	
Item in Abbenbroeke. Katerina Willelmi Vlamincs filia de clamdestino	23 s.	
Summa	6 l.	9 s.

ITEM ISTI CORRECTI SUNT ET NON SOLVERUNT PER ME JOHANNEM, PROVISOREM ET DECANUM ZUUT-HOLLANDIE.

In primis in Dordraco	16 s.	
(*Volgen 3 namen „de fornicacione"*, 1 *„de clamdestino"*, 1 *„de usuris"*, 3 *„de adulterio"*, 1 *„de adulterio et malo hospicio."*)		
Item in Eemkerke.		
(*Volgens 4 namen „de fornicacione."*)		
Item in Nova ecclesia Dordracena.		
Heinricus filius Aghate cum Aleyde Cupers de adulterio	2 s.	8 d.
Item in Slidrecht.		
Arnoldus de Diest cum Aleide de fornicacione	5 s.	
Heilekina.		8 d.
Item Lise Bever de fornicacione . . .	2 s.	
Item Snoeye et Metta de malo hospicio	3 s.	
Item in Erkentrudenkerke.		
Johannes Reyger de adulterio, filius suus de fornicacione, ambo.	8 s.	

Item Arnoldus filius Margarete de fornicacione	2 s.
Item in Spikenisse.	
Willelmus Spelinc, Johannes frater suus de fornicacione, ambo.	5 s. 4 d.
Item in Portegale.	
Nicholaus filius Hugonis de clamdestino.	3 s. 4 d.
In Putte.	
Dominus Symon Hughe presbyter de suis excessibus.	8 s.
Item in Katendrecht.	
Willelmus filius Wiggeri de fornicacione	2 s. 8 d.
Item domicella Clemensi de Bloemendale de clamdestino pro fratre ejus	40 s. Holl.
Summa de restanciis	8 l. 16 s. 8 d.
Summa summarum cum restanciis et receptis.	81 l. 2 s. 2 d. 1 ob. [1])

1) In dorso staat: „Computacio provisoris Zuthollandic." — Blijkens het aangeteekende in het schuldregister N°. 147 ontbreken aan deze rekening de uitgaven.

XVII. Rekening van den provisor van Zuid-Holland. 1330(?)—2 Mei 1331.

ISTI SUNT QUOS CORREXI IN DOMINIO DE PUTTE.

In primis in Catendrecht.

Petrus filius Jacobi de adulterio . . .	2 s.	gr.
Item Wilhelmus filius Wigeri de fornicacione		12 gr.
(*Nog* 2 *dergelijke posten à* 5 *gr. en* 14 *gr.*)		
In tsGravenambocht.		
Manekinus filius Ockeri de adulterio	6 s.	gr.
(*Nog* 1 *dergelijke post à* 12 *gr.*)		
Item Petrus Parvus de suis excessibus	2 s.	gr.
Item dominus Theodericus presbyter ibidem de suis excessibus.		10 gr.
In Portegale.		
Johannes Grammaersijs de fornicacione.		7 gr.
		4 d. Holl.
Item Zielem de adulterio.	2 s.	gr.
Item Diedekinus filius Scuten de usura		12 gr.
(*Nog* 1 *dergelijke post à* 12 *gr.*)		
Item Henricus Kinne, quia vendidit ad diem.		10 gr.
In Spikenisse.		
Heinricus dictus Maker, quia vendidit ad diem.		5 gr.
(*Nog* 5 *dergelijke posten à* 10 *gr.*, 12 *gr.*, 11 *gr.*, 3 *s. gr. en* 12 *gr.*)		

Item Johannes de Zeelandia de fornicacione		10 gr.
(*Nog* 5 *dergelijke posten à* 3 *gr.*, 6 *gr.*, 10 *gr.*, 3 *gr. en* 12 *gr.*)		
Item Matta uxor Wilhelmi Episcopi de adulterio		3 gr.
(*Nog* 1 *dergelijke post à* 3 *gr.*)		
Item filia Petri Bette de clamdestino contractu	3 s.	gr.
In Putte.		
Hugho filius Ydsewijn de fornicacione		7 gr.
(*Nog* 1 *dergelijke post à* 5 *gr.*)		4 d. Holl.
Item Brant de clamdestino contractu		15 gr.
(*Nog* 1 *dergelijke post à* 10 *s. gr.*)		
In Hekelinghe.		
Johannes filius Egidii, quia vendidit ad diem		18 gr.
Item uxor Gheraerdi Hallinx de adulterio		30 gr.
Item quidam Friso de clamdestino contractu		18 gr.
In Novaterra.		
Egidius Hugho de contractu	5 s.	gr.
In Gheervliet.		
Thomas qui moratur juxta domum theolonariorum, de adulterio.		12 gr.
Item Alardus filius Elyzabet, quia vendidit ad diem		9 gr.
Item custos ibidem de suis excessibus		6 gr.
Summa	59 s. gr.	3 gr.

Anno Domini 1330 in crastino beati Johannis Baptiste fuit celebrata sancta synodus in Alblaes.

In primis ancilla Witemanni de fornicacione		4 gr.

(*Nog* 7 *dergelijke posten à* 12 *gr.*, 3 *s. gr.* 3 *gr.*, 3 *gr.*, 18 *gr.*, 8 *gr.*, 12 *gr. en* 1 *gr.*)

Item Fia filia ver Natenlien fecit penitenciam.

(*Nog* 2 *dergelijke posten.*)

Item Henricus Textor, quia dimisit uxorem suam . . . . . 20 gr.

Item Godefridus filius Henrici predicti de violacione . . . . . 6 gr.

Item Elysabet filia Bove de adulterio 6 gr.

Item Johannes Wittekiin de violacione fecit penitenciam.

(*Nog* 4 *dergelijke posten.*)

Item Johannes Scutekiin dedit 4 volucres.

Item Wilhelmus filius Margrete de violacione dedit 4 volucres.

(*Nog* 1 *dergelijke post à* „3 *volucres.*")

Item Aleydis uxor Hopers de adulterio fecit penitenciam.

Item Nicolaus Bellinc de fornicacione fecit penitenciam.

Item Wilhelmus filius Johannis clericus de excessibus suis . . . . . 12 gr.

Summa . . . . . 11 s. gr. 6 gr. 3 gr.

Anno Domini 1330 fuit celebrata sancta synodus in Alblaserdamme.

In primis Wilhelmus Niper de fornicacione . . . . . 6 gr.

(*Nog* 4 *dergelijke posten à* 3 *gr.*, 2 *gr.*, 7 *gr.* 4 *d. Holl. en* 2 *gr.*)

Item Wilhelmus Coelman de fornicacione non satisfecit.

Item Ghisekinus de clamdestino . . .	10 gr.
Item Johannes Bolle de adulterio . .	7 gr.
Item Matheus filius Wilhelmi ad preces proborum.	4 d. Holl.
Summa	3 s. gr. 2 gr.

Anno Domini 1330 feria 2 post beati Andree Apostoli fuit celebrata sancta synodus in Riederkerke.

In primis Hasekina filia Danielis de fornicacione non satisfecit.	
Item Russinden filia Ymme de adulterio	15 gr.
(*Nog* 1 *dergelijke post à* 15 *gr.*)	
Item Avekiin Scottelaers de fornicacione.	10 gr.
(*Nog* 3 *dergelijke posten à* 2 *gr.*, 7 *gr.* 4 *d. Holl. en* 4 *gr.*)	
Item Belia quadam de fornicacione fecit penitenciam.	
Item Arnoldus filius Aleydis de usura	15 gr.
(*Nog* 1 *dergelijke post à* 3 *s. gr.*)	
Item Gertrudis ancilla Teoderici de Minnigghen de clamdestino	4 gr.
Item Johannes Loef de adulterio non satisfecit.	
Summa.	9 s. gr. 4 d. Holl.

Anno Domini 1331 feria 5 post Reminissere fuit celebrata sancta synodus in Almsvoete.

In primis Johannes Zelander de fornicacione	12 gr.
(*Nog* 5 *dergelijke posten à* 3 *gr.*, 1 *gr.*, 3 *gr.*, 12 *gr. en* 12 *gr.*)	
Item Teodericus Moyaert et Cristina filia Lucie de fornicacione non satisfecerunt.	

Item Arnoldus Wobben de usura . .		20 gr.
(*Nog* 1 *dergelijke post à* 2 *s. gr.*)		
Summa.	7 s. gr.	3 gr.
Summa istarum 4 synodorum continet.	30 s. gr.	12 gr.
	2 gr.	4 d. Holl.

ISTI SUNT QUOS CORREXI IN ZUUT-HOLLANDIA.

In Roden.

Filia Marine de clamdestino.		15 gr.

In Carnisse.

Teodericus Textor, quia vendidit ad diem		10 gr.
Item Sloetkinus de fornicacione . . .		6 gr.
Item Teodericus filius Gera(r)di de usura.	3 s.	gr.
Item quidam pauper de clamdestino.		6 gr.

In Berendrecht.

Filius Riedemanni de clamdestino . .	4 s.	gr.
(*Nog* 2 *dergelijke posten à* 12 *gr. en* 2 *s. gr.*)		

In Riederkerke.

Dominus Wilhelmus Starcpape, quia intestatus moriebatur, 2 vaccas, que vendebantur pro.	7 s.	gr.

In Papendrecht.

Jacobus de Dalem de clamdestino . .		12 gr.
(*Nog* 3 *dergelijke posten à* 4 *gr.*, 4 *gr. en* 10 *gr.*)		
Item Petrus de Zudewinde de fornicacione		6 gr.
Item Elysabet Blakers de malo hospicio		4 gr.
Item uxor Johannis Coman de adulterio		9 gr.
Item Johannes filius Ockeri, quia vendidit ad diem		6 gr.

In Slidrecht.

Johannes filius Walteri Coc de clamdestino . . . . . 2 s. gr.

(*Nog* 1 *dergelijke post à* 7 *gr.* 4 *d. Holl.*)

Item Aleydis filia Walteri Dols de adulterio . . . . . 12 gr.

(*Nog* 1 *dergelijke post à* 2 *s. gr.*)

Item Symon Spinroc de fornicacione 12 gr.

(*Nog* 1 *dergelijke post à* 6 *gr.*)

In Houweninghen.

Deiskinus de clamdestino . . . . . 12 gr.

(*Nog* 1 *dergelijke post à* 7 *gr.* 4 *d. Holl.*)

In Emekerke.

Arnoldus quidam opidanus Dordracenus pro filio suo de clamdestino . . 12 gr.

(*Nog* 3 *posten „de clamdestino" à* 12 *gr.*, 7 *gr.* 4 *d. Holl. en* 3 *s. gr.*)

Item Teodericus Winter de adulterio 2 s. gr.

In Monsterkerke.

Johannes Raet clericus de suis excessibus. . . . . 3 s. gr.

In Arnswart.

Johannes Zelander de clamdestino. . 12 gr.

In A(l)mkerke.

Quedam cognata Henrici dicti Pape de clamdestino . . . . . 12 gr.

In Leyderkerke.

Arnoldus filius Johannis Bindop, quia interfecit juvencam unius, balivus Zuut-Hollandie voluit ipsum corrigere; defendi eum et de tali excessu correxi ipsum . . . . . 8 s. gr. 6 gr.

Item Johannes Longus de clamdestino . . . . . 4 gr.

(*Nog* 2 *dergelijke posten à* 4 *gr.*)

Item quidam alius de fornicacione. .		15 gr.
Summa.	56 s. gr.	7 gr.
		4 d. Holl.

ISTI SUNT QUOS CORREXI IN DORDRACO.

In primis Machteldis relicta Ouden de clamdestino		7 gr.
(*Nog* 12 *dergelijke posten à* 18 *gr.*, 2 *s. gr.*, 2 *s. gr.*, 2 *s. gr.*, 12 *gr.*, 20 *gr.*, 5 *gr.*, 6 *gr.*, 7 *gr.* 4 *d.*, 12 *gr.*, 12 *gr. en* 4 *s. gr.*, *waaronder nog eene weduwe.*)		4 d. Holl.
Item Oeda uxor Abellini.	2 s.	gr.
Item Elysabet relicta Bouderiix de adulterio	3 s.	gr.
(*Nog* 3 *dergelijke posten à* 7 *gr.* 4 *d.*, 7 *gr. en* 2 *s. gr.* 6 *gr.*)		
Item Aleydis divinatrix de suis sortilegiis.	3 s.	gr.
Item Petrus Multor, quia percussit clericum.	2 s.	gr.
Item Wilhelmus Multor de fornicacione		6 gr.
Summa.	32 s. gr.	6 gr.
		4 d. Holl.

ISTI SUNT QUOS CORREXI ET NON PERSOLVERUNT.

In Papendrecht.

(*Volgen* 2 *namen.*)

In Dordrecht.

(*Volgen* 6 *namen.*)

In Alblaes.

(*Volgt* 1 *naam.*)

In Porteghale.

(*Volgt* 1 *naam.*)

In Spikenisse.

(*Volgt* 1 *naam.*)

In 's Gravenambocht.

(*Volgt* 1 *naam.*)

In Riederkerke.
(*Volgt* 1 *naam.*)
In Slidrecht.
(*Volgt* 1 *naam.*)

Summa.	23 s. gr.	1 gr.

ISTE SUNT EXPENSE QUAS FECI IN OFFICIO.

In primis in dominio de Putte per 8 dies cum clerico meo et famulo meo	8 s.	gr.
Item eundo in Trajecto.	2 s.	6 gr.
Item pro expensis, factis in synodo de Alblaes cum scabinis synodalibus	4 s.	gr.
Item pro expensis, factis in synodo in Alblaserdamme cum scabinis synodalibus	2 s.	6 gr.
Item pro expensis, factis in synodo in Riederkerke cum scabinis synodalibus	3 s.	gr.
Item pro expensis, factis in synodo in Almsvoete cum scabinis synodalibus	3 s.	gr.
Item ad invitandum balivum et receptorem dominii de Putte.	2 s.	gr.
Item pro expensis, factis in mittendo nuncios, et pro expensis famuli mei	10 s.	gr.
Summa.	35 s.	gr.
Summa pecunie parate.	6 l. gr.	17 d. gr. 4 d. Holl.
Summa per totum continet . .	9 l. gr.	4 gr. 4 d. Holl. minus [1]).

---

1) In dorso staat: „Computacio provisoris Zuut-Hollandie, facta anno Domini 1331 in crastino Philippi et Jacobi Apostolorum".

XVIII. Rekening van den provisor van Zuid-Holland. (Fragment.) (Na 1331? [1].)

Gheervliet.		
In primis Hugo Luscus de adulterio	$^1/_2$ aur.	
Andreas filius Horens de fornicacione		6 gr.
Quidam de Briele de clamdestino . .	10 s.	
Petrus Bollaert de sua muliere, quod reppulit mulierem de loco in ecclesia		9 gr.
Gobbekinus de clamdestino		6 gr.
Summa.	4 s.	gr.
Hekelinghe.		
In primis Johannes filius Petri de fornicacione	2 s.	gr.
Laurencius filius Willelmi de clamdestino	2 s.	gr.
Summa.	4 s.	gr.
Biervliet.		
Kallekina de usura		6 gr.
Helekina de usura.		9 gr.
Willelmus filius Nicolai de fornicacione		6 gr.
Summa.	18 gr. et 3 gr.	

1) Blijkens de aanteekeningen in het schuldregister (N°. 108, 112, 147, 149) is het *niet* de rekening, afgelegd in 1326, 1327, 1329 of 1330; de rekening van 1331 is hiervoor afgedrukt (N°. XVII). — Hoewel de rekening geen hoofd heeft, *kan* zij aan het begin volledig zijn, daar ook de voorgaande zoo begint. De ontvangsten wegens de synoden ontbreken echter, en het totaal der ontvangsten sluit niet; maar er ontbreekt zoo weinig (nog geen 5 s. gr.), dat nauwelijks te vermoeden is, dat de synoden zoo weinig opgebracht zouden hebben. De uitgaven ontbreken in ieder geval.

In Novaterra.

Witto filius Jacobi de clamdestino. .		9 gr.
(*Nog* 2 *dergelijke posten à* 6 *gr.*)		
Summa.	18 gr. et	3 gr.

In Putte.

Egidius Textor de adulterio.		6 gr.
(*Nog* 1 *dergelijke post à* 9 *gr.*)		
Hugo filius Ytswien de fornicacione		9 gr.
Summa.	2 s.	(gr.)

In Katendrecht.

Willelmus filius Wigeri de fornicacione		9 gr.
Willelmus dictus Voghelaer de adulterio		9 gr.
Summa.		18 gr.

In ts(G)ravenambocht.

Johannes de Lane de clamdestino. .	$^1/_2$ aur.	
(*Nog* 1 *dergelijke post à* 10 *s.*)		
Maelta de fornicacione		9 gr.
(*Nog* 1 *dergelijke post à* 6 *gr.*)		
Parvus Petrus, de injeccione manus in clericum		9 gr.
Summa.	4 s.	3 gr.

In Porteghael.

Nicolaus Eelbout de fornicacione. . .	$^1/_2$ aur.	
Nicolaus filius Kristiani de adulterio		6 gr.
Summa.		18 gr.
Summa de receptis	25 s.	3 gr.

ISTI ADHUC TENENTUR ET RESTAT.

Willelmus Spaeldinc de fornicacione	$^1/_2$ aur.	
Simon filius Rikelems de fama perjurii	6 s.	gr.
Johannes dictus Boet de clamdestino	1 l.	
Summa de restanti.	$9^1/_2$ s.	gr.
Summa ex toto.	34 s.	9 gr.

XIX. Rekening van den provisor van Schouwen. 10 April 1328—21 Mei 1329 [1]).

Iste est computus Bothonis, provisoris ac decani Scaldie, super dictis officiis de Dominica qua cantatur Quasimodo sub anno Domini 1328 usque ad Dominicam qua cantatur Cantate sub anno Ejus(dem) 29, deductis expensis factis pro exercicio officiorum eorundem.

Et primo de sigillo.

In 1 septimana post Quasimodo . . .		15 gr.
In septimana post Misericordia Domini		12 gr.
In septimana post Jubilate		12 gr.
In septimana post Cantate.		10 gr.
In septimana post Vocem		16 gr.
In septimana post Ascencionem Domini		10 gr.
In septimana festivitatis Pentecostes de sigillo nichil.		
In 1 septimana post Trinitatem. . . .	3 s.	gr.
In 2 septimana post Trinitatem. . . .	3 s.	gr.
In 3 septimana post Trinitatem. . . .	4 s.	gr.
In 4 septimana post Trinitatem. . . .		30 gr.
In 1 septimana post Nativitatem beati Johannis Baptiste.	3 s.	gr.
In 2 septimana post Nativitatem beati Johannis	2 s.	gr.

1) Vgl. het schuldregister N°. 147. — De daar vermelde restanten ontbreken hier.

In 3 septimana post Nativitatem beati Johannis	3 s.	gr.
In 4 septimana post Nativitatem beati Johannis		30 gr.
In 5 septimana post Nativitatem beati Johannis	2 s.	gr.
In mense Augusti de sigillo nichil.		
In 1 septimana post Egidii	3 s.	gr.
In 2 septimana post Egidii	5 s.	gr.
In 3 septimana post Egidii	4 s.	gr.
In 4 septimana post Egidii	3 s.	gr.
Summa hujus	46 s.	3 d. gr.
In 1 septimana post Remigii	2 s.	gr.
In 2 septimana post Remigii		18 gr.
In 3 septimana post Remigii		20 gr.
In 4 septimana post Remigii		16 gr.
In septimana festivitatis Omnium sanctorum		15 gr.
In 1 septimana post Omnium sanctorum		12 gr.
In 2 septimana post Omnium sanctorum		18 gr.
In 3 septimana post Omnium sanctorum		14 gr.
In 4 septimana post Omnium sanctorum		12 gr.
In 1 septimana post Andree.		10 gr.
In 2 septimana post Andree.		15 gr.
In 3 septimana post Andree.		8 gr.
In septimana Nativitatis Domini de sigillo nichil.		
In septimana Circumcisionis et Epiphanye de sigillo nichil [1]).		

1) Hierna is eene week niet vermeld.

In 1 septimana post octavas Epiphanye	18 gr.
In 2 septimana post octavas Epiphanye	15 gr.
In 3 septimana post octavas Epiphanye	8 gr.
In 4 septimana post octavas Epiphanye	12 gr.
In 5 septimana post octavas Ejusdem	10 gr.
In 6 septimana post octavas Ejusdem	12 gr.
In 7 septimana post octavas Ejusdem	8 gr.
In 8 septimana de sigillo nichil, propter Carnisprivium.	
In septimana post Invocavit.	10 gr.
In septimana post Reminiscere	12 gr.
In septimana post Oculi	8 gr.
In septimana post Letare	12 gr.
In septimana post Judica.	6 gr.
In septimana sancta de sigillo nichil.	
In septimana festivitatis Pasche de sigillo nichil.	
In septimana post Quasimodo.	12 gr.
In septimana post Misericordia Domini	10 gr.
In septimana post Jubilate	10 gr.
Summa hujus.	28 s. 9 d. gr.
Summa tocius sigilli.	3 l. 15 s. gr.

Item de excessibus.

In Zirixee.

Yo frater Jacobi pro fornicacione cum diversis	26 gr.
Item . . . .[1]) filius Scroeders pro adulterio cum quadam Calla.	6 gr.
(*Volgt nog* 1 *dergelijke post à* 6 *gr.*)	
Item Symon filius Coelwechs et ejus uxor super clamdestino, pro se et presbytero copulante.	35 gr.

1) De naam is uitgeschrapt.

Item Lem filius Danckardi et ejus uxor de violacione fidei . . . . . 6 gr.

Item Johannes filius Theoderici pro fornicacione cum quadam Agata. . . 6 gr.

(*Volgen nog* 3 *dergelijke posten*, 1 *à* 5 *gr.*, 2 *à* 4 *gr.*)

Item Johannes filius Nicholai, quia genuit ex quadam Truda . . . . . 8 gr.

(*Volgt nog* 1 *dergelijke post à* 12 *gr.*)

Item Johannes filius Willelmi, quia ante valvas ecclesie non fuit copulatus cum uxore . . . . . 6 gr.

Item Johannes filius Ymzoeten, quia genuit in adulterio ex quadam Calla 12 gr.

In Nova ecclesia Duvelandie.

Boudin filius Lems, quia genuit in fornicacione ex quadam Zoeta . . . . 8 gr.

Item Johannes filius Willelmi pro fornicacione cum quadam Heylief. . 5 gr.

(*Volgt nog* 1 *dergelijke post à* 6 *gr.*)

Item Muloc filius Petri pro raptu litterarum. . . . . 3 s. gr.

Item Henricus filius Wissonis pro adulterio cum quadam Margareta. . 6 gr.

(*Nog* 1 *dergelijke post à* 12 *gr.*)

Item Heine filius Ydzeloefs, quia genuit ex quadam Calla . . . . . 10 gr.

(*Nog* 2 *dergelijke posten à* 8 *gr. en* 12 *gr.*)

Item Willelmus filius Henrici pro rixa, excitata contra quemdam presbyterum. . . . . 30 gr.

In Veteri ecclesia Duvelandie.

Lem filius Petri pro fornicacione cum quadam Agata . . . . . 4 gr.

(*Nog* 1 *dergelijke post à* 4 *gr.*)

Item Johannes filius Petri, quia genuit ex quadam Calla	6 gr.
(*Nog* 1 *dergelijke post à* 6 *gr.*)	
Item Witto de Burgh, quia genuit in adulterio ex quadam Zoeta	10 gr.
Item Ghoele filia Bessen pro ejectione manuum in quemdam clericum . . .	8 gr.
In Capella Duvelandie.	
Petrus filius Hannen, quia genuit ex Gharberia.	2 s. gr.
Summa hujus.	27 s. 7 d. gr.

In Stavenisse.	
Theodericus filius Willen pro raptu litterarum.	30 gr.
Item Petrus filius Coppins, quia genuit ex quadam Machtilde	6 gr.
Item Johannes Hane pro fornicacione cum quadam Oena.	8 gr.
(*Nog* 1 *dergelijke post à* 7 *gr.*)	
Item Petrus filius Duvers de fide violata	6 gr.
In Kercwerven.	
Mainus filius Nicholai, quia genuit in fornicacione ex Ermeghard.	8 gr.
Item Bollardus filius Balduini pro fornicacione cum quadam Lisa . . .	8 gr.
Item Nicholaus filius Danckerdi pro rixa, facta contra Willelmum custodem ibidem	10 gr.
In Duvendijc.	
Hugo filius Johannis pro adulterio cum quadam Zoeta.	5 gr.
In Bridorpe.	
Witto filius Petri, quia genuit in adulterio cum quadam Nyeta	15 gr.

Item Symon Beenard pro adulterio cum Ydekina		12 gr.
Item Balduinus filius Nicholai pro fornicacione cum Zoeta		10 gr.
In Capella Cursoris.		
Nicholaus filius Ellici, quia genuit ex quadem Durf		10 gr.
Item Witto filius Walops pro rixa, excitata super symiterio ibidem. . .		15 gr.
Item Heine filius Smeets pro fornicacione cum Elisabet		8 gr.
In Ecclesia Filiorum Nicholai.		
Symon filius Nicholai et ejus uxor super clamdestino	4 s.	gr.
Item Nicholaus filius Blox pro fornicacione cum quadam Katerina . .		10 gr.
Summa hujus.	18 s.	gr.

In Elgerzee.		
Willelmus filius Petri super usura cum quodam.		8 gr.
Item Petrus filius Wiskins, quia genuit in fornicacione ex quadam Gheyla.		10 gr.
In Nortwelland.		
Roele filius Petri, quia genuit ex Margareta		7 gr.
Item Willelmus filius Hugonis pro adulterio cum Agata Popponis. . . .		15 gr.
In Renisse.		
Jacobus filius Waddins pro adulterio cum Liela Petri.		10 gr.
Item Nicholaus filius Nicholai, quia genuit ex Lisa.		6 gr.
Item Lem filius Herkins pro fornicacione cum Liele.		7 gr.

Item Nicholaus filius Petri et ejus uxor super clamdestino	8 gr.
In Haemstede.	
Pieter Hony pro adulterio cum quadam Agata.	12 gr.
Item Ouwekina de Duven pro adulterio cum Lem Banghe	5 gr.
Item Lem Banghe de adulterio cum eadem [1]).	6 gr.
In Burgh.	
Petrus filius Yonis pro fornicacione cum quadam Liele	12 gr.
Item Elisabet Petri pro adulterio cum domino Petro Eppen presbytero. . .	15 gr.
Item dominus Petrus racione ejusdem	6 gr.
Item Dyedala filius Nicholai pro usura cum quodam.	12 gr.
Item Costinus Cokenare pro adulterio cum quadam Winina	8 gr.
Item Zoeta filia Hugonis pro fornicacione cum Johanne Wulfs	5 gr.
In Westland.	
Hanne filius Dodini pro adulterio cum Elisabet quadam	6 gr.
Item Zoeta Petri pro fornicacione cum Nicholao filio Witten	10 gr.
Item Hanne filius Magnus pro fornicacione cum Elisabet filia Nicholai.	16 gr.
In Clouskindere.	
Meester Willekin pro adulterio cum quadam Lisa.	6 gr.

1) Het handschrift heeft: „cum adulterio de eadem".

In Coudekerke.		
Nicholaus Lector, quia genuit ex Lisa filia Johannis		12 gr.
Item Heine filius Eelghars de turbacione divinorum ibidem.		15 gr.
(*Nog* 1 *dergelijke post à* 8 *gr.*)		
Item Hanne Scuurnaghel pro fornicacione cum Lisa quadam		7 gr.
Item Danckerdus filius Petri, quia genuit in fornicacione ex quadam Elisabet . . . . . , . .		15 gr.
In Zuutkerken.		
Hugo filius Coppardi pro fornicacione cum quadam Agata		8 gr.
Item dominus Alardus filius Moenen, quia genuit ex quadam Adelisa. .		8 gr.
Item Thomas filius Werenbouds, quia genuit ex Maria quadam . .		6 gr.
In Symonskerke.		
Symon filius Hugonis et ejus uxor super clamdestino		12 gr.
Summa hujus	23 s.	5 d. gr.
Summa omnium excessuum	3 l. 9 s.	gr.
Item de registro et absolucionibus	20 s.	gr.
Item de violacione festorum		30 gr.
(Summa	4 l. 11 s.	6 gr.)
Summa omnium receptorum de sigillo, excessibus, registro et violacione festorum	8 l. 6 $^1/_2$ s.	gr.[1])

1) In dorso staat: „Computacio provisoris Sealdie de receptis anni 28".

XX. Rekening van den proviser van Schouwen. 13 Mei 1330—28 April 1331.

ISTE EST COMPUTUS BOTHONIS, PROVISORIS AC DECANI SCALDIE, SUPER RECEPTIS IN DICTIS OFFICIIS DE DOMINICA QUA CANTATUR VOCEM SUB ANNO DOMINI 1330 USQUE AD DOMINICAM QUA CANTATUR CANTATE SUB ANNO EJUSDEM 31.

ET PRIMO DE SIGILLO.

Per totum	12 s.	gr. Tur.

ITEM DE EXCESSIBUS.

In Zirixee.

Petrus Butkin pro adulterio cum Agata Henrici		18 gr.
Item dominus Jacobus filius Nicholai presbyter pro fornicacione cum Margareta Johannis		12 gr.
Item Petrus Coycopere pro fornicacione cum quadam Calla		8 gr.
(*Nog* 2 *dergelijke posten à* 8 *gr.*)		
Item Langhe Witte pro adulterio cum quadam		10 gr.
(*Nog* 7 *dergelijke posten à* 10 *gr.*, 6 *gr.*, 8 *gr.*, 15 *gr.*, 2 *s. gr.*, 20 *gr. en* 10 *gr.*)		
Item Clewerdus filius Danckerdi et ejus uxor super clamdestino	7 s.	gr.
Item Walterus Trompenare et ejus uxor super clamdestino, cum presbytero copulante	2 s.	gr.
(*Nog* 4 *dergelijke posten à* 4 *s. gr.*, 2 *s. gr.*, 12 *gr. en* 12 *gr.*)		
Summa	42 s.	1 gr.

In Nova Ecclesia Duvelandie.

Petrus filius Hugonis pro adulterio cum quadam Calla . . . . . 6 gr.

Item Petrus Brosselare pro fornicacione cum Volqui . . . . . 10 gr.

(*Nog* 2 *dergelijke posten à* 8 *gr. en* 15 *gr.*)

In Veteri Ecclesia Duvelandie.

Johannes filius domini Nicholai super clamdestino, cum presbytero copulante . . . . . 12 gr.

Item Rengerus filius Juffreyts pro fornicacione cum quadam Liela . . . 10 gr.

(*Nog* 2 *dergelijke posten à* 8 *gr. en* 15 *gr.*)

In Stavenisse.

Wulfridus filius Hannen pro adulterio cum quadam Durf . . . . . 10 gr.

In Bordindamme.

Johannes filius Johannis et ejus uxor super clamdestino, cum presbytero copulante . . . . . 30 gr.

(*Nog* 1 *dergelijke post à* 15 *gr.*)

In Symonskercke.

Wiskin filius Balduini pro fornicacione cum Agata Thome . . . . . 8 gr.

(*Nog* 2 *dergelijke posten à* 8 *gr. en* 6 *gr.*)

In Zuutkercken.

Bloc filius Coppards pro fornicacione cum Agata quadam. . . . . 6 gr.

(*Nog* 3 *dergelijke posten à* 7 *gr.*, 6 *gr. en* 5 *gr.*)

Item Henricus filius Johannis pro adulterio cum quadam Elisabet . . . 12 gr.

In Jakenkercke.

Jacobus filius Ellici pro adulterio cum quadam . . . . . 8 gr.

In Breyskercke.

Hugo filius Hugonis pro fornicacione cum quadam Volqui		6 gr.
In Coudekercke.		
Danckerdus filius Petri pro adulterio cum Maria Danckerts		42 gr.
Item Maria filia Hugonis pro fornicacione cum Petro Haye.		8 gr.
In Westland.		
Joerdaen filius Willelmi de peremptorio cum quodam Lamminc		15 gr.
Item Nicholaus Heine pro adulterio cum quadam Lysa.		6 gr.
In Burgh.		
Costinus filius Petri et Winina Haylinx pro fornicacione	2 s.	gr.
Item dominus Johannes Provest presbyter pro fornicacione cum Lysa Philippi.		10 gr.
In Zuutwelland.		
Lemmekin die Groene pro usura cum quodam.		15 gr.
Summa.	27 s.	1 gr.

In Renisse.

Ydzelif Coman Hughen pro usura. .		8 gr.
Item Nicholaus filius Egidii et Hugo Boenard super contractu illicito cum domino Egidio filio Nicholai presbytero super bonis capellanie	4 s.	gr.
In Nortwelland.		
Bollekin filius Hugonis pro usura . .		10 gr.
Item Welland filius Sceuwen pro fornicacione cum quadam Winina . . .		8 gr.

In Ellemeed.

Johannes filius Petri pro adulterio cum Lysa Vodden . . . . . 20 gr.

(*Nog* 1 *dergelijke post à* 8 *gr.*)

Item Nicholaus filius Nicholai pro fornicacione cum quadam Liele. . . 6 gr.

Item Lem filius Zibouts pro rixa, habita contra quemdam presbyterum. 12 gr.

In Bridorpe.

Dominus Petrus filius Meeus presbyter pro quadam rixa. . . . . 12 gr.

Item Liedam filius Martins pro fornicacione cum quadam . . . . . 8 gr.

Item Johannes filius Johannis pro incestu cum quadam Liela . . . . . $3^1/_2$ s. gr.

Item dominus Theodericus presbyter pro rixa, habita cum quodam. . . . 6 gr.

In Brouwershavene.

Dominus Yo presbyter pro infamia cum Zoeta Petri. . . . . 15 gr.

Item Cop filius Bencs pro rixa, habita contra quemdam presbyterum . . . . 15 gr.

Item Johannes de Mase pro adulterio cum Katerina Henrici. . . . . 8 gr.

In Duvendijc.

Hugo Selve pro rixa, habita contra clericum . . . . . 18 gr.

Item Willelmus Ye pro fornicacione cum Maria Rengeri . . . . . 10 gr.

In Nova Ecclesia Scaldie.

Vornoldus filius Mychaelis pro rixa, habita contra presbyterum . . . . . 8 gr.

Item Willelmus filius Hugonis et ejus uxor, contrahentes contra inhibicionem . . . . . 18 gr.

[illegible]

XXI. Rekening van den provisor van Zuid-Beveland. 1333 [1]).

(In Scou)dee.

Dominus Hugo Dullaert presbyter . . 2 regales.

(*Volgen nog* 2 *namen.*)

(In . . . . .).

Aghata de Dyke . . . . . 8 gr.

(*Volgen nog* 3 *namen.*)

In Broeke.

Dominus Willelmus curatus ibidem . 3 s. gr.

(*Volgen nog* 2 *namen.*)

In Wemeldinghen.

Item heredes quondam domini Dankardi, curati in Clotinghen. . . . . 8 s. gr.

(*Volgen nog* 2 *namen.*)

In Caudewerve.

Sybelia filia Jacobi Graven . . . . . 6 gr.

(*Volgt nog* 1 *naam.*)

In Vlake.

Dominus Willelmus Wachtere presbyter. 1 reg.

In Yerseke.

Item Henricus dictus Bye . . . . . 5 gr.

(*Volgen nog* 2 *namen.*)

In Rilant.

Johannes filius Goethannen . . . . . 1 parv. flor.

1) Hoewel deze rekening geen hoofd heeft, is zij echter althans aan het begin volledig, daar de gewone aanteekening in dorso bovenaan geplaatst is. Het jaar blijkt uit deze aanteekening. — Bovenaan is zij beschadigd, waardoor de twee eerste plaatsnamen onleesbaar werden.

In Creke.
Dominus Alardus presbyter . . . . . 4 s. gr.
In Onderdinghen.
Hugo filius Belien . . . . . 8 gr.
In Capella.
Item Petrus filius Simpelaerts. . . . . 5 gr.
(*Volgt nog* 1 *naam.*)
In Barsdorp.
Petrus dictus Clerc . . . . . 1 reg.
In Tser Abbenkerke.
Johannes dictus Jonghe . . . . . 1 parv. flor.
In Goes.
Item custos ibidem . . . . . 2 reg.
(*Volgen nog* 4 *namen.*)
In Tser Heinrixkindre.
Dominus Alardus curatus ibidem. . . 1 reg.
In Cattendijch.
Dominus Nicolaus vicecuratus ibidem. 1 reg.
In Everswert.
Petrus filius Celien . . . . . 1 parv. flor.
In Valkenisse.
Dominus Johannes filius Lams presbyter. . . . . 1 reg.
In Niwekerke.
Domicella Elisabeth uxor Petri. . . . 4 s. gr.
In Weestkerke.
Dankardus filius Jaken . . . . . 10 gr.
In Lodijch.
Nicolaus filius Soeten . . . . . 8 gr.
In Portvliet.
Nicolaus filius Popponis . . . . . 2 s. gr.

RESTANCIA.

In primis in Creke.
Dominus Petrus curatus ibidem. . . . 1 reg.

In Sceelvliet.

Johannes filius Johannis ver Batten.	10 s.	gr.
In Nisse.		
Henricus filius Ernoldi	2 s.	gr.
(*Volgt nog* 1 *naam.*)		
In Symondskerke.		
Hugo filius Johannis Hugen		6 gr.
In Scoudee.		
Item Margareta concubina domini Petri	2 s.	r.
(*Volgen nog* 2 *namen.*)		
In Mare.		
Colinus filius Danielis.	1 reg.	
In Novaterra.		
Item dominus Petrus capellanus ibidem	2 reg.	
(*Volgen nog* 4 *namen.*)		
In Cruninghen.		
Item Elwoudus filius Johannis		10 gr.
(*Volgen nog* 2 *namen.*)		
In Yerseke.		
Elisabeth uxor Nicolai Mast.		18 gr.
In Lodijch.		
Dominus Willelmus curatus ibidem .	1 reg.	
In Oedekenskerke.		
Dominus Willelmus Sierloes presbyter	1 reg.	
In Werde.		
Willelmus filius Stoerms		6 gr.
In Vinninghen.		
Dominus Egidius curatus ibidem. . .	2 reg.	
In Clotinghen.		
Dominus Symon filius Symonis presbyter.	1 parv. flor.	
Summa de toto	4 l. 17 s. 11 d. gr. Tur.	

Recepta domini Willelmi, quondam provisoris, cum restanciis 2 l. 9 s. 2 d.; inde recepit dominus Ghelvoldus.	32 s. 8 d.
Summa totalis cum domino Willelmo	6 l. 10 s. 7 d. [1])

1) In dorso staat: „Provisor Zui(t-Be)velandie in anno 33."

XXII. Rekening van de ontvangsten wegens uitkeeringen, aan den bisschop in Friesland verschuldigd. 1325.

HEC SUNT RECEPTA PER FRATREM GHISELBERTUM DE BRUNCHORST ET HUGONEM WSTINC CLERICUM IN PARTIBUS FRISIE AD OPUS DOMINI NOSTRI, DOMINI .. JOHANNIS TRAJECTENSIS .. EPISCOPI, ANNO DOMINI 1325 [1]).

In primis a domino Theadbodo, officiali foraneo per decanatum de Bodelswert, de anno bisextili proximo preterito, pro emolimentis ibidem	12 m.	3 s.	$^1/_2$ st. [2])
Item a domino Petro de Utberdum ex emolimentis partis decanatus Stavrie	2 m.		st.
Item a domino Petro de Merdum de emolimentis alterius partis decanatus Stavrie	1 m.		st.
Item a domino Jacobo de Midlinghe de emolimentis tercie partis decanatus Stavrie		9 s.	st.
Item a domino Unargho decano in Silvis, de emolimentis ibidem . .	1 m.		st.
Item de quadam diffinitiva sentencia, per Hugonem summarie lata		18 s.	st.

1) In het schuldregister wordt deze rekening niet vermeld, doch wellicht eene volgende van 1330 onder N°. 307. Vgl. verder de N°. 79, 99, 100, 101, 102 en 103.

2) In het handschrift staat overal: „sterling*orum*."

Item a parrochianis de Hindelepum pro commissione		2 s.	3 d. st.
Item a domino abbate Floridi campi de debitis		15 s.	st.
Item ab Egghardo de Coldum de pensionibus camere	2 m.		st.
Item ab Altgero de Cornewert . . .			12 gr.
Item a Gherwardo de Lidlum ex emolimentis personatus de Winsem	2 m.		4 d. st.
Item ab eodem de Cauwerdeviris .	4 m.	5 s.	st.
	29 m.	5 s.	7 d. [½ st.]
Item ab Olbodo [1])	2 m.		
Summa.	31 m.	5 s.	7 d. ½ st.,
que faciunt in moneta nostra, deducto cambio	78 l.	18 s.	6 d.
Item recepit dominus decanus sancti Petri de domino Johanne Beghaert, officiali foraneo Wallacrie, de precaria domini.	44 l.	10 s.	
Summa utriusque	123 l.	8 s.	6 d.

HEC SUNT, QUE RESTANT IBIDEM AD OPUS DICTI DOMINI . . EPISCOPI.

In primis dominus Theadbodus pro emolimentis recipiendis promisit mittere circa festum beati Jacobi. *super quibus tradidit litteras suas.*	6 m.	st.
Item Ludo Hoyta.	6 m.	st.
Item Jacobus de Midlinghe circa festum Penthecostes	3 m.	st.

1) In de plaats van deze post stond vroeger, doch werd later doorgeschrapt: „Item recepit dominus decanus sancti Petri de domino Johanne Beghaert, . . officiali foraneo Walacrie, de precaria domini 44 l. 10 s. nigr." Deze post en de optellingen zijn met andere hand later bijgevoegd.

Item Petrus de Merdum eodem tempore		5 m. st.
Summa restanciarum		20 marche,
valent	53 l. nigr.	5 gr.

HEC SUNT EXPOSITA PER EOSDEM.

In primis in Insula pro cervizia et in Marsen pro piscibus		5 st.
Item nuncio, qui ivit in decanatu Stavrie		16 st.
Item nuncio, qui ivit in Oestergho		14 st.
Item nuncio, qui ivit ad Unarghum de Folclaghe		12 st.
Item viellatoribus		4 st.
Item familie hospitis nostri in Stavria		2 s. 9 d. st.
Item pro expensis in Stavria	2 m.	st.
Item pro piscibus in Scellinghe		18 st.
Item pro pergameno		9 st.
Item pro expensis navis		4 s. 3 d. st.
Item nuncio, qui ivit in Dordraco pro licencia fratris Ghiselberti ad priorem		13 st.
Item pro extravagantibus		3 s. st.
Summa	3 m.	7 s. 7 d. st.
Item pro expensis vini	2 m.	5 s. 18 d.
Item pro expensis aliis, ductis ad Frisiam	3 m.	
Summa	8 m.	4 s. 1 d. st.,
que faciunt in moneta nostra	21 l.	1 st.
Summa restanciarum manens	102 l.	8 s. nigr. [1])

1) De laatste twee posten en de optelling zijn met andere hand later bijgeschreven. — In dorso staat omgekeerd: „Frater Folkerus de Fronikere".

Door het HISTORISCH GENOOTSCHAP zijn uitgegeven onderstaande werken:

KRONIJK van het Historisch Gezelschap te Utrecht.

2e jaargang. 1846 (*) *f* 5.—.	4e jaargang. 1848. . *f* 3.70.
3e jaargang. 1847. . - 2.70.	5e jaargang. 1849. . - 6.—.

(*) **De eerste jaargang is nimmer in druk verschenen.**

KRONIJK van het Historisch Genootschap gevestigd te Utrecht.

2e *serie*	
6e jaargang. 1850. . *f* 6.—.	19e jaargang. 1863. . *f* 7.40.
7e jaargang. 1851. . - 6.40.	20e jaargang. 1864. . - 7.20.
8e jaargang. 1852. . - 6.80.	5e *serie*
9e jaargang. 1853. . - 6.80.	21e jaargang. 1865. . - 7.60.
10e jaargang. 1854. . - 6.80.	22e jaargang. 1866. . - 7.20.
3e *serie*	23e jaargang. 1867. . - 9.20.
11e jaargang. 1855. . - 3.20.	24e jaargang. 1868. . - 9.40.
12e jaargang. 1856. . - 3.60.	25e jaargang. 1869. . -10.70.
13e jaargang. 1857. . - 4.80.	6e *serie*
14e jaargang. 1858. . - 5.10.	26e jaargang. 1870. . - 8.00
15e jaargang. 1859. . - 4.60.	27e jaargang. 1871. . - 8.20
4e *serie*	28e jaargang. 1872. . - 6.20
16e jaargang. 1860. . - 5.40.	29e jaargang. 1873. . - 8.30
17e jaargang. 1861. . - 5.80.	30e jaargang. 1874. . -10.30
18e jaargang. 1862. . - 6.60.	31e jaargang. 1875. . - 8.40

BERIGTEN van het Historisch Gezelschap te Utrecht.

1e deel. 1e stuk. 1846. *f* 3.40.	2e deel. 2e stuk. 1849.
1e deel. 2e stuk. 1848. - 2.20.	(Verhooren van JOHAN
2e deel. 1e stuk. 1849. - 2.20.	v. OLDENBARNEVELT). - 3.80.

BERIGTEN van het Historisch Genootschap te Utrecht.

3e deel. 1e stuk. 1850. *f* 3.—.	5e deel. 2e stuk. 1856. - 2.50.
3e deel. 2e stuk. 1851. - 3.—.	6e deel. 1e stuk. 1857. - 2.50.
4e deel. 1e stuk. 1851. - 3.—.	6e deel. 2e stuk. 1857. - 2.10.
4e deel. 2e stuk. 1851. - 2.50.	7e deel. 1e stuk. 1861. - 5.50.
5e deel. 1e stuk. 1853. - 3.20.	7e deel. 2e stuk. 1863. - 6.50.

CODEX DIPLOMATICUS in 4°. 1848. - 5.20.

2e *serie* in 8°.

1e deel. 1e afd. 1852. *f* 3.75.	3e deel. 2e afd. 1856. - 3.40.
1e deel. 2e afd. 1852. - 3.10.	4e deel. 1e afd. 1859. - 3.10.
2e deel. 1e afd. 1853. - 6.20.	4e deel. 2e afd. 1860. - 5.20.
2e deel. 2e afd. 1853. - 3.20.	5e deel. 1860. . . . -12.00.
3e deel. 1e afd. 1855. - 6.50.	6e deel. 1863. . . . - 1.20.

REGISTER op de onderwerpen behandeld in de Kronijk, de Berichten en den Codex Diplomaticus . . . . . - 1.80.

WERKEN van het Hist. Genootschap te Utrecht.
Nieuwe Reeks.

N°. 1. Bronnen van de geschiedenis der Nederlanden in de middeleeuwen. — Annales Egmundani . *f* 1.20.

N°. 2. Verbaal van de buitengewone Ambassade naar Engeland in 1685 . . . . . - 1.80.

N°. 3. Memoriën van Roger Williams, uitgegeven door Mr. J. F. Bodel Nyenhuis . . . . . - 2.10.

N°. 4. Bronnen van de geschiedenis der Nederl. in de middeleeuwen. — Kronijken van Emo en Menko, uitgegeven door Mr. Feith en Dr. Acker Stratingh. - 3.70.

N°. 5. Hortensius over de opkomst en den ondergang van Naarden. Met 2 kaarten, uitgegeven door Prof. Peerlkamp en A. Perk . . . . . - 4.50.

N°. 6. Bronnen van de geschiedenis der Nederlanden in de middeleeuwen. — Kronijk van Holland van een ongenoemden geestelijke (Gemeenlijk geheeten Kronijk van den Clerc uten laghen landen bi der see). . . . . - 2.30.

N°. 7. Kronijk van Eggerik Egges Phebens van 1565—1594, uitgegeven door Mr. H. O. Feith. . . - 2.40.

N°. 8. De oorlogen van Hertog Albrecht van Beieren met de Friezen in de laatste jaren der XIVe eeuw, uitgegeven door Dr. E. Verwijs . . . . . - 9.80.

N°. 9. Verbaal van de Ambassade van Gaspar van Vosbergen bij den Koning van Denemarken, den Neder-Saxischen Kreits en den Koning van Zweden. 1625. . . . . - 2.30

N°. 10. Verbaal van de Ambassade van Aerssen, Joachimi en Burmania naar Engeland. 1625. . . - 1.90.

N°. 11. Brieven en Onuitgegeven Stukken van Johannes Wtenbogaert, uitgegeven door H. C. Rogge. *Eerste Deel.* 1584—1618 . . . . . - 4.00.

N°. 12. Brieven en Onuitgegeven Stukken van Johannes Wtenbogaert, uitgegeven door H. C. Rogge. *Tweede Deel. Eerste Afdeeling.* 1618—1621. - 2.80.

N°. 13. Memorials and Times of Peter Philip Juriaan Quint Ondaatje, by Mrs. Davies . . . . . - 4.00.

N°. 14. Verhooren en andere bescheiden betreffende het Rechtsgeding van Hugo de Groot, uitgegeven door Prof. R. Fruin . . . . . *f* 4.80.

N°. 15. Brieven en Onuitgegeven Stukken van Johannes Wtenbogaert, uitgegeven door H. C. Rogge. *Tweede Deel. Tweede Afdeeling.* 1621—1626. - 5.50

N°. 16. Memoriën en Adviezen van Cornelis Pieterszoon Hooft . . . . . - 4.90.

N°. 17. Brieven en Onuitgegeven Stukken van Johannes Wtenbogaert, uitgegeven door H. C. Rogge. *Derde Deel. Eerste Afdeeling.* 1626, 1627. - 6.50.

N°. 18. Onderzoek van 's Konings wege ingesteld omtrent de Middelburgsche Beroerten van 1566 en 1567; naar 't oorspronkelijke handschrift uitgegeven door Dr. J. van Vloten . . . . . - 3.40.

N°. 19. Brieven en Onuitgegeven Stukken van Johannes Wtenbogaert, uitgegeven door H. C. Rogge. *Derde Deel. Tweede Afdeeling.* 1628, 1629. - 8.20.

N°. 20. Brieven en Onuitgegeven Stukken van Johannes Wtenbogaert, uitgegeven door H. C. Rogge. *Derde Deel. Derde Afdeeling.* 1630 . . . - 6.10.

N°. 21. De Rekeningen der Grafelijkheid van Holland onder het Henegouwsche Huis, uitgegeven door Dr. H. G. Hamaker. *Eerste Deel* . . . . - 5.80.

N°. 22. Brieven en Onuitgegeven Stukken van Johannes Wtenbogaert, uitgegeven door H. C. Rogge. *Derde Deel. Vierde Afdeeling.* 1631—1644 . - 4.50.

N°. 23. Journaal van Constantijn Huygens, den zoon, van 21 October 1688 tot 2 September 1696 (Handschrift van de Koninklijke Akademie van Wetenschappen te Amsterdam). *Eerste Deel.* - 6.70.

N°. 24. De Rekeningen der Grafelijkheid van Holland onder het Henegouwsche Huis, uitgegeven door Dr. H. G. Hamaker. *Tweede Deel.* . . . - 7.20.

N°. 25. Journaal van Constantijn Huygens, den zoon, van 21 October 1688 tot 2 September 1696 (Handschrift van de Koninklijke Akademie van Wetenschappen te Amsterdam). *Tweede Deel.* - 7.90.

N°. 26. De Rekeningen der Grafelijkheid van Holland onder het Henegouwsche Huis, uitgegeven door Dr. H. G. Hamaker. *Derde Deel* . . . . - 6.20.

N°. 27. Brieven van en aan Joan Derck van der Capellen van de Pol. Uitgegeven door Mr. W. H. de Beaufort . . . . . *f* 10.80.

N°. 27*b*. Brieven van en aan Joan Derck van der Capellen tot den Pol. Uitgegeven door Mr. J. A. Sillem. Aanhangsel van de Brieven uitgegeven door Mr. W. H. de Beaufort. Met twee registers. - 1.40.

N°. 28. Bellum Trajectinum Henrico Bomelio autore . - 1.40.

N°. 29. De Rekeningen der Grafelijkheid van Zeeland onder het Henegouwsche Huis, uitgegeven door Dr. H. G. Hamaker. *Eerste Deel* . . . . - 6.80.

N°. 30. De Rekeningen der Grafelijkheid van Zeeland onder het Henegouwsche Huis, uitgegeven door Dr. H. G. Hamaker. *Tweede Deel* . . . . - 5.30.

N°. 31. Lijst van Noord-Nederlandsche Kronijken. Met opgave van bestaande Handschriften en Litteratuur, door Mr. S. Muller. Fz. . . . . - 1.40.

N°. 32. Journaal van Constantijn Huygens, den zoon, gedurende de veldtochten der jaren 1673, 1675, 1676, 1677 en 1678 . . . . . - 3.50.

N°. 33. Négociations de Monsieur le comte d'Avaux, ambassadeur extraordinaire à la cour de Suède, pendant les années 1693, 1697, 1698, publiées pour la première fois d'après le manuscrit, conservé à la bibliothèque de l'Arsenal à Paris, par M. le Prof. J. A. Wijnne. Tome premier. - 8.00.

N°. 34. Idem. Tome deuxième . . . . . - 5.40.

N°. 35. Idem. Tome troisième. (première partie) . . - 5.60.

N°. 36. Idem. Idem. (deuxième partie) . . - 3.90.

N°. 37. Brieven van Lionello en Suriano uit den Haag aan Doge en Senaat van Venetie in de jaren 1616, 1617 en 1618, benevens Verslag van Trevisano betreffende zijne zending naar Holland in 1620 . . . . . - 6.10.

N°. 38. Brieven aan R. M. van Goens en Onuitgegeven Stukken hem betreffende. *Eerste Deel* . . . - 6.60.

N°. 39. Dagverhaal van Jan van Riebeek, Commandeur aan de Kaap de Goede Hoop. *Eerste Deel.* (1652—1655) . . . . . - 7.80.

N°. 40. Rijmkroniek van Melis Stoke, uitgegeven door Dr. W. G. Brill. *Eerste Deel.* . . . . . *f* 5.00.

N°. 41. De geschillen over de afdanking van 't krijgsvolk in de Vereenigde Nederlanden in de jaren 1649 en 1650 en de handelingen van Prins Willem II, toegelicht met behulp van ongedrukte stukken uit het Huis-archief van Z. M. den Koning, door Dr. J. A. Wijnne. . . . - 5.40.

N°. 42. Rijmkroniek van Melis Stoke, uitgegeven door Dr. W. G. Brill. *Tweede Deel* . . . . . - 4.80.

N°. 43. Brieven aan R. M. van Goens en Onuitgegeven Stukken hem betreffende. *Tweede Deel.* . . - 4.60.

N°. 44. Brieven en Onuitgegeven Stukken van Jonkheer Arend van Dorp, Hr. van Maasdam enz., uitgegeven door Mr. J. B. J. N. Ridder de van der Schueren. *Eerste Deel* . . . . . - 6.60.

N°. 45. Memorien van Mr. Diderik van Bleyswijk, vrijheer van Eethen en Meeuwen, heer van Babylonienbroek, Raad in de Vroedschap, burgemeester van Gorinchem enz. enz. 1734—1755. Uitgegeven met inleiding en aanteekeningen, door Theod. Jorissen . . . . . - 4.50.

N°. 46. Journalen van Constantijn Huygens, den Zoon, (Handschrift van de Koninklijke Akademie v. Wetenschappen te Amsterdam). *Derde Deel.* - 2.20.

N°. 47. Correspondentie van en betreffende Lodewijk van Nassau en andere onuitgegeven documenten verzameld door Dr. P. J. Blok. . . . . - 2.90.

N°. 48. De kroniek van Sicke Benninge 1e en 2e deel (kroniek van van Lemego) uitgegeven en met kritische aanteekeningen voorzien door Mr. J. A. Feith, commies-chartermeester bij het Oudarchief in Groningen met eene inleiding van Dr. P. J. Blok, hoogleeraar te Groningen . . - 2.40.

N°. 49. Quedam Narracio de Groninghe, de Thrente, de covordia et de diversis aliis sub diversis episcopis Trajectensibus, uitgegeven door Mr. C. Pijnacker Hordijk . . . . . - 2.10.

N°. 50. Brieven en Onuitgegeven Stukken van Jonkheer Arend van Dorp, heer van Maasdam enz., uitgegeven door Mr. J. B. J. N. Ridder de van der Schueren. *Tweede Deel.* . . . . . - 7.80.

N°. 51. Documents concernant les relations entre le duc d'Anjou et les Pays-Bas. (1576—1583). Publiés par P. L. Muller, docteur ès lettres, professeur d'histoire à l'université de Leide, et Alph. Diegerick, conservateur-adjoint des archives de l'état à Gand. *Tome I.* (1576—1578). . *f* 6.80

N°. 52. Resolutiën, genomen bij de Vroedschap van Utrecht, betreffende de Illustre School en de Akademie in hare stad. Uitgegeven door Dr. J. A. Wijnne. 1e stuk. (1632—1699.) . . . - 2.00.

N°. 53. De registers en rekeningen van het bisdom Utrecht, 1325—1336. Uitgegeven door Mr. S. Muller Fz. *Deel I.* . . . . . - 7.30.

BIJDRAGEN EN MEDEDEELINGEN van het Historisch Genootschap, gevestigd te Utrecht. Ie Deel. *f* 5.60.

Idem. IIe Deel . . . . . - 5.20.

Idem. IIIe Deel . . . . . - 5.20.

Idem. IVe Deel . . . . . - 8.80.

Idem. Ve Deel . . . . . - 5.40.

Idem. VIe Deel . . . . . - 6.00.

Idem. VIIe Deel . . . . . - 5.00.

Idem. VIIIe Deel . . . . . - 3.60.

Idem. IXe Deel . . . . . - 6.10.

Idem. Xe Deel . . . . . - 5.80.

KATALOGUS der Boekerij van het Historisch Genootschap, gevestigd te Utrecht. 3e uitgave. 1872. . - 1.60.

SUPPLEMENT-KATALOGUS der derde uitgave in 1872 van de Boekerij van het Historisch Genootschap, gevestigd te Utrecht. 1882. . . . . - 1.10.

ABRAHAM DE WICQUEFORT, Histoire des Provinces-Unies des Païs-Bas, depuis le parfait establissement de cet estat par la paix de Munster. Tom. I—IV. . . - 26.00.

Jhr. Mr. A. M. C. VAN ASCH VAN WIJCK, Een Woord in het belang van het Nederl. Archiefwezen. 1846. - 0.20.

Bovenstaande werken zijn, voor zoover zij voorhanden zijn, door de Leden **tegen de helft** van den prijs te bekomen.

Gedrukt bij KEMINK & ZOON, over de Domkerk te Utrecht.